Sven Wimnell 30 juni 2014:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Politik maj - juni 2014

http://wimnell.com/omr36-39zzl.pdf

Sven Wimnell 30 juni 2014:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Politik maj - juni 2014
http://wimnell.com/omr36-39zzl.pdf

Innehåll:

sida

4 **Innehållet i : Sven Wimnell 10 maj 2014: Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.** http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

9 **Alliansregeringens politik.**

10 **De lägsta inkomsterna och gapet mellan förvärvarbetande och andra**
12 Utvecklingsstörda personer fångade i fattigdomsfälla
14 Att skillnaderna i inkomst ökar är ett medvetet val
16 Förslag till riksdagsbeslut.
16 TV-avgiften avskaffas för privathushåll
16 Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
16 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
16 Bostadsbidrag för barnfamiljer.

17 **Innehåll i del 3 av Sven Wimnell 10 maj 2014: Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.** http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

18 Hushållsverksamheter. Hemkunskap
20 Mer om skatter och bidrag
26 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer
26 Årskostnader år 2014, pensionärer
27 2006-2014. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
31 Antal hushåll enligt SCB 2012
32 Kostnader för barn
32 Underskott i hushållsbudgetarna
33 Skatt på pengar och taxeringsvärden
33 Hur klarar sig förvärvsarbetande 20-64 år med lägsta inkomsterna?
34 Inkomster och skatter
35 Tillägg.
36 Egna missar bakom hälften av återkraven
37 Tillägg i brev 25 juni 2014

40 **Problem i 22 politikområden.**
41 **Socialdemokraternas ledning**. (Statsminister)
41 **Socialdemokraternas planering av sin politik och information om sin politik.** (Planeringsminister.) Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)
42 **Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)
72 **Europaplanering.** (EU-minister och Europaplanerings-minister)
134 **Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister.) Justitieminister, del)
152 **Försvar** (Försvarsminister)
152 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)

152 **Transporter.** (Infrastrukturminister)
152 **Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och byggminister.)
152 **Landsbygden.** (Landsbygdsminister)
152 **Bistånd.** (Biståndsminister)
153 **Sjukvård. hälsovård, räddningdtjänst o d** (Socialminister)
162 **Hushållsverksamheter** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
170 **Vård och omsorg.Hemsjukvård o d** (Barn- och äldreminister)
173 **Utbildning.** (Utbildningsminister)
184 **Information, reklam, propaganda, konst, kultur, religion. Idrott. Nöjesliv.** (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)
190 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
196 **Näringar** (Näringsminister)
207 **Handel.** (Handelsminister)
217 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)
219 **Polisen. Brott. Kriminalvård o d**. (Justitieminister, del)
221 **Pengar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

224 **Riksdagen. Partiledardebatt onsdag 18 juni 2014**

284 **Miljöpartiets valmanifest för riksdagsvalet 14 september 2014.**
-304

Innehållet i : Sven Wimnell 10 maj 2014:

Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Innehåll

sid

8 **Del 1. Om jämlikhet, makt, välfärdsfördelning och demokrati genom Sveriges historia.**

8 Briljant essä om växande klyftor
10 Reinfeldts åtta år en attack mot den svenska modellen
12 Det är alliansregeringens fel
13 80 000 färre i arbete med Löfvens politik
15 En pinsam affär
16 Hur har det kunnat gå så illa?

17 Sveriges kungalängd
18 Stenkilska ätten
18 Sverkerska ätten (S) och Erikska ätten (E) med flera
18 Folkungaätten (även kallad Bjälboätten)
19 Unionsregenter erkända i Sverige, inhemska kungar samt riksföreståndare
19 Vasaätten
19 Pfalziska ätten
19 Hessiska ätten
20 Holstein-Gottorpska ätten
20 Bernadotteska ätten

21 Riksdagens historia
23 Mer om hur Sverige styrs
24 Regeringskansliet genom tiderna
24 Tiden fram till Gustav Vasa
25 Den äldre Vasatiden 1521–1611
26 Stormaktstiden 1611–1718
28 Frihetstiden 1718–1772
30 Gustavianska tiden 1772–1809
30 Karl Johanstiden och den tidiga liberalismen 1809–1840
32 Tiden efter 1840
36 Sverige och EU
36 Regeringskansliets lokaler

38 Palm, August
39 Sveriges regeringar under 100 år
41 Sveriges historia
41 Sveriges historia: 13000 f.Kr-600 e.Kr.
42 Sveriges historia: 600-1350
42 Sveriges historia: 1350-1600
42 Sveriges historia: 1600-1721
43 Sveriges historia: 1721-1830
43 Sveriges historia: 1830-1920
44 Sveriges historia: 1920-1965
44 Sveriges historia: 1965-2012

45 Vänstervåg. Högervåg.
49 Blunda inte för hatet och hetsen i Sverige
51 Svensk politik 1889- 2014.
52 Regeringens verksamheter 27 nov 2013
54 Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2014.

55 Thatcherismens krigiska själ
57 Regeringens byggpolitik gör Sverige fulare

58 Statsministerns kansli omöjligt att granska
59 Svårt att få uppgifterna att gå ihop
60 Öppnare Rosenbad
61 Sverige förenar naivitet med självgodhet
63 Regeringen måste agera i kampen mot korruption
65 Svenskar misstror offentliga tjänstemäns ärlighet
67 Mänskliga rättigheter hotade efter 11 september
69 Civilkurage är frihetens hopp
71 Därför måste samhället hela tiden skapas på nytt
73 Hög tid att vi lobbyister och våra kunder blir offentliga
75 Därför trivs religionen bäst i sekulära samhällen
77 Annons från Kungl. Hovstaterna
78 Peter Wolodarski: Först ärtsoppa och bensin, sen nya Jas-plan
80 Nu behövs bättre demokrati och bättre jämlikhet och solidaritet

82 **Del 2. En samhällsbeskrivning. Politikområden. Kunskaper. Utbildning. Sven Wimnells hemsida på Internet.**
83 Sven Wimnell: klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.
86 Klassifikationssystem för verksamheter.
88 Det uppgjorda klassifikationssystemet.
89 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.
92 Alla områdena innehållller stora tydliga politiska problem och många detaljproblem.

92 Makthavare och kunskaper.
94 Religion och levnadskunskap.
96 Filosofi får mer plats i ungas liv
98 Sluta blunda för hur dåligt många av oss unga mår
99 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.
100 Tema SO
100 Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
101 Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
103 Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
104 Svenska Läromedel
104 Eget ansvar ibland andras

106 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen, fritidshemmet 2011
114 Kursplaner grundskolan
114 Några ämnen i gymnasiet.
116 Samhällskunskap
118 Religionskunskap
119 Filosofi
121 Psykologi
122 Gymnasiets programstruktur

123 Stockholms universitet. Institutioner. Ämnen
123 Filosofiska institutionen
126 Institutionen för litteratrvetenskap och idéhistoria
126 Institutionen för pedagogik
126 Psykologiska institutionen
128 Lärarutbildningsportalen
130 Sociologiska institutionen Stockholms universitet
131 Samhällskunskap. Samhällsvetenskapliga institutionen.
132 Universiteten hotar bli Sveriges nästa Pisa-haveri

134 Sven Wimnells hemsida på Internet:
Hur ska man kunna förbättra världen?
137 Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?

Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen. http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf
144 De särskilda utredningarna/bilagorna till wimnell.com

146 **Del 3. Hushållsverksamheter. Skatter och bidrag. Hushållsbudgetar. Förslag till riksdagsbeslut för bättre välfärdsfördelning. Löner. Arbete. Bostäder.**
147 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
149 Mer om skatter och bidrag.
154 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
155 Årskostnader år 2014, pensionärer.
155 2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
156 Antal hushåll enligt SCB 2012
157 Kostnader för barn
157 Underskott i hushållsbudgetarna
158 Skatt på pengar och taxeringsvärden
158 Hur klarar sig förvärvsarbetande 20-64 år med lägsta inkomsterna?
159 Hur förbättra välfärdsfördelningen?

160 Pensionärer med låga pensioner m m.
163 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.
165 slopar reglerna som föreskriver att kapital/förmögenheter och fastigheter ska påverka bostadstilläggen.
167 Summa marginaleffekt 2004.
168 Så beräknar vi dina inkomster
169 Så beräknar vi din bostadskostnad
171 Så mycket kan du få i bostadstillägg
172 Så beräknar vi ditt bostadstillägg
174 Avtrappningsregler.
176 Bostadsbidrag för barnfamiljer och till hushåll utan barn.
178 Beräkning av bostadsbidrag till hushåll utan barn

179 Förslag till riksdagsbeslut.
179 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
179 Systemet för pensionärernas bostadstillägg
179 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
179 Bostadsbidrag för barnfamiljer.

180 Löneskillnaderna är för små
182 Svårt att diskutera löneskillnader
184 Länkar till fackföreningar och företagareföreningar m m
184 Arbetsförmedlingen
194 Inkomster och skatter
195 Arbetsförmedlingen
196 Lönestatistik
196 Faktisk månadslön - kronor per månad i genomsnitt år 2012
197 Arbetar deltid - första kvartalet 2012
197 Tidsbegränsad anställning - första kvartalet 2013
197 LO: MEDELLÖN OCH ANDEL KVINNOR EFTER SEKTOR. ARBETARE ÅR 2012
198 Månadslön efter klass och sektor år 2012
199 LO: Lönerapport år 2013

201 LOs politiska plattform inför valet 2014.

203 Nya bostads- och hushållsstatistiken
203 Villa vanligaste boendeformen
204 Två personer i snitthushållet
206 Bostadspolitik och skattepolitik.
206 VAD KOSTAR ETT FLERBOSTADSHUS?

208 Kroniskt sjuka tvingas samordna sin egen vård
210 Höjd pensionsålder enkel väg till välfärd
211 Vårt mörkaste kapitel
212 SOM-Seminarium: Rekordstarkt stöd för välfärdsstaten
213 Han är den nya ekonomen alla talar om – som alla borde läsa
216 En ”Kapitalet” för 2000-talet

219 **Del 4. FN och utrikesfrågor.**
220 Förenta Nationernas Millenniedeklaration.
221 I. VÄRDERINGAR OCH PRINCIPER
222 II. FRED, SÄKERHET OCH NEDRUSTNING
223 III. UTVECKLING OCH FATTIGDOMSBEKÄMPNING
225 IV. SKYDD AV VÅR GEMENSAMMA MILJÖ.
225 V. MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, DEMOKRATI OCH GOD SAMHÄLLSSTYRNING
226 VI. SKYDD AV DE SÅRBARA.
227 VII. ÅTGÄRDER FÖR ATT MÖTA AFRIKAS SÄRSKILDA BEHOV.
227 VIII. ETT STARKARE FÖRENTA NATIONERNA.
228 Millenniemålen - 190 länder mot minskad fattigdom
230 Attacken från öster visar hur viktigt Europavalet är
232 Möt Putin med en energiunion

233 **Del 5. Förstamajtal 2014**
234 Stefan Löfven 1 maj 2014.
243 Förstamajtal 2014 av LOs ordförande Karl-Petter Thorwaldsson
254 Jonas Sjöstedts tal den 1 maj 2014 i Stockholm.
259 Osolidarisk om solidaritet
260 Jämställdhet i fokus under Löfvens tal
262 LO till attack mot SD
263 V lovar sänkt skatt för pensionärerna

263 **Del 6. Vårbudget 2014**
265 Regeringens vårbudget 2014
265 2014 års ekonomiska vårproposition
267 Vårpropositionen 2014 på 5 minuter
271 Socialdemokraternas vårbudgetmotion 2014
284 Vänsterpartiets vårbudgetmotion 2014
294 Miljöpartiets vårbudgetmotion 2014
307 Sverigedemokraternas vårbudgetmotion

308 **Del 7. EU-valet 25 maj 2014.**
309 Regeringspartierna. EU-valet
309 Europa och EU (m)
310 Stärk ländernas möjlighet att stoppa onödiga EU-lagar (kd)

312 Socialdemokraterna. EU-valet. Valmanifest för EU-valet
329 Vänsterpartiet. EU-valet
331 Kräv EU-undantag från påtvingad privatiserig v.
334 Miljöpartiet. EU-valet. Miljöpartiet och EU-valet
346 Sverigedemokraterna. EU-valet
347 Komentarer. EU-valet.
347 Utanför EU-parlamentets sfär

349 **Del 8. Politik för valen 14 september 2014. Valplattformar mm**
349 Socialdemokraterna. Höstvalen. Valplattform mm
349 Socialdemokraterna. Framtidskontraktet.
376 Vänsterpartiet. Höstvalen. Valplattform mm
385 Miljöpartiet. Höstvalen. Valplattform mm
394 Sverigedemokraterna. Höstvalen. Valplattform mm

397 Riksdagen, EU-nämnden, JO, riksrevisionen, riksbanken m m
397 Sveriges Riksdag
398 Så arbetar EU-nämnden
400 Riksdagens ombudsmän, JO
403 Riksrevisionen
405 Riksbanken
406 Utrikesnämnden
407 Krigsdelegationen

408 **Del 9, Kommentarer till politiken. Rödgrönt samarbete mm**
408 Om vänsterpartiet och miljöpartiet ska ingå i en regering.
409 Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.
410 Sluta upp att förneka vindkraftens skador
411 Rapporterna om buller börjar dugga tätt nu
412 Landskapets föränderliga skönhet
413 Skandal att myndigheterna struntar i människors oro
415 Vänsterpartiet och miljöpartiet vill förkorta arbetstiden
416 Arbetstidsförkortningt till 30 timmar/vecka
417 Arbetstidsförkortning till 35 timmar/vecka

418 Stora skillnader i oppositionens budgetförslag
419 Taktiken: Ge så få besked som möjligt
420 De rödgröna rycker ifrån regeringen
422 Valet börjar allt mer likna tv-serien Seinfeld
423 Höjda skatter ska betala V:s reformer
424 Här utmanar Schyman det politiska etablissemanget
426 En regering mot fyra partier
427 Strid om försvaret fick debatten att hetta till
428 Fler har jobb – trots högre arbetslöshet
431 Unga utan jobb. Bonnie Nilsson, 24 år, lär sig svetsa
432 Ewa Stenberg: Givet varför M ogillar att tala om arbetslöshet

434 **Del 10. Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven.**
434 Stefan Löfvens artiklar fördelade på politkområden.

439 Märk ockupationen
441 Vi vill stärka arbetsvillkoren i EU
442 Fem punkter för ett bra EU
445 Vi vill satsa 400 miljoner extra på försvaret redan i år
448 Dags för en regering som tar ledartröjan i klimatarbetet
450 Ordning och reda på svenska vägar
451 En miljard till företag som bygger hyresrätter
455 Fyra prioriterade områden i sjukvården
457 Klyftorna växer
458 Framtidskontrakt för Stockholmsregionen
461 Fem skillnader mellan vår och regeringens skolpolitik
462 Kompetensförsäkring för lärare
463 Skickliga lärare viktigast för resultat
464 Jämlikhet en förutsättning för framgångsrik skola
466 Framtiden kräver obligatorisk gymnasieskola
468 Insatser behövs för fler skickliga lärare
469 En tickande bomb
472 Fas 3 inte värdigt det svenska samhället
473 Sverige har högst arbetslöshet i Norden
474 Regeringens regelverk låser in de arbetslösa
475 Utveckla arbetsförmedlingen
477 Mer samarbete ska göra Sverige starkt
478 Praktikantprogram för unga
482 Ett bluffande ovärdigt en statsminister

484 Partiledarens tal och artiklar täcker inte alla politikområden
491 Förslag till riksdagsbeslut.
492 Studiero är en ödesfråga

493 Vad händer med unga som varken studerar eller jobbar?
494 Bannlys alla politiska beslut som ger mer klimatutsläpp
497 Inga mirakelkurer
498 Ukraina är för stort för Putin
500 En seger bara för barbariet

501 **Del 11. Socialdemokraternas hemsida på internet**.
501 Ett förslag till socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven.
503 Vår politik
504 Socialdemokraternas talespersoner placerade på politikområdena
505 Kommentarer till länkarna på socialdemokratenas hemsida den 3 mars 2014.
506 Socialdemokraternas hemsida 3 mars 2014
510 Socialdemokraternas hemsida är det viktigaste medlet.

512 **Del 12. Protokoll om Riksdagsdebatter**
512 Nu har vi chansen att rösta bort högern från EU-styret
515 Visstid ger fler chans till jobb
516 Partiledardebatt Onsdag 07 maj 2014 Partiledardebatt inför Europaparlamentsvalet
574 Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande Onsdag 09 april 2014
633-692 Riksdagen. Partiledardebatt. Onsdag 15 januari 2014.

Miljöpartiets valmanifest för riksdagsvalet är ej med. Det publicerades den 12 juni 2014 och bifogas sist i det följande. Det innehåller 11 politikområden med 75 punkter. Miljöpartiet redovisar i sina förslag inte fördelar och nackdelar, inkomster och utgifter som kan uppstå för staten, kommuner, företag, organisationer och privatpersoner. Det blir svårt att bedöma om det är värt att rösta på miljöpartiet.

Alliansregeringens politik.

Alliansregeringens politik har under åtta år varit, att det viktigaste är att alla arbetar.

Det borgerliga blocket vann valet 2006 med löften om skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare och åtgärder som skulle ge jobb åt arbetslösa och minska "utanförskapet". Det blev stora skattesänkningar för dem med höga inkomster och nedskärningar som mest drabbar dem med låga inkomster. Arbetslösheten är stor. De borgerliga har ställt i utsikt att de ska forsätta på samma sätt.

En central fråga, som alltid, är skatterna. Vem ska betala dem och vad ska de användas till. De som ska betala är individer, hushåll och företag och skatterna ska gå till saker som är till nytta för de kategorierna. Skatterna tas ut på skattebaser: skatter på arbetsinkomster, inkomster av företag, vinster och kapital, skatt på varor mm.

En högerfilosofi är att de som har höga arbetsinkomster inte arbetar om de inte får lägre skatter och högre bidrag och att de med låga inkomster inte arbetar om de får lägre skatter och högre bidrag.

Den borgerliga alliansen hatar bidrag och har satt ett annat namn på jobbskatteavdragen, nämligen avdrag, som är detsamma som bidrag. Jobbskatteavdragsbidragen är vid höga inkomster mycket stora.

Det viktigaste är levnadsförhållandena, att alla kan hålla minst en minsta rimliga levnadsstandard. Socialdemokraternas första uppgift är att se till detta.

De lägsta inkomsterna och gapet mellan förvärvarbetande och andra. (brev den 20 maj 2014)

DN hade fredagen den 16 maj 2014, två viktiga artiklar:

1. En debattartikel av Thomas Jansson, förbundsordförande i Riksförbundet FUB, som arbetar för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning. FUB har på sin hemsida en utredning: "Fångad i fattigdom", som man kan få hem genom att klicka på
Fångad i fattigdom - rapport från FUB Den går tyvärr inte att kopiera.

Artikeln:
"**Det krävs åtgärder. Åtgärder som ger förutsättningar för att kunna leva ett liv som andra. FUB vill:**
att det statliga bostadstillägget höjs,
att förmögenhetsbegreppet förändras och likställs med det som står i självdeklarationen, det vill säga avkastning på förmögenhet"

2. En artikel av Johan Schück: Att skillnaderna i inkomst ökar är ett medvetet val.
"Inkomstgapet växer mellan förvärvsarbetande och övriga: arbetslösa, sjukskrivna och pensionärer. Detta är resultatet av en medveten politik under nästan hela 2000-talet, oavsett vem som har regerat."

En tabell visar att från 1995 har de disponibla inkomsterna för förvärvsarbetande ökat till 161% av 1995 och för andra med 120%

Båda artiklarna bifogas i kopia.

Tage Erlander fich hjälp av mig att på 1960-talet förstå att han drev en dålig bostadspolitik. Han ordnade då med miljonprogrammet. Han sa senare, att han ångrade sin tidiga dåliga bostadspolitik.

Gunnar Sträng stod inför uppgiften att ersätta sambeskattningen med särbeskattning. De utredningar han skulle ha till hjälp var odugliga. Han gjorde omläggningen med hjälp av ett hemmamakeavdrag jag föreslog. För övrigt propagerade jag för att kapitalinkomsterna skulle skiljas från arbetsinkomstskatterna och att antalet steg i skatteskalan skulle sänkas regält, något som inte gjordes. Men det blev ju ändå något gjort.

Bostadsbidragen för barnfamiljerna var dåligt konstruerade och den som sysslade med det i den socialdemokratiska regeringen var inte särdeles duktig. När socialdemokraterna förlorade makten 1976 efter 44 års styre var hans första synpunkt att Sven Aspling lovat honom ett landshövdingepost, det fick han i Vänersborg och residenset fick då namnet "Fridens boning"

Sedan blev Birgit Friggebo socialminister, hon förstod sig inte på bostadsstandard, hon var också upptagen med att åstadkomma friggebodar.

Kapitalinkomstbeskattningen blev ett stort problem på 1970-talet. Fälldin arbetade med det och hade ett reformförslag för det, men förlorade valet 1982 och Palme fick överta förslaget.

Socialdemokratiska statsrådet Hans Gustafsson införde ett värdefullt bostadsbidrag för barnlösa ickepensionärer med låga inkomster, men han dog och det togs sedan bort vid något tillfälle då det sulle sparas.

Arbete med skattesystemet fortgick och ledde till 1990 års skattereform. Då skildes kapitalinkomsskatterna från arbetsinkosterna

och antalet steg i skatteskalan minskades, i princip enligt mina förslag 20 år tidigare.
Konstruktionen för barnens bostadsbidrag förbättrades och reglerna för pensionärernas bostadsbidrag blev bättre.

Sedan kom Göran Persson och Erik Åsbrink och fördärvade pensionärernas regler katastrofalt. Göran Perssons dåliga politik finns också i den slarviga komunaliseringen av skolan. Under Göran Perssons tid såldes 1999 Kockums till tyska konkurrenten HDV, som såldes till Thyssen Krupp 2005.

Gertrud Sigurdsen ska ha beröm för att hon förde över pensionärernas bostadsbidrag till staten. En lång rad andra socialdemokratiska socialministrar tycks mer ha njutit av makten och de höga statsrådslönerna än intresserat sig för att ge bra liv för dem med de lägsta inkomsterna. Efter valförlusten 2006 har man inte märkt att socialdemokraterna har något sådant intresse, annat än i svepande retorik.

Häromåret drog Rädda barnen igång en kampanj för barnen med utgångspunkt från den konstiga beskrivningen att de som har mindre inkomst än 60% av medellönen är fattiga. Den beskrivningen kan användas när man vill jämföra olika länder, men kan inte användas då man vill förändra skatter och bidrag för dem med låga inkomster. Då måste man utgå från verkliga hushållskostnader.

De svenska inkomststatistiken är fördärvad av att den nu bygger på disponibel inkomst, begrepp som bygger på politiskt tillkomna orealistiska schabloner, som statistiker inte vill försvara.

Socialdemokrater har ombetts räkna ut och redovisa i vilken mån barnbidragen ger bra levnadsstandard till resultat, men har inte gjort något sådant.

Med hjäp av bostadsstatistik och bostadsplaner för goda bostäder i miljonprogrammet räknades ut att en god minsta standard 1970 var 42,5 m2 per hushåll plus 10 m2 per person. Efter några år kunde man sätta 42,5+12 m2. Kostnad beräknades med genomsnittligt m2-pris

Nu kan man räkna med 2rok för ensamhushåll och 3rok för makar/sambor. Det motsvar den genomsnittliga bostaden. Kostnad genomsnittlig hyra för respektive typ.

Årslevnadskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.

	Ensam	Makar/sambor
Avrundat	**145 000**	**222 000**

Makar 153 % av ensam.
Bostadskostnad + övrigt enligt konsumentverket + fackavgifter +arbetsresor.

Årslevnadskostnader år 2014, pensionärer.

	Ensam	Makar/sambor
avrundat	**134 000**	**200 000**

Makar 149 % av ensam.
Bostadskostnader + övrigt enligt konsumentverket **+** litet för lokalresor, vård, läkemedel, hemtjänst**.**

Härefter följer kopior av de två DN-artiklarna och av "Förslag till riksdagsbeslut "

Sedan kopior av några sidor från Sven Wimnell 10 maj 2014: Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014. http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Därefter några tillägg.

DN 16 maj 2014:

”Utvecklingsstörda personer fångade i fattigdomsfälla”

“Ny kartläggning. Utvecklingsstörda som bor i gruppbostäder lever under existensminimum: de hamnar på minus varje månad. Det är i princip omöjligt för dessa personer att öka sin inkomst. Vi kräver att bostadstillägget höjs och att förmögenhetsbegreppet förändras, skriver Thomas Jansson, ordförande för FUB. “

“Riksförbundet FUB, Föreningen för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning, har genomfört en ekonomisk kartläggning över de inkomster och utgifter som en person med utvecklingsstörning har. Resultaten redovisas i rapporten med just titeln ”Fångad i fattigdom?” som släpps i dag, fredag. Den visar svart på vitt att det inte ens är en fråga om ett liv på existensminimum som många av våra medlemmar har. Nej, i stället är det en fråga om hur mycket minus en person hamnar på varje månad.

De personer det handlar om är individer som bor på gruppbostäder enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) och därmed har stora omvårdnadsbehov. De saknar arbetsförmåga. De är helt beroende av socialförsäkringssystemen för sin försörjning och av samhällets stöd och hjälp i sitt dagliga liv. Ett stort problem är att principen som säger att ingen ska ha extra kostnader till följd av sin funktionsnedsättning har urholkats vad gäller hyror i gruppbostäder. Rättsläget gör det nämligen sedan flera år möjligt att bortse från den så kallade merkostnadsprincipen när hyror sätts i dessa bostäder.

Det är i princip omöjligt för en person som bor på en gruppbostad enligt LSS att öka sin disponibla inkomst. En orsak är att möjligheten att påverka var man vill bo är mycket små. Eftersom personerna i fråga är i behov av stöd och hjälp i sin vardag är de ofta hänvisade till de gruppbostäder som erbjuds av kommunen. I gruppbostäder ges just den omvårdnad och den sociala kontext som dessa personer är i behov av. Deras möjlighet att som andra medborgare välja lägenhet efter pris och läge är därmed mycket mindre.

En annan orsak till att ekonomin är så svår att påverka är att det inte är möjligt att öka sin inkomst eftersom man inte har någon arbetsförmåga. Anhöriga kan visserligen skjuta till pengar för att den enskilde personen ska få pengarna att räcka, men att försöka bygga upp en ekonomisk buffert för att försäkra sig om att personen har det bra även när de anhöriga har gått bort lönar sig inte. Då riskerar nämligen det statliga bostadstillägget från Försäkringskassan att dras ned. Hur man än vänder och vrider på sig sitter man alltså i en usel sits utan några möjligheter att själv förändra den.

Med en disponibel inkomst som ligger på minus och en funktionsnedsättning som gör att man är i behov av hjälp för att ta sig ut i samhället på aktiviteter ser verkligheten många gånger helt annorlunda ut än de intentioner om ”goda levnadsvillkor” som finns i LSS, och som just dessa personer ska tillförsäkras. Verkligheten står därför många gånger i bjärt kontrast till de absolut fantastiska intentionerna i LSS om jämlikhet i levnadsvillkor, delaktighet i samhällslivet och möjlighet att få leva som alla andra. LSS är en fantastisk lag – den vill vi och alla riksdagspartier värna om, därom råder ingen tvekan. Men då krävs det en reell politisk vilja så att de ekonomiska förutsättningarna ges.

Redan 2008, i den statliga utredningen ”Brist på brådska”, fick regeringen uppgifter från Riksförbundet FUB som klart visade att personer som har en utvecklingsstörning kan ha en negativ disponibel inkomst. I utredningen ”Möjlighet att leva som andra” från 2008 lade utredningen fram ett förslag om att höja det statliga bostadstillägget och att utreda hyressättningen i LSS-bostäder. Tyvärr vidtogs inga åtgärder som förbättrade den ekonomiska situationen. I Socialstyrelsens rapport ”Alltjämt olikt” från 2010 konstaterades att den ekonomiska situationen för personer med funktionsnedsättning inte har studerats i tillräcklig utsträckning och att regeringen borde ta initiativ till en översyn av den ekonomiska situationen.

Statens folkhälsoinstituts ”Strategi för genomförande av funktionshinder politiken 2011–2016” visar att personer som har en utvecklingsstörning har sämre levnadsförhållanden på i stort sett alla livsområden än befolkningen i övrigt, i synnerhet vad gäller arbete, inkomst och socialt umgänge.

I SKL:s rapport ”Hyresnivåer i särskilda boenden” från 2013 föreslogs att det statliga bostadstillägget ska höjas. Till skillnad mot ålderspensionärer har det statliga bostadstillägget legat på samma nivå sedan 2007. I samma rapport, som visserligen byggde på ett litet antal undersökta kommuner, framkom det att 18 procent av personer med en funktionsnedsättning som har ett särskilt boende enligt LSS eller SoL (socialtjänstlagen) är hänvisade till att söka ekonomiskt försörjningsstöd.

Det finns ingen statistik på hur många personer det är som söker ekonomiskt försörjningsstöd och samtidigt har en utvecklingsstörning. Det finns inte heller någon statistik över hur höga hyrorna i gruppboställder är runt om i kommunerna. Därför genomför Riksförbundet FUB just nu en egen kartläggning av hyrorna i ett antal kommuner. Vi vet att anhöriga många gånger skjuter till ekonomiskt. På så vis syns ofta inte det ekonomiska underskottet för andra än de närmast berörda. Så ska det inte längre behöva vara. Vi uppmanar nu våra lokalföreningar att aktivt driva frågan om hyrorna i sina kommuner för att få ned hyrorna. Som anhörig till en person som har en utvecklingsstörning ska man inte behöva oroa sig över hur ens barn ska klara sig när man dör. Som individ ska man definitivt inte behöva leva ett helt liv i fattigdom.

Trots alla dessa signaler och förslag som har kommit under årens lopp har ingenting gjorts för att förbättra de ekonomiska villkoren. En möjlig orsak skulle kunna vara det nämnda faktum att den usla ekonomin inte alltid blir synbar. En annan skulle kunna vara att det rör sig om en förhållandevis liten grupp människor som inte själva kan göra sina röster hörda.

För att alla ska kunna ta aktiv del i vårt samhälle krävs åtgärder, men utan ekonomiska möjligheter går det inte. En klok person har sagt att det är på hur ett land behandlar sina svaga som man ser hur starkt det är. Till syvende och sist är det faktiskt en demokratifråga och en fråga om människors lika rättigheter i en rättsstat.

Det krävs åtgärder. Åtgärder som ger förutsättningar för att kunna leva ett liv som andra.

FUB vill:
att det statliga bostadstillägget höjs,
att förmögenhetsbegreppet förändras och likställs med det som står i självdeklarationen, det vill säga avkastning på förmögenhet.
Nu är det tid för förändring – alla ska med!

Thomas Jansson, förbundsordförande i Riksförbundet FUB “

DN16 maj 2014:

“Johan Schück: Att skillnaderna i inkomst ökar är ett medvetet val”

“Inkomstgapet växer mellan förvärvsarbetande och övriga: arbetslösa, sjukskrivna och pensionärer. Detta är resultatet av en medveten politik under nästan hela 2000-talet, oavsett vem som har regerat.”

Arbete lönar sig allt bättre. Sedan 1995 har inkomsterna för förvärvsarbetande efter skatt och bidrag, samt inflationen frånräknad, stigit med mer än 60 procent. Man kan jämföra med 1970- och 1980-talen då det knappast blev någon realinkomstökning alls.

För andra än förvärvsarbetande – arbetslösa, sjukskrivna och pensionärer – har inkomstutvecklingen däremot varit betydligt sämre. Sedan 1995 har deras realinkomstökning varit endast 20 procent, med i stort sett oförändrad nivå under senaste decenniet.

Gapet i inkomstutvecklingen beror till stor del på en medveten politik under både socialdemokratiska och borgerliga regeringar. Ett tydligt trendbrott inträffade vid 2002 (se grafiken, utelämnas här av utrymmesskäl). Därefter gynnade S-regeringen de förvärvsarbetande med riktade skattesänkningar, samtidigt som a-kasseersättning och sjukförsäkring inte höjdes i takt med den ekonomiska utvecklingen.

Den borgerliga alliansregeringen har gått vidare på samma väg, fastän betydligt längre. Jobbskatteavdragen, som har införs i fem etapper, sänker skatten enbart för förvärvsarbetande. Reglerna för a-kassan och sjukförsäkringen har stramats åt, samtidigt som ersättningsnivåerna hålls frysta. Realt sett, alltså med hänsyn tagen till inflationen, handlar det om en urgröpning.

Pensionerna, som är med i sammanställningen av inkomster för icke förvärvsarbetande, har utvecklats bättre. Här finns en automatisk uppräkning som endast till viss del har dämpats av den så kallade ”bromsen”. Men för att höja ersättningsnivåerna från a-kassa och sjukförsäkring fordras särskilda beslut som den nuvarande regeringen inte är beredd till.

Anledningen är arbetslinjen, där både morot och piska kommer till användning. Det är en medveten politik att öka skillnaden i ekonomiskt utbyte mellan att förvärvsarbeta och att inte göra det. Men när resultatet redovisas i Finanspolitiska rådets nya årsrapport, är nog åtskilliga inte medvetna om hur långt denna förändring har gått.

Plussidan är att arbetslinjen fungerar. Sverige skiljer sig från de flesta andra länder genom att allt fler personer är ute på arbetsmarknaden och antalet sysselsatta har ökat väsentligt, även under krisen. Det bidrar till att stärka den svenska ekonomin och öka de skatteinkomster som behövs för att upprätthålla välfärdssystemen.

Minussidan är att de som av olika skäl inte kan arbeta hamnar på efterkälken. Regeringen kan berömma sig av att ha minskat utanförskapet, framför allt när det gäller förtidspensioneringar. Men arbetslösheten är högre i dag än vid regeringsskiftet 2006 och antalet sjukskrivna – som tidigare minskade kraftigt – ökar sedan några år igen.

”Det är en värderingsfråga hur man ser på önskvärdheten av denna politik”, skriver ekonomerna Niklas Bengtsson, Per-Anders Edin och Bertil Holmlund efter att ha analyserat utvecklingen i en underlagsrapport till Finanspolitiska rådet. Så är det, till väsentlig del. Men frågan finns också hur länge man oförtrutet kan fortsätta på samma väg, även om den från början ansågs riktig.

Svaret blir att inkomstgapet inte längre kan tillåtas växa i samma takt. När det gäller fler jobbskatteavdrag kommer under alla förhållanden en längre paus, oberoende av vilka som regerar efter valet. Hur det går

med a-kassan och sjukförsäkringen beror delvis på valutgången, men Socialdemokraterna är än så länge försiktiga med att komma med löften.

Någon helomvändning är dock inte att räkna med, ens efter ett regeringsskifte. De förvärvsarbetande, som är flertalet av den vuxna befolkningen, vill knappast avstå från inkomstökningar. Kraftigt höjda skatter skulle inverka negativt på arbetsviljan och därmed inte ge så mycket pengar för ökade ersättningar till arbetslösa och sjukskrivna.

Även med ny regering blir arbetslinjen kvar, kanske med annat namn. Därför försvinner inte inkomstgapet, oavsett vad många kan hoppas.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

Förslag till riksdagsbeslut. Från omr36-39zs.pdf

TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
Motsvarande belopp betalas som en kollektivavgift av riksdagen till public-serviceföretagen. För riksdagens finansieringen avskaffas inflationsindexregleringen av jobbskatteavdragen och minskas jobbskatteavdragen för alla med 1200 kr per år = 100 kr per månad utom för inkomster under 150 000 kr per år = 12 500 kr per månad.

Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadstilläggen avskaffas

Mycket angeläget, helst redan i budgeten för 2013, men annars 2014. Regeln 15% innebär en förmögenhetsskatt som tillsammans med vanlig skatt på räntan år 2013 är över 500% av bankavkastningar. För fastigheter innebär regeln en extra förmögenhetsskatt på 7,75% av taxeringsvärdet utöver den avgift för fastigheter som betalas på skattsedeln Se sidan 352 i **http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf**

Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
Bostadsbidrag för ensam:
Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 500 och 5100 kr per månad. Max bidrag 3 450 kr per mån= 41 400 kr per år. Avtrappning 25% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 165 600. Slutavtrappat vid inkomst 58500+165 600= 224 100 per år= 18 675 kr per månad.
Makar: Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 500 och 6100 kr per månad. Max bidrag 4 200 kr per mån= 50 400 kr per år.= per make 25 200 Avtrappning 25% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 100 800. Vid lika inkomst slutavtrappat vid inkomst 58500+100 800= 159 300 per år= 13 275 kr per månad.
De med studiemedel och 18-28 år: (anpassat till befintligt system): 75% av bostadskostnad mellan 1800 och 3600 kr per månad. Avtrappning 33% från inkomst 41000 för ensam och 58000 för makar som i befintligt system, eller 25% från inkomster avpassade efter det.

Bostadsbidrag för barnfamiljer.
Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Det är dock inte lika angeläget som för pensionärerna. Marginaleffekterna av regeln är för barnfamiljerna bara en tredjedel av pensionärernas högsta marginaleffekt av samma regel.

Men när förmögenhetsskatt nu tagits bort så att ickepensionärerna inte betalar förmögenhetsskatt kan det verka ologiskt att för de barnfamiljer som är beroende av bidrag ha kvar den förmöghetsskatt som 15%-regeln innebär: på marginalen 20% av 15%= 3% där pensionären har 9, 3% (62% av 15%=9,3%) och icke-pensionärerna 0%.

Hur noga var man med att beräkna statens kostnader när förmögenhetsskatten togs bort? När det gjordes borde man på samma gång ha tagit bort regeln 15% i bostadsbidragssystemen.

Enligt DN 3 feb 2013 var sparräntorna då cirka 1% (se sida 352):
Om banfamiljen har 200 000 på banken är räntan säg 1% = 2000 kr.
Skatten på räntan är 30%= 600 kr.
Bostadsbidraget minskar med 20% av räntan 2000 kr= 400 kr
Förmögenhetstillägget är 15 % av 100 000= 15000 och det minskar bostadsbidraget med med 20% av det= 3000 kr.
Skatt och bidragsminskning blir : 600+400+3000= 4000 kr.
Den verkliga inkomsten av 200 000 kr på banken är räntan 2000 kr och det ger en förlust på 4000-2000=2000 kr=100% av räntan 2000 kr

En förståndig barnfamilj bör ta ut pengarna från banken och lägga dem i madrassen och tjäna 2000 kr per år, på 10 år 20 000 kr.

Om riksdagen anser att de nuvarande regeln om 15% är lämplig och förenlig med de jämlikhetsideal man förespråkar, kan regeln behållas, men om så inte är fallet bör regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Innehåll i del 3 av Sven Wimnell 10 maj 2014: Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

146 **Del 3. Hushållsverksamheter. Skatter och bidrag. Hushållsbudgetar. Förslag till riksdagsbeslut för bättre välfärdsfördelning. Löner. Arbete. Bostäder.**
147 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
149 Mer om skatter och bidrag.
154 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
155 Årskostnader år 2014, pensionärer.
155 2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
156 Antal hushåll enligt SCB 2012
157 Kostnader för barn
157 Underskott i hushållsbudgetarna
158 Skatt på pengar och taxeringsvärden
158 Hur klarar sig förvärvsarbetande 20-64 år med lägsta inkomsterna?
159 Hur förbättra välfärdsfördelningen?

160 Pensionärer med låga pensioner m m.
163 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.
165 slopar reglerna som föreskriver att kapital/förmögenheter och fastigheter ska påverka bostadstilläggen.
167 Summa marginaleffekt 2004.
168 Så beräknar vi dina inkomster
169 Så beräknar vi din bostadskostnad
171 Så mycket kan du få i bostadstillägg
172 Så beräknar vi ditt bostadstillägg
174 Avtrappningsregler.

176 Bostadsbidrag för barnfamiljer och till hushåll utan barn.
178 Beräkning av bostadsbidrag till hushåll utan barn

179 Förslag till riksdagsbeslut.
179 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
179 Systemet för pensionärernas bostadstillägg
179 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
179 Bostadsbidrag för barnfamiljer.

180 Löneskillnaderna är för små
182 Svårt att diskutera löneskillnader
184 Länkar till fackföreningar och företagareföreningar m m
184 Arbetsförmedlingen
194 Inkomster och skatter
195 Arbetsförmedlingen
196 Lönestatistik
196 Faktisk månadslön - kronor per månad i genomsnitt år 2012
197 Arbetar deltid - första kvartalet 2012
197 Tidsbegränsad anställning - första kvartalet 2013
197 LO: MEDELLÖN OCH ANDEL KVINNOR EFTER SEKTOR. ARBETARE ÅR 2012
198 Månadslön efter klass och sektor år 2012
199 LO: Lönerapport år 2013

201 LOs politiska plattform inför valet 2014.

203 Nya bostads- och hushållsstatistiken
203 Villa vanligaste boendeformen
204 Två personer i snitthushållet
206 Bostadspolitik och skattepolitik.
206 VAD KOSTAR ETT FLERBOSTADSHUS?
208 Kroniskt sjuka tvingas samordna sin egen vård
210 Höjd pensionsålder enkel väg till välfärd
211 Vårt mörkaste kapitel
212 SOM-Seminarium: Rekordstarkt stöd för välfärdsstaten
213 Han är den nya ekonomen alla talar om – som alla borde läsa
216 En ”Kapitalet” för 2000-talet

I det följande kopior av sidorna 147-158 + 194 Inkomster, skatter

Hushållsverksamheter. Hemkunskap. 36-39zs.pdf

64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. 642 Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
645 Användning av inventarier o d
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d .

Detta är verksamheter som världens 7 miljoner människor alla har mer eller mindre. Verksamheterna är inte likadana världen över. I många fall är hushållen fattiga och lever på mindre än ett par tre dollar om dagen = cirka 20 kr per dag, hur det nu går till.

I Sverige är rimliga lägsta hushållskostnader i förvärsarbetande åldrar år 2013 för vuxen ensam 145 000 kr om året = cirka 400 kr per dag, för makar 220 000 kr = cirka 600 kr per dag. Pensionärer cirka 375 kr per dag och pensionärsmakar cirka 560 kr per dag.

Hushållverksamheterna är grundläggande problem både i Sverige och världen. De är grunden för välfärden.

I världen:

641 Maten. Är i världen som helhet ett problem. Det förekommer svält och näringsbrist. Skördarna slår fel. Mat slängs. Fördelningsproblem. Befolkningen ökar, räcker maten?

643 Bostäder. Bostadsbrist i Sverige. I världen dåliga bostäder och för få. Hälften av världens befolkning bor i städer, ofta tätt i höga hus utan kontakt med natur och därmed med tvivelaktig livskvalitet. Många sover på gatan.

644 El-, gas-, värme-, vatten- och hygienförsörjning. Vatten och avlopp saknas ofta, ger sjukdomar och elände. Energibrist. Hur göra den energi som behövs?

645 Tillbehör till boendet, inventarier, kommunikations- och transportmedel. Till fattigdom och dåliga bostäder hör dåliga tillbehör.

646 Personlig hygien. Kläder. Personliga hjälpmedel, t ex kryckor i den mån de inte finns med bland inventarierna. Hit kan man räkna sådant som bygger upp kompetensen och livskvaliteten, skolutbildning, information, läsmöjligheter. Säkerligen stora brister i världen.

647 Hushållsekonomi. Tillgång till pengar att betala hushållsverksamheterna med. Arbetslöshet. Skatter, försäkringar, generella bidrag mm. Lån och skulder.

648 Städning rengöring tvätt o d. Finns inte vatten och avlopp lätt tillgängligt blir det mycket problem. Ta bort farliga kemikalier, baciller.

649 Vård av barn, äldre och sjuka. Gemensamma organ som stöd saknas ofta

Hushållen är beroende av andra verksamheter än de egna hushållsverksamheterna: vägar, transportsystem, skolor, sjukhus m m

På nästa sida har gjorts en kort sammanställning av sådana andra verksamheter, så att alla verksamheter finns med. Den är gjord efter svenska förhållanden, men gäller i princip överallt i världen.

Ur den kan man utläsa vilka de viktigaste politiska problemen är.

För företag och företagare kan göras liknande sammanställning, men verksamheterna blir då ordnade på annat sätt.

Hushållsverksamhet	Är beroende av zs Sida 438
641 Matlagning. 642 Måltider Restauranger	63 Biologisk produktion 66 Livsmedelsindustri 63 Livsmedelshandel 61 Livsmedelskontroll 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och kontroll o d
643 Boende, hotell, härbärge, tält	643 Bostadsmarknad 647 Hyresvärdar 69 Bostadsbyggen. 66-68 Material 71 Fysisk planering av bostadsområden och serviceområden 758 Social miljö i bostadsområden 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och planering o d
644 El-, gas-, värme-, vatten-hygienförsörjning o d.	644 Elsystem 644 Vattenkraftverk, kärnkraftverk vindkraftverk, värmepumpar, fjärrvärme. 71 Planering frisk luft. 644 Vatten- och avloppssystem 644 Avfallshantering 69 Produktion och reparation av kraftverk, vatten- och avlopp od 71 Översiktlig planering av kraftsystem, hygiensystem o d 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och planering
645 Användning av inventarier o d. Möbler, TV o d, telefoner, cyklar, bilar, hushållsutrustning	653 Möbelhandel, handel för TV, telefoner, transportmedel m m 68 Produktion av möbler, TV o d, transportmedel m m 656 Vägar, vägskötsel. vägavgifter 71 Översiktlig planering vägar o d 656 Kollektivtrafik. 654 Televerks. 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och planering o d
646 Personlig hygien, kläder o d, Förmåga, kompetens	646 Personlig hygien, klädvård 653 Handel för kläder od 68 Produktion av kläder o d 7957 Utbildning 70 Kultur 7914-794 fritidssysslor 796-799 Sport och idrott 73-78 Utställningar, musik 655 Förlag 659 Reklam 80-99 Tidningar o annan läsning 651 Datorkunskap 6520 Tillgång till myndigheter 6525 Militära verksamheter 7952-7959+658 Sociala miljöer 61 Läkare, sjukhus 11-19 Inre verkligheter. 2 Religion
647 Hushållsekonomi. Inkomster, utgifter	658 Arbetsmarknad, arbetsgivare arbetsförmedling, fackföreningar, arbetsinkomster 657 Försäkringar,skatter,kapitalinkomster,skulder.Barnbidr,bostbidr 7951 Socialvård, socialbidrag 653 Handel med varor 653 Handel med utlandet 647 Hyror och bostadsutgifter 644 Bränsleutgifter o d 647 Hushållsutgifter 656 Resor
648 Städning, rengöring, tvätt	648 Städning .Kemikalier. Baciller
649 Personvård: barn, hemsjukvård, äldrevård	649 Personvård: barn, älrevård hemsjukvård od 7951 socialvård 61 Läkare 7957 Dagis och skolor
	Alla verksamheter är beroende av 10-19 Samhällets och individernas kunskaper, värderingar och moral 31-39 Politiska verksamheter 50-59 Naturkunskaper, matematik

Mer om skatter och bidrag. Från 36-39zz.pdf sid 32

Politikerna har under årens lopp då och då talat om att skatt ska utgå efter bärkraft och skattekraft och bidrag ska utgå efter behov. Men varken regeringen, riksdagen eller partierna har någonsin under de senaste femtio åren visat upp hushållsbudgetar som visar behov eller visat hur bärkraft hänger ihop med hushållsbudgetar.

Jag har nästan varje år under många år redovisat hushållsbudgetar och påpekat att inkomsterna vid låga inkomster inte räcker till hushållsbudgetarna och att skatter och bidrag bör bestämmas med hänsyn till det. Tyvärr har politikerna inte rätttat sig efter det, och fortfarande måste många med låga inkomster betala skatter trots att inkomsterna inte räcker till rimliga levnadskostnader.

Skattefördelningen bör ske efter bärkraft. Den bör ske med hänsyn till inkomst och med hänsyn till hushållsutgifter för rimliga behov.

Skattefördelningen har två dimensioner: Vertikal och horisontell fördelning.

Den vertikla fördelningen gäller fördelningen på personer med samma rimliga utgifter men med olika höga inkomster. Den horisontella fördelningen gäller fördelning på personer med olika rimliga utgifter men samma inkomster.

I den allmänna skattedebatten talas nästan bara om den vertikala fördelningen av skatterna - med hänsyn till inkomstens storlek.

Den vanligaste komplikationen i den horisontella fördelningen är förekomsten av barn. Oberoende av inkomstens storlek medför barn kostnader som det finns skäl att ta hänsyn till vid fördelningen av skatter och bidrag.

Eftersom vi har ett progressivt skattesystem som innebär att man procentuellt tar ut mer skatt vid högre inkomster än vid låga är det olämpligt att utforma hänsynen till barnkostnader som ett avdrag på inkomsten, det innebär att skattelättnad för barn blir större vid höga inkomster än vid låga. Därför sker hänsynen till barn genom barnbidrag som är lika stora oberoende av inkomstens storlek. Barnbidragen kan ses som en negativ skatt.

Före skattereformen 1970 sambeskattades makar. Det ville man komma ifrån och i reformen infördes särbeskattning, dvs makara beskattades var för sig efter sina inkomster. På den tiden var det vanligt att makar fördelade sina insatser så att mannen hade heltidsarbete med penninginkomster medan frun var hemma med barnen och stod vid spisen och tvättbaljan, utan penninginkomster, var hemmafru.

Vid övergång till särbeskattning uppstod problem för hemmafruarna. Mannen behövde kompensation för att han försörjde en hemmafru. Hemmafrun kunde inte spara in på hushållsutgifterna till de kostnader hon förorsakade mannen. Man införde då ett hemmamakeavdrag som var en horisontell fördelningsfaktor och lika stor vid alla inkomster. Hade man utformat det som ett avdrag på skatten skulle män med höga inkomster och större marginalskatter få större skattelättnader än de med låga inkomster.

När åren gick blev det färre hemmafruar och hemmamakeavdraget smälte i någon takt med det bort med inflationen. Till slut togs hemmamakeavdraget bort när hemmamakarna (hemmafruarna) var nära utrotade.

I början efter skattereformen 1970 hade man kvar bl a sättet att dra av för räntekostnader, avdrag gjordes med samma maginaleffekt som för inkomsten, dvs ju högre inkomst man hade och ju högre marginalskatt man hade desto mer tjänade man på ränteavdragen,

Direktören med hög lön och hög maginalskatt kunde få större skattelättnader av skuldränteavdragen än den lägst betalda i firman om man hade samma sorts hus att bo i och samma skuldräntor. Det var inte bra.

I skatterformen 1982 rättades detta till något, men i reformen 1990 blev det klart att ränteavdragen blev samma vid olika inkomster. Man stannade då för 30% skatt på ränteinkomster och 30% skatteavdrag för skuldräntor. Hänsynen till räntorna hör till den horisontella fördelningen, räntorna har inget med inkomsterna att göra. Nu får direkören och springpojken vid inkomstbeskattningen samma hänsyn.

Bostadsbidragen hör till de horisontella fördelningshänsynen, men är också dimensionerade efter inkomstens storlek. För barnfamiljerna trappas de av med 20% av ökande inkomst.

Det borgerliga blocket vann valet 2006 med löften om skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare och åtgärder som skulle ge jobb åt arbetslösa och minska "utanförskapet". Det blev stora skattesänkningar för dem med höga inkomster och nedskärningar som mest drabbar dem med låga inkomster. Arbetslösheten är stor. De borgerliga har ställt i utsikt att de ska forsätta på samma sätt.

En central fråga, som alltid, är skatterna. Vem ska betala dem och vad ska de användas till. De som ska betala är individer, hushåll och företag och skatterna ska gå till saker som är till nytta för de kategorierna.

Skatterna tas ut på skattebaser: skatter på arbetsinkomster, inkomster av företag, vinster och kapital, skatt på varor mm.

En högerfilosofi är att de som har höga arbetsinkomster inte arbetar om de inte får lägre skatter och högre bidrag och att de med låga inkomster inte arbetar om de får lägre skatter och högre bidrag.

Den borgerliga alliansen hatar bidrag och har satt ett annat namn på jobbskatteavdragen, nämligen avdrag, som är detsamma som bidrag. Jobbskatteavdragsbidragen är vid höga inkomster mycket stora.

Folkpartiet framför krav om att den s k värnskatten ska tas bort, annars vill ingen utbilda sig, och utbildat folk är nödvändigt i den globala konkurrensen. Kravet är nonsens. De som inte vill utbilda sig på grund av värnskatten har fel inställning till utbildning och om de avstår utbildning är det bara bra. Samhället bör undvika att släppa fram giriga personer till välbetalda platser där de bara tänker på att skaffa sig själva förmåner.

De som nu ihärdigt propagerar för lägre skatter för höginkomster borde istället intressera sig för dem med låga och de lägsta inkomsterna och kräva förbättringar för dem. Skattesänkningarna bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.

Levnadskostnaderna för en ensam förvärvsarbetande icke-pensionär är 2013 145 000 kr per år. Den som tjänar 15 000 kr per månad har efter skatt så att det går ungefär jämnt upp, d vs inget överskott i budgeten. Ensam som tjänar 60 000 kr per månad har sedan dessa levnadskost-

nader betalats ett överskott i hushållsudgeten på 324 000 kr, som kan användas till bilar, resor, dyrare bostad, lyxartiklar mm.

Motsvarande kostnader för makar/sambor är 2013 220 000 kr Om makarna har lika stora inkomster behöver de bara tjäna cirka 11 000 kr var per månad för att få ihop till kostnaderna. Tjänar de 60 000 kr var per månad har de 717 000 kr överskott sedan hushållskostnaderna betalats.

Ensam som tjänar 12 000 kr per månad skulle kunna betala levnadskostnaderna, men måste betala skatt så att det blir ett underskott i hushållsbudgeten på cirka 24 000 kr, och borde begära socialbidrag till skatten, vilket naturligtvis inte går för sig. Han eller hon tjänar alltså till sin försörjning men måste sänka sin levnadsstandard cirka 17 % på grund av skatten.

Krav om att avskaffa värnskatten visar på synnerligen olämplig oförmåga. Ingen i riksdagen har de senaste 40 åren visat intresse för att på lämpligt sätt avväga skatterna efter levnadskostnaderna.

Skattereformen 1970 föregicks av många skatteutredningar. I en utredning stod att det inte gick att hitta ett belopp för levnadskostnader som kunde ligga till grund för skattefördeningar. Det var mycket dumt skrivet. Redan då fanns socialbidragsbelopp att utgå från. Nu är dessa belopp tydligare och grundar sig på bantade belopp i konsumentverkets budgetar.

Bostadskostnader är inte med i de beloppen utan bedöms från fall till fall. Emellertid finns statistik om svenska folkets bostadsstandard och statistik om bostadskostnader. En lägsta rimlig levnadskostnad kan beräknas från konsumentverkets budgetar och från statistik om hyror i hyreslägenheter i riket eftersom sådana lägenheter är de enda som är aktuella vid de lägsta inkomsterna. Det är tillräckligt många hyresboende för att det ska duga som grund. Statistiken för andra boendeformer ger skäl för att det är lämpligt. När det gäller bostadsstandard ger statistik och utrymmesnormer från Boverket skäl räkna med 2rok för ensam och 3rok för makar/sambor.

Enligt detta blir de lägsta rimliga levnadskostnaderna 2013 för förvärvsarbetande icke-pensionärer: ensam 145 000 kr och för makar/sambor 220 000. Makarnas belopp blir nära precis 150% av beloppet för ensam, och så har det varit sedan 1970. För pensionärer blir det något annorlunda.

Ett problem när man ska avväga inkomstskatterna vid de lägsta inkomsterna är att det per person är dyrare levnadskostnader för en ensam än för makar/sambor. Sambeskattningen togs bort i skattereformen 1970 och man kan inte få en lämplig skattefördelning genom att höja grundavdraget, eftersom det bör vara lika per person. Om man sätter grundavdraget så att ensamma får lämplig skatt får makar för låg skatt och sätter man grundavdraget så att makar får lämplig skatt får ensamma för hög skatt. Det är därför lämpligt att lösa det problemet med bostadsbidrag som kan formas så att man får en bättre fördelning vid låga inkomster. Det är här fråga om horisontell fördelning där rimliga hushållskostnader är olika för ensamma och makar.

Som komplement till inkomstskattesystemet finns nu barnbidrag, flerbarnstillägg och bostadsbidrag för barnfamiljer som avses korrigera skattesystemets skevheter. För barnlösa ungdomar finns också bostadsbidrag och för barnlösa äldre låginkomster har funnits bostadbidrag, som dock tagits bort. Det är skäl att återinföra bostadsbidrag för barnlösa äldre icke-pensionärer.

Det är möjligt beräkna levnadskostnader för barnfamiljer, men det är mer komplicerat än för kategorierna vuxna ensamma och vuxna makar och man måste då också ta med barntillsynskostnader. Det är regeringens och riksdagens uppgift att följa barnkostnaderna och vartefter justera belopp för barnbidrag o d.

Tillsynskostnaderna är relativt stora för småbarn, men kostnaderna för mat och kläder mm är då relativt låga. För mellanbarn är tillsynskostnaderna lägre och för de största barnen inga alls, men ju äldre barnen blir desto högre blir kostnadena för mat och kläder etc.

Beräkningar av barnkostnader har gjorts i
Sven Wimnell 10+12 maj 2011+ 7 feb 2013: Barnfattigdom och annan fattigdom. http://wimnell.com/omr36-39zm.pdf

Det är tidsödande att göra sådana beräkningar, de måste göras för olika barnatal, olika åldrar på barnen, olika inkomstnivåer och för ensamma och makar. Genomsnittskostnaden var 2011 inklusive bostadskostnader omkring 38 000 kr per barn och år, Partierna borde redovisa sådant men tycks sakna både förmåga och intresse för det.

I detta sammanhang är det lämpligt påpeka TV-avgiftens inverkan. Den är orättvis och missgynnar ensamma. Den bör avskaffas för hushållen och ersättas med en kollektivavgift för hushållen som betalas av riksdagen och som kan bindas till folkmängdens utveckling om riksdagen inte förmår fortsätta att avgöra hur mycket som ska läggas på TV. Avgiften är nu drygt 2000 kr per år och är en stor belastning vid låga inkomster. TV har haft en löjlig patrull som åkt omkring och sjungit för sådana som betalar avgiften samtidigt som man påstår att SVT är fri television. Avskaffa snarast TV-avgiften som är att se som en skatt. De pengar som behövs för det kan tas från Jobbskatteavdragen enligt förslag.

Pensionärer med låga inkomster: Det nya systemt med garantipensioner ger det omöjligt att kontrollera om pensionerna som utbetalas är riktiga. Reglerna för bostadstilläggen är orimliga och bör ändras på flera punkter. Det gäller bland annat reglerna för hur kapitalförekomst ska påverka.

Fastighetsskatter och förmögenhetsskatter.

Kd-ledaren Göran Hägglund gjorde en stor insats för att förbättra fastighetsbeskattningen. En stor del av befolkningen äger småhus och för dem har fastighetsskatten många år varit en pina. Skatten har byggt på fastighetstaxeringarna, som bygger på uppmätta marknadspriser för fastigheter i omvärlden. Skatterna har byggt på fiktiva inkomster på husen, inkomster som i verkligheten inte funnits. Husägarna har inte haft inkomster av husen som kunnat användas till fastighetsskatten.

Det gamla systemet har fått en bättre efterföljare. För reavinstskatten finns förmånliga regler om uppskov som kostar mycket pengar för staten, regler som kanske är alltför förmånliga.

Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatterna och förmögenhetsskatterna är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

Den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än de andra skatterna.

Ränteavdrag och kapitalinkomstskatter bör ligga kvar på 30%

Om förmögenheter: det finns olika slags förmögenheter, man kan ha ett hus eller pengar på banken, men en viktig typ av förmögenhet är den förmåga man har genom kunskaper och erfarenheter. Denna förmögenhet beskattas inte, man beskattar avkastningen av kunnandet, dvs inkomster man har av kunnandet, avkastningen av kunnandet. Samma bör gälla för de materiella förmögenheterna, man beskattar avkastningen.

De svenska politiska partierna har aldrig förstått sig på problemen med fördelningen av inkomstskatterna, isynnerhet för de lägsta inkomsterna där de olika hushållkostnaderna, mest på grund av bostadskostnaderna, för ensamma och makar/sambor spelar stor roll.

För pensionärerer och barnfamiljer görs en sorts anpassning genom bostadstillägg vid låga inkomster. Samma sorts anpassning borde ske för icke-pensionärer utan barn, för dem borde införas lämpliga bostadstillägg. Sådana tillägg har funnits en tid men tagits bort.

Genom jobbskatteavdragen har skattefördelningen ytterligare försämrats.

Man bör observera, att makar/sambor (utan barn) vanligen klarar sig bra om båda har inkomster. Ensamstående är missgynnade i skattesystemet eftersom de ensamma ska betala hela levnadsstandarden. Om man sänker skatterna så att ensamma klarar sig vid låga inkomster kommer makar/sambor att bli överkompenserade. Man kan klara detta problem bara med hjälp av lämpligt utformade bostadsbidrag.

Under de senaste 40 åren har man i riksdagen inte kunnat få syn på någon vettig sammanhängande framställning om skatte- och bidragsfördelningsproblem. Varken de rödgröna eller de borgerliga partierna har gjort någon redovisning om levnadskostnaderna och satt skatter och bidrag i relation till det. Skattelättnaderna: bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.

Erik Åsbrink föreslår " kraftigt höja grundavdrag så att även låginkomsttagarna skulle få en skattesänkning." Det är ett okunnigt förslag. Höjer man grundavdragen sänker man visserligen skatten för låginkomster, men också för dem med höga inkomster, och då försämrar man skattefördelningen. Om man sänker grundavdragen för att låginkomster ska få lägre skatt måste man höja marginalskatten för låginkomster så att de högre inkomsterna inte får sänkt skatt.

Problemet med låginkomsterna löses bäst med bostadsbidrag.

Erik Åsbrink skriver också: " Enligt en samstämmig uppfattning bland ekonomer är fastighetsskatten en av de bästa (eller minst skadliga) skatterna. " Ja, enligt ekonomerna kanske, men ekonomena har vanligen dåliga uppfattningar, eller inga alls, om fördelningsproblem.

Hela världens finanssystem är förstörda av ekonomerna.

Jobbskatteavdraget är ett problem.

Regeringen vill gärna fortsätta och göra större jobbskatteavdrag enligt en nuvarande modellen, dvs försämra skattefördelningen ännu mera, men är osäker om det går att fortsätta i höst. Socialdemokraternas partiledare har sagt att socialdemokraterna accepterar det, man kan anta för att inte stöta bort väljare. Socialdemokraterna vill dock minska jobbskatteavdragen för inkomster över 60 000 kr per månad.

I den nyss nämnda utredningen om barnfattigdomen har diskuterats förändringar av jobbskatteavdragen, men något förslag har inte lämnats. Att förvärvsarbetande har extrakostnader kan man gå med på,men inte så stora som motiverar nuvarande jobbskatteavdrag och framför allt inte avdrag som stiger med inkomsten.

Det lär knappast finnas någon som direkt kan förstå jobbskatteavdragens konsekvenser vid läsandet av den skatteverkets beskrivning av dem som citerats här i det föregående.

Konsekvenserna kan man enklast få uppfattningar om genom att se på skatteverkets tabeller för preliminärskatter, där skatteverket säkert räknat rätt. De tabellerna har använts för att beräkna hushållens över- och underskott i hushållsbudgetarna.

Över-och underskott finns redovisade för 2006 och för flera av de senaste åren. Jämför man år 2006 och 2013 finner man att låginkomster fått mycket betydande försämringar och höginkomster mycket betydande förbättringar, något som borde få socialdemokraterna upprörda.

Förbättringar för låginkomster har föreslagits genom införande av bostadsbidrag för barnlösa i förvärvsarbetande åldrar och genom att slopa den nuvarande TV-avgiften och istället minska jobbskatteavdragen med 100 kr per månad utom för låga inkomster och pensionärer.

Se mer om detta på sidorna 312-367 i
http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Från 36-39zzi:

Årskostnader år 2014, förvärvs-arbetande icke-pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam man	Ensam kv.	Makar/sambor
Summa per månad 2014 enligt månadsedovisningen.	**5940**	**5540**	**9830**
Genomsnitt för ensam man + kv/mån	**5740**		
2014 per år:	**68880**		**117960**
Bostadshyra per år säg :			
Ensam 2rok, 12x 5100	61200		
Makar 3rok, 12x 6200			74400
Summa per år 2014, bostad + övrigt	130080		192360
Förvärvsarbetande:arbets-resor+ fackavgifter säg	14880		29760
Summa per år 2014: bostad + övrigt	**144960**		**222120**
Här är inget räknat för höga semesterkostnader eller andra resor än lokalresor.			
Säg för enkelhets skull, avrundat	**145000**		**222000**

Makar 153 % av ensam.

Ensam man	147400	
Ensam kvinna	142600	skillnad 4800 kr

Årskostnader år 2014, pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam man	Ensam kv.	Makar/sambor
Summa per månad 2014 enligt månadsedovisningen.	**5630**	**5400**	**9370**
Genomsnitt för ensam man + kv/mån	**5515**		
2014 per år:	**66180**		**112440**
Bostadshyra per år säg :			
Ensam 2rok, 12x 5100	61200		
Makar 3rok, 12x 6200			74400
Summa per år 2014, bostad + övrigt	127380		186840
Lokalresor m m säg	6900		13200
Vård, läkemedel Hemtjänst.			
Summa per år 2014: bostad + övrigt	**134280**		**200040**
Säg för enkelhets skull, avrundat	**134000**		**200000**

Makar 149 % av ensam.

Ensam man	135380	
Ensam kvinna	132620	skillnad 2760 kr

2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4200 kr per mån = 50400 kr per år för ensam och 5100 kr per mån för makar/sambor= 61 200kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 120 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 180 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**		**Årsinkomst per person**
Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Överskott/år		Överskott/år		
6001	1364	16368	4637	55644	-64356		-68712	(55644x 2-180000)	
7001	1628	19536	5373	64476	-55524		-51048		84 000
8001	1892	22704	6109	73308	-46692		-33384		96 000
9001	2161	25932	6840	82080	-37920		-15840		108 000
10001	2491	29892	7510	90120	-29880		240	kris-	120 000
11001	2849	34188	8152	97824	-22176		15648	gräns	132 000
12001	3212	38544	8789	104468	-14532		20936		144 000
13001	3575	42900	9426	113112	- 6888		46224		156 000
14001	3938	47256	10063	120756	756	kris-	61512		168 000
15001	4301	51612	10700	128400	8400	gräns	76800		180 000
16001	4664	55968	11337	136044	16044		92088		192 000
17001	5027	60324	11974	143688	23688		107376		204 000
18001	5390	64680	12611	151332	31332		122554		216 000
19001	5753	69036	13248	158976	38976		137952		228 000
20001	6151	73812	13850	166200	46200		152400		240 000
21001	6514	78168	14487	173844	53844		167688		252 000
22001	6877	82524	15124	181488	61488		182976		264 000
23001	7240	86880	15761	189132	69132		198264		276 000
24001	7603	91236	16398	196776	76776		213552		288 000
25001	7966	95592	17035	204420	84420		228840		300 000
26001	8324	99888	17677	212124	92124		244248		312 000
27001	8799	105588	18202	218424	98424		256848		324 000
29001	9859	118308	19142	229704	109704		279408		348 000
30001	10389	124668	19612	253344	115344		290688		360 000
35001	13039	156468	21962	263544	143544		347088		420 000
40001	15731	188772	24270	291240	171240		402480		480 000
45001	18631	223572	26370	316440	196440		452880		540 000
50001	21531	258372	28470	341640	221640		503280		600 000
55001	24431	293172	30570	366840	246840		553680		660 000
60001	27331	327972	32670	392040	272040		604080		720 000

2008. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4300 kr per mån = 51 600 kr per år för ensam och 5200 kr per mån för makar/sambor= 62 400kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 124 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 186 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**		
Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Överskott/år		Överskott /år		
6001	836	10032	5165	61980	-62020		-62040	(61980x2-186000)	
7001	1074	12888	5927	71124	-52876		- 43752		**Ensams**
8001	1338	16056	6663	79956	-44044		-26088		**förbättring**
9001	1602	19224	7399	88788	-35212		-8424		**på skatten**
10001	1910	22920	8091	97092	-26908		8184	kris-	**2006 - 2008**
11001	2230	26760	8771	105252	-18748		24504	gräns	3428
12001	2551	30612	9450	113400	-10600		40800		3932
13001	2872	34464	10129	121548	- 2452		57096		4436
14001	3193	38316	10808	129696	5696	kris-	73392		4940
15001	3513	42156	11488	137836	13856	gräns	83672		5456
16001	3834	46008	12167	146004	22004		106008		5960
17001	4155	49860	12846	154152	30152		122304		6464
18001	4475	53700	13526	162312	38312		138624		6980
19001	4796	57552	14205	170460	46460		154920		7484
20001	5149	61788	14852	178224	54224		170448		8024
21001	5470	65640	15531	186372	62372		186744		8528
22001	5790	69480	16211	194532	70532		203064		9044
23001	6111	73332	16890	202680	78680		219360		9548
24001	6435	77220	17569	210892	86828		235784		10052
25001	6766	81192	18235	218882	94820		251764		10400
26001	7097	85164	18904	226848	102848		267696		10724
27001	7428	89136	19573	234876	110876		283752		12452
29001	8247	98964	20754	249048	125048		312096		15344
30001	8777	105324	21224	254688	130688		323376		15344
35001	11427	156468	23574	282888	158888		379776		15344
40001	14077	168924	25924	311088	187088		436176		15848
45001	16874	202488	28127	337524	213524		489048		17084
50001	19774	237288	30227	362724	238724		539448		17084
55001	22674	272088	32327	387924	263924		589848		17084
60001	25574	306888	34427	413124	289124		640248		17084

2009. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4450 kr per mån = 53 400 kr per år för ensam och 5420 kr per mån för makar/sambor= 65 040kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 130 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 195 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**	
Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Över-skott/år		Överskott /år	
6001	729	8748	5272	63264	-66736		-68472 (63264x2-195000)	
7001	977	11724	6024	72288	-57712		- 50424	**Ensams**
8001	1225	14700	6776	81312	-48688		-32376	**förbättring**
9001	1474	17688	7527	90324	-39676		-14352	**på översk.**
10001	1745	20940	8256	99072	-30928		3144 kris-	**2006 - 2009**
11001	2055	24660	8946	107352	-22648		19704 gräns	- 472
12001	2365	28380	9636	115632	-14368		36264	+164
13001	2676	32112	10325	123900	- 6100		52800	788
14001	2986	35832	11015	132180	2180	kris-	69360	1424
15001	3297	39564	11704	140448	10448	gräns	85896	2048
16001	3607	43284	12394	148728	18728		102456	2684
17001	3918	47016	13083	156996	26996		118992	3308
18001	4228	50736	13773	165276	35276		135552	3944
19001	4539	54468	14462	173544	43544		152088	4568
20001	4881	58572	15120	181440	51440		167880	5240
21001	5191	62292	15810	189720	59720		184440	5876
22001	5502	66024	16499	197988	67988		200976	6500
23001	5812	69744	17189	206268	76268		217536	7136
24001	6123	73476	17878	214536	84536		234072	7760
25001	6437	77244	18564	222768	92768		250536	8348
26001	6768	81216	19233	230796	100796		266592	8672
27001	7100	85200	19901	238812	108812		282624	10388
29001	7761	93132	21240	254880	124880		314760	15176
30001	8091	97092	21910	262920	132920		330840	17576
35001	10444	125328	24557	294684	164684		394368	21140
40001	13094	157128	26907	322884	192884		450768	21644
45001	15759	189108	29242	350904	220904		586808	24464
50001	18659	223908	31342	376104	246104		557208	24464
55001	21559	258708	33442	401304	271304		557208	24464
60001	24459	293508	35542	426504	296504		658008	24464

2010. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4700 kr per mån = 56 400 kr per år för ensam och 5700 kr per mån för makar/sambor= 68 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 134 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 201 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**	
Mån lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Över-skott/år		Överskott /år	
6001	687	8244	5314	63768	-70232		-73464 (63768x2-201000)	
7001	918	11016	6083	72996	-61004		- 55008	**Ensams**
8001	1149	13788	6852	82224	-51776		-36552	**förbättring**
9001	1380	16560	7621	91452	-42548		-18096	**på översk.**
10001	1644	19728	8357	100284	-33716		-432 kris-	**2006 - 2010**
11001	1943	23316	9058	108696	-25304		16392 gräns	-3128
12001	2244	26928	9757	117084	-16916		33168	-2384
13001	2545	30540	10456	125472	- 8528		49944	-1640
14001	2846	34152	11155	133860	- 140	kris-	66720	-896
15001	3147	37764	11854	142248	8248	gräns	83496	-152
16001	3448	41376	12553	150636	16636		100272	592
17001	3749	44988	13252	159024	25024		117048	1336
18001	4050	48600	13951	167412	33412		133824	2080
19001	4351	52212	14650	175800	41800		150600	2824
20001	4682	56184	15319	183828	49828		166656	3628
21001	4983	59796	16018	192216	58216		183434	4372
22001	5284	63408	16717	200604	66604		200208	5116
23001	5585	67020	17416	208992	74992		216984	5860
24001	5886	70732	18115	217380	83380		233760	6604
25001	6201	74412	18800	225600	91600		250200	7180
26001	6532	78384	19469	233628	99628		266256	7504
27001	6863	82356	20138	241656	107656		282312	9232
29001	7524	90288	21477	257724	123724		314448	14020
30001	7854	94248	22147	265764	131764		330528	16424
35001	10134	121608	24867	298404	164404		395808	20860
40001	12784	153408	27217	326604	192604		452208	21364
45001	15434	185208	29567	354804	220804		508608	24364
50001	18323	219876	31678	380136	246136		559272	24496
55001	21223	254676	33778	405336	271336		609672	24496
60001	24123	289476	35878	430536	296536		660072	24496

2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4700 kr per mån = 56 400 kr per år för ensam och 5700 kr per mån för makar/sambor= 68 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 134 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 201 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							Makar lika inkomst
Mån.	Prelskatt		Efter skatt		Över-		Överskott
lön	/mån	/år	/mån	/år	skott/år		/år
6001	680	8160	5321	63852	-70148		- 73296
7001	911	10932	6090	73080	-60920		- 54840
8001	1142	13704	6859	82308	-51692		- 36384
9001	1373	16476	7628	91536	-42464		- 17928
10001	1630	19560	8371	100452	-33548		- 96 kris-
11001	1930	23160	9071	108852	-25148		16704 gräns
12001	2231	26772	9770	117240	-16760		33480
13001	2532	30384	10469	125628	- 8372		50256
14001	2833	33996	11168	134016	16 kris-		67032
15001	3134	37608	11867	142404	8404	gräns	83808
16001	3435	41220	12566	150792	16792		100584
17001	3736	44832	13265	159180	25180		117360
18001	4037	48444	13964	167568	33568		134136
19001	4338	52056	14663	175956	41956		150912
20001	4669	56028	15332	183984	49984		166968
21001	4970	59640	16031	192372	58372		183794
22001	5271	63252	16730	200760	66760		200520
23001	5572	66864	17429	209148	75148		217296
24001	5873	70476	18128	217536	83536		234072
25001	6181	74172	18820	225840	91840		250680
26001	6510	78120	19491	233892	99892		266784
27001	6843	82116	20167	242004	108004		283008
29001	7504	90048	21497	257964	123964		314928
30001	7834	94008	22167	266004	132004		331008
35001	9931	119172	25070	300840	166840		400680
40001	12581	150972	27420	329040	195040		457080
45001	15231	182772	29770	357240	223240		513480
50001	18054	216648	31947	383364	249364		565728
55001	20954	251448	34047	408564	274564		616128
60001	23854	286248	36147	433764	299764		666528

2012. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4900 kr per mån = 58 800 kr per år för ensam och 6000 kr per mån för makar/sambor= 72 000 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 142 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 216 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							Makar lika inkomst
Mån.	Prelskatt		Efter skatt		Över-		Överskott
lön	/mån	/år	/mån	/år	skott/år		/år
6001	660	7920	5341	64092	-77908		- 87816
7001	891	10692	6110	73320	-73178		- 69360
8001	1122	13464	6879	82548	-59452		- 50904
9001	1353	16236	7648	91776	-50224		- 32448
10001	1591	19092	8410	100920	-41080		- 14160 kris-
11001	1891	22692	9110	109320	-32680		2640 gräns
12001	2192	26304	9809	117708	-24492		19416
13001	2493	29916	10508	126096	-15904		36192
14001	2794	33528	11207	134484	-7516	kris-	52968
15001	3095	37140	11906	142872	872	gräns	69744
16001	3396	40752	12605	151260	9260		86520
17001	3697	44364	13304	159648	17648		113296
18001	3998	47976	14003	168036	26036		120072
19001	4299	51588	14702	176424	34424		136848
20001	4630	55560	15371	184452	42452		152904
21001	4931	59172	16070	192840	50840		169680
22001	5232	62784	16769	201228	59228		186456
23001	5533	66396	17468	209616	67616		217296
24001	5834	70008	18167	218004	76004		203232
25001	6135	73620	18866	226392	84392		236784
26001	6451	77412	19550	234600	92600		253200
27001	6782	81384	20219	242628	100628		269256
29001	7445	89340	21556	258672	116672		301344
30001	7775	93300	22226	266712	124712		317424
35001	9565	114780	25436	305232	163232		394464
40001	12215	146580	27786	333432	191432		45o864
45001	14865	178380	30136	361632	219632		507264
50001	17578	210396	32423	389076	247076		562152
55001	20478	245736	34523	414276	272276		612552
60001	23378	280536	36623	439476	297476		662952

2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5100 kr per mån = 61 200 kr per år för ensam och 6100 kr per mån för makar/sambor= 73 200 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 145 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 220 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							Makar lika inkomst
Mån.	Prelskatt		Efter skatt		Över-		Överskott
lön	/mån	/år	/mån	/år	skott/år		/år
6001	575	6900	5426	65112	-79888		- 89776
7001	779	9348	6222	74664	-70336		- 70672
8001	982	11784	7019	84228	-60772		- 51544
9001	1185	14220	7816	93792	-51208		- 32416
10001	1388	16656	8613	103356	-41080		- 13288 kris-
11001	1651	19812	9350	112200	-32800		4400 gräns
12001	1916	22992	10085	121020	-23980		22040
13001	2180	26160	10821	129852	-15148		39704
14001	2445	29340	11556	138672	-6328	kris-	57344
15001	2683	32196	12318	147816	2816	gräns	75632
16001	2948	35376	13053	156636	11636		93272
17001	3240	38880	13761	165132	20132		110264
18001	3504	42048	14497	173964	28964		127928
19001	3769	45228	15232	182784	37784		145568
20001	4060	48720	15941	191292	46292		162584
21001	4325	51900	16676	200112	55112		180224
22001	4590	55080	17411	208932	63932		197864
23001	4855	58260	18146	217752	72752		215504
24001	5120	61440	18881	226572	81572		233144
25001	5384	64608	19617	235404	90404		250808
26001	5655	67860	20346	244152	99152		268304
27001	5946	71352	21055	252660	107660		285320
29001	6529	78348	22472	269664	124664		319328
30001	6819	81828	23182	278184	133184		336368
35001	8269	99228	26732	320784	175784		421568
40001	10654	127848	29347	352164	207164		484328
45001	13104	157248	31897	382764	237764		545528
50001	15554	186648	34447	413364	268364		606728
55001	18244	218928	36754	441084	296084		662168
60001	20944	251328	39057	468684	323684		717368

2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5100 kr per mån = 61 200 kr per år för ensam och 6200 kr per mån för makar/sambor= 74 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 145 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 222 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							Makar lika inkomst
Mån.	Prelskatt		Efter skatt		Över-		Överskott
lön	/mån	/år	/mån	/år	skott/år		/år
6001	629	7548	5372	64464	-80536		- 93072
7001	851	10212	6150	73800	-71200		- 70672
8001	1073	12876	6928	83136	-61864		- 55728
9001	1295	15540	7706	92472	-52528		- 37056
10001	1517	18204	8484	101808	-43192		- 18384 kris-
11001	1757	21084	9244	110928	-34072		-144 gräns
12001	2052	24624	9949	119388	-25612		16776
13001	2378	28536	10623	127476	-17524		32952
14001	2644	31728	11357	136284	-8716	kris-	50568
15001	2940	35280	12061	144732	-268	gräns	67464
16001	3236	38832	12765	153180	8180		84360
17001	3561	42732	13440	161280	16280		100560
18001	3828	45936	14173	170076	25076		118152
19001	4124	49488	14877	178524	33524		135048
20001	4449	53388	15552	186624	41624		151248
21001	4745	56940	16256	195072	50072		168144
22001	5041	60492	16960	203520	58520		185040
23001	5337	64044	17664	211968	66968		201936
24001	5633	67596	18368	220416	75416		218832
25001	5929	71148	19072	228864	83864		222000
26001	6224	74688	19777	237324	92324		218808
27001	6520	78240	20481	245772	100772		269544
29001	7112	85344	21889	262668	117668		303336
30001	7417	89004	22584	271008	126008		320016
35001	9067	108804	25934	311208	166208		400416
40001	11525	138300	28476	341712	196712		461424
45001	14175	171700	30826	369912	224912		517824
50001	16825	201900	33176	398112	253112		574224
55001	19670	236040	35331	423972	278972		625944
60001	22570	270840	37431	449172	304172		676344

Antal hushåll enligt SCB 2012

ensamstående utan barn	
0 barn	1575789
1 barn	0
2 barn	0
3+ barn	0
uppgift saknas	0
ensamstående med barn 0-24 år	
0 barn	0
1 barn	135052
2 barn	84101
3+ barn	28064
uppgift saknas	0
ensamstående med barn 25+ år	
0 barn	0
1 barn	39267
2 barn	2467
3+ barn	166
uppgift saknas	0
sammanboende utan barn	
0 barn	1041253
1 barn	0
2 barn	0
3+ barn	0
uppgift saknas	0
sammanboende med barn 0-24 år	
0 barn	0
1 barn	313174
2 barn	443176
3+ barn	172507
uppgift saknas	0
sammanboende med barn 25+ år	
0 barn	0
1 barn	49395
2 barn	3939
3+ barn	261
uppgift saknas	0
övriga hushåll utan barn	
0 barn	163711
1 barn	0
2 barn	0
3+ barn	0
uppgift saknas	0
övriga hushåll med barn 0-24 år	
0 barn	0
1 barn	45325
2 barn	40355
3+ barn	31723
uppgift saknas	0
övriga hushåll med barn 25+ år	
0 barn	0
1 barn	5859
2 barn	650
3+ barn	79
uppgift saknas	0
uppgift saknas	
0 barn	0
1 barn	0
2 barn	0
3+ barn	0
uppgift saknas	0

Kostnader för barn

Kostnader för barn finns i konsumentverkets "Koll på pengarna 2014", men redovisas inte här. När det gäller kostnader för barn måste man beakta bidrag av många slag. Bidrag kan vara inkomstberoende vilket gör beräkningarna komplicerade. Man måste också ta med kostnader för barntillsyn, vilket också det är komplicerat.

I följande sammanställning är allt detta behandlat för 2011 års belopp på bidrag m m. Det har ändrats sedan dess.
Sven Wimnell 10 maj 2011: Barnfattigdom och annan fattigdom.
http://wimnell.com/omr36-39zm.pdf

Regler för bidrag och avgifter mm ändras då och då utan att konsekvenserna redovisas. De politiska partierna borde varje år redovisa kostnader för barn, men gör det aldrig. De vet förmodligen inte hur stora barnkostnaderna är men pratar ändå som om de visste det. Ett parti som vill åtnjuta förtroende hos den i valen väljande allmänheten bör redovisa barnkostnaderna och se till att barnhushållen efter skatt har tillräckligt med pengar. Eftersom reglerna ofta innhåller inkomstberoende komponenter och variationer med hänsyn till barnantal måste konsekvenser redovisas för många olika fall.

Konsumentverket förtecknar typer av inkomster i "Koll på pengarna"
Lön
Föräldrapenning
Barnbidrag
Underhållsstöd/underhållsbidrag
Bostadsbidrag
Arbetslöshetsersättning
Studiestöd/utbildningsbidrag Sjukpenning
Sjuk- och aktivitetsersättning
Pension
Övriga inkomster (andra bidrag, stipendier m.m.)

Underskott i hushållsbudgetarna

Som framgår av tabellerna uppstår underskott i hushållsbudgetarna vid låga inkomster. För förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn uppstår underskott för ensammat vid inkomster 14000 kr per månad och lägre och för makar/sambor med lika stora inkomster vid inkomster för vardera cirka 10 000 kr per månad och lägre.

Detta är en skamfläck för de politiska partierna, isynnerhet för socialdemokraterna, som man kan tro vill verka för att även de med låga inkomster ska kunna leva ett drägligt liv. Att höja grundavdraget är ingen lösning. Man måste ha något som verkar just på de lägsta inkomsterna. Det blir för långt att nu gå in närmare på det, det har behandlats tidigare under många år.

Nu ska bara åter upprepas förslagen som finns på nästa sida.

Skatt på pengar och taxeringsvärden

Tidigare togs skatt på förmögenheter och taxeringsvärden: förmögenhetsskatt och fastighetsskatt. Dessa skatter togs bort för några år sedan och bör ej återinföras. Fastighetsskatten har ersatts med en betydligt lägre fastighetsavgift.

I alla system för bostadsbidrag har funnits och finns fortfarande det som motsvarar en skatt: regler om bidragsminskningar som står i proportion till pengatillgodohavanden och taxeringsvärden. Dessa regler bör tas bort. Avkastningar i reda pengar på penningkapital och fastigheter bör tas upp som inkomst och påverka bostadsbidragen så som inkomster av arbete och pensioner påverkar bidragen. Det räcker med att de reda avkastningarna påverkar, när nu icke-bidragstagare inte råkar ut för någon förmögenhetsskatt och fastighetsskatt.

Den gamla fastighetsskatten var ett elände eftersom taxeringsvärdena i sig inte gav pengar att betala fastighetsskatten med, något som drabbade småfolket på ett olyckligt sätt.

I bostadsbidragssystemen finns vanligen regler om att en viss procent av penningkapital och taxeringsvärden ska tas upp som inkomst som utsätts för avtrappningsegler så att bostadsbidragen minskar. Dessa regler bör tas bort. Reglerna komplicerar beräkningarna av bidragen på tidsödande och betungande sätt för de myndigheter som svarar för bidragen, det kan vara komplicerat att utreda hur stora kapitalen är. Reglerna är också orättvisa eftersom taxeringsvärden på ett ologiskt sätt ibland ska tas med och ibland inte. Problem med mydigheternas hantering har diskuterats tidigare under årens lopp.

Detta gäller bostadsbidrag för både barnfamiljer, ungdomar och pensionärer.

Hur klarar sig förvärvsarbetande 20-64 år med lägsta inkomsterna?

Makar som båda har inkomster klarar sig vanligen utan underskott i hushållsbudgeten. Ensamma kan få stora underskott.

2013 Ensam :

Livsmedel. Alla mål äts hemma eller matlåda			
Hygien (personlig)			
Kläder och skor			
Lek och fritid			
Mobiltelefon			
Förbrukningsvaror			
Hemutrustning (inklusive dator)			
Media (Fast telefon, Internet mm)			
Hemförsäkring			
Hushålls-el			
Förvärvsarbetande:arbetsresor+ fackavgifter			
Dessa poster	83 800	57,8%	
Bostadshyra per år	61 200 kr	42.2%	Per månad 5100 kr
Summa	145 000	100 %	

Bostad med hyra under 61 200 kr per år finns i alla regioner: Riket värdeår 1990 och lägre, Stor-Stockholm värdeår 1941-1960, Små kommuner värdeår 1995 och lägre. Men det kan vara svårt att få tag i sådana lägenheter och bli tvungen ta en lägenhet med högre hyra. I små kommuner klarar man sig vanligen inom 61 200 kr per år. Har man små inkomster har man kanske redan valt ett billigare alternativ, något äldre eller något mindre bostad.

I övriga poster kan man välja att knapra in på en post mot att öka en annan post. Det första att spara in på kan vara Livsmedel, Kläder och skor, Lek och fritid och Mobiltelefon. Var och en får välja.

Inkomster och skatter

Sammanräknad förvärvsinkomst 2012

Sammanräknad förvärvsinkomst efter deciler. Personer folkbokförda i Sverige både 2012-01-01 och 2012-12-31.

Decilgrupper	Kvinnor och män		Kvinnor		Män	
	20– år	20–64 år	20– år	20–64 år	20– år	20–64 år
1	20 651	10 449	20 476	10 350	21 111	10 666
2	102 132	86 628	94 724	78 915	117 681	96 726
3	147 483	159 183	129 680	142 696	176 569	182 945
4	186 375	216 535	161 117	193 547	219 698	250 214
5	226 163	259 742	195 367	232 606	265 672	294 401
6	266 813	294 485	232 394	264 452	307 270	328 804
7	305 816	328 422	268 630	293 752	346 602	365 177
8	349 721	370 712	305 499	327 108	394 488	411 943
9	416 105	437 802	356 856	378 965	471 137	490 965
10	681 605	714 964	538 021	570 042	794 302	824 510
Medelvärde topp 5 %	846 787	887 825	646 568	685 402	998 610	1 037 881
Medelvärde topp 1 %	1 433 647	1 512 792	994 242	1 052 727	1 754 780	1 842 043
Medelvärde 1	270 286	287 892	230 276	249 243	311 453	325 635
Medelvärde 2	280 718	302 527	238 681	261 519	324 149	342 693
P10	68 605	42 851	63 688	40 140	75 399	46 680
P25	147 876	160 581	129 912	143 452	177 000	182 633
P50 median	246 542	277 957	213 876	249 333	287 795	311 948
P75	348 971	369 756	305 002	326 441	393 744	411 449
P90	468 237	492 636	396 179	419 147	535 429	555 231
P90/P10	6,8	11,5	6,2	10,4	7,1	11,9
Gini-koefficient	0,361	0,363	0,342	0,343	0,359	0,364

Källa: SCB

Tillägg.

Alliansregeringspartiernas rötter finns i den dominerande överklassen före första världskriget 1914-1918, del i den överklass nere i Europa som skapade kriget och skickade ut miljontals unga män att dö meningslöst när de ville ha en annan framtid.

Vad jag förstått byggdes det socialdemokratiska partiet först upp mest av arbetare som hade arbetsinkomster. Bland dem fanns ett hat mot sådana som inte kunde försörja sig - "inte göra rätt för sig". I sina berömda tal om solidaritet vände sig Per-Albin Hansson mest mot överklassen, men också mot sina egna.

Solidariteten mot de sämst ställda växte till sig. Andra världskrigets konekvenser för Sverige hjäpte nog till med det. Efter det kriget kom bl a barnbidrag, studiestöd, allmän sjukförsäkring m m.

Ekomiska skribenter som vill se världen i stort menar nu ofta att 1980 var en vändpunkt. Då började girigheten gripa kring sig och alla skulle tänka på sig själva och klara sig själva. Världen skulle bygga på konkurrens och marknadsprinciper, allt skulle privatiseras.

Folkparttiledaren menar nu att de som har låga inkomster är ansvarslösa. De som inte har arbetsinkomster men sjukersättningar ska hjälpas att få inkomster genom att man tar bort sjukersättningarna. Arbetslösa ska hjälpas till arbete genom att man tar bort arbetslöshetsersättningar. Den här synen bör brytas

De förslag till riksdagsbeslut som lämnats i det föregående behöver inte utredas i långa utredningar, de kan sättas igång direkt. Det som satsas på låginkomster går troligen direkt till konsumtion som leder till arbete för arbetslösa, som i sin tur konsumerar och betalar skatt så att pengarna kommer tillbaka till de offentliga kassorna.

Läggs pengarna ut på jobbskatteavdrag till statsråd och andra med höga inkomster går troligen en stor del till placeringar utomlands som inte ökar arbetet i Sverige.
Thomas Jansson, förbundsordförande i Riksförbundet FUB vill att förmögenhetsbegreppet förändras och likställs med det som står i självdeklarationen, det vill säga avkastning på förmögenhet.

Nyligen har det tagit fart i det gamla förslaget om skatt på finansiella transaktioner. Det finns troligen ingen som kan konstruera och administrera en sådan skatt. De stora finansiärerna kommer att motarbeta och gå runt en sådan skatt och ta betalt för att hantera den så att det till slut blir konsumenterna får betala skatten, hela adminstrationen och domstolarna som ska döma i brotten mot skatten.

Det finns många förslag om skattter på kapital av olika slag. Det bästa torde vara att helt avstå från alla skatter på kapital och inrikta sig på att ta skatt på avkastningarnna, att avskaffa de regler som gör det möjligt att hitta kryphål som kan minska kapitalinkomstskatterna.

En skatt på kapital kommer bara att till sist drabba de små kapitalisterna som vill spara för oförutsedda utgifter, eventell sjukdom och eventuell ålderdom. och som kanske drömmer om att få ihop kapital till en egen verksamhet.

Låt de stora kapitalisterna hålla på med sitt kapital, som de ibland använder för nyttiga saker. Men bolagsskatterna, som är ett slags kapitalinkomstskatt, tycks ha blivit för låga.

Bifogar länk till Magnus Henreksons intressanta exposé över skattesystemets utveckling i Sverige sedan efterkrigstiden.
"**Ett skatteparadis för de redan rika** Magnus Henrekson
Han ingår i ett lag med ett tiotal förståsigpåare som föreslår skattesystem som inte bör genomföras. Hans exposé kan dock kanske ge nyttiga lärdomar. Jag har inte tid att undersöka det. med

DN 18 maj 2014

“Egna missar bakom hälften av återkraven”

“**I nästan vartannat fall som Försäkringskassan kräver tillbaka pengar från privatpersoner är det myndighetens fel att för mycket bidrag har betalats ut. Andelen egna fel var högre i fjol än under året före.** “

En sammanställning av förra årets återkrav från Försäkringskassan visar att nästan hälften, 47 procent, av dem berodde på att myndigheten orsakat den för stora utbetalningen. Det var sju procentenheter högre än under 2012.

Misstagen som begås kan vara att fel uppgift matas in i systemet. Det kan också bero på brister i systemen, vilka gör att om en inkomstuppgift eller liknande från en försäkrad kommer sent så går det inte att korrigera den kommande utbetalningen.

Tittar man på olika förmåner är Försäkringskassans egenorsakade fel vanligast för bostadstillägg och arbetsskadelivränta, där beror närmare sex av tio återkrav på Försäkringskassan. Lägsta andelen, drygt tre av tio återkrav, finns bland tillfällig föräldrapenning och underhållsstöd.

Totalt sett var det närmare 40 000 av förra årets återkrav som berodde på missar från Försäkringskassan själv.

Eftersom sammanställningen bara omfattar drygt hälften av fjolårets återkrav innebär det att totalsumman kan vara ännu högre.

– Självklart är vi inte nöjda med de här nivåerna, men jag tycker att de här egenorsakade felen ska ställas mot samtliga 45 miljoner utbetalningar som vi gör. Då handlar det om mindre än en procent av alla utbetalningar som leder till återkrav för att vi har gjort fel, säger Fredrik Falk, chef för enheten för betalningar på Försäkringskassan.

Är det en rimlig nivå?

– Nej, vi slår oss inte till ro med det här resultatet. Målet är en nollvision och vi tittar på flera åtgärder för att undvika att de här felen uppstår, säger Fredrik Falk.

Ett exempel på åtgärd är att fler förmåner ska automatiseras, vilket minskar risken för att fel uppgifter matas in eller missas.

Dessutom ser Försäkringskassan över reglerna för återkrav. I dag måste den som fått 1 200 kronor eller mer för mycket i bostadsbidrag betala tillbaka pengarna, den gränsen kan höjas. Bostadsbidrag är den förmån som står för flest återkrav.

Myndigheten vill också få möjlighet att avskriva fler fordringar där det anses omöjligt att få in några pengar.

– Däremot har vi inga planer på att ändra rutinerna för eftergifter, men vi ser över aktuella domar på området för att se om våra bedömningar behöver justeras. Möjligheten att få skulden avskriven helt eller delvis ska fortsätta vara på samma sätt som i dag, och den prövningen ska se likadan ut vare sig det är vi eller personen själv som är orsak till återkravet, säger Fredrik Falk.

Annika Carlsson annika.carlsson@dn.se “

“**Fakta.**
Förra året skickade Försäkringskassan cirka 147 000 krav om att pengar måste betalas tillbaka. 985 miljoner kronor krävdes åter.
I den sammanställning över fel orsakade av Försäkringskassan ingår cirka 83 600 återkrav. **DN**

Försäkringskassan hoppas på att nya regler ska minska de många återkraven. Regler om förmögenhetstillägg kräver mycket arbete och bör tas bort.

Försäkringskassan hoppas på att nya regler ska minska de många återkraven. Regler om förmögenhetstillägg kräver mycket arbete och bör tas bort.

Tillägg i brev 25 juni 2014.

I det föregående (mitt brev den 20 maj 2014) gjorde jag några påpekanden och förslag med utgångspunkt från två DN-artiklar:

1. En debattartikel av Thomas Jansson, förbundsordförande i Riksförbundet FUB, som arbetar för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning. FUB har på sin hemsida en utredning: "Fångad i fattigdom", som man kan få hem genom att klicka på Fångad i fattigdom - rapport från FUB Den går tyvärr inte att kopiera.

Artikeln:
"Det krävs åtgärder. Åtgärder som ger förutsättningar för att kunna leva ett liv som andra. FUB vill:
att det statliga bostadstillägget höjs,
att förmögenhetsbegreppet förändras och likställs med det som står i självdeklarationen, det vill säga avkastning på förmögenhet"

2. En artikel av Johan Schück: Att skillnaderna i inkomst ökar är ett medvetet val.
"Inkomstgapet växer mellan förvärvsarbetande och övriga: arbetslösa, sjukskrivna och pensionärer. Detta är resultatet av en medveten politik under nästan hela 2000-talet, oavsett vem som har regerat."

En tabell visar att från 1995 har de disponibla inkomsterna för förvärvsarbetande ökat till 161% av 1995 och för andra med 120%

Jag föreslog att socialdemokraterna skulle följa mina förslag enligt mina "Förslag till riksdagsbeslut."

Jag skrev också:

Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatter och förmögenhetsskatter är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

Den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än de andra skatterna.

Ränteavdrag och kapitalinkomstskatter bör ligga kvar på 30%

Nyligen har det tagit fart i det gamla förslaget om skatt på finansiella transaktioner. Det finns troligen ingen som kan konstruera och administrera en sådan skatt. De stora finansiärerna kommer att motarbeta och gå runt en sådan skatt och ta betalt för att hantera den så att det till slut blir konsumenterna som får betala skatten, hela adminstrationen och domstolarna som ska döma i brotten mot skatten.

Det finns många förslag om skattter på kapital av olika slag. Det bästa torde vara att helt avstå från alla skatter på kapital och inrikta sig på att ta skatt på avkastningarnna, att avskaffa de regler som gör det möjligt att hitta kryphål som kan minska kapitalinkomstskatterna.

En skatt på kapital kommer bara att till sist drabba de små kapitalisterna som vill spara för oförutsedda utgifter, eventell sjukdom och eventuell ålderdom. och som kanske drömmer om att få ihop kapital till en egen verksamhet.

Låt de stora kapitalisterna hålla på med sitt kapital, som de ibland använder för nyttiga saker. Men bolagsskatterna, som är ett slags kapitalinkomstskatt, tycks ha blivit för låga.

I DN 21 maj 2014 Finns en artikel av Lars Calmfors ned rubriken "Jobben är en dålig valfråga". Han slutar med kommentarer om jobbpolitiken:

Denna sakfråga – som är en svår forskningsfråga – lär inte klaras ut i valdebatten. Den borde i stället fokusera mer på andra frågor där väljarnas ställningstaganden i högre grad kan grundas på värderingar, till exempel vilka prioriteringar som bör göras mellan offentliga utgifter och skatter eller mellan drivkrafter för tillväxt och jämn inkomstfördelning.

I det man bör göra torde ingå intresse och förbättringar för de lägsta inkomsterna och minskning av gapet mellan fövärvsarbetande och andra.

Vi har offentliga verksamheter och privata verksamheter för hushållen och för näringsverksamheter.

Socialdemokraternas fiender är inte näringsverksamheterna utan de andra partierna. Därför bör socialdemokraterna inte beskatta näringslivets kapital utan beskatta näringslivets kapitalinkomster. Till kapialinkomster hör vinster.

Alla verksamheter bör omges av lämpliga restriktioner som hindrar skador och leverans av onyttigheter. Näringslivet ska hålla god arbetsmiljö, goda löner och trygghet i anställning. Vinster bör beskattas, men att beskatta kapitalet lär inte ha mycket gott med sig, bara leda till onödigt krångel. När kapital säljs kan finns skäl att ta ut skatt, men då är ju kapitalet en vara.

Detta synsätt kan ge konflikter med v och kanske också mp, som kan tänkas vilja bekämpa ägandet. Kapitalisterna tenderar att missbruka sin makt, men det bör man komma till rätta med genom restriktioner på verksamheterna och det som levereras. Om företagarna slipper skatt på kapital kan de tåla restriktioner.

<u>Sedan detta skrevs har tillkommit uppgifter om Yhomas Pikettys förslag om skatt på förmögenheter.</u>
Man bör kort sagt inte följa hans förslag.

<u>Hur ska staten då få pengar till allt oppositionen vill åstadkomma?</u>
Lars Calmfors diskuterar i en artikel överskottsmålet. Öerskottsmålets pengar läggs i fonder som ska vara reserv för framtida behov. Det är möjligt att fonderna inte behöver vara så stora, och att man kan minska överkottsmålen och med det få mer pengar till det man vill göra.

Från många håll finns nu allehanda förslag om att beskatta förmögenheter på olika sätt. Det är enkelt att föreslå skatter på "de rika" och man tror att förmögenheter är mått på rikedom som kan betala skatt. Men man kan vara förmögen utan att ha möjlighet att betala skatt och det kan inträffa både vid liten och stor förmögenhet.

Vill man ta pengar från "de rika" bör man som rika räkna de som har penninginkomster från förmögenheterna, dvs man bör ta skatt av <u>avkastningar</u> av förmögenheter.

Problem i 22 politikområden.

Här några artiklar. Fler intressanta artiklar finns, men har på grund av semestrarna inte kunnat komma med.

22 politikområden:

Socialdemokraternas ledning. (Statsminister)
Socialdemokraternas planering av sin politik och information om sin politik. (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)
Världsplanering. (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)
Europaplanering.(EU-minister och Europaplaneringsminister)
Demokrati o d, juridik. (Demokratiminister. Justitieminister, del)
Försvar (Försvarsminister)
Klimat och klimatstörningar. (Miljöminister)
Transporter. (Infrastrukturminister)
Planering av fysiska miljöer. Städer. (Plan- och byggminister.)
Landsbygden. (Landsbygdsminister)
Bistånd. (Biståndsminister)
Sjukvård. hälsovård, räddningdtjänst o d (Socialminister)
Hushållsverksamheter (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
Vård och omsorg.Hemsjukvård o d (Barn- och äldreminister)
Utbildning. (Utbildningsminister)
Information, reklam, propaganda, konst, kultur, religion. Idrott. Nöjesliv. (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)
Jobb. (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
Näringar (Näringsminister)
Handel. (Handelsminister)
Migration. Integration. (Integrationsminister. Migrationsminister)
Polisen. Brott. Kriminalvård o d. (Justitieminister, del)
Pengar. (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

* Partiledare Stefan Löfven.

Stefan Löfvens Almedalstal 2014 från socialdemokraterna

* Allmänt om socialdemokraterna och partiets politik.

Förtroendevalda i riksdag och kommuner m m. Utredningar.

* Utrikes- och världspolitik. Globaliseringen

Politik för en utrikesminister.

DN 20 maj 2014:

“Så tvingade Kinas ledare fram massakern i Peking”

“I dag för 25 år sedan infördes det undantagstillstånd som skulle leda fram till massakern på Himmelska fridens torg. I dag fortsätter författaren och Kinakännaren Johan Lagerkvist berättelsen om demokratirörelsen som förändrade världen. “

“I dag för 25 år skrev Kinas avskydde premiärminister Li Peng lakoniskt i sin dagbok vad som hade hänt på det militära undantagstillståndets första dag: ”Vi hade inte förväntat oss stort motstånd.”

Den 20 maj hade något mycket oförutsett inträffat i den kinesiska huvudstaden. Med sina kroppar som mänskliga sköldar hade Pekingborna visat att de var emot patriarken Deng Xiaopings beslut att med våld betvinga den växande student- och demokratirörelsen. Veckorna som föregick denna historiska händelse hade varit ytterst dramatiska på gatorna; i den spända situationen stundade samtidigt ett viktigt statsbesök. Generalsekreteraren i det sovjetiska kommunistpartiet Michail Gorbatjov var på väg till Peking. Den store reformatorn i Moskva som förespråkade öppenhet och förändring i Sovjetunionen var en inspiratör för studenterna, medan partiledarna oroade sig för om det diplomatiska protokollet skulle kunna störas. Insatserna ökade snabbt i ett allt farligare spel.

Den 23 april hade den kompromissvillige partichefen Zhao Ziyang klivit på ett tåg till Nordkorea för ett veckolångt besök. Det var ett ödes-digert misstag. I det laddade läge som rådde mellan ledare och studenter i den kinesiska huvudstaden skulle det få betydande konse-

kvenser. Samma kväll, efter att ha vinkat av Zhao på perrongen, bestämde sig den hårdföre Li Peng att få Deng Xiaoping att inse vilket hot studentrörelsen hade blivit mot partiet. För Deng framställde han demokratirörelsen som manipulerad av utländska agenter och äldre dissidenter och påminde om de helveteskrafter som släpptes lösa under 1960-talets kulturrevolution. Deng drog slutsatsen att studenternas rörelse var en planerad konspiration som ”syftade till att förgifta och förvirra människors sinnelag”. Premiärminister Li lät därför den 26 april publicera ett anklagande ledarstick i Kinas viktigaste tidning Folkets Dagblad. Det var en krigsförklaring som satte i gång en olycksalig kedja av händelser. Studentledarna förstod inte hur de skulle förhålla sig till partiets ovillighet att intressera sig för deras budskap. Var en dialog alls möjlig?

Den Autonoma studentfederationen som omfattade 21 av Pekings högskolor fattade beslutet att bojkotta all undervisning. När inte heller det ledde till några samtal ansåg mer kampbenägna studentledare, som Chai Ling och hennes man Feng Congde, att det var dags att pröva en mer offensiv strategi. Det bestämdes att en hungerstrejk skulle visa hur allvarligt studenterna såg på Kinas framtid. Chai sa: ”Jag upplever att vi nu bara har ett alternativ som återstår – en hungerstrejk. Vår enda frihet är friheten att svälta oss till döds. Kära studentkamrater! Vi vill veta om det här landet fortfarande är värdigt vår kamp, våra offer och vår hängivelse. Jag vill ha modet att möta döden för att kunna kämpa för rättigheten att leva livet.”

Klockan 18.00 den 13 maj inleddes hungerstrejken. Klockslaget markerade också studenternas totala ockupation av Himmelska fridens torg. Studenterna var övertygade om att regeringen skulle möta de två grundläggande kraven i hungerstrejkens manifest: för det första att studenternas protester erkändes vara helt fredliga, och för det andra att de var patriotiska. Strejken skulle sätta hård press på regeringen inför Gorbatjovs statsbesök. För regeringen och Deng Xiaoping var det oerhört angeläget att torget var fritt från alla former av studentprotester den 15 maj. Då skulle välkomstceremonin hållas inför det stora utländska pressuppbåd som hade samlats i Peking för att bevaka Sovjetledarens besök. Gorbatjov var den första ryske ledaren att besöka Kina sedan relationerna mellan de två kommunistjättarna bröt samman 1959.

Men närmandet mellan Gorbatjovs Sovjetunionen och Dengs Kina kom helt i skymundan av stormen runt den växande demokratirörelsen. Tv-teamen drogs genast till dramatiken runt studenternas hungerstrejk. Till Deng Xiaopings enorma förtret bevakade de utländska journalisterna nästan uteslutande konflikten mellan kommunistpartiet och studentrörelsen.

Synen av de unga strejkande, på en gång oskuldsfulla och orädda, gjorde att många vanliga Pekingbor började betrakta de unga studenterna som patriotiska hjältar. Ambulanser körde i skytteltrafik medvetslösa ungdomar till sjukhus. Sammanlagt skulle drygt 9 500 studenter komma att föras till sjukhus efter att ha kollapsat under hungerstrejken på Himmelska fridens torg.

När Gorbatjov kom till Peking satt studenterna utanför Sovjetunionens ambassad med nymålade plakat med texter på ryska som ”Vi välkomnar ambassadören för demokrati” – en tydlig anspelning på Michail Gorbatjovs program för glasnost och perestrojka i Sovjetunionen. På torget hängde nya stora banderoller där det stod ”Välkommen Gorbatjov – den verkliga reformatorn” och ”Var är Kinas Gorbatjov?” De kinesiska myndigheterna tvingades ställa in den planerade mottagningen av Sovjetledaren på torget. I stället hölls en nedtonad ceremoni på flygplatsen. Väl framme i stadskärnan fick Gorbatjov smugglas in

bakvägen till Folkets stora sal. Genom underjordiska korridorer fördes han, som en tjuv om natten, till sina möten med de kinesiska partitopparna. Vad ansåg då Gorbatjov om den spända situationen i Peking? Inför de kinesiska ledarna förordade han försiktigtvis att en ”balans mellan generationerna” vore att föredra. Han sa också att ”de ungas energi kunde tillvaratas, liksom de äldres erfarenheter vara av värde”. Men orden föll för döva öron.

Den ekonomiska reformarkitekten Deng Xiaoping hade förlorat ansiktet inför såväl den politiska reformatorn Gorbatjov som världspressen. Men studenterna uppfattade situationen som att ledarna struntade i om de dog under pågående statsbesök. Därför bestämde de sig för att inte avbryta hungerstrejken – utan tvärtom utöka den. Den 16 maj ville generalsekreterare Zhao Ziyang omedelbart träffa politbyråns ständiga utskott. Han oroades av den intensifierade hungerstrejken och ville diskutera saken i enrum med Deng, men den chansen fick han aldrig. På ett avgörande möte meddelade patriarken Deng: ”Efter att ha tänkt länge har jag kommit fram till att vi måste använda Folkets befrielsearmé och förklara militärt undantagstillstånd i Peking. Syftet är att krossa tumultet en gång för alla.”

Man kunde nästan höra stöveltrampet från Pekings förstäder. Då och under de följande dagarna förklarade Zhao att han var emot en militär lösning. Han trodde att det endast skulle skärpa konfrontationen med studenterna och förklarade att han avgick som partichef. På hungerstrejkens sjätte dag, morgonen den 19 maj, tog han sig till Himmelska fridens torg där drygt en miljon människor befann sig. Med ögon som vattnades av tårar fattade Zhao händerna om en megafon och sa: ”Vi har kommit för sent. Hur ni än har kritiserat oss – anser jag att ni har rätten att göra det!” Det var de sista ord som han kunde förmedla till den kinesiska allmänheten genom statsmedierna. För honom återstod nu att förlika sig med husarrest på livstid.

De hårdföra inom partiet hade kopplat greppet. På kvällen den 19 maj rörde sig 50 000 soldater från förorterna mot Pekings stadskärna för att genomföra sina uppgifter följande dag när undantagstillståndet började gälla. Men det var då som det oväntade inträffade. Att regeringen var beredd att använda armén mot unga studerande ledde till att Pekingborna samfällt gav sig ut för att hindra militärfordonen som rullade in i staden från alla väderstreck. Pekings befolkning koordinerade sitt försvar genom bud på motorcykel: de motorburna ordonnanser som kom att kallas för ”de flygande tigrarna”. Via enkla walkie-talkier kommunicerades uppmaningar till grupper av människor att förflytta sig till korsningar där större trupp troddes dyka upp. Sextio lastbilar fullastade med soldater som kom västerifrån på Eviga fridens aveny stoppades resolut av ett folkhav.

Ingen ansvarig officer lät i detta skarpa läge några fordon köra in i folkmassan. Inget beslut fattades heller att öppna eld för att med vapenmakt forcera en väg fram. Även om demonstranter i delar av staden slogs blodiga, gav leden av folk inte vika någonstans. Nyhetsbyrån Xinhua meddelade att en äldre dam hade lagt sig på marken framför lastbilarna. ”Om ni vill passera får ni köra över mig!” skrek hon till de unga soldaterna. I högtalarna på Himmelska fridens torg basunerade de segerrusiga studenterna ut att trupperna överallt hade blockerats i sin framfart.

Det var ett scenario som premiär-minister Li Peng inte hade räknat med. Inte heller studenterna hade kunnat drömma om att medborgarna i Peking skulle våga bjuda så starkt motstånd mot truppernas inmarsch, som fick en direkt motsatt effekt än vad de konservativa ledarna hade önskat. Den minoritet av studenter som tidigare inte ville bojkotta

undervisningen valde nu att göra det. Och inte bara i Kinas huvudstad mobiliserades breda folklager. Demonstrationer pågick i så många som 132 städer där människor ropade ”Ner med Li Peng”, ”Ner med diktaturen”, ”Ner med den korrupta regeringen”, ”Ner med Deng Xiaoping”.

Om det tidigare hade rått något som helst tvivel, stod det klart att studenternas demokratirörelse hade omvandlats till en bred folkrörelse som omfattade varje samhällsklass. Med ickevåldsaktioner hade de lyckats hejda en arméinvasion av Kinas huvudstad. Undantagstillstånd blev till stilleånd. Men planerna för en militär lösning på krisen fortgick i ledarnas residens Zhongnanhai, samtidigt som nya tåglaster med allt djärvare och målmedvetna studenter från hela landet anlände till huvudstaden.

Johan Lagerkvist , docent i kinesiska och verksam vid Utrikespolitiska institutet. kulturdebatt@dn.se

Han utkommer i juni med boken ”Tiananmen Redux” (Albert Bonniers förlag). **“**

DN 20 maj 2014:

“Skrämmande sjöröveri”

“Kartan lär härröra från 50-talet och har nio streck som ramar in 80 procent av Sydkinesiska havet. Detta anser Kina vara sitt territorium, oklart på vilka grunder. Förmodade olje- och gastillgångar liksom fiskevatten tillhör förstås bevekelsegrunderna, men dessutom passerar en tredjedel av världens transporter till sjöss här.

Övriga länder runt havet – Vietnam, Filippinerna, Malaysia, Indonesien och Brunei – har en helt annan åsikt om vad som hör till vem. Detsamma gäller Östkinesiska havet, där Kina har konflikter med både Japan och Sydkorea. Östasien är en potentiellt mycket farlig region.

Ett statligt kinesiskt bolag flyttade nyligen en gigantisk oljeborrplattform till området vid de omstridda Paracel-öarna. Kina annekterade dem 1974, men Vietnam räknar vattnen till sin ekonomiska zon. Dussintals kinesiska militär- och kustbevakningsfartyg skyddar plattformen, medan vietnamesiska båtar har försökt bryta igenom.

Dessutom släppte Vietnam loss antikinesiska demonstranter i ett 20-tal städer, bland annat utanför Kinas ambassad i Hanoi där säkerheten annars är rigorös. Förra veckan blev kinesiska fabriker i södra Vietnam vandaliserade, plundrade och nedbrända. Taiwanesiska och sydkoreanska företag kom ofta i vägen.

Minst två människor dödades och över 100 skadades. Kina har skickat fartyg och flygplan för att evakuera medborgare, medan den vietnamesiska regimen efter flera dagars dröjsmål nu försöker stoppa protesterna.

Vietnam är inget demokratiskt föredöme, utan precis som Kina en kommunistisk enpartistat med mängder av politiska fångar. De nationalistiska demonstrationerna iscensattes säkert av regimen, som sedan delvis förlorade kontrollen. Peking använder samma metod med jämna mellanrum, som hösten 2012 när japanska företag, krogar och bilar slogs sönder. Men det kan vara svårare att stänga kranen än att öppna den, och det är lätt hänt att protester börjar röra ”fel” saker som dåliga löner, korruption eller diktatur.

Samtidigt anklagar Filippinerna Kina för att ha börjat bygga en landningsbana på ett rev i de likaledes omtvistade Spratlyöarna. De två länderna har också en bitter konflikt om en klippö som Kina lade beslag på 2012.

Så sent som förra året verkade Kina och Vietnam ha goda relationer, och premiärminister Li Keqiang avlade en vänskaplig visit i Hanoi. Det finns en bilateral uppgörelse om hur dispyter ska lösas, så motiven till det kinesiska agerandet är oklara. Hur som helst är det en varningssignal till både Kinas östasiatiska grannar och USA.

Washington har kallat den kinesiska oljeplattformen en provokation. President Barack Obama har länge velat flytta utrikespolitikens fokus från Mellanöstern till Östasien, vilket Kina inte uppskattar. Under sin turné i regionen i april deklarerade han att den bilaterala säkerhetspakten med Japan även innefattar de småöar som Peking hävdar rätten till. Han gjorde också upp med Filippinerna om förnyad amerikansk truppnärvaro. Kinas hunsande av Vietnam är sannolikt bland annat ett test på USA:s engagemang i regionen.

De flesta länderna i Östasien har ett ambivalent förhållande till Kina. Handeln är omfattande, men Pekings ständiga krav på större svängrum orsakar begriplig bävan. Den kinesiska regimen låter också förstå att problemet egentligen är grannländernas bristande respekt för de vidgade ambitioner som följt med den ekonomiska frammarschen. Så skaffas inga vänner.

När Japan nu är i färd med att stärka sitt försvar och delvis omtolka sin pacifistiska författning ropar Kina högt om revanschism. Men det är faktiskt kineserna som leder kapprustningen i regionen och som tar sig allt större friheter på omgivningens bekostnad.

Det rimliga vore att låta Internationella havsrättsdomstolen avgöra tvister om territorialvatten. Ännu bättre är att utvinna eventuella tillgångar gemensamt, men Kina är uppenbart ointresserat. Landet har ratificerat FN:s havsrättskonvention, men har inga planer på att låta den begränsa det egna utrymmet.

Peking är inte redo att skapa sin egen ordning i Östasien, men markerar revir som ingår i en långsiktig strategi. USA har garanterat säkerheten i regionen ända sedan andra världskriget. De som lever i Kinas skugga torde hoppas att den amerikanska viljan och förmågan består.

DN 20/5 2014 “

DN 20 maj 2014:

”Det som hände på Maidan var historiskt”

“Kiev. De dramatiska händelserna i Ukraina har skapat en svårtolkad och extrem situation. Med bara en vecka kvar till valet samlades världens experter i helgen i Kiev för att diskutera och visa sin solidaritet. DN var på plats. “

“– Häng med till Majdan så fortsätter vi att prata där, säger Vasyl Tjerepanyn.

Vi befinner oss i en stor och stilig konferenssal i Diplomatiska akademin mitt i Ukrainas huvudstad Kiev. Vasyl Tjerepanyn är en drygt 30-årig tidskriftsredaktör och lärare i kulturvetenskap vid Kievs universitet. Nyss har han suttit i en debattpanel om de senaste månadernas omvälvningar i Ukraina.

– De som protesterade på Majdan tog demokrati på allvar, och förde tillbaka makt till folket. Det skulle behövas mer av den saken i hela Europa, menar Tjerepanyn.

Vi följer den sluttande Mychailivskagatan neråt och efter ett par hundra meter är vi på Majdan, Självständighetstorget som blev epicentrum för den ukrainska revolten mot den gamle presidenten Viktor Janukovytj. Demonstranterna protesterade mot korruptionen och rika oligarkers makt, och de krävde att Ukraina ska vända sig till Europa i stället för att göra sällskap med Vladimir Putins Ryssland.

Konflikten nådde sin kulmen i februari när ett hundratal människor dödades och Janukovytj flydde landet. Trots att det gått tre månader bildar bildäck fortfarande barrikader på Majdan och hundratals människor vakar och övernattar ännu i tälten här. Bilder på dödade demonstranter är uppsatta i långa rader, och Kievbor kommer för att lägga ner blommor eller tända ljus.

Vasyl Tjerepanyn tillhörde själv i flera månader demonstranterna.

– Egentligen skulle väl alla kunna återvända hem nu. Men en del litar inte på de nya makthavarna, säger han.

Både i Sverige och på andra håll har det talats mycket om högerextremister, om att Högra sektorn var en dominerande kraft på Majdan.

– Som vänsterperson menar jag att Ryssland hade uppfunnit Högra sektorn om gruppen inte funnits. Det passar i deras propaganda. Högra sektorn fanns med, men hade ingen avgörande betydelse, säger Tjerepanyn.

Han pratar hellre om Majdan som en ukrainsk parallell till Occupyrörelsen, arabiska våren och protesterna i Istanbuls Gezipark förra året.

– Men till skillnad från Occupyaktivisterna gick vi inte hem när polisen kom. Vi stannade kvar och försvarade oss.

Vid sidan av den stora politiken har Majdan lämnat ett bestående arv på gräsrotsnivå, menar Vasyl Tjerepanyn.

– Ukraina har fått en protestkultur, ett folkligt engagemang, som inte kommer att försvinna.

Konferensen där Vasyl Tjerepanyn är en av de debatterande deltagarna heter ”Ukraine: Thinking together”. Händelserna på Majdan och allt som följt i spåren vänds och vrids på i två dagar: mänskliga rättigheter,

Putins ambitioner, rysk propaganda, geopolitik i det tjugoförsta århundradet.

I debatten där Vasyl Tjerepanyn deltar handlar det om vad Majdan betytt för kulturen. Flera debattörer är mer mollstämda än Tjerepanyn.

– Vi skrev dikter och sjöng sånger. Men vad hjälpte det när motståndarna hade maskingevär? undrar författaren Serhij Zjadan.

– Allt kan dö med kaoset i öst, befarar historikern Konstantin Skorkin från Luhansk i östra Ukraina.

Initiativtagare till konferensen är den amerikanska tidskriften New Republics redaktör Leon Wieseltier och historikern Timothy Snyder. De menar att västliga eliter har svikit, inte minst gäller det i deras eget land. Majdan stod för traditionellt västliga värden: yttrandefrihet, mänskliga rättigheter, pluralism och marknadsekonomi. Wieseltier och Snyder tycker att många intellektuella, särskilt på vänstersidan, inte förstått Ukraina: ”Majdan stod för liberala och socialdemokratiska mål, men många har inte sett det”, säger Snyder på en föreläsning.

Wieseltier och Snyder har dragit samman ett femtiotal forskare, författare och andra intellektuella – från Ukraina, Ryssland, USA och EU:s länder – till en konferens. Evenemanget är ett uttryck för solidaritet, förklarar Wieseltier när han öppningstalar, och några eldfängda åsiktsstrider bjuder konferensen knappast på. Bland de utländska deltagarna finns polacken Adam Michnik, Frankrikes tidigare utrikesminister Bernard Kouchner, filosofen Bernard-Henri Levy, den tyske visdiktaren Wolf Bierman och den polska filmaren Agnieszka Holland.

Konferensen hålls vid en kritisk tidpunkt för Ukraina. Ryssland har annekterat Krim, och i landets östra del har separatister ockuperat offentliga byggnader och utropat en egen ”folkrepublik”. I detta spända läge ska ukrainarna på söndag välja ny president. Ingen vet om valet kan genomföras ordentligt i det oroliga östra Ukraina.

Historikern Olena Styazjkina, som arbetar i Donetsk, och sociologen Tatiana Zjurzjenko är experter på just östra Ukraina.

– Allt kan hända. Jag fruktar att separatister kommer att dyka upp med vapen vid vallokaler för att skrämma väljare, säger Styazjkina.

Hon förklarar att undersökningar, gjorda av kolleger till henne, visar att 70–80 procent av Donetsklänets invånare vill att landsändan blir kvar i Ukraina – trots resultatet i ”folkomröstningen” för en dryg vecka sedan där en stor majoritet ska ha röstat för att lämna Ukraina.

Tatiana Zjurzjenko har forskat i identitetsfrågor vid den ukrainsk-ryska gränsen.

– Många har accepterat att de har ukrainska pass, men känner sig ändå dragna till Ryssland på grund av familjeband, av Sovjetnostalgiska skäl eller för att löner och pensioner verkar bättre på andra sidan gränsen. Hittills har det gått att leva med den ambivalensen. Men efter Putins annektering av Krim och de proryska separatisternas aktioner har allt spetsats till, det går inte att samtidigt vara prorysk och ukrainare, säger Tatiana Zjurzjenko om stämningarna i landets östra del.

Men den övergripande frågan som återkommer under konferensen är vilka planer Ryssland har, och då inte bara när det gäller Krim och östra Ukraina. Annekteringen av Krim är en utmaning mot efterkrigstidens världsordning, och ingen vet hur långt Putin är beredd att gå.

Timothy Snyder talar om att Putin leds av euroasiatisk vision som konkret innehåller en tullunion mellan Ryssland, Ukraina, Vitryssland och Kazakstan, men som i ideologisk mening också handlar om att utmana och undergräva det ”dekadenta” EU med en antivästlig och socialkonservativ agenda.

Adam Michnik, den polske exdissidenten och redaktören för tidningen Gazeta Wyborcza, menar att Putins dröm är en kinesisk situation, med hög tillväxt, disciplin och ett starkt parti.

I både Snyders och Michniks version är ett demokratiskt och europeiskt inriktat Ukraina ett hot för Putin.

– Det som hände på Majdan var historiskt, en absolut vändpunkt, säger Michnik.

Putins mardröm är att Majdan ska inspirera till liknande protester i Ryssland, menar Michnik och säger att han tänker på inledningen till ”Kommunistiska manifestet” (”Ett spöke går genom Europa – kommunismens spöke”, DN:s anm) när han ser Putin:

– Det som oroar Kreml i dag är Majdans spöke.

Thomas Hall thomas.hall@dn.se”

DN 21 maj 2014: Thailand:

“Militären är aldrig lösningen”

“Det är ingen kupp, förklarar arméchefen. Fast när militären utlyser undantagstillstånd och inför censur liknar det sannerligen ingen demokrati heller. Passande nog stammar lagen som beslutet grundas på från 1914, när kungamakten i Thailand fortfarande var absolut.

Vid ett dussintal tillfällen i landets moderna historia har militären tagit makten genom en statskupp. Senast var 2006, då premiärminister Thaksin Shinawatra störtades. Trots att han -lever- i exil har han aldrig lämnat scenen.

Mångmiljardären Thaksin eller hans bulvanpartier har vunnit alla val sedan 2001, med stöd framför allt på landsbygden i norr. Den traditionella eliten – aristokrater, officerare, rika affärsmän i Bangkok – har aldrig accepterat det. Thaksin mutar ju väljarna med billig sjukvård och andra förmåner, heter det.

Visst bedrev hans senaste marionettregering, under lillasyster Yingluck, ett rissubventionsprogram som dränerade statskassan. Men det var inte därför författningsdomstolen avsatte henne för två veckor sedan, utan för att etablissemanget inte blev av med henne på något annat sätt.

Politiskt dödläge har rått i ett halvår. Oppositionen har lamslagit stadsdelar och ockuperat offentliga byggnader, med krav på att regeringen ersätts med ett ”folkets råd” av särskilt utsedda personer och därtill ”reformer” som för evigt utestänger Thaksin från makten. Innan man fått sin vilja igenom bojkottas och saboteras valen, som i februari,

vilket författningsdomstolen kan ange som skäl för att ogiltigförklara resultaten. Klanen Shinawatra har inga vänner i rättsväsendet.

Regeringen kan inte regera. Oppositionen protesterar i grunden mot att den inte har nog med väljare för att vinna makten. Militärens inhopp i politiken har inte heller varit några succéer, och 91 människor dödades 2010 när den rensade Bangkok från Thaksintrogna demonstranter.

Kung Bhumibol är högt respekterad men skröplig. Eliten är rädd för att kronprinsen står för nära Thaksin. Samtidigt kväver förlegade lagar om majestätsbrott all diskussion om monarkins framtida roll.

Ekonomin backade rejält första kvartalet. Våldet lurar bakom hörnet, trots att ett inbördeskrig vore förödande för både folket och turismen. Men de kompromissmakare Thailand skulle behöva är ännu inte synliga vid horisonten.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN 26 maj 2014.

Ukrainavalet.
“Porosjenko överlägsen segrare i valet”

“ Donetsk. Många ukrainare andas ut sedan det står klart att Petro Porosjenko blir landets nye president. Chokladmagnatens övertygande seger i söndagens val gör att Ukraina slipper vänta ytterligare tre veckor på en folkvald statschef. “

“– Det första vi ska göra är att stoppa kriget, få ett slut på kaoset och ge fred åt ett enat Ukraina, sade en triumferande Porosjenko sedan de första vallokalsundersökningarna hade publicerats strax efter klockan 20 på kvällen.

Resultatet var entydigt: den 48-årige miljardären får mellan 56 och 57 procent av rösterna, långt mer än tvåan Julia Tymosjenko, den förre premiärministern, som stannar strax under 13 procent.

De officiella siffrorna väntas först i dag, men ingen tvivlar på att Porosjenko får över 50 procent. En and-ra valomgång, planerad till den 15 juni, kan därmed undvikas.

Förutom det katastrofalt låga deltagandet i den oroliga östra delen av landet var valdeltagandet högt – uppåt 80 procent i västliga län som Lviv och Ternopil och runt 70 procent i Kiev.

Men även i mestadels rysktalande delar av Ukraina som Odessa och Charkov röstade ungefär hälften av väljarna.
– I dag kan vi säga att hela Ukraina har röstat, detta är en nationell omröstning, sade Porosjenko till valarbetare i sitt högkvarter i Kiev.

Kanske glömde han bort Donbassområdet, där även de få som röstade

huvudsakligen verkar ha valt andra kandidater. Men det är ändå till detta område han nu måste vända sin uppmärksamhet – och han lovade göra sin första resa som president just till Donetsk.

Att ordna en sådan resa blir en mardröm för säkerhetsansvariga till den nyvalde presidenten, i ett läge där tungt beväpnade soldater kan dyka upp i vilket gathörn som helst.

Den besegrade Tymosjenko var otypiskt storsint i nederlagets stund och erkände Porosjenko som Ukrainas legitime president.
– De här valen var sådana som vi har väntat på under alla våra 23 år som självständig nation, sade Tymosjenko och tillade att Porosjenko har alla möjligheter att lösa krisen i Donbassområdet.

Hon syftade bland annat på att Porosjenko som president också blir överbefälhavare, vilket är en nyhet som införs i och med detta presidentval. Han kan med andra ord direkt när han tillträder beordra militära insatser mot separatisterna i de östliga ”folkrepublikerna”, något många väljare förväntar sig att han gör.

Men under söndagen valde ”chokladkungen” ett mer försonligt budskap, och sade sig vara beredd till ”direkt dialog med folket i Donbass”.

Porosjenkos övertygande seger är också en förlust för de hårdfört nationalistiska krafterna i ukrainsk politik.

Dmitro Jarosj, ledare för den ultranationalistiska, militanta rörelsen Högra sektorn, stannade på 1 procent av rösterna, slagen bland annat av kommunistledaren Pjotr Simonenko på 1,3 procent. Och högerpopulisten Oleh Tiahnibok, ledare för partiet Svoboda, fick 1,5 procent – långt mindre än den judiske ledaren Vadim Rabinovitjs 2,0.

Det är en tydlig signal från Ukrainas väljare till dem som tror på Moskvas budskap att Kiev domineras av nazister och antisemiter.

Vad Moskva och president Vladimir Putin har att säga om valet är något alla väntar med spänning på – Putin har ju den senaste veckan flera gånger lovat att ”respektera den ukrainska folkviljan”.

Som president väntas Porosjenko inom kort utlysa nyval till parlamentet.

Han har också lovat att stuva om ordentligt i regeringen, även om han har antytt att tillfällige premiärministern Arsenij Jatsenjuk kan få sitta kvar.

En annan profil, förre boxningsmästaren Vitalij Klytjko, valdes i går till borgmästare i Kiev.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

“**Fakta. Petro Porosjenko**

Förmögen på choklad
Petro Porosjenko, född 1965, var utrikesminister i Ukraina under Julia Tymosjenkos sista månader som regeringschef inför presidentvalet 2010. Han var dessutom handels-- minister under nio månader 2012, då Viktor Janukovytj var president. Han är även nära knuten till Janukovytjs företrädare Viktor Jusjtjenko, som är gudfar till Porosjenkos döttrar.
Porosjenko är uppvuxen i Vinnytsia, 25 mil sydväst om Kiev.
Han rankas som en av Ukrainas tio rikaste män. Grunden för förmögenheten är chokladföretaget Roshen, men han äger också en bland annat en tv-kanal, en busstillverkare och jordbruksmark.
Porosjenko tros av många vara en man som president Putin är redo att tala med. Han har ryska som första språk och en rysk svärdotter, dessutom affärsintressen i grannlandet.
Första punkten i Porosjenkos program är att skriva på ett associationsavtal med EU. Han är däremot inte för ett ukrainskt Natomedlemskap. **DN/TT “**

DN 26 maj 2014:

“Miljoner fick inte chansen att rösta”

“Hotfulla beväpnade separatister men också genuin motvilja mot Kiev gjorde valet i östra Ukraina till ett demokratiskt fiasko. Miljontals väljare i Donbassområdet fick aldrig ens chansen att rösta.”

“– Våra valsedlar fick smugglas in i staden dolda i en likbil klockan två i natt, berättar Artiom Goldin, ordförande i en lokal valkommission i staden Krasnoarmijsk.

Här, sex mil nordöst om regionhuvudstaden Donetsk, hittar vi en fungerande vallokal. Men det är knappast någon rusning hit till Skola nummer 3 – under en halvtimme kommer exakt sex väljare för att lägga sin röst.

Goldin är likafullt stolt över att kunna genomföra valet, trots att flera valarbetare har gått under jorden av rädsla för repressalier från de proryska separatisternas sida.

Den rädslan är högst befogad. Samtidigt som DN befann sig i Krasnoarmijsk tågade väpnade rebeller in i Dokutjajevsk några mil längre söderut. De stängde samtliga 13 vallokaler i staden och hotade dem som vågade öppna lokalerna igen med omedelbar avrättning.

I miljonstaden Donetsk fanns inte en enda öppen vallokal. När DN besöker ett samordningskontor för valet visar sig även detta ha övertagits av ”Folkrepubliken Donetsk”.

Vi knackar på en dörr och ut kommer en man i kamouflagebyxor och med kraftiga, tatuerade underarmar.
– Nej, det blir inget val. Om Ukraina hade brytt sig om att öppna en ambassad i vår republik kanske det hade kunnat bli av, säger han kort och slår igen dörren.

Fem timmar före vallokalernas stängning hade endast cirka 15 procent röstat i de två östligaste länen – alltså 15 procent av dem som överhuvud taget hade möjlighet att rösta.

I Donetsklänet höll bara 426 av 2 430 vallokaler öppet. I Luhansk var situationen ännu sämre.

Sammantaget tyder allt på att över 90 procent av Donbass väljare inte har röstat – antingen för att de inte kunde eller för att de inte ville. Av regionens 5,1 miljoner väljare deltog på sin höjd ett par tre hundra tusen.

I Donetsk valde flera tusen medborgare i stället att gå till Lenintorget för att hylla soldater från Vostokbataljonen, ett förband som till stor del tros bestå av hitresta tjetjener och andra ryska medborgare.

Åtta öppna militärlastbilar körde fram och uppåt 200 tungt beväpnade krigare klev ner.

”Hjältar, hjältar”, skanderade folkmassan medan kvinnor skickade fram vattenflaskor och cigarettpaket till kämparna.

Presidentvalet nämndes över huvud taget inte från scenen här, och på Oktobertorget en bit bort gjorde det sig påmint bara i form av sex stulna valurnor som hade märkts med texten ”sopor”.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

“Protest mot regeringen

Sedan den 6 april ockuperar proryska separatister myndighetsbyggnader i ett tiotal städer i östra Ukraina. Målet är självständighet och anslutning till Ryssland efter Krimhalvöns exempel.

Upproret är även en protest mot den tillförordnade regeringen i Kiev som tog makten i slutet av februari efter att ha störtat president Viktor Janukovytj.

Regeringen genomför en ”antiterroristoperation” med hjälp av armén för att slå ned upproret. Minst 49 människor har enligt ukrainska myndigheter dödats i Donetsk sedan oroligheterna började, och 42 i Odessa.

Separatisterna har utropat självständighet för regionerna Luhansk och Donetsk, och höll den 11 maj en folkomröstning om att bryta loss från Ukraina.

Förhandlingar i Kiev om ”nationell enighet” inleddes den 14 maj, men separatisterna har uteslutits från förhandlingsbordet.

TT “

DN 22 maj 2014:

“En seger för Putins Ryssland”

“Ryssland och Kina har tecknat ett jättelikt 30-årigt avtal om gasleveranser. Det är en seger för Rysslands president Vladimir Putin, som därmed gör sig något mindre beroende av gasexport till Europa.”

“Undertecknandet skedde efter ett tvådagarsbesök av Vladimir Putin i Kina, där han bland annat mötte Kinas president Xi Jinping. Det nya gasavtalet innebär att Ryssland ska förse Kina med 38 miljoner kubikmeter gas per år och har tecknats mellan ryska Gazprom och kinesiska China National Petroleum Corp. Kontraktet är värt cirka 400 miljarder dollar, motsvarande 2 600 miljarder kronor, och löper på 30 år.

Ryssland har blivit alltmer isolerat internationellt i och med landets annektering av Krimhalvön. Kina brukar rösta som Ryssland i FN:s säkerhetsråd, men har varit tveksamt till att öppet stödja Moskvas agerande när det gäller Ukraina. Ett gemensamt uttalande från de båda presidenterna som gjordes i samband med Putins besök gav dock Ryssland visst stöd. Presidenterna efterfrågar en nedtrappning av spänningarna i Ukraina samt ”fredliga, politiska vägar” till att lösa problemen. Samtidigt refererar de till krisen i Ukraina som ”inhemsk”.

Det gasavtal som nu har undertecknats innebär att Ryssland minskar sitt beroende av Europa, som i dag är den största importören av rysk gas.

Kinas gaskonsumtion väntas mer än fördubblas mellan åren 2014 och 2020. Ökad användning av naturgas är ett sätt för Kina att minska sin förorenande koleldning och därmed även få bukt med smogen som

ligger tjock över Kinas storstäder. I vintras nådde smogen hälsofarliga nivåer, och då minskades koleldningen vilket ledde till akut gasbrist.

Gazprom hade hoppats få ett pris som ligger i nivå med gasexporten till Europa, men vill inte säga vad det slutgiltiga priset landade på. Den ryska energijätten ska förutom att leverera gas även bland annat utveckla gasfält samt bygga pipelines och bearbetningsanläggningar.

TT-Reuters "

"**Fakta. Gasbehovet i EU**

Ryssland står i nuläget för en tredjedel av EU:s gasbehov, enligt IT- och energiminister Anna-Karin Hatt (C). I Tyskland är 40 procent av gasen rysk och många central- och östeuropeiska länder är beroende av importerad gas, som i huvudsak kommer från Ryssland via Ukraina.

I Polen kommer 90 procent av gasen från Ryssland. Bulgarien, Tjeckien och Slovakien importerar all sin gas från Ryssland. Sverige är inte beroende av rysk gas."

DN 22 maj 2014:

"Avtalet ett sätt att stoppa USA:s globala dominans"

"Det stora gasavtalet är både en personlig seger för Putin och en lättnad för ett internationellt trängt Ryssland. Men det är för tidigt att spå om avtalet verkligen är den "strategiska allians" – riktad mot USA – som de båda ländernas ledare hoppas på. "

"För USA kan inte avtalet ha kommit oväntat. Moskva och Peking har förhandlat om ett gasavtal i tio år. Men nu hade Ryssland bråttom med att komma med ett motdrag i ett läge när den makt som de ryska energitillgångarna gav kraftigt hade försvagats. Dels av att den amerikanska ekonomin under det senaste åren brutit med sitt starka importberoende av olja, och numera är en nettoexportör av fossila bränslen. Dels av att EU-länderna sakta men säkert har börjat ställa om sin energipolitik; från att ha varit avhängigt av rysk naturgas och olja, till en diversifiering som bland annat innefattar LNG (flytande naturgas) som skeppas i tankfartyg.

Samtidigt har en stor förändring inträffat i och med exploateringen av tidigare outnyttjade gas- och oljetillgångar, det som kallas för "shale gas" och "shale oil". Det är en energiteknologisk revolution som inom en nära framtid kan befria länder som Polen och möjligen Tyskland – som får 35 procent av sin olja och gas från Ryssland – från Moskvas energipolitiska strypgrepp.

Till det kom krisen i Ukraina, där den ryska annekteringen av Krim och fortsatta interventionen i de sydöstra delarna av Ukraina gjorde Ryssland mer isolerat i västvärlden än på många årtionden. Ännu har hoten om verkliga ekonomiska sanktioner mot Ryssland från EU och USA inte blivit verklighet, men om Kreml inte backar från sin aggressiva politik är det ingen tvekan om att de kommer.

Ryssland måste alltså ställa om sin energiexport. Där var det energitörstiga Kina, som just nu passerar USA som världens största ekonomi, det givna alternativet till Europa. Det är ett sorgligt faktum att Ryssland under de 23 år som har gått sedan Sovjets upplösning inte har lyckats med hitta något – utöver råvaror som olja, gas och metaller – som någon i världen är intresserad av att köpa. Ryssland tillverkar inget som går att sälja utomlands, inga bilar, inga datorer, inga civila flygplan, eller över huvud taget någonting från den moderna högteknologiska världen (undantaget är krigsmateriel, där Ryssland är världsledande).

Men det är inte bara, eller främst, ekonomiska överväganden som har styrt. Det 30-åriga avtalet binder ihop världens största land med världens folkrikaste stat i en långsiktig politisk allians. Det råder sedan gammalt en misstänksamhet mellan Kina och Ryssland, men båda har ett delat intresse av att motarbeta USA:s globala dominans, politiskt, ekonomiskt och militärt.

Ryssland måste vända sig från USA, men det hade Kina också ett behov av. Den framväxande supermakten, som allt mer visar sina militära muskler i Stilla havsregionen, har på sistone hamnat på kollisionskurs med USA, som backar upp länder som Vietnam och Filippinerna i territoriella tvister med Kina.

Både Peking och Moskva vill försöka tränga bort USA från Stilla havsregionen. Men det är något som Barack Obama kommer att försöka sätta stopp för – han har nyligen själv deklararat att USA:s utrikestyngdpunkt ska ändras från västra halvklotet till Asien.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

DN 25 maj 2014:

“Putin får inte vinna”

“Att ukrainarna röstar fram en ny president samma dag som EU-valet sker är självfallet ingen slump. Vilken ställning landet ska ha i Europa har varit kärnfrågan i det senaste halvårets dramatiska omvälvningar.

Det började med att president Viktor Janukovytj sa nej till det samarbetsavtal med EU som majoriteten av befolkningen stödde. Massprotesterna på Majdan i huvudstaden Kiev ledde så småningom till hans avsättning och flykt. Rysslands ledare Vladimir Putin svarade med den militära interventionen på Krim och det Kremlinspirerade separatistupproret i östra Ukraina. Striden om huruvida landet ska tillhöra EU:s demokratiska sfär eller Moskvas vasaller är inte avgjord.

Presidentvalet är avgörande för centralmaktens legitimitet i Kiev. Dessvärre kommer de proryska separatisternas sabotage att omöjliggöra en rättvis procedur i de östliga regionerna Donetsk och Luhansk, som rymmer 15 procent av Ukrainas befolkning.

På sistone har situationen verkat något lugnare, men inför valdagen har rebellerna åter trappat upp våldet. 16 ukrainska soldater dödades i torsdags vid ett överfall på en vägspärr, och antalet skärmytslingar har ökat. Vallokaler och funktionärer har attackerats, medborgare skrämts från att rösta.

Utan tvekan är många i öst djupt misstänksamma mot Kiev. Det finns ett utbrett stöd för mer självstyre och en del vill säkert ansluta sig till Ryssland. Men ambitionen hos Ukrainas provisoriska ledning är att hålla ett val som alla kan delta i. Separatisterna försöker på alla sätt

hindra medborgarna från att uttrycka sin åsikt. Det är där, i synen på frihet och samhälle, den verkliga avgrunden finns.

Chokladkungen Petro Porosjenko, som gjort sig en förmögenhet i godisbranschen, är skyhög favorit i valet. Han var den ende av Ukrainas rika oligarker som öppet stödde kampen på Majdan, och var faktiskt också där. Å ena sidan är han proeuropé och stark förespråkare för avtalet med EU, å andra sidan har han i åratal gjort lukrativa affärer i Putins Ryssland. Porosjenko lovar att inte dalta med separatisterna, men också att decentralisera makten i landet.

Riktigt vad en president Porosjenko skulle innebära går dock inte att veta. Han har meriter som vindflöjel: utrikesminister under Julia Tymosjenko, en av ledarna för den orangefärgade revolutionen för tio år sedan, men senare ekonomiminister i Janukovytjs regering. Porosjenkos företagsintressen i både Ukraina och Ryssland kanske gör honom till en brygga mellan länderna, men frågan är om han klarar att driva verkliga reformer i sitt eget.

Ukrainas historia efter Sovjetunionen är inte bara Europavänner mot Moskvavänliga, och korruptionen var inget som uppfanns av Janukovytj. Olika klickar inom eliten har turats om att bekämpa varandra för att själva kunna stjäla maximalt av landets resurser. Det kommer att krävas stora portioner mod, vilja och kompetens för att förändra det genomkorrupta systemet.

Oligarkerna har möjligen insett att de tjänar på att undvika Kremls brottargrepp, men inte säkert att hederlighet måste bli en styrande princip. Rinat Achmetov, Ukrainas rikaste man, har sent omsider tagit ställning mot separatisterna och till och med försökt bussa sina gruvarbetare på dem. Det är för den skull inte säkert att han är intresserad av att rucka på status quo. Detsamma gäller Porosjenko.

Ett val löser inte allt. Sedan Berlin-murens fall 1989 har Polens BNP fördubblats, Ukrainas gått minus. Just nu befinner sig ekonomin i akut kris. Det behövs både omedelbara åtgärder och långsiktiga reformer för utveckling och tillväxt. Samarbetet med EU är bara en av de nödvändiga pusselbitarna; ukrainarna måste göra grovjobbet själva.

Det förutsätter att Vladimir Putin inte fortsätter sitt krypskytte. Kanske är den ryske presidenten tills vidare nöjd med att ha beslagtagit Krim och markerat sin förmåga att ställa till kaos. Han vill sannolikt inte ha ett inbördeskrig in på knuten, men heller inget demokratiskt Ukraina som Rysslands egna medborgare kan ta intryck av.

Krisen är inte över, och förhållandet mellan västvärlden och Ryssland kan hur som helst inte bara återgå till det ”normala”. Putin har visat att han inte bara struntar i mänskliga rättigheter utan är redo att gå över lik i grannländerna.

DN 25/5 2014 “

DN 25 maj 2014:

”Chokladkung” på väg mot det tuffaste jobbet”

“Praliner och tårtor har gjort honom till dollarmiljardär – men är han mannen att leda Ukraina bort från avgrunden? Ungefär hälften av ukrainarna tycker det, och mycket tyder på att Petro Porosjenko väljs till president redan i dag. “

“48 små slangar lyfter samtidigt upp lika många fyllda chokladpraliner med vakuumtryck, flyttar sig en bit och släpper dem i fyrkanter av plast med utstansade fack för varje pralin. Det löpande bandet rullar vidare under öronbedövande buller men inne i fabriken är det överraskande svalt.

Vid bandets slut står Alla, en medelålders kvinna i hårnät och vit rock, och packar färdiga chokladaskar, tio i taget, i kartonger.

Hon säger att hon är nöjd med sitt jobb och att hon ska rösta på ”chefen” på söndag.

Chefen, det är Petro Porosjenko, även kallad ”chokladkungen”. Han leder överlägset inför dagens presidentval med goda förhoppningar att få över 50 procent av rösterna och därmed undvika en andra valomgång.

Fabriken här i södra Kiev hette förr ”Karl Marx chokladverk”. 1996 köptes den av Porosjenko för en spottstyver, döptes om till Roshen, efter mittbokstäverna i hans namn, och blev grunden för en förmögenhet som i fjol värderades till 1,6 miljarder dollar.

Det var också startpunkten i en politisk karriär. För Porosjenko gjorde som många andra oligarker i detta land, såg till att också skaffa sig politisk makt. Han sitter sedan länge i parlamentet och har varit såväl utrikes- som ekonomiminister.

Med andra ord är han sinnebilden för det som varit Ukrainas olycka ända sedan självständigheten 1991: en osund sammanblandning av pengar och politik.

Av opinionsmätningarna att döma spelar detta ingen roll. Efter ”gasprinsessan” Julia Tymosjenko och kleptokraten Viktor Janukovytj är ukrainarna redo att ledas av ännu en oligark.

Delvis beror det på hans rykte som en god oligark, en man som tar hand om de sina. Snittlönen på Roshen är 5 500 kronor, långt över den ukrainska medelinkomsten, och arbetarna har sjukförsäkring.

– Kan jag skapa detta för 25 000 personer kan jag göra det för 45 miljoner, sade Porosjenko oblygt på ett valmöte förra helgen.

Det löftet kan bli svårt att infria i ett land som undviker statskonkurs bara med hjälp av frikostiga lån från Internationella valutafonden, IMF. Och en chokladfabrik är nog inte just den metafor man skulle välja för att beskriva Ukraina av i dag.

Men chokladen har ett samband med dagens kris, och det sambandet talar till Porosjenkos fördel. Förra sommaren, när Ryssland ville pressa Kiev att avstå från ett avtal med EU, valde Kreml ut den EU-vänlige oligarken för att statuera ett exempel. Chokladen från Roshen förklarades cancerframkallande och bannlystes för import till Ryssland.

För Porosjenko var detta en gåva som skänkte honom ökad trovärdighet som politiker. I stället för att vika ned sig stödde han upproret ekonomiskt och började framträda regelbundet på Majdans stora scen.

Upproret gav honom samtidigt tillfälle att visa personligt mod, som när han vid ett tillfälle klättrade upp på en bulldozer som radikala demonstranter hotade att köra rätt in i polisernas led.

Annars är möjligen en viss tråkighet hans främsta tillgång i dagens tillspetsade läge. När konkurrenten Tymosjenko skruvar upp retoriken mot Moskva är Porosjenko mer lågmäld. Någon ultranationalist har han aldrig gjort sig känd som, och bland de militanta som fortfarande tältar på Majdan anklagas han för att vara ”mjuk mot Putin”.

Ändå hånas han i ryska statstrogna medier. Tabloiden Komsomolskaja Pravda, Rysslands största, kallade honom häromdagen för ”chokladharen” och hävdade att han grundar sin rikedom på smuggling.

Tidningen, som annars ofta kallar Kievregeringen nazistisk, gjorde dessutom stort nummer av att Porosjenko ”egentligen är jude” och att hans ”riktiga namn är Valtsman”. Påståendet är uppenbarligen falskt.

Men att attackeras av såväl ukrainska ultranationalister som av Ryssland är egentligen ingen dålig utgångspunkt för en ledare som snart måste balansera mellan just dessa poler.

Om Petro Porosjenko vinner kan han redan på måndag ge order om förstärkta attacker mot separatisterna i Donetsk, kanske med många civila offer. Samtidigt hoppas han bli erkänd som samtalspartner av sin ryska kollega Vladimir Putin.

Ett tuffare jobb är svårt att föreställa sig, även för en man som blivit miljardär på praliner.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

DN 25 maj 2014:

“Han rankas som en av Ukrainas rikaste män”

Petro Porosjenko är 48 år gammal och född i södra Ukraina, men växte upp i Vinnitsa i centrala delen av landet. Han har akademisk examen i ekonomi.

Han rankas som en av Ukrainas tio rikaste män. Grunden för förmögenheten är chokladföretaget Roshen, men han äger också en bland annat en tv-kanal, en busstillverkare och jordbruksmark.

Petro Porosjenko tros av många vara en man som president Putin är redo att tala med. Han har ryska som första språk och en rysk svärdotter, dessutom affärsintressen i grannlandet.

Första punkten i Porosjenkos program är att skriva på ett associationsavtal med EU. Han är däremot inte för ett ukrainskt Natomedlemskap och vill inte ens att frågan ska bli föremål för folkomröstning.

I en färsk opinionsmätning får Porosjenko 34 procent av rösterna, mot 6 procent för tvåan Julia Tymosjenko och 4 procent för trean Serhij Tihipko. Bland dem som redan har bestämt sig för hur de ska rösta får Porosjenko 54,7 procent.

Sammanlagt ställer ett 20-tal kandidater upp. Om ingen får över 50 procent i första valomgången möts ettan och tvåan i en avgörande omgång.

DN frågar. Kan Petro Porosjenko som president rädda Ukraina? “

DN 25 maj 2014:

“Proryska separatister utropade ny republik

“Dagen före Ukrainas presidentval passade de proryska separatisterna på att utropa ännu en ny republik – Novorossija, eller Nya Ryssland. Att gå till valurnan i dag ses som förräderi mot den nya staten. “

– Gillar ni namnet Novorossija? Är ni beredda att försvara Novorossija?

Cirka 1 500 proryska demonstranter på Lenintorget i Donetsk svarar med ett rungande ”da” på båda frågorna.

Mannen på scenen heter Oleg Tsarjov och var till för tre veckor sedan en av kandidaterna i det ukrainska presidentvalet, som hålls i dag. Nu framträder han i stället som ledare för Novorossija, en union mellan de båda ”folkrepublikerna” Donetsk och Luhansk i östra Ukraina. Målet, säger Tsarjov, är att förena hela det sydöstra, mestadels ryskspråkiga, Ukraina i denna nya statsbildning.

Men samtidigt som demonstranterna skriker ut sitt hat mot regeringen i Kiev, den regering de kallar ”juntan”, försöker samma regering säkerställa att det över huvud taget ska gå att hålla ett val i denna oroliga region.

Rysslands president Vladimir Putin upprepade på lördagen att han tänker ”respektera det ukrainska folkets vilja”, men på marken här i Donetskområdet går valförberedelserna minst sagt dåligt.

Beväpnade separatister fortsätter att hota valarbetare och stjäla dokumentation från de få vallokaler som är i funktion. Till Oktobertorget i Donetsk anlände maskerade män i triumf med två genomskinliga valurnor märkta med Ukrainas statsvapen. Urnorna sparkades sedan i småbitar av en arg folkhop.

Många valkommissioner här kommer i dag att arbeta på hemlig ort med rösträkning av säkerhetsskäl. Observatörer från organisationen Opora ser ändå stor risk för att valet inte går att genomföra i 14 av 22 distrikt bara i Donetsklänet.

Och även där det går att genomföra lär deltagandet bli lågt – inte bara för att folk skräms av separatister, utan också för att många är starkt negativa till Kiev och skyller våldet på regeringen.

På ett före detta barnhem i Makijivka utanför Donetsk har en grupp beväpnade separatister förskansat sig. Utanför porten står Aljona Degtarjova, till vardags tandtekniker men nu i kamouflage med en kalasjnikovkarbin hängande över axeln.
– De kan försöka hålla sitt val i morgon, vi bryr oss inte. Låt folk bestämma om de vill rösta, säger hon och gestikulerar mot några från grannskapet som dyker upp.
– Vi tänker aldrig rösta på de där fascisterna, säger Anatolij Kurmatjenko, en pensionerad gruvarbetare utan tänder.
– Där ser du, säger Aljona och rättar till remmen på sin automatkarbin.
– Folk här har redan gjort sitt val och röstat fram folkrepubliken Donetsk i vår folkomröstning.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

DN 25 maj 2014.

“Vapendebatt tar ny fart efter skottdåd”

“Sju personer sköts ihjäl när en gärningsman öppnade eld utanför Santa Barbara i Kalifornien. Dådet aktualiserar ånyo debatten om skjutvapen i USA. “

“Sent i fredags kväll lokal tid körde en ensam man runt i sin svarta BMW i de livliga studentområdena i Isla Vista utanför Santa Barbara i Kalifornien och sköt med sitt vapen. Två gånger hamnade han i eldgivning mot polisen.

Mannen hann döda sex personer på flera olika platser i området innan bilen kraschade mot en parkerad bil. Han påträffades kort därpå i sin bil med skott i huvudet och ett halvautomatiskt handeldvapen intill sig. Det var på lördagen oklart om han tagit sitt liv eller blivit skjuten.

Sju personer vårdades på sjukhus med skador från skjutvapen eller genom trafikolyckor i samband med händelsen.

På en presskonferens redogjorde polisen i detalj för händelseförloppet och den utredning som nu pågår. Sheriffen Bill Brown kallade dådet för ett massmord. Ingenting tydde på att fler gärningsmän skulle vara inblandade, men videofilmat material tydde på att dådet var planerat.

Morden i Isla Vista läggs till raden av tragiska skjutningar då ensamma gärningsmän dödat många.

Efter skjutningen på den lilla skolan Sandy Hook i Newtown, Connecticut, där 20 barn och sex vuxna sköts ihjäl i december 2012, lovade president Barack Obama att prioritera skärpningar av vapenlagarna.

Ett och ett halvt år senare har ingen-ting hänt – till stor del på grund av den starka vapenlobbyns inflytande. På delstatlig nivå har emellertid bakgrundskontrollerna blivit hårdare på sina håll, på andra har vapenlagstiftningen däremot gått åt det liberala hållet.

I till exempel Georgia beslutades nyligen att tillåta invånarna att bära vapen i skolor, kyrkor, barer och myndighetslokaler i vad som snabbt kom att kallas ”the gun every-where bill” (”pistoler-överallt-lagen”).

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN 26 maj 2014 :

“Torgfolket utmanar makten”

“I flera länder har en uppåtsträvande medelklass samlats på torgen och krävt inflytande. Det mest spännande av dessa dramer är det som utspelar sig i Ukraina. “

“I en berömd intervju 1995 om sitt illa fungerande äktenskap och prins Charles otrohet sade prinsessan Diana att ”vi var tre i det här äktenskapet så det blev lite trångt”. De orden passar bra som en beskrivning av den nya politik och geopolitik som har skapats av ”torgfolket” – alla dessa uppåtsträvande medelklasser som nyss har hittat varandra och samlats på torg från Kairo till Kiev, från Istanbul till Teheran, från Tunis till Moskva och krävt ett bättre samhällsstyre och större rätt att bestämma över sin framtid. Många ledare upptäcker att dessa torgmänniskor är en tredje part som spontant har trängt sig in mellan dem själva och deras tama traditionella opposition. Därför har det blivit lite trångt i deras politik – som har blivit mycket intressantare.

”Torget” – platsen där dessa politiska krafter samlas, knyter an, samarbetar och pressar på för förändring – bryter verkligen sönder både den traditionella politiken och geopolitiken. Men det viktiga att iaktta är vilket torgfolk som kan gå från att bryta sönder till att bygga upp, som förmår ta vara på energin och de vaga förhoppningarna hos sina kamrater och omsätta dem i partier, val och ett bättre samhällsskick. Det mest intressanta av dessa dramer i dag är väl Ukrainas torgfolk kontra Rysslands president Vladimir Putin.

Putin skötte sina egna korrumperade affärer och levde i ett tvåpartsförhållande med sin granne Ukraina, som styrdes av den ännu mer korrumperade Moskvavänlige presidenten Viktor Janukovytj. Plötsligt reste sig en uppåtsträvande ukrainsk medelklass, utled på regim och korruption och plågsamt medveten om hur långt den hade sackat efter grannarna i EU, och krävde att Janukovytj skulle samarbeta och öppna handelsförbindelser med EU. De krävde också, som människor på andra torg brukar göra, att få bli behandlade som medborgare med rättigheter och skyldigheter, inte som leksaker i händerna på oligarker och utomstående makter.

Janukovytj valde i stället närmare ekonomiska förbindelser med Ryssland, så torgfolket i Kiev störtade honom och utmanade alla aspekter av Putins KGB-formade världsbild. Putin tror inte att några politiska protester någonsin kan vara spontana. Om en mängd ukrainare samlades på torget i Kiev och krävde ett slut på korruptionen och närmare band med EU kunde det bara bero på att CIA, Nato eller EU hade inspirerat eller betalat dem för att göra det. Putins hela synsätt går upp-ifrån och ned, och idén att kombinationen av globalisering och it-revolution hade gett ”folket” både förmåga att se sådant som de aldrig hade fått se tidigare – och verktygen för att samarbeta och agera nedifrån och upp – är honom totalt främmande.

Putin blickar bakåt och försöker återupprätta tsarväldet och utnyttja Rysslands naturresurser. Kievs torgfolk ser framåt och vill komma närmare EU så att de får utveckla sina mänskliga resurser. De är övertygade om att en integrering av ekonomin med Europa skulle ge dem de reformer av rättsväsendet, den transparens och de bestämmelser som de inte själva kan generera underifrån och som deras ledare aldrig skulle införa ovanifrån. För Kievs torgfolk är Ukrainas anknytning till EU en livsviktig hävstång för inrikespolitisk förnyelse, men för Putin är den ett direkt hot mot hans ”inflytandesfär”.

Detsamma gäller Turkiet. En spontan rörelse växte fram för att motstå regeringschefen Erdogans försök att bygga en galleria på det enda

gröna utrymmet intill Taksimtorget mitt i Istanbul, men den växte snabbt till protester mot hans envälde. Erdogan blev rasande. Han hade byggt upp ett universum med plats bara för honom själv och de officiella oppositionspartierna och tv-stationerna, som han hade kuschat, tämjt och snöpt. Turkiets torgfolk etablerade en ny opposition och sitt eget tv-nätverk genom Twitter och Youtube.

Men Erdogan har lyckats utman-öv-rera sitt torgfolk med den ena valsegern efter den andra. Hur har det gått till? En uppgift i Forbes.com häromdagen ger ett svar. De flesta av Erdogans väljare bor på landsbygden och har varken Youtube eller Twitter. De är ”tekniska analfabeter och får nyheter i tv”, som han har kontrollen över. ”Nyhetskanalerna visar bara skador orsakade av protesterna och hur starka de är, ett urval av bilder som ger intryck av att fanatiska bråkmakare har släppt loss anarki över landet.” Putin har använt samma propaganda i Moskva och Ukraina.

Att torgfolket inte har omsatt sina strävanden i partier som skulle kunna ställa upp i val och sedan bilda regering är torgfolkets akilleshäl, från Tahrirtorget till Occupy Wall Street.

Jag hämtar mod i de många frivilliga grupper som övervakar regeringen och har framträtt i Ukraina för att se till att torgfolkets vilja inte blir stulen. Om torgfolket också kan utveckla en inkluderande politik – respektera åsikterna hos den ryssvänligare befolkningen i öster – återstår att se. Utan torgfolk är ingen förändring i dessa länder möjlig, men utan civilsamhälle och inkluderande politik är ingen förändring hållbar.

Thomas Friedman amerikansk journalist och författare

Översättning: Margareta Eklöf “

DN 26 maj 2014:

“Porosjenko överlägsen segrare i valet”

“Donetsk. Många ukrainare andas ut sedan det står klart att Petro Porosjenko blir landets nye president. Chokladmagnatens övertygande seger i söndagens val gör att Ukraina slipper vänta ytterligare tre veckor på en folkvald statschef. “

“– Det första vi ska göra är att stoppa kriget, få ett slut på kaoset och ge fred åt ett enat Ukraina, sade en triumferande Porosjenko sedan de första vallokalsundersökningarna hade publicerats strax efter klockan 20 på kvällen.

Resultatet var entydigt: den 48-årige miljardären får mellan 56 och 57 procent av rösterna, långt mer än tvåan Julia Tymosjenko, den förre premiärministern, som stannar strax under 13 procent.

De officiella siffrorna väntas först i dag, men ingen tvivlar på att Porosjenko får över 50 procent. En and-ra valomgång, planerad till den 15 juni, kan därmed undvikas.

Förutom det katastrofalt låga deltagandet i den oroliga östra delen av landet var valdeltagandet högt – uppåt 80 procent i västliga län som Lviv och Ternopil och runt 70 procent i Kiev.

Men även i mestadels rysktalande delar av Ukraina som Odessa och Charkov röstade ungefär hälften av väljarna.

– I dag kan vi säga att hela Ukraina har röstat, detta är en nationell omröstning, sade Porosjenko till valarbetare i sitt högkvarter i Kiev.

Kanske glömde han bort Donbassområdet, där även de få som röstade huvudsakligen verkar ha valt andra kandidater. Men det är ändå till

detta område han nu måste vända sin uppmärksamhet – och han lovade göra sin första resa som president just till Donetsk.

Att ordna en sådan resa blir en mardröm för säkerhetsansvariga till den nyvalde presidenten, i ett läge där tungt beväpnade soldater kan dyka upp i vilket gathörn som helst.

Den besegrade Tymosjenko var otypiskt storsint i nederlagets stund och erkände Porosjenko som Ukrainas legitime president.

– De här valen var sådana som vi har väntat på under alla våra 23 år som självständig nation, sade Tymosjenko och tillade att Porosjenko har alla möjligheter att lösa krisen i Donbassområdet.

Hon syftade bland annat på att Porosjenko som president också blir överbefälhavare, vilket är en nyhet som införs i och med detta presidentval. Han kan med andra ord direkt när han tillträder beordra militära insatser mot separatisterna i de östliga ”folkrepublikerna”, något många väljare förväntar sig att han gör.

Men under söndagen valde ”chokladkungen” ett mer försonligt budskap, och sade sig vara beredd till ”direkt dialog med folket i Donbass”.

Porosjenkos övertygande seger är också en förlust för de hårdfört nationalistiska krafterna i ukrainsk politik.

Dmitro Jarosj, ledare för den ultranationalistiska, militanta rörelsen Högra sektorn, stannade på 1 procent av rösterna, slagen bland annat av kommunistledaren Pjotr Simonenko på 1,3 procent. Och högerpopulisten Oleh Tiahnibok, ledare för partiet Svoboda, fick 1,5 procent – långt mindre än den judiske ledaren Vadim Rabinovitjs 2,0.

Det är en tydlig signal från Ukrainas väljare till dem som tror på Moskvas budskap att Kiev domineras av nazister och antisemiter.

Vad Moskva och president Vladimir Putin har att säga om valet är något alla väntar med spänning på – Putin har ju den senaste veckan flera gånger lovat att ”respektera den ukrainska folkviljan”.

Som president väntas Porosjenko inom kort utlysa nyval till parlamentet.

Han har också lovat att stuva om ordentligt i regeringen, även om han har antytt att tillfällige premiärministern Arsenij Jatsenjuk kan få sitta kvar.

En annan profil, förre boxningsmästaren Vitalij Klytjko, valdes i går till borgmästare i Kiev.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

“**Fakta. Petro Porosjenko**
Förmögen på choklad

Petro Porosjenko, född 1965, var utrikesminister i Ukraina under Julia Tymosjenkos sista månader som regeringschef inför presidentvalet 2010. Han var dessutom handels-- minister under nio månader 2012, då Viktor Janukovytj var president. Han är även nära knuten till Janukovytjs företrädare Viktor Jusjtjenko, som är gudfar till Porosjenkos döttrar.
Porosjenko är uppvuxen i Vinnytsia, 25 mil sydväst om Kiev.
Han rankas som en av Ukrainas tio rikaste män. Grunden för förmögenheten är chokladföretaget Roshen, men han äger också en bland annat en tv-kanal, en busstillverkare och jordbruksmark.
Porosjenko tros av många vara en man som president Putin är redo att tala med. Han har ryska som första språk och en rysk svärdotter, dessutom affärsintressen i grannlandet.
Första punkten i Porosjenkos program är att skriva på ett associationsavtal med EU. Han är däremot inte för ett ukrainskt Natomedlemskap.

DN 26 maj 2014 :

“Miljoner fick inte chansen att rösta”

“ Krasnoarmijsk/Donetsk Hotfulla beväpnade separatister men också genuin motvilja mot Kiev gjorde valet i östra Ukraina till ett demokratiskt fiasko. Miljontals väljare i Donbassområdet fick aldrig ens chansen att rösta. “

– Våra valsedlar fick smugglas in i staden dolda i en likbil klockan två i natt, berättar Artiom Goldin, ordförande i en lokal valkommission i staden Krasnoarmijsk.

Här, sex mil nordöst om region-huvudstaden Donetsk, hittar vi en fungerande vallokal. Men det är knappast någon rusning hit till Skola nummer 3 – under en halvtimme kommer exakt sex väljare för att lägga sin röst.

Goldin är likafullt stolt över att kunna genomföra valet, trots att flera valarbetare har gått under jorden av rädsla för repressalier från de proryska separatisternas sida.

Den rädslan är högst befogad. Samtidigt som DN befann sig i Krasnoarmijsk tågade väpnade rebeller in i Dokutjajevsk några mil längre söderut. De stängde samtliga 13 vallokaler i staden och hotade dem som vågade öppna lokalerna igen med omedelbar avrättning.

I miljonstaden Donetsk fanns inte en enda öppen vallokal. När DN besöker ett samordningskontor för valet visar sig även detta ha övertagits av ”Folkrepubliken Donetsk”.
Vi knackar på en dörr och ut kommer en man i kamouflagebyxor och med kraftiga, tatuerade underarmar.

– Nej, det blir inget val. Om Ukraina hade brytt sig om att öppna en ambassad i vår republik kanske det hade kunnat bli av, säger han kort och slår igen dörren.

Fem timmar före vallokalernas stängning hade endast cirka 15 procent röstat i de två östligaste länen – alltså 15 procent av dem som överhuvud taget hade möjlighet att rösta.

I Donetsklänet höll bara 426 av 2 430 vallokaler öppet. I Luhansk var situationen ännu sämre.

Sammantaget tyder allt på att över 90 procent av Donbass väljare inte har röstat – antingen för att de inte kunde eller för att de inte ville. Av regionens 5,1 miljoner väljare deltog på sin höjd ett par tre hundra tusen.

I Donetsk valde flera tusen medborgare i stället att gå till Lenintorget för att hylla soldater från Vostokbataljonen, ett förband som till stor del tros bestå av hitresta tjetjener och andra ryska medborgare.

Åtta öppna militärlastbilar körde fram och uppåt 200 tungt beväpnade krigare klev ner.

”Hjältar, hjältar”, skanderade folkmassan medan kvinnor skickade fram vattenflaskor och cigarettpaket till kämparna.

Presidentvalet nämndes över huvud taget inte från scenen här, och på Oktobertorget en bit bort gjorde det sig påmint bara i form av sex stulna valurnor som hade märkts med texten ”sopor”.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

DN 26 maj 2014 :

“Protest mot regeringen”

Sedan den 6 april ockuperar proryska separatister myndighetsbyggnader i ett tiotal städer i östra Ukraina. Målet är självständighet och anslutning till Ryssland efter Krimhalvöns exempel.

Upproret är även en protest mot den tillförordnade regeringen i Kiev som tog makten i slutet av februari efter att ha störtat president Viktor Janukovytj.

Regeringen genomför en ”antiterroristoperation” med hjälp av armén för att slå ned upproret. Minst 49 människor har enligt ukrainska myndigheter dödats i Donetsk sedan oroligheterna började, och 42 i Odessa.

Separatisterna har utropat självständighet för regionerna Luhansk och Donetsk, och höll den 11 maj en folkomröstning om att bryta loss från Ukraina.

Förhandlingar i Kiev om ”nationell enighet” inleddes den 14 maj, men separatisterna har uteslutits från förhandlingsbordet.

TT

DN 26 maj 2014 :

”al-Sisi kan få oss på fötter igen”

“ Kairo.Turismen, Egyptens livlina, har blivit en krisbransch efter revolutionen. I dagens presidentval ställer sig landets turistarbetare bakom exgeneralen Abdelfattah al-Sisi. “

“Till pyramiderna i Giza och den närbelägna sfinxen har turister vallfärdat i århundraden. Men numera är området deprimerande folktomt. Det står inte en enda turistbuss på parkeringen.

– Turisterna vågar inte komma hit längre, de är rädda för terrordåd, säger Abdullah al-Fahmi dystert.

Han har parkerat sin hästdroska vid foten av Chefrens pyramid, den näst största av de tre världsberömda byggnadsverken. Hästen hänger med huvudet i den trettiogradiga värmen. Hans husbonde har inte haft en enda kund på hela dagen.

Den korta promenaden upp till pyramidplatån från parkeringen har vi bokstavligt talat överfallits av kamel- och hästuthyrare samt självutnämnda guider som med desperat iver erbjuder sina tjänster.

De återkommande oroligheterna i Kairo som följt på revolutionen 2011 har skrämt bort turisterna från Egypten.

Kairo har drabbats hårdast – innan revolutionen kunde det komma 25 000 turister per dag till pyramidområdet. Nu räknas besöken i hundratal. Men även badorterna vid Röda havet har märkt av den sinande turistströmmen.

I våras ställde svenska charter- researrangörer in resorna till Sharm el-Sheikh på Sinaihalvön sedan en islamistisk terrorgrupp, Ansar Beit al-Maqdis, attackerat en utflyktsbuss i norra Sinai och dödat två sydkoreanska turister.

Turistbortfallet har slagit mycket hårt mot den egyptiska ekonomin. Innan revolutionen arbetade nästan var femte egypter inom turist-industrin – nu har hälften av de jobben försvunnit.

Men Abdullah al-Fahmi och hans olycksbröder runt pyramiderna ser en ljusning:

– När al-Sisi blir president kommer vi på fötter igen. al-Sisi har befriat vårt land från terrorister och extremister, och med Guds hjälp kommer han att fortsätta skydda oss, säger den 28-årige trebarnsfadern Abdullah.

Hans sysslolösa kolleger som flockas omkring oss mumlar och nickar instämmande.

Ingen av turistarbetarna vid pyramiderna tvivlar på att den förre fält-marskalken och arméchefen Abdelfattah al-Sisi kommer att ta hem segern i det presidentval som inleds i dag. Och al-Sisi har deras fulla stöd. Ingen av dem har något till övers för Muhammad Mursi, den störtade islamistiske presidenten.

– Mursi och anarkisterna som demonstrerade och gjorde uppror höll på att störta Egypten i fördärvet. Nu hoppas jag att det blir som på Mubaraks tid, då armén höll ordning, säger Abdullah al-Fahmi, och syftar på Hosni Mubarak, som tvingades avgå efter revolutionen 2011 efter nära 30 år vid makten.

Hästdroskägaren al-Fahmis åsikter är ingalunda extrema. En majoritet av de egyptiska väljarna står bakom Abdelfattah al-Sisi, som har ett överväldigande övertag i opinionsmätningarna. I närbelägna Giza ser vi bara al-Sisis ansikte på valaffischerna – ende konkurrenten, vänsternationalisten Hamdin Sabbahi, är osynlig.

Allt talar för att Egyptens näste president kommer att bli en militär – igen.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

DN 26 maj 2014:

“Franciskus bjöd in till fredssamtal”

“Jerusalem. Den israelisk-palestinska konflikten måste få ett slut, förkunnade påven Franciskus på söndagen intill Jesu krubba i Betlehem, och efterlyste kurage och framsynthet hos regionens ledare. “

“Påvens värd vid kristendomens vagga, den palestinske presidenten Mahmoud Abbas, noterade belåtet att påven i sina uttalanden inte väjde för det kontroversiella begreppet staten Palestina.

Franciskus, som är på en tre-dagars rundresa i Mellanöstern, anlände till det palestinska själv-styret från Jordanien, där han prisat kunga-dömets formidabla insats för miljonen syriska flyktingar.

Från Betlehem fortsatte påven till Israel, där tio tusen poliser skall hålla vakt kring hans färdväg. Flera israeliska våldsmän har satts under speciell uppsikt och ett par har förbjudits att vistas i Jerusalem under besöket. En extremiströrelse kräver att Vatikanen skall återställa det judiska templets skatter som kejsar Titus förde till Rom efter Jerusa-lems förstöring år 70.

Det är oundvikligt att påven, med sin medkänsla för jordelivets olycks-barn, tar palestiniernas parti mot ockupationen. Men han är samtidigt mycket projudisk, och har med den informella stil som präglar hans gärning, tagit med en ungdomsvän från Buenos Aires, rabbinen Abraham Skorka, i Vatikanens delegation.

Palestinas president Abbas och hans israeliske kollega Shimon Peres accepterade på söndagen påvens inbjudan att gemensamt gästa

Vatikanen för att samtala om fred. Initiativet, och Peres samtycke, ogillades av den israeliske premiär-ministern Benjamin Netanyahus kansli, där man hoppats att omvärlden skulle isolera Abbas som straff för hans planer på att upprätta en koalitionsregering med islamistiska Hamas.

Under sina två dygn i Jesu fotspår kommer påven att göra anhalter vid alla kristendomens heligaste platser: Bebådelsekyrkan i Nasaret, Födelsekyrkan i Betlehem, Gravkyrkan i Jerusalem, ravinen utanför Jeriko där Jesus frestades av Djävulen och kullen norr om Genesarets sjö där bergspredikan skall ha ägt rum. Tusentals pilgrimer som hoppas få en glimt av påven inväntar honom under vägen.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com "

DN 26 maj 2014:

"Polens sista kommunistledare död"

"Polen. Wojciech Jaruzelski, den siste polske kommunistledaren, har avlidit 90 år gammal. Jaruzelski blev känd världen över 1981 när han som regeringschef införde undantagstillstånd och krigslagar för att kuva oppositionsrörelsen Solidaritet.

Jaruzelski har i efterhand sagt att han gjorde det för att förhindra en sovjetisk invasion.

Han blev senare polsk president och efterträddes av Lech Walesa efter de första fria presidentvalen.

Jaruzelski anslöt sig till det polska kommunistpartiet på 40-talet och gjorde också en militär karriär och blev general.

På grund av en ögonskada som han ådragit i sovjetiskt arbetsläger bar Jaruzelski alltid mörka glasögon.

Jaruzelski stod under åtal för kommunistiska brott, men på grund av hans hälsotillstånd kunde någon rättegång inte äga rum.

Jan Lewenhagen "

DN 27 maj 2014:

“Blair vill få fart på fredssamtal”

“Tony Blair har gjort en blixtvisit i Stockholm för att försöka locka svenska företag att satsa i Gaza och på Västbanken. Förhoppningen är att ekonomisk tillväxt ska hjälpa till att lösa dödläget i fredsförhandlingarna mellan israeler och palestinier.”

“I den amerikanska ambassadörens residens på Djurgården i Stockholm är den tidigare brittiske premiärministern Tony Blair omgiven av ett 20-tal svenska företagare.

Som sändebud i Mellanöstern använder Tony Blair vältalighet och charm för att förmå dem att investera i de palestinska områdena. Han säger flera gånger att det handlar om en av världens snabbast växande marknader, och att den som vågar satsa kan göra nytta på flera sätt.

– Det går inte att ersätta politiska förhandlingar med investeringar, men det är ett viktigt komplement. Politiken, ekonomin och säkerhetssituationen hänger ihop och ger draghjälp åt varandra. När människor märker att vardagslivet förbättras blir de mer benägna att investera i fred.

Tony Blair kommer till Sverige i ett läge när fredsförhandlingarna, som drivits av den amerikanske ut-rikesministern John Kerry, gått i stå. Enligt Tony Blair är den viktigaste förklaringen att den politiska processen och verkligheten som människorna lever i skiljer sig för mycket åt. Då saknas förutsättningarna för kompromisser och därmed för framsteg.

– För israelerna handlar det om säkerhetsläget. Och palestinierna ser inte några av Osloöverenskommelsens löften om en egen palestinsk stat infrias.

Hur ser framtiden ut för fredsprocessen?

– De handlar om ett uppehåll, inte ett haveri. Jag tror att handlar om veckor eller möjligen månader innan samtalen kommer i gång igen. Då går det att dra nytta av de framsteg som har gjorts. Under en lång process är det viktigaste att aldrig ge upp, säger Tony Blair och jämför med Nordirland.

– Där är parterna inte överens om slutmålet, om Nordirland ska vara en del av Storbritannien eller Irland. Trots det är utvecklingen sedan länge fredlig. I Mellanöstern är alla överens om en tvåstatslösning.

Är en tvåstatslösning möjlig inom överskådlig framtid?

– Det just nu omöjligt att svara på, men när förhandlingarna hittar rätt kan det gå snabbt. Själva sakfrågorna har ju diskuterats i decennier, alla vet vilka knutar som måste lösas, säger Tony Blair.

Som förklaring till att han besöker Sverige i jakt på investerare nämner Tony Blair entreprenör och goda relationer.

– Sverige har mångåriga och starka band med både israeler och palestinier. Det ger svenska företag en bra position.

Mia Holmgren mia.holmgren@dn.se “

DN 27 maj 2014:

“Bakslag för presidenten “

“Colombias president Juan Manuel Santos drabbades av ett bakslag i första omgången av presidentvalet. Trots ett genombrott i fredssamtalen med vänstergerillan Farc fick han se sig omsprungen av huvudmotståndaren Óscar Iván Zuluaga. “

“De två kommer nu att mötas i en andra valomgång den 15 juni. Deluppgörelsen i fredsförhandlingarna en vecka före valet spåddes av många ge Santos ett uppsving, men det uteblev. Zuluaga fick drygt 29 procent av rösterna mot knappt 26 procent för Santos.

– Det visar på ett splittrat land, där Zuluaga drog nytta av den misstro som miljontals känner för Farc, säger observatören Miguel García till AFP.

Inför andra omgången ser det ljusare ut för Santos. Två av de övriga kandidaterna i första omgången stöder fredsprocessen och fick tillsammans 24 procent av rösterna, medan den femte kandidaten som går mer på Zuluagas linje fick 15 procent. Många väljare intresserar sig egentligen mer för plånboksfrågor än fredssamtalen, men där finns ingen tydlig skiljelinje mellan Santos och Zuluaga. Båda står för en näringslivsorienterad ekonomisk politik.

TT“

DN 27 maj 2014:

“Rigorös säkerhet när egyptierna väljer ledare”

“När Egypten går till presidentval ligger säkerhetstjänstens tunga hand över hoppfulla sånger och viftande vimplar. Förre fältmarskalken Abdelfattah al-Sisi är storfavorit. “

“I Egyptens presidentval, som inleddes på måndagen, är det varannan damernas. Män och kvinnor bildar separata köer till vallokalerna. Utanför flickskolan i Kairo-stadsdelen Aguza ringlar en lång kö av kvinnliga röstande.

De köande är uppspelta och förväntansfulla och vem de tänker rösta på råder det ingen tvekan om. Flera av kvinnorna har tagit med sig porträtt av Abdelfattah al-Sisi, fältmarskalken som i praktiken varit Egyptens ledare sedan den islamistiske presidenten Muhammad Mursi störtades i somras.

Ett gigantiskt solskydd tillverkat av brokiga tyger har riggats upp för att ge de köande skugga i den trettiogradiga värmen. En högtalare mal den slagdänga av popsångaren Hussein al-Jassmi som blivit valrörelsens signatur och som uppmanar egyptierna att gå och rösta.

Mot sången och glädjen står den ”krigiska” inramning som också är tydlig. Ingången till vallokalen vaktas av en stridsberedd soldat i ansiktsmask och kamouflageuniform som fattat posto bakom en sandsäck. Bakom honom hänger en banderoll med devisen ”Folket och militären – en hand”.

Plötsligt sveps kvinnornas kö åt sidan av en grupp storvuxna kostymklädda män med mörka solglasögon och öronsnäckor. De ska bana väg för inrikesministern Muhammad Ibrahim som gör ett oannonserat besök i vallokalen ”för att kolla att allt går rätt till”.

Ibrahim är en av de mest omstridda ministrarna i den sittande regeringen. Han ansvarade för stormningen av de protestläger som anhängarna till den störtade Muhammad Mursi upprättade. Uppskattningsvis 1 400 människor dödades när lägren skingrades, den blodigaste händelsen i Egyptens moderna historia.

När de tilltufsade kvinnorna hämtat sig börjar de ropa unisona hyllningskörer till den plötsliga besökaren: ”Leve Egypten, leve armén.” Ibrahim stannar hastigt på vägen ut och trycker några händer. Sedan åker han vidare i sin kortege.

Säkerheten kring valet är rigorös, inte bara på de ställen där det är ministerbesök. Närmare 200 000 poliser och militärer har kommenderats ut till de omkring 25 000 vallokalerna.

Men långt ifrån alla egyptier är entusiastiska inför valet. Muslimska brödraskapet, den numera terroriststämplade islamistiska folkrörelsen vars ledare kastats i fängelse och i många fall dömts till döden, har uppmanat till valbojkott. Många av de yngre, demokratitillvända egyptierna är också tveksamma till att gå och rösta.

– Jag är verkligen ingen islamist, men jag tycker att det här valet är en fars. Allt handlar om att legitimera ett militärstyre och en polisstat, säger den unge entreprenören Majid som passerar vallokalen i Aguza på väg till sitt kontor.

Trots den omfattande säkerhetsapparaten inträffade en del smärre incidenter i samband med gårdagens val. Egyptisk tv rapporterade om en bomb utanför en vallokal i industristaden Mahalla i Nildeltat. Inga personskador ska dock ha inträffat. I Alexandria greps ett tjugotal sympatisörer till Muslimska brödraskapet när de genomförde en protestaktion mot presidentvalet.

Valet avslutas i dag, tisdag, och preliminära resultat väntas senare i veckan.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

DN 27 maj 2014:

“Två kandidater ställer upp – al-Sisi är favoriten”

Egyptens president väljs på fyra år. Det pågående presidentvalet är extrainsatt för att utse en efterträdare till Muhammad Mursi, som störtades av militären den 3 juli förra året efter omfattande folkliga protester.

Det är endast två kandidater i valet, den tidigare försvarsministern och fältmarskalken Abdelfattah al-Sisi samt journalisten och vänsternationalisten Hamdin Sabbahi.

52 miljoner egyptier är röst-berättigade och valet hålls den 26–27 maj. Resultat väntas den 5 juni.

DN “

DN 27 maj 2014:

“Kungen godkände kuppen”

“Peking. Kuppgeneralen Prayuth Chan-ocha fick först den 86-årige thailändske kungens godkännande av militärkuppen. Numera är generalen formellt tillsatt att leda landet. Därefter gjorde han sitt första officiella framträdande efter militärkuppen i torsdags. “

“– Jag är inte här för att argumentera med någon, jag vill plocka fram allt på bordet och ställa det till rätta, sa Prayuth Chan-ocha. Alla måste hjälpa till.

Kritisera inte och skapa inga nya problem, det är till ingen nytta, fortsatte han, och försökte avskräcka invånare från att demonstrera mot juntans maktövertagande, så som skedde den gångna helgen i Bangkok.

– För närvarande kommer folk ut för att protestera. Så jag frågar folket i landet om det är så ni vill ha det? I så fall måste jag se till att lagen upprätthålls, varnade Prayuth i sitt 20 minuter långa anförande.

Det var med sådana formuleringar han försvarade militärkuppen, som fått kraftig kritik från omvärlden. Först avsatte en domstol den folkvalda premiärministern Yingluck Shinawatra. Så fullföljde militären med en kupp för att avsätta hela regeringen.

Juntan håller för närvarande mer än 200 personer i förvar, före detta regeringspolitiker, akademiker och journalister som är kritiska mot den odemokratiska utvecklingen. Den tidigare premiärministern Yingluck Shinawatra, som också hållits inlåst på okänd plats av militären, släpptes dock på måndagen, rapporterar nyhetsbyrån AP. En medhjälpare till henne sade att hon återvänt hem.

Militären väntas utse en församling som ska arbeta fram en ny konstitution tillsammans med en ny premiärminister. På en fråga om när val ska hållas, sa general Prayuth Chan-ocha att det kan ske när krisen är slut, och att det beror på omständigheterna.

Det finns ingen lätt och snabb väg att dra Thailand ur det politiska dödläget.

Sprickan är djup mellan på den ena sidan den gamla eliten och medelklassen från Bangkok och södra Thailand, som under sju månader demonstrerat på huvudstadens gator för att tvinga bort regeringen, och på den andra sidan en majoritet av fattigare väljare som röstat fram Thaksin Shinawatra och hans handplockade till segrar i alla val sedan 2001.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

* Europapolitik.

Politik för en EU-minister.

DN 18 maj 2014:

“Hård strid väntar om väljarnas hjärtefråga “

“ **Miljö och klimat är EU-valets viktigaste fråga enligt väljarna, visar DN/Ipsos mätning. Här väntar en hård strid i höst. Konflikten gäller om EU ska ställa bindande krav på länderna när det gäller förnybar energi och effektivare energianvändning**. “

När DN/Ipsos ber väljarna att ranka EU-valets viktigaste frågor blir svaren en blandning av sådant som EU bestämmer och rent inrikespolitiska frågor. Skola, sjukvård och omsorg hamnar högt men berörs i mycket liten utsträckning av EU-beslut.

David Ahlin, opinionschef på Ipsos, drar flera slutsatser av detta.
– De flesta har en ganska diffus uppfattning om vad som avhandlas på EU-nivån. Samtidigt visar det här att inrikespolitiken väger tyngst även i EU-valet.

Men ett politikområde sticker ut tydligt. Miljö och klimat värderas högst av 15 procent av väljarna och toppar listan. Det är också en fråga där EU:s roll är central.
– Det är tydligt att väljarna har förstått att det krävs ett brett europeiskt samarbete för att åstadkomma något i de här frågorna, säger David Ahlin.

Den stora och olösta frågan på detta område just nu är hur EU:s klimatmål till år 2030 ska se ut. EU-parlamentets majoritet har röstat för att medlemsländerna ska få tre bindande mål. Utsläppen ska minska med 40 procent, 30 procent av energin ska vara förnybar och energieffektiviteten ska öka med 40 procent.

Åsikterna om detta går dock isär, inte minst bland medlemsländerna. Många, däribland den svenska regeringen, anser att det räcker med ett mål för utsläppen och att länderna själva ska få avgöra hur det ska nås. Processen har gått i stå i ministerrådet och i höst väntar hårda förhandlingar med parlamentet, vars linje påverkas av vilka politiker som nu röstas in.

Isabella Lövin, förstanamn på Miljöpartiets EU-lista, anser att det är av största vikt att även målen för förnybart och energieffektiviseringar är tvingande. Hon påpekar att så ser EU:s nuvarande mål till 2020 ut.
– Det har visat sig vara ett väldigt effektivt styrmedel för att driva fram utveckling och innovationer. Det ger industrin och investerarna en tydlig signal om vad de ska satsa på, säger Lövin.

Gunnar Hökmark, Moderaternas toppkandidat i EU-valet, anser däremot att det räcker med ett mål för utsläppsminskningar.
– Vi är 28 medlemsländer med olika förutsättningar och balansen mellan förnybart och energieffektiviseringar avgör varje land bäst självt. Det är viktigt att EU får klimatmål som är realistiska så att vi kan få med oss även Östeuropa.

Enligt Hökmark skulle den rödgröna linjen angående förnybart tvinga Sverige att avveckla kärnkraften.
– Det är ett exempel på vad som händer när man detaljstyr. Kärnkraften är ett skäl till att Sverige klarat sig så bra.

Men det är inte bara de rödgröna som Hökmark är oense med. Även Centerpartiet vill ha tre bindande klimatmål. Kent Johansson är partiets toppnamn i valet.
– Det är viktigt att vi talar om vilka satsningar som ska göras. För mig är det kopplat till nya jobb. Det här är den första och största frågan som parlamentet ska behandla, säger Johansson.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se “

Miljöfrågan viktigast inför EU-valet

Vilken eller vilka frågor är viktigast när du ska ta ställning till hur du kommer att rösta i valet till Europaparlamentet?

Källa: IPSOS Grafik: Jonas Backlund

DN 23 maj 2014:

”Hur du röstar i EU-valet får konsekvenser för din vardag”

“Samarbetet påverkar oss alla. Sedan vi gick med i EU har mat och resor blivit billigare, utbudet större och luften renare. Vi vill behålla ett öppet Europa och även riva handelshinder utåt. Med frihandel EU–USA skulle Österlenäpplen få säljas i New York och vi få köpa USA-jeans utan tullkostnad, skriver Fredrik Reinfeldt. “

“På söndag är det val till Europaparlamentet. Då bestämmer du vilken väg Europa ska ta de kommande åren.

Din röst är viktig. Hur du röstar får konsekvenser för människors vardag i Sverige. EU finns överallt omkring oss, och de beslut som fattas påverkar nästan alla delar av vårt samhälle. Jag vill nämna några konkreta exempel på vad EU betyder för människor i Sverige, och hur Nya Moderaterna vill fortsätta att utveckla Europasamarbetet.

När du handlar kvällens middagsmat kostar den 20 procent mindre än vad den gjorde innan vi gick med i EU, som en följd av att fler företag fått komma in på den svenska marknaden.

Du kan ta del av Europa genom billigare resor till fler platser, tack vare ökad konkurrens på flygmarknaden, med lägre priser och större utbud.

Du som semestrar i Europa i sommar och ringer eller sms:ar hem till Sverige kan göra det till halva priset, tack vare EU:s regler.

Luften du andas är renare i dag. EU har gemensamt minskat sina utsläpp med ungefär 20 procent, jämfört med 1990.

Det är möjligt att du eller någon du känner jobbar i ett företag som exporterar varor till ett annat EU-land. Tack vare Europasamarbetet är det i dag enklare att handla med andra länder, och en miljon svenska jobb är på det sättet knutna till EU:s inre marknad.

Sedan Sverige gick med i EU för snart 20 år sedan har samarbetet påverkat oss alla, på ett eller annat sätt. Vi har gått från att vara nästan nio miljoner svenskar då till att ingå i en gemenskap med mer än 500 miljoner européer i dag. Vi har fått tillgång till en inre marknad med 23 miljoner företag och fri rörlighet mellan EU:s länder. Det har öppnat stora möjligheter för människor och företag i Sverige och Europa.

Sverige är ett fantastiskt land. Sedan 2006 har jobben blivit över en kvarts miljon fler. Vi har högst sysselsättningsgrad och högst arbetskraftsdeltagande i hela EU. Vi ligger dessutom i topp när det gäller hur stor andel kvinnor som jobbar.

Om vi ska behålla toppositionen i EU måste vi fortsätta ta ansvar för fler jobb och ökad tillväxt. Om vi vill fortsätta förbättra för människor i vardagen, då måste vi vara aktiva i Europaparlamentet. Nya Moderaterna tror på Europa. Vi vill ha gemensamma regler på områden där Europasamarbetet behövs och kan spela roll för människor i Sverige.

Vi vill riva fler handelshinder, så att fler svenska företag kan få en chans att växa ut i Europa och exportera varor och tjänster utanför Sveriges gränser. Hälften av vår BNP kommer i dag från export, och det är handel med andra som bygger Sverige starkt och gör så att jobben blir fler. Vi arbetar hårt för att få på plats fler frihandelsavtal

mellan EU och andra delar av världen. Ett exempel är frihandelsavtalet mellan EU och USA. Med det på plats skulle helt nya marknader öppnas för såväl svenska företag som svenska konsumenter. Äpplen från Österlen skulle få säljas i mataffärer i New York och du skulle kunna köpa sneakers och jeans från en amerikansk nätbutik, utan oönskade tullkostnader.

Vi vill att det ska vara ordning och reda i ekonomin, både i Sverige och i EU. Det är bara så som vi kan satsa på allt som bygger vårt samhälle starkt. Det är grunden för vårt välstånd. Som enda land i EU har Sverige sedan 2006 minskat sin statsskuld, samtidigt som vi har kunnat satsa på till exempel äldreomsorgen och skolan. Ute i Europa ser vi hur det har gått för de länder som valde en annan väg. De har i stället tvingats skära ner och strama åt. Vi arbetar intensivt för hårda finanspolitiska regler i hela EU, så att Europa ska kunna stå starkt i framtiden.

Vi står upp för ett öppet Europa. I en tid när den internationella konkurrensen hårdnar blir det allt viktigare att vi är öppna gentemot vår omvärld. Samtidigt höjs röster som ropar på mer protektionism och slutenhet, som tror att ensam klarar sig bäst. Främlingsfientliga och Europafientliga krafter vinner mark i många länder. De vill stänga gränser och förstöra den öppenhet som har gjort Europa starkare och Sverige till ett rikare land. Det är en väg som saknar framtid. I oroliga tider är det viktigt att vi fortsätter att stå upp för öppenhet och tolerans.

Mot oss står de som i stället tror på att ge EU mer makt, men på fel områden. I Europarlamentet har Socialdemokraterna röstat för förslag som innebär att svenska skattebetalare ska ta över och betala en del av andra EU-länders skulder. Den särskilda EU-skatt på finansiella transaktioner som Socialdemokraterna vill ha, riskerar att leda till högre räntor och dyrare bolån för svenska hushåll. I en tid då svenskarnas reallöner har ökat vill Socialdemokraterna låta EU bestämma över svensk arbetsmarknadspolitik, så att andra länder kan få inflytande över vår svenska modell. Dessutom har Socialdemokraterna röstat emot EU:s direktiv för ökad handel med tjänster, samtidigt som det är i tjänstesektorn som de flesta nya jobben växer till. Den här politiken är ogenomtänkt. Den är dålig för Sverige, och för människor och företag i Sverige. Vi vill i stället ha fler jobb, ökad tillväxt och mer öppenhet i Europa. Socialdemokraternas politik är fel väg att gå.

Den politik som förs i Europaparlamentet påverkar det som finns omkring oss här hemma, varje dag. Vi vill att de personer som representerar Sverige arbetar med att fortsätta förbättra och förenkla vardagen för människor och företag. Det handlar om att det ska finnas tydlig och enkel information om varifrån maten kommer och vad den innehåller, om striktare livsmedelskontroller och om att hela EU ska ha lika höga krav på djurskydd som vi har i Sverige. Det handlar också om att fortsätta sänka kostnaderna för telefonsamtal och dataöverföring i EU och om gemensamma regler som gör det tryggare att handla från andra länder via nätet. I alla dessa delar kommer vi att fortsätta arbeta aktivt i Europaparlamentet.

Så vad har EU någonsin gjort för dig? Det beror på hur noga du tittar. Nya Moderaterna har politiken för din vardag och för Sveriges framtid.

Fredrik Reinfeldt, statsminister (M) “

DN 23 maj 2014:

“SD och Fi väntas ta plats i parlamentet”

“Moderaterna och Socialdemokraterna tappar stort under valrörelsens slutspurt. M stöds endast av 16,5 procent av väljarna i DN/Ipsos slutmätning inför Europaparlamentsvalet. Både Sverigedemokraterna och Feministiskt initiativ tar enligt mätningen plats i Bryssel. “

“De två största partierna, Socialdemokraterna och Moderaterna, har genomgående gjort dåliga Europaparlamentsval. Inför valet 2009 tappade både S och M rejält i opinionen under valrörelsens slutskede.

Samma historia ser ut att upprepa sig igen, enligt DN/Ipsos sista mätning inför EU-valet på söndag. Mest rasar Moderaterna, som jämfört med den senaste mätningen tappar 6,3 procentenheter till 16,5 procent. Noteringen är 2,3 procentenheter lägre än partiets resultat i valet 2009.

– Ligger det här nära valresultatet innebär det en besvikelse för Moderaterna och det blir tuffare att ladda om och mobilisera inför riksdagsvalet, säger David Ahlin, opinionschef på Ipsos.

Socialdemokraterna har inte heller någon större anledning att jubla. Med en notering på 24,9 procent ligger partiet förvisso något över valresultatet 2009 och partiets målsättning på 25 procent finns inom räckhåll. Men trenden är negativ, jämfört med den förra mätningen tappar partiet 5,8 procentenheter.

Det är också värt att komma ihåg att Socialdemokraterna i det förra EU-valet låg bättre till i opinionsmätningarna än vad partiet mäktade med att leverera på valdagen.

– Socialdemokraterna ser ut att hålla ställningarna någorlunda, men ser inte ut att göra ett särskilt bra val. Både Moderaterna och Socialdemokraterna har anledning att fundera över varför väljarna sviker, säger David Ahlin.

Kring fyraprocentsspärren är det mindre dramatiskt än väntat. Sverigedemokraterna har ett stöd på 6,9 procent och ser därmed ut att komma in i Europaparlamentet. Den svenska rikspolitikens två krispartier, Kristdemokraterna och Centerpartiet, har fått vind i seglen och har god marginal ned till fyraprocentsspärren.

För Feministiskt initiativ, som 4,5 procent av de tillfrågade skulle rösta på, ser det ut att bli en spännande valnatt. Sämre ser det ut för Piratpartiet som enligt mätningen tvingas flytta hem från Bryssel.

– Mätningen indikerar att Fi kan vara på väg mot en plats i Europaparlamentet. Spurten blir helt avgörande, säger David Ahlin.

Väljarströmmarna sker till stor del inom blocken. Moderaterna tappar väljare till övriga borgerliga partier och Socialdemokraterna förlorar till Vänsterpartiet och Miljöpartiet. MP är med 13,8 procent med god marginal tredje största parti.

I tidigare EU-valrörelser har väldigt mycket hänt under de sista dagarna. Både 2004 och 2009 skedde dramatiska förändringar på slutet och de trender som fanns i de sista opinionsmätningarna förstärktes.

– Valspurten har partierna fortfarande framför sig. Man får nog räkna med att det kommer att ske ytterligare förändringar under valrörelsens sista dagar, säger David Ahlin.

En osäkerhetsfaktor är hur valdeltagandet påverkar valresultatet. Ipsos har även mätt hur viktigt de olika partiernas väljare tycker att valet är, vilket är en indikation på hur benägna anhängarna är att gå att rösta. Minst intresserade av valet är Socialdemokraternas och Sverigedemokraternas väljare.

Viktigast tycker Fi:s väljare att valet är.

– Våra mätningar tyder på att Feministiskt initiativ är något mer mobiliserade än andra partier, säger David Ahlin.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

“**Fakta.**
Så stor andel av partiernas väljare tycker att EU-valet är viktigt:
Fi 94 procent
FP 84 procent
MP 79 procent
V 72 procent
KD 69 procent
M 64 procent
C 64 procent
SD 62 procent
S 59 procent
Fotnot: Undersökningen genomfördes under Ipsos förra mätning inför Europaparlamentet under perioden 25/4 till och med 6/5. I undersökningen genomfördes 1 506 intervjuer. “

DN 23 maj 2014:

“Löfven: Rösta även om du inte vet allt om EU”

“Rösta, även om du inte vet allt om EU, uppmanar Stefan Löfven i Malmö. Fansen vill fotograferas med Löfven – men en gräsrot bryter den mysiga stämningen och svär över selfiekulturen. “

“Malmö. – Vart tog kampen mot kapitalismen vägen? Kampen mot orättvisorna? Fan, ni bara fotograferar!

Tommy Kronqvist står bland andra gräsrötter i trängseln kring S-ledaren, på valspurtsbesök i centrala Malmö. Han vill ställa en fråga – före honom i kön finns leende människor som vill få sin bild tagen med Löfven.

Syftet med Löfvens Malmöbesök är främst att få socialdemokrater till vallokalen.

– Många tror att man måste kunna allt om EU. Så är det inte, säger Löfven i mikrofonen.

Välj samma som i riksdagsvalet, uppmanar han.

– Det är blått och rött som gäller där nere också.

S- och M-sympatisörer är minst benägna att rösta i EU-valet, visar undersökningar. Lokalpolitikern Sharon Olsson (S) – nyfotad med idolen Löfven – tror att många EU-kritiska väljare bojkottar just detta val.

– De tänker att det inte gör skillnad.

Men det gör det, inskärper Löfven. Högerpolitik i Europa har gett 26 miljoner arbetslösa, varav 6 miljoner är unga, menar han i sitt tal.

– I Spanien talar man om en förlorad generation. Vi socialdemokrater vägrar att acceptera det.

I krisens spår kommer rasistpartier, fortsätter Löfven.

– Vi ser Jobbik i Ungern. Gyllene Gryning i Grekland. Vi ser det här hemma hos oss.

Den antirasistiska retoriken går hem.

– Man måste stå emot fascism, säger 19-årige Leonardo Kovac och fyller i en ansökan om att gå med i S.

Tommy Kronqvist, mobilbildsmotståndaren, har redan röstat. Han förstår röstskolkarna.

– De tänker att man inte har någon påverkan ändå.

Är det så då?

– Ja och nej. Makten är långt borta. Men den måste ändå vara folkligt förankrad.

Alla kameror visar att Löfven är populär, inser Tommy Kronqvist. Ändå stör selfiekulturen honom.

– Jag satt med Palme 1976 i Örnsköldsvik. Ingen slet i honom för att bli fotograferad. Folk ville prata politik. Det räckte.

Niklas Orrenius niklas.orrenius@dn.se”

“Fredag 23 maj

Besök på SP Sveriges Tekniska forskningsinstitut i Borås.

Valtal tillsammans med Margot Wallström på Kungsportsplatsen i Göteborg.

Lördag 24 maj

Torgmöte på Sergels torg i Stockholm med Jytte Guteland och Marita Ulvskog.

Söndag 25 maj

Valvaka på Clarion hotell vid Skanstull i Stockholm. “

DN 23 maj 2014:

“Reinfeldt: Många vill rösta – det gäller att fullfölja det “

Statsminister Fredrik Reinfeldt knackar dörr för att uppmana folk att rösta i Europaparlamentsvalet.

Men får svara på frågor om dagisbristen i Huddinge.
– Det är så verkligheten ser ut, säger han.

Huddinge.

I ett val som det till Europaparlamentet, där valdeltagandet är lågt, är grunden i partiernas valrörelse att mobilisera de egna väljarna, att få dem att plocka fram röstkortet och gå till vallokalen.

Och dörrknackning är favoritmetoden nummer ett under supervalåret 2014. I går kväll gick statsminister Fredrik Reinfeldt ut som en vanlig valarbetare. Så vanlig det nu är möjligt att vara när man flankeras av livvakter, pressekreterare och medföljande journalister.

Platsen var Vistaberg, ett relativt nybyggt villaområde i Huddinge, där svenska politikers favoritväljare bor. Lättrörlig medelklass med barn i skolålder.

Och i de två första husen moderatledaren besökte kom bristen på dagis- och skolplatser på tal.

– Det är ett stort minus här, sade Sara Monsell, som annars trivs bra i området.

Fredrik Reinfeldt var inte förvånad över att väldigt lokala frågor förs fram när han är ute och ska få folk att rösta i EU-valet.

– Det är så här verkligheten ser ut, funderingar på skolor i området och valet i höst, säger han.

Moderatledaren tycker att dörrknackning är en av de bästa metoderna för att få kontakt med väljare.

– Jag tror att det påverkar. Människor behöver bli påminda. Väldigt många människor har en ambition att gå och rösta, men så gäller det att fullfölja detta.

Moderaterna har tidigare underpresterat i EU-valet och Fredrik Reinfeldt vågar inte hoppas – åtminstone inte offentligt – på en vändning på söndag.

– Det finns en tendens att större partier ser ut att ha en del väljare som just i det här valet röstar på något annat parti. Det är lite annorlunda, det handlar inte om fördelning av regeringsmakt, säger statsministern och fortsätter:

– Vi har sett i två val i rad hur partier kan komma från nästan ingenting och bli raketer i valrörelsen.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

“Fredagen 23 maj
Kampanjande med Anders Borg på Stortorget i Lund.
Valaktiviteter på Gustav Adolfs torg i Malmö.
Lördag 24 maj
Statsministern gör ”kortare apeller” vid Åhléns city och rör sig på olika platser i centrala Stockholm i sällskap med Anders Borg och Carl Bildt.
Söndag 25 maj
Valvaka på Norra Latin i Stockholm. “

DN 23 maj 2014:

“Därför är M och S de stora förlorarna”

“Moderaterna och Socialdemokraterna är de stora förlorarna i opinionen hittills under denna EU-valrörelse – precis som i tidigare EU-val. Denna gång svider det nog extra för de båda statsministerkandidaterna – som ser ut att få gå mot riksdagsvalet i september med nederlagsstämplar i pannan. “

“**F**redrik Reinfeldts första stora politiska smäll kom i ett EU-val. Han var nyvald Moderatledare 2004 och partiet hade haft goda opinionssiffror ända fram till valdagen. Partiledningen hade en färdig plan för hur framgången skulle presenteras. Solbränd och avspänd recenserade Moderatledaren den just avslutade valrörelsen och framhöll hur partiet fört in frågor som skulle bära det inför riksdagsvalet två år senare. Men så kom vallokalsundersökningen och kallduschen. Moderaterna tappade rejält, från 20,8 procent till 18,3 procent. I EU-valet 2009 lyfte det en halv procent, men också det måste betraktas som uselt för M.

Jag gissar att partisekreterare Kent Persson (M) nu vaknar svettig i gryningen ur mardrömmen att ha blivit omsprungen av Miljöpartiet i slutspurten på detta val.

Socialdemokraternas EU-valsserie ser ungefär lika dålig ut som Moderaternas, de fick 24,4 procent i förra valet, långt från sympatisiffrorna i riksdagsvalen. S har ändå valt att sätta ribban på 25 procent i sin valstrategi, för att undvika att Stefan Löfven får gå igenom det som Fredrik Reinfeldt gjorde under sin första valnatt som partiledare. Ändå är det svårt att tro att väljarna skulle se 25 procent som ett bra resultat för Sveriges största parti.

Förra valet röstade många M-sympatisörer på andra partier, främst FP. Många Social- demokrater valde MP i stället när de röstade till EU-parlamentet.

Uppenbarligen lyckas inget av de stora partierna särskilt bra med att mobilisera sina sympatisörer. S och M:s kraftiga nedgång sedan förra DN/Ipsos-mätningen beror sannolikt på att väljarna nu har börjat tänka bort inrikespolitiken och se EU-politiken.

EU-motståndaren Marita Ulvskog (S) och Gunnar Hökmark (M) lockar inte som Löfven och Reinfeldt. Däremot fortsätter Marit Paulsen att dra väljare till Folkpartiet, och det ser ut som om Lars Adaktusson kan hindra att Kristdemokraterna sjunker under fyraprocentsspärren.

Centern ser ut att få viss skjuts av miljöfrågan och debatten om grisar och antibiotika, och dessutom verkar SD ta sig över spärren. Också Fi ser ut att ha möjligheter att väljas in på söndag, om inte grisarna eller hårdare granskning förtar fokuset från jämställdheten. Piratpartiet åker däremot troligen ut, tjänster som Spotify och Netflix ser ut att ha tömt luften ur fildelningsfrågan.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN 23 maj 2014:

“Barnbidraget spär på dansk EU-fientlighet “

“ Det blåser EU-skeptiska vindar i Danmark. En infekterad debatt om arbetande östeuropéers rätt till dansk välfärd som barnbidrag och a-kassa gynnar Dansk Folkeparti, som kan få var fjärde röst och bli största parti i valet på söndag. “

“ **Herning/Jylland.**”Mera Danmark. Mindre EU, det är möjligt.” Dansk Folkeparti basunerar ut sin slogan med gigantiska bokstäver på valbussen, som för dagen parkerat på torget i Herning på Jylland.

Pensionären Else Marie Langhoff säger att det är lätt att hålla med om det budskapet, även om hon själv inte bestämt sig för vilket parti hon ska rösta på i EU-valet.

– Fråga vem du vill, ingen dansk tycker om att EU lägger sig i våra angelägenheter.

Tillsammans med systern Karni Langhoff och maken Eivind Nielsen har Else Marie Langhoff slagit sig ned med kaffe och kanelsnurror inne i bussen, som inretts som en Danmarksidyll i miniatyr med vita trädgårdsmöbler och rödrutiga dukar.

– Det säger sig självt att det inte går att fatta beslut som passar 28 länder med olika förutsättningar. Danmark måste ta tillbaka en del av makten, annars lockas andra hit för att dra nytta av vår höga standard, säger Else Marie Langhoff.

Ute på torget flockas folk runt Dansk Folkepartis ledare Kristian Thulesen Dahl, som tog över efter Pia Kjærsgaard för två år sedan. Kristian Thulesen Dahl pratar länge med alla. Han varnar för följderna av den fria rörligheten. För Dansk Folkeparti är det viktigt att återinföra gränskontrollen mellan länderna i EU. Gång på gång nämner partiledaren välfärdsturism som ett hot när han resonerar med Herningborna.

– Det är inte någon i Bryssel som ska avgöra om människor från Östeuropa har rätt till barnbidrag och socialbidrag från första dagen i Danmark. Det ska Folketinget bestämma, säger partiledaren.

Det är framför allt frågan om barnbidrag som fått danskarnas känslor att svalla under hela våren. Danmark har haft en intjäningsprincip, där alla utlänningar fick jobba och betala skatt i två år i landet innan de fick del av välfärdssystemet fullt ut, till exempel barnbidrag, a-kassa och studiebidrag. Förra året sa Bryssel ifrån. Modellen stred mot alla EU-medborgares rätt att behandlas lika.

S-regeringen i Köpenhamn backade, men den borgerliga oppositionen kräver att Danmark står på sig.

Det spelar ingen roll att det handlar om ytterst få verkliga fall eller att uträkningar visar att utländska arbetare i Danmark bidrar med mer pengar i skatt än vad de får i bidrag. Debatten har kommit att handla om principer och det är Dansk Folkeparti som tar flest poäng. Partiet, som fick 12,3 procent av rösterna i Folketingsvalet för tre år sedan, ligger nu runt 25 procent. Inför EU-valet på söndag tävlar DF med konservativa Venstre om att bli största parti.

Enligt Kristian Thulesen Dahl har barnbidragen blivit en symbol för en generellt mera skeptisk inställning till EU i Danmark.

– Det blev droppen för många som tycker att EU blandar sig i för mycket. Jag tror att framgångarna för Dansk Folkeparti till viss del är ett uttryck för ett utbrett missnöje med den socialdemokratiska regeringen, säger Kristian Thulesen Dahl.

Flera gånger avbryts vårt samtal utanför valbussen av Herningbor som vill fotograferas tillsammans med Kristian Thulesen Dahl. Mest pensionärer, men även ett gäng skolflickor ställer upp sig runt partiledaren.

Tilde Bork, som är kandidat till EU-parlamentet, kommer helt i skymundan och får nöja sig med att dela ut broschyrer.

Partiledarbytet anses vara en viktig förklaring till DF:s framgångar. Kristian Thulesen Dahl har en nyanserad framtoning och har blivit en av Danmarks populäraste politiker. Han har tonat ned den främlingsfientliga retorik som Pia Kjærsgaard var förknippad med, och siktar i stället in sig på klassiska välfärdsfrågor.

Marlene Wind, professor i statsvetenskap vid Köpenhamns universitet, är säker på att Dansk Folkepartis höga opinionsläge kommer att bestå.

Protestpartiet, som för snart 20 år sedan bildades ur ruinerna av Mogens Glistrups Fremskridtsparti, har blivit rumsrent och ett realistiskt politiskt alternativ.

– Under tio år, från 2001 till 2011, var DF stödparti till den borgerliga regeringen. När statsministern samarbetade med DF blev det legitimt att rösta på partiet.

Inför EU-valet menar Marlene Wind att Dansk Folkepartis medvind har gjort hela valrörelsen mer EU-fientlig. De andra partierna kopierar DF:s toppkandidat Morten Messerschmidt när de märker att det han säger går hem.

– Resultatet har blivit att åtta partier försöker överträffa varandra i att demonisera EU. Allt ont skylls på EU. Även de normalt Europavänliga partierna ägnar sig åt att räkna upp missförhållanden inom EU i stället för att prata om unionens framtida möjligheter. Det enda vi har fått veta inför valet är vad partierna inte vill med EU.

På valmötet i Herning hade både Else Marie och Karni Langhoff hoppats på att få skaka hand med toppkandidaten Morten Messerschmidt. De blir lite besvikna när de får höra att han tillfälligt lämnat valturnén för att medverka i tv:s slutdebatt. Den 34-årige juristen med ett förflutet som deltagare i dokusåpan ”Big Brother” har suttit i EU-parlamentet de senaste fem åren. Han är den enda av de danska kandidaterna som har stjärnstatus.

– Danskarna är bekymrade över EU och vår politik överensstämmer med det Europa de vill ha. Vi är för en inre marknad med handel och gemensamma regler för miljö och energi. Konsekvenserna av EU:s östutvidgning har betytt mycket för oss inför det här valet, säger Morten Messerschmidt till DN.

Mia Holmgren mia.holmgren@dn.se “

DN 23 maj 2014:

“Ett missnöjesparti mot skatter från början “

“Fakta. Dansk Folkeparti

Dansk Folkeparti bildades 1995 som en utbrytargrupp från Mogens Glistrups Fremskridsparti. Den nuvarande partiledaren Kristian Thulesen Dahl var en av grundarna.

Dansk Folkeparti kom in i Folketinget 1998. Vid de senaste valen har de fått mellan 12 och 13 procent av rösterna.

Mellan 2001 och 2011 var Dansk Folkeparti stödparti åt den borgerliga regeringen, vilket ökade partiets legitimitet.

Från början var Dansk Folkeparti ett missnöjesparti mot skatter. Under Pia Kjærsgaards 17 år som parti-ledare dominerades politiken av invandringsfientlighet.

Den tidigare affärsjuristen Kristian Thulesen Dahl har tonat ned den retoriken och pratar mer om välfärdfrågor som barnbidrag och sjukvård.

I EU-parlamentet tillhör Dansk Folkeparti EFD-gruppen med högerpopulistiska och invandrarfientliga partier som Sannfinnländarna, Lega Nord och Ukip.

Starkast i senaste opinionsmätningen

Dansk Folkeparti 26,9 procent
Venstre 21,6 procent
Socialdemokraterna 21,2 procent
Folkebevægelsen mot EU 9,1 procent
Källa: Poll Watch “

DN 23 maj 2014:

“SD-kandidat vill återinföra gränskontroller inom EU”

“Sverigedemokraternas toppkandidat Kristina Winberg röstade ja i EU-folkomröstningen för tjugo år sedan. Hon ville kunna resa utan pass och på vägen hem ta med sig ett par flak öl till Sverige. Men nu har hon ändrat sig och vill återupprätta gränskontrollerna. “

“– Det EU jag röstade ja för är inte det EU vi ser i dag. Alldeles för mycket makt har flyttats till Bryssel, anser Kristina Winberg.

Att återupprätta gränskontroller mot andra EU-länder tycker hon inte skulle vara något problem.

– Jag tycker att det är mer värt att visa ett pass för att känna mig mer trygg och veta att det inte flödar narkotika och vapensmuggling och trafficking, så jag offrar gärna det.

Däremot tycker hon inte att den fria införseln av alkohol för privatpersoner är något problem.

Kristina Winberg säger att hon ”inte var så insatt” i politik förrän hon gick med i Sverigedemokraterna för fem år sedan.

Hon är osäker om hon röstade i folkomröstningen om euron 2003.

– Jag kommer faktiskt inte ihåg.

Men nu vill hon, som parti-ledningen överraskande valde till toppnamn för SD, ha en ny folkomröstning om EU-medlemskapet. Men först ska en förhandling om ett nytt avtal förhandlas fram.

– Jag tror absolut att det går att plocka russinen ur kakan, säger Winberg.

Är det verkligen en realistisk hållning i en eventuell förhandling?

– Ja, det tror jag faktiskt.

En av de viktigaste frågorna för SD, som misslyckades med att komma in i EU-parlamentet 2009 när partiet fick 3,3 procent, är att få ned den svenska medlemsavgiften till EU som förra året var drygt 37 miljarder kronor. Av detta fick Sverige tillbaka knappt 12 miljarder kronor. Nettokostnaden var 25,6 miljarder kronor, enligt siffror från riksdagen.

– Det är alldeles för mycket, säger Kristina Winberg.

Men ska inte vi som rikt EU-land bidra till länder som har det sämre som Rumänien så att de kan ta hand om sin fattiga befolkning?

– Jag tycker att vi behöver pengar i den svenska välfärden. Titta bara på antalet vårdplatser, vi har minst i hela Europa.

Invandringen till EU ska minskas och tiggeri ska förbjudas, anser SD som haft en hårt kritiserad kampanj inför EU-valet i tunnelbanan i Stockholm. Själv ger Kristina Winberg aldrig pengar till tiggare.

– Det är ofta organiserad brottslighet som ligger bakom, hävdar hon.

Hon avvisar reportage som DN gjort som följt tiggare till områden i Rumänien där levnadsstandarden är extremt låg.

En annan omdiskuterad del av SD:s EU-valkampanj är en film från partiets kvinnoförbund där två bikiniklädda kvinnor tittar på en man i badbyxor som lägger sig på en handduk med EU-flaggan. Sexistisk, menar kritikerna.

– Filmen visar att kvinnorna inte bryr sig om honom, utan går och badar själva och kan fatta självständiga beslut, anser Kristina Winberg som är en av få kvinnor i SD-toppen.

Klimatet är en fråga som EU-parlamentet ska ta ställning till under de kommande fem åren. Striden gäller om EU ska ha ett eller flera mål för att få ned koldioxidutsläppen. Men SD vill inte ha något mål alls, utan i stället låta varje land bestämma över sina utsläpp.

Hur ska man då kunna få stopp på utsläpp som ju är gränslösa?

– Sverige står för 0,1 procent av världens koldioxidutsläpp och EU för 10 procent. Vi måste jobba mer globalt med länder som Kina och Indien med de här frågorna.

Före valet på söndag får inte väljarna veta vilken partigrupp i EU-parlamentet som SD vill tillhöra. Brittiska UK Independence Party vill inte samarbeta med SD, men Dansk Folkeparti vill SD gärna vara i samma grupp som. Problemet är bara att dessa två partier troligen hamnar i samma grupp. Ett alternativ är att SD blir grupplöst.

– Så kan det bli. Vi får se vad som händer efter valet.

Soffliggarna kan fälla SD i val-rörelsens slutskede. EU-kritiska väljare saknar ofta motivation till att rösta i EU-valet.

– Det är väldigt många som en gång röstade nej till EU. Då tycker de att de har gjort sitt. Men det är väldigt viktigt att vi får dem att gå och rösta så att vi kan ta en plats i parlamentet, säger Kristina Winberg.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

DN 23 maj 2014:

“Invandringskritiska Ukip mot storseger “

“ London. EU-kritiska Ukip såg ut att bli största parti när britterna röstade i EU-valet på torsdagen, endast hotat av Labour. En opinionsmätning som presenterades på valdagen gav Ukip 27 procent av rösterna, Labour 26 procent och regeringspartiet Tories 22 procent. “

“Samtidigt kom färska siffror över immigrationen från EU till Storbritannien som spelade Ukip i händerna. Ett av partiets huvudnummer är att man är emot fri rörlighet av arbetskraft, som man anser drar in ”välfärdsturister” till Storbritannien. Den nya statistiken visar att antalet invandrare från EU till Storbritannien var 201 000 förra året, en ökning med 43 000 jämfört med året innan.

Men även om Ukip, som vill lämna EU, blir största parti är det inte ett bevis på att britterna faktiskt vill gå ur unionen. En opinionsundersökning som gjordes på valdagen visar att fler britter, 42 procent, vill vara kvar i EU än andelen som vill lämna, 37 procent.

Resultatet i det brittiska EU-valet väntas först på söndag kväll när medborgarna i alla EU-länder har röstat.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

DN 24 maj 2014:

“Tillväxt är boten”

“Det finns inget annat val där fler partier tävlar om väljarnas gunst än det som hålls i EU denna vecka. Vinnarna, när de sista vallokalerna stänger sent i morgon kväll, väntas bli de som lyckats snärja missnöjesrösterna.

Ytterlighetspartierna till höger och till vänster skyller samhällets problem på Bryssel. Där sägs flitens lampa lysa årets alla dagar hos de namnlösa byråkrater som arbetar för att uppfylla förbundskansler Angela Merkels ingivelser. Lika ofta riktas ilskan mot invandrarna och andra minoriteter. Bland syndabockarna återfinns även bankerna, ibland marknaden i allmänhet.

Att främlingsfientliga och populistiska budskap vinner gehör och förtroendet för EU:s institutioner sjunker sägs av många vara ett misslyckande med rötter i Bryssel. Det är inte hela sanningen.

Om man ska vara noggrann riktas inte väljarnas vrede främst mot EU-eliten. Visserligen har EU-kommis-sionen, Europeiska centralbanken och Europaparlamentet inte gått fria från det glödande missnöje som setts sedan den ekonomiska krisen bröt ut och en alltför nitisk åtstramningspolitik fått styra. I år tenderar fler väljare än någonsin också att misstro parlamentet, visar mätningarna.

Men på frågan ”Vem hanterar krisen bäst?” svarar ändå fler EU än den nationella makten. Hos fransmännen är EU:s förtroende i denna fråga dubbelt så högt som det för president Hollandes vänsterkabinett. Samma mönster ses i krisländer som Italien, Spanien och Portugal.

Om populisternas frammarsch ska beskrivas som symtom på en trovärdighetssjuka, är det i mycket en gemensam europeisk åkomma snarare än enbart en EU-kris eller en eurokris. Häpnadsväckande få vill lämna eurosamarbetet, trots ett till synes högt pris för den gemensamma valutan.

Det visar hur stadigt EU-samarbetet är. Europas länder har förvisso misslyckats med att bygga en fulländad demokratisk maskin; det är ingen konst att finna fel och peka på motsägelser i EU. Men unionen har ändå skapat en varaktig struktur för att lösa gemensamma problem. Och jo, det största är alltjämt ekonomin.

26 miljoner EU-medborgare går i år arbetslösa. Ekonomiernas produktivitet, som när den stiger gör att löner kan öka och människor dra nytta av nya möjligheter, har länge legat still.

Det startas för få företag. Bankerna, som ska förse växande företag och nya entreprenörer med kapital, går på tomgång. Pengar samlas i stället på hög eller söker sig till sovande tillgångar och bubbelbenägna fastighetsmarknader.

Alldeles för lite investeras i forskning och ny infrastruktur. Den högre utbildningen i Europa riskerar att halka efter universiteten på andra kontinenter.

Ett recept för att pressa tillbaka missnöjet och främlingsfientligheten och stärka tilltron till politiken är att blåsa liv i dessa frågor. Därför behöver Europaparlamentets arbete under den kommande mandatperioden handla om tillväxtreformer.

I de flesta ekonomiska frågor går tydliga skiljelinjer mellan partierna. Social-demokraterna går till val på att bifoga ett socialt kontrakt till EU:s fördrag som skulle förmå unionens domare att i fler fall gå på fackens linje i tvister kring till exempel den fria rörligheten.

Snarare borde parlamentarikernas bränsle slösas på att göra EU:s gemensamma marknad mer gemensam och den fria rörligheten ännu friare. Det finns en anledning till att nya teknikjättar växer fram i USA snarare än -i EU.

Den gröna gruppen i Europaparlamentet, där Miljöpartiet ingår, driver en hård kamp mot det frihandelsavtal som förhandlas mellan EU och USA. Avtalet skulle om det blev verklighet fungera som en spark i baken på ekonomierna, men riskerar att stoppas av parlamentets frihandelskritiska flanker.

EU har just sjösatt ett nytt utbildningsprogram, Erasmus plus. Parlamentarikerna måste verka för att det blir mer framgångsrikt än föregångaren, som häromåret drabbades av ett akut avbrott i samband med ett budgetgräl i parlamentet. I valrörelsen har inte många talat om det, eller om hur den stora forskningsbudget som EU förfogar över ska styras och stärkas.

Europaparlamentet kan inte göra hela skillnaden, men de kandidater vi skickar till Bryssel och Strasbourg måste se som sin uppgift att hjälpa Europas ekonomier att komma på fötter.

DN 24/5 2014 “

DN 24 maj 2014:

“Ewa Stenberg: Grisarna satte fart på debatten om EU-valet”

“Det har varit en kort, och till en början ganska teknisk EU-valrörelse. Den började fräsa och glöda först när de danska grisarna gjorde entré. Nu är det bara en dag kvar att bestämma sig. Här kommer några sista minutentips för dig som fortfarande inte har bestämt dig. “

“I fem år har EU-frågorna levt i periferin. Nu är det dags att kompensera försummelsen. Inte konstigt att debatten till en början snubblade mellan tekniska diskussioner och allmänna floskler.

Det var först när grisarna gjorde entré i början av denna vecka som debatten fick glöd, blev angelägen och begriplig. Som DN berättade i måndags har antalet danska grisar som bär på bakterier som är resistenta mot antibiotika ökat explosionsartat, från 13 procent 2009 till 88 procent 2013. Det är minst sagt skrämmande. Redan nu dör fler människor av resistenta bakterier än i krig. Forskarna säger att frågan inte länge är om antibiotikan ska sluta verka utan när.

I en union där människor reser och träffas är smittskyddet en samarbetsfråga. Samma sak gäller livsmedel, konsumentskydd och djurhållning.

Engagemanget när det gäller grisarna har blåst liv också i andra frågor, som frihandelsavtalet med USA och EU:s flyktingpolitik. Den senare medför att människor på flykt drunknar i Medelhavet på väg att söka asyl i Europa. En ny migra-tionspolitik efter Lampedusa-katastrofen står på EU:s dagordning efter valet.

I opinionsmätningar här i Sverige pekas miljöpolitiken ut som den viktigaste EU-frågan. Också den är också högaktuell när EU ska bestämma linje inför de globala klimatförhandlingarna.

Morgondagens val kommer alltså att beröra alla. Ändå är det svårare att välja parti än i riksdagsvalet. Partierna och allianserna ser nämligen inte likadana ut i EU som i riksdagen. Ta migrations-politiken. Bland de partier som redan sitter i EU-parlamentet står M och S på ena sidan och C, FP, MP, KD och V på den andra, den som vill liberalisera och ge människor möjlighet att söka asyl utanför EU:s gränser.

I miljöpolitiken är M och C på olika sidor. När det gäller frihandel och digitala frågor står MP och S långt från varandra.

I Europaparlamentsvalet 2009 bestämde 46 procent vad de skulle rösta på under den sista veckan. Har du inte gjort ditt val ännu? Här är några olika sätt att bestämma var rösten ska läggas:

1 Se vilken eller vilka frågor som du tycker är viktigast (vårt diagram här nere kan hjälpa till) och välj det parti som ligger närmast din åsikt.

2 Välj efter ideologi. Det är lättare i EU-parlamentsvalet än i riksdagsvalet. Moderaterna är blåare, Centern grönare och Socialdemokraterna rödare där.

3 Tänk på åt vilket håll du vill att EU ska gå på sikt. Vill du se ett starkare EU eller vill du att unionens makt i stället ska minska? FP är mest positivt till EU. SD och V vill att Sverige ska lämna. De andra partierna ligger däremellan.

4 Rösta på den kandidat som har ett vettigt program och som verkar kunna driva frågan ordentligt i Bryssel. En duktig EU-parlamentariker har betydligt större makt än en svensk riksdagsledamot. Låt kandidaten avgöra partivalet.

5 Strunta i att EU-intresserade gråter blod och glöm dessa frågor. Rösta på det parti du vill ge en bra start inför riksdagsvalet.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN 24 maj 2014:

“Doldisarna som kan ta sig till Bryssel”

“Ellinor Eriksson (S) och Linnea Engström (MP) är doldisarna som kan bli Europaparlamentsvalet skrällvinnare. Båda ser ut att kunna kryssa sig förbi kandidater högre upp på listan, visar en unik undersökning som Valforskningsprogrammet gjort i samarbete med DN. “

“I Europaparlamentsvalet brukar personkryssen spela en större roll än i riksdagsvalen, och 2009 valde 59,2 procent av väljarna att kryssa en kandidat. Även i år har flera kandidater goda möjligheter att ta sig till Europaparlamentet via ett starkt personligt stöd, visar en undersökning som Valforskningsprogrammet vid Göteborgs universitet genomfört i samarbete med DN.

Forskarna har de senaste veckorna genomfört en unik undersökning där över 20 000 människor har fått svara på frågan om de ska kryssa på en kandidat och i så fall vem. En av de två paneler som används har rekryterats via DN.se.

– Vi har aldrig gjort något liknande tidigare, säger Henrik Ekengren Oscarsson, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet.

Undersökningen visar att flertalet av partiernas toppnamn har stort stöd.

– Det har varit väldigt mycket fokus på toppkandidaterna den här gången. Syns man mycket blir man gärna mer populär och det blir lättare att hitta namnet på listan, säger Henrik Ekengren Oscarsson.

Även Lars Adaktusson, KD, ser ut att klara krysskampen med god marginal, trots att andranamnet Ebba Busch Thor är populär bland många av partiets gräsrötter.

– Han är en av de toppkandidater som verkar vara ohotad enligt vår valrörelsepanel, säger Henrik Ekengren Oscarsson.

Enligt Valforskningsprogrammets analys finns det två kandidater som beskrivs som ”troliga utmanare”. Det handlar om Ellinor Eriksson (S) och Linnea Engström (MP).

– En hypotes är att det är ett slags Fi-effekt som smittar av sig på personkryssandet även i andra partier, säger Henrik Ekengren Oscarsson.

Linnea Engström, som är jämställdhetssamordnare hos Miljöpartiet, delar den bilden.

– Jag rider förstås på den feministiska vågen som är nu. Det är klart att Fi:s framgångar påverkar mig också. Jag är den av topp fem som är den feministiska kandidaten i Miljöpartiet, säger hon.

Ellinor Eriksson är den kandidat som Socialdemokraternas ungdomsförbund, SSU, står bakom.

– Jag har besökt 20 län på 20 dagar och det kanske märks, säger hon när DN berättar om undersökningen.

Hennes målgrupp är framför allt unga väljare och många av resorna har gått till gymnasieskolor.

– Jag upplever att många tycker att det finns ett överskott av gubbar i parlamentet och som stöder tanken att det borde finnas fler unga där. Jag tror också att många tycker att det behövs fler tjejer i parlamentet.

Tar sig Linnea Engström in i Europaparlamentet sker det på bekostnad av riksdagsledamoten Bodil Ceballos som är placerad på tredje plats på Miljöpartiets lista.

Ellinor Eriksson får i mätningen fler kryss än flera av de mer namnkunniga politikerna framför henne. Den av Socialdemokraternas toppnamn med svagast stöd, som därmed riskerar att få lämna parlamentet till förmån för Ellinor Eriksson, är enligt undersökningen Östersundspolitikern Jens Nilsson.

En tredje kandidat som pekas ut som en möjlig kryssraket är konstnären och musikern Dror Feiler som i så fall petar ut Vänsterpartiets nuvarande Europaparlamentariker Mikael Gustafsson.

En personvalskampanj som fått mycket uppmärksamhet är den som centerpartisten Fredrick Federley driver. Han finns dock inte med som utmanare enligt undersökningen. Det beror på att resultaten i de två paneler som använts varierar för mycket i hans fall.

– Så där är vi försiktiga, säger Henrik Ekengren Oscarsson.

Valforskningsprogrammet baserar mandatfördelningen på en sammanvägning av samtliga mätningar inför EU-valet. Styrkan med den metoden är att effekterna av olika statistiska slumpeffekter minimeras. Svagheten är att den kan missa snabba förändringar i valrörelsens slutskede – exempelvis Fis framgångar.

– Kommer Feministiskt initiativ in ser vi dock att Soraya Post är helt ohotad som toppkandidat. säger Henrik Ekengren Oscarsson.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se "

"**Fakta.**
Valforskningsprogrammet vid Göteborgs universitet har använt sig av två paneler: en slumpmässigt rekryterad panel bestående av 2 053 personer och en som är självrekryterad. Av de 24 455 personer som anmälde sig tillkom 20 255 via dn.se.
– Det känns viktigt för oss att stödja forskning om svensk demokrati, samtidigt som undersökningen ger oss ett intressant underlag inför valet. Vi kommer fortsätta att samarbeta med statsvetarna i Göteborg, säger DN:s chefredaktör Peter Wolodarski.
I personkryssundersökningen har de båda panelerna jämförts och forskarna dragit slutsatser i de fall där samma mönster funnits.
Valforskningsprogrammet baserar mandatfördelningen på en sammanvägning av samtliga mätningar inför EU-valet. "

DN 24 maj 2014:

"Fem viktigaste frågorna – så tycker partierna"

1 Fri rörlighet
Tack vare EU har det blivit lättare att jobba och göra affärer i andra länder. Den stora frågan är hur den fria rörligheten ska kunna utvecklas ytterligare samtidigt som arbetstagarnas villkor värnas.

S: Svenska kollektivavtal ska gälla för alla som arbetar i Sverige. S menar att EU-rätten tillåter det. Vill införa ett socialt protokoll i EU-fördraget som fastslår att fackliga rättigheter är överordnade företagens intressen.

M: Anser att de nuvarande reglerna ger arbetstagare tillräckligt skydd. Ytterligare EU-regler kan äventyra den svenska modellen. Missförhållanden på arbetsplatser är en fråga för tillsynsmyndigheterna och ska åtgärdas.

FP: Anser att brott mot svenska regler är oacceptabla och rättsväsendet måste ta sitt ansvar för att förhindra olagligheter. Alla ska ha rättigheter enligt gällande kollektivavtal. Vill arbeta för ökad rörlighet för tjänster inom EU.

MP: Löner och villkor ska vara lika för arbetskraftsinvandrare och utstationerade. Hbt-familjer måste erkännas som medföljande till arbetstagare. Vill förbättra villkoren för chaufförer i transportsektorn.

PP: Fria rörligheten är det bästa med EU och den fungerar väl. Det krävs ingenting ytterligare för att skydda arbetstagarna. Genom att upphovsrätten reformeras kan den fria rörligheten för digitala tjänster öka.

V: Alla som arbetar i Sverige ska ha rätt till svenska kollektivavtal. Ett socialt protokoll i EU:s fördrag ska garantera att fackliga rättigheter inte underordnas EU:s ekonomiska friheter. I dag sätts storföretagens intressen främst.

C: Anser att arbetstagarna har tjänat på fria rörligheten och vill stärka den ytterligare. Regler ska följas av alla och gälla för alla som kommer hit. Vill att yrkesutbildningar gäller över gränserna, vilket inte är fallet i dag.

KD: Värnar fria rörligheten men vill motverka social dumpning. Alla arbetstagare inom EU måste garanteras goda villkor. Vill ta bort handelshinder för tjänstesektorn och underlätta internationellt jobbsökande.

FI: Begränsa den fria rörligheten för tjänsteföretag så att vård, skola och omsorg inte kan konkurrensutsättas. Den svenska modellen på arbetsmarknaden ska värnas. Fri rörlighet även för funktionshindrade.

SD: Utstationeringsdirektivet ska rivas upp så att svenska kollektivavtal kan garanteras alla som arbetar i Sverige. Vill införa visumtvång för EU-länder vars medborgare missbrukar den fria rörligheten.

2. Klimat och miljö

Nästa år blir det på nytt globala klimatförhandlingar. Det finns en stor oenighet om vilken linje EU ska driva då. Miljö- och klimatpolitiken är den EU-fråga som väljarna rankar högst.

S: Vill ha bindande klimatmål för utsläpp (ner 50 procent), förnybar energi (minst 45 procent) och energieffektivisering. Minska användning av antibiotika. Stoppa farliga kemikalier i kläder och leksaker.

M: EU ska fokusera på minskade klimatutsläpp. Bindande mål för förnybar energi skulle slå mot kärnkraften och jobben genom högre energipriser. En gemensam EU-position är viktig inför klimatmötet nästa år.

FP: Minska EU:s utsläpp med 80 procent till 2050. Gamla kärnkraftsreaktorer ska få bytas ut mot nya. Bryt beroendet av rysk gas och olja. Se till att livsmedelsavfall används som gödning på åkrarna.

MP: EU:s bindande klimatmål ska vara minskade utsläpp med 60 procent, minst 45 procent förnybar energi och 40 procentiga energibesparingar. Förbjud ny kolkraft. Nya lagar för djurskydd och kemikalier.

PP: Följer den gröna gruppens linje i miljöfrågor. Vill särskilt begränsa patent- och upphovsrätt så att kunskaper om miljöteknik och utsäden kan spridas mer fritt, särskilt till tredje världen.

V: Utsläppen inom EU ska minska med 60 procent till 2030. 45 procent förnybar energi och energieffektiviseringen ska uppgå till 40 procent. Köttkonsumtionen ska minskas. Dyrare utsläppsrätter.

C: Vill ha tre bindande klimatmål för utsläpp, förnybar energi och energieffektivisering. Sverige ska vara ett föregångsland. Vill göra utsläppsrätterna dyrare. Mindre övergödning kring Östersjön och gifter i vardagen.

KD: Vill ha ett bindande mål för utsläppsminskningar, 40 procent till 2030, men länderna ska själva få avgöra hur det nås. EU ska införa en minimiavgift på koldioxid som gäller alla länder.

FI: Höj priset på utsläppsrätter. Analysera transportbehovet ur ett feministiskt perspektiv och samordna det europeiska järnvägssystemet. Inför restriktioner för korta flygresor och lastbilstrafik.

SD: EU ska inte sätta några klimatmål för Sverige. Det svenska jordbruket, med liten användning av antibiotika och bekämpningsmedel och god välfärd för djuren, ska få möjlighet att expandera.

3. Digitala frågor
EU har stort inflytande över vilka regler som ska gälla på nätet. Dataskydd för personuppgifter, enklare regler för e-handel och modernserad upphovsrätt är några frågor på den politiska agendan.

S: Vill se nya regler för enklare betalningar över gränserna. Lägre moms på digitala medier. Upphovsrätten är viktig för tillväxten. Medborgarna ska ges mer kontroll över sina personuppgifter.

M: Vill kombinera skydd för personuppgifter med att skapa en digital inre marknad med nya tjänster. Upphovsrätten är viktig. Licensiering över gränser för legal distribution av verk ska underlättas.

FP: Underlätta digital handel genom gemensamma upphovsrättsregler. Stärk konsumenternas rätt att få överblick över vilka kunduppgifter som lagras. Inrätta EU-myndighet för dataskydd.

MP: Alla ska ha inflytande över hur deras personuppgifter används av myndigheter och företag. Det behövs en digital inre marknad. Fildelning för privat bruk ska inte vara straffbart. Kulturarbetares rättigheter ska värnas.

PP: Vill stoppa datalagringen, lagstifta om starkt skydd för personuppgifter, försvara nätneutraliteten och konkurrensen på internet, och göra fildelning lagligt och skapa en digital inre marknad.

V: Vill riva upp datalagringsdirektivet och reda ut turerna kring NSA-skandalen. Medborgarnas rätt till personlig integritet ska gå före storföretagens intressen av ”kundkännedom”.

C: Yttrandefrihet och mänskliga rättigheter ska gälla alla, offline och online. Vill också ta ett nytt grepp när det gäller digitala tjänster så att den digitala handeln blir lika fri som handeln med varor.

KD: Det ska bli mer attraktivt att utveckla digitala tjänster och varor på den europeiska marknaden. Det behövs gemensamma lagar om konkurrens, telekom och upphovsrätt. Kan ge 500 miljarder euro i tillväxt.

FI: Är motståndare till att personinformation lagras så som datalagringsdirektivet har krävt. Vill slopa Ipredlagen mot illegal fildelning. EU-medborgare ska ha rätt att bli glömda på nätet.

SD: Vill stärka handeln i Europa ytterligare och säkerställa ett gott skydd för personuppgifter. Kommer att motverka ett nytt datalagringsdirektiv med lagring av uppgifter utomlands.

4 Frihandel och jobb
Arbetslösheten har ökat i Europa och jobbfrågan rankas högt av väljarna. Ett frihandelsavtal med USA är tänkt att skapa fler jobb men kritikerna varnar för att det kan urholka bland annat miljöskydd.

S: Alla EU:s beslut ska bedömas utifrån huruvida de bidrar till fler jobb. Ungdomsgarantin som redan finns ska förverkligas. Är för ett frihandelsavtal med USA om miljöregler och fackliga rättigheter inte äventyras.

M: Att verka för mer frihandel är kärnan i politiken. Vill få bort de återstående hindren på den inre marknaden. Vill trycka på så att tjänstedirektivet gäller hela EU. Vill även ha gemensamma regler för den digitala marknaden (se nedan).

FP: Den inre marknaden för tjänster bör utvecklas. Vill minska regelbördan för små och medelstora företag. Positivt till frihandelsavtalet med USA. Vill ha en harmonisering av regelverket på den digitala marknaden (se nedan).

MP: Vill ha en ”Green new deal” som innebär att EU:s budget används till stora miljöinvesteringar som ger jobb. Stänger inte dörren för ett

frihandelsavtal med USA, men är mycket skeptiskt. Gillar inte sekretessen kring förhandlingarna.

PP: Vill genom satsningar på innovation och utveckling skapa nya jobb. Pengarna ska tas från jordbrukssubventionerna. Vill inte ha ett frihandelsavtal med USA, menar att det handlar om att införa en kontroversiell lagstiftning bakvägen.

V: Vill skapa jobb genom att satsa på klimatinvesteringar. Vill stimulera ekonomin i Europa genom att släppa på åtstramningspolitiken i krisländerna i södra Europa. Avvisar helt ett frihandelsavtal med USA.

C: Är positivt till utökad frihandel, bland annat med USA. Vill göra det lättare för arbetslösa att ta del av nationella arbetslöshetsförsäkringar när de söker jobb i ett annat EU-land. Vill skapa en inre marknad för digitala tjänster (se punkt 5).

KD: Att fortsätta riva handelshinder är KD:s huvudfråga på jobbområdet. Dels vill partiet säkerställa att tjänstedirektivet genomförs i alla länder, dels vill man ha frihandelsavtalet med USA.

FI: Vill öka kvinnors möjligheter att delta i arbetslivet genom utbyggd barnomsorg och mer gynnsamma skatteregler. Förespråkar en feministisk ekonomi vilket innebär att ”spekulationsekonomin” avskaffas.

SD: Vill ha ett frihandelsavtal med USA, men menar att EU inte behövs för att ro det i hamn. Partiet kräver också ett stopp för all överstatlig kontroll över den svenska arbetsmarknaden.

5 Migration

Flyktingar som dör på sin färd över Medelhavet är en grym påminnelse om nöden i EU.s närområde. En omdebatterad fråga är om det ska gå att söka asyl redan på EU-ländernas ambassader i flyktingarnas hemländer.

S: Anser att asylprövningen måste ske i Sverige eftersom ambassader inte skulle kunna göra en rättssäker prövning. Alla länder ska samarbeta med FN och ta emot kvotflyktingar. Vill att EU inför ett liknande kvotsystem.

M: Hävdar att asylprövning utanför EU:s gränser skulle få ohanterliga följder. Anser att FN:s system för kvotflyktingar är det bästa sättet att erbjuda flyktingar skydd och vill att alla EU-länder tar emot kvotflyktingar.

FP: Anser att människor som flyr ska kunna söka asyl utanför EU:s gränser. Kräver att alla medlemsstater tar emot kvotflyktingar och samarbetar med FN. Vill slopa flygbolagens ansvar för att passagerare har giltiga resehandlingar.

MP: Vill att flyktingar ska kunna söka både asyl och asylvisum på EU-ambassader. EU ska kunna kräva att alla medlemsländer tar emot flyktingar. Slopa regeln att asyl ska sökas i det första land man kommer till.

PP: Anser att det ska vara möjligt för en flykting att söka asyl i hemlandet och går till val på kravet att den amerikanske visselblåsaren Edward Snowden ska ges skydd i EU.

V: Vill att flyktingar ska kunna söka asylvisum från EU-ambassader i hemlandet. V anser också att Dublinförordningen med principen om att asyl ska sökas i det första land man kommer till ska skrotas.

C: Anser att EU bör pröva möjligheten för flyktingar att söka asyl vid EU:s ambassader i hemländerna. Sverige ska öppna dörren för fler flyktingar. Framför allt måste vissa andra EU-länder ta ett större ansvar än i dag.

KD: Anser att det ska bli möjligt att söka asyl utanför EU:s gränser eller att få nödvisum för att kunna söka det här. Vill att medlemsländer som inte tar emot flyktingar ska kunna drabbas av sanktioner.

FI: Anser att det ska bli möjligt att söka asyl utanför EU. Vill slopa regeln att asyl ska sökas i det första land man kommer till. Sverige ska enligt Fi upphöra med att skicka tillbaka människor som inte har fått asyl.

SD: Vill inte tillåta asylprövning utanför EU:s gränser, vill begränsa invandringen av flyktingars anhöriga och anser inte att EU ska kunna tvinga medlemsländerna att ta emot flyktingar.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se
Hans Rosén hans.rosen@dn.se
Annika Ström Melin annika.strom.melin@dn.se “

DN 24 maj 2014:

“Den ofrivillige EU-bossen”

“Herman Van Rompuy ville aldrig ha jobbet som EU-president. Han blev det inte heller. Lördagsmagasinet berättar om mannen med den genomskinliga utstrålningen som blev krisgeneral åt hela Europa. “

“Herman Van Rompuys entré som Europeiska rådets ordförande blev en präktig antiklimax.

När han ställde sig bredvid Fredrik Reinfeldt klockan kvart över nio på kvällen den 19 november 2009 spreds ett överraskat men också förvirrat mummel i EU. *Herman who?* undrade journalisterna. För flertalet var Herman Van Rompuys bleka ansikte helt okänt.

Under flera år hade diskussionerna och spekulationerna pågått om vem som skulle få det nya prestigefyllda uppdraget som på den tiden ofta kallades EU:s president. Ingen trodde längre på Tony Blair, men det talades om bland andra Lettlands och Irlands tidigare presidenter Vaira Vike Freiberga och Mary Robinson. Vem det än blev skulle EU få en stark och tydlig företrädare och ett välkänt ansikte utåt, sades det.

Men Sveriges statsminister, som stod i spetsen för EU:s rullande ordförandeskap hösten 2009, ville inte ha någon solospelare à la Blair. Reinfeldt skulle inte kunna samla alla länder bakom en person som sökte en alldeles egen plats i solen. Som tillfällig gruppledare för EU:s dåvarande 27 stats- och regeringschefer behövde han få fram en kandidat som alla kunde acceptera.

Valet föll till slut på Herman Van Rompuy, Belgiens premiärminister. Det var kanske logiskt. Som ledare för ett land som har Europas krångligaste beslutsstruktur var han van vid eviga förhandlingar och

visste hur det gick till att snickra ihop en kompromiss. När den djupt troende kristdemokraten utsågs till regeringschef i Belgien var landet i kris och det sägs att allting lugnade ned sig med Herman Van Rompuy.

Men nu stod han i det europeiska strålkastarljuset vid Fredrik Reinfeldts sida. Mannen med den genomskinliga utstrålningen och det ständigt lite sneda leendet på läpparna verkade märkligt frånvarande, som om han betraktade det hela utifrån.

När Herman Van Rompuy sedan harklade sig och tackade för förtroendet började han med att berätta att han egentligen inte alls ville ha uppdraget. ”Jag har inte strävat efter att nå denna höga post. Inte på något sätt har jag ingripit för att utnämnas till den. Men från och med i kväll antar jag uppgiften med övertygelse”, försäkrade han och fortsatte sitt tal på växelvis franska, engelska och nederländska.

Fyra och ett halvt år senare tar han emot tre nordiska journalister på sitt lilla kontor i Bryssel. Vi bjuds på kaffe i pyttesmå koppar och tar plats i låga, fåtöljer i vitt skinn. Herman Van Rompuy har skrivit en bok om sina snart fem år som Europeiska rådets första permanenta ordförande och vill berätta om sina erfarenheter.

Trots att ”Europe in the storm” inte innehåller några kioskvältande nyheter är det en på många sätt uppseendeväckande historia om tillvaron i EU:s absoluta maktcentrum under åren av djup ekonomisk kris. Att de politiska ledarna blev så tagna på sängen av krisen och att besluten som fattades var så illa förberedda kan kännas illavarslande för vilken medborgare som helst.

Herman Van Rompuy har avsatt en hel timme för intervjun, men verkar inledningsvis vara på sin vakt. Efter hand tinar han upp och gör sina medarbetare nervösa när han som avsked drar över ordentligt på den avsatta tiden och villigt tar fram en av sina haikudikter och läser den högt för oss.

Herman Van Rompuy upptäckte haiku-diktningen sent i livet, men diktformen ”passar min personlighet”, har han förklarat. Det där strama, enkla men lite underfundiga som ska prägla en haikudikt har också varit framträdande för Van Rompuys sätt att leda Europeiska rådet. En enda av hans dikter handlar om politik. ”En haiku ska innehålla en naturupplevelse. Det är svårt att få med när det handlar om EU”, tycker han.

Han tycks alltid hålla en viss distans. Det är svårt att tänka sig att Herman Van Rompuy kan brusa upp, men den svala och lite färglösa profil som präglat honom som EU-ländernas ordningsman ska inte tolkas som svaghet eller viljelöshet. Han verkar veta precis vad han vill.

Jag ville aldrig ”låtsas vara en flashig president för Europa” utan hellre en ”brobryggare, en som underlättar överenskommelser mellan medlemsländerna”, skriver Herman Van Rompuy i förordet till sin bok. Men han hade en plan.

Han tyckte att EU:s stats- och regeringschefer behövde ett mer privat och mindre formellt rum för sina sammankomster. Där skulle de sitta framför brasan och diskutera de stora och riktigt långsiktiga frågorna om Europas kultur, konkurrenskraft och roll i världen. På så sätt skulle de svetsas samman och ta ett mer kraftfullt och genomtänkt tag över utvecklingen i EU och bli en global röst att räkna med.

Planen sprack nästan omedelbart. Efter en dryg månad på det nya uppdraget skulle Herman Van Rompuy leda sitt allra första toppmöte. Tanken var att de långsiktiga planerna då skulle läggas upp, men i

stället blev sammankomsten det första i en oändlig rad av krismöten om euron.

På förmiddagen den 11 februari 2010, några timmar före toppmötet, rusade Frankrikes dåvarande president Nicolas Sarkozy och Tysklands förbundskansler Angela Merkel in på Herman Van Rompuys arbetsrum. Greklands läge var akut och hotades av statsbankrutt, men EU:s fördrag förbjöd uttryckligen så kallade bail-out, finansiell hjälp till ett krisande euroland.

Med några slugt formulerade meningar ändrade Herman Van Rompuy tolkningen av denna grundregel och därmed hela krisens fortsatta förlopp. Han fick Merkel och Sarkozy att acceptera en mening där alla länder uttalande sin ”solidaritet” med Grekland och förklarade att de hade ett ”gemensamt ansvar”.

Sedan träffade Herman Van Rompuy Greklands dåvarande premiärminister George Papandreou. Räntorna på de lån som Grekland fortfarande lyckades få var skyhöga, men de finansiella marknaderna misstrodde landets förmåga att betala tillbaka så till den grad att risken var att landet inte skulle få låna något alls. Då skulle Grekland drabbas av statsbankrutt.

Men Papandreou försäkrade att han inte begärde några pengar, i alla fall inte än. Han ville bara ha politiskt stöd i ryggen av övriga länder. Herman Van Rompuy fogade därför till en för det kommande beslutet avgörande mening. ”Den grekiska regeringen har inte begärt finansiell hjälp.”

Efter många timmars hetsiga diskussioner ställde sig sedan hela toppmötet bakom slutsatserna som grundades på principen att det fanns ett ”gemensamt ansvar” för Grekland. Men hur gick det till? Det kommer ingen oberoende granskare någonsin med säkerhet få veta.

Europeiska rådet är EU:s mest hemliga rum. När stats- och regeringscheferna träffas skrivs inga protokoll, medarbetarna får inte följa med och när det är riktigt känsliga frågor som ska diskuteras måste de politiska ledarna också lämna ifrån sig sina mobiltelefoner.

I EU:s två lagstiftande organ – rådet och EU-parlamentet – är insynen bättre. Framför allt i parlamentet, där öppenhet genomsyrar det mesta som sker och därför är större än i till exempel den svenska riksdagen.

Men under EU:s toppmöten ska dörrarna vara helt lyckta. Syftet är att stats- och regeringscheferna ska kunna säga sitt hjärtas mening utan att tänka på om det kan skapa rubriker och politiska problem på hemmaplan.

Därför är det näst intill omöjligt för medborgarna att få veta vad som händer. Hur diskussionerna gick under det där första eurokristoppmötet, när Europeiska rådet kom överens om att förbudet mot *bail-out* inte skulle tolkas bokstavligt, är därför fortfarande höljt i dunkel. Vilka länder ville absolut inte ge Grekland räddningslån? Vilka argumenterade för – och varför?

Toppmötet den 11 februari 2010 avgjorde mycket av det som skedde under den fortsatta eurokrisen. Efter kort tid behövde Grekland den där finansiella hjälpen som Papandreou hade försäkrat att landet skulle klara sig utan. Sedan principen om ”gemensamt ansvar” klubbats var det bara att fortsätta på den inslagna vägen.

Men EU hade ingen fond för räddningslån. Därför inleddes uppbyggandet av det komplicerade system med bilaterala lån som sedan

dess har hjälpt inte bara Grekland, utan också Spanien, Irland, Cypern och Portugal från akuta betalningsproblem.

”Det var en systemkris”, skriver Herman Van Rompuy. Våren 2010 fanns det inte en enda bestämmelse och inte en enda institution i EU som konstruerats för att hantera den kris som då exploderade. Känslan den dagen var att ”simma eller sjunka”, beskriver Herman Van Rompuy.

Sedan dess har EU steg för steg skaffat sig mycket av det som inte fanns då: räddningsfonder, strängare regler för medlemsländernas ekonomiska politik, tuffare sanktioner. I krisens spår har det vuxit fram ett tätare politiskt samarbete.

Därför har det som hänt också varit nyttigt, anser Herman Van Rompuy. Euroländerna hade infört en gemensam valuta och därmed satt sig i samma båt, men det fanns inga räddningsvästar. Krisen gjorde det lättare för dem att enas om de svåra beslut som var nödvändiga för att båtresan skulle kunna fortsätta.

Herman Van Rompuy ville inte vara och blev ingen president. Den ståtliga plan för mer långsiktiga beslut som han vill förverkliga fick också läggas åt sidan. I stället blev han ett slags krisgeneral.

Men bakom kulisserna har Europeiska rådets ofrivillige ordförande varit en helt central figur när euroländerna under de senaste åren har blivit en mer sammansvetsad politisk kärna i EU. Det blev därför ungefär som han ville, men på ett helt annat sätt.

Annika Ström Melin annika.strom.melin@dn.se “

“Herman Van Rompuy
Ålder: 67 år och född i Etterbeek, en av Brysselregionens 19 kommuner.
Bakgrund: Flamländsk kristdemokrat. Har varit Belgiens premiärminister (2008–2009). Djupt troende katolik, skriver haikudikter.
Aktuell: Fram till årsskiftet Europeiska rådets ordförande. Har skrivit boken ”Europe in the storm”.

Så styrs EU

Europeiska rådet
Stats- och regeringschefernas toppmöte, klubbar inga lagar men lägger fast EU:s mer långsiktiga inriktning.

EU-kommissionen
Förbereder och lägger fram alla lagförslag. När beslut om nya lagar har fattats kontrollerar kommissionen att alla medlemsländer följer dem. Kommissionen kan dra stater som anses bryta mot reglerna inför EU-domstolen.

Rådet
Lagstiftande, består av medlemsländernas ministrar i olika formationer beroende på vilken fråga det gäller. Sveriges ministrar måste ha ett mandat från den svenska riksdagens EU-nämnd när de förhandlar med övriga länder. Rådet klubbar EU:s lagar, men måste i flertalet frågor först förhandla och komma överens med parlamentet.

EU-parlamentet
Lagstiftande, består av politiskt direktvalda företrädare från EU:s 28 medlemsländer. Parlamentet har rätt till så kallat medbeslutande när det gäller flertalet nya EU-lagar.

EU-domstolen
Avgör tvister om hur EU:s lagar ska tolkas.

Så har EU vuxit

1995

Sverige blir medlem samtidigt som Finland och Österrike. EU har nu 15 medlemsländer.

2004

Den stora utvidgningen av EU sker. Tio länder i östra och södra Europa blir medlemmar. Antal medlemsländer är nu 25.

2007

Rumänien och Bulgarien ansluter sig.

2009

Kroatien blir EU:s 28:e medlemsland. Fram till dess har unionen haft 27 medlemmar.

I dag

Förhandlingar om EU-medlemskap pågår med Turkiet och Serbien. EU har också i princip lovat att alla länder på västra Balkan – Makedonien, Albanien, Bosnien och Kosovo – ska få komma med. Förhandlingar med dessa länder har inte börjat och för övriga, till exempel Ukraina, har dörren hittills varit stängd.

Den 25 maj

I Sverige är det Europa-parlamentsval val i morgon. Sverige väljer 20 mandat av totalt 751 i EU-parlamentet. "

DN 25 maj 2014:

"Peter Wolodarski: Håll extremisterna stången i dag."

"EU-systemet har sina uppenbara brister. Men att inte rösta är att ge bort sin röst till någon annan. "

"Folkomröstningen om EU ligger 20 år tillbaka i tiden, men ibland kan man undra om Sverige någonsin kommer att lämna den bakom sig. När socialdemokraten Marita Ulvskog i veckan väste "jävla skithög" åt moderaten Gunnar Hökmark, påmindes jag om att Ulvskog också var med i slutdebatten 1994 – fast på nej-sidan.

Morgonen efter folkomröstningen diskuterade Per Gahrton, en annan företrädare för nej-kampanjen, med ja-sidans Carl Bildt i radions morgonsändning.

"Håll truten", utropade Gahrton till Bildt.

Strax innan hade Bildt konstaterat att "nu är det nog dags att du går och lägger dig och tar det lite lugnt". Detta som svar på ett långt och hätskt påhopp från Gahrton.

Bitterheten hängde i luften. Ingenstans var den ideologiska laddningen så stark som här. En majoritet av väljarna hade röstat för ett medlemskap i EU, men 46,9 procent sade samtidigt nej.

SOM-institutet vid Göteborgs universitet har i flera decennier mätt svenskarnas åsikter om EU. 1994 hade valutgången lika gärna kunnat bli ett nej – åren före och efter folkomröstningen var EU-motståndet starkt.

När de forna kommunistiska staterna i Öst- och Centraleuropa blev medlemmar i unionen var den utbredda känslan hos människor att de gick till något bättre, att deras land lyftes.

I Sverige, precis som i Norge, fanns en motsatt uppfattning om EU-anslutningens förtjänster. Många befarade att välfärden stod på spel, att arbetslösheten skulle öka och att allemansrätten var i fara. Kort sagt: en resa utför.

Först mot slutet av 1990-talet började opinionen skifta. Allt fler blev positiva. Vanans makt talade. Det sades till och med att Sverige mentalt gått med i EU.

Så kom finanskrisen och åter började EU-opinionen att röra på sig – fast i negativ riktning. Tendensen var densamma i hela unionen, särskilt i de länder som drabbades värst av den ekonomiska turbulensen.

Det som inträffat sedan parlamentsvalet 2009 är just detta: EU-samarbetet har återigen blivit en spottkopp. Runt om i Europa har populister och extremister skördat framgångar. I Frankrike ser Nationella fronten ut att bli det största partiet i dagens val; en symboliskt otäck tätposition i ett av unionens viktigaste länder.

EU är som en allmänning: alla har glädje av den, men få ser till att vårda den. Ofta är kritiken mot unionen onyanserad och orättvis.

Men när det gäller finanskrisen har EU:s ledare ett tungt ansvar för haveriet. Åtstramningspolitiken har drivit upp arbetslösheten till rekordnivåer och utlöst farliga spänningar mellan människor. Trots erfarenheten från 1930-talet har den ekonomiska krisen tillåtits att också bli en social och politisk kris.

Jämfört med USA har EU svarat på finansturbulensen med svångrem och moralisk uppläxning av påstådda syndare. Alternativet hade varit att bedriva en ekonomisk politik med huvudmål att dämpa krisens skadeverkningar.

För detta betalar nu unionen priset i form av skyhög arbetslöshet, svag tillväxt och ett ras i stödet för europeiskt samarbete.

Dagens val ser ut att bli en festival för de partier som hetsar mot invandrare, europeiskt samarbete och varje form av politisk kompromiss.

Människor känner att de fått det sämre på senare år. Missnöjet med den etablerade ordningen pyr. Enligt samma världsbild erbjuder de traditionella partierna inga lösningar – de är en del av problemet.

Den brittiske historikern Timothy Garton Ash noterar att Europaidealisternas svar på denna utveckling varit: mer demokrati.

I den gångna valrörelsen har toppkandidater till att bli EU-kommissionens nästa ordförande turnerat i Europa och ställt upp i tv-sända debatter (som i Sverige lockat en tapper skara till SVT play).

Parallellt har euroidealisterna velat ge mer makt åt det folkvalda EU-parla-mentet, för att på så sätt öka del-aktigheten och känslan av att unionen tillhör medborgarna.

Ansträngningen är sympatisk men ser ut att bli missriktad. Valdeltagandet runt om i Europa har successivt sjunkit. Dagens val kan leda till att högerextremister försöker kapa EU-parlamentet som en megafon för hets och populism.

Det finns många goda skäl att rösta. Att hålla extremismen stången är ett av de viktigaste.

Men den verkligt betydelsefulla europiska omröstningen i dag sker inte i EU utan i Ukraina, noterar Timothy Garton Ash.

EU grundades för att förhindra nya krig, men i Ukraina pågår redan sedan ett par månader ett slags lågintensivt krig som lätt kan glida över i våldsam konfrontation. Krim har annekterats av Ryssland. Städer har tagits över av beväpnade proryska män.

Det ligger i hela Europas intresse att Ukraina kan genomföra sitt demokratiska presidentval, utan fortsatt sabotage från Moskva.

EU-parlamentet ägnar sig åt mycket, men utrikespolitik råkar inte ligga på dess bord.

EU som helhet kan dock göra mycket för att stödja ett grannland som riskerar att falla sönder under trycket av en mäktig granne i öst: ekonomiskt, politiskt, moraliskt.

Dagens paneuropeiska massövning i demokrati har sina brister och potentiella risker. Den må plocka fram det sämsta från våra politikers retoriska skafferi. Den sker mot bakgrund av ett ekonomiskt misslyckande, som EU-systemet varit med om att skapa.

Men valet kan också bli en kraftfull manifestation av Europasamarbetets bästa sida – den fredliga metoden för att lösa oenighet mellan 28 länder.

Demokratiexperimentet på Europanivå har sina brister. Men att inte rösta i dag är att ge bort sin röst till någon annan.

Peter Wolodarski chefredaktör **“**

DN 25 maj 2014:

“8 frågor som präglat valet”

“Grisar, ett välansat österrikiskt skägg och två grälsjuka dinosaurier. För dem som hade ögonen på skaft bjöd valrörelsen på en hel del dramatik – och oväntad underhållning. DN har kartlagt frågorna som präglade Europaparlamentsvalet. “

Euron

Journalisterna sneglade klentroget på varandra när Centerpartiet förklarade att de skulle gå till val på ”Nej till euron”. Elva år efter folkomröstningen, när de som är för euron är så få att de inte skulle fylla Sergels torg, knappt ens Folkpartiets riksdagskansli.

Föga överraskande bar aldrig kampanjen, trots reklamfilmer och strategi-pm som råkade hamna i tidningen. Det sista desperata försöket gjorde partiets chefsekonom Martin Ådahl när han i en debattartikel i Expressen lanserade en djärv teori om att medierna gått på Socialdemokraternas försök att tysta eurodebatten.

Vid det laget hade hans parti redan gått vidare till en fråga med mer knorr i.

Grisarna

Vi har haft Kosackval och sälval i det här landet. Nu har vi även haft ett grisval. Hade det inte varit för en kort artikel av DN:s Jannike Kihlberg i måndags hade det kanske inte blivit så. Uppgiften om att fyra danskar dött efter att ha smittats av antibiotikaresistenta bakterier hos grisar blev startskottet för ett sällan skådat griskramande i svensk politik.

Den stora vinnaren blev Centerpartiet, som på kort tid hann med att föreslå indraget jordbruksstöd och skriva ett öppet brev till Danmark.

Att Annie Lööf knappast skulle vinna ett val i Danmark bekymrar inte Centerpartiet när de nu ser ut att göra ett bättre val än någon kunde ana.

Sura blev dock både Marit Paulsen (FP) och Ebba Busch Thor (KD) som poäng-terade att de också tycker om grisar. Det kan till och med vara så att de tyckt om grisar lite längre och mer intensivt än C.

Även Miljöpartiet, som givetvis älskar grisar jättemycket, deppade och lyckades på rekordtid ta fram en rapport om alliansens misslyckade grispolitik. Nöff, nöff.

Conchita Wurst

Schlagerfestivalen har inte haft en sådan politisk betydelse sedan tidigt 1970-tal, då det snarast var de som inte var med som stod för politiken. Conchita Wursts seger sågs som EU:s motattack mot Putin-Ryssland, ett fullgott alternativ till att sluta köpa gas. Typ.

Så sågs det även i Ryssland.

– Det var för ryssarna en absolut bekräftelse på vikten av att Ryssland ska invadera Ukraina. Det var ett slags sista argument för det, eftersom EU företräddes av denna vinnare. Motsättningarna mellan Ryssland och Europa blev tydliga, sade Putins chefsideolog Alexander Dugin i en DN-intervju.

Tiggarna

Sverigedemokraterna gick till val på att förbjuda organiserat tiggeri och man kan lugnt säga att frågan mobiliserade deras motståndare. Affischkampanjen i tunnelbanan orsakade en gammaldags telefonstorm mot SL, demonstrerande folkmusikanter och även en hel del skadegörelse.

Precis som planerat innebar också allt ståhej att Sverigedemokraternas egna väljare mobiliserades. SD var så glada att de kallade till presskonferens för att berätta om kampanjen en andra gång. Nu ser partiet ut att komma in i Europaparlamentet med god marginal.

Adaktusson-effekten

Politiken är viktigast, inte personen. Så brukar det låta när politiker ska förklara bort den egna betydelsen för partiets framgångar och även, för all del, motgångar. Även Lars Adaktusson har de senaste veckorna sagt det fler gånger än han kan räkna till.

Förvisso visade SVT-veteranen upp oanad politisk busfräckhet när han snyltade på sin gamla arbetsgivares varumärke Agenda, men att Adaktusson tillhör tättrion i toppkandidaternas förtroendeliga kan knappast förklaras med hans politiska meriter.

Så till Europaparlamentsvalet 2019 blir det spännande att se vilket parti som kopierar KD:s framgångsrika kändiskoncept.

Gudrun-effekten

Partiledare brukar inte kommentera opinionsundersökningar. Sånt lämnar de till partisekreteraren. Så jobbar inte Gudrun Schyman.

Redan när partiet passerade 2 procent i mätningarna slog den politiska naturbegåvningen från Simrishamn fast att partiet skulle ta plats i Europaparlamentet. Den stora frågan var snarare hur många mandat partiet ska få.

Gudrun Schyman verkar efter devisen ”se ut som en vinnare, så blir du en vinnare”. I kväll får vi veta om hon lyckades.

Skithögen?

– Jäkla skithög, väste Marita Ulvskog (S) när hon trodde att det inte hördes i Aftonbladets toppkandidatdebatt.

Det gjorde det inte heller. Egentligen. Den enda som hörde Marita Ulvskogs påhopp på Gunnar Hökmark (M) var en person som morgonen efter lyssnade på debatten i hörlurar. Efter den upptäckten exploderade nättidningar och sociala medier i analyser, angrepp och motangrepp.

– Det fanns i min hjärna men skulle inte ha funnits uttalat, löd Ulvskogs inte helt klockrena förklaring.

I den lilla grupp på ungefär 30 personer som via partistödet får betalt för att twittra verkade det under några få timmar som att Ulvskog-gate, som någon allvarsam partist snabbt döpte det till, var den största politiska skandalen i Sverige sedan IB. Eller åtminstone sedan förra veckan.

Carl Bildt avslutade tvisten genom att intyga att Gunnar Hökmark inte är någon skithög. Och, för den delen, inte Marita Ulvskog heller.

Dinosauriernas kamp

Det är svårt att slita sig från det lika strävsamma som grälsjuka paret Marita Ulvskog och Gunnar Hökmark. DN:s krönikör Viktor Barth-Kroon skämtade om att duon bråkat sedan krita och jura-epoken. Nog kändes det så i ibland.

”Andra debatten med Hökmark i dag. Tar ett djupt andetag”, twittrade Ulvskog innan hon anlände till DN:s tv-studio.

Tog ett djupt andetag gjorde även väljarna – och försvann i stora skaror till Marit, Lars eller Peter.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

DN 26 maj 2014:

“Stormen Gudruns kväll”

“Valet till Europaparlamentet är inte bara skrällarnas utan också känslornas val. Denna gång fick valet inte bara en utan två kometer. Sverigedemokraternas inträde i Europaparlamentet var väntat. Den stora skrällen var Feministiskt initiativ.

Den andra sidan av väljarnas lynnighet är att Piratpartiet, liksom Junilistan fem år tidigare, skickas ut ur parlamentet; ena valets succénykomling blir det nästföljandes stora förlorare.

Feministiskt initiativ kan mycket väl komma att gå samma väg. Dess styrka i dag, att det har en politiker med lyskraft, kan snart visa sig vara dess avgörande svaghet. Vad vore Fi utan Gudrun Schyman?

Vad partiet ska uträtta i Europaparlamentet är oklart. Desto tydligare är att partiet och dess sympatisörer blir en faktor att räkna med inför höstens riksdagsval. Efter framgången i EU-valet kommer Fi att utsättas för mycket tuffare granskning. Men de som tror på partiet kommer att känna sig styrkta och få lättare att stå emot invändningen att en röst på Fi skulle vara bortkastad eftersom partiet ändå inte har någon chans att ta sig över fyraprocentspärren.

Av rödgrön kannibalism märks heller ingenting i valresultatet, för samtidigt som Fi får drygt 5 procent får Vänster-partiet drygt 6 och Miljöpartiet 15 procent.

Regeringspartierna kan trösta sig med att både KD och C klarade sig kvar i parlamentet. Men både FP och M går kraftigt tillbaka. Så även om Social-demokraterna inte ser ut att nå sitt lågt satta mål på 25

procent får resultatet beskrivas som ett svidande nederlag för regerings-partierna.

Fis framgång framstår mer som sprungen ur inrikespolitiska stämningar än som ett tydligt uttryck för hur de svenska väljarna vill påverka de frågor som finns på Europaparlamentets bord. Men som helhet har valrörelsen denna gång ändå visat att Europa--frågorna har egen bärkraft.

Sedan valet 2009 har parlamentet fått utökade befogenheter. Frihandelsavtalet med USA, som något oväntat satte prägel på valrörelsens agenda, är ett exempel. I många frågor är ledamöternas makt större än någonsin.

Inte konstigt då att många av partiernas kandidater ville tala om EU-politik. För mycket är det tack vare dem som kampanjer, utfrågningar och debatter i huvudsak har kretsat kring frågor som hör hemma i ett EU-val.

Det gäller inte minst namn som Marit Paulsen (FP), Christoffer Fjellner (M) och Isabella Lövin (MP), som gärna har berättat vad de uträttat som parlamentariker. Men även utmanare längre ner på partiernas listor har kampanjat med blicken fäst vid unionens angelägenheter.

Partiernas kampanjmakare gjorde till en början en annan bedömning. När tonen skulle sättas i valmanifest och partimaterial dominerade berättelser om partiernas magkänsla inför Bryssel. Under en intensiv valspurt fick strategerna se sina budskap överröstade av grisknorrar och feminism.

Den lärdom många drog efter EU-valet 2009, att väljarna har hunnit tappa intresset för folkomröstningsfrågan, bekräftades. Suddig EU-kritik övertrumfas av sakfrågor. Det parti som gör misstaget en gång till att inte sätta konkreta budskap i centrum lär straffas av väljarna.

Årets val har också bevakats hårdare och mer mångsidigt i medierna. Enligt ”Medierna” i P1 summerar antalet artiklar om EU-valet till avsevärt fler än 2009. Ett dignande bord av valguider, intervjuer och dueller har hjälpt vilsna väljare att kryssa rätt. ”Supervalåret” har inneburit en högre temperatur.

Stämningen har i viss mån förtätats av Ukrainakrisen. Sedan demonstranterna på Majdan i Kiev krävde att landet skulle underteckna ett avtal med EU och Rysslands president Putin senare straffade dem genom att annektera Krim har viktiga frågor ställts på sin spets. Hur ska Kremls aggressiva maktspråk mötas? Vilken politik främjar freden i Europa?

Att högerextrema och populistiska partier växer har skapat en likartad känsla. För dem som oroas av främlingsfientligheten har valet rört något angeläget och gemensamt för Europa. Splittringen ställer också existentiella frågor för EU. De ämnena har inte fått tillräcklig uppmärksamhet. EU:s svåra utmaning de kommande åren handlar om att få liv i europeisk ekonomi och samtidigt se till att unionen inte vittrar politiskt.

DN 26/5 2014 “

DN 26 maj 2014:

“Valet en katastrof för Moderaterna”

“Succé för Miljöpartiet – katastrofval för Moderaterna. De gröna spurtade starkt och blev näst största parti i Europaparlamentsvalet. Samtidigt tar Feministiskt initiativ och Sverigedemokraterna nu plats i Europaparlamentet. “

“På Miljöpartiets valvaka på Södra Teatern i Stockholm visste jublet inga gränser när valresultatet presenterades sent i går kväll. Med 15,2 procent är MP det näst största partiet i Europaparlamentsvalet.

Desto dystrare var det på Moderaternas valvaka. Ett sus hördes när SVT:s vallokalsundersökning presenterades och den moderata stapeln stannade på 13 procent. När välresultatet kom före midnatt fick partiet 13,5 procent mot 18,5 procent i förra valet, vilket då ansågs vara ett dåligt resultat.

Att Moderaterna skulle göra ett rekordval var det kanske inte många av moderaterna på Norra Latin som hade förväntat i sig.

– Vi har varit för dåliga på mobiliseringen, det är alldeles uppenbart, säger utrikesminister Carl Bildt.

Partiledningen var så skakad över kollapsen att det dröjde en lång stund innan partisekreteraren Kent Persson kom ut och kommenterade resultatet.

När Kent Persson till sist talade med medierna hävdade han att partiet gjort en väldigt bra valrörelse. I ett tal inför partikamraterna poängterade han att ett dåligt M-resultat inte skulle påverka riksdagsvalet.

Kent Persson sade att mycket arbete nu återstår för Moderaterna inför riksdagsvalet samtidigt som han försökte peka på att inte heller Socialdemokraterna gjorde ett bra val.

– Intressant är att den samlade vänstern, till vänster av S, får 33 procent mot Socialdemokraternas 23. Det är en kraftig förskjutning i svensk politik, sade Kent Persson.

I valrörelsens slutskede stod det klart att Miljöpartiet gick starkt framåt och att Moderaterna tappade. I den sista opinionsmätningen före valet var Miljöpartiet och Moderaterna i princip jämnstora – och trenden förstärktes under slutspurten.

– Historien från 2009 upprepar sig. Partierna som hade momentum i valrörelsen spurtade vidare till valdagen och de som rasade fortsatte att tappa, säger David Ahlin, opinionschef på Ipsos.

Att Miljöpartiet är större än Moderaterna är ett historiskt resultat. I mer än 30 år, sedan Moderaterna gick om Centerpartiet i valet 1979, har Socialdemokraterna och Moderaterna dominerat svensk politik.

Europaparlamentsvalen har inte varit något undantag, även om S och M där varit något svagare än i rikspolitiken.

Miljöpartiets succé och Moderaternas fiasko var inte valkvällens enda dramatiska resultat. Feministiskt Initiativ spurtade starkt och tog sig nio år efter att partiet grundades in i Europaparlamentet. Med 5,3 procent får partiet ett mandat. Grundaren Gudrun Schyman hoppas att valet blir en språngbräda till riksdagsvalet i september.

Den andra nykomlingen är som väntat Sverigedemokraterna som gjorde ett mycket bra val och fick 9,8 procent och två mandat. Förra

valets sensation Piratpartiet lyckades inte upprepa succén och får lämna Europaparlamentet efter bara en mandatperiod.

Hos Socialdemokraterna steg stämningen under kvällen när valresultatet var bättre än vallokalsundersökningen. Med 24,5 procent går de framåt med 0,2 procentenhet jämfört med 2009, men samtidigt klarar partiet inte sin målsättning på 25 procent.

När Moderaterna tappade gick det bättre för de borgerliga småpartierna. Både Kristdemokraterna och Centerpartiet inte bara klarar fyraprocentspärren med god marginal, de ökar till och med jämfört med det förra valet.

Det mest EU-positiva partiet Folkpartiet tappar fyra procentenheter och förlorar även ett av de tre mandat som FP har i dag.

Enligt en preliminär prognos blev valdeltagandet 48,7 procent, en ökning från 45,5 i förra valet.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se
Kristoffer Törnmalm kristoffer.tornmalm@dn.se “

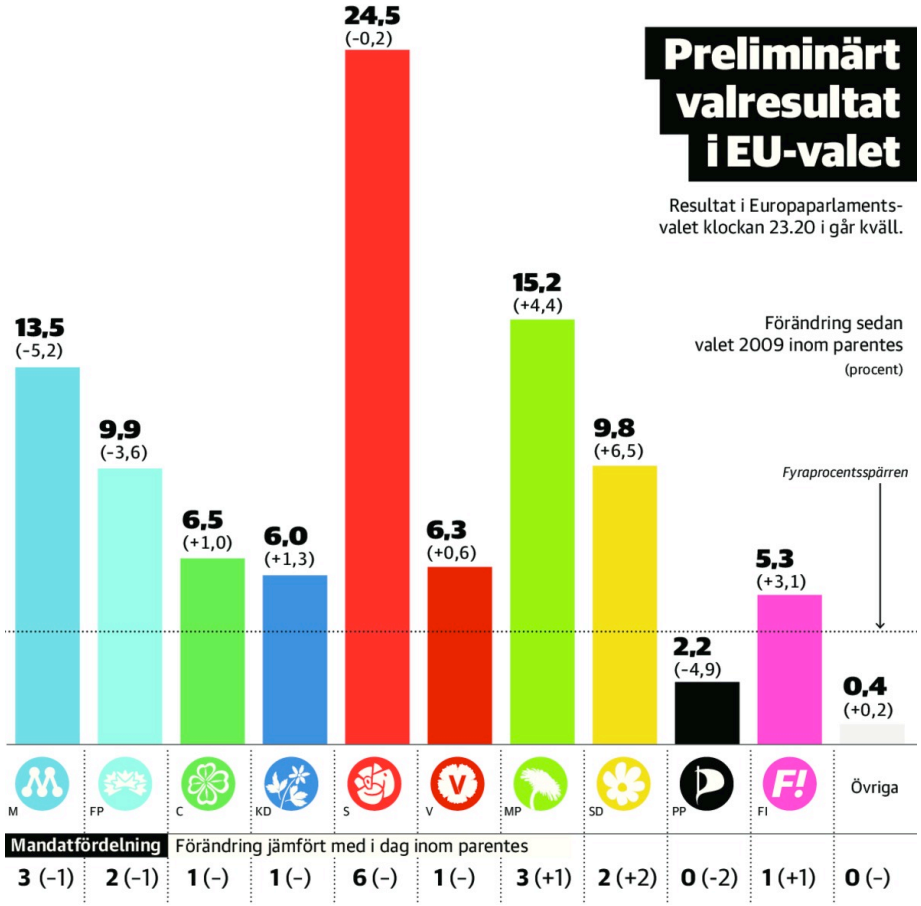

DN 26 maj 2014:

“Ewa Stenberg: Reinfeldt får en tung valrörelse”

“Fredrik Reinfeldt (M) kommer att få en tung riksdagsvalrörelse, efter magplasket i EU-valet. Det blåser vänstervindar i Sverige, och de bar fram både Feministiskt initiativ och Miljöpartiet till valtriumfer. “

“Moderaterna gick ”all in” de sista dagarna före valet, med såväl Bildt, Borg som Reinfeldt på intensiv turné. Men det hjälpte inte alls. Moderaterna gör sitt sämsta EU-val någonsin, och det vill inte säga lite. År 1995 fick M 23,2 procent och nu drygt 13 procent.

Det lägger sten på börda på ett regeringsparti som redan haft det tungt och som nu ska försöka streta sig upp och vinna regeringsmakten en tredje gång.

Visst kunde statsminister Fredrik Reinfeldt kosta på sig en skål för att hans allierade Centern och Kristdemokraterna gav ett hyfsat formbesked till väljarna inför riksdagsvalet.

Men ett parti som har en tydlig ambition att vara nummer ett och sedan får storstryk inte bara av S utan också av MP, har en mycket bitter kalk att tömma.

Miljöpartiets goda resultat har gått att ana. Miljöfrågan har stått överst på agendan för väljarna och partiet har vinden i ryggen i inrikespolitiken. MP har sannolikt belönats för sin mer EU-positiva linje, med en toppkandidat som vill använda EU för att nå sina mål i stället för att minska dess makt.

Socialdemokraterna gör än en gång ett dåligt EU-val. Frågan är om partiet verkligen vunnit på att ha en EU-motståndare som toppkandidat. Med denna styva bris från vänster borde S ha kunnat prestera bättre. Valutgången kommer att ge Stefan Löfven nya problem med ett eventuellt regeringsunderlag, om Fi blir ett fjärde parti i den rödgröna oppositionen.

Feministiskt initiativ är en riktig skräll. Partiet har skjutit upp som en raket i opinionen sedan årsskiftet. Det har burits fram både av en feministisk våg och av en antirasistisk.

Människor runt om i landet har besökt Sverigedemokraternas Jimmie Åkessons torgmöten för att visa sitt ogillande genom att vända ryggen mot honom. Det har ökat engagemanget för Fi och V – men sannolikt också för SD, som får stöd av människor som ogillar att Åkesson inte får tala ostört.

De främlingsfientliga partiernas framgångar i flera andra EU-länder har troligen bidragit till att öka det svenska valdeltagandet. Här blåser de starkaste vindarna åt motsatt håll, även om SD lyckades ta sig in i parlamentet i motvinden.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se
politisk kommentator på Dagens Nyheter.”

“**Valets viktiga**
1 Förnedringen när det parti som vill kalla sig statsbärande i Sverige, Moderaterna, bara blir tredje största parti i Bryssel.

2 Triumfen för Gudrun Schyman, Soraya Post och de andra i Fi när deras parti blir det första med feminism som huvudfråga att ta plats i EU-parlamentet.
3 Överraskningen. Sverigedemokraterna gör ett starkt val och tar två mandat. Den främlingsfientliga vågen i Europa nådde också Sverige. “

DN 26 maj 2014:

”Nu börjar nästa valrörelse – men jag ska ta ledigt i morgon”

“Miljöpartiet blir näst största parti i Europaparlamentsvalet. Jublet på deras valvaka i går kväll visste inga gränser. “

“MP har medvind. Partiets toppkandidater och språkrör var överväldigade när valresultatet presenterades i går kväll.

– Det är helt fantastiskt. Jag har varit väldigt optimistisk hela tiden. Jag känner att vi har de absolut starkaste frågorna – och det viktiga budkapet att det faktiskt går. Och att vi kan göra skillnad, sade Isabella Lövin till DN.

Partiet ökade stort och nådde 15,2 i preliminära valresultatet. Enligt preliminära beräkningar fördubblar partiet antalet mandat från två till fyra.

– Det kan vara så illa att vi bara har hälften av våra EU-parlamentariker här, sade MP:s avgående EU-parlamentariker Carl Schylter när han välkomnade toppkandidaterna på scen.

Partiet höll sin valvaka på Södra Teatern vid Mosebacka i Stockholm tillsammans med cirka 200 personer. Jublet visste inga gränser när Sveriges Televisions vallokalsundersökning presenterades vid 21-tiden. Toppkandidaterna Peter Eriksson och Isabella Lövin tackade sina valarbetare.

– Jag vill även tacka min familj som gått ut med hunden och strukit kläder, sade Isabella Lövin.

Flera miljöpartister som DN talade med i går tror att valresultatet kan få en psykologisk effekt för valarbetarna inför valrörelsen.

– Nu börjar nästa valrörelse. Men jag ska försöka ta ledigt i morgon. Det får vänta en dag, säger MP-språkröret Åsa Romson.

Miljöpartiets resultat skiljer sig från systerpartierna i andra europeiska länder.

Många gröna partier ute i Europa är på tillbakagång. Vad beror det på?

– Det är tråkigt. Beror främst på att de gick fram så oerhört mycket för fem år sedan och har nu tappat den framgångssviten. Vi är i alla fall glada för att tyskarna och holländarna har gjort ett bra resultat, säger Isabella Lövin.

Ni kommer bli väldigt stora i den gröna gruppen. Vad innebär det?

– Det blir lite mer svenskt inflytande i den gröna gruppen. Det är viktigt att vi inte blir mindre i förhållande till de främlingsfientliga partierna som växer, säger Isabella Lövin.

Vad är typiskt ”svenska frågor”?

– Det är traditionellt miljöfrågorna. Jag tror att alla de nordiska länderna har en positiv inverkan på EU:s miljöpolitik. Vi är resultatinriktade. Alla frågor som har kommit upp nu i slutet i valrörelsen är våra frågor.

Språkröret Gustav Fridolin anlände under kvällen med sin fru Jennie Fridolin. Han kommenterade partiets medvind.

– Vi har ett val till i år att visa Moderaterna och Alliansen att Sverige vill någonting alls – att ta klimathotet på allvar och stå upp mot rasismen. Jag tror att Sverige kommer att ta den chansen, säger Fridolin till TT.

Kristoffer Örstadius kristoffer.orstadius@dn.se “

“Vad: Miljöpartiets valvaka. **Var:** Södra Teatern i Stockholm.

På plats: Cirka 200 personer.

Stämning: Det jublades under flera minuter. ”Det kan vara så illa att vi bara har hälften av våra EU-parlamentariker här”, sade MP:s avgående EU-parlamentariker Carl Schlyter. “

DN 26 maj 2014:

“S största parti – men bara M-raset lockade till skratt”

Socialdemokraterna blir största parti och lyckades göra ett bättre resultat än förra valet.

Frustrationen utbyttes mot lättnad när Socialdemokraterna tog emot valresultatet sent i går kväll. S såg länge ut att göra ett historiskt dåligt val men lyckades med nöd och näppe förbättra sitt resultat jämfört med 2009. S fick ihop 24,5 procents väljarstöd, en ökning med 0,1 procentenheter jämfört med förra valet. Resultatet innebär att S blir största parti och distansen till huvudkombattanten Moderaterna blev nog större än vad någon Socialdemokrat kunnat fantisera om.

S toppnamn på EU-listan Marita Ulvskog hade hoppats på ännu starkare väljarstöd men konstaterar att partiets frågor inte riktigt fått fäste bland väljarna.

– Jag tycker ändå att vi har haft rätt dagordning men tyvärr har inte våra frågor engagerat väljarna tillräckligt. Det är enklare med grisknorrar, säger Marita Ulvskog.

Hon hoppas också att S ska kunna öka sitt inflytande i EU-parlamentet.

– Trots att de extremistiska partierna går framåt i andra europeiska länder så verkar den socialdemokratiska gruppen också gå starkt. Det är de konservativa som tappar, och det ser vi ju här hemma där Moderaterna gör en total genomklappning, säger Marita Ulvskog.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se “

Plats: Clarion Hotell vid Skanstull i Stockholm
Deltagare: Cirka 650 anmälda gäster.
Stämningen: Skrattsalvorna ekade när bilder kablades ut från Moderaternas ödsliga valvaka.

DN 26 maj 2014:

“Historiskt – då hyllades Post som en rockstjärna”

“Feministiskt Initiativs valvaka badade i rosa. Jublet och talkörerna ville inte ta slut. Fi hade kommit in i EU-parlamentet. – Ut med rasisterna, in med feministerna!”

“Fi:s förstanamn, 57-åriga Soraya Post, såg sig omkring. För ett halvår sedan var hon inte ens politiker. Nu stod hon bland hundratals unga Fi-anhängare som skrek hennes namn som om hon var en rockstjärna.

– Vi älskar dig Soraya! ropade en ung kvinna och följdes av fler.

Soraya Post, som växt upp i ett samhälle som förtryckt romer, hon, som olagligt registrerats i polisens romska register, hon, som under större delen av sitt liv sett på sig själv som en andra klassens människa – hon hade just blivit EU-parlamentariker.

Hon greppade mikrofonen och sa:

– Ni vet att vi skapar historia i hela världen nu va? Europa har varit fattigt på kärlek. Nu kommer vi!

När valresultatet kom klockan 23.01 igår kväll stod det klart: Feministiskt Initiativ fick 5,3 procent och hade kommit in i Europaparlamentet. Partiets frontfigur Gudrun Schyman talade om Fi:s framgångar som en start på en ny europeisk feministisk rörelse.

– Nu har de andra länderna inget Fi. Men till nästa val kan ni räkna med att vi kommer vara flera partier!

Aldrig har Sverige haft en romsk politiker på så hög nivå som Soraya Post. Men även om Post är ny inom politiken så är hon en slipad räv i EU-sammanhang. Som lobbyist för romska frågor och expert på mänskliga rättigheter hos Europarådet är hon van att bilda opinion på Europanivå.

– Romer över hela Europa känner mig. De har väntat på det här: ”När Soraya kommer in blir det förändring”, säger de.

Blir det det då?

– Jag är envis. Och bra på att få politiker att erkänna att de har fel, utan att vara otrevlig.

Soraya Post kommer från Göteborg. Hon är tjänstledig från sitt jobb som människorättsstrateg i Västra Götalandsregionen. Tidigare har hon nobbat inviter från Vänsterpartiet och Folkpartiet som velat värva henne. I november förra året frågade Fi om hon ville kandidera.

Tillsammans med Gudrun Schyman bildar Post en slagkraftig duo i ett parti som legerat feminismen med antirasism, och som dessutom blivit experter på att kampanja på nätet.

På Fi:s valvaka fanns skyltar: ”Glöm inte att tagga #fivaka”. Nätet är vårt partikansli, säger Fi:s aktivister. Mobiliseringen i sociala medier är en nyckel för Fi:s framgång. Liksom gräsrotsarbetet. Gudrun Schyman har genomfört 250 politiska ”homepartyn” sedan förra sommaren.

Samtidigt med jublet på Fi-vakan tickade rapporter om framgångar för rasistiska partier in från Europa.

– Det visar att vi behövs, ännu mer. Vi ska vitalisera demokratin, sade Soraya Post.

Niklas Orrenius niklas.orrenius@dn.se”

“Var? I festlokalen Skyddsrummet på Södermalm

Hur många? 450 personer.

Stämning? Som en politisk, rosa nattklubb. Hög musik, dans, många unga med urban stil.

Talkör som ofta återkom: ”Ut med rasisterna, in med feministerna!”

Citat: ”Oh shit oh shit! Och i höst är det riksdagsval!” Ung Fi-kvinna, upphetsad och lycklig.

DN 26 maj 2014:

”I dag är min röst lika mycket värd som statsministerns”

“På bänken utanför Enbacksskolan i Tensta sitter tre unga män som redan har röstat, men inte avslutat valrörelsen för egen del. De fortsätter att prata politik och EU för att de anser att det är viktigt att rösta. Mycket viktigt.

Solen skiner över vallokalerna både här i Tensta och i resten av landet. Det sommarvarma vädret kan påverka valdeltagandet för dem som hellre väljer att sitta kvar ute i solen, grilla i parken, spela fotboll eller göra något annat som känns roligare.

Men inte för Guleed Mohamed, som bor i Tensta och har varit och röstat med sina kamrater Suleiman Ali och Abdirahman Mussu. De har deltagit i alla val de fått rösta i sedan 2006 eller 2010, för en av dem.

Guleed Mohamed säger att det finns flera bra skäl för att rösta om man är Tenstabo och pekar på de tre som han anser viktigast:

– Det första är att i dag är din röst lika mycket värd som alla andras, lika mycket värd som statsministerns. Det är viktigt att upplysa folk om att deras röst är lika mycket värd som alla andras. Det andra är att det är viktigt att rösta i EU-valet för att EU påverkar oss mycket. Det tredje är att vi måste skapa en kultur av att rösta även här i Tensta där valdeltagande brukar vara lågt. Här har folk inte råd att inte rösta.

Suleiman Ali håller med om att EU påverkar mer och mer. Mycket bestäms från Bryssel:

– Oftast tas de verkliga besluten på EU-nivå. Det är viktigt att göra folk medvetna om att EU-valet är lika viktigt som riksdagsvalet, anser Suleiman Ali.

Abdirahman Mussu säger att det är viktigt för honom att utnyttja sin demokratiska rätt att rösta.

– För mig är det som en plikt att rösta. Det är skandalöst att valdeltagande i EU-valet ligger lågt, speciellt här i området, säger Abdirahman Mussu.

Ungefär en mil från Tensta, resonerar Marie Killberg, som röstar i Ålstensskolan med sin dotter Nellie, på liknande sätt.

– Det är alltid lika viktigt att rösta. Det är en rättighet och en skyldighet. Jag har röstat sedan jag fyllde 18 och fick rösträtt, säger Marie Killberg.

Utanför Ålstensskolan är tillströmningen av röstande jämn, men utan att det bildas köer. När DN besöker skolan står några unga flickor i klass 4a i skolan och säljer bullar, läsk och annat till sugna väljare. Representanter för Moderaterna, Folkpartiet och Miljöpartiet erbjuder valsedlar. Paret Staffan och Reidun Laurén är på väg ut efter att ha röstat:

– Det är lite högtidligt att rösta – och viktigt. Det är en plikt och en rättighet, säger Reidun Laurén och konstaterar att hon och maken röstat i alla val sedan de fick rösträtt.

Det har också Mariam Ndomba i Tensta. Hon är visserligen med sina 22 år betydligt yngre än paret Laurén, men röstade ändå första gången som 18-åring i riksdagsvalet 2010.

– Röstar man inte kan man inte heller klaga på sådant som är fel i samhället, säger Mariam Ndomba bestämt.

Staffan Kihlström staffan.kihlstrom@dn.se “

“**Fakta.**

I EU:s 28 medlemsländer finns nästan 400 miljoner väljare. Till EU-parlamentet väljs sammanlagt 751 ledamöter. Tyskland har flest, sammanlagt 96 mandat, och Malta respektive Luxemburg har minst, vardera sex platser. Sverige har 20 mandat.

EU-parlamentet är medbeslutande i de flesta ärenden som EU har makt över och som sedan översätts i lag i Sverige.

Det innebär att parlamentets ledamöter beslutar tillsammans med de 28 medlemsländernas ministrar i ministerrådet, om de lagförslag som EU-kommissionen lägger fram.

I EU har deltagandet i valet till EU-parlamentet sjunkit successivt, från i genomsnitt 62 procent 1979 till 43 procent 2009. **TT**

TT “

DN 26 maj 2014:

“Många förtidsröster väckte hopp om rekord”

“Var sjätte röstberättigad i Sverige, 1,2 miljoner väljare, förtidsröstade i valet till Europaparlamentet.

Det är nästan en tredjedel fler än under EU-valet 2009 och pekade mot ett rekordstort valdeltagande.

I förra EU-valet röstade bara 45,5 procent av de svenska väljarna, och tills rätt nyligen fanns det inte mycket som tydde på att valdeltagandet skulle bli så mycket större i år, eller i vart fall inte passera magiska 50 procent.

Med det växande antalet förtidsröster, dagligen rapporterat från Valmyndigheten, började dock hoppet spira bland partifolk och valmakare om ett rejält lyft. I en färsk webbenkät från Aftonbladet/Inizio svarade också hela 56 procent av över 2 300 tillfrågade att de verkligen tänkte gå och rösta.

Men en rundringning på eftermiddagen till flera valnämnder gav inget stöd för en så optimistisk prognos.

– Det har varit ett jämnt flyt i åtskilliga vallokaler, men tunnare i andra, sade Eva Debels, kanslichef hos valnämnden i Stockholm.

Bilden är ungefär densamma i Malmö där Lars-Erik Hernvall är valnämndens ordförande:

– Det beror nog just på att så många förtidsröstat, 5 000 fler än i förra EU-valet. Men jag tror fortfarande att Malmö kan passera 50 procent.

I Luleå var valnämndens ordförande Tommy Sandström försiktig i sin bedömning.

– Det blir ju mest en gissning. Men jodå, det verkar nog som det blir en ökning. Det låter så i vallokalerna, svarade han.

Lite så där lät det överallt när TT fick kontakt. Men alla pekade också på den kvällsrusning som brukar uppstå timmarna innan vallokalerna stängs och som kan kullkasta alla förhandsspekulationer.

Landets ”förtidsröstningsliga” toppas i EU-valet av två storstadslän följt av två glesbygdslän: Stockholm (19,8 procent av de röstberättigade), Västra Götaland (18,1), Jämtland (17,9) och Värmland (16,3 procent). I botten hamnade Hallands län med 12,9 procent.

Thomas

“**Fakta. Tidigare val**

I Sverige hölls det första valet till EU-parlamentet hösten 1995, året då Sverige blev medlem i EU. Då röstade 41,3 procent av de röstberättigade, något som kallades en ”demokratisk katastrof”.

1999 sjönk valdeltagandet till 38,8 procent. 2004 sjönk det ytterligare, till 37,9 procent. Men 2009 blev det en kraftig ökning, till 45,5 procent.

I riksdagsvalet 2010 deltog 84 procent av de röstberättigade. **TT “**

DN 26 maj 2014:

“Grishjälp och segerjubel”

Vad: Centerpartiets valvaka.
Var: Konferensanläggning, Odenplan.

Centerpartisterna jublade som om de vunnit en storseger, trots att framgången enligt de första rapporterna var marginell.

– Vi hade ett jättetufft utgångsläge, sa partisekreteraren Michael Arthursson.

Möjligen var det grisen som tog partiet ur krisen. Många på valvakan menade att partiet hade fått skjuts av djurskyddsfrågorna.

– Nu känner man igen Centerpartiet, sa veteranen Hans Lindqvist.

Karin Eriksson “

DN 26 maj 2014:

“Större motsättningar väntar i EU-parlamentet efter valet “

“Den konservativa gruppen EPP minskar men blir ändå störst och socialistgruppen hamnar på andra plats. De liberala och gröna partierna backar, men längst ut till höger och vänster gick flera partier framåt. EU:s medborgare har röstat fram ett mer polariserat EU-parlament. “

“Valdeltagandet ökade i årets EU-val, för första gången sedan direktvalen till EU-parlamentet infördes. Inte mycket – från 43 procent 2009 till 43,1 – men den lilla tiondelen tolkades i Bryssels korridorer symboliskt. Många drog en suck av lättnad över att den nedåtgående trend som pågått sedan 1979 inte fortsatte.

EPP, de konservativa och kristdemokratiska partierna, minskade men blev ändå största grupp med 211 mandat. De socialdemokratiska och socialistiska partierna minskade också överraskande något och landar med 193 mandat på andra plats.

För S-gruppen innebär det en stor besvikelse. I början av året låg S-gruppen främst, men sedan i början av april har de konservativa haft övertag. Innebär detta att Jean-Claude Juncker blir EU-kommissionens nästa ordförande? Det är långt ifrån säkert. Juncker nominerades i går till uppdraget av EPP:s ordförande Joseph Daul, men han är inte särskilt populär bland stats- och regeringscheferna.

Storbritanniens David Cameron anser att Juncker kommer att driva EU-samarbetet för långt. Det finns många kritiska röster också inom Junckers egen partigrupp EPP, men den politiske veteranen från Luxemburg har Tysklands förbundskansler Angela Merkels öra.

De senaste årens ekonomiska kris har lämnat tydliga politiska spår. Vänsterpartier som är kritiska mot eller bekämpar åtstramnings-politiken går framåt i flera länder. Grekiska vänsterfronten Syrizas framgång är exceptionell.

Att Gyllene gryning blir Greklands tredje största parti innebär att öppet rasistiska ledamöter nu tar plats i EU-parlamentet, men samtidigt försvinner bulgariska Ataka. Frågan är också om de övriga högerextrema partierna kan få till stånd en egen grupp.

Franska Nationella frontens valresultat är sensationellt, men det krävs 25 ledamöter från sju länder för att bilda en grupp. Hittills har bara 5 partier – Nationella fronten, Geert Wilders PVV, Lega nord, österrikiska FPÖ och belgiska Vlaams belang – stått bakom EAF, European alliance for freedom. Slovakiska SNS verkar också åka ur EU-parlamentet. Återstår gör Sverigedemokraterna och möjligen litauiska TT.

Liberalerna backar och den sammantagna bilden är att väljarna har röstat fram ett EU-parlament som präglas av stora och tydligare motsättningar än tidigare.

Annika Ström Melin annika.strom.melin@dn.se “

DN 26 maj 2014.

EU-valet.

Sju nya partier kan ta plats

Tyskland. Hela sju nya tyska partier kommer att ta plats i Europaparlamentet. Det ett år gamla eurokritiska partiet Alternativ för Tyskland får enligt prognoserna 7 procent av rösterna.

Eftersom den tyska författningsdomstolen nyligen avskaffade treprocentsspärren får dessutom sex småpartier preliminärt var sitt mandat i parlamentet: De fria väljarna (1,5 procent), Piratpartiet (1,5) Djurskyddspartiet (1,1), NPD (1,0), Familjepartiet (0,8) och Ekologiskt-demokratiska partiet (0,7).

Bland de etablerade partierna blev valet en framgång för Socialdemokraterna som får 27 procent, mer än både vid Europavalet 2009 och höstens förbundsdagsval.

Kristdemokraterna förblir största parti med 35,5 procent, men det är en tillbakagång.

Liberala FDP nådde bara 3 procent i årets val jämfört med 11, 0 procent för fem år sedan.

Jan Lewenhagen

Regeringspartiet dominerar

Ungern. I Ungern får regeringspartiet Fidesz preliminärt 53 procent av rösterna. Högerextrema Jobbik blir näst största parti med 15,1 procent medan -socialistpartiet MSZP får 11 procent. Vänsterpartierna Demokratiska koalitionen och Tillsammans klarar också femprocentsspärren, liksom miljöpartiet LMP. Valdeltagandet var lågt – 27,6 procent mot 36,3 procent för fem år sedan.

Jan Lewenhagen

Dansk folkeparti blev störst

Danmark. EU-kritiska Dansk folkeparti blev med 26,4 procent största parti i Danmark. Debatten om ”välfärdsturism” gynnade det främlingsfientliga partiet. Borgerliga Venstre straffades för avslöjanden kring partiledaren Lars Løkke Rasmussen, och rasade till 17,4 procent. Socialdemokraterna fick 20,5 procent. De partierna får tre mandat vardera av Danmarks 13 parlamentsplatser.

Karin Zillén

Sämre än 2009 för Geert Wilders

Nederländerna. Valresultatet är oväntat på flera sätt. Främst hamnar det vänsterliberala partiet D66, tätt följt av kristdemokratiska CDA som dominerade politiken under flera decennier men som varit nere för räkning under flera år. Islamfientliga Geert Wilders EU-kritiska parti PVV gör ett betydligt sämre EU-val än 2009 och kommer först på fjärde plats med drygt 12 procent.

Annika Ström Melin

Besparingskritiska Syriza mot seger

Grekland. Vänsterpartiet Syriza såg på söndagskvällen ut att bli vinnare i Greklands EU-val. Enligt prognoser får Syriza runt 26 procent av rösterna. Regeringspartiet Nea Demokratia får drygt 23 procent och högerextrema Gyllene gryning blir tredje största parti med 9 procent av rösterna. Syriza är en skarp kritiker av det besparingsprogram som Grekland har genomfört.

Marianne Björklund

Rekordlågt deltagande

Polen. Regeringspartiet Medborgarplattformen (PO) håller ställningarna i Polen och får 32,8 procent av rösterna. För fem år sedan fick PO 44 procent. Det konservativa Lag och rättvisa är hack i häl med 31,8 procent. Det nybildade EU-kritiska partiet Nya högern får 7,2 procent av rösterna. Valdeltagandet var rekordlågt – bara 22,7 procent.
Jan Lewenhagen

Jämn strid mellan Renzi och Grillo

Italien. I Italien blev valet en jämn strid mellan premiärminister Matteo Renzis Demokratiska parti och utmanaren Beppe Grillos protestparti Femstjärnan. De första vallokalsundersökningarna, som kom klockan 23 då vallokalerna stängde, gav segern till Demokraterna med 30–32 procent av rösterna, men marginalen till Grillos parti var inte större än 3–4 procent.
Peter Loewe

EU-kritiska Ukip på väg mot seger

Storbritannien. EU-kritiska Ukip såg ut att gå mot seger i det brittiska EU-valet. När drygt 30 procent av rösterna hade räknats hade det partiet fått 33,6 procent. Labour låg på 28 procent, medan premiärminister David Camerons konservativa Toryparti fick drygt 22 procent. Det är första gången ett annat parti än Labour eller de Konservativa blir störst i ett brittiskt val.
Marianne Björklund

DN 26 maj 2014:

"Extremhögern segrade stort i Frankrike"

"Paris. Marine Le Pen, ledare för det franska högerextrema partiet Nationella fronten, triumferade i EU-valet. Frankrikes premiärminister Manuel Valls beskriver resultatet som en chock och jordbävning för hela Europa. "

"Mellan 25 och 26 procent enligt uppskattningarna från valurnorna. Siffran möttes av jubel, följt av nationalsången "Marseljäsen" i den Nationella frontens högkvarter.

Partiledaren Marine Le Pen jub-lade på söndagskvällens presskonferens:
– Det suveräna folket har sagt högt och ljudligt att det vill ta tillbaka sin självständighet, sade en brett leende Marine Le Pen.

Morskt uppmanade hon president François Hollande till att upplösa Nationalförsamlingen och utlysa nyval.

Söndagens EU-val var det bästa valet i Nationella frontens historia. Partiets grundare, den nuvarande partiledarens pappa Jean-Marie Le Pen, myste i går kväll:
– Det här är bara början. Vi visar vägen för hela Europa, sade han.

Tror du att Sverigedemokraterna nu kommer att sälla sig till er grupp i EU-parlamentet? frågade DN.
– Folk har tendens att hellre sälla sig till de starka än till de svaga. Det är naturens lag, svarade Jean-Marie Le Pen.

Under valkampens sista raksträcka sade han att det dödliga ebolaviruset kunde bli en lösning på invandringen för Europa.

Kvällen avslutade Marine Le Pen på en nattklubb, Elysée lounge, ett stenkast från presidentpalatset. Runt henne skanderade anhängarna: ”Vi är hos oss! Vi är hos oss!”

President François Hollandes socialistparti genomled sitt sämsta EU-val i historien med lite drygt 14 procent.
– Stunden är allvarlig för Frankrike och för hela Europa. Valet är en chock, ett jordskalv, sade Frankrikes nytillträdde premiärminister, socialisten Manuel Valls.

Nederlaget gör att presidenten och hans premiärminister kommer att få det svårt med partidisciplinen när flera åtstramningspaket ska röstas igenom i juni.

Det verkliga blodbadet riskerar drabba den förre presidenten Nicolas Sarkozys parti, UMP. Med bara 20 procent av rösterna blev UMP utklassat av Marine Le Pen, enligt prognoserna.
– Det här är en besvikelse för oss, men också uttryck för en stor vrede bland fransmännen, sa partiledaren, Jean-François Copé.

Att med en historiskt impopulär president som Hollande inte lyckas med att hålla platsen som det största oppositionspartiet är djupt förnedrande för UMP. Partiledaren Jean-François Copé har inte heller lyckats hålla ihop partiets linje i EU-frågorna. Copé hänger nu väldigt löst som partiledare – och därmed som kommande presidentkandidat 2017. Redan på tisdag morgon kan han få sparken.

Magnus Falkehed magnus@falkehed.com “

DN 26 maj 2014:

“Här är utmaningarna som väntar i EU efter valet”

Efter EU-valet står unionen inför flera stora utmaningar. DN:s korrespondent i Bryssel listar frågorna som kommer att dominera framöver.

1. Euron och den ekonomiska krisen
Den akuta eurokrisen är över, men i många länder är arbetslösheten skyhög och valutaunionen är fortfarande inte tillräckligt väl rustad för att klara nya tuffa påfrestningar.

Besluten att inrätta en bankunion har fattats, men bygget är inte klart utan pågår för fullt. Sannolikt kommer euroländerna också att gå vidare och samordna vissa skatter och annan ekonomisk politik. Dessutom finns krav på att eurogruppen ska ha egna politiska församlingar.

Hur det går med allt detta är oklart, men det är tydligt och antagligen ofrånkomligt att EU-länder som har gemensam valuta också får en tätare politisk gemenskap. Hittills har flertalet länder utanför euron också försökt haka på. Senast gällde det avtalet om bankunionens nya avvecklingsfond som alla EU-länder utom Sverige och Storbritannien skrev under förra veckan.

EU:s ledare är också övertygade om att det behövs ett frihandelsavtal med USA för att sätta fart på ekonomin. Förhandlingarna pågår och lär leda till återkommande politiska strider framöver.

2. Ukraina och Ryssland
Krisen i Ukraina har visat följderna av EU:s beroende av import av

olja och gas från Ryssland. De ofta framförda och hittills ganska fluffiga idéerna om att EU borde bli en energiunion förs därför fram igen.

Efter gårdagens presidentval i Ukraina kan energiberoendets politiska pris åter bli tydligt. Hittills har många EU-länder med Tyskland i spetsen bromsat kraven på mer omfattande sanktioner mot Ryssland. Men om det anses finnas bevis för att Ryssland aktivt har undergrävt presidentvalet i Ukraina kommer reaktionerna sannolikt att bli tuffare.

Frågan kommer att tas upp redan i morgon kväll. Då har stats- och regeringscheferna bjudits till Bryssel för att äta middag och diskutera resultatet i EU-valet. Tanken är att de ska göra ett första försök att enas om en kandidat till EU-kommissionens nästa ordförande, men diskussionen kan som så ofta under de senaste månaderna i stället komma att domineras av krisen i Ukraina.

3. Fri rörlighet och yttre gränser

Krav på att begränsa invandringen och den fria rörligheten för människor i EU kommer inte enbart från brittiska Ukip och andra EU-kritiska partier som gick framåt i gårdagens val. Frankrikes tidigare president Nicolas Sarkozy hör också till dem som säger ungefär samma sak, även om han försäkrar att det är omtanken om EU som gör att han vill stänga unionens inre och yttre gränser.

I en längre artikel som publicerades i franska tidskriften Le Point i slutet av förra veckan förklarade Sarkozy att han vill ha bort de nuvarande reglerna inom Schengen, det passfria samarbetsområdet i EU, för länder som inte har samma regler för invandring och han är inte ensam om sådana tankar. Storbritanniens premiärminister håller med och efter EU-kritiska Ukips framgångar ökar pressen på David Cameron att visa handlingskraft, vilket kommer att märkas framöver.

4. EU-kritik och demokrati

Vad ska EU göra åt att förtroendet för unionen sjunker? Efter EU-valet består parlamentet av fler och större EU-kritiska partier än någon gång tidigare och den opinionen har redan påverkat många av EU:s ledande politiker. Inte bara Storbritannien utan flera andra medlemsländer vill begränsa snarare än öka EU:s makt.

I Nicolas Sarkozys redan mycket omtalade artikel från förra veckan förklarar också Frankrikes tidigare president att EU bestämmer för mycket. Sarkozy vill ha bort ”inte mindre än hälften” av de maktbefogenheter som överlämnats till EU. Samtidigt eftersträvar han ett tätare politiskt samarbete med Tyskland och övriga euroländer för att kunna visa handlingskraft och resultat – och på så sätt återvinna medborgarnas förtroende.

Framgångarna för flera – men inte alla – av de högerextrema partierna leder också till frågan om vad EU kan och borde göra för att skydda demokratins fundament och människans fri- och rättigheter. En ofta påpekad paradox är att EU kan ställa tuffa krav på länder som förhandlar om medlemskap i EU, men inte på stater som redan är medlemmar.

Annika Ström Melin annika.strom.melin@dn.se “

DN 27 maj 2014:

“Europas pest eller kolera”

“Segerrusiga populister och extremister sätter press på EU:s etablerade partier.”

“Tremblement de terre, heter det på franska. Nationella frontens spektakulära valresultat i söndags beskrivs som ett jordskalv och längst ner under rasmassorna kippar nu president François Hollande efter andan.

Men i helgens EU-val fick alla stryk som önskar sig ett mer tolerant och öppet Europa.

Aggressiv nationalism och ett mått av antisemitism är Nationella frontens recept. Det gav en fjärdedel av de franska rösterna och partiet blev störst i landet. Nationella frontens företrädare väntas få fler stolar i Europaparlamentet än de svenska ledamöterna tillsammans.

Om de franska populisterna slår sina påsar ihop med Sverigedemokraternas nya parlamentariker är ännu oklart. Joker i denna kortlek är också främlingsfientliga Ukip i Storbritannien, som överträffade förväntningarna och även det blev största parti. Så även under Tories och premiärminister David Cameron darrade marken.

Nationella frontens och Ukips segrar får betydelse för spelplanen i Europaparlamentet. Samtidigt är bilden sammansatt. Både den gröna och den liberala gruppen verkar krympa mindre än vad de först befarade. Europeiska socialdemokrater rycker fram ett snäpp, medan de konservativa partierna fortfarande är störst även om gruppen blir mindre.

EU:s etablerade partier håller ställningarna, men kommer att pressas av segerrusiga protestpolitiker.

De kanske mest förutsägbara konsekvenserna är två. Den ena är ett tydligare inslag av stor koalition. Den andra är att Nationella frontens och Ukips språk och idéer får fäste i fler partier.

Europaparlamentet har alltid varit en plats där hoppande majoriteter och kompromisser styrt. Att konflikter är politikens livsluft gäller i mindre utsträckning i Bryssel och Strasbourg. Men även där behövs de.

Socialdemokraternas avgående gruppledare Hannes Swoboda har gjort sin tolkning av valet klar: De konservativa är förlorarna, men utgången talar ändå för en stor koalition som i Tyskland. Där styr kristdemokratiska CDU ihop med Socialdemokraterna.

Erfarenheten säger att den sortens lösningar bäddar för en sävlig reformtakt. Det som behöver göras blir ogjort, och det som ändå görs blir varken hackat eller malet.

Stor koalitionen riskerar att bli handlingsförlamad, och de som ingår i den uppfattas som del i ett amöbaetablissemang där konfliktytorna sakta försvinner. Vilket kostar på i form av förtroende och stöd, ett pris som Europas maktpartier redan betalar och har allt svårare att uthärda.

Brittiska Ukip uppfattades förr som en utpräglad högerkraft och en huvudvärk bara för Tories. Riktigt lika tydligt är inte längre detta mönster. Partiledaren Nigel Farage gladdes efter helgens val åt att ha fått se nya väljarskaror strömma från Labour.

Hos Nationella fronten märks samma förmåga att locka både män och kvinnor ur alla samhällsskikt.

Så fungerar fascistiska rörelser när de är som mest farliga. Missnöje med en europeisk stor koalition riskerar att bana väg ytterligare.

Ett alternativ, som David Camerons regering redan har experimenterat med, är att försöka ta initiativet i frågorna som ytterkantspartierna driver. Men den strategin har visat sig dömd att misslyckas. Tories mer anständiga variant av Ukips budskap har bara gynnat Ukip.

Politiskt är det också motsatsen till det EU behöver: Mer av tolerans och samarbete i Europa och större öppenhet mot omvärlden.

DN 27/5 2014 "

DN 27 maj 2014:

"Syret slukas av kamp för eller mot SD"

"Erfarenheten säger att man inte ska dra för stora växlar på ett val till Europaparlamentet. Att Moderaterna fick svagt stöd i EU-valet 2004 hindrade inte en stor moderat framgång och regeringsskifte två år senare.

Varken Junilistan eller Piratpartiet hade förutsättningar att följa upp sina EU-valframgångar i riksdagen. Medan Feministiskt initiativ nådde 2,2 procent i EU-valet 2009 halkade partiet ned till under 0,7 procent i riksdagsvalet ett år senare.

En stor del av förklaringen till skillnaden ligger förstås i frånvaron av en regerings-fråga. EU-valet är den ohämmade känslans val. Här kan vi alla använda vår röst för att visa vilka vi är och betona en viss fråga eller dimension av politiken. I verkligheten är det förstås inte riktigt sant, eftersom Europaparlamentet har makt på riktigt. Men det känns så. Sambandet mellan den egna rösten och konkreta konsekvenser är så mycket otydligare än i valen på nationell nivå.

Frågan är ändå om inte gamla sanningar om EU-valen denna gång satts ur spel. De flesta hade säkert hunnit tröttna på uttrycket "supervalår" långt före den 25 maj. Men efteråt är det svårt att avfärda tanken att detta år faktiskt skiljer sig från andra. Att valen råkar ligga samma år är inte bara en kuriositet. Det har höjt valtemperaturen och hettan i engagemanget för och emot olika partier, inte minst SD.

Ett tecken på det är att valdeltagandet i går var 5 procentenheter högre än förra gången. Ett annat är valvinnarnas profil.

Miljöpartiets framgång kan härledas till miljöfrågans betydelse i EU och till Isabella Lövins sakpolitiska framgångar som parlamentariker. Men varken Fi eller SD har någon tydlig EU-profil på sitt budskap. Båda har inför sina väljare i stället betonat att det rört sig om ett genrep. Framgång i maj framställdes som en förutsättning för en större och viktigare seger i september.

Fi har hävdat att partiet står för en ny dimension i politiken. I praktiken utgör Schyman och hennes vänner ändå ett vänsteralternativ. För fyra år sedan var detta säkert en bidragande orsak till Fis misslyckande; vänstersympatisörer ville inte ta risken att en röst på Schyman i praktiken skulle betyda fyra år till med Reinfeldt.

Med ökat stöd öppnas i stället för den omvända logiken: En röst på Fi blir en mycket tyngre vänsterröst än en på V, S eller MP om den puttar upp partiet den sista biten över riksdagsspärren. Den svenska politikens kamrat och broder 4 procent kan få sällskap av en syster.

Fis röster kan därför inte längre tänkas bort. Och det märks på tonfallen hos företrädare för övriga rödgröna partier. Tystnad och irritation har efterträtts av artigt betygande av hur ädel den feministiska kampen är. Så från vänster är inga hårda angrepp att vänta. Och även om mediernas granskning lär skärpas framöver har fenomenet Fi alltjämt nyhetens behag.

EU-valet bekräftar opinionsmätningarnas bild av att det blåser vänstervindar. Frågan i år är inte om den borgerliga alliansen kommer att tappa röster i höstens val utan hur ett regeringsdugligt alternativ skulle kunna se ut.

Socialdemokraterna är för svaga för att ensamma bilda regering och har i praktiken inga möjligheter att nå majoritet med stöd av något borgerligt parti. FP och C är för små, medan samarbete med Moderaterna starkt försvåras av gamla fiendebilder.

Miljöpartiet kommer att kräva att få vara med i en S-regering. En sådan koalition rymmer många inre konfliktdimensioner. Än svårare att komma överens blir det när en sådan parlamentariskt svag koalition tvingas söka stöd hos ytterligare ett eller två partier.

Just nu står regeringsduglighet inte högt på väljarnas önskelista. Motreaktionen kommer kanske inte före riksdagsvalet. Men den kommer. Det ligger i den mänskliga naturen att upptäcka värdet av det vi har när det har gått förlorat.

Johannes Åman johannes.aman@dn.se “

DN 27 maj 2014:

”Stoppa alla partibesök på skolor tills reglerna ändrats”

“Oförenliga principer. Enligt JO gäller objektivitetsprincipen när extremister knackar på skolans dörr. Men yrkesetiken gör det otänkbart att släppa in nazister i skolan. Det är vårt ansvar att säga ifrån. Rektor bör neka alla partier tillträde till dess att reglerna ändrats, skriver Lärarförbundets ordförande Eva-Lis Sirén. “

“En våg av främlingsfientlighet och extremism väller nu fram över Europa. Samtidigt öppnas skolans dörrar för odemokratiska partier. Skolverkets och JO:s besked att en skola måste ta emot alla partier eller inga alls har väckt starka reaktioner bland lärare och skolledare. Om några partier bjuds in till skolan kan vilket parti som helst kräva tillträde. Extremistiska åsikter som nazism och rasism och befarade kränkningar är inte skäl för rektor att neka.

Skolan ska vara en trygg plats för alla. Nazistiska och rasistiska åsikter står i direkt strid med skolans värdegrundsuppdrag. Det är skolans skyldighet att förhindra att elever utsätts för kränkningar. Lärarförbundet, som organiserar majoriteten av alla lärare och skolledare, kan aldrig acceptera nazism och rasism i skolan. Men vi kan inte heller uppmana våra medlemmar att trotsa regelverket och utsätta sig för risken att kritiseras av JO. Den enda rekommendation vi kan ge är att skolor som löper risk att få oönskade besök av odemokratiska partier måste säga nej till alla partier. I stället kan lärarna låta eleverna möta de demokratiska partierna utanför skolan.

Det är beklagligt att många skolor riskerar att bli utan partibesök, men skolorna kan ändå förmedla demokratiska värderingar och kunskap om partiernas politik. Partierna behöver inte komma till skolorna. Det går utmärkt att möta dem i kommunhus och valstugor. Det går att göra studiebesök i riksdagen. Debatter arrangeras hela tiden av andra aktörer som inte har samma krav på sig som skolan.

Kraven i olika regelverk är oförenliga. Om rektorn stänger dörren för nazistiska partier bryter det mot objektivitetsprincipen, enligt Skolverket och JO. Men om rektorn öppnar dörren för dessa partier bryter det mot såväl Skollagen som läroplanen. Beskedet är att objektivitetsprincipen har företräde. Men lärare tar sitt samhällsuppdrag på allvar och yrkesetiken gör det otänkbart att släppa in nazister i skolan. Det är vårt ansvar att nu säga ifrån.

Samtidigt som skolan är förhindrad att stänga ute något parti, är den skyldig att ingripa om en kränkning sker. När det alltså redan är för sent. När en eller flera elever redan har drabbats av angrepp på sin person på grund av exempelvis religion eller etnisk härkomst. Vi talar dessutom om partier som är kända för sin våldsverkan. Dessa ska lärarna ingripa mot.

Ett vanligt argument för att släppa in extremister i skolan är att nazistiska och rasistiska partier inte ska få stå oemotsagda. Nazism och rasism måste bemötas. Men det är en uppgift för vuxna, inte för barn. Vi får inte offra barnen och beröva dem rätten att slippa kränkningar i vår iver att behandla alla lika.

Det måste också vara upp till var och en att avgöra om han eller hon vill konfronteras med odemokratiska partier. Det valet har inte eleverna eller lärarna. Att konfrontera extremister får aldrig bli obligatoriskt. Särskilt inte för barn. I de fall nazistiska eller rasistiska partier besöker skolor måste elever och lärare alltid ha rätt att slippa delta.

Häromdagen meddelade utbildningsdepartementet att det gör en översyn av regelverken för att förtydliga för rektorerna hur avgränsningar kan göras. Det är förstås välkommet, men det är inte ett förtydligande som behövs. Skolverket och JO är tydliga.

Rektorerna måste ha möjlighet att avvisa partier som inte delar den värdegrund som slås fast i Skollagen och läroplanen. Om lagen inte stödjer det måste en lagändring utredas och komma på plats.

Tills vidare rekommenderar vi våra medlemmar följande:

1Om det finns risk att partier som inte delar skolans värdegrund knackar på dörren bör rektor neka alla partier tillträde till skolan, till dess att regelverket ändras.

2Om partier som inte delar skolans värdegrund tillåts verka i skolan ska det vara frivilligt för lärare och elever att möta dem.

3Eleverna måste få utbildning och insikt i partiernas verksamhet på andra sätt. Politikens villkor och vägval måste få stor plats i utbildningen. Det gäller inte minst för demokratins återväxt.

4Lärarfacken kan spela en viktig roll i att arrangera och bjuda in skolor till politiska debatter. Vi har inte samma krav på oss som skolan utan avgör själva vilka som ska medverka.

Lärare och skolledare ska inte behöva slå knut på sig själva för att behålla sitt civilkurage utan att bryta mot lagen. Att vi nu tvingas rekommendera våra medlemmar att stänga dörren till de demokratiska partierna visar tydligt hur fel det har blivit.

Eva-Lis Sirén, ordförande Lärarförbundet "

DN 27 maj 2014:

"Kommunala M-toppar vill lyfta nya frågor"

"Alla moderater köper inte partiledningens förklaring till kollapsen i Europaparlamentsvalet. Nu efterlyser M-kommunalråd bättre miljö- och jämställdhetspolitik. – Det är dags för Anders Borg att klippa till med kvotering av börsstyrelser, säger Bo Frank, kommunalråd i Växjö. "

"Det var inte ett val för partier som tar ansvar för helheten. Så vill Moderaternas partiledning förklara fiaskot i EU-valet.
Långt ifrån alla håller med.

Bo Frank, kommunalråd i Växjö, menar att partiet helt har missat centrala frågor som miljö och jämställdhet. Två frågor som var avgörande för många väljare i Europaparlamentsvalet.

– Vi skulle jobbat mer med miljöfrågorna, det är alldeles uppenbart, säger Bo Frank.

I Växjö har Moderaterna haft en hög miljöprofil i många år och kommunen har fått priser för sitt miljöarbete. Bo Frank menar att miljö- och klimatpolitiken prioriterats ner när partiet satsat på att maximera stödet på områden där man redan är starka.

Nu hoppas han på bättring inför riksdagsvalet i september.
– Miljöfrågorna kommer att bli viktigare än vad partistrategerna räknat med, så är det, säger Bo Frank.

Även på jämställdhetsområdet vill han att partiet svänger rejält.
– Jag tror att det är dags för Anders Borg att, som han antytt många gånger, som en symbolhandling klippa till med en kvotering av börs-

styrelser. Jag skulle stödja det till hundra procent. Jag skulle stödja en mycket radikalare jämställdhetspolitik och mycket radikalare miljöpolitik.

Anders Berngarn, kommunalråd i Moderaternas starkaste kommunfäste Lomma, som även han har profilerat sig på miljöområdet, är besviken.

– Jag tror att det är frågor som Moderaterna och alliansen tappat bort, och det är frågor som är centrala för svenska folket, säger han.

Många moderater menar att partiet i grunden har en bra miljöpolitik, men att den inte alls prioriterats i partiets valrörelse.

– Men det har varit oerhört tyst om miljön och djurhållningen i EU-valet. Jag gick tillbaka och tittade på det valmaterial som har gått ut och jag har faktiskt inte kunnat hitta någon plats där de här frågorna har varit framskjutna, säger Anders Berngarn.

Även ungdomsförbundets ordförande Erik Bengtzboe tycker att Moderaterna måste dra självkritiska slutsatser av valnederlaget.

– Vi behöver utveckla vår Europa-politik och ge rakare besked om miljö, jämställdhet och hbt-frågor. Där har vi inte uppfattas som tillräckligt tydliga med tanke på vilken partigrupp vi sitter i, säger Bengtzboe som syftar på EPP-gruppen där Moderaterna samarbetar med betydligt mer konservativa högerpartier från andra länder.

Enligt SVT:s vallokalsundersökning läckte Moderaterna som ett såll till framför allt fyra andra partier. Störst var tappet till Folkpartiet, följt av Centerpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna.

Däremot tappade Moderaterna inte särskilt mycket till Sverigedemokraterna, som framför allt framgångsrikt lyckades mobilisera sina egna väljare.

Men även om alla väljare som uppger att de skulle rösta på Moderaterna i ett riksdagsval verkligen gör det skulle partiet inte få mer än ungefär 21 procent av rösterna, enligt vallokalsundersökningen.

Inom partiet var stämningen låg i går, men att katastrofvalet i söndags skulle betyda uppförsbacke inför valet i höst ville ingen gå med på.

– Jag tror att många av oss känner sig besvikna men taggade och fulla av revanschlust, säger EU-parlamentarikern Christofer Fjellner.

Att efter ett katastrofval mobilisera för riksdagsvalet blir en stor utmaning för Moderaterna.

– Vi får se om Moderaterna känner sig tvingade att ändra något under galgen kring jämställdhet, miljö eller migration eller om man kör ner huvudet och tror att bara de fortsätter att tala om en ekonomi i balans så ordnar det sig, säger Jonas Hinnfors, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet.

Men även på den andra sidan i politiken kastas kartan om efter söndagens val.

– Vi ser en väldigt tydlig styrkeförskjutning vänsterut. Stefan Löfvens strategi i regeringsfrågan har fungerat rätt väl hittills men den förutsätter att S har en stark position. Nu handlar det inte längre om marginaliserade stödpartier. Fi, V och MP är tillsammans större än S, säger Tommy Möller, professor i statsvetenskap vid Stockholms universitet.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se
Jens Kärrman jens.karrman@dn.se
Karin Eriksson karin.eriksson@dn.se

DN 27 maj 2014:

“Moderatledare i Täby ger soffliggare skulden”

“I Täby kommunhus är stämningen dämpad. Det moderata kommunalrådet Leif Gripestam skyller resultatet delvis på soffliggarna. Men den förklaringen stöter på patrull. “

“På en bänk utanför det askgrå butikskomplexet Täby centrum har Sofia Bergström, 24, och Moa Svensson, 22, hittat en plats i solen. De har följt debatten efter söndagens EU-val lite sisådär. Men att Moderaterna gjorde ett katastrofval har inte gått att undgå.

Att partiet dessutom förlorat mark i den annars M-starka hemorten Täby förvånar inte Sofia Bergström.

När hon växte upp var det nästan otänkbart att rösta på något annat än Moderaterna. I dag har flera av hennes vänner svängt vänsterut. Att vara höger är något som hon menar är i det närmaste tabu-belagt. Risken att sammanblandas med Sverigedemokraterna är allt för stor.

– Man vill inte förknippas med dem och då går man kanske mer mot Centerpartiet och Miljöpartiet, säger Sofia Bergström.

Ett stenkast därifrån, i Täby kommunhus, är stämningen dämpad. Här har M varit det dominerande partiet sedan 1970-talet och det är här som de tidigare makarna Reinfeldts politiska karriärer tog avstamp. Men för fyra år sedan fick sig M-politikerna en omgång när partiet tappade drygt 11 procenten-heter i kommunalvalet. Att väljarna i EU-valet än en gång valde att gå mot partiet förklarar kommunalstyrelseordföranden Leif Gripestam (M) med att man inte lyckades få gehör för sina frågor.

– De blev inte lika uppmärksammade helt enkelt, säger han och pekar på bland annat frihandeln och EU-skatterna. Precis som Carl Bildt och Gunnar Hökmark anser Leif Gripestam att Moderaternas katastrofval går att spåra till den misslyckade mobiliseringen av väljarna.

– Vi har fler soffliggare, konstaterar han.

Men frågan är om argumentet håller. Valresultatet i Täby var på valnatten 58,7 procent, något mer än valet 2009 då 58,5 procent röstade. Samma trend syntes i andra starka M-fästen som Danderyd och skånska Vellinge. Även det totala valresultatet nationellt var högre i årets val jämfört med 2009.

Statsvetaren Malena Rosén Sundström är skeptisk.

– Det är en halvtaskig förklaring, för moderata och borgerliga väljare överlag brukar ta sig till vallokalerna i högre utsträckning än de röda väljarna, säger hon.

Kristoffer Törnmalm kristoffer.tornmalm@dn.se “

DN 27 maj 2014:

“Strategisk miss att jaga mittenväljare”

“Moderaternas smäll i EU-valet är för stor för att kunna skaka av sig. Partiet behöver se över sin strategi. Fredrik Reinfeldt har försökt sudda ut ideologin ur politiken och frågan är om han inte har gått för långt. “

“De nya moderaterna blev en framgångsaga som lyckades att både bilda en regeringsduglig allians och ta väljare från S. Det skedde genom att kasta loss från ideologin och hylla pragmatismen. Målgruppen var medelklassen i de större städerna. I söndags förlorade Moderaterna stort i storstäderna och gjorde sitt sämsta val sedan 1970.

Detta är förvisso inget riksdagsval utan ett EU-val, med lågt valdeltagande och utan både allians och regeringsfråga. Men ändå.

Moderaterna har genomfört 600 000 samtal och skickade ut toppgarnityret Reinfeldt, Borg och Bildt på intensivturné, men förmådde ändå inte mobilisera sina sympatisörer. Väljarnas viktigaste fråga, enligt SVT:s vallokalsundersökning, var freden i Europa. Men trots utrikesminister Carl Bildts engagemang i Ukraina-krisen misslyckades partiet kapitalt.

Det senaste året har den skicklige strategen Reinfeldts parti hackat som en gammal dieselmotor. Förra våren begrep M inte att debatten om vinster i välfärden var ett hot mot alliansen. Under sommaren och hösten trodde man att väljarna skulle rösta med plånboken i höstens riksdagsval, och satsade på att genomföra stora skattesänkningar. Kring årsskiftet insåg man att det var fel – och satsade i stället allt på att tala om skattehöjningar och budgetdisciplin. ”Krona för krona” och överskottsmål” blev bärande termer i den moderata agitationen. Bedövande tråkigt för många väljare och långt från ideologi och visioner.

Nu, efter valfiaskot, börjar Moderaterna tala om Miljöpartiet som ett vänsterparti. Det framstår som en del i en ny strategi för att locka tillbaka förlorade väljare. Moderaterna har också fått bränsle för att argumentera än mer om regeringsfrågan. Stefan Löfven kan få tre röd-grön-rosa partier att förhandla med och ett ökat tryck på en liberalare invandringspolitik, arbetstidsförkortning och högre miljöskatter. M har dessutom en allians som ser ut att kunna forcera fyraprocentsspärrar.

Men frågan är om det räcker. I söndags valde väljarna att straffa de två stora partierna som valt bort mycket av ideologin till förmån för en jakt på mittenväljare. De som vann hade tydligt ideologiska frågor på dagordningen. Resultatet av EU-valet kan leda till att ideologierna kommer åter också till riksdagsvalrörelsen. Både M och S riskerar nya fiaskon om väjarna tycker att mittenpolitiken är för syrefattig.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN 27 maj 2014:

”Allt handlar om mänskliga rättigheter”

“Hennes mamma tvångssteriliserades. Som barn kallades hon ”jävla tattarunge”. Så sent som 2011 registrerades hon olagligt av polisen. Fis Soraya Post bär på erfarenheter som få andra toppolitiker har. Som nyvald EU-parlamentariker blir hon Sveriges första romska politiker på riktigt hög nivå. DN:s Niklas Orrenius och Lotta Härdelin följde henne före och efter söndagens rosa valframgång. “

“Det är ett par veckor kvar till valet. Soraya Post står i duggregnet på Chalmersgatan i centrala Göteborg. Fi ökar som en raket i mätningarna. Mobiltelefonen surrar nonstop. -Aftonbladet vill veta: Vad tycker du om porr? Förbjuda? Tillåta?

Soraya Post skakar på huvudet: något porrförbud vill hon inte ha. För var ska man dra gränsen? Och kanske finns porr som inte är kvinnoförnedrande?

Tydligen har flera av hennes parti-kamrater i Fi svarat att de är för ett förbud. Fi splittrat i porrfrågan, så har Aftonbladet tänkt sig vinkeln. Soraya Post suckar, skrattar till, fimpar cigarretten och går in på Jennie H:s nagelstudio.

– Vad tycker du om porr, Jennie? frågar hon.

Jennie Heijdenberg ler. Hennes nagelsalong luktar starkt av akryl, som man bygger och förstärker naglar med. En mops, en chihuahua och en dvärgpinscher struttar omkring.

Soraya Post är en av Jennie H:s många stammisar. En gång i månaden går hon hit för att fixa naglarna och prata med Jennie.

– Soraya är ju lite wild and crazy, säger Jennie Heijdenberg och ser roat på sin kund. Någon gång fick hon för sig att hon skulle ha illgrönt på naglarna. ”Det ser så snyggt ut på andra”, sa hon. Jag sa: det är inte din stil.

Vilken är hennes stil då?

– Mycket färg. Lila, violett, cerise.

Soraya Post klappar sig på bröstet där ett rosa märke från Feministiskt initiativ sitter fastnålat.

– Den här gången måste det matcha min Fi-knapp, vet du.

Jennie Heijdenberg låter Soraya Post välja mellan rosa nyanser: pinky bikini, rose berlingot och purple panic.

– Pinky bikini, är den inte lite mesig? Jag tar purple panic. Den är ju skitkaxig, den kör vi på. Och jag älskar ju Prince och ”Purple rain”.

Aftonbladet ringer igen, sedan SVT. Aktuellt vill ha med Soraya Post i studion.

De etablerade partierna har haft lång tid på sig att göra något åt kvinnoförtryck och diskriminering, men det går för långsamt, säger Soraya Post. Och titta hur det ser ut när det är partiledardebatt: sju män och så Annie Lööf som enda kvinna!

– Det är bara att se på den uppställningen så förstår man att vi behövs.

Orden kommer med en självklarhet. Så talar en toppolitiker på väg in i EU-parlamentet, buren av en rosa opinionsvind.

Men det räcker med att känna till lite grand om Soraya Posts bakgrund för att förstå att det inte är någon självklarhet att hon nått sin framskjutna position.

Och för ett halvår sedan var hon inte ens politiker.

Soraya Post grät i telefonen första gången vi talade med varandra. Det var i september förra året. Två månader senare, i november, skulle Feministiskt initiativ komma att värva henne.

Soraya Post skulle komma att stå på ett nomineringsmöte och utan att darra likna sig själv vid Martin Luther King, Rosa Taikon och Rosa Parks.

Men det visste hon inte när jag ringde i september. Hon var 56 år: en romsk aktivist och offentlig tjänsteman vid Västra Götalands-regionen. En internationellt efterfrågad expert på mänskliga rättigheter. En från-skild fyrabarnsmor som levde ensam i en vacker lägenhet i centrala Göteborg.

De senaste tio femton åren hade hon känt sig pånyttfödd. Hon hade lyckats göra sig fri från tyngande bagage från uppväxten. Hon hade börjat ta plats – och hon hade slutat att nedvärdera sig själv.

– Nu kommer allt tillbaka. Allt det mörka, sa Soraya Post när hon lyssnat på det jag hade att säga.

Jag hade fått polisens olagliga register över tusentals romer i mina händer. ”Kringresande”, hade polisen döpt den stora datamappen till.

Jag gick igenom över fyra tusen namn på människor, räknade och funderade.

Där fanns de gamla svensk-romska släkterna: Taikon, Columber, Kaldaras. De äldsta registrerade var döda, födda på 1800-talet.

Det var oerhört många barn i registret. När jag räknat visade det sig att totalt 1 320 barn registrerats, spridda över landet. Flera hade förts in i registret som spädbarn.

Nästan alla i registret tycktes vara romer. Undantag fanns: Om en rom fått barn med en icke-rom var även denne registrerad, tillsammans med släktingar.

Många registrerade var helt ostraffade. Registret innehöll inga upp-gifter om eventuell kriminalitet. Däremot var namn, kön, personnummer, folkbokföringsadress och släktband noggrant angivna.

Jag studsade när jag såg Soraya Posts namn i registret: hon är ju en känd människorättsaktivist! Jag slog 031-numret, levererade nyheten: du finns i polisens romska register. Dina barn också. Och dina barn-barn.

Mellan snyftningarna började Soraya Post att berätta sin familjs historia.

Den var även Sveriges historia.

– När jag döpte min dotter 1979 så stod det ”zigenare” i dopattesten. Jag tänkte inte så mycket på det då. Det var bara så det var. Vi var märkta, vi romer, vi var andra klassens människor. Hela min självbild

gick ut på det i så många år: jag såg ned på mig själv, säger Soraya Post.

Det finns så många exempel på diskriminering och förtryck i Soraya Posts liv att det är svårt att veta var man ska börja. Ändå säger Soraya Post att hon haft det lättare än de flesta andra romer. Skälet:

– Jag är blond. Därför har jag alltid fått föra familjens talan. Det funkar så: många litar mer på blonda människor än på mörka. Mamma var väldigt mörk.

1958 tvångssteriliserades Soraya Posts mamma Ingrid av sjukvården i Göteborg. Enligt vad Soraya Post fått höra var hennes mamma gravid då – en graviditet som avslutades. Vårdpersonalen gjorde en tvångsabort.

– De sa till mamma: Var glad att du har fått två barn. Vill du behålla dem måste du gå med på det här.

Fyrtio år senare beslutade staten att Ingrid Post skulle få ersättning för övergreppet på 1950-talet. Blonda Soraya Post drev ärendet åt sin mörka mamma. När pengarna väl kom – 180 000 kronor – mådde både mor och dotter illa.

– Tänk själv: att få pengar för ett barn man aldrig fick se. ”Det var ett gossebarn”, berättade mamma att de sa. Hon plågades i resten av sitt liv.

För några veckor sedan beslutade Justitiekanslern att Soraya Post och alla andra som finns i ”Kringresande-register” har rätt till 5 000 kronor i skadestånd för kränkningen som polisens olagliga registrering inneburit.

– Jag tänker inte ansöka om pengar. Det känns ovärdigt.

Soraya Post har levt i den romska kulturen i hela sitt liv. Hon tillhör gruppen resanderomer. Familjen talade romani i hemmet. Hon var duktig i skolan – men hoppade av gymnasiet när hon blev kär och flyttade ihop ”med en Taikon”, som hon säger.

Fyra barn fick de, Soraya Post och hennes man. Barnen är vuxna i dag, föräldrarna skilda. Soraya Post har god kontakt med sin exmake, säger hon.

– Nu blir det inga fler män. Jag är en matriark, Niklas. Jag klarar mig bra.

Även Soraya Posts äldsta dotter gifte sig ung, som sextonåring. Det var inget officiellt äktenskap – men det hölls en bröllopsfest och alliansen erkändes i släkten.

Unga brudpar är inte helt ovanliga i den romska kulturen, framhåller Soraya Post.

– De ville ha varandra.

Några dagar före valet följer DN:s fotograf Lotta Härdelin och jag med Soraya Post till Skarpnäck för att träffa en grupp romska väljare. Romerna på mötet är politiskt engagerade från höger till vänster.

Soraya Post har en tydlig vänsterprofil. I tidigare val har hon röstat på Vänsterpartiet. Ändå deklarerar den blått sinnade Gregor Rosengren-Kwiek att han tänker lägga sin röst på henne.

– Jag vill så gärna att hon ska till Bryssel.

En annan mötesdeltagare, Sixten Lassesson, nickar medhåll.

– Vi kan lita på Soraya. Hon förstår våra frågor och svar. De behöver en rom därinne i parlamentet!

Soraya Post betonar att hon står för feminism och mänskliga rättigheter för alla. Hon är inte längre en romsk lobbyist som enbart ska slåss för romernas sak – hennes uppdrag är bredare nu. Samtidigt ser hon antiziganismen som Europas kanske allra mest brännande fråga.

– I det moderna Europa lever femton miljoner romer som i ett katastrofområde i tredje världen. Det är en skam.

På valnatten kramar Soraya Post partivännen Gudrun Schyman, badandes i rosa ljus. Fi-anhängarna jublar när hon håller sitt segertal.

– Europa har varit fattigt på kärlek. Nu kommer vi!

Senare på natten doppar hon fötterna i Mariatorgets fontän och jublar tillsammans med en annan valvinnare, Miljöpartiets Gustav Fridolin.

Dagen efter vallas hon mellan radio- och tv-studior. Vilken partigrupp kommer ni att tillhöra? vill alla veta. Antingen vänstergruppen GUE/NGL, där Vänsterpartiet ingår, eller den gröna gruppen G/EFA där Miljöpartiet finns.

– I början av juni åker vi ned till Bryssel för att förhandla.

Det har Soraya Post gjort förr. Bryssel är hemmaplan för en romsk aktivist på EU-nivå. Där har hon skaffat allierade som franske parlamentarikern Daniel Cohn-Bendit och liknat Berlusconi vid Mussolini från en talarstol.

Vad tror du att de säger på Jennie H:s nagelsalong nu?

Soraya Post skrattar. Ett hest, hjärtligt skratt. Sömnbristen, intervjuerna och cigarretterna har satt sig på stämbanden. Men naglarna lyser fortfarande av purple panic. Jennie H kan sina saker.

– Jag tror att de är skitstolta.

Niklas Orrenius niklas.orrenius@dn.se “

“**Fakta.**
Namn: Soraya Post.
Ålder: 57 år.
Yrke: MR-strateg – vilket innebär att utbilda tjänstemän och politiker i mänskliga rättigheter – på Västra Götalandsregionen. Drev även tidigare kiosker i Göteborg.
Bakgrund: Människorättsaktivist, särskilt aktiv för kurdernas och romernas sak.
Familj: Frånskild. Fyra vuxna barn. Åtta barnbarn.
Aktuell: Nyvald EU-parlamentariker för Feministiskt initiativ. “

DN 27 maj 2014:

“Svårt för extremisterna att påverka i EU”

“Högerextrema och EU-kritiska partier skördade framgångar i EU-valet. Det kommer att förändra EU-parlamentet och leda till ännu fler kompromisser mellan de stora partigrupperna. “

“Det är dagen efter i Bryssel och många frågar sig: Vad var det som hände? Väljarna i EU har straffat de stora etablerade politiska partierna och röstat fram ett betydligt mer polariserat EU-parlament.

Högerpopulistiska och höger-extrema partiers framgångar i länder som Storbritannien, Frankrike, Danmark, Ungern och Grekland kommer utan tvivel att förändra EU-parlamentet. Men frågan är hur?

Dessa partier har förvisso inte gått framåt överallt.

I flera länder – Bulgarien, Slovakien och Rumänien – har de öppet rasistiska och nationalistiska partierna som tidigare haft platser i EU-parlamentet i stället röstats bort. Enligt en sammanställning som Expo har gjort finns de högerextrema partierna efter valet i 13 av EU:s 28 medlemsländer.

Men enbart det faktum att franska Nationella fronten ser ut att få 24 platser i EU-parlamentet innebär en mindre revolution. De kommer säkert att höras och synas mycket mer.

Hittills har Nationella frontens ledare Marine Le Pen sett ganska ensam ut i parlamentets korridorer, nu kommer hon ha ett halvt hov omkring sig. Hittills har hon inte heller verkat särskilt intresserad av långa sammanträden och annat som arbetet i parlamentet innebär. Marine Le Pen har använt EU-parlamentet som en politisk plattform – och som en inkomstkälla för sig själv och sin partner, som hon har anställt som assistent.

Om de extrema vill ha verkligt inflytande över lagstiftningen lär det däremot bli svårt.

Det är för det första fortfarande oklart om de kommer att lyckas med föresatsen att bilda en egen politisk grupp i EU-parlamentet. En sådan lär de behöva om de ska kunna påverka EU:s lagar.

Det krävs 25 ledamöter från sju länder för att bilda en grupp, och hittills består Le Pens potentiella samling av partier från fem länder. De hade räknat med SNS, det nationalistiska slovakiska partiet, men det partiet lyckades inte ta sig in i EU-parlamentet den här gången utan åkte ut.

Men även om de får ihop det antal som behövs för bilda grupp blir det sannolikt svårt för de höger-extrema att få makt över lagstiftningen. Många här i Bryssels korridorer tror att EPP, de konservativa och kristdemokratiska partiernas grupp, och den socialdemokratiska S-gruppen kommer att samarbeta ännu mer än förut för att hålla dem borta.

EPP backade ordentligt i valet men är fortfarande EU-parlamentets största partigrupp med 212 mandat. S-gruppen gick också tillbaka, men inte lika mycket som EPP och landade på andra plats med 189 ledamöter.

Tillsammans har de två största grupperna alltså en majoritet av det nya EU-parlamentets 751 mandat. Och båda gruppernas företrädare har förklarat att de vill begränsa de extrema partiernas inflytande.

Framgångarna för Nationella fronten och liknande partier kan alltså leda till ännu fler kompromisser och därmed paradoxalt nog till ett mindre politiskt beslutsfattande i EU-parlamentet.

Men en sådan strategi lär möta högljutt motstånd och ses som en bekräftelse på de högerextremas föreställningar om att maktens partier alltid håller ihop.

Ingen kan heller hindra de extrema från att rösta på de förslag som de gillar. Därför kan deras närvaro i EU-parlamentet ändå komma att påverka besluten.

Det finns frågor där EPP och S inte alls kommer överens.

Ett sådant område är klimatpolitiken, där S vill ha fler och mer bindande mål och regler.

Hittills har en stor majoritet av gröna, liberala och vänsterpartier i EU-parlamentet ställt sig bakom en sådan ganska tuff klimatpolitik.

Men EPP-gruppen är splittrad. Många konservativa parlamentariker tycker att EU:s klimatpolitik är klåfingrig, leder till höga energipriser och hämmar industrin. Om de kan få stöd av Marine Le Pen och hennes vänner skulle det förvåna om de tackar nej.

Annika Ström Melin annika.strom.melin@dn.se “

DN 27 maj 2014:

“Ukips framgång pressar Cameron”

“EU-skeptiska Ukips historiska seger i valet till EU-parlamentet skakar om Storbritanniens politiska etablissemang. Regeringspartiet Tories -pressas nu att bli tuffare både i EU- och invandringsfrågan. “

“Ukips ledare Nigel Farage har fått den politiska jordbävning i Storbritannien som han önskat sig. För första gången på över 100 år blev varken Labour eller konservativa Tories största parti i ett brittiskt val.

I stället är det EU- och invandringskritiska Ukip som med sina 27,5 procent av rösterna står som segrare. Samtidigt kom premiärminister David Camerons konservativa parti för första gången någonsin först på tredje plats i ett val, efter oppositionspartiet Labour.

– Vi är en tredje kraft att räkna med i brittisk politik, sade en jublande Farage efter att det stod klart att partiet stod som segrare.

Nu siktar den färgstarke ledaren mot nästa mål – att ta plats i det brittiska parlamentet.

Och med bara ett år kvar till -allmänna val och Ukip flåsandes i nacken rör det sig nu oroligt i leden i de etablerade partierna. Särskilt de Konservativa, varifrån flest Ukip-väljare kommer, är oroliga.

Kommentarerna efter valet visar att partiet, som tidigare viftats bort som en bunt knasbollar, nu tas på allvar. Redan på måndagen var inrikesminister Theresa May ute och signalerade att hon ska undersöka

möjligheterna att begränsa invandringen från EU, en av Ukips paradfrågor.

Cameron menade att resultatet visar att väljarna är desillusionerade med EU och lovade att regeringen kommer att se till att Storbritannien får ett nytt avtal med EU som ger det nationella parlamentet mer makt, för att därefter, 2017, hålla en folkomröstning i EU-frågan.

– Budskapet är mottaget och förstått, sade premiärministern.

Men många väljare tycks misstro Cameron. De tror inte han lyckas få med sig särskilt mycket i en omförhandling av kontraktet och de är inte heller övertygade om att han verkligen kommer att hålla en folkomröstning.

Också pressen på Labourpartiet ökar. Partiet har hittills lett de nationella opinionsundersökningarna. Men resultatet både i EU- och lokalvalen, som ägde rum samma dag, är sämre än väntat. Flera inom partiet menar nu att även Labour måste lova en folkomröstning om EU-medlemskapet om partiet kommer till makten.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se "

DN 27 maj 2014:

”Stor risk att vi ställer oss utanför grupperna”

“Sverigedemokraterna säger nej till samarbete med franska Nationella fronten. Partiet tror sig inte heller kunna samarbeta med sin favoritpartner i Europa, Dansk folkeparti.

Återstår gör brittiska Ukip, men eftersom det knappast heller är aktuellt förbereder sig SD nu för att bli grupplöst i EU-parlamentet.

SD:s toppkandidat Kristina Winberg skulle som EU-parlamentariker utan grupptillhörighet få betydligt mindre inflytande och mindre talartid.
– Får vi inte ut något som är tillräckligt bra från någon av grupperna är det stor risk att vi ställer oss utanför. Men vi får ju insyn i EU-arbetet i alla fall, säger partisekreteraren Björn Söder till DN.

Dansk folkepartis EU-toppkandidat Morten Messerschmidt inledde i går förhandlingar med brittiska Tories om att ingå i samma partigrupp som de konservativa i Storbritannien.

Men i det sällskapet är inte SD välkommet.
– Det är nog så att vi inte har samma möjligheter längre, medger Björn Söder.

SD-ledaren Jimmie Åkesson sade i Sveriges televisions Aktuellt på måndagskvällen att Dansk folkeparti och Ukip är de enda partier SD kan tänka sig samarbeta med, Han uteslöt därmed för första gången Nationella fronten.

Karin Zillén karin.zillen@sydsvenskan.se
Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se "

DN 27 maj 2014:

Frågor & svar

Vem blir EU-kommissionens nya ordförande? Och vilka kamrater får de svenska partier som för första gången tar plats i EU-parlamentet? DN:s Annika Ström Melin svarar.

1 Konservativa partigruppen blir störst i EU-parlamentet. Betyder det att Jean-Claude Juncker blir EU-kommissionens näste ordförande?

Nej, det är inte säkert. Enligt reglerna i EU:s fördrag är det - Europeiska rådet, stats- och regerings-cheferna, som ska föreslå en kandidat till ordförandeposten i kommissionen, som sedan ska väljas av EU-parlamentet.

Och flera av EU-ländernas politiska ledare vill inte alls ha Juncker. Storbritanniens David Cameron anser till exempel att han är alldeles för federalistisk och vill centralstyra EU. Ungerns Viktor Orbán är också öppet kritisk.

Det kommer sannolikt att bli en utdragen och trasslig förhandling innan alla är överens.

2 Vilken partigrupp kan Sverige-demokraterna komma att tillhöra?

SD:s riksdagsman Kent Ekerot är kassör i EAF, European alliance for freedom, som bildats av franska Nationella fronten, belgiska Vlaams belang, österrikiska FPÖ och har stöd av nederländska Geert Wilders islamfientliga PVV. Ändå hävdar SD att partiet inte har bestämt sig.

Dessutom vill SD helst vara i samma grupp som Dansk folkeparti, som inte vill samarbeta med Nationella fronten. Men det är inte självklart att SD släpps in i den grupp som Dansk folkeparti tillhör.

3 Och Fi, i vilken grupp hamnar de?

Frågor om kvinnors rättigheter har tidigare ansetts särskilt viktiga i till exempel den liberala och gröna gruppen och i vänstergruppen, men de drivs förstås på olika sätt. I den gröna gruppen finns många som förespråkar legal prostitution. **DN "**

DN 27 maj 2014 :

"Ukraina har svaret på EU:s kris"

"Om EU:s medborgare hade röstat som Ukraina hade man kunnat se fram emot en lysande framtid. Motmedlet mot höger-extremismen finns i öster, skriver den amerikanska författaren Timothy Snyder. "

"Ukraina. Deltagandet i söndagens val till EU-parlamentet var lågt (43 procent) och de som var motiverade nog att rösta stöttade gärna partier som ifrågasätter EU:s existens. Den antieuropeiska extrem-högern förstärkte sin position i de flesta europeiska länder, och framför allt i Frankrike (där Front National fick 25 procent). I presidentvalet i Ukraina var deltagandet högt (61 procent), den segrande kandidaten förde en proeuropeisk kampanj och extremhögern var i princip helt frånvarande (2 procent). Om européerna hade röstat som ukrainarna gjorde, så hade Europa kunnat se fram emot en framtid av säkerhet och välgång.

Många européer har levt i en alternativ informationsverklighet, och därmed lagt grunden för detta bakslag. Inom den europeiska vänstern, och särskilt i den tyska, har kritiken av ukrainsk fascism varit standard. Inget mått av information eller argument har kunnat ändra denna fasta hållning. Man kan bara hoppas att dessa valresultat kommer att öppna somliga ögon. Den europeiska vänstern har ett verkligt problem – och det är inte den ukrainska extremhögern. Det är den europeiska extrem-högern, som råkar vara populär, stödd av den ryska extremhögern, som råkar sitta vid makten.

Den europeiska extremhögern har månglat en annan fantasi: den om nationalstaten. Om bara Skottland, eller England, eller Frankrike eller

Österrike eller Grekland eller Bulgarien och så vidare kunde göra sig fria från den Europeiska unionen så vore allt bra. Allt skulle inte vara bra. Det är helt i sin ordning att klaga på avlägsna byråkrater som inte begriper sig på lokala omständigheter. Men det är en helt annan sak att tolka normala frustrationer inom vilken större politisk enhet som helst som ett större program. Nationalstaten är en utopi. Det finns inga vägar tillbaka till den. Européer som tror att upplösning är en god idé bör konsultera 1920- och 1930-talets historia. Eller fråga dagens Ukraina.

Européer och ukrainare delar just nu ett val mellan någon sorts europeisk integration och en alternativ eurasisk integration utifrån president Putins planer. Ledarna för den europeiska extremhögern, med understöd av den samtida världsfrånvändheten hos stora delar av den europeiska vänstern, för inte sina folk tillbaka till nationalstaten (vilket är omöjligt) utan mot ett Europa under rysk dominans. Om man undantar vissa mindre oenigheter så är detta en sak där europeiska populister, fascister och nynazister är överens: Putin är en beundransvärd ledare vars idéer om Europa är sunda. De framställer sig som nationalister samtidigt som de stöder utrikespolitiken hos en främling, som inte gör någon hemlighet av att vilja behärska deras länder.

De påstådda patrioternas förräderi av patriotismen är tydligt nog. Vad som gör förräderiet till en grotesk tragedi är den faktiska maktbalansen. Europa är en mycket större makt än Ryssland. De ryska ledarna, som är medvetna om sin egen svaghet, söker skydd hos Kina. Med andra ord väljer många européer personer som vill att Europa skall vara beroende av en främmande makt, vilken i sin tur vill vara avhängig ytterligare en annan makt. Det är nog rimligt att påstå att inte särskilt många av den europeiska extremhögerns väljare faktiskt skulle vilja bo i Ryssland eller Kina. De röstar för en fantasi om åtskillnad från världen, men vad deras ledare vill ge dem är integration med en värld de tycker mycket mindre om.

Valresultaten kommer att rensa en del skallar, men något betydligt mer omfattande behövs. Vad vi har sett sedan den senaste större utvidgningen är att EU inte kan så still. Det behöver utmaningar och projekt. Det behöver energin och entusiasmen hos folk som inte tar frihet och ordning för givna men som vill arbeta för det. Under den ukrainska revolutionen kämpade folk med EU-flaggan i händerna; i det ukrainska valet köade folk i timmar med EU-symboler på kläderna. Den Europeiska unionen har utvidgats sedan den grundades som Europeiska gemenskapen, och den kommer och bör fortsätta göra så.

Under tiden behöver Ukraina hjälp. Om EU skulle tillkännage att Ukraina kan inträda som fullvärdig medlem inom, säg, tio år, så skulle två saker omedelbart inträffa. För det första skulle Ukraina motiveras att, liksom tidigare Polen och andra, undanröja den korruption som är landets stora farsot, eftersom det skulle stå klart vad man skulle få i gengäld. För det andra skulle internationella investerare, inklusive de ryska som för tillfället lämnar Ryssland, komma till Ukraina. Den utveckling som detta skulle innebära för Ukraina skulle också komma EU till godo, eftersom det skulle stabilisera gränsen mot Öst och demonstrera att europeiska värderingar inte bara är attraktiva utan också effektiva.

Europa behöver detta – inte så mycket för att påminna andra, utan för att påminna sig självt.

Timothy Snyder Professor i historia vid Yale och författare till bland annat ”Bloodlands. Europe between Hitler and Stalin” om Öst- och Centraleuropas tragiska 1900-tal (på sv. ”Den blodiga jorden”, Albert Bonniers förlag, 2011).Övers. från engelska: Jonas Thente.

* Demokratiproblem, juridik.

Politik för en demokratiminister och en justitieminister.

Politiken i världen? Hur är det med den?

I USA, Ryssland, Kina, Indien, Pakistan, Japan, Thailand och övriga Asien. Europa, Mellanöstern, Nordafrika och övriga Afrika. Mexiko och Sydamerika, Australien, Oceanien, Polerna och Rymden ?

Alla de här områdena har konflikter och svåra förhållanden på avstånd från Sverige. Hur ska man beskriva? Man kan väl åtminstone säga djupt oroande ?

Politiken i olika delar av världen har olika historiska förutsättningar, går fram på olika linjer och kan för världen inte enkelt beskrivas i en gemensam formel. Men saker har inträffat som gör att ländernas politik måste bli mer och mer gemensam. Transporttkniken har utvecklats, de tidigare u-länderna har börjat komma ikapp i-länderna, handelsutbytena har ökat och ländernas ekonomier är mer inflätade i varandra än tidigare. Och på detta har världens klimat blivit en gemensam faktor. Uveckligen kan beskrivas som ökad globalisering.

Valet till Euparlamentet har visat på en stor främlingsfientlighet som hindrar en bra utvecklig av globaliseringen.

Svenska regeringen har ett utrikesdepartement , en utrikesminister och ambassadörer världen runt. Vad regeringen gör har nämnts i

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Första delen med de första 12 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf och
Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

I den första delen finns fullständiga artiklar för politikområden Ledning - Sjukvård, hälsovård, räddningdtjänst o d.
http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf

Sidnummer är sidnummer i den första delen:

4 **Introduktion**

22 **Innehållsförteckningar till alla politikområden**
Därefter följer polikområden med fullständiga artiklar för följande politikområden:

43 **Ledning**. (Statsminister)

56 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)

72 **Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)

124 **Europaplanering.**(EU-minister och Europaplaneringsminister)

177 **Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)

302 **Försvar.** (Försvarsminister)

349 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)

368 **Transporter.** (Infrastrukturminister)

395 **Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och byggminister.)

404 **Landsbygden.** (Landsbygdsminister)

458 **Bistånd.** (Biståndsminister)

484-573 **Sjukvård, hälsovård, räddningdtjänst o d.** (Socialminister)

I den andra delen finns fullständiga artiklar för politikområden Hushållsverksamheter - Pengar.
http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

Sidnummer är sidnummer i den andra delen:

4 **Introduktion**

22 **Innehållsförteckningar till alla politikområden**
Därefter följer polikområden med fullständiga artiklar för följande politikområden:

43 **Hushållsverksamheter.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)

71 **Omsorg och barn och äldre o d.** (Barn- och äldreminister)

106 **Utbildning.** (Utbildningsminister)

129 **Information, kultur, religion, nöjen, idrott od**. (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)

185 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)

241 **Näringar.** (Näringsminister)

280 **Handel.** (Handelsminister)

345 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)

417 **Polisen. Brott. Kriminalvård o d**. (Justitieminister, del)

444-594 **Pengar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

DN 5 juni 2014:

“Jag har sett Sverige bli unikt på fel sätt”

“I morgon är det den 6 juni, Sveriges nationaldag. Borzoo Tavakoli flydde hit 1988, till det som var hans drömland. Men under dessa 25 år har något hänt: världens mest utvecklade välfärdssystem har monterats ner, skriver han. “

“Sedan 25 år tillbaka bor jag i ett unikt land. I Sverige. Men Sverige var med mig långt innan jag kom hit.

Första gången jag hörde talas om Sverige gick jag i femte klass i en iransk skola. Min lärare förmedlade häpnadsväckande uppgifter: ”Längst uppe i norra Europa ligger ett land som heter ’Sued’ och där sex är fritt. Alla ligger med alla, och överallt, på gator, i parker och på restauranger.” Så formades min bild av Sverige.

Jag blev extra förvånad när läraren skrev ut namnet på landet på tavlan, ”Sweden”. Jag förstod att de vackra tändsticksaskarna med beteckningen ”Made in Sweden” i min samling inte kom från Sudan, som jag trodde, utan från det konstiga landet i norr. När mina klasskamrater kom för att titta på mina svenska askar kände jag på mig att min tändsticksrelation till landet hade höjt min status i kamratkretsen.

Senare lärde jag mig mer. I Sverige delade man ut Nobelpriset, svenskarna är mycket toleranta, och min morbror berättade att världens vackraste kvinnor levde där. Jag blev en Sverigefantast och tog som uppgift att upplysa mina kamrater om det unika landet, Sverige.

Med åren bleknade mitt intresse för Sverige, trots att jag upptäckt Ingmar Bergman, August Strindberg och Carl von Linné. Den politiska kampen i Iran dominerade mitt liv. Jag var en av de upproriska studenter som tog ställning mot shahens diktatur, och vi fick betala ett högt pris i form av tortyr, fängelse och dödsstraff. Jag hamnade i det ökända Evinfängelset, men undslapp med livet i behåll. Det gjorde inte två av mina syskon, och heller inte flera av mina närmaste vänner.

När shahen störtades i revolutionen 1979 släpptes alla politiska fångar fria. Jag var en av dem. Men friheten blev kortvarig. Ett år senare var Iran en religiös diktatur och jag slöt mig till den underjordiska motståndskampen. 1982 flydde jag till gränsområdet mellan Iran och Irak, i Kurdistan. Länderna låg i krig mot varandra och området låg utanför både regeringarnas kontroll. Tusentals iranska regimmotståndare sökte sig till detta ingenmansland. Vi satte upp våra läger där och bombades från båda sidor.

Under de sex åren i bergen återväcktes min relation till Sverige. Några av mina kamrater hade flytt dit, och i ljuset av deras berättelser framstod Sverige som ett unikt land. En vän skrev: ”Den jämlikhet, trygghet, solidaritet och frihet som vi kämpar för finns redan här.” Brevet innehöll dessutom två kassetter, en med Cornelis och en med ABBA.

Den unge revolutionäre studenten hade nu blivit en man som sökte ett alternativ till den iranska teokratiska diktaturen. I mitt sinne lades ett faktum till ett annat och gav upphov till en lavin av tankar och förhoppningar.

En miljon bostäder hade på tio år byggts i detta land med bara åtta miljoner invånare.

Landet har världens högsta levnadsstandard. Det finns ingen fattigdom i landet.

Landet har världens lägsta arbetslöshet. Det fåtal som saknar arbete får sin tillvaro tryggad av samhället.

Pensionssystemet garanterar en trygg ålderdom även för arbetarklassen.

Utbildningssystemet ger lika möjligheter för alla barn och ungdomar oberoende av deras sociala bakgrund och tjockleken på föräldrarnas plånbok.

Alla har rätt till en likvärdig sjukvård.

Från BBC fick jag veta att i detta unika land fanns också en unik politiker, Olof Palme. Denne man hade kallat Francoregimen för ”Satans mördare”, hade gått i täten i en demonstration mot USA:s krig i Vietnam, och han stödde ANC under den tid då västvärlden i praktiken stödde Sydafrikas apartheidsystem.

Palmes gärning angick mig också mer direkt, då han under flera år var FN:s medlare i Iran–Irak-kriget. 1988 angrep Irak vårt läger med kemiska vapen och 17 av mina vänner dödades. Samma år avrättades tusentals politiska fångar i Iran. Läget för oss i tältlägren blev hopplöst och vi måste fly på nytt. Själv hamnade jag i Sverige, landet som tidigare hade gett fristad till amerikanska desertörer från Vietnamkriget, och politiska aktivister från Östeuropa och Pinochets Chile. Jag hamnade i just detta unika land som varit föremål för min barndoms fantasier och min politiska beundran. Det visade sig vara en vinstlott i mitt liv.

Efter en mellanlandning på Cypern mötte jag för fösta gången svenskarna. Ett lättklätt svenskt par hamnade i stolarna framför mig. Bakom mig satt två iranska kvinnor helt täckta i svart. När det unga paret började kramas och kyssas mindes jag roat vad min lärare hade berättat om Sverige. Men kvinnorna bakom mig började viska upprört och en av dem utbrast: ”Jag åker tillbaka, jag vill inte åka till ett sådant land.” Jag insåg att jag var en flykting, på väg att fly från de bakre till de främre stolarna. Från Iran till Sverige.

Vi var 13 flyktingar som väntade hela natten på att granskas av gränspolisen på Arlanda. När jag trodde att förhöret var färdigt frågade polismannen plötsligt: ”Varför sökte du dig just till Sverige? Vet du att Sverige har den högsta andelen alkoholister och den högsta andelen självmord i Europa?” Jag hade stor erfarenhet av poliser. Den här skulle nog inte ta fram batongen, men han ville uppenbarligen förmå mig att åka någon annanstans. Han förstod tydligen vad som rörde sig i mitt inre. Hans svar blev avväpnande: ”Jag vill bara att du ska veta i förväg att Sverige har sina brister. Jag vill helt enkelt varna dig så att du inte blir besviken när du kommer in i samhället”. För mig var detta bemötande en overklig upplevelse. En polis som beter sig som en medmänniska! En grindvakt som får mig att känna mig välkommen! Det var Sverige 1988.

Palme hade mördats två år före min ankomst. I ett tal 1975 hade han pekat ut människovärdet som en grundpelare för varje sant demokratiskt samhälle. Jag förstod att detta var en insikt som väglett den välfärdspolitik som hade gett Sverige en särställning i världen.

Allt i det nya landet var häpnadsväckande, och det mina vänner berättat i sina brev visade sig vara sant. Som Alice i underlandet blev jag varse det ena undret efter det andra. Men Alices underland var och förblev en dröm. Mitt underland existerade i verkligheten. Alices underland upphörde att finnas till när hon vaknade. Mitt underland föll med tiden sönder inför mina egna ögon. Jag upplevde inte uppbygg-

naden av den världsberömda svenska modellen men jag fick bevittna dess undergång.

Efter ett år i Sverige hade jag ett jobb vid sidan om mina studier, en chans som sällan förunnas dagens invandrare. Vid anställningsintervjun sa kommunens ansvarige: ”Här i Sverige är pensionärerna och barnen de viktigaste. Pensionärer därför att de har byggt vårt samhälle och barnen därför att de ska bygga det i framtiden.”

Jag arbetade inom hemtjänsten i fyra år. För att få historiskt perspektiv på de gamlas levnadsvillkor studerade jag hur det allmänna pensionssystemet hade byggts upp. Men efter några år kände jag mig som en aktiespekulant. Det rättvisa och sammanhållna pensionssystemet hade ersatts av ett otal fonder, och jag som löntagare skulle välja ”fritt” vilka fondbolag som skulle hantera min pension. Samtidigt började privatiseringen av hemtjänsten. De gamla gavs nu ett ”fritt” val att exploateras av det ena eller det andra företaget. De som väljer fel har sig själva att skylla. Huruvida de ”byggt vårt samhälle” är betydelselöst. Jag slutade i hemtjänsten när privatiseringen nådde min arbetsplats.

När jag lämnade äldrevården fick jag i gengäld direkt kontakt med den andra nyckelgruppen, jag fick barn. Min son föddes i en atmosfär av stöd och omsorg. Jag kommer aldrig att glömma brickan med cideglaset och tårtan med Sveriges flagga, och alla varma gratulationer från vårdpersonalen. Är en förlossning på ett svensk sjukhus fortfarande en underbar upplevelse? I januari i år skrev Ulrika Blumfelds ett öppet brev i DN till sjukvårdslandstingsrådet, Flippa Reinfeldt: ”Jag ska föda barn i början av mars och jag är rädd. Rädd för att inte få komma in i tid, rädd för att få föda i ett arbetsrum, rädd för att inte få stöd under förlossningen, rädd för att barnet ska skadas och rädd för att själv få ett sargat underliv för att det inte finns en barnmorska på plats att hjälpa till.” Drygt nio månader tidigare, den 19 mars 2013 hade barnmorskor i Stockholm gjort uppror mot sina omöjliga arbetsvillkor och buade ut landstingsrådet vid ett offentligt framträdande. Ändå läser vi i Dagens Industri (9/1 2014), ”Flippa Reinfeldt skyller personalbrist på barnmorskor för att de arbetar deltid i Stockholm”; jag väljer att tro på barnmorskorna.

I mitten av 1990 talet var det dags för vår son att börja dagis. Vi valde den förskola som låg närmast. Vi litade på förskolan, och vi blev inte besvikna. Men enligt SVT:s ”Uppdrag granskning” hade ett företag som hyser 500 barn i sina förskolor budgeterat frukost, lunch, mellanmål och frukt för vart och ett av barnen till 9 kronor om dagen (13/1 2014). 2011 och 2012 gjorde bolaget en vinst på 8 miljoner kronor. Stockholms kommun hade avvisat klagomål som framförts av både föräldrarna och dagispersonal. Att kommunrepresentanter visar de protesterande föräldrar kalla handen ligger väl i linje med parollen om ”fritt val”. Föräldrarna har ju själva valt att lämna sina barn på ett dagis där barnen utfodras med knäckebröd och vatten.

När vår son gick i femte klass insåg vi att hans framtid skulle kunna avgöras av vårt ”fria skolval”. Idén att alla skolor skulle vara lika bra hade skrotats. Vi flyttade från förorten till Stockholm innerstad där skolorna var bättre. Flytten medförde enorma lån för att köpa en lägenhet plus dåligt samvete gentemot barnen i förortsskolan som vi hade övergivit. Att den svenska skolan är i kris är nu allmänt accepterat. Det råder delade meningar om orsakerna. Jan Björklund, som varit utbildningsminister i åtta år, skyller på arvet från den svenska ”flumskolan” – den som framgångsrikt byggdes upp under 60- och 70-talen. Forskarna pekar på effekterna av den segregation och det utanförskap som drivits fram av privatiseringar, vinstkrav och ”fria skolval” (SvD 27/3 2013). Jag väljer att tro på forskarna. Björklund – med

näst längsta mandattiden för en utbildningsminister sedan 1900 – vill ha förnyat förtroende. Jag anser inte att han förtjänar det.

Själv har jag också direkt drabbats av en privatisering. 2007 utnämnde Stockholmpolitikerna en privatiseringsguru till ny vd för Stockholm Vatten, företaget där hade jag arbetat i elva år. Inom ett år privatiserade han två stora avdelningar. Fem högt ansedda professorer i USA varnade för ”nedrustning av Stockholm Vatten”, utan effekt (SvD 13/5 2007). Själv stod jag inte ut med den stämning som skapats av den nya ”företagskulturen” och lämnade min tjänst 2008.

En av mina svenskfödda bekanta berättar att när hon nuförtiden reser utomlands, möter hon inte längre den beundran för Sverige som en gång var så påtaglig. Hon var ledsen för att hon inte längre bor i ett unikt land. Jag håller inte med. Från min synvinkel är Sverige fortfarande unikt. I vilket annat land:

finns ett rasistiskt parti som har ”nolltolerans mot rasism”?

väger man de gamlas blöjor för att se om de har kissat ner sig tillräckligt mycket för att få en ny?

finansieras privata vinstdrivande skolor med allmänna medel? (jovisst, jag glömde Pinochets Chile)

Listan över saker som gör Sverige världsunikt kan göras längre. Sverige har det mest avreglerade järnvägssystemet (Aftonbladet 15/1 2014), gigantiska avregleringskostnader (DN 3/1 2014), Sverige är sämst bland industriländerna på att ge invandrarna jobb (SVT:s ”Agenda” 9/3 2014), och Sverige säljer mest vapen i världen per capita (pressmeddelande från Svenska Freds 19/3 2012)

Men det i djupare mening mest unika i det som skett är den svindlande hastighet med vilken världens en gång högst utvecklade välfärdssystem monterats ner. Identitetsikoner som ”folkhemmet”, ”den svenska modellen” och ”välfärdstaten” lever vidare, men bara som retoriska gester hos politiker som försöker vinna väljarstöd med nostalgiskt tilltal.

Mina vackra tändsticksaskar ”Made in Sweden” finns kanske kvar någonstans. Men askarna, liksom den svenska modellen, tillhör historien. Det konstiga landet från min barndom har återigen blivit konstigt, fast på ett annat sätt. Det Sverige som blev mitt fantasiland när jag var barn och min politiska förebild i vuxen ålder, finns bara som en saknad inom mig. Min tröst är att min sons generation börjar förstå vad som hände med deras land medan de växte upp. De börjar förstå att det som i dag bara är politikernas tomma tal, en gång var social verklighet. Men i motsats till mig, ser de inte bakåt utan framåt. Och de kommer att fordra människovärdet tillbaka.

Borzoo Tavakoli. “

Borzoo Tavakoli skrev i höstas i DN Kultur den mycket uppmärksammade artikeln ”Till Kent Ekeroth, riksdagsledamot för SD” (21/11) som återgav Tavakolis känsla av att som svensk medborgare bli betraktad med främlingsfientliga ögon.

Artikeln kom att bli den näst mest lästa artikeln på DN.se under 2013. Borzoo Tavakoli är i dag förmyndare för ett flertal ensamkommande flyktingbarn. “

DN 21 nov 2013 : Öppet brev.

http://wimnell.com/omr36-39zzc.pdf sid 607

“Till Kent Ekeroth, riksdagsledamot för SD”

“ Borzoo Tavakoli kom till Sverige från Iran för 25 år sedan. Han arbetar som controller på ett stort svenskt företag. I dag skriver han ett brev till Kent Ekeroth, som nu åter ingår i SD:s innersta krets. “

“Du är aktuell igen i medierna, så som du brukar vara med jämna mellanrum. Denna gång handlar det om att du har återfått en plats i ditt partis innersta krets. Man kan säga att du tog en paus. Den följdes av ett nytt skandalavslöjande. Sedan var det dags för dig att återta din maktposition.

Ofta, när medierna nämner ditt namn, beskrivs du som en företrädare för ”islamofobi”. På ren svenska betyder det att du bär ett hat mot islam. Så brukar medierna skriva även när nyheten om vad du haft för dig inte har något samband med islam. Men i september, när du återigen väckte uppmärksamhet med något som du gjort eller sagt, var det befogat att tala om hat mot muslimer. Den nyheten var kortvarig, den låg i mediernas marginaler och glömdes snart bort. Men den lämnar inte mitt sinne.

Den 11 september i år skrev nyhetstidningen Riksdag & Departement att muslimer beskrevs som djur i en av de kommentarer som du hade placerat på din blogg. Ordagrant löd texten: ”Muhammedaner är djur enligt mig och en bra Muhammedan är en död Muhammedan.” Med anledning av att du som ansvarig för bloggen lät denna och liknande kommentarer stå kvar blev du polisanmäld av den ideella föreningen Juridikfronten.

Jag är inte muslim, och bekänner mig inte heller till någon annan religion. Trots detta räknas jag säkert till den grupp som du och dina sympatisörer karaktäriserar som djur, eftersom jag är invandrare, kommer från Iran, och har en muslimsk familjebakgrund. Detsamma lär gälla för min fru som har en trosuppfattning och bakgrund liknande min, och jag misstänker att min son, som inte heller är muslim och som är född i Sverige, också kvalificerar sig för epitetet ”djur”.

Låt mig berätta lite om mig själv och min familj och sedan återkomma till dig.

Jag kom till Sverige 1988 som politisk flykting. Sverige gav mig mycket. Sverige skyddade mig från avrättningshoten i Iran och från Saddam Husseins artilleri och kemiska vapen i irakiska Kurdistan. Sverige gav mig demokrati – något som jag kämpat för i Iran. En kamp som under shahens regim resulterade i en dom på livstids fängelse, och under den islamska republiken i tre arresteringar och en efterlysningsorder. Allt på grund av mina åsikter och politiska aktiviteter. Sverige gav mig möjligheten att leva ett normalt liv. Att studera, att arbeta och att skaffa barn. Saker som är självklara för människor som lever i ett fritt land, men som för mig var en stor gåva efter 20 år av politisk aktivitet, fängelsevistelser och flykt.

Men jag har också gett Sverige en hel del tillbaka. Med mig fick Sverige allt som ett annat samhälle, det iranska, hade satsat på mig i 38 år. Där ingick försörjningen under hela min uppväxt och en hög utbildning som hade gjort mig färdig som arbetskraft.

Sex månader efter min ankomst till Sverige började jag arbeta inom hemtjänsten och tog hand om äldre svenskar. I fyra år fortsatte jag detta arbete medan jag samtidigt studerade. Det var bara de första sex

månaderna som jag levde på bistånd, sedan började jag betala skatt på min då mycket låga lön. Jag tog studielån precis som unga svenskar, och jag tror att bara räntekostnaderna på detta lån blev betydligt mer än det kontantstöd jag fick i början. Jag arbetade först ett år som ingenjör, men fast jag hade studerat arkitektur i Iran kunde jag inte få arbete som arkitekt. Jag valde då att studera ekonomi. Detta ledde till en tjänst som redovisningsekonom och controller i ett stort bolag. Mot den bakgrunden kan du själv försöka räkna ut om jag har fått mer av Sverige än Sverige har fått av mig.

Låt mig ge dig ytterligare några fakta som kan hjälpa dig att utvärdera följderna av att jag flydde till Sverige.

Min fru hade ännu värre upplevelser i Iran än jag. Hon fick också bistånd från det svenska samhället i cirka ett år och sedan började hon arbeta. Hon har betalat mer skatt här än jag.

Min son är uppväxt i Sverige. Han är student vid Stockholms universitet, och är redan efter ett års studier färdig att ta en examen som vanligtvis tar tre. I fjol vann han första priset i Sveriges unga forskares tävling i naturvetenskap, och sedan andra pris i fysikklassen i den internationella naturvetenskapstävlingen som hölls i USA. I priceremonin markerades att det var landet Sverige som kom tvåa.

Vi har också ett husdjur – en katt. Han är inte heller muslim. Han är en del av naturen och lever sitt liv. Djur i motsats till en del människor attackerar andra djur bara när de är hungriga eller när de känner sig hotade. Det är därför både obildat och dumt att som i ditt kommentarsfält låta djur symbolisera ondskan. Ondskan finns bara hos människor. Om du vill jämföra vem som är ond och vem som är god, vem som bidrar och vem som tär, då skall du jämföra människor med människor. Till exempel kan du jämföra dig själv med mig och min familj. Tänk efter vilka som fått vad från Sverige och vilka som bidragit med vad till Sverige. Tyvärr har det blivit svårare för mig att göra en detaljerad jämförelse. Du raderade ju en mängd information i din blogg efter den senaste polisanmälan. Men en del är ju känt, så jag skall göra ett försök.

Det är klart att du är uppväxt här i Sverige. Du fick allt som jag kämpade för och riskerade livet för, alldeles gratis när du föddes i detta land. Genom att förolämpa och hetsa mot invandrare har du fått en plats i riksdagen med en hög lön och en maktposition.

Om jag jämför mig själv med tillgängliga uppgifter om dig, så noterar jag:

* att jag aldrig förekommit i det svenska polisregistret medan du har ett digert register med många anmälningar. Juridikfrontens polisanmälan är bara en.

* att jag aldrig haft någon anmärkning på mina inkomstdeklarationer medan Skatteverket i samband med din deklaration för 2012 håller på att utreda mystiska transaktioner mellan ditt konto och hatsajten Avpixlat.

* att jag aldrig har attackerat människor medan du och dina partikamrater jagade folk med järnrör mitt i Stockholm i juni 2010.

* att jag som kommer från ett land som förtrycker kvinnokönet aldrig har nedvärderat kvinnor, medan du och dina partikamrater, fysiskt attackerade en kvinna och kallade henne ”hora” år 2010.

* att jag aldrig har behövt lämna mina uppdrag medan du lämnade dina politiska uppdrag i SD efter skandalen i november 2012.

* att jag har aldrig har brutit mot svensk lag, trots att jag är emot en del lagar i detta land. Jag använder mig av min yttrandefrihet, och min röst, för att bekämpa de lagar och regler som jag anser vara felaktiga, medan du struntar i Sveriges lagar och tar lagen i egna händer i form av ett järnrör.

* att jag aldrig har hatat någon för hans eller hennes kön, ras, sexualitet, nation, eller religion medan du sprider hot och hat mot flera folkgrupper som bor i detta land. De senaste kommentarerna på din blogg, som riktas mot araber, muslimer och homosexuella, är bara alltför typiska för ditt och dina åsiktsfränders tänkesätt.

* att jag kämpade för demokrati i Iran och satt sex år i fängelse för min sak utan att ångra mina handlingar eller ta tillbaka mina ord, medan de nyheter jag läst om dig i Expo ofta börjar med ord som ”Kent Ekeroth ljuger, ljög, har ljugit…” När du ljuger om det som du har sagt, eller gjort, och när du inte vågar stå för dina ord eller dina handlingar finns det bara ett adjektiv som passar in på dig, nämligen ”feg”. Och din feghet minskar inte av att du väljer att beväpna dig med ett järnrör.

Listan kunde säkert ha blivit längre om jag hade haft mer information om din bakgrund. Men det finns också en annan skillnad mellan dig och mig som vi båda känner till. Något som du är mycket stolt över; nämligen att du är född i ett land i Europa och att jag kommer från ett land i Asien. Du, ditt parti och era anhängare med rötter i Sverige försöker rättfärdiga era rasistiska och olagliga handlingar, och er hets mot andra folkgrupper med att ni är ”svenskar”. Men att vara född i Sverige är inte något att yvas över, det är något att vara tacksam för. Tacksam för att det finns mat och kläder och hus att bo i som inte är sönderbombade. Att det finns ett demokratiskt politiskt system och ett rättsväsende som åtminstone hjälpligt skyddar medborgarna mot godtyckligt våld. Men ni verkar inte vara tacksamma för dessa förmåner. Ni verkar anse att ni personligen på något magiskt sätt förtjänat allt detta bara genom att råka vara födda just här, och just i denna tid. Och de som är födda någon annanstans betraktar ni som djur.

John F Kennedys uppmaning till amerikanska folket kan tillämpas på dig: ”Fråga inte vad ditt land kan göra för dig. Fråga i stället vad du kan göra för ditt land.”

Den demokrati som jag respekterar, men som du bara utnyttjar, har givit dig en plats i Sveriges riksdag. Du sitter i riksdagen och hetsar mot mig. Detta är som fenomen inget nytt för mig. Irans parlament är fyllt av sådana som du. Det är faktiskt svårt för mig att avgöra om de islamiska mullorna i Irans parlament är långsiktigt farligare för mänskligheten än du är i din roll i Sveriges riksdag.

I Iran, ett land utan demokrati och fria val, är det helt naturligt att parlamentets ledamöter i praktiken är tillsatta uppifrån. Men att en sådan som du sitter i Sveriges riksdag med ett mandat från nästan sex procent av Sveriges befolkning är skrämmande. Jag ser det som en varningssignal om en möjlig katastrof för vårt gemensamma hemland.

”Vad har hänt med mitt land?”, är titeln på en dikt av poeten Said Sultanpor som avrättades av islamiska regimen i Iran 1981. När jag nu, efter tjugofem års vistelse här i Sverige, läser om kommentarerna på din blogg, när jag tänker på din position som riksdagsledamot, och när jag begrundar det faktum att så många svenskar röstar på ditt parti, då ställer jag samma fråga som Sultanpor: Vad har hänt med mitt land, Sverige?

Borzoo Tavakoli “

DN 28 maj 2014:

“Rätten till platsen Sverige”

“Medborgarskapstanken i Sverige har länge byggt på en idé om - blodets rätt, om släkt och gammal hävd. Men världen förändras – till det bättre. Inspirerad av Jason Diakité ser författaren Ola Larsmo möjligheten till ett svenskt medborgarskap byggt kring jämlikheten. “

“När Jason Diakité höll upp sitt pass i Riksdagen i december förra året skapade han förmodligen politisk historia. Hans korta tal fick starkt genomslag i medierna och har hittills visats ungefär 30 000 gånger på Youtube. Talet är bara tre minuter långt, men ekar av en lång, lång diskussion kring vad som är medborgarskap och vad som är mänskliga rättigheter:

”Och jag kräver att den doktrin, som håller en person högre än en annan person, på grund av dennes hudfärg, religion, kön eller sexuella läggning, omedelbart och för alltid diskrediteras, suddas ut och överges. Jag kräver att få känna mig säker i Sverige. Jag kräver att få tillgång till det arbete som mina meriter berättigar mig, till att få tillgång till den bostad som min inkomst räcker till. Jag kräver att få be till den Gud jag vill, och älska den person jag vill. Jag kräver friheten att yttra mig, även av dem som inte håller med mina yttringar. Och jag kräver att bli sedd som en del av detta samhälle. Men i utbyte ger jag dig mitt liv, Sverige. För dig kommer jag och mina barn alltid hjälpa till att bygga. Jag ger dig min uppfinningsrikedom. Jag ger dig min kreativa förmåga och min energi. Jag kommer att älska i Sverige, jag kommer att leva i Sverige, och jag kommer att dö i Sverige.”

Det är ord i den stora traditionen, som går tillbaka till amerikansk medborgarrättsrörelse och längre ändå – till demokratins grundtexter. Det finns oförytterliga rättigheter: kravet på att bli sedd som människa och inte som representant för ett kön, en viss pigmentering eller religiös bakgrund. Detta och ingenting annat är grunden för ett medborgarskap, symboliserat av det pass han håller upp som en demokratisk urkund. Och med detta medborgarskap följer skyldigheter: man är med och bygger på det gemensamma samhället efter bästa förmåga. Jag medger gärna att jag blir tagen av Diakités tal – annars vore man väl en sten. Hans ord ringar in det jag själv vill se som ”Sverige”, och som kärnan i det svenska medborgarskapet.

Men samtidigt är det ju inga självklarheter vi talar om.

Ända sedan nationalismens barndom, och längre än så, har man talat om två olika principer för medborgarskap, blodsrätt (jus sanguinis) eller territorialrätt (jus solis). Du får ditt medborgarskap genom härstamning – eller genom att vara född där du är. Sverige grundar sin medborgarskapstanke på en med tiden alltmer komplicerad blandning av de två idéerna – du får bli svensk medborgare om din mor är det, genom ”blodet” – eller genom att ansöka om och bli beviljad medlemskap i staten. Det land som gått långt åt andra hållet är USA, som tillämpar jus solis – är du född inom landets gränser är du i princip medborgare i USA. (Allt detta kan naturligtvis göras betydlig mer komplicerat.) Tyskland är förmodligen det europeiska land som ännu ligger närmast blodstanken och hade stora problem att erkänna barn till migranter med turkisk bakgrund som fullvärdiga tyskar – samtidigt som ex-sojvetiska medborgare med tysk bakgrund var välkomna.

I takt med att idén om ”folket” som en blodsgemenskap i rasbiologisk mening alltmer klingar av och ses som en idé man förknippar med

1800-talet, har jus sanguinis blivit mer svårhanterlig. Samtidigt vore det absurt om ditt barn inte ärvde ditt medborgarskap.

Just i dessa dagar passerar en ny lag genom Sveriges riksdag, som innebär vissa små justeringar av det svenska medborgarskapsbegreppet (betänkande 2013/14:SfU17). Det är inga stora förändringar som föreslås och de allra flesta kan förmodligen hålla med – som att just ärvandet av medborgarskap från förälder till barn ska göras könsneutralt, liksom att det ska bli lättare för den som haft uppehållstillstånd länge att få fullt medborgarskap (där har, föga förvånande, SD reserverat sig). Men det är värt att notera att Sverige här tar ännu ett steg bort från jus sanguinis. Och det i ett Europa där andra länder, som till exempel Ungern, snarare vill förstärka den sidan av medborgarskapsbegreppet. Här finns en svensk ”otakt” som kanske är intressantare än vad vi först inser.

Betänkandet har rubriken ”Ett medborgarskap grundat på samhörighet”. Men vad lägger vi då i begreppet ”samhörighet”?

Historikern Benedict Andersons ”Föreställda gemenskaper” (1983) är en djupdykning i nationalismen som fenomen och har blivit en klassiker. Det är en på samma gång rik och knastertorr bok. Anderson menar nu inte att alla gemenskaper skulle vara ”imaginära” – människor behöver varandra på alla möjliga sätt. Men under 1800-talet lyfts av olika skäl dessa gemenskaper, av ekonomisk, kulturell, språklig natur etcetera, in ett nytt och större sammanhang: nationalstaten, som träs som politisk idé över alla slags sammanhang. Anderson urskiljer två olika slag av ”föreställda gemenskaper”, olika idéknippen som lanseras för att människor ska känna gemenskap och samhörighet med varandra i större sammanhang. Han talar om samhällen byggda på ”etnisk identitet”. Liksom om samhällen som tvärtom byggs på gemenskap kring en politisk idé – där ”blodsgemenskapen” får stryka på foten.

Invandrarlandet USA ses här som ett renodlat exempel på ett nationsbegrepp byggt på en politisk idé snarare än blod:

”Vi ser dessa sanningar som självklara: att alla människor är skapade jämlika; att de av sin skapare har tilldelats vissa oförytterliga rättigheter och att rätten till liv, frihet och strävan efter lycka finns bland dessa …”

Nå – vi, Anderson och alla andra vet att dess ord ur USA:s självständighetsförklaring skrevs av vita slavägare som alla var män. Men man måste också fråga sig om de förstod vilken Pandoras ask av demokratiskt revolutionära idéer de öppnade. Varenda progressiv rörelse i världen sätter sin lit till denna tältpinne nedkörd i en historia av förtryck – att ”alla människor är skapade lika”. Det är avvikelserna från idén – vare sig de heter getton, KKK eller segregerade skolor – som bekämpas av femtio- och sextio-talets medborgarrättsrörelse just som brott mot den idé som är kärnan i den ”föreställda gemenskapen”.

När Barack Obama vann presidentvalet för andra gången beskrevs det som ett uttryck för att något i grunden förändrats i USA:s demografi. En av de bästa texterna om saken kom från David Simon, mer känd som manusförfattaren bakom ”The wire”. På sin blogg skrev han, dagen efter valet, om hur Reagan vann med en väljarkår där 89 procent uppfattade sig som ”vita”. Vid Obamas omval var summan 72 procent och på väg nedåt. Simon skriver: ”USA kommer snart att tillhöra de män och kvinnor – vita, svarta, latinos eller asiater, judar, kristna, muslimer eller ateister, homosexuella eller straighta – som kan komma in i ett rum och med självklarhet uppskatta att de lever i en värld där folk är olika, att det inte finns några verkliga majoriteter, bara pluralism och koalitioner.”

Simon slutar med de oöversättliga orden: ”Change is a motherfucker when you run from it.”

Men hos ett parti som Sverige-demokraterna finns en annan idé, en annan ”imagined community” som handlar om ”jus sanguinis”, eller med Andersons ord en ”gemenskap byggd på etnicitet”, som alltså får dem att reservera sig mot det nya betänkandet – därför att det helt klart rör sig i riktning mot en gemenskap byggd kring en politisk idé. Läget är i Sverige som i andra länder splittrat mellan olika idéer om vad som är ”samhällets grund”. Men den tydliga, folkliga uppslutning kring antirasismens idéer som svept över landet denna vår visar att tanken på ”Sverige” som idé snarare än som blodsgemenskap får en allt starkare förankring.

Därmed är vi tillbaka i Jason Diakités ord: ”jag kräver att den doktrin, som håller en person högre än en annan person, på grund av dennes hudfärg, religion, kön eller sexuella läggning, omedelbart och för alltid, diskrediteras, suddas ut och överges. ”

I Sverige har vi inte diskuterat medborgarskapsbegreppet ordentligt på många år. Inte offentligt. Men om vi på ett egendomligt vis skulle röra oss tvärs emot andra länder och politiska riktningar i Europa är det, som jag ser det, en stor fördel. Man kan förstås avfärda sådana tankar om en svensk ”otakt” som chauvinism. Men så mycket pekar mot att Sverige, i just detta avseende, i allt högre grad är ett land präglat av en föreställd gemenskap byggd på en politisk idé. Och jag tvekar inte att säga att denna idé är jämlikhetens idé. Den är starkt förankrad i breda lager, långt utanför den så kallade vänstern. Och den idén ryms i ord som dessa:

”Hemmets grundval är gemensamheten och samkänslan. Det goda hemmet känner icke till några privilegierade eller tillbakasatta, inga kelgrisar och inga styvbarn. Där ser icke den ene ner på den andre, där försöker ingen skaffa sig fördel på andras bekostnad, den starke trycker icke ned och plundrar den svage. I det goda hemmet råder likhet, omtanke, samarbete, hjälpsamhet.”

Inte heller Per Albin såg kanske vilka demokratins furier han var med om att släppa lös. Men lösa är de.

Ola Larsmo “

“Ola Larsmo, född 1957, är författare och kritiker, ordförande i Svenska PEN och medarbetare i DN. 2012 kom hans senaste roman ut, ”Förrädare”, om ett osäkert Sverige 1939. Larsmo har ofta återkommit till andra världskrigsperioden i sina romaner, till exempel i ”En glänta i skogen” (2003), men också i essäsamlingen ”Djävulssonaten”(2007), som bland annat behandlar den svenska antisemitismen under andra världskriget, liksom synen på flyktingar i vår tid. Samtliga titlar är utgivna på Albert Bonniers förlag.
Ola Larsmo tilldelades i mars Jolopriset. Tidigare har han fått bland annat John Landquists pris från Samfundet De Nio (2009). “

DN 21 maj 2014:

”Partidemokratin mår alldeles utmärkt i Sverige”

“Krisbilden stämmer inte. Efter 1990-talets förtroendetapp för partierna är medborgarnas förtroende för politiker tillbaka på 1970-talets nivå. Partierna förlorar inte längre medlemmar, och valdeltgandet har stigit i tolv år. Demokratins dagsform är god under detta supervalår, skriver två forskare i statsvetenskap. “

“Nyligen har de svenska partierna kritiserats för att mönstra rekordfå unga på vallistorna inför kommunalvalen, något exempelvis demokratiminister Birgitta Ohlsson dömt ut som ”oacceptabelt”. Hit hör också att ungefär var sjätte kommunpolitiker hoppar av sina uppdrag i förtid – samt att kvinnor och unga är överrepresenterade bland avhopparna. Vidare, för någon vecka sedan rapporterades att en av fem svenska politiker utsattes för hot om våld under 2012. Under året har dessutom ”åsiktskorridoren” lanserats som begrepp för att karaktärisera svensk samhällsdebatt. Innebörden är att samhällsdebattörer i regel är usla på att försöka förstå åsikter och preferenser som ligger en bit ifrån de egna. Lägg därtill att många prognosticerar ett förhållandevis lågt valdeltagande i det kommande EU-valet och det är rimligt att ställa den grundläggande frågan: hur mår egentligen den svenska representativa demokratin i dag?

Det ligger nära till hands att koppla an till den berättigade debatt som rasade under 1990-talet om partiernas kris. 1995 hade Statsvetenskaplig tidskrift ett nummer just med temat ”Partiernas kris”. År 2000 hette SNS Demokratiråds rapport ”Demokrati utan partier” och partiernas stigande problem ägnades en del utrymme i den då pågående Demokratiutredningen (som avslutades 2000). I Slutet av 1990-talet manifesterade sig denna partikris bland annat i medlemsflykt från partierna samt medborgarnas stigande skepsis mot dem. I 1960-talets valundersökningar tog så många som 55 procent av medborgarna avstånd från påståendet att partierna bara är intresserade av folks röster, inte deras åsikter. 1998 hade den siffran fallit till 23 procent.

Bilden av en förtroendekris för det politiska lever fortfarande kvar. Så sent som i februari i år kallade ett av landets största bildningsförbund till ett seminarium med temat ”Partiernas kris”, vilket marknadsfördes med orden: ”Sedan 10–20 år tillbaka har människors förtroende och intresse för partierna sjunkit. Medlemsantalet sjunker, liksom valdeltagandet, och människors misstro mot systemet har ökat”. Onekligen fanns en förtroendekris vid slutet av 1990-talet, men hur väl stämmer en sådan verklighetsbeskrivning i dag? Under 2014, ett supervalår när partierna ska kliva fram som den representativa demokratins legitimitetsbärare, finns goda skäl att ställa den frågan.

För att ge svar på detta har vi bett SOM-institutet att upprepa en rad frågor som berör partiernas anseende. Demokratirådet lät SOM-institutet ställa frågorna 1999. Bland annat ställdes frågorna hur bra man tycker att partierna är på att ”ta ansvar för svåra och långsiktiga beslut”, ”ge medlemmarna inflytande över partiets politik”, ”ta fram lämpliga personer till förtroendeuppdrag”, samt ”föra fram medborgarnas krav och önskemål”. Glädjande nog, för var och en av frågorna, har andelen personer som svarar att partierna utför dessa funktioner ”mycket bra” eller ”ganska bra” ökat med omkring 10 procentenheter. Partiernas anseende har otvivelaktigt stärkts sedan slutet på 1990-talet.

I själva verket är detta ingen nyhet för dem som intresserat sig för medborgarnas syn på partierna över tid. Resultatet är i linje med den bild av ett stärkt förtroende för det politiska som flera av våra kollegor tidigare har uppmärksammat. Exempelvis hette Sören Holmbergs och Lennart Weibulls bidrag till 2011 års SOM-antologi ”Förtroendekurvorna pekar uppåt”, där författarna påpekade att förtroendet för nästan samtliga politiska institutioner stärkts sedan 1998. Dessutom har Henrik Oscarsson i olika sammanhang uppmärksammat att medborgarnas förtroende för politiker är tillbaka på liknande nivåer som de befann sig på under 1970-talets början.

Det ska egentligen inte behöva påpekas, men vi måste också slå fast att det är en villfarelse att valdeltagandet sjunker. Från att ha nått en bottennotering 2002, gick valdeltagandet framåt såväl 2006 som 2010. Och visserligen dränerades partierna på medlemmar under 1990-talet, men medlemstappet planade ut och stabiliserades under 2000-talets första hälft. De senaste åren har till och med en svag ökning kunnat skönjas.

Påståenden om en förtroendekris för politiken tycks oss därför kraftigt överdrivna. Trots ihärdiga rykten om motsatsen är partierna och den representativa demokratins dagsform hyfsat god under detta supervalår. Intrycket förstärks när en studie från 2010 beaktas. För att fånga medborgarnas demokratisyn lät Peter Esaiasson, Mikael Gilljam och Mikael Persson respondenterna svara på frågan om de i första hand sympatiserade med valdemokrati (att medborgarna främst ska påverka politiken genom att rösta på partier och politiker som ska sköta beslutsfattandet) eller deltagardemokrati (att medborgarna bör vara aktiva även mellan och kontinuerligt för fram sina uppfattningar via namninsamlingar, uppvaktningar, aktioner och demonstrationer). En stor förändring noterades mellan 2001 och 2010: stödet för valdemokratin ökade kraftigt. Redan 2001 föredrog en majoritet valdemokrati över deltagardemokrati (56 procent tog ställning för valdemokratin och 44 procent för deltagardemokratin), men 2010 hade andelen valdemokrater stigit till hela 71 procent, medan andelen deltagardemokrater sjönk till 29 procent.

De allra flesta tycker alltså att den representativa demokratin fungerar bäst om medborgarnas inflytande kanaliseras via de politiska partierna och utan en allt för hög grad av aktivt medborgerligt inflytande. 2013 års SOM-undersökning visar mycket riktigt att människors syn på hur väl partierna kan klara av att spela den rollen har blivit allt mer positiv, och samtidigt har politikerförtroendet stärkts.

Man ska för all del inte blunda för de problem som partierna har att rekrytera och behålla grupper som är underrepresenterade i politiken (såsom kvinnor, unga och utrikes födda). Men det är felaktigt, såsom slentrianmässigt ofta görs, att beskriva partierna som att de är i kris och utvecklingen som stadigt negativ. Tvärtom har vi i Sverige ett relativt högt politikerförtroende och valdeltagande. Det är goda indikationer på att partierna sköter sin roll som länk mellan folket och eliten på ett hyggligt sätt. Det är något att glädjas åt.

Gissur Ó Erlingsson, docent i statsvetenskap, Linköpings universitet
Mikael Persson, filosofie doktor i statsvetenskap, Göteborgs universitet “

DN 21 maj 2014:

“Ett gott liv bland sossar och ostron”

“I en ny bok minns Ulf Adelsohn sin politiska karriär. Han är besviken på Fredrik Reinfeldt, men minns med glädje sina sossekolleger. Malena Rydell läser en politiker som personifierar den gamla gamängiga borgerligheten. “

“Ulf Adelsohn ”Med liv och lust” Norstedts”

“Mot slutet, när det blivit dags att kommentera nya moderaterna, har Ulf Adelsohn lagt in en bild på sig själv där han står kutryggig och matar änderna i parken. ”Så här vill nog Moderaternas ledning att jag ska tillbringa all min tid”, lyder bildtexten.

Ulf Adelsohn har humor.

Han är ledsen över att Fredrik Reinfeldts nya moderater dragit ett sådant streck i historien att de aldrig ens slagit honom en signal, förutom när de gav honom sparken från uppdraget som SJ:s ordförande.

Den frivola Ulf Adelsohn passade inte in, trots att han innehade Moderaternas tidigare valrekord och trots att han var den första som försökte få partiet att framstå som folkligt. ”Akta er för den där jävla Adelsohn, han talar fotboll och fruntimmer som den värsta byggjobbare”, sade Stig Malm när han var LO-ledare.

Ulf Adelsohn skriver med glatt humör och det är slående hur oerhört långt bort från den Reinfeldtska språkordningen Ulf Adelsohn befinner sig.

När Reinfeldt och Borg arbetade för maktövertagandet var det en avgörande strategi att framstå som opolitiska, administrativa tjänstemän. Då var språket viktigt, de talade en nygammal kanslisvenska, undvek gamla ideologiska värdeord och de satsade allt på att inge förtroende som förvaltare av statsbudgeten.

Ulf Adelsohn med sin bastkjolsdans och Stig Malm med sitt fittstimsuttalande var antitesen. Dessutom representanter för den långa period i svensk politik då Alliansen inte ens var påtänkt, då socialdemokratin gjorde upp med såväl Folkpartiet som Centern, och då högerpartierna bekämpade varandra i valrörelserna.

Under detta valår, när parti-ledarna debatterar överskotts-målet på sövande kamrersspråk, flyr politiskt engagerade människor till utomparlamentariska organisationer eller när en nostalgisk längtan till en svunnen tid. Unga läsare kastade sig över Ingvar Carlssons senaste memoarbok, Göran Persson är för länge sedan förlåten för sin bufflighet och uppskattad för sitt temperament, och nog förstår Ulf Adelsohn att det perfekta ögonblicket att berätta om sina promiskuösa borgarrådsår är nu.

Kvinnorna i Adelsohns värld är barska, satta, ampra (dem han arbetade med och mot) eller sensuella (vänstertjejerna han lyckades dejta före Kårhusockupationen), utom Torsten Kreugers fru Diana som är en ”högbröstad valkyria”.

I förbifarten nämner han att hans fru tycker att han är sexist.

Saco på 70-talet var en promiskuös arbetsplats, får vi veta. Ännu mer promiskuösa år hade han i Stads-huset, där han flyttade trafikljus på dagarna och åt, drack och rökte ihop med de socialdemokrater som också uppskattade livets goda om kvällarna. Då trivdes den motvilliga

politikern Adelsohn, som summerar sitt livs alla uppdrag med att de lagt hämsko på hans spontanitet.

Förutom en krönika över ett gott 40-talistliv är ”Med liv och lust” framför allt en berättelse om den samförståndsanda som präglat svensk politiks vardag mer än vad de flesta kanske föreställer sig.

Adelsohn skriver kärleksfullt om de högersossar som blev hans goda vänner och den gamängiga anda de umgåtts i. Det är mycket meningar av typen: ”Kjell-Olof och jag stod på den lilla balkongen med var sin whisky och undrade vad Bohman och Palme skulle ha tänkt om de sett oss då.”

Kapitlet om Palme är splittrat, för samtidigt som Adelsohn inte kan annat än erkänna hans skicklighet och politiska vilja, så har han ännu inte kommit över Palmes konfrontativa stil. Här märks också den gamla borgerlighetens syn på Palme som klassförrädare: Jag tror faktiskt att vi skulle haft mycket roligt tillsammans om vi hade tillhört samma parti, utropar Adelsohn.

På senare år har han ägnat sig åt bridge, ostron- och vingäng – samt åt att vara med och lobba fram restaurangmomssänkningen som ordförande i SHR, numera Visita. Där fick han glädjen att återförenas med sin gamla sossekumpan från Stadshusåren, Mats Hulth, och njöt av att verka i en bransch som sysslade med ”livets goda, mat och resor”.

Nu ska han fira pensionsåren med att göra som andra svenska 80-talsstjärnor: starta vinproduktion i Italien.

Malena Rydell “

DN 25 maj 2014:

”Rösträtt för alla betyder rösträtt även för alla barn”

”Barnkonventionen” en dimridå. Barn har i dag inte yttrandefrihet och rätt till medbestämmande. Men det finns inga hållbara argument mot rösträtt även för barnen: barn är knappast mer självviska, okunniga eller nyckfulla än många vuxna, vars rösträtt anses självklar, skriver Suzanne Osten och Margareta Rönnberg“

“Barnen är framtiden, heter det. I själva verket är det vi vuxna som sår fröna till deras framtid. I dag är det mest ogräs. Det är det nu uppväxande släktet och åtskilliga därefter som tvingas leva med och betala priset för de katastrofala följderna av de kortsiktiga och självviska beslut som dagens oansvariga vuxengenerationer låter barnen ärva: klimathot, miljöproblem, kärnkraftsavfall, utrotade djurarter, urskogsavverkning, resursslöseri, globala orättvisor och så vidare.

”Inget nytt, precis”, tänker du. Låt oss då gemensamt skapa en verklig nyhet, som garanterat ger eko världen över: rösträtt för alla barn.

Bakom dimridån ”Barnkonventionen”, som i höst fyller 25 år, döljs det faktum att barn har alldeles för få rättigheter. Inför 20-årsjubileet hävdade bland andra Barnombudsmannen, BO, att bara vart femte barn mellan 11 och 14 år kände till att konventionen finns. BO, Rädda Barnen och Bris bär själva delvis ansvaret för detta, genom sin ”förkortning” av FN:s konvention om barnets *rättigheter*. Varför talas det aldrig om FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna i termer av ”Människodeklarationen”?

Nu är barnets rättigheter visserligen inte så omfattande som görs gällande. Barn tillerkänns av FN vad som än sägs ingen yttrandefrihet i offentligheten beträffande samhällsfrågor, utan enbart rätten att uttrycka sin åsikt om sina personliga förhållanden i familjen och skolan. Inte heller har barn informationsfrihet. De idéer som barn vill ta emot eller önskar sprida anses kanske inte respektera vuxnas anseende eller utveckla respekten för barnets föräldrar, vilket vuxna tydligen alltid förtjänar oavsett hur de beter sig. Barn har heller ingen reell religionsfrihet, då de i och med konfessionella skolor aldrig ges chansen att ta ställning till vilken religion de eventuellt vill tillhöra – eller helt få slippa tro. Det tas för givet att barn ska ärva föräldrarnas tro eller tillhörighet. Barn måste förstås ha alternativ att jämföra med. Rätten att själv välja, även sina politiker.

Alltsedan 1987 har fem svenska professorer i statsvetenskap samt en i historia dryftat frågan, med förslag som att föräldrarna skulle bli barnens röstningsombud eller åtminstone sänkt rösträttsålder, men utan att politiker ens bevärdigat dem några motargument.

Vi anser att dessa förslag inte gått långt nog. Alla barn ska ha rätt att själva lämna sina röstsedlar i vallokalen om de så önskar. Det finns faktiskt inga hållbara argument mot alla medborgares rättighet att rösta:

Barn är okunniga om politik. Det kan nog ibland stämma vad formella faktakunskaper anbelangar, fast okunniga anses en tredjedel av de vuxna också vara, men de fråntas för den skull inte sin rätt att rösta. Varför ska just barns eventuella okunnighet särbehandlas? Samma måttstock måste gälla: antingen inkluderas alla – oavsett kompetens – eller så exkluderas alla oinsatta. Men hur – efter kunskapstest?

Demokratin tål inte fler okunniga. De oupplysta är som tur är okunniga på olika vis, såväl som anhängare av samtliga partier. En jämlik fördelning av okunskap, med andra ord. Fast valet av röstsedel är sällan baserat på kunnighet i sakfrågor.

Barn är självviska och inser inte när de kränker andras rättigheter. Se artikelns första stycke för en bedömning av vuxnas ”osjälviskhet”. Barn kan redan i 4–5-årsåldern sätta sig in i och ta hänsyn till andra individers och gruppers intressen.

Barn saknar erfarenhet. Naturligtvis har vuxna mer livserfarenhet, vilket inte nödvändigtvis är detsamma som mognad eller klokare beslut. Upprepade men alltför likartade erfarenheter riskerar att med åren göra oss alltmer rigida. Många äldre håller fast vid synsätt grundlagda i en helt annorlunda värld än dagens verklighet. Barn har dessutom erfarenheter som vuxna förträngt, aldrig haft eller omöjligen kan ha.

Barn är lättpåverkade, så demagoger kan lätt lura dem. Alla människor låter sig påverkas, och vore inte vi vuxna påverkbara funnes inga skäl till att alls ha valrörelser. Det åligger dem som kampanjar att leva upp till vuxnas påstådda ansvarsfullhet. Blir vuxna demagoger kan detta inte sägas vara barnens fel. Barn möter emellertid intryck och åsikter från många fler än enbart valarbetare: från föräldrarna, skolan, kamrater, medierna. Lögner och falska löften skulle bli emotsagda av människor barnen litar på.

Barn är nyckfulla. Hur ombytliga är inte de vuxna, som av opinionsundersökningar att döma tycks ändra åsikt från månad till månad? Var fjärde minns inte ens vilket parti de röstade på i förra valet.

Rättigheter bör förenas med skyldigheter och plikter. Underförstått: barn har inte sådana. Det har barn förstås visst, men rätten att påverka dem som påverkar en genom till exempel lagar är inget man får som belöning för sina prestationer, utan en mänsklig rättighet.

Rösträttsålder och valbarhet bör höra ihop. Inte nödvändigtvis. Problemet är inte de valda representanternas ålder utan valmanskårens ålder. Även unga ålderskvoterade riksdagsledamöter skulle med dagens rösträttsålder vara tvungna att gå sina äldre väljares krav till mötes för att bli omvalda. Fast finns musikaliska ”underbarn” finns kanske även politiska? Vi har sett hur den skottskadade 16-åriga pakistanska utbildningsaktivisten Malala Yousafzai blivit en viktig politisk figur, liksom hur partiledare vittnat om sitt mycket tidiga politiska engagemang.

Motargumenten mot argumenten mot rösträtt för barn kunde fortsätta hur länge som helst, om utrymme medgavs. De hittills framförda räcker för att hävda att dagens åldrande väljarkår behöver en motvikt i andra änden av åldersspannet. Slutsatsen blir att det inte finns några demokratiska skäl att inkludera alla vuxna, inklusive dementa, men samtidigt utestänga alla barn från att kunna rösta. En människa – en röst. Är inte också barn människor? Vad säger till exempel demokratiutredarna?

Men från vilken ålder? undrar du. Det avgör barnet, men kanske blir 6 år en vanlig röstningsdebut. Kommer då i sanning allmän och lika rösträtt verkligen att leda till reell förändring? Det vet vi förstås inget om, men det viktiga är själva principen. Barn månar dock onekligen om global rättvisa, miljö och planetens överlevnad.

Barns självklara rösträtt är inte bara principiellt viktig utan också en signal till vuxna om att de yngsta även i alla andra viktiga sammanhang som rör barn (och vilka gör inte det?) har rätt att göra sin mening hörd och tagen hänsyn till. Den skulle leda till politiska samtal.

Barn skulle då också få uttala sig oftare i Rapports och Aktuellts huvudsändningar än de fick i januari ”supervåret” 2014. I endast 9 av de 392 inslagen fick barn då yttra en hel mening eller mer. Mest om snöovädret.

Vi uppmanar härmed just dig att verka för rösträtt för barn. Ty än så länge är det tyvärr vi vuxna som bestämmer framtiden – vi som är farligt nära total befrielse från konsekvenserna på längre sikt av våra politiska handlingar, till allvarligt men för dagens unga och för kommande generationer.

Suzanne Osten, före detta konstnärlig ledare för Unga Klara
Margareta Rönnberg, barnkulturforskare “

* Försvar.

Politik för en försvarsminister.

* Klimat och klimatpolitik

Politik för en miljöminister.

* Transporter.

Politik för en infrastrukturminister.

* Planering av fysiska miljöer.

Politik för en plan- och byggminister.

* Landsbygdspolitik.

Politik för en landsbygdsminister.

* Bistånd.

Politik för en biståndsminister.

* Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningstjänst.

Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.

DN 22 maj 2014:

“En av tio unga söker hjälp hos psykiatrin”

“Var tionde tonåring i Stockholm går till BUP. Unga som söker psykiatrisk vård har fördubblats på bara tio år. – Det är självklart att det måste finnas psykiatrisk kompetens på vårdcentraler, säger Christina Dalman, docent på Karolinska Institutet. “

“Var tionde stockholmare mellan 13 och 17 år sökte psykiatrisk vård förra året. Bland unga vuxna mellan 18 och 24 behövde sju procent psykiatrisk hjälp.

– De unga har gjort sitt eget race inom psykiatrin. I slutet av 90-talet var unga mellan 18 och 24 år den minsta gruppen men sedan mitten av 2000 talet är de den största gruppen och ökar, säger Christina Dalman, docent vid KI och enhetschef på landstingets Centrum för Epidemiologi och Samhällsmedicin.

Unga som söker psykiatrisk vård har fördubblats på bara ett decennium.

– Vad ökningen beror på är oklart men tre möjliga förklaringar kan övervägas. En sänkt tröskel att söka hjälp, en verklig ökning av psykisk ohälsa eller att unga inte söker till vårdcentralerna.

Besöksstatistiken visar att unga sällan söker sig till vårdcentralen för psykiska problem utan går direkt till psykiatrin. Där ökar köerna trots en intensiv satsning att ge unga behandling snabbt. Förra året fick bara tre av fyra unga påbörja en fördjupad psykiatribehandling inom 30 dagar i Stockholm enligt landstinget.

– Psykisk ohälsa är vårt största folkhälsoproblem, mycket vanligare än diabetes. Ändå är vårdcentralen inte första anhalt att söka hjälp för vare sig unga eller medelålders. I stället söker man specialpsykiatri, det är helt fel och bidrar till stigmatiseringen, säger Christina Dalman.

Hon menar att primärvården måste rustas ytterligare inför anstormningen av psykiatripatienter, vilket också flera partier både lovar och kräver inför valet.

– Man måste stärka upp primärvården så att det finns både resurser och kompetens. Dels behövs psykologer, kuratorer och terapeuter. Dels psykiatriker som hjälper till med svårare patienter, säger hon.

Primärvårdens ersättningssystem är inte heller anpassat för psykiatri.

– Primärvården måste få betalt för de psykiatriska patienterna. Nu lönar det sig att ha patienter som tar tio minuter. En psykiatrisk patient som tar 30 minuter uppmuntras inte av systemet. Psykiatri är enormt resurskrävande, det är inte alls som en infektion.

Konsekvenserna blir tydliga i valet av behandling. På vårdcentralen får unga mellan 18 och 24 år i snitt två läkarbesök, mot fem i snitt inom psykiatrin. Vårdcentralerna skriver också ut avsevärt mer antidepressiv medicin, framför allt till äldre.

– Antidepressiva har bra effekt, lika bra som kognitiv beteende-terapi. Det kan vara så att man är för restriktiv med mediciner till unga. Däremot vill patienterna själva ha samtalsterapi, inte medicin.

Just nu förbereds ett forskningsprojekt för att ta reda på varför unga i Stockholm mår så dåligt. Forskarna på Karolinska Institutet ska ut på mottagningarna och fråga vad patienterna söker för.

– Vi tror att unga söker för andra problem än äldre och kanske borde tas om hand på en annan nivå. Av socialtjänst, skola eller studenthälsa eller med förebyggande samhällsinsatser. De har problem att bli vuxna och att få jobb och bostad snarare än psykiatriska sjukdomar.

Mår Stockholms unga sämre än i övriga landet?

– Vi vet att storstadsmiljön ger sämre hälsa. I den nationella hälsoenkäten mår Stockholms unga sämre. Kanske är det inte lika stigmatise-rande att ha psykisk ohälsa i deras värld. De kanske faktiskt är föregångare och gör något bra som söker vård, säger Christina Dalman.

Jessica Ritzén jessica.ritzen@dn.se “

“Väntetider för unga.
Påbörjad fördjupad barnpsykiatrisk utredning eller behandling inom 30 dagar: 75 procent
Påbörjad adhd-utredning inom 30 dagar: 59 procent
Fakta: SLL, barn- och ungdomspsykiatrin, 2013. “

DN 22 maj 2014:

“Överfullt på Stadsmissionens mottagningar”

“Köerna växer till Stadsmissionens Ung Hälsa som erbjuder psykoterapi för unga. – För närvarande har vi stängt, vi kan inte ta emot fler just nu, säger Jan Löwdin, psykoterapeut. “

“Vi träffas på hans rum inredd med en klassisk psykologdivan och fåtöljer. Mittemot sitter Axel, 25, som kommer hit för terapi sedan fyra år tillbaka. Han är en av cirka 200 ungdomar som får samtalsstöd på Stadsmissionens terapicenter för 75 kronor i timmen.

– Utan hjälp hade jag varit A-lagare. Alkohol och droger hade varit en solklar option. Stundtals är jag fortfarande låg men det är en extremt markant skillnad. Jag mår oändligt mycket bättre, säger Axel.

Hans problem började redan i gymnasiet. Kring 20 mådde han så psykiskt dåligt att han inte orkade jobba längre och hamnade på soffan hemma hos mamma.

– Jag hade grav ångest, det var jävligt jobbigt. Benen bar mig inte. Jag gick till en vårdcentral och fick medicin. That’s it. Jag var på återbesök efter en månad i tio minuter. Fick mer lugnande piller, säger Axel.

Till slut fick han en lapp med Jan Löwdins telefonnummer av sin mamma. Hon hade sett terapeuten på tv och tyckte han verkade bra. Bättre än medicinen som varken tog sonen ur ångest eller soffa.

– Medicinen är som att få ett järnrör i skallen. Man blir zombielik. Den har stundtals varit jävligt bra för mig. Men att ligga på soffan i princip livlös, så vill i alla fall inte jag leva mitt liv. Det är en superquick-fix, men verkligen ingen lösning.

Inför det första terapiförsöket förberedde han sig genom att titta i gamla fotoalbum från barndomen så att han skulle ha något att prata om. Han hade en ganska vag bild av psykoterapi och rätt låga förväntningar.

– Jag tänkte mig att Mäster Jan skulle lyssna på min barndom och mäta hur närvarande min pappa var och skriva i ett block: svaret är … och så hade vi löst det problemet. Men så så det ju inte. Vi pratar om livet i stort.

Under de fyra år som gått har han hunnit bli med flickvän, skaffat bostad i innerstaden och fått ett bra jobb. Han vill gärna bidra till att minska stigmatiseringen av psykiskt sjuka.

– Jag är inte superöppen med min psykiska ohälsa men jag har inga problem att berätta att jag går i terapi. Det är ju problematiskt att det ses som något fult, att man skulle vara en förlorare om man är psykiskt sjuk.

Stadsmissionens två mottagningar för unga har nio anställda på 5,5 tjänster och 45 terapeuter som arbetar ideellt och skänker mellan några timmars terapitid i veckan. Hit kommer ungdomar mellan 16 och 25 år som mår dåligt och lider av ångest, depression, är självmordsbenägna eller saknar framtidstro.

– Vi startade 2003 då vi upptäckte att en samtalsmottagning med mycket låga kostnader skulle vara bra. I dag erbjuds unga i princip inte alls psykoterapeutisk behandling i landstinget, trots att man påstår att ungas psykiska ohälsa har högsta prioritet, säger psykoterapeut Jan Löwdin.

Mottagningen är ofta sista utvägen för unga som inte har råd att lägga 1 000 kronor eller mer i timmen hos en privat psykolog. Eller som inte klarar att vänta på medicinsk behandling inom psykiatrin. Men just nu är trycket så högt att man inte kan ta emot fler.

– För närvarande har vi stängt, vi kan inte ta emot fler. Vi har 200 inskrivna men behovet är oändligt.

I höstas släpptes Stadsmissionens rapport som visar att en fjärdel av ungdomarna mellan 18 och 25 år mår psykiskt dåligt. Nu har man mätt effekten av samtalen bland 550 av terapicentrets klienter. Resultatet visar att ohälsan i form av bland annat depression, ångest och fobier har halverats med i snitt 53 samtal. Om Jan Löwdin fick bestämma skulle terapi erbjudas i varje stadsdel.

– Att medicinera unga människor med preparat, vilka de än vara må, utan att samtidigt erbjuda psykoterapeutisk kontakt är inte bara dumt – det är brutalt, säger han.

Jessica Ritzén jessica.ritzen@dn.se “

DN 25 maj 2014.

“Självmord angår oss alla. Fem gånger fler dör av självmord än i trafikolyckor varje år i Sverige. Att prata om psykisk hälsa måste bli lika självklart som att lära barn trafikvett, menar forskare. “

“– Jag kommer just från en konferens i New York om terrorattackerna den 11 september. Det var en fruktansvärd händelse som dödade 3 000 människor. Men i samma land dör 30 000 av självmord varje år, och det är det inte många som pratar om, säger André Aleman, professor i kognitiv neuropsykiatri vid universitetet i Groningen i Nederländerna.

I hela världen begår nästan en miljon människor självmord om året, fler än som mördas och dör i krig sammanlagt. I Sverige är självmord den vanligaste dödsorsaken bland män under 44 år och den näst vanligaste, efter cancer, bland kvinnor i samma åldersgrupp.

– Det här är ett enormt problem, för psykiatrin och för samhället, och globalt ser antalet ut att öka, säger André Aleman.

I en artikel i veckans nummer av tidskriften Nature skriver han om hur fler självmord kan förhindras. Mer riktade och konsekvent genomförda insatser från världens regeringar är avgörande, menar han. Han efterlyser också mer forskning för att förstå mekanismerna bakom, som förändringar i hjärnan hos den som vill ta sitt liv.

– Det görs ju stora satsningar på speciella forskningsprogram om demens och autism. Varför inte för självmord? Det behövs för att frågan ska få mer uppmärksamhet, säger han.

Carl von Essen, generalsekreterare i organisationen Mind, håller med om att mer uppmärksamhet behövs, inte minst inom vården.

– Många män som har begått självmord har sökt upp primärvården en kort tid innan. Men de har inte tagit upp detta utan sökt läkarhjälp för andra åkommor. Precis som att allmänläkare numera alltid frågar om alkoholkonsumtion vid minsta misstanke om att patienten kan vara missbrukare, borde frågor om psykisk hälsa och självmordstankar vara självklara, säger han.

Men självmord är tabubelagt, även inom vården.

– Det är svårt att prata om det. Jag har undervisat mycket för vårdpersonal, och till och med de som jobbar inom psykiatrin tycker att det är jättesvårt. Men det enda sättet att förhindra självmord är att prata om det, säger Charlotta Sunnqvist, forskare vid institutionen för vårdvetenskap vid Malmö högskola.

Enligt henne lyckas den psykiatriska vården rädda ungefär 85 procent av de självmordsbenägna personer de möter. Men hälften av alla som begår självmord har aldrig varit i kontakt med psykiatrin. Därför är det viktigt att vi alla är uppmärksamma när människor i vår närhet visar tecken på att må dåligt.

– Man brukar säga att de som tar livet av sig inte säger något om det innan. Men det stämmer inte överhuvud taget. Nästan alla signalerar till omgivningen på ett eller annat sätt, säger hon.

Att ta signalerna på allvar är oerhört viktigt, menar Carl von Essen.

– Det är oftast helt ok att fråga om någon som är väldigt nere har funderat på självmord. Sannolikt har de allra flesta någon gång under livet tänkt tanken. Men att börja planera för det, välja metod och kanske skriva avskedsbrev är starka varningssignaler. Får du det som svar ska du absolut se till att personen får vård.

Depression och annan psykisk sjukdom, tidigare självmordsförsök, missbruk och självmord i släkten ökar risken för att någon ska ta sitt liv.

Sociologen Yerko Rojas vid Stockholms universitet menar att vi också måste se att sociala orättvisor i samhället leder till självmord. I förra veckan disputerade han på en avhandling där han bland annat visar att risken för självmord och självmordsförsök senare i livet är större för barn som ofta är ensamma eller lever i familjer som tagit emot socialbidrag.

– Bilden av självmordet som en båt som sliter sig och driver i väg måste kompletteras, eftersom samhällets roll i isoleringsprocessen inte är passiv. I stället är ensamheten en brist på socialt erkännande och ett uttryck för att inte bli sedd. Lärare och samhället i stort måste se ett barn som driver i väg som ett problem som angår oss alla, säger han.

Samhället måste ha en mycket mer aktiv roll i arbetet mot självmord, menar han.

– Givetvis ska vi inte moralisera. Självmord tillhör det mänskliga beteendet. Precis som olyckor är det sådant som händer hela tiden. Men det hindrar inte att vi skapar en apparat från samhällets sida för att minimera det så mycket det går. Vi pratar ju om nolltolerans när det

gäller trafikolyckor, vi utbildar våra barn och anpassar hela samhället efter trafiksäkerheten. Men det borde också gälla självmord.

Riksdagen antog en nollvision även för självmord 2008. Men efter det har inte mycket hänt, enligt Carl von Essen på Mind.

– Vi efterlyser en självmordsförebyggande politik från regeringen. 1 500 personer begår självmord varje år, och 300 dödas i trafiken, så det är fem gånger fler. Nollvisionen har fått enormt lite genomslag: ingen uppföljning och ingen styrning på regeringsnivå.

Maria Gunther maria.gunther@dn.se "

"Fakta. Riskfaktorer och varningssignaler
Kritiska livshändelser
○ **Förlust av en närstående, en relation, av arbete, status, pengar.**
○ **En större besvikelse, misslyckad examen eller tentamen, utebliven befordran, mobbning, kränkning.**
○ **Sjukdom som depression, psykoser, allvarliga kroppsliga sjukdomar, missbruk.**
Varningssignaler
○ **Har självmordstankar.**
○ **Förändrar eller ökar sitt drogmissbruk.**
○ **Har starka känslor av meningslöshet och hopplöshet.**
○ **Känner sig fångad, har en känsla av att det inte finns någon utväg.**
○ **Drar sig undan från familj, kompisar och saker som ska hända.**
○ **Får ovanliga vredesutbrott.**
○ **Har stark ångest.**
○ **Pratar om självmord.**
○ **Är upptagen av döden.**
○ **Sinnesstämningen förändras dramatiskt.**
○ **Verkar plötsligt lyckligare och lugnare.**
○ **Är ointresserad av saker den brukar bry sig om.**
○ **Besöker eller ringer plötsligt till viktiga personer.**
○ **Ger bort saker som är viktiga.**
Källa: Nationellt centrum för suicidforskning och prevention av psykisk ohälsa (Nasp), Mind.

Fakta. Hjälplinjer
○ **Nationella hjälplinjen 020-22 00 60. Kl 13-22.**
○ **Minds Föräldratelefon 020-85 20 00.**
○ **Minds självmordsupplysning, (mind.se/var-hjalp/sjalvmords-upplysningen). Chatta kl 19-22.**
○ **SPES - för dig som förlorat någon anhörig; 08-34 58 73. Alla dagar klockan 19-22.**
○ **Barnens rätt i samhället (BRIS): Barnens telefon: 116 111, alla dagar 10-22 (stängd onsdagar kl 13-16).**
Vuxnas telefon – om barn: 077-150 50 50.
○ **Röda Korset 0771-900 800 Kl 14-22.**
○ **Jourhavande Kompis (rkuf.se/saker-vi-gor/barn-och-ungas-delaktighet/jourhavande-kompis) Chatta kl 18-22 , helg kl 14-18.**
○ **Jourhavande medmänniska 08-702 16 80. Kl 21-06. "**

DN 26 maj 2014:

”En pågående medicinsk skandal av stora mått”

“Åkomma som ringaktas. Minst 40.000 svenskar lider av den oftast obotliga sjukdomen ME, som kännetecknas av kronisk trötthet och smärta. Det innebär att fler har ME än bröstcancer eller ms. Ändå är medvetenheten och kunskapen pinsamt låg. Det måste ändras på, skriver företrädare för fem riksdagspartier. “

“Det brukar sägas att den medicinska kunskapens innehåll omsätts för varje nytt decennium. Detta innebär att ny kunskap kommer till om kända sjukdomar, men också att helt nya sjukdomar och sjukdomsgrupper ibland kan definieras. Till skillnad från de förra kunskaperna så är de senare ofta underkastade större misstänksamhet från såväl profession som allmänhet, en misstänksamhet som tyvärr inte sällan gränsar till fördomar eller rent förakt för budbärarens engagemang till att vilja upplysa och söka hjälp för de som drabbats.

I dag är diagnosen fibromyalgi accepterad över hela världen. Så var det inte före 1990, då de 2-4 procent av befolkningen, varav 90 procent kvinnor, som led av detta kroniska smärttillstånd inte sällan omnämndes i patientjournalen som SVBK; ”sveda, värk och brännkärringar”. Denna föraktfulla inställning till lidande medmänniskor kom alltså att ändras så att, förhoppningsvis, de som visat på detta oförstående förhållningssätt insåg att det var de själva och inte patienterna som saknade aktuell medicinsk kunskap.

En med fibromyalgi besläktad kronisk neurologisk åkomma, som i dag tyvärr är utsatt för samma ringaktning i Sverige som fibromyalgi var för drygt 30 år sedan är sjukdomen myalgisk encefalomyelit (ME). ME kännetecknas av ett kroniskt trötthetssyndrom som inte går att vila bort. Det kan spåras tillbaka till England på femtiotalet för då att beskriva ett utbrott av ett utmattande sjukdomstillstånd som drabbade tidigare friska människor som ett efterspel till virus- och bakterieinfektioner. WHO klassificerade sjukdomen 1969 som en mera omfattande störning i centrala nervsystemet.

Efter ett större utbrott i USA på 1980-talet är ME i dag att betrakta som en vittomfattande sjukdom med en beräknad förekomst på minst 0,4 procent i studerade befolkningar. Även om dessa ännu saknas i Sverige, skulle samma förekomst här innebära att lågt räknat 40 000 svenskar kan lida av sjukdomen i dag. ME är i så fall vanligare än exempelvis multipel skleros (ms) och bröstcancer (källa:Gotahälsan).

Detta till trots är såväl medvetenheten som kunskapen om ME pinsamt rudimentär jämfört med de flesta andra sjukdomar inom både sjukvården och hos allmänheten i Sverige 2014. Av att diagnostiken är kraftigt eftersatt i vårt land jämfört med i många andra länder följer naturligt att också bemötande, utredning och behandling av ME i stort har lyst med sin frånvaro från nästan alla våra sjukvårdshuvudmäns omsorger. Detta måste ändras på!

Sjukdomen ME drabbar både vuxna och barn, män och kvinnor, men oftare kvinnor. Man ser två toppar i ålder för insjuknande, en mellan cirka 15 och 20 års ålder och en mellan cirka 35 och 45 års ålder. Det är därför inte ovanligt att relativt unga människor drabbas och att flera familjemedlemmar insjuknar i efterförloppet av någon infektionssjukdom. Det förekommer vid epidemier att även grupper av människor drabbas, antingen i en särskild geografiskt region eller bland människor som umgås socialt. Men mörkertalet är ändå stort då

de flesta drabbade, kanske så många som 80-90 procent av de sjuka, inte får en korrekt ME-diagnos inom rimlig tid. I sin tur följer att nödvändiga åtgärder som kan sättas in till stöd för såväl sjuka som anhöriga oftast uteblir.

ME har en blandad symptombild med störningar av både psykiska och fysiska funktioner. Vid sidan av den karaktäristiska, närmast förlamande, tröttheten, som inte får förväxlas med det i dag så vanligt diagnosticerade psykiatriska utmattningssyndromet, uppstår vanligen smärtor i muskulatur, leder och ibland en särskild typ av huvudvärk, då och då även av migräntyp. Olika typer av sömnrubbningar är vanliga, och typiskt är att man inte känner sig utvilad efter ens en lång sömnperiod. Fysiologiskt ses störningar i immun-, nerv- och hormonsystemen, men även symtom från hjärt-, kärl-, mag- och tarmsystem kan förekomma.

ME kännetecknas dessutom av ofta påtagliga variationer med allmänt försämrat hälsotillstånd under kortare såväl som längre tidsintervaller. Sådana skov av ME är svårförutsägbara men kan utlösas av stressbelastning av antingen kropp eller själ. ME är tyvärr för flertalet drabbade en livsvarig sjukdom. Prognosen för fullt tillfrisknande är dålig och endast några få till högst 10 procent beräknas i dag kunna återfå samma hälsonivå som de hade före insjuknandet.

Internationellt pågår mycket forskning kring ME. Senare års resultat av detta talar för att någon typ av allvarligare neuroimmunologisk aktivering, möjligen till följd av en autoimmun process, kan vara bakgrundsorsaken till att ME debuterar kliniskt. Insjuknandet i ME påverkar förmågan att arbeta, individens sociala relationer, att ta hand om sig själv och även den normala självbilden kan skadas, vilket kan leda till krisreaktioner.

Tyvärr saknas fortfarande botande eller allmän behandling som kan lindra flertalet ME-symtom samtidigt. Den behandling som står till buds får inriktas på enskild symtomlindring och stöd för självhjälp med målet att en förbättrad livskvalitet ska uppnås. Trots att alla inte kommer att kunna förbättras väldigt mycket finns det ändå ett hopp i dag för många att viss lindring och bättring borde kunna uppnås, under förutsättning att dagens kunnande om ME bättre når ut i Sverige än vad som för tillfället är fallet.

Vi riksdagspolitiker har därför, över parti- och blockgränser, bildat ett nätverk till stöd för ME-patienter. Nätverket syftar till att med hjälp av patientföreningen för ME bättre än hittills nå ut med upplysning till sjukvård och allmänhet om tillståndet. Nätverket har också engagerat sig för att skapa ett nationellt kompetenscentrum till stöd för diagnos, behandling och forskning kring ME.

Vi vill från vår rikspolitiska plattform med gemensamma krafter påverka regering och berörda myndigheter att agera för att skyndsamt skapa sådant viktigt stöd till en eftersatt grupp människor som lider av ett alltför dåligt uppmärksammat folkhälsogissel som finns runt om kring oss just här och nu.

Vad är väl lämpligare än att torgföra denna politiska ambition för svenska folket under maj månad då den internationella ME-dagen infaller, så att problematiken kan lyftas upp till större medvetenhet i alla länder? Att inte ta ett sådant tillfälle i akt vore enligt vår mening att från politiskt håll blunda för en pågående medicinsk skandal av stora mått.

Finn Bengtsson (M)
Sven Britton (S)
Barbro Westerholm (FP)
Agneta Luttropp (MP)
Eva Olofsson (V)

DN 26 maj 2014:

“Bara en av tio kan få psykiatrisk vård i dag”

“Efter DN:s larm om att var tionde tonåring i Stockholm går på BUP är samtliga partier eniga om att det behövs fler psykologer i primärvården. I dag har bara var tionde -patient på vårdcentralerna -möjlighet att få psykoterapi. “

“Om du mår psykiskt dåligt gäller det att tillhöra en vårdcentral med förhållandevis friska medpatienter. Vårdcentralerna har ett maxtak för hur många patienter som kan behandlas för psykiska problem. Ersättningsmodellen för psyko-sociala insatser gör att bara omkring var -tionde person listad på vårdcentralen har möjlighet att få gå upp till fem gånger hos en psykolog eller kurator.

– Ja, det är det obligatoriska åtagandet, och det är för lite. Vi vet att en tredjedel av de som söker till primärvården har någon form av psykisk ohälsa. De har ångest och nedstämdhet, säger Birgitta Rydberg (FP), sjukvårdslandstingsråd.

Problemen inom den psykiatriska vården har beskrivits som ett kompetensproblem och att det saknas psykologer, inte bara i Stockholm, utan i hela landet. Birgitta Rydberg håller med om att ersättningssystemet är ett minst lika problematiskt hinder för de som söker psykiatrisk hjälp.

– I dag har vi en ersättningsmodell som gör att man inte kan hålla på med sådant i primärvården. Därför har vi lagt förslag att förändra vårdvalet. Helst ha ett eget för psykologer men i väntan på det åtminstone betydligt fler psykologer i primärvården, och betydligt mer differentierad ersättning.

Redan till höstens budget lovar -alliansen en särskild satsning på att införa fler psykologer och psykologiska behandlingsmetoder i primärvården som både miljöpartiet och social-demokraterna ställt sig bakom.

– Hur mycket pengar det handlar om avgörs i budgeten i höst. Men vi behöver betydligt fler psykologer i primärvården. Vi skulle också behöva olika typer av ersättningar för olika typer av behandlingar och ge lite längre terapitider än vi kan erbjuda i dag, kanske uppemot 20 gånger.

Oppositionen är också helt på det klara med att det krävs mer insatser i primärvården för unga.

– Jag tror att alla förstår att tiominuters besök hos läkaren inte är tillräckligt när det handlar om människor i livskris. Patienternas behov måste vara det som styr ersättningarna. Vi måste ha psykosocial kompetens på alla ungdomsmottagningar och vårdcentraler, säger Dag Larsson (S), oppositionslandstingsråd.

Jessica Ritzén jessica.ritzen@dn.se “

“**Psykiatrisk vårdkonsumtion i Stockholms län, 2013.**

Andel per åldersgrupp:
0–12 år 4 procent
13–17 år 10 procent
18–24 år 7,6 procent
25-44 år 5,4 procent
45–64 år 4,6 procent
65–74 år 2,4 procent
DN frågar.

1. Ska det finnas psykologer på vårdcentralerna?
2. Hur ska psykiatrivården för unga förstärkas? “

* Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.

Politik för en hem- och konsumentminister och en energiminister.

DN 22maj 2014:

“Lek, lär och njut av nostalgi”

“Vandalorum gör en pionjärinsats med sin utställning ”Barnets århundrade” om det senaste seklets nordiska design för barn. Lotta Jonson upplever kära återseenden men saknar ett renodlat spår. “

”Barnets århundrade. -Nordisk design för barn 1900 till i dag” Vandalorum, Värnamo. Visas t o m 28/9. “

”Barnets århundrade” är Vandalorums största satsning hittills. Under hela sommarsäsongen fylls de två laduliknande utställningshallarna i Värnamo av leksaker, möbler, kläder och annat barn-relaterat – omkring 250 föremål och redovisade projekt.

Titeln förpliktar; den utlovar inte bara hundra års designutveckling utan hänvisar också direkt till författaren och pedagogen Ellen Keys kända bok. I ”Barnets århundrade” från år 1900 framförde hon sina teser om uppfostran och utbildning. Där förkastade hon auktoritär pedagogik och segregerad skolundervisning. Enligt Ellen Key skulle barnen få leka och bli bättre människor.

Jag förväntar mig därför att hitta en eller annan pedagogisk ledtråd till utvecklingen fram mot dagens moderna barnuppfostran.

Utställningen börjar med en antik släde, av en välkänd modell som Carl Larsson reproducerade, och slutar med en puckelbollplan för fotbollsspelande kids anno 2014. Vi leds mellan montrar, affischer och podier. I kronologisk ordning presenteras allt ifrån fattighjälp och Solstickans lille pojke, till Moderna museets utskällda men älskade

”Modellen” från 1968, Babybjörns första babysitter och Polarn & Pyrets randiga unisexkläder från mitten av 60- respektive 70-talet.

Här finns också några hjälpmedel för funktionshindrade småttingar. Samt det prisbelönta ”Life straw” från 2005, design danske Vestergaard, som gör smutsigt vatten drickbart och kan rädda barns liv i fattiga delar världen. Höjdpunkten för min del är ett tidstypiskt utdrag ur Barnjournalen från 1983 där Olof Palmes intervjuas av en ung reporter (tillgängligt på Youtube).

Vandalorums utställning är en fristående fortsättning på Museum of modern arts ”Century of the growing child”, visad i New York för ett par år sedan. Där fanns föremål från många olika länder. Här är endast de nordiska representerade – men även om man inte alltid förstår hur alla enskilda exempel motiverar sin plats så berikar de urvalet.

Gentofte skola, ritad av arkitekten och färgpsykologen Poul Gernes 1996, är ett relativt sent exempel. Där är väggar, tak, trappor, räcken med mera målade i citron-gult, rosa, klarblått och skarpt grönt. Om barnens skolresultat påverkas av färgsättningens intentioner vet jag inte, men det ser i alla fall inbjudande ut.

Danska designer formgav också tidigt barnmöbler som inte bara var storleksanpassade utan också fyllde en pedagogisk funktion. Hans J Wegners ”Peters stol” från 1944 var lätt att själv bygga ihop, utan skruvar eller spik, även av mindre barn.

En intressant, för mig okänd, finsk företeelse är den så kallade moderskapsförpackningen som sedan 1937 erbjuds finska familjer. I paketet finns bebiskläder, bäddlinne, leksaker och mycket annat. Innehållet har varierat rejält genom åren, en jämförelse mellan decennierna vore en designresa i sig. Fortfarande delas fler än 40 000 paket ut varje år trots att de som vill i stället kan få 140 euro i reda pengar.

Ämnet ”design för barn” är förvånansvärt lite dokumenterat och därför är Vandalorums ”Barnets århundrade” något av en pionjärinsats. Ändå känner jag mig ambivalent inför resultatet. Här ryms embryon till en rad separata utställningar utan att något spår renodlas. Det blir för spretigt och samtidigt för magert eftersom de teoretiska inslagen, även i den stiliga katalogen, mest skrapar på ytan utan försök till analys. Men å andra sidan finns här många prylar som väcker nostalgisk njutning; den delen räcker ganska långt.

Avsikten med ”Barnens århundrade” är att locka till sig hela familjen. För den som inte klarar av att ”bara titta, inte röra” blir skulpturlekplatsen utomhus en oas. Den är skapad av norska arkitektgruppen Helen & Hard, tillsammans med skolbarn från bygden.

Helen & Hard använder alltid lokala material i sina projekt, här tillverkat av gummi-, plast- och stålindustrin i trakten. I drivor och högar ligger nu dessa pryttlar redo att tas i bruk. Man kan klättra på, rulla, kasta och bygga med delarna. Och med hjälp av en industrirobot hänga och dingla över alltsammans.

Lotta Jonson *konst@dn.se* “

DN 23 maj 2014:

“Lågt utbud fortsätter pressa priserna uppåt”

“Utbudet av bostäder är lågt. När det gäller bostadsrätter är utbudet det lägsta som bostadssajten Hemnet registrerat på sex år. Det lär leda till att priserna fortsätter att stiga. – Ja, vid de här räntenivåerna och den här inkomstutvecklingen så kommer vi att se ännu högre priser, spår Bengt Hansson, analytiker på Boverket. “

“Hemnet har ställt samman antalet objekt till salu på sajten vecka för vecka sedan 2008. Förra veckan, vecka 20, var antalet bostadsrätter på sajten 8 847 stycken, vilket var 11 procent färre än för motsvarande vecka förra året.

Antalet har fallit sedan 2012 då 11 213 bostadsrätter låg på sajten och är lägre än den var för alla år fram till och med 2008.

Utvecklingen är inte lika kraftig för villor, även om det utbudet också har minskat.

– Det är en het bostadsmarknad och bostäder säljs fortare nu än tidigare, säger Staffan Tell, press-ansvarig på Hemnet.

Det är en trend som även Svensk Mäklarstatistik sett: att de bostäder som kommer ut till försäljning också blir sålda snabbare än förr.

Utvecklingen gäller inte bara storstäderna, utan även för andra orter. Det får Bengt Hansson, analytiker på Boverket, att dra följande slutsats:

– Folk som bara tittar på befolkningsutvecklingen tittar på den minst betydelsefulla faktorn, säger Bengt Hansson, analytiker på Boverket.

Han förnekar inte att inflyttningen till storstäderna påverkar priset, bara att andra faktorer väger mer. Låga räntor, amorteringsfria lån och stigande reallöner (löneökningar efter inflationen) är långt viktigare än inflyttningen, enligt Hansson.

Bengt Hansson menar också att bostadsmarknaden är ineffektiv. Det finns för få bostäder i storstäderna, men allt för många bor enligt honom fel i förhållande till sina behov. Skälet är att det har blivit för dyrt att flytta.

Den som säljer en bostad får betala reavinstskatt. Har man ägt bostaden under en lång tid, betyder det att skatten också blir hög.

– Man vill inte sälja eftersom man har fått en stor värdeökning, som beskattas när man säljer, säger Hansson.

– Säljer du för två miljoner kan du inte köpa något nytt för två miljoner. Man får något väldigt mycket mindre, tillägger han.

Fram till 2008–09 kunde en säljare av en bostad skjuta reavinstskatten framför sig om säljaren köpte en lika dyr eller dyrare bostad. Men sedan 2009 måste alla som har sådana uppskov också betala en ränta till staten för uppskovet.

Detta ger, menar Hansson, inlåsningseffekter – människor drar sig för att sälja. Och tillsammans med en illa fungerande hyresmarknad betyder det att människor hellre bor kvar i stället för att flytta.

Och det betyder i sin tur att priserna kommer att fortsätta att stiga.

– Ja, om inte -Finansinspektionens åtgärder som ska komma i höst blir skarpa. Vi vet ju inte vad de blir än, eller hur bankerna kommer att reagera på dem, tillägger Hansson.

Det finns åtgärder som skulle kunna öka utbudet och därmed bromsa prisutvecklingen, som flera bostadsexperter pekat på. Hit hör till exempel att återinföra fastighets-skatten, sänka, eller till och med slopa reavinstskatten på bostäder, och gå mot mer av marknadshyror för hyresrätter.

Det är åtgärder som även Bengt Hansson tror kan dämpa priserna.

– Jag sa vid något tillfälle att det ska vara dyrt att bo och billigt att flytta, säger han

– Om hyressättningssystemet reformerades och flyttskatten försvann, skulle utbudet av bostäder växa och vi skulle få en bättre matchning på marknaden. Och det är bättre än att bygga, för att bygga är dyrt, tillägger han.

Hans Arbman hans.arbman@dn.se
Dan Lucas dan.lucas@dn.se "

DN 23 maj 2014:

"Bopriserna har gått upp 250 procent "

" Hus- och lägenhetspriserna i Stockholm och Göteborg är uppe på en historisk rekordnivå. Den branta uppgången har pågått i mer än 25 år, efter att fastighetsbubblan sprack i början av 1990-talet. Det framgår av en forskarantologi som i dag presenteras av Riksbanken. "

"Perioden 1995–2010 kan betraktas som unik ur ett historiskt perspektiv, skriver ekonomhistorikerna Johan Söderberg, Sölvi Blöndal och Rodney Edvinsson i rapporten. De pekar på att storstädernas bostadspriser har stigit med omkring 250 procent, inflationen frånräknad. Detta överträffar alla tidigare prisuppgångar ända sedan 1875.

Prisutvecklingen för fastigheter i Sveriges två största städer har annars präglats av långa vågor uppåt och nedåt. I Stockholm steg priserna från 1875 till 1909 och sjönk 1909 till 1918 – för att vända uppåt 1918 till 1931 och falla 1931 till 1981. Men från 1981 bär det åter uppåt fram till 2012, som är det senaste undersökta året i forskarrapporten.

Sedan dess har prisutvecklingen fortsatt uppåt, även om det är oklart hur länge denna trend kan fortsätta. Forskarna, vars undersökningar bygger på historisk statistik, yttrar sig dock inte om detta.

Däremot kan konstateras att bostadspriser och aktiekurser åtminstone sedan början av 1980-talet rört sig åt samma håll. Även Stockholmsbörsen tangerade rekord-nivåer kring 2012.

Av forskarantologin, "House prices, stock returns, national accounts, and the Riksbank balance sheet 1620–2012" (Ekerlids Förlag),

framgår också att de senaste ekonomiska kriserna långt ifrån är de svåraste som Sverige har gått igenom. Det var, till exempel, betydligt värre på Karl XII:s tid då missväxt och krig ställde till verkliga nödår.

– Av alla krisår genom historien hamnar 2009 först på 30:e plats och 1993 på 34:e plats, säger Rodney Edvinsson.

Högst på denna katastrofala lista kommer 1709, året för slaget vid Poltava. Under senaste seklet var 1921, 1933 och 1918 de svåraste åren. Man ska då komma ihåg att levnadsstandarden var betydligt lägre, vilket betyder att en kraftig nedgång i ekonomin slog ännu mycket hårdare än i vår tid.

Johan Schück johan.schuck@dn.se "

DN 25 maj 214:

"Nya regler kan få plus till minus"

"Att många bostadsrättsföreningar måste redovisa ekonomin på ett nytt sätt betyder inte nödvändigtvis höjda avgifter. Revisorernas branschorganisation och Boverket analyserar vad förbudet mot progressiva avskrivningar innebär i praktiken. "

"Statliga Bokföringsnämnden, BFN, har slagit fast att bostadsrättsföreningar inte får använda progressiva avskrivningar, som innebär att avskrivningen börjar med ett lägre belopp som ökar med tiden. I stället måste föreningarna skriva av samma summa varje år, det som kallas linjär avskrivning.

När beslutet blev känt uppstod genast en diskussion om konsekvenserna. Det beror på att många av de föreningar som går över från progressiva till linjära avskrivningar kommer att få ett minusresultat redan i årsboksluten för 2014 som görs nästa år.

Exemplen här bredvid visar hur ett plusresultat vänds till minus i resultaträkningen i årsredovisningen när föreningen byter avskrivningsmetod. Men det är värt att notera att föreningen i båda fallen har pengar till utgifter som exempelvis driftskostnader och räntor på lånen och även får en summa över.

Minusresultatet i bokslutet uppstår när det skrivs av ett större belopp än tidigare.

Det enklaste sättet att få ett plusresultat med de nya reglerna är att höja medlemmarnas avgifter så att intäkterna täcker de ökade avskrivningarna.

Men frågan är om det är nödvändigt att höja avgifterna eller om föreningarna kan bygga på ett underskott år efter år?

FAR, branschorganisationen för bland annat revisorerna, försöker just nu få klarhet i hur stora underskott revisorerna kan tillåta att en förening har på grund av att intäkterna inte räcker till avskrivningarna.
– Det har uppstått en osäkerhet kring bostadsrättsföreningarnas ekonomi och vi tittar nu på om det är möjligt att gå med förlust hur länge som helst. Vi tar även in juristhjälp för att reda ut detta, säger Dan Brännström, generalsekreterare på FAR.

Resonemanget i artikeln har hittills gällt föreningar som funnits ett tag och där medlemmarna bor i föreningens bostäder. Men de nya reglerna gäller även vid ombildningar och nybyggda bostadsrättsföreningar där det tas fram en ekonomisk plan för ekonomin de närmaste åren.
– Det här ändrar spelreglerna dramatiskt för dem eftersom de måste använda linjär avskrivning och skriva av samma belopp varje år. För nybildade föreningar med höga anskaffningsvärden kommer det att belasta resultatet och i många fall leda till förluster, säger Dan Brännström.
Medan revisorerna har ansvar för att granska att föreningarnas årsredovisningar följer bestämmelserna är det statliga Boverkets särskilt utsedda intygsgivare som ska göra en saklig granskning av de ekonomiska planerna.
I intygsmännens arbete ingår bland annat att granska om de gjorda beräkningarna är vederhäftiga och om den ekonomiska planen framstår som hållbar.

Men än är det inte klarlagt exakt hur de nya reglerna påverkar intygsgivarnas ställningstaganden framöver.
– Det vi gör nu är att se över regelverket och vi ska ta ett vägledande beslut under maj. Huvudinriktningen inför vårt beslut är att avskrivningarna ska synas i de ekonomiska planerna, säger Yvonne Svensson, rättschef på Boverket.

Maria Crofts maria.crofts@dn.se “

DN 25 maj 214:

“Kolla hur föreningen klarar lån och skulder”

1 Renoveringar. Ta reda på när kostsamma arbeten som stam- byten och fasadrenoveringar gjordes senast och när de behöver göras. Framgår det inte av årsredovisningen kan du fråga föreningen.

2 Likviditeten. Dela ”summa omsättningstillgångar” med ”summa kortfristiga fordringar” i balansräkningen i årsredovisningen. Resultatet bör överstiga 1 och visar hur föreningen klarar att betala lån och skulder på kort sikt.

3 Avskrivningar. Ta reda på om föreningen använt progressiv avskrivning och fråga i så fall hur föreningen tänkt hantera övergången till linjär avskrivning.

4 Lånen. Stora lån kan leda till att avgifterna behöver höjas om inte föreningen har en stor kassa eller räknar med nya intäkter, exempelvis från försäljning av hyresrätter.

5 Månadsavgifterna. Se hur avgifterna förändrats över tid. Fråga föreningen om det finns planer på att höja eller sänka avgifterna framöver.

Frågor & svar.

Vad innebär avskrivningarna?
Att många föreningar måste göra större avskrivningar framöver påverkar resultaten. Föreningarna tvingas välja mellan att gå back eller att höja avgifterna. I slutet av april slog den Statliga

Bokföringsnämnden (BFN) fast att bostadsrättföreningar inte får använda progressiva avskrivningar. Det är inte fråga om någon ny lagstiftning utan ett förtydligande av de regler som redan finns.

Vad är avskrivningar?
Det är ett sätt att redovisa i bokföringen hur tillgångar minskar i värde. För bostadsrättsföreningar är avskrivningen en form av sparande där det sätts av pengar till underhåll. Avskrivningarna gäller oftast enbart byggnaden, eftersom den förslits, och inte tomten, eftersom den ofta ökar i värde. Summan som skrivs av är inte öronmärkt till något speciellt och kan därför i princip användas till vad som helst. Men det är vanligt att pengarna används till underhåll eller amorteringar av lånen.

Vad är progressiv avskrivning?
Beloppet som skrivs av är lägre i början och stiger allt eftersom åren går, vilket gör föreningens kostnader lägre de första åren. Det leder till att medlemmarnas avgifter kan hållas nere samtidigt som föreningens resultat går jämnt upp eller med överskott. Progressiva avskrivningar är vanligast i nya föreningar.

Vad är linjär avskrivning?
Att man skriver av samma belopp varje år utifrån en beräknad livslängd för fastigheten. Det är vanligt att skriva av mellan 0,5 och 2 procent av byggnadens värde per år. Det motsvarar en livslängd på mellan 200 och 50 år. Det här är den vanligaste avskrivningsmetoden och sannolikt den som i stort sett alla föreningar kommer att använda i fortsättningen.

Varför vill inte BNF att föreningarna ska göra progressiva avskrivningar?
Huvudskälet är att avskrivningen ska ske i den takt som byggnaden förslits. BFN anser också att det ska framgå tydligt i årsboksluten om föreningarnas intäkter räcker till avskrivningarna.

Måste föreningarna höja avgifterna nu?
Det finns ingen direkt koppling mellan förändringen och höjda avgifter. Men om föreningarna får minusresultat år efter år och inte kan minska utgifterna eller öka intäkterna på något annat sätt är höjda avgifter ett sätt att hamna på plus.

Vad händer om föreningarna fortsätter med progressiva avskrivningar?
Då har styrelsen inte upprättat årsredovisningen enligt god redovisningssed. Det kan göra att föreningens revisorer måste rekommendera årsstämman att inte bevilja styrelsen ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret. “

DN 25 maj 214:

“Maria Crofts: Så besvärligt borde det inte få vara”

“Informationen till bostadsrättsköparna måste bli bättre. De är inte rimligt att det i princip är omöjligt för de flesta att förstå hur det är ställt med en bostadsrättsförenings ekonomi. “

“För de flesta som ska köpa en bostadsrätt är det läget, priset och lägenhetens storlek och skick som är det intressanta. Mäklarna lägger som regel ut föreningarnas årsredovisningar på nätet och delar ut dem på visningarna. Men många spekulanter ägnar sifferkolumnerna ett förströtт intresse.

Det är inte svårt att förstå. En stor del av köparna ser sannolikt en årsredovisning för första gången och innehållet är sannerligen inte lätt att ta till sig.

För många, särskilt i tillväxtområdena, är köpet av en bostadsrätt dessutom enda sättet att få en bostad. Många i färd med att skaffa sin första bostad hade nog hellre flyttat in i en hyresrätt om det varit möjligt.

Den senaste tiden har föreningarnas avskrivningar hamnat i fokus. Men det är ingen kvalificerad gissning att många har svårt att förstå vad uppståndelsen handlar om.

Så besvärligt borde det inte få vara.

När det gäller exempelvis el- och telemarknaderna har myndigheterna lagt mycket kraft på konsumentinformation sedan avregleringen. Men när det gäller bostadsrättsköp finns ingen liknande service.

Det kan visserligen bli dyrt att ha fel el- eller teleavtal. Men utgiften kommer inte ens i närheten av hur kostsamt det blir att köpa en lägenhet i en förening som måste höja avgifterna dramatiskt, ofta med prisfall som följd.

Ja, jag vet att det finns olika sajter som gör det lättare att tolka och jämföra föreningarnas årsredovisningar. Men det jag är ute efter är att redovisningen borde vara så pass enkel att de flesta klarar att göra en jämförelse utan särskilda instruktioner.

Uppståndelsen kring förbudet för progressiva avskrivningar har fått i gång en diskussion om hur bostadsrättsföreningar ska redovisa sin ekonomi. Det finns en samsyn mellan bostadsrättsorganisationerna och branschorganisationen FAR, som bland annat organiserar revisorerna, om att de behövs ett nytt och överskådligare regelverk för bostadsrättsföreningar.

Det är bara att hålla med.

Maria Crofts maria.crofts@dn.se privatekonomisk krönikör. “

* Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst

Politik för en barn- och äldreminister med välfärd och socialtjänst.

DN 26 maj2014:

”Vad ska jag göra för att inte irritera mig på mina styvbarn?”

“Hon kämpar för att ha en bra relation till sina styvbarn, men blir ändå lätt irriterad på dem och skulle helst slippa leva med dem – trots att styvbarnen verkar tycka om henne. Hon avundas dem som lever i ”en kärnfamilj”. Hur ska hon göra för att det ska bli bättre? Psykolog Martin Forster svarar. “

“Jag lever sedan ett par år tillbaka med en man som har två barn sedan tidigare, vi har också ett gemensamt yngre barn. I stort har vi det bra, vi har det ganska harmoniskt de veckor barnen är hos oss (varannan vecka), de accepterar mig och accepterar när jag säger till dem. De fungerar mycket bra tillsammans med vår dotter och verkar tycka om mig, de kan båda två krypa upp i mitt knä, be mig att ligga bredvid dem på kvällen när de ska sova och så vidare. Jag vill väldigt gärna att vår familj ska fungera och jag och min sambo jobbar medvetet för att det skall bli så.

Jag kan dock inte komma ifrån att jag tycker att det är väldigt jobbigt att ha styvbarn. De tar mycket av min energi och jag irriterar mig mycket på dem. Ibland vet jag inte hur jag ska stå ut när de är hemma hos oss, det känns som att jag inte kan koppla av i mitt eget hem.

Trots att jag tycker att jag jobbar mycket med det har jag en laddad relation till dem, jag vet inte om det grundar sig i att min sambo har dem tillsammans med en annan kvinna eller i att jag tvingas leva med dem trots att jag helst skulle slippa. För det mesta kan jag behärska

mitt humör, men ibland blir jag väldigt arg och på dåligt humör när de är hemma hos oss.

Att vara styvförälder är något av det svåraste jag gjort hittills och jag tycker inte att jag hittar ett förhållningssätt som fungerar. Jag hamnar lätt i tankar som ”vad lätt allt hade varit om de inte funnits”, ”jag avundas dem som har en kärnfamilj” och så vidare. Jag kommer ofta på mig själv med att vara ganska missunnsam mot dem.

Varför är det så svårt att leva med andras barn, kan det vara kulturellt betingat att jag reagerar som jag gör? Hur kan jag göra för att hitta en relation till dem som fungerar? Finns det något generellt att säga om styvfamiljer som fungerar väl?

Svar: Tack för ditt ärliga och öppna brev. Jag tror att vissa skulle avfärda dina frågor med ett ganska kort svar: Så länge du känner att du helst vill slippa styvbarnen kommer din relation till dem att förbli dålig. Självklart är det så, men din fråga är väl egentligen varför du känner så ibland. Jag kan intyga att många styvföräldrar kan känna likadant, men få pratar öppet om det. Jag förstår att du är rådvill, eftersom det är svårt att tvinga fram eller bort känslor.

Jag vill börja med din fråga om vad man vet generellt om styvfamiljer. De flesta studier som har undersökt hur styvföräldrar mår och klarar familje-livet pekar på att de har det lite tuffare än biologiska föräldrar. Samtidigt verkar det inte ha så mycket att göra med själva familjeformen, utan beror till stor del på hur familjemedlemmarna kommunicerar och umgås med varand-ra. Med andra ord kan styvföräldrar må sämre än andra föräldrar, men behöver inte göra det om samspelet i familjen fungerar.

En återkommande slutsats är att relationen till den andra föräldern i hög grad påverkar hur man som styvförälder kan relatera till barnen. Så är det i familjer i största allmänhet, men föräldrarnas inbördes relation verkar ha särskilt stor betydelse just i familjer med en styvförälder. I en studie såg man också att ett gott stöd från den biologiska föräldern var det som främst minskade risken för att en styvförälder skulle må dåligt i familjen. Ett gott stöd kan till exempel handla om att ge styvföräldern utrymme och att fatta gemensamma beslut rörande barnen.

Du undrar hur du ska göra för att få en bra relation till styvbarnen. Du tar samtidigt inte upp några konkreta exempel på problem i relationen. Vad är det som väcker din irritation eller ilska? Är det något barnen gör eller saker som händer i familjen? Om det finns olösta problem som är svåra att ta upp är det viktigt att du vågar göra det. Man vet nämligen att styvföräldrar lätt kan hamna i ett mönster av att undvika konflikter om de inte upplever sig ha mandat att begära vissa saker.

Du skriver att du kan avundas kärn-familjer. På vilket sätt? Vad är det som är enklare för dem? Uppstår det situationer då du känner att du inte kan agera som du vill eller där andra i familjen gör saker du ogillar? Vad är skillnaden rent konkret de veckor styvbarnen bor hos er? Svaren på dessa frågor kan blottlägga konflikter som du kanske måste ta upp med resten av familjen.

Att undvika konflikter kan vara en del av ett större mönster där styvföräldern i allmänhet försöker anpassa sig för att vinna barnens förtroende. Man vet att det trots goda avsikter leder till en sämre relation. Motsatsen förekommer förstås också, det vill säga att styvföräldrar anstränger sig för lite för att anpassa sig efter barnens behov eller intressen.

De starkaste relationerna mellan styvföräldrar och styvbarn finner man i familjer där båda parter tar plats och anpassar sig efter varandra. Jag undrar samtidigt om er relation i praktiken är så dålig. Eller utgörs problemen mest av dina egna tankar och känslor om att vara styvmamma, jämfört med hur det skulle kännas att leva i en kärnfamilj?

Även om du inte kan tvinga fram andra känslor för styvbarnen, så kan du kanske förskjuta ditt perspektiv på tillvaron en bit. Det låter som om du för en inre kamp där du när drömmar om en kärnfamilj och därmed inte kan slå dig till ro med att du faktiskt lever i ett annat slags familj. Om du vill fortsätta att leva med din sambo är utmaningen att känslomässigt acceptera det som inte går att förändra – att det finns tre barn i familjen. Ju mer du kan släppa den inre kampen, desto mer kan du ägna kraft åt att faktiskt leva med den familj du har.

Ser du väldigt olika på ert gemensamma barn och på styvbarnen? Jag ställer frågan mest för att illustrera hur orden vi använder leder oss till att känna och tänka i vissa banor.

Om du vill förändra ditt perspektiv på familjen kan första steget vara att förändra ditt sätt att prata, vilket i förlängningen förändrar ditt sätt att tänka. Det finns flera exempel i ditt brev på hur orden förstärker avståndet mellan dig och styvbarnen. Du skriver att du tvingas leva med dem trots att du helst skulle slippa och att du ibland har svårt att stå ut när ”de är hemma hos oss”.

Du skriver också att du inte kan koppla av i ”ditt eget hem”. Det är också deras hem. Det är ert gemensamma hem. Jag förstår att du inte menar det på detta sätt, men jag överdriver för att illustrera ordens betydelse.

Du undrar också om dina känslor kan vara kulturellt betingade. Jag tror att det kan ligga något i det och att de ord du väljer bottnar i en kulturell föreställning om hur det är att leva som styvförälder. Forskningen jag nämnde tidigare pekar mot att styvföräldrar kan uppleva en konflikt som onödigt stor just på grund av kulturella förväntningar. När samma konflikt uppstår i en kärnfamilj kan man inte skylla på den elaka styvmodern. Det har också visat sig att styvföräldrar med mer traditionella värderingar om äktenskap och familjeliv mår sämre än andra styvföräldrar.

Jag vet inte om det är nödvändigt för dig att jobba med dina värderingar, men det är min bästa gissning. Jag menar inte att du ska slå knut på dig själv och låtsas som om relationen till alla tre barnen är likadan. Bara försöka acceptera att ni lever tillsammans i en familj.

Martin

Gå till www.forster.se/referenser140526 för att läsa mer om forskningen i svaret. “

“**Fråga Insidans experter**
Legitimerade psykologen och psykoterapeuten **Liria Ortiz** svarar på frågor om självhjälp, förändring- och parrelationer. **Martin Forster**,- legitimerad psykolog och forskare,svarar på frågor om barn och familjerelationer.”

* Utbildning. Forskning.

Politik för en utbildningsminister.

DN 20 maj 2014:

“Jag, en visselblåsare”

“Alliansstyrda Upplands Väsby anställde Per Kornhall för att utveckla kommunens skolor. Han identifierade snabbt ett antal problem och fortsatte även att verka i den offentliga skoldebatten. Det skulle han inte ha gjort – Kornhall stängdes av från sin tjänst och hotas nu med avsked. Hur mycket kritik tål egentligen en politiskt styrd organisation i Sverige? Här är hans berättelse.”

“Det har kommit ut en ny bok, ”Den skenhelige svensken – Korruption utan konsekvenser?” (Brombergs), som beskriver det pris visselblåsare får betala. Den artikel du nu precis har börjat läsa handlar om just det. Den handlar om vad som kan hända en tjänsteman som använder sin yttrandefrihet och sin expertkunskap så mycket att den politiska makten blir irriterad. Jag vet – för artikeln handlar om mig.

Experten på resultatstyrning, Ray Rist, säger att en organisation som fungerar har tre kännetecken: 1. Låg nivå av rädsla. 2. Mycket information. 3. Att man erkänner problem och försöker lösa dem.

Detta borde rimma väldigt väl med svensk offentlig förvaltning. Svenska tjänstemän omfattas förutom av yttrandefrihet också av offentlighetsprincip och kan åberopa meddelarskydd. Allt detta för att skapa en transparent och effektiv förvaltning. En tjänsteman ska naturligtvis oväldigt både utföra politiskt fattade beslut men också ”speak truth to power”, för att låna Aaron Wildavskys ord.

Men det är inte alltid så i verkligheten. För vad ska en nyanställd tjänsteman göra när en hög chef kliver in på kontoret och dikterar vad man ska skriva i ett ärende? Vem ska man vända sig till? Vågar man berätta och för vem? Det finns tyvärr för många berättelser om hur det går för dem som vågar. Ta det nästan ikoniskt famösa fallet med ”Fången på fyren”, Anders Ahlmark som beordrades till fyrvaktmästa-

re och aldrig fick full upprättelse av staten, eller konsulten som avslöjade Göteborgshärvan och som efter det hade svårt att få jobb. Vem tar hand om visselblåsaren?

Under våren 2013 kom jag ut med boken ”Barnexperimentet” på Leopard förlag, jag medverkade i en bok om forskning för skolan som Skolverket gav ut och kommer i juni ut med en bok om skolutveckling, ”Alla i mål” (Natur & Kultur). Jag sitter med i en kommitté inom Kungliga Vetenskapsakademien som arbetar med skola och anlitas ibland av Europakommissionen som oberoende expert på det svenska skolsystemet. Jag har deltagit i skoldebatten med ett antal debattartiklar i bland annat DN och Svenska Dagbladet.

Varför berättar jag det här? För att dessa mina kunskaper, erfarenheter och min frispråkighet ligger mig i fatet i Upplands Väsby kommun där jag arbetar. Det är intressant eftersom en av de saker jag har lyft både i böcker och artiklar och som är väl belagt i olika rapporter är den brist på kunskap om skolan som ofta finns bland politiker och höga tjänstemän och som leder till en förtroendeklyfta mellan kommunledningen och skolorna. Det är ett av de misslyckanden som Leif Lewin pekar ut i sin utredning om kommunaliseringen och det finns med i Skolverksrapporter och inte minst i SNS rapport om rektors roll i styrkedjan.

Den kommun jag arbetar i har låga skolresultat. Man har, sedan den styrande Alliansen gjorde stora förändringar 2008, också snabbt sjunkande resultat. Efter några år började man nog känna viss panik. Fast man hade genom-fört de marknads-reformer man ideologiskt trodde på svarade inte skolväsendet på ”rätt” sätt och man sökte efter hjälp. Man satte 2012 ut en annons och sökte en skolstrateg.

Jag hade då på Skolverket ett antal år läst mycket forskning om hur man kan utveckla skolor. Jag kände att det fanns en signal i denna forskning, en signal som också stämde med mina erfarenheter som lärare. Trots att jag hade ett roligt och utvecklande jobb på Skolverket ville jag prova om det jag tyckte borde fungera också skulle fungera i praktiken.

Jag svarade på annonsen. Vid anställningsintervjuerna med den blivande chefen, med politiker, rektorer och lärarfacken presenterade jag min vision och de sade att ja, detta ville de vara med på.

Jag tillträdde hösten 2013 och vi började förverkliga den plan jag hade presenterat. Jag inledde också en kartläggning av skolorna och deras utmaningar och kunde snabbt konstatera att det fanns anledningar till att man hade sjunkande resultat och att många av dessa handlade om bristande stödsystem. Det var också en ganska uppgiven lärarkår jag mötte som hade varit utsatt för en mängd förändringar som de inte hade någon förståelse för och de hade lågt förtroende för kommunledningen.

Man hade till exempel lagt ner förberedelseklasserna, så att det nu fanns skolor med barn där ingen personal på skolan kunde det nyanlända barnets språk. Den kommunala skola som tar hand om lejonparten av de nyanlända fick förra läsåret ta emot 18 helt nyanlända bara i årskurs nio, helt utan förberedelseklass eller språkintroduktion. Det är en omöjlig situation.

Ett annat problem var ett obegripligt hyressystem som straffade skolor som var byggda på en tid när skolpolitikerna hade ambitioner. Nu fick de skolorna betala dyrt för luftiga korridorer och vackra skolbibliotek. Systemet premierar skolorna extra om de kommer ner till åtta (8) kvadratmeter/elev (vilket händelsevis är jämförbart med jordbruksverkets regelverk för grisar).

Jag kunde tidigt identifiera ett antal sådana systemfrågor. Men också att det införda beställar-/utförarsystemet där skolorna bara är en del av den så kallade välfärdsproduktionen och utan en hängiven skolchef ledde till att ansvar för de egna skolorna blev otydligt och att signaler

som lärare och rektorer skickade om brister inte hade någon politiskt ansvarig adress.

Dessa frågor var aldrig centrala i det arbete vi sedan inledde. Men det var viktigt för mig och för lärarna att de fick uppleva att någon lyssnade på dem. Rent statistiskt är det så att lärarna i kommunen inte är sämre än andra. Om man tar hänsyn till den socioekonomiska bakgrunden är det relativa resultatet ganska förväntat. Detta var också viktigt att säga till lärarna. ”Ni är bra – men vi måste bli bättre. Vi kan inte ha en situation där en femtedel av barnen inte kommer in på gymnasiet år efter år.” Något de höll med om och var beredda att arbeta hårt med för att förändra.

Vi satte igång ett arbete på alla fronter. I skolorna inledde jag och rektorerna ett stort arbete med kollegialt lärande. Vi tog fram en skolstrategi som talar om vad skolorna ska fokusera på, men var samtidigt tydliga med att varje skola har sin egen problematik och måste ha sin egen strategi. Vi skapade en positiv kraft i verksamheten och börjar se de första spåren av förbättrade resultat. Lärarna, facken och rektorerna uttrycker stor tillfredställelse över arbetet och föräldrar backar upp det vi gör. Allt borde vara frid och fröjd.

Men.
Det tycker inte vissa Allianspolitiker och högre tjänstemän i kommunen. De kommenterar, genom min chef, gång på gång debatt-inlägg som jag gör i den nationella skol-debatten. Gång på gång får jag också smäll på fingrarna när jag ibland lyfter frågor som de nyanländas situation eller bristen på politiskt ansvarstagande i olika frågor. Dessa saker diskuterade jag aldrig i medierna utan bara internt.

Till slut tröttnar jag på tillsägelserna. Eftersom jag av andra personer har fått höra att man har en historia av att på obehagliga sätt göra sig av med obekväma personer spelar jag in några av de samtal jag blir utsatt för. Jag berättar sedan om vad jag råkat ut för i en blogg och i lokaltidningen.

Svaret kommer omedelbart. Jag blir avstängd från ett centralt skolprojekt och får vid ett lönesamtal höra att jag inte representerar kommunens värderingar. Vid ett annat samtal får jag veta att de kan tänka sig att jag blir konsult åt dem. Om jag inte vill det ska de ruta in min tjänst, så att jag till exempel inte får tjänstledigt för externa föreläsnings- och skrivuppdrag. Om jag då väljer att sluta så kan de tänka sig att lösa ut mig, var budskapet.

Jag berättade också om detta offentligt och blev då beordrad till ren skrivbordstjänst vid en stationär dator. Jag ska hädanefter inte ha någon kontakt med skolorna, som tidigare var mitt huvuduppdrag. Man har alltså satt sitt hot i verket. Jag har fått mitt lilla fyrtorn i det blå kommunhuset.

En tröst är att det pågår en namninsamling bland lärarna till stöd för mig. Men det sorgligaste är ju inte vad som händer med mig utan det som händer de cirka 20 procent av barnen i kommunen som varje år går ut grundskolan utan att ha fått det stöd de har rätt till enligt skollagen på grund av att kommunen inte tar sitt ansvar.

Vad som händer med mig är trist och jag är rädd för hur det ska bli med jobb och annat i framtiden. Men det viktiga med det här är hur lite kritik en politiskt styrd organisation i Sverige tål och hur löst yttrandefriheten sitter i det kommunala Sverige. Frågan är också om inte trenden mot tystnadskultur blir kraftfullare i kölvattnet av skolans marknadifiering. Forskningsresultat tyder på det.

Jag tycker också att detta illustrerar ett av kommunaliseringens stora problem, nämligen bristen på kunskap om skolsystemet och bristen på ansvarstagande som uppstår om en kommun inte säkerställer den kompetens och organisation som behövs för att driva skolor.

Ett av huvudmålen i skolan är att träna eleverna till att bli självständiga och demokratiska individer. I skolan värnar vi om yttrandefriheten och slår oss på våra svenska bröst för vår offentlighetsprincip. Det

är beklämmande att upptäcka hur trångt det där svenska bröstet är på nivån över skolorna och hur nära totalitarism vi kommer när vi inte vakar över våra offentliga institutioner.

Vi har inte dessa lagar för att vi i Sverige är genetiskt predisponerade för att inte utöva makt på fel sätt, utan för att vi är som alla andra, men vi har skapat en bra lagstiftning för att motverka det. Det är av stor vikt att den lagstiftningen respekteras om vi ska ha en effektiv offentlig förvaltning med demokratisk insyn.

Per Kornhall författare, verkam i Vetenskapsakademiens grupp för skolfrågor och tidigare undervisningsråd på Skolverket.
kulturdebatt@dn.se "

"I går fick Per Kornhall ett mejl av sin arbetsgivare med följande ordalydelse: "Underrättelse om avsked. Härmed underrättas Du om att Upplands Väsby kommun överväger att avskeda dig från Din anställning som skolstrateg vid Väsby Välfärd. Du och Din fackliga organisation har rätt att begära överläggning om den övervägda åtgärden. En sådan begäran skall lämnas inom en vecka efter det att denna underrättelse lämnats." "

DN 21 maj 2014:

"Lärarna ger höga betyg för att det är lättast så"

"Efter 35 års arbetslivserfarenhet som gymnasielärare i ekonomiska och juridiska ämnen, kan jag konstatera att den så kallade betygsinflationen gick från myrsteg till galopperande när friskolereformen genomfördes.

Jag arbetade på en kommunal innerstadsskola med hög status och högt betygsintag. De första åren var det en och annan elev som kommit in på "glädjebetyg", det vill säga inte hade förkunskaper som motsvarade kompetensen.

De senaste/sista åren var det majoriteten, 15–20 elever i en klass på 32 elever, som icke var studiemotiverade eller studievana utan konsekvent klagade på det höga inlärningstempot. Däremot var flera av dessa elever mycket drivna i att diskutera sig till högre resultat, oftast genom repliken; "Jamen, det är ju så jag menar".

Om man som lärare inte gav med sig så fick man långa ilskna mejl från föräldrar som ville att man exakt skulle förklara varje liten provfrågas "rätta" svar. Detta tog mycket tid.

Jag menar att friskolorna är mer frikostiga med höga betyg än kommunala skolor, helt enkelt för att lärarna vill ha sitt jobb kvar.

Kan inte friskolan stå sig i konkurrensen, så ska den ju läggas ned, *men* det finns en win-win-situation hos många elever/lärare, där eleven är glad och tacksam i det korta perspektivet över att läraren ställer alltför låga krav och ger alltför höga betyg, och för läraren blir det på detta sätt mindre att göra.

Det är min förklaring till betygsinflation och varför jag tycker att valfrihet i detta sammanhang är av ondo.

Boel Nyberg "

DN 22 maj 2014:

”Barn till lärare vill inte längre utbilda sig till lärare”

“Akademins gärdsgårdsserie. Lärarstudenterna rekryteras allt mindre från akademiska hem. Studenter med goda betyg väljer andra karriärer. Den kritiserade lärarutbildningen skiljs allt mer från den övriga universitetsvärlden, och kravet på att ha genomgått den sänker yrkets kvalitet, skriver tre forskare i sociologi.”

“De flesta håller med om att det är ett problem att läraryrkets status och lärarutbildningarnas attraktionskraft minskat, men meningarna är delade om vad nedgången beror på och hur den ska vändas. Vi vill lyfta fram några förbisedda sociala och demografiska sammanhang.

Först måste konstateras att det finns fog för klagomålen att lärarstudenterna blivit allt sämre rustade. Det är ju inte ovanligt att universitetslärare hävdar att studenterna var bättre förr, men i fallet lärarstudenter är nedgången sedan mitten av 1990-talet synnerligen påtaglig även i jämförelse med andra utbildningar. Knappast någon annan högskoleutbildning har rutschat lika brant utför, vare sig man använder skolbetyg, poäng på högskoleprovet, söktryck eller socialt ursprung som mått på vad studenterna har med sig i bagaget. Detta har framgått av undersökningar inom forskningsgruppen för utbildnings- och kultursociologi vid Uppsala universitet, nu senast doktorsavhandlingen ”Skollärare. Rekrytering till utbildning och yrke 1977–2009”, som Emil Bertilsson i morgon, fredag, lägger fram för granskning.

En indikator på förändringen är att det kort sagt inte längre är lärarbarn som blir lärare. Ingen annan yrkesgrupps barn har i samma takt försvunnit från lärarutbildningarna. Mer generellt: sedan 1990-talet har lärarstudenterna i allt högre grad rekryterats från hem med allt mindre av kulturellt kapital, vilket bland annat innebär minskande utbildningstillgångar hos föräldrarna. Än mer markant är att lärarstudenternas egna studiemeriter minskat. Studenter med någorlunda goda skolbetyg och resultat på högskoleprovet väljer bort lärarutbildning.

En betingelse för denna förändring var högskolans expansion kring 1900-talets sista decennium. Under de femton åren 1988–2003 fördubblades antalet studenter, från 188 000 till 398 000. Tidigare var lärarutbildningarna en mycket större del av högskolan och ett naturligt val för många. När utbildningsalternativen blev fler stod sig lärarutbildningarna slätt i konkurrensen om de kulturellt bemedlade studenterna, vilka tidigare varit ganska många särskilt bland blivande ämneslärare.

Omvandlingen av läraryrket är en annan betingelse för den ändrade rekryteringen till lärarutbildningarna. Skolpolitiken och lärarfacken har i många olika avseenden drivit fram en homogenisering av skollärarkårens anställnings- och arbetsvillkor. Exempelvis har förskollärarnas löner ökat betydligt mer än genomsnittet för samtliga yrken i arbetslivet, medan ämneslärarnas och grundskollärarnas löneutveckling varit svag. Vidare har andelen kvinnor vuxit inom tidigare mansdominerade lärarkategorier såsom ämneslärare i matematik och naturvetenskap.

En annan demografisk faktor av betydelse är åldersfördelningen inom lärarkåren. Från slutet av 1990-talet och ett drygt decennium framöver inträffade ett skarpt generationsskifte när de många lärare som trätt in i yrket under 1960- och 1970-talen pensionerades. Lärarkåren föryng-

rades påtagligt. Samtidigt försvann lektorerna. För ett sekel sedan hade bortåt var tredje läroverkslärare licentiat- eller doktorsexamen. Fortfarande i början av 1990-talet fanns 1 600 lektorer i gymnasieskolorna. Sedan början av 2000-talet har antalet varit nere i ett par hundra.

Sammantagna får dessa förändringar ofrånkomligen sociala konsekvenser. I takt med lärarkårens omvandling ter sig allt fler skolor oacceptabla för de kulturellt bemedlade familjerna. Redan kan vi i statistiken se hur lärare som är välförsedda med kulturellt kapital samlas i skolor som rekryterar dito elever. För eleverna kommer det att bli allt viktigare att ha gått i rätt skola. För lärarna kan i framtiden ett lektorat vid ett elitgymnasium smälla högre än en professorstitel vid något lågt rankat lärosäte i provinsen.

Den svenska skollärarkårens försvagade ställning hänger samman med att den i jämförelse med situationen i många andra länder blivit så bortkopplad från universitetsfältet. Lärarutbildningarnas allmänna delar fungerar som egna pastorat i föga kontakt med universitetsvärlden i stort. Lärarutbildare utnyttjar sällan den sakkunskap som olika discipliner runtom på universiteten erbjuder, från statsvetenskap till kognitionsvetenskap. På andra områden talas inte om ”civilingenjörsutbildare” eller ”läkarutbildare” – där är man specialist på hållfasthetslära eller endokrinologi.

Skolpolitiken och lärarfacken har på många sätt medverkat i att lösgöra skollärarkåren från universitetsfältet: genom att fullborda omvandlingen från betrodd ämbetsman till övervakad och övervakande tjänsteman; genom införandet av en legitimation som av skollärare kräver genomgången lärarutbildning samtidigt som samma lärarutbildning kritiserats hårt från många håll; genom att öka antalet platser i lärarutbildningarna när tvärtom en mer selektiv antagning vore en förutsättning för att vända utvecklingen; genom att förutsätta att alla som genomgår lärarutbildning kommer att arbeta som skollärare, vilket dels inte är sant, dels hindrar lärarutbildningen från att fungera som en plattform för många slags levnadsbanor och yrkesbanor och därmed som ett mer attraktivt utbildningsval.

Att återknyta banden till universitetsfältet är förstås inte hela lösningen. Skollärarkåren måste också tillåtas att odla sitt yrkeskunnande. I lärarutbildningarna är den framkomligaste vägen säkerligen att renodla å ena sidan undervisningskonsten, å andra sidan universitetsstudier av ordinärt slag. Medan de alltför vanligt förekommande dåliga mellantingen bör undvikas, det vill säga en lärarutbildning som i skolans värld uppfattas som abstrakt och oanvändbar och inom akademin som en gärdsgårdsserie.

Emil Bertilsson, doktorand i utbildningssociologi vid Uppsala universitet
Donald Broady, professor emeritus, sociologiska institutionen vid Uppsala universitet
Mikael Börjesson, docent i utbildningssociologi vid Uppsala universitet

“Bakgrund. Ny kartläggning
Doktorsavhandlingen ”Skollärare. Rekrytering till utbildning och yrke 1977–2009” läggs den 23 maj fram av utbildningssociologen Emil Bertilsson vid Uppsala universitet.

Avhandlingen visar bland annat att studenterna vid lärarutbildningarna sedan mitten av 1990-talet har haft stadigt minskande studiemeriter och andra resurser i bagaget, att lärarkåren därmed omvandlats och att lärare som är mer välförsedda med kulturellt kapital rekryteras till skolor där också eleverna är kulturellt bemedlade.

DN 27 maj 2014:

”Privat kapital behövs för att klara kvaliteten i högskolan”

“Svårt för staten klara uppgiften. Staten snålar inte med resurser till högskolan. Men fokus ligger på forskning. Nu måste vi satsa på själva utbildningen. För att klara det måste breddad finansiering övervägas. Fler intressenter måste ta ansvar, både privata och offentliga, skriver universitetskansler Lars Haikola.

Den högre utbildningen i Sverige brukar ofta rankas högt i olika internationella jämförelser. Och det med rätta; våra högskolor och universitet håller generellt sett en hög kvalitet. Det framgår av årsrapporten från Universitetskanslersämbetet, UKÄ, som ger en bred bild av tendenser i högskolesektorn:

Fler helårsstudenter än tidigare läser på yrkesexamensprogrammen och generella program samtidigt som antalet som studerar på fristående kurser sjunker. Därigenom kan högskolan bättre bidra till att tillgodose arbetsmarknadens behov.

Studiestarten äger rum allt tidigare och det har skett en tydlig föryngring av förstaårsstudenterna på högskolan. Läsåret 2012/13 var hela 61 procent 21 år eller yngre. Förhoppningsvis innebär detta att det blir lättare för människor att tidigt komma ut i yrkeslivet.

Efter den kraftiga minskningen av antalet utländska studenter sedan studieavgifter infördes 2011/2012, tycks vinden ha vänt. Under förra läsåret ökade antalet utländska studenter något igen.

Vi har fått fler välutbildade lärare inom högskolan som är disputerade. Doktorander har också fått en väsentligt tryggare finansiering för sin forskarutbildning än tidigare.

De senaste årens utveckling mot färre nybörjare i högskolan och ökat fokus på forskning har förstärkts under 2013, enligt de nya siffrorna i årsrapporten.

Den här utvecklingen ligger i linje med statsmaktens intentioner. Sverige styr mot tidigare studiestarter och det internationella utbytet ökar igen. Men årsrapporten innehåller också siffror som visar på utmaningar för den svenska högre utbildningen.

Sverige har under lång tid valt att expandera högskolan. Vi har placerat oss högt internationellt sett när det gäller eftergymnasial utbildning och forskning inom högskolesektorn. Samtidigt kan vi konstatera att den största satsningen har skett på forskningsområdet. Jämför man hur mycket som satsas enbart på utbildningsdelen hamnar Sverige precis över OECD-snittet på en 12:e plats, där har vi tappat två platser sedan 2009. Även när man jämför utbildningsnivån i befolkningen har Sverige länge hamnat högt i internationella jämförelser. Men flera länder har under senare år byggt ut den eftergymnasiala utbildningen påtagligt, medan Sverige inte expanderat i samma takt. På senare år har andelen unga mellan 25 och 34 år med en minst treårig högskoleutbildning ökat mindre i Sverige än i flera andra länder och Sverige har tappat två placeringar sedan 2005 i jämförelse med andra OECD-länder.

För att undvika missförstånd: det handlar inte om att den svenska staten är njugg gentemot högskolan. Det är bara det att många andra länder lägger mer pengar på högre utbildning i den hårdnande globala konkurrensen, medan Sverige väljer att satsa på forskning. Det är få

länder som gjort så omfattande satsningar inom forskningsområdet. Men det är dags att satsa på utbildningen.

Det är inte realistiskt att tro att den svenska staten är beredd att öka den offentliga finansieringen av högre utbildning ytterligare. I dag är nästan 100 procent av utbildningen finansierad genom offentliga medel. Vi satsade under förra läsåret 74 miljarder kronor totalt sett på högskolesektorn, nästan dubbelt så mycket som på försvaret. Det gör högskolan till Sveriges största statliga sektor med totalt en halv miljon människor engagerade.

Det svenska dilemmat är uppenbart. Vi kan inte begära mer offentliga medel till högre utbildning, men vi måste ändå behålla och helst stärka positionen som kunskapsnation. Så vad göra?

Till att börja med måste vi ställa den grundläggande frågan – vad vi ska ha högskolan till? Varför behövs den? Vi måste avgränsa en tydlig verksamhetsidé och inte nöja oss med att ”allt ska växa”. Sverige skiljer sig från många länder genom att inkludera väldigt mycket i det man kallar ”högskoleutbildning”.

I mitt nya uppdrag som regeringens särskilda utredare kommer jag att se över vilka utbildningar högskolan erbjuder och hur väl de möter behoven. Är utbudet väl avvägt i förhållande till arbetsmarknadens behov, studenternas efterfrågan och rimliga kvalitetskrav?

Utan att föregripa utredningens resultat är min bedömning att det behövs en annan arbetsfördelning än i dag. All högre utbildning behöver inte genomföras i högskolan utan formas kanske bättre i andra organisationer, till exempel yrkeshögskolan.

En diskussion om breddad finansiering av den högre utbildningen är också ofrånkomlig på sikt. Fler intressenter, privata och offentliga, måste ta ansvar.

Frågan om de offentliga resursernas begränsning är långt ifrån högskolans enda utmaning. De senaste årens debatt om svenska studenters allt sämre förmåga att förstå avancerad text och uttrycka sig skriftligt behöver tas på allvar. Likaså är det bekymmersamt att det inom vissa utbildningar bara krävs i princip halvtidsarbete av studenterna. Ett tredje område som kan inge oro är att högskoleutbildning ges en alltför kortsiktig arbetsmarknadsanpassning på bekostnad av högskolans traditionella bildningsuppdrag. Ett självklart mål för utbildning är att det ska underlätta för att få en plats på arbetsmarknaden. Men vi ska inte tro att framtidens behov helt går att planera i förväg. Bildningens betydelse för samhällets innovationsklimat och långsiktiga utveckling ska inte underskattas.

Den enskilt största utmaningen för högskolan är att upprätthålla kvaliteten inom högre utbildning givet de finansiella ramarna. Jag tror att den utmaningen bara kan mötas genom en tydligare avgränsning av uppgiften och en diskussion om möjligheterna till ökad finansiering från andra källor än staten.

I ett internationellt perspektiv har vi all anledning att vara stolta över mycket i högskolesystemet. Men för att behålla konkurrenskraften och statusen som kunskapsnation är det nödvändigt att systemet i alla avseenden blir effektivare och att vi på det sättet får ut mer av varje skattekrona.

Lars Haikola, universitetskansler, från den 1 juni särskild utredare för högre utbildning “

27maj 2014:

”Stoppa alla partibesök på skolor tills reglerna ändrats”

“Oförenliga principer. Enligt JO gäller objektivitetsprincipen när extremister knackar på skolans dörr. Men yrkesetiken gör det otänkbart att släppa in nazister i skolan. Det är vårt ansvar att säga ifrån. Rektor bör neka alla partier tillträde till dess att reglerna ändrats, skriver Lärarförbundets ordförande Eva-Lis Sirén“

“En våg av främlingsfientlighet och extremism väller nu fram över Europa. Samtidigt öppnas skolans dörrar för odemokratiska partier. Skolverkets och JO:s besked att en skola måste ta emot alla partier eller inga alls har väckt starka reaktioner bland lärare och skolledare. Om några partier bjuds in till skolan kan vilket parti som helst kräva tillträde. Extremistiska åsikter som nazism och rasism och befarade kränkningar är inte skäl för rektor att neka.

Skolan ska vara en trygg plats för alla. Nazistiska och rasistiska åsikter står i direkt strid med skolans värdegrundsuppdrag. Det är skolans skyldighet att förhindra att elever utsätts för kränkningar. Lärarförbundet, som organiserar majoriteten av alla lärare och skolledare, kan aldrig acceptera nazism och rasism i skolan. Men vi kan inte heller uppmana våra medlemmar att trotsa regelverket och utsätta sig för risken att kritiseras av JO. Den enda rekommendation vi kan ge är att skolor som löper risk att få oönskade besök av odemokratiska partier måste säga nej till alla partier. I stället kan lärarna låta eleverna möta de demokratiska partierna utanför skolan.

Det är beklagligt att många skolor riskerar att bli utan partibesök, men skolorna kan ändå förmedla demokratiska värderingar och kunskap om partiernas politik. Partierna behöver inte komma till skolorna. Det går utmärkt att möta dem i kommunhus och valstugor. Det går att göra studiebesök i riksdagen. Debatter arrangeras hela tiden av andra aktörer som inte har samma krav på sig som skolan.

Kraven i olika regelverk är oförenliga. Om rektorn stänger dörren för nazistiska partier bryter det mot objektivitetsprincipen, enligt Skolverket och JO. Men om rektorn öppnar dörren för dessa partier bryter det mot såväl Skollagen som läroplanen. Beskedet är att objektivitetsprincipen har företräde. Men lärare tar sitt samhällsuppdrag på allvar och yrkesetiken gör det otänkbart att släppa in nazister i skolan. Det är vårt ansvar att nu säga ifrån.

Samtidigt som skolan är förhindrad att stänga ute något parti, är den skyldig att ingripa om en kränkning sker. När det alltså redan är för sent. När en eller flera elever redan har drabbats av angrepp på sin person på grund av exempelvis religion eller etnisk härkomst. Vi talar dessutom om partier som är kända för sin våldsverkan. Dessa ska lärarna ingripa mot.

Ett vanligt argument för att släppa in extremister i skolan är att nazistiska och rasistiska partier inte ska få stå oemotsagda. Nazism och rasism måste bemötas. Men det är en uppgift för vuxna, inte för barn. Vi får inte offra barnen och beröva dem rätten att slippa kränkningar i vår iver att behandla alla lika.

Det måste också vara upp till var och en att avgöra om han eller hon vill konfronteras med odemokratiska partier. Det valet har inte eleverna eller lärarna. Att konfrontera extremister får aldrig bli obligatoriskt. Särskilt inte för barn. I de fall nazistiska eller rasistiska partier besöker skolor måste elever och lärare alltid ha rätt att slippa delta.

Häromdagen meddelade utbildningsdepartementet att det gör en översyn av regelverken för att förtydliga för rektorerna hur avgränsningar kan göras. Det är förstås välkommet, men det är inte ett förtydligande som behövs. Skolverket och JO är tydliga.

Rektorerna måste ha möjlighet att avvisa partier som inte delar den värdegrund som slås fast i Skollagen och läroplanen. Om lagen inte stödjer det måste en lagändring utredas och komma på plats.

Tills vidare rekommenderar vi våra medlemmar följande:

1 Om det finns risk att partier som inte delar skolans värdegrund knackar på dörren bör rektor neka alla partier tillträde till skolan, till dess att regelverket ändras.

2 Om partier som inte delar skolans värdegrund tillåts verka i skolan ska det vara frivilligt för lärare och elever att möta dem.

3 Eleverna måste få utbildning och insikt i partiernas verksamhet på andra sätt. Politikens villkor och vägval måste få stor plats i utbildningen. Det gäller inte minst för demokratins återväxt.

4 Lärarfacken kan spela en viktig roll i att arrangera och bjuda in skolor till politiska debatter. Vi har inte samma krav på oss som skolan utan avgör själva vilka som ska medverka.

Lärare och skolledare ska inte behöva slå knut på sig själva för att behålla sitt civilkurage utan att bryta mot lagen. Att vi nu tvingas rekommendera våra medlemmar att stänga dörren till de demokratiska partierna visar tydligt hur fel det har blivit.

Eva-Lis Sirén, ordförande Lärarförbundet “

DN 27 maj 2014:

“Friskolekoncern hotas av nya böter”

“Ännu en skola som ägs av den kritiserade friskolekoncernen Praktiska Sverige AB hotas med vite, denna gång på 700 000 kronor. Enligt Skolinspektionen har skolan inte hjälpt elever som behöver särskilt stöd. “

“DN har under våren avslöjat flera missförhållanden på Praktiska Sveriges skolor. Många av företagets skolor har stora brister inom bland annat arbetet med särskilt stöd till elever som inte klarar av skolan.

Skolinspektionen har i flera beslut kritiserat alla Praktiska Sveriges 35 skolor. Förra året stängdes en skola och i år har fyra skolor före-lagts med vite på totalt 2,2 miljoner kronor. Nu hotas en femte skola, Praktiska Västerås, med vite på 700 000 kronor.

– Situationen är allvarlig för eleverna som inte får utbildningen de har rätt till. Det påverkar deras framtid, säger Thomas Nilsson, utredare på Skolinspektionen.

Precis som på flera andra av Praktiska Sveriges skolor får elever med svårigheter inte det stöd som de har rätt till på Praktiska Västerås.

– Ägarna är väl medvetna om att de attraherar elever som inte klarat skolan så bra tidigare. Därför är det oerhört viktigt att de kan ta emot de eleverna, säger Thomas Nilsson.

I sitt beslut skriver Skolinspektionen även att elevernas praktikplatser haft ”begränsad eller ingen kontakt” med skolan. En del handledare visste inte att eleverna fick betyg för tiden på praktikplatsen.

Praktiska Sverige AB uppger att man redan påbörjat ett förbättringsarbete på alla sina skolor.

– Vi har jobbat väldigt hårt med att åtgärda bristerna. Men det tar tid för förändringarna att sätta sig, säger Patrik Wigelius, myndighets- och kvalitetsansvarig på företaget.

Han säger att Praktiska har anställt nio specialpedagoger och ska förbättra sina rutiner för särskilt stöd.

Skolorna ska även se över arbetet med bedömningen av eleverna som är ute på praktik.

Mikael Delin mikael.delin@dn.se “

“**Fakta.**
En skola stängdes

Praktiska Sverige AB är landets största friskolekoncern för gymnasial lärlingsutbildning med 35 skolor.
DN har i flera artiklar avslöjat hur elever på företagets skolor inte får praktikplatser och bara går i skolan några dagar i veckan.
Företaget har enligt Skolverkets utredare även behållit flera hundra miljoner kronor som var avsedda för elevernas lärlingsplatser.
Skolinspektionen har kritiserat alla Praktiskas skolor. En skola har stängts och fem skolor hotas nu av vite om totalt 2,9 miljoner kronor.”

* IT. Information, Konst, kultur, idrott.

Politik för en IT-minister och en kultur- och idrottsminister.

DN 23 maj 2014:

“Dramatens chefsval väcker starka känslor “

“Känslorna var upprörda på Dramaten och Stockholms stadsteater efter beskedet om att den kungliga teatern tar sin nya chef från konkurrenten. För Eirik Stubø är det helt enkelt ett finare jobb. För skådespelaren Marie Göranzon en chockerande brist på moral. “

“Sveriges teatervärld vaknade på torsdagsmorgonen upp med DN:s avslöjande: Eirik Stubø tar över efter Marie-Louise Ekman. Spelreglerna mellan de två största teaterhusen har därmed skrivits om. Efter ett manér från näringslivet är det nu tänkbart att stjäla chefer av varandra.

För ensemblen och ledningen på Stadsteatern betyder den kungliga teaterns fräcka värvning att ännu en rekryteringsprocess måste inledas. En prestigeförlust för Benny Fredriksson, vd för Kulturhuset Stadsteatern, och dessutom en tidskrävande omstart. Arbetet beräknas vara klart i mitten av augusti. Fredriksson uttalade sig behärskat, men bara i ett pressmeddelande:

”Det ska bli spännande att följa Eirik Stubø som Dramatenchef”, säger han.

Enligt vad DN erfar har det varit starka meningsskiljaktigheter mellan Benny Fredriksson och Eirik Stubø.

Stadsteaterns fixstjärna Leif Andrée tycker att Dramatens värvning känns besynnerlig. Han ser paralleller till hur nyckelfigurer agg-ressivt värvas inom näringsliv och idrott.

– Det här är jävligt olyckligt och under en tid kommer det säkert att få konstnärliga konsekvenser med repertoar som ska läggas och annat. Det blir alltid en övergångsfas mellan olika teaterchefer på ett halvår, ett år, innan verksamheten börjar rulla igen, säger Andrée.

– Jag har aldrig varit med om något liknande, men vi kommer att fixa det här, vi är så pass starka på Stadsteatern, det kommer något gott ur det här också.

Det var Dramatens styrelseordförande Daniel Sachs, vd i investmentbolaget Proventus som på förmiddagen informerade personalen på teatern om valet av ny chef. Eirik Stubø var inte med. Kort därefter träffade de två pressen på ett närliggande hotell.

Eirik Stubø betraktar inte avhoppet från Stadsteatern som ett svek.
– Nej, det är ju inte så att jag går över dagen. Jag ska slutföra alla mina åtaganden innan jag börjar på Dramaten den 1 januari nästa år.

Stubø utsågs till ny chef på Stockholms Stadsteater hösten 2013 efter att Benny Fredriksson blivit vd för hela Kulturhuset där Stadsteatern numera är en del. I drygt ett halvår har han varit teaterchef.

Sökte du jobbet?
– Nej det gjorde jag inte, eftersom jag så nyligen blivit teaterchef och konstnärlig ledare för Stadsteatern. Det var Dramatens styrelseordförande Daniel Sachs som ringde upp.

Vad fick dig att tacka ja?
– Det är ett större uppdrag och ett annat sorts jobb. På Kulturhuset är jag en av sex genrechefer med ansvar för teatern. På Dramaten blir jag teaterchef och vd vilket ger både större ansvar och större frihet som gör det möjligt att förverkliga mina idéer. Jag tror också att mina år som teaterchef för nationalteatern i Oslo gjorde att jag tyckte det skulle vara intressant att arbeta med den svenska nationalscenen.

Vilken repertoar vill du ha?
– Både nyskriven dramatik och klassiker. Det gäller att utmana klassikerna och spela dem på nya sätt.

Hur mycket ska du själv regissera?
– Åtminstone en pjäs per år hoppas jag hinna med. Det är också ett stort administrativt ansvar som jag får som vd och jag vet att det kommer att ta tid, men jag vill absolut inte lämna regiarbetet eftersom det är en stor styrka för en teaterchef att vara praktiskt aktiv och veta hur arbetet på scenen går till.

Vad kommer du att sakna från Stadsteatern?
– Vitaliteten, skådespelarna och den tekniska personalen.

Upplever du det som begränsningar att arbeta på en nationalscen där det finns reglerat att man bland annat ska spela klassiker?
– Ja det är en begränsning, men det är en väldigt produktiv begränsning efter som den komprimerar arbetet. Sedan måste vi alltid fråga oss vad det ”nationella” är och vad det i praktiken innebär för Dramaten. I Norge handlade detta arbete om att bygga en nation som tidigare var en ”underdog”. Medan i det gamla stormaktslandet Sverige handlar mer om makten.

Vad sade vd Benny Fredriksson när du berättade att du skulle flytta till Dramaten efter bara några månader på Stadsteatern?
– Jag informerade honom direkt sedan Daniel Sachs hade kontaktat mig. Och när jag fick erbjudandet om att flytta till Dramaten så förstod han min situation. Han har varit professionell och generös.

Försökte han få dig att stanna?
– Både ja och nej. Jag tror han förstod min situation.

Du har tidigare beskrivit dig som en ”nomad” som hela tiden söker nya jobb och utmaningar. Kommer du att stanna på Dramaten under hela kontraktsperioden på sex år?
– Ja, det vågar jag lova.
På Dramaten gick reaktionerna på det nya chefsvalet åt vitt skilda håll. Bland de mest kritiska finns skådespelaren Marie Göranzon.
– Jag är chockad, det är femtio år sedan jag kom in på scenskolan och jag har aldrig varit med om något liknande av omoral i mitt liv. Det är så omoraliskt att jag har gråtit. Lusten för teatern tog slut med detta.

Göranzon betonar att hennes ils-ka bottnar i förfarandet, inte i det konstnärliga valet av teaterchef.

Hon säger att rekryteringen kommer att resultera i ”oerhört många starka” reaktioner bland personalen på Dramaten. I huset fanns det enligt uppgifter till DN en stark falang som ville se regissören Stefan Larsson som ny Dramatenchef.
– Jag förstår inte hur styrelsen ska kunna lösa det här, den har hållit oss på halster, men det har bara varit ett spel för gallerierna. Nu finns det ju inga kontrakt som gäller längre, säger hon och återkommer till bristen på moral hos de inblandande, också Eirik Stubø.
– Ha nån moral, människa! Det är det vi ska visa våra barn. Vi måste alla ha en ryggrad, hur framgångsrik man än är så måste man ha en ryggrad, inskärper hon.

Styrelseordföranden Daniel Sachs tar inte åt sig av kritiken.
– Nej, vi har bara ett uppdrag och det är att hitta bästa tänkbara chef för Dramaten. Totalt hade vi ett femtiotal namn på vår ursprungliga lista och Stubø stämmer bäst med den kravprofil som vi tagit fram. Man kan ju vända på resonemanget och fråga om det hade varit moraliskt rätt att ställa någon annan hänsyn före hans kvalifikationer. Det vore inte rätt gentemot Dramaten, vårt uppdrag, teaterns medarbetare och dess publik att göra det.

Clas Barkman clas.barkman@dn.se
Georg Cederskog georg.cederskog@dn.se”

“**Vad tycker du om valet av chef?**
Thommy Berggren, skådespelare:
– Jag vet inte bakgrunden till detta och innan man gör det kan man inte yttra sig i största allmänhet. Men jag hoppas att teatrarna ska få så bra ledningar som möjligt. När det gäller nationalscenen där jag varit i 35 år så har jag varit bekymrad i flera år, de bekymren kanske lättar nu.
Stina Ekblad, skådespelare, -Dramaten:
– De ska bli roligt att träffa honom när han kommer hit nästa vecka. Stämningen är god. Jag tror det här blir bra för Dramaten. Jag har sett flera av hans föreställningar och vet vad han kan.
Gunnel Fred, skådespelare, -Dramaten:
– Jag blev jätteglad över att det blev han eftersom det är ont om chefer med en sådana skarp profil. Redan i går anade jag att det skulle bli Eirik Stubø eftersom det var möte på Stadsteatern häromdagen om något liknande.
Ingen kommentar.
Regissör **Stefan Larsson** som av många ansågs som den hetaste kandidaten till chefsposten på Dramaten, avböjer vänligen att inte kommentera valet av chef. Enligt vad DN erfar var Stefan Larsson övertygad om att det var han som var styrelsens val ända fram till onsdagseftermiddagen.

Tomas Bolme, skådespelare, -Stockholms stadsteater:

– Jag skulle önska mig en större transparens inför oss i personalen. Det är inget skojigt att alltid läsa nyheterna om sin arbetsplats i Dagens Nyheter. Det är ett oväntat avhopp, men vad folk har för prioriteringar kan inte jag lägga mig i.

Lena Nilsson, skådespelare, -Dramaten:

– Väldigt bra val. Han är en humanist som tycker om att arbeta med mänskliga relationer. Dessutom har han en starkt konstnärlig drivkraft. Hoppas att han kan fortsätta Marie-Louise Ekmans anda med öppenhet, bredd och sedan tillföra det han kan.

”Eirik Stubø klättrar vidare på karriärstegen. Vi gratulerar vår tidigare teaterchef till nytt jobb på Dramaten!

Nationaltheatret i Oslo på Twitter.

Björn Granath, skådespelare, Dramaten:

– Det kom som en överraskning. Det här var väl ett erbjudande och en utmaning som han inte kunde säga nej till. Det har arbetats fram en kravprofil för jobbet som teaterchef. Frågan är om det finns någon människa som kan leva upp till den.

Kristina Törnqvist, skådespelare, Dramaten:

– Det har ju gått rykten om honom, så det var ingen överraskning för mig. Och det har ju hänt förr att teatrarna rekryterar från varandra. Jag är väldigt glad över att det blev Eirik Stubø.

Anna Carlsson, ordförande för Teaterförbundet:

– Ett spännande val. Och lite överraskande eftersom han var så kort tid på Stadsteatern. Det kan nog finnas en besvikelse där, men det står var och en fritt att välja det jobb man vill ha. Jag uppskattar särskilt hans kontakt med ung nordisk dramatik.

DN 23 maj 2014:

“Leif Zern: -Eirik Stubø passar bättre på Dramaten”

“Vem är Eirik Stubø? Tartuffe, hycklaren som säger ett och menar ett annat? Peer Gynt, den charmige slarvern som hoppar från projekt till projekt och drömmer om att erövra hela världen?

Med facit i hand kan man säga att Stubø redan från början gav intryck av att passa bättre på Nybroplan än på Sergels Torg. Han kom till Stockholms stadsteater från Nationaltheatret i Oslo, där han var chef i åtta år. Det fanns frågetecken kring hans intresse för den breda och folkliga repertoaren på Stadsteatern. Just därför ett djärvt och intressant val.

Men vi lever inte med facit i hand utan medan det pågår, och medan denna sorgliga historia pågått har personalen runt Stubø litat på vad han sagt och planerat sin konstnärliga verksamhet därefter. De har haft en tillträdande chef som efter utomordentligt kort tid varit deras avgående chef med tankarna på annat håll, utan att de varit medvetna om att de spelat med i denna skuggteater.

Djungelns lag, jag vet. Och Dramaten är det största och finaste monstret där, framför allt i sina egna ögon. Nationalscenens styrelseordförande Daniel Sachs behöver bara spatsera de få stegen uppför Hamngatsbacken och ta för sig av Kulturhusets dyrbaraste troféer. Resten kan de få behålla. Dramaten har ju skaffat sig en viss vana att plocka de godaste bitarna från grannens bakgård.

Benny Fredriksson – Stubøs tillskyndare – tvingas nu att hjälpa till att tvätta den smutsiga byken. Om det konstnärliga resultatet vet vi ingenting. Om det moraliska desto mera.

Leif Zern teater@dn.se “

DN 26 maj 2014:

“Maria Schottenius: Fråga ”Vad läser ni?” och svenska partiledare börjar darra “

“En politiker som läser varierad litteratur kan få upp känslan för vad det är för tankar och föreställningar och människor som finns i samhället.

EU-valet är över. Nu är det dags för nästa val. Det kan inte vara lätt att vara politiker i Sverige. Att navigera rätt och ändå skaffa röster i ett konsensusland kostar på.

Efter ett antal vurpor från stora poster (Sahlin, Juholt) vet vi att ekonomisk status är avgörande. Det vill säga man måste hålla koll på sin ekonomi. Betala sina räkningar i tid, inte fuska, inte snika till sig något extra. Att vara ekonomiskt rättskaffens är nummer ett när det gäller svenska politiker. (Undantag för Carl Bildt, han har egen fil.)

Nummer två handlar om moralisk status. Där gäller det i de traditionella partierna att ha ordning på uttalandena och i viss mån förslagen om klimat, invandring, rasism, kvinnors rätt. Inte så svårt att uppfylla om man inte är Sverigedemokrat. Hålla tungan rätt i mun, bara.

Nummer tre gäller kulturell status. Där har vi problem. Nämn ordet kultur och vilken politiker som helst, från vänster till höger, börjar darra. Vad man än säger blir det fel.

Det finns en minst sagt nervös laddning kring kulturfrågor. Ni såg hur det gick för Fredrik Reinfeldt med Camilla Läckberg. En ung, kvinnlig, deckarförfattare, som många svenskar läser, hur kunde det vara en sådan mina?

Två lundaakademiker, Anders Ohlsson och Torbjörn Forslid, har borrat i ämnet och kommit med en bok ”Statsministerns sommarläsning. Om litteratur, politik och bildning”, som han berättade om i DN Boklördag (17/5).

Det är hundra år sedan arbetarrörelsen föreskrev en kanon med de stora klassiska författarskapen, som skulle läsas av de unga i rörelsen. Och mer än femtio år sedan statsministern Tage Erlander plöjde hela säsongsutgivningar och skrev teaterrecensioner i sin dagbok. Det är över trettio år sedan statsministern Olof Palme citerade modernistiska lyriker som Werner Aspenström och Karl Vennberg och moderatledaren Gösta Boman den romantiske skalden Esaias Tegnér.

Bredvid artikeln i Boklördag publicerades en enkät med partiledarnas läsning. Inte mycket att förarga sig över. Men jag lovar att titlarna inte är nämnda i förbifarten. Här har det klurats.

Inte ett ljud (begripligt nog) från Fredrik Reinfeldt. ”Ingen kommentar” är svaret på vad han läser, så hemlig är han inte ens i sina kommentarer om ryssarna.

Vilhelm Moberg är ett säkert kort (Stefan Löfven och Annie Lööf) och den polska poeten Wislawa Szymborska läses av både nuvarande och tidigare partiledare för S och V – Jonas Sjöstedt och Göran Persson. De har klokt nog insett att lyrik är en tidseffektiv genre. Hög koncentration på liten yta.

Höglitterär läsning ansågs fram till demokratins genombrott ha med klass och partifärg att göra. Nu ser läs- och klasskartan annorlunda ut.

Det vore för övrigt skönt om tiden då man dekorerar sig med sin läsning kunde vara över. Liksom den eviga blandning av aggressivitet och förakt som lite mer avancerat kulturintresse väcker. För det finns stora poänger med läsning, inte minst för politiker. Att stå och veva sina eviga klichéer kan inte vara roligt för dem, och ännu mindre för oss som ska lyssna.

Om man hittar på sådant som finansvalp, betonghäck och fittstim, för att ta tre bekanta exempel är de möjligen inte resultat av läsefrukter, men definitivt av ett vitalt intresse för ord. Det behöver inte betyda att politiken blir bättre med en verbal kreativitet. Men en politiker som läser varierad litteratur – valet behöver inte stå mellan Ekelöf och Läckberg – kan få upp känslan för vad det är för tankar och föreställningar och människor som finns i samhället. En mer subtil kunskap alltså. Och på köpet ett levande språk.

Så, om det bär emot att läsa för att det är roligt, kan man alltid göra det för att det är nyttigt.

Maria Schottenius maria.schottenius@dn.se “

* Jobb.

Politik för en arbetsmarknadsminister och en jämställdhetsminister.

DN 21 maj 2014:

“Jobben är en dålig valfråga”

“ **Den politiska diskussionen har dåliga förutsättningar att besvara frågan hur man bäst skapar fler jobb. I stället för att låtsas ha svaren borde partierna låta debatten handla om vägval som gäller grundläggande värderingar. “**

“ Både alliansspartierna och Socialdemokraterna har utnämnt jobben till den viktigaste politiska frågan. Valkampanjerna inför riksdagsvalet kommer framför allt att handla om vem som har bäst sysselsättningspolitik.

Tyvärr är den partipolitiska debatten dåligt ägnad att besvara denna fråga på ett rättvisande sätt. Debatten syftar inte heller till det, utan i stort sett alla knep tycks vara tillåtna för att främja de egna argumenten och misstänkliggöra motståndarnas.

Alliansspartierna talar helst om att *antalet sysselsatta* har ökat sedan de bildade regering 2006 men nämner inte att det främst beror på att befolk-- ningen växt. Oppositionen fokuserar i stället på att *arbetslösheten* ökat utan att låtsas om att världen gått igenom den djupaste ekonomiska krisen sedan 1930-talet.

Väljarna har rätt till mer klargörande diskussioner än partierna erbjuder. En sådan ges i Finanspolitiska rådets årsrapport. Rådets analys av arbetsmarknadsutvecklingen kan sammanfattas så här:

Sysselsättningsgraden – sysselsatta i procent av befolkningen i åldersgruppen 15–74 år – var ungefär densamma 2013 som 2006 (65,7 mot 65,8).

Arbetskraftsdeltagandet – personer i arbetskraften (sysselsatta och arbetssökande) i procent av alla 15–74-åringar – var nästan 1 procentenhet högre 2013 än 2006 (71,5 mot 70,8).

Sedan 2006 har andelen äldre, som förstås har lägre arbetskraftsdeltagan--de än andra åldersgrupper, ökat. Om man korrigerar för det (genom att beräkna utfallen om ålderssammansättningen förblivit oförändrad), har sysselsättningsgraden ökat med cirka 1 procentenhet och arbetskrafts-deltagandet med cirka 2 procentenheter.

Arbetslösheten – antalet arbetslösa i procent av arbetskraften – var nästan 1 procentenhet högre 2013 än 2006 (8,0 mot 7,1).

Sysselsättningsgrad och arbetslöshet ger således olika bilder av arbetsmarknadsutvecklingen under den borgerliga regeringen. Skillnaden beror på att arbetskraftsdeltagandet, trots en svag konjunktur, gått upp. Det är bra för möjligheterna att öka sysselsättningen när konjunkturen förbättras. Samtidigt är det nu fler som *vill* arbeta men som inte gör det.

De flesta ekonomer gör följande be-dömningar av regeringens sysselsättningspolitik: Jobbskatteavdraget har haft betydande positiva effekter på arbetskraftsdeltagandet och sysselsättningen samt minskat arbetslösheten. Striktare sjukförsäkringsregler har höjt arbetskraftsdeltagandet och därigenom också arbetslösheten. Mindre generös arbetslöshetsersättning har sänkt arbetslösheten. Sysselsättnings--effekterna av nedsatta socialavgifter för ungdomar och den sänkta restaurangmomsen har varit små.

Socialdemokraterna har gjort ett stort nummer av att ha en bättre jobbpolitik än regeringen. Hur ska man se på det?

På kort sikt styrs sysselsättningen av efterfrågan i ekonomin som i sin tur påverkas av finanspolitiken. Mot bakgrund av Socialdemokraternas hårda kritik av nuvarande budgetunderskott, kan en socialdemokratisk regering knappast föra en mer expansiv finanspolitik än en borgerlig regering.

Flaggskeppet i Socialdemokraternas jobbpolitik är stora satsningar på vuxen-utbildning: 30 000 platser i ett nytt ”kunskapslyft” för främst arbetslösa. Man vill också utöka den yrkes--inriktade arbetsmarknadsutbildningen.

De omedelbara – och säkra – effek-terna av sådana satsningar är lägre uppmätt arbetslöshet när arbetslösa flyttas till utbildningssystemet. De långsiktiga effekterna beror på hur effektiva utbildningarna är för att höja deltagarnas kompetens. En rimlig bedömning på grundval av tidigare erfarenheter är att de föreslagna utbildningssatsningarna har positiva, men begränsade, sysselsättningseffekter på lång sikt.

Samtidigt kan andra inslag i den socialdemokratiska politiken, som högre tak i a-kassa och sjukförsäkring, väntas bidra till högre arbetslöshet. Sådana förändringar i försäkringssystemen är enligt min mening önskvärda för att ge bättre inkomstskydd, men de har negativa arbetsmarknadseffekter.

Andra inslag i den socialdemokratiska jobbpolitiken kan antas bli i stort sett verkningslösa. Dit hör att ersätta den nuvarande så kallade sysselsättningsfasen för långtidsarbetslösa i jobb- och utvecklingsgarantin med ”extratjänster” i offentlig sektor. Socialdemokraternas ekonomiska vårmotion innehåller också mycket flum om jobb som ska skapas via ”innovationsråd”, ”samverkansprogram”, ”innovationsfonder”, ”innovationskatapulter”, ”testbäddar” och så vidare där

forskningsstödet för att det skulle öka syssel-sättningen är minst sagt magert.

Delar i den socialdemokratiska jobbpolitiken är bättre än den nuvarande regeringens, andra är sämre. Givet att en socialdemokratisk regering behåller nuvarande jobbskatteavdrag för majoriteten löntagare går det knappast att säga om den ena politiken är mer effektiv än den andra. **Denna sakfråga – som är en svår forskningsfråga – lär inte klaras ut i valdebatten. Den borde i stället fokusera mer på andra frågor där väljarnas ställningstaganden i högre grad kan grundas på värderingar, till exempel vilka prioriteringar som bör göras mellan offentliga utgifter och skatter eller mellan drivkrafter för tillväxt och jämn inkomstfördelning.**

Lars Calmfors ledarredaktionen@dn.se

Lars Calmfors är professor i internationell ekonomi vid Stockholms universitet och fristående kolumnist i Dagens Nyheter. “

DN 22 maj 2014:

“Allt ska jag klara. När får jag en anständig lön? “

“Jag har varit polis i över tio år. Under mina år har jag ställts inför livets baksidor. Jag har tröstat kvinnor som blivit våldtagna och både fysiskt och psykiskt misshandlade. Jag har lyssnat på förtvivlade unga tjejer och killar som tappat tron på samhället och mänskligheten. Jag har lyft upp bebisar ur deras spjälsängar och upptäckt att de inte fått en ren blöja på hela dagen. Jag har lyft ner människor som hängt sig när de inte längre orkat med sin vardag.

Jag har stått högst upp på Öresundsbron och övertalat personer att livet är värt att leva. Jag har berättat för barn att deras förälder aldrig mer kommer hem. Jag har lyssnat på ett litet barn som ringde 112 och viskade ”pappa har nog slagit ihjäl min mamma”.

Jag har släpat på människor som varit okontaktbara av droger eller alkohol. Jag har blivit nedkräkt och nedblodad, bespottad och slagen. Jag har blivit hotad så många gånger att jag tappat räkningen. Jag har fått höra av tingsrätten att jag ska tåla detta.

Jag har pratat med elever, lärare, föräldrar. Jag har varit på mord och identifierat avlidna på sjukhus. Jag har kört upphittade försvunna barn till deras oroliga föräldrar. Jag har stått i vinterkylan och dirigerat trafik timme efter timme. Jag har gjort mitt yttersta för att både extremhögern och extremvänstern ska få utöva sin demokratiska rätt. Demokratin har ibland ett högt pris. När ingen annan vill eller kan, då kommer vi.

Jag har inte bara rätt att bruka våld. Jag har även en skyldighet att göra det.

Detta är bara en liten del av min och mina kollegers vardag. För detta får en ny polis 21 300 kronor i månaden. Brutto. Det är vad vi är värda, enligt vår arbetsgivare.

Detta är helt oacceptabelt. Vi har ett av de mest komplexa yrken som finns. Vi gör skillnad och jag är stolt. Det är dags att ge oss en anständig lägstalön. En fjärdedel av alla poliser tjänar mindre än 25 000 kronor i månaden. Vi är duktiga, lojala och engagerade. Vad är det värt?

Sophia Willander, polis och ordförande i Polisförbundet i Skåne "

DN 24 maj 2014:

"Det pågår en tyst attack mot svensk arbetsmiljö"

" Högern försvagar regler. Gustaf fick 55-procentiga bränn- och frätskador. 935 dagar senare har ingen tagit ansvaret för arbetsplatsolyckan. Det är oacceptabelt. Arbetsgivare ska inte kunna fly ansvar via oseriösa underentreprenörer. Alla som arbetar i Sverige ska ha samma villkor, skriver Stefan Löfven och Arvid Solli. "

"I stället för att skriva en vanlig debattartikel om någonting som låter så byråkratiskt som huvudentreprenöransvar så vill jag dela det här utrymmet för att låta Arvid Solli berätta om det som hände hans son Gustaf. Jag vill också själv berätta vad jag vill göra för att se till att det som hände Gustaf och Arvid inte händer igen. Därmed lämnar jag över till Arvid:

Arvid: 935. Så många dagar har gått sedan min son Gustafs liv förändrades för alltid. Han och hans arbetslag hade fått i uppgift att rengöra en kalkugn på Nordkalk i Luleå på 48 timmar, en arbetsuppgift som normalt tar två veckor. På plats fanns ingen arbetsledare som visste hur arbetet skulle gå till. När Gustaf och hans arbetskamrater sprutade in vatten i den alldeles för heta ugnen hände det som inte fick hända.

Gustaf har beskrivit ljudet precis innan olyckan som att någon släppte en säck mjöl på golvet. En dov duns. Sedan vitt överallt. En obeskrivlig hetta.

Sedan den dagen har Gustaf återigen fått lära sig att stå, gå och äta. De 55-procentiga bränn- och frätskadorna har lämnat synliga ärr och han förlorade åtta fingrar. Synen är långt ifrån återställd. Då var ändå Gustaf den som hade tur. Hans vän avled kort efter olyckan. Och 935

dagar senare har fortfarande ingen ställt sig upp och tagit ansvar för det som hände min son, hans vän och deras arbetskamrater.

Stefan: Sverige har förändrats. När du tidigare gick in på SSAB, Volvo, eller någon annan av våra stora industrier var det en arbetsgivare, en ansvarig. I dag finns en myriad av entreprenörer, underentreprenörer och bemanningsföretag. Det gäller inte bara industrin, det gäller även kvinnodominerade välfärdsyrken. När det skapas en kedja av olika entreprenörer inom en arbetsplats blir ansvarsfördelningen ibland otydlig, och det öppnar för oseriösa aktörer. Arbetsgivare som inte tar sitt ansvar för löner och skatter tar ofta heller inte ansvar för arbetsmiljön och de anställdas säkerhet. Resultatet blir onda ryggar, utbrändhet, eller i värsta fall allvarliga kroppsskador och dödsolyckor.

Arvid: När jag efter 45 minuters väntan på sjukhuset fick se Gustaf blev jag först lättad. Han såg ut som vanligt, ungefär. Förutom att huden var grå. Jaha, tänkte jag. Tills jag förstod att det berodde på att huden i hans ansikte hade kokat. Ingen ska behöva se sitt barn på det sättet.

Stefan: Jag minns olyckan på Nordkalk väldigt starkt. Jag var ordförande för IF Metall och när jag fick det första samtalet så hade jag bara en tanke: Inte igen. Inte en gång till. Under alla år inom facket är det precis det här jag har kämpat för att förhindra. Arbetsplatsolyckor går inte alltid att undvika, men varenda olycka som inträffar till följd av uppenbara brister i ansvar för arbetsmiljön är fullständigt oacceptabel. Då måste man hitta en ansvarig för att se till att det inte händer igen. Oseriösa arbetsgivare som inte tar ansvar för arbetsmiljön kommer aldrig att vara en godtagbar orsak för att människor skadas eller dör.

Arvid: Vi har nu väntat i tre år på att utredningen ska bli färdig. Jag har själv pratat med samtliga kalkugnstillverkare i hela Norden. Och alla säger de samma sak: det arbetssätt som användes för att snabba upp processen skulle aldrig ha använts. Ingen gör såhär. Ingen ska göra såhär. Ändå var det så de gjorde.

Stefan: Just nu sker en tyst attack på vår arbetsmiljö och säkerhet på jobbet. Sedan högern tog över har mer än var fjärde arbetsmiljöinspektör försvunnit. Och högerns allra första åtgärd när de kom till makten var att lägga ned arbetslivsinstitutet. I EU driver de på för att undanta alla företag med mindre än 250 anställda från EU:s arbetsmiljöregler. Det skulle innebära att 99,4 procent av alla svenska företag kommer undantas. Dessutom vägrar de stå upp för huvudentreprenörsansvar, alltså att huvudentreprenören – den som har huvudansvaret för bygget, industrin eller arbetsplatsen – ska vara ansvarig för att alla entreprenörer i kedjan är seriösa. Konsekvenserna är i bästa fall ett fusk med löner och skatter, och i många fall ohyggliga – de mänskliga kostnaderna omöjliga att överblicka och mäta.

Uppluckring av regelverk och nedskärningar av arbetsmiljöarbetet ökar risken att skadas eller dö på jobbet. Det är stor skillnad på hur de politiska partierna ser på arbetsmiljöfrågorna och arbetsgivares ansvar, men frågan diskuteras sällan och prioriteras ofta ned i debattprogrammen. Men under den kommande mandatperioden kommer viktiga beslut att tas, både i EU och i Sverige. Hur du röstar gör skillnad.

Arvid: På tre år har mycket hänt. Gustaf lever. Och hans liv är under omständigheterna ett gott sådant. I augusti gifter han sig med sin sambo. Men synen är fortfarande dålig. Och varje dag som inte tillbringas på en motorcykel är en sämre dag än vad den borde vara. Läkarna gör ett bra jobb och ögonoperationer är planerade långt in på hösten. Men vi vet inte hur det kommer att gå. Och vi väntar fortfarande på upprättelse. Utredningen är inte färdig. Ingen är ännu ansvarig för det som har hänt min son. Ingen har ställt sig upp och sagt ”det här var vårt fel, vi tar vårt ansvar”.

Stefan: Vi vill stärka skyddet för alla som jobbar i Sverige, och vi vill göra det genom att lagstifta om huvudentreprenörsansvar. Det innebär

att arbetsgivare inte kommer att kunna fly sitt ansvar genom att gömma sig bakom underentreprenörer. Vi vill att EU, efter att högern under två år blockerat frågan, antar en ny arbetsmiljöstrategi. Vi vill göra det genom att uppgradera arbetsmiljöarbetet med fler inspektioner och mer resurser till utredningsväsendet så att det kan slås fast vem som är ansvarig och att de ställs till svars. Otydlig ansvarsfördelning och bristfälliga utredningar ska inte göra att oseriösa arbetsgivare kommer undan.

Arvid och Gustaf har väntat i 935 dagar på att någon ska hållas ansvarig för det som har hänt. I morgon kan du gå till vallokalen och rösta för trygghet, ordning och reda på arbetsmarknaden. För Gustaf, och för alla andra som jobbar i EU och Sverige.

Stefan Löfven, partiordförande Socialdemokraterna
Arvid Solli, pappa till Gustaf Seppelin Solli

“Bakgrund. Olyckan

Den 1 november 2011 fick den då 19-årige Gustaf Seppelin Solli och hans arbetslag på företaget Nordkalk i Luleå i uppgift att rengöra en kalkugn på 48 timmar, ett arbete som vanligtvis tar två veckor. Ingen arbetsledare var på plats som visste hur arbetet skulle gå till. Gustaf och sex andra personer från olika underentreprenörer fick i uppdrag att spola in vatten i den varma ugnen. Efter ett par timmars arbete slog plötsligt brännhet kalkånga ut över Gustaf och hans arbetskamrater.

I dag, mer än tre år senare, är det fortfarande ingen som tagit ansvar. Att kedjan av företag, underentreprenörer, bemanningsföretag och andra inblandade är så komplex har varit en starkt bidragande orsak till att utredningen har tagit flera år. “

* Näringar.

Politik för en näringsminister.

DN 21 maj 2014:

“Sverige riskerar förlora 50 miljarder per år”

“Försvinner Astra Zeneca från den svenska läkemedelskartan innebär det ett betydande ekonomiskt avbräck för Sverige. Uppskattningsvis handlar det om 50–60 miljarder kronor varje år visar DN:s beräkningar. Och då ingår inte förlusten av tusentals arbetstillfällen. “

“Astra Zeneca har under lång tid varit en viktig kassako för svensk ekonomi. Varje år drar bolaget in omkring 40 miljarder kronor i exportintäkter på läkemedel.

Bolaget svarar för mellan 3,5 och 4 procent av Sveriges samlade exportvärde.

Astra Zeneca betalar dessutom årligen in 3–4 miljarder kronor i bolagsskatt, vilket innebär en topplacering bland företagen. Totalt de senaste sex åren har läkemedelskoncernen betalat in drygt 20 miljarder kronor, enligt DN:s beräkning.

Därutöver satsar företaget ytterligare 7 miljarder kronor, en fjärdedel av sin forskning och utveckling i Sverige.

Det finns starka ekonomiska skäl till varför svenska politiker oavsett färg på olika sätt nu deklarerar att de står på Astra Zenecas sida i striden mot amerikanska Pfizer.

Socialminister Göran Hägglund (KD) pekade till exempel vid ett möte med de fackliga organisationerna på Astra Zeneca i går på att det finns

ett gemensamt intresse bland många aktörer för att behålla verksamheten i Sverige.

– Astra Zeneca är bra för Sverige, men vi vill också visa att Sverige är bra för företaget och dess verksamhet som ju till sin natur är väldigt långsiktig, och visa på långsiktighetens fördelar när det handlar om forskningsmiljö, innovationer och utveckling av nya produkter, konstaterar socialminister Göran Hägglund.

Förutom de betydande export- och skatteintäkter som svensk--brittiska Astra Zeneca drar in till Sverige är mellan 25 000 och 30 000 personer direkt eller indirekt berörda av bolagets verksamhet.

6 000 är direkt anställda vid företagets fabrik i Södertälje och forskningsenheten i Mölndal.

Därutöver brukar man räkna med att varje Astra Zeneca-anställd genererar fyra ytterligare jobb.

Fredrik Carlgren, projektledare vid Ekonomifakta på Svenskt Näringsliv, betonar dock att det är svårt att beräkna kostnaderna runt förlusterna av arbetstillfällen.

– Det har gjorts vid specifika branscher men kalkylerna blir mycket osäkra. Jobb som försvinner brukar ju efter en tid ersättas med andra, säger han.

Efter att Astra Zenecas styrelse i går sade nej till Pfizers fjärde bud har några av Astras egna ägare vädrat sitt missnöje.

Brittiska The Guardian citerar Richard Marwood, företrädare för Axa Investment med 4,6 procent av ägandet, som säger att han är mycket besviken. Att säga nej till budet är inte givet att det görs för aktieägarnas bästa, enligt Marwood.

Striden kring Astra Zeneca går nu in i ett avgörande skede.

Pfizer har till klockan 18 den 26 maj på sig att få Astra Zeneca till förhandlingsbordet, sedan måste processen placeras i karantän i sex månader, enligt brittiska regler.

Fram tills i dag har styrelsen för Astra Zeneca avvisat alla bud.

Länge höll styrelseordförande Leif Johansson fast vid att Astra Zeneca klarade sig själv mycket tack vare de stora värden i form av nya produkter som ligger i pipeline. Mot slutet av budstriden har det dock mer kommit att handla om en prisfråga, att Pfizers bud helt enkelt är otillräckligt.

Pfizer, som har sagt sig ha presenterat ett slutbud, får höja detta om något annat bolag lägger ett högre bud på Astra Zeneca.

Och om Astra Zenecas styrelse ändrar sig och rekommenderar förslaget, kan Pfizer efter det lägga ett rekommenderat bud som får vara högre än det nuvarande.

Thorbjörn Spängs thorbjorn.spangs@dn.se
Pia Gripenberg pia.gripenberg@dn.se “

“6 000 anställda
Så många har Astra Zeneca direkt anställda vid fabriken i Södertälje och i forskningsenheten i Mölndal.”

DN 21 maj 2014:

”Pfizers bud speglar inte potentialen”

“Astra Zenecas styrelse har efterlyst information om vad som händer med den svenska verksamheten, men Pfizer har vägrat berätta, säger Astras ordförande Leif Johansson till DN. Han tror inte att Pfizer lägger ett fientligt bud nu. “

“Det är intensiva dagar för Astra Zenecas ledning och styrelse. Nästan dagligen talar ordförande Leif Johansson med bolagets aktieägare. Flera är missnöjda med att styrelsen har avvisat Pfizers propåer.

– Några tycker att vi borde ha gjort upp på nivån 55 dollar, andra säger att vi gjorde rätt. Åsikterna går isär och brittiska regler förbjuder mig att berätta vad enskilda aktieägare tycker, säger Leif Johansson.

Astras ordförande konstaterar att det är ägarna som i slutändan köper och säljer bolag, men att styrelsen roll är att ta ställning till de erbjudanden som Pfizer har presenterat.

– Situationen är klar. Pfizer har lagt ett sista erbjudande. Det har styrelsen tagit ställning till och vi rekommenderar nej.

Var styrelsen enig?
– Ett styrelsebeslut är ett styrelsebeslut. Man räknar inte röster, men som ordförande har jag inte missförstått styrelsens inställning, säger Leif Johansson.

Kan Pfizer lägga ett fientligt bud?
– Skriver Pfizer att det är ett sista erbjudande och att man inte ska lägga ett fientligt bud, då gäller det beskedet i sex månader enligt brittiska regler.

Vad är det enskilt viktigaste skälet till att säga nej?
– Att Pfizers bud på 55 dollar inte speglar den potential som finns i Astra Zeneca. Till det kommer frågor som gör affären osäker. Det handlar om det kontroversiella skatteupplägget, om affären skulle godkännas i till exempel Kina och att engelsk lagstiftning säger att -styrelsen måste ta hänsyn till andra effekter av en affär.

Vad är andra effekter?
– En är forskning och utveckling. Pfizer har i brittiska utskottsförhör sagt att man vill skapa synergier, men vilka projekt eller läkemedel som företaget ska stoppa har man inte preciserat.

Vad har Pfizer sagt om verksamheten i Sverige?
– Inget alls, vilket man heller inte gjort om verksamheten i USA. Det enda Pfizer lämnat besked om är att 20 procent av forskningsresurserna ska vara i England.

Det finns stora farhågor i Sverige om vad som händer vid ett samgående. Vad tror du?
– Som ordförande ska jag försöka hålla huvudet lite kallt. Men eftersom det inte finns några besked förstår jag farhågorna. Vi har begärt sådan information utan att få någon.

Svenska politiker stöder Astras -styrelse. Finansminister Anders Borg har dessutom gjort utfästelser om att underlätta för läkemedels-industrin i Sverige.

Vad kan politikerna göra för att branschen ska vara stark här hemma?
– Förutom skatterna är det viktigt att ha gynnsam forskningsmiljö så att klustren runt till exempel Karolinska och Sahlgrenska står starka.

Thorbjörn Spängs thorbjorn.spangs@dn.se
Pia Gripenberg pia.gripenberg@dn.se “

DN 26 maj 2014:

“Pia Gripenberg: Så blev Danmark bättre än Sverige på läkemedel”

“Svenska politiker ömmar nu samfällt för läkemedelsindustrin. Hade de hängt på sina kolleger i Danmark och Storbritannien skulle branschen ha haft betydligt bättre förutsättningar i Sverige än den har i dag. “

“En snart ett år gammal analys från Öresundsinstitutet om läkemedels-industrin i Danmark och Sverige är inte nådig i sin kritik: ”Svensk läke-medelsindustri har krympt i en omfattning som saknar motstycke historiskt och i världen”, skriver chefekonomen Anders Olshov.

Det är en dyster bild han visar upp. Mellan 2000 och 2012 har antalet anställda minskat med 9 000 personer (–43 procent) i Sverige. Framför allt beror det på stora neddragningar inom Astra Zeneca och följderna av sam-gåendet mellan Pharmacia och Upjohn på 1990-talet.

Danskarna kan i stället le. Läkemedelsbolagen har ökat sitt antal anställda med 7 000 (61 procent). Sedan 2007 sysselsätter industrin fler personer i Danmark än i Sverige.

Hur kunde det bli så? Och kan Sverige komma tillbaka?

Svaret på det sistnämnda är att någon magisk, snabb kur inte finns, men självfallet går det att göra något, vilket Danmark (och även Storbritannien) har visat.

Den danska läkemedelsindustrin skiljer sig från den svenska på ett par områden. De stora bolagen kontrolleras av inhemska stiftelser. Det har bidragit till att företagsledningarna kan arbeta mer långsiktigt och de anställda har sluppit krävande och kvävande företagsfusioner. I efterhand har det ju visat sig att de många sammanslagningarna i branschen inte gett fler innovativa läkemedel.

Det ledande läkemedelsbolaget, Novo Nordisk med 40 000 anställda i världen, har dessutom en stor verksamhet inom diabetes som inte är lika känslig för patentutgångar som till exempel Astra Zenecas områden.

När svenska industrin dragit ned på arbetskraft har de danska företagen dessutom kunnat åka över sundet och rekrytera kompetent personal.

Dansk läkemedels-industri har länge haft ett starkt politiskt stöd. 2005 inrättade dåvarande statsministern Anders Fogh Rasmussen ett globaliseringsråd. Syftet var att samla forskare, näringsliv, fackförbund med flera i ett råd som skulle lämna förslag på hur Danmark skulle stärkas i den globala kunskapsekonomin.

Rasmussen själv deltog i arbetet, liksom finansministern, och förslag som rörde utbildning, skatter och statliga subventioner var väl förankrade i landets högsta politiska ledning.

Storbritanniens nya strategi för de så kallade livsvetenskaperna har premiärminister David Camerons välsignelse. Han kallar livsvetenskaperna för en juvel i den brittiska ekonomin. Strategin handlar om att nya läkemedel ska godkännas snabbare, att skatten på intäkter relaterade till brittiska patent ska sänkas, att utveckla samarbeten mellan den akademiska världen och industrin med mera.

Sverige hade också ett globaliseringsråd en gång i tiden. Men varken Fredrik Reinfeldt eller Anders Borg ledde arbetet, utan dåvarande forsknings- och utbildningsministern Lars Leijonborg, och inte mycket hände.

Den politiska signalen är alltså viktig och har kommit väldigt sent i Sverige. När Astra lade ned verksamheten i Lund kallade utbildningsminister Jan Björklund det för en väckarklocka. Han använde samma ord när forskningen försvann i Södertälje. Pfizers bud är rena gonggongen.

För läkemedelsindustrin påverkas i hög grad av politiska beslut och styrmedel. Problemet är att verksamheten är långsiktig, det tar närmare tolv år att få fram en medicin. Politiken och börsen är kortsiktigare. Det krävs att båda förändrar sig för att branschen ska blomstra igen.

Pia Gripenberg "

DN 26 maj 2014:

"Småföretag tillbaka i tillväxtländer "

"Svenska småföretag har återvänt till de snabbväxande tillväxtländerna utanför Europa. Förra året ökade antalet småföretag med export till tillväxtländer med nio procent. "

"De senaste årens internationella kris fick de svenska småföretagen att dra sig tillbaka från den stora världen. Antalet småföretag med export till de snabbast växande delarna av världen stagnerade och krympte till en bottennivå under 2011. Men enligt den nya statistiken som Exportkreditnämnden (EKN) sammanställt har vinden bytt riktning och modet i företagen har återvänt.

Särskilt tydlig är tendensen i riktigt små företag, mikroföretag med upp till nio anställda.

– Många av de här företagen har helt klart ett globalt tänk. Tidigare har sådana här företag exporterat till Tyskland eller Norge. Men de som jag träffar nu pratar om att exportera till Nordafrika eller att de fått ett kontrakt i Thailand eller Korea eller Kina, säger Carl-Johan Karlsson, affärsområdeschef för små och medelstora företag på EKN.

Eftersom stora delar av Europa fortfarande står i ett ekonomiskt vänteläge är det viktigt för de svenska före-tagen att få fäste utanför Europa, i de delar av världen där tillväxten kan ligga mellan 5 och 10 procent.

– Många av de här entreprenörerna är yngre och de känner sig- lika trygga med Thailand som med Tyskland, säger Karlsson.

En dystrare aspekt är att småföretagens försäljningsvolym, mätt som exportvärde, fortsätter att minska, trots att fler företag säljer på tillväxtmarknaderna. Småföretagens exportvärde till tillväxtmarknaderna föll 19 procent till 22 miljarder kronor förra året. Men Karlsson tolkar det som att företagen ser möjligheter framöver.

– I absoluta tal är det en minskning av exportvärdet men jag tolkar ökningen i antal exportföretag som att de ser ljusare på framtiden och väntar sig en vändning, säger Karlsson.

Sten Gustafsson/TT "

DN 26 maj 2014:

"Vi måste rätta till de orättvisa hyrorna"

"Många konstnärer och hantverkare som hyr kulturmärkta lokaler av Stadsholmen står inför mycket kraftiga hyreshöjningar. Politikerna har olika uppfattning om hur kulturlivet ska kunna bevaras så att inte alla k-märkta hus blir konsultkontor. "

"Stockholm är fortfarande delvis en blandad stad där enkelt och exklusivt kan finnas i samma område. Men det pågår en förändring. Företag med bullrig och smutsig verksamhet har i decennier haft svårt att hitta lokaler innanför stadens gränser och innerstaden har blivit mer medelklassigt enhetlig sedan tiotusentals hyres-rätter blivit bostadsrätter.

Nu pågår omförhandlingar av hyrorna för Stadsholmens lokaler. För många konstnärer, hantverkare och föreningar betyder det hyreshöjningar på 40–50 procent och ännu mer på några år.

– Enligt lagen om allmännyttan kan vi inte subventionera vissa hyresgäster på andra hyresgästers bekostnad. Många som hyr lokaler har haft väldigt låga hyror med gamla avtal. Vi måste få upp dem för att ha råd att underhålla kulturhusen och vi kan inte låta dem som hyr bostäder av oss betala för lokalerna, sammanfattar Jonas Schneider, vd för Stadsholmen.

Han betonar att höjningarna kommer att ske i etapper och att det finns ett visst utrymme för individuella lösningar.

– Man ska vara medveten om att hyresskillnaderna är stora. En hyresgäst kan betala 200 kronor per kvadratmeter och år medan grannen betalar 2 000 kronor per kvadratmeter och år, säger Jonas Schneider.

Den borgerliga alliansen i Stadshuset är överens om att det inte går att stödja kulturarbetare som staden vill stödja genom Stadsholmens hyressättning.

– När Stadsholmen gått igenom lokalhyrorna har det visat sig att det inte funnits någon rättvisa i hyressättningen. Det måste vi rätta till, säger borgarrådet Joakim Larsson (M), som har ansvaret för stadens bostadsbolag.

Finns det inte en risk för att konstnärsateljéer blir exklusiva bostäder när hyrorna höjs?

– Nej, om någon väljer att flytta finns det en kö till ateljéer och de allra flesta av de här husen går inte att göra om till bostäder. Det kommer absolut att finnas konstnärer och hantverkare kvar i husen, säger Joakim Larsson.

Den borgerliga alliansen vill stödja konstnärerna genom ateljébidrag från kulturnämnden som konstnärer kan söka i stället för genom låga hyror i Stadsholmens kulturhus. Det har höjts lite och uppgår i dag till 12 000 kronor per år.

Räcker det för att hyra en lokal?

– Det räcker i alla fall en bit på vägen. För mig är det viktigt att vi har ett enhetligt system så att vi inte ger höga bidrag till den som hyr en dyr lokal och låga till den som nöjer sig med en billig lokal, säger kulturborgarrådet Madeleine Sjöstedt (FP).

Oppositionen är kritisk till politiken att höja hyrorna och sedan täcka upp i alla fall till en del med bidrag.

– Det går att tolka lagen om allmännyttan på olika sätt. Det finns en risk att de hyreshöjningar som kommer betyder att innerstaden blir ännu mer enhetlig när de som inte har råda att betala tvingas flytta, säger Ann Mari Engel (V), vice ordförande i kulturnämnden.

Madeleine Sjöstedt erkänner att hon känner sig bekymrad men hoppas att Stadsholmen kan hålla igen med hyreshöjningarna.

– Vi vill alla behålla kulturarbetare och hantverkare i de här kulturhusen, säger hon.

Ann Mari Engel är inte övertygad om att alla faktiskt vill det. Hon efterlyser ett helt nytt system av hyror och kulturstöd så att kulturarbetare kan verka både innanför och utanför tullarna även i framtiden.

– Jag tror att de flesta tycker om en blandad stad med olika hus, olika butiker och olika verksamheter. En viktig del i den här utvecklingen är att lokaler för föreningslivet försvinner i ganska snabb takt, säger Ann Mari Engel.

Anders Sundström anders.sundstrom@dn.se “

“**Fakta.**
Stadsholmen är ett dotterbolag till Svenska Bostäder som har till uppgift att förvalta kulturfastigheter. Företaget äger 1 631 bostäder och 765 lokaler med en stark koncentration till Södermalm men i övrigt spridda över staden.
På senare år har en del fastigheter som tidigare ägts av framför allt Stockholms stads fastighetskontor förts över till Stadsholmen. Bostadshyrorna ligger på samma nivåer som hyrorna i andra bostadsföretags lägenheter. “

DN 26 maj 2014:

“Kan tvingas slå igen familjeverkstaden”

“I snart 50 år har familjen Hammar haft plåtslageri och konstsmides-verkstad i ett före detta missionshus nära Sofia kyrka. Nu kämpar Björn Hammar mot hyreshöjningar som gör att han kan tvingas stänga i höst.

Det gamla missionshuset vid Stora Mejtens gränd doftar idyll och historia. Dofterna var annorlunda 1966 när huset stod öde och förfallet och råttor och ölgubbar härjade fritt i det. I ett brev till grannarna utlovade legendariske stadsträdgårdsmästaren och chefen för parkförvaltningen Holger Blom att det förfallna huset snart skulle ”ersättas”.

Så blev det inte. Det uppstod debatt om den förestående rivningen av ett missionshus från 1880 som vittnade om livet i denna då mycket fattiga del av staden. Det slutade med att Björn Hammars far Sven 1967 fick hyra huset för 2 400 kronor per år mot att han stod för renovering och underhåll.

– Familjen har lagt ned stora summor och väldigt mycket tid på att vårda huset, säger Björn Hammar.

Med beskrivningar av hur mycket familjen gjort för huset och dokument från bland annat Stadsmuseet om husets höga kulturvärde och att familjen Hammar räddat det försöker han nu kämpa mot starkt stigande hyror.

Hyran för huset med en liten tomt låg stilla på 2 400 kronor om året fram till 1987 då den höjdes till 35 000 per år. Efter 2007 har hyran höjts kraftigt i etapper. Den senaste kvartalsavin var på 37 450 kronor. Björn Hammar betalar dessutom för värme och varmvatten. Stadsholmen räknar på en årshyra på 90 000 kronor eftersom Björn Hammar som rörelseidkare kan dra av momsen.

– Höjningarna har varit enorma men det har bara varit att skriva på eller flytta. Senast var min pappa vårt sjuk. Det jag nu hoppas är att slippa en ny chockhöjning i höst när avtalet går ut, säger Björn Hammar.

Han visar runt i verkstaden där han gör plåtslageriarbeten med gamla beprövade verktyg och metoder. Det är ett tidskrävande handarbete som kräver stora kunskaper för att få till plåtdetaljer till äldre kulturbyggnader.

– Det är inte många som kan det här och vi blir färre. Men det saknas även vanliga plåtslagare – omkring 1 500, säger Björn Hammar som engagerat sig i återväxten i yrket.

Vid sidan av plåtslageriet för han en strid för sin hyra. Han tycker att hyran ska vara lägre än i hus där hyresgästen inte satsat något på att hålla byggnaden i skick. Han är inte överens med Stadsholmen om hur stort huset är och har fått stöd från Skatteverket i sin tolkning.

– Det är orimligt att jag ska betala hyra för den stora del av vindsvåningen som jag inte kan använda för att den inte har ett golv som bär, anser Björn Hammar.

Den 1 oktober går det nuvarande hyresavtalet ut. Stadsholmen har sagt upp det för omförhandling och anser inte att Björn Hammars hyra är orimlig – utan rentav låg jämfört med några av grannarnas.

I en pm slår Stadsholmen som slutkläm fast att ”frågor kring försäljning m. m är ytterst en politisk fråga”. Björn Hammar tror att det finns risk att någon med kapital köper fastigheten eller hyr den dyrt om han tvingas flytta. En bit in i gränden bodde tidigare trubaduren Carl Anton med ateljé på tomten. Ateljén hyrs i dag av en framgångsrik författare och bostadshuset av en fastighetsmäklare.

– Man ska välja sina strider. Jag har valt den här och kommer att vinna, säger Björn Hammar.

Anders Sundström anders.sundstrom@dn.se “

DN 27 maj 2014:

“Pia Gripenberg: Pfizer ger upp – men - andas revanschlystnad “

“Astra Zeneca med ordförande Leif -Johansson i spetsen vann första kampen mot Pfizer. Han blev uppbackad av brittiska och svenska politiker liksom tunga opinionsbildare. Striden lär fortsätta. “

“Möjligen sitter Pfizers skotskfödda vd Ian Read på sitt kontor på 42:a gatan i New York och förbannar EU-valet. I Storbritannien blev EU-kritiska Ukip största parti. De nationalistiska strömningar som föregått valet kan inte ha underlättat för den amerikanska läkemedelsjätten att köpa en av juvelerna i brittisk industri. Brittiska tidningar har påpekat att Ian Read är amerikansk medborgare och talar Mid-Atlantic English (med andra ord inte skotska).

Premiärminister David Camerons positiva tongångar i sina första uttalanden byttes också snabbt till ifrågasättande när angreppen från andra partier ökade.

Två timmar innan budtiden gick ut på måndagen kom Pfizer med beskedet att man drar sig tillbaka. Ian Read är besegrad, för den här gången. Formuleringen i pressmeddelandet om att Pfizer fortfarande tror att en kombination av de två företagen är bra, andas revanschlystnad.

Världens största läkemedelsbolag har en lång rad företagsköp bakom sig, men gick den här gången på pumpen. Pfizers rykte i Storbritannien är solkat eftersom man för tre år sedan stängde sin forskningsanläggning i Sandwich med 1 500 anställda. Samma anläggning som utvecklat storsäljaren Viagra.

Den brittiska forskareliten har sedan dess en djup misstro mot Pfizer och anser att Ian Reads löften om att England ska vara centrum för forskning och utveckling klingar ihåligt. -Nobelpristagare från Storbritannien har varnat för en affär, vilket även medicinpristagare Arvid Carlsson gjort i en DN-intervju.

En annan tung opinionsbildare är Financial Times mångåriga krönikör Martin Wolf, som tidigt skrev att försäljningen av Astra Zeneca är ett beslut som borde innefatta fler än enbart aktieägarna.

De senaste veckorna har Astra sprutat ur sig nyheter om vilka preparat man har på gång. Förmodligen är man just nu det läke-medelsbolag som är mest öppet med sin forskning och utveckling. Och sådant är viktigt för att hålla uppe börskursen. Allra säkraste sättet att hålla borta ovälkomna friare är nämligen att göra sig riktigt dyrt.

I samband med ett av buden förklarade Astras styrelse att om Pfizer bjöd närmare 59 dollar per aktie och svarade på olika frågor var styrelsen redo att börja förhandla. Den informationen har Pfizer med sig och kan bearbeta inför ett nytt budförsök i slutet av året.

Pfizer har tidigare uppmanat Astras ägare att bearbeta styrelsen att inleda nya samtal. Om aktiekursen står och stampar, eller om det blir bakslag på forskningsområdet, ökar trycket på Leif Johansson att själv ta kontakt med Ian Read.

I dessa tider av starka nationalistiska strömningar i flera länder är det värt att notera att brittiska medier skrivit att de är tacksamma för att en svensk (Leif Johansson) och en fransman (vd Pascal Soriot) slagits för Astra Zenecas självständighet.

Pia Gripenberg
pia.gripenberg@dn.se “

“**Fakta.**

Det här händer nu

Enligt brittisk lag kan Pfizer och Astra Zeneca inte föra några diskussioner med varandra de närmaste tre månaderna.

Efter de tre månaderna, i slutet av augusti, har Astra Zenecas företrädare rätt att kontakta Pfizer för att diskutera en affär.

Efter sex månader, i slutet av november, har Pfizers -företrädare rätt att kontakta Astra Zeneca, liksom att lägga ett bud på bolaget.

Flera av Astra Zenecas storägare har offentligt uppmanat bolaget att börja diskutera med Pfizer. Samtidigt har en uppskattningsvis lika stor grupp slutit upp bakom Astra-styrelsens strategi att inte förhandla med Pfizer på den nivå som senaste budet var, 55 dollar per aktie.

På fredag ska Astra Zenecas vd Pascal Soriot tala på världens största industri-konferens om cancer och läkemedel. Han väntas då ge nya detaljer om vilka preparat som bolaget håller på att utveckla. “

DN 27 maj 2014:

“Småföretagarna måste få bättre hjälp av staten”

”Regeringen får svidande kritik från Riksrevisionen för sitt sätt att sköta Vattenfall.”
”Styrningen har varit formlös eller informell.”
”… dokumentationen av kontakterna mellan näringsdepartementet och Vattenfall är bristfällig.”
”Som en bilaga till rapporten har det fogats ett yttrande från Claes Ånstrand, statssekreterare i näringsdepartementet ... Han tycker att de slutsatser som dras är politiska”, och han fortsätter ”Detta kan enligt min uppfattning inte vara Riksrevisionens uppgift.”

Ovanstående citat är tagna från en artikel i DN daterad den 18 juni 2004, nu snart 10 år sedan.

I stort är allt sig likt, förutom att det i stället för Nuon då handlade om Vattenfalls köp av brunkolsanläggningar i Tyskland/Polen, samt att vi då hade en helt annan färg på den sittande regeringen.

Problemets kärna måste vara frågan varför Vattenfall en gång i tiden fick uppdraget att expandera utomlands och varför staten över huvud taget, via Vattenfall, ska agera som en mycket offensiv näringsidkare?

Har inte staten tillräckligt många andra viktiga saker att fokusera på?

Varför inte i stället lägga i en än högre växel i regelförenklingsarbetet, att i än högre grad fokusera på att småföretag kan startas och växa utan att dessa ska kunna bli utsatta för statliga handläggares personliga

godtycke, vilka handlägger deras ärenden i ond tro, med eller utan sina chefers goda minne?

En kvalitetsbrist vilket kan kosta enskilda småföretagare både värdefull tid och pengar.

Målet måste vara att många av småföretagen en dag ska bli lönsamma medelstora eller större företag, där våra barn kan finna sin utkomst och som genererar viktiga skattepengar till vår gemensamma välfärd.

Fokusera på det viktigaste och det kan knappast vara att Vattenfall ska expandera utanför Sveriges gränser. Låt de privata företagen göra dessa affärer om det skulle bedömas vara lönsamt och värt risken för dem.

Bernt Grenmyr “

* Handel.

Politik för en handelsminister.

DN 22 maj 2014:

“Svenska köttdebatten får danskar att se rött”

“Handeln borde omedelbart sätta stopp för danskt fläsk. Det anser Bo Algers, professor i husdjurshygien. Den svenska debatten om köttet har väckt ilska bland danska grisproducenter. “

“– Grisarna får det inte bättre i Ukraina, säger Martin Merrild, ordförande för den danska lantbruksbranschorganisationen.

Ett smärre griskrig har blossat upp mellan Sverige och Danmark. Sedan DN berättat att fyra danskar dött av de resistenta bakterier som landets grisar bär på, har riksdagsledamoten Hans Hoff (S) krävt en bojkott av danskt griskött.

Ebba Busch Thor (KD) har parallellt anmält Danmark till EU-kommissionen för brott mot djurskyddsreglerna när det gäller grisar, bland annat på grund av systematisk svanskupering.

Nu reagerar danska intresseorganisationer med förvåning och ilska.

– Vi gör ingen hemlighet av att vi kuperar svansarna på de flesta av våra grisar. Du kan gå in på min Facebooksida och titta på en liten film om hur det görs. Vi är väldigt säkra på att vi har den bästa djurhållningen när vi klipper, för vi vet att annars skulle fler grisar få svansen avbiten och det är väldigt plågsamt, säger Martin Merrild, ordförande för Landbrug og Fødevarer, som är den danska motsvarigheten till Lantbrukarnas riksförbund, till DN.

Finns det inget annat sätt att säker-ställa att grisarna inte biter av varandras svansar?

– Jag säger inte att vi inte skulle vilja sluta om det var möjligt, men hittills har vi ingen snabb lösning. Jag är medveten om att reglerna är mer restriktiva i Sverige, men den svenska produktionen kan inte tävla med världen och därför flyttar produktionen utomlands. Där vill vi inte hamna. Grisarna får det inte bättre i Ukraina.

Martin Merrild tycker debatten i Sverige i allmänhet och kraven på bojkott i synnerhet är märkliga.

– Det är konstigt och ovanligt att EU-länder går ut och kräver bojkott av EU-varor. Både Danmark och Sverige är medlemmar i EU och vi producerar kött enligt EU:s regler. På många sätt går vi längre än EU kräver.

Henrik Mortensen, ordförande för Danske Svineproducenter, skräder inte orden i en kommentar på organisationens sajt:

”Sverige är ett av få länder i världen med fler särskilda regler än Danmark. För grisuppfödarna har det medfört ett blodbad och att produktionen i det närmaste har halverats. Därför är det inte överraskande att de svenska grisproducenterna kämpar hårt för att sprida sina särskilda regler, särskilt under ett valår.”

Enligt anmälan till EU-kommissionen bryter dock Danmark mot EU:s regler som finns i Grisdirektivet från 2003. Bo Algers är veterinär och professor i husdjurshygien vid SLU och har länge kritiserat handeln för att inte ta ansvar för de livsmedel som säljs i butikerna.

– Handeln försöker vinna billiga poäng på att öka andelen svenskt kött, men man håller sig inte för god för att köpa in olagligt producerade varor. Jag tycker att branschen ska göra en branschöverenskommelse att inte handla med mat som produceras utan att reglerna följs, Och det borde man göra omedelbart, säger han.

När DN pratar med de stora kedjorna Coop, Ica och Axfood säger samtliga att det inte finns tillräckligt med svenskt fläskkött för att täcka efterfrågan.

– En eventuell brist är ju ett övergående problem. Handeln kan bestämma sig för ett stopp och ha en övergångsperiod på ett år. Det handlar om att deklarera en avsikt och att ta ett ansvar, säger Bo Algers med eftertryck.

Bo Algers kritik mot att handeln inte stoppar utländskt kött handlar om produktionsformer som inte följer gemensamma regler.

– Jag tycker inte att man ska kalla det en bojkott, det är att bete sig anständigt mot medborgarna och svenska grisproducenter, säger Bo Algers.

Jannike Kihlberg jannike.kihlberg@dn.se
Emma Löfgren emma.lofgren@dn.se “

DN 22 maj 2014:

“Jätterazzia ska få stopp på illegal läkemedelshandel”

“Tullen har gjort ett rekordstort beslag av illegala och narkotika-klassade läkemedel. Insatsen gjordes under ledning av Interpol i den internationella operationen Pangea. I insatsen ingår även en ny offensiv för att strypa betalningen till internetapoteken och stoppa annonser på Facebook och Blocket.”

Pangea är världens största operation för att stoppa försäljningen av illegala och piratkopierade läkemedel på nätet. Polis- och tullmyndigheter i 110 länder har under åtta dagar slagit till mot tillverkare, säljare och köpare över hela världen.

Operationen leddes av Interpol och avslutades i tisdags.

I Sverige har Pangea fått ett stort genomslag. Under insatsen har man hittat totalt 48 586 tabletter och kapslar, tre liter dopningspreparat och nästan två kilo dopnings- och narkotikapulver. Omräknat i en-- heter är det mer än fyra gånger så mycket som under operation -Pangea förra året.

– Vi hittar framför allt potensmedel, narkotiska tabletter, dopningspreparat och bantningsmedel. Mycket av det kommer från Kina och Indien men även från inom Europa, säger Mats Pettersson som leder svenska Tullverkets insats.

I tullens nät fastnade också drygt tio liter vätska som tros vara till för att framställa dopningspreparat.

Den misstänkte mottagaren har gripits vid en husrannsakan.

– Under husrannsakan hittade vi en del som tyder på att köparen haft planer på at producera dopningspreparat. Vi tror att det togs in i Sverige för att det sedan skulle säljas vidare, säger Mats Pettersson.

Att hitta de olagliga paketen som beställts på nätet är en utmaning. Bara till Arlandas postterminal kommer det dagligen runt 160 000 försändelser. Även när tullen får napp är det inte säkert att det leder till någon åtgärd.

– Eftersom det är tillåtet att skicka receptbelagda läkemedel inom EU är det mycket som vi måste släppa. Vi har till exempel upptäckt tusen Viagrapiller från Storbritannien som vi inte kan ta i beslag även om vi misstänker att de ska säljas vidare, säger Mats Pettersson.

Den franska polisen Aline Plançon leder Interpols operation. Hon säger att det framför allt är organiserade ligor som ligger bakom handeln med illegala läkemedel.

– De har allt planerat från A till Ö. För dem är illegala läkemedel bara ännu ett sätt att tjäna pengar, precis som vapen, knark och barnpornografi.

Nytt under årets operation är att Interpol samarbetar med be-tal-företag som Visa och Paypal för att strypa pengaflödet till sajterna där läkemedlen säljs. Interpol samarbetar även med företag som Facebook för att stoppa annonser som leder till sajter som säljer illegala droger.

– Om vi stänger ned en sajt så dyker den snart upp igen på en annan server. Men kan vi stoppa intäkterna kan vi också stoppa försäljningen, säger Aline Plançon.

Sverige har skickat in en lista på 19 sajter som vänder sig mot svenska kunder. Dessutom har Läkemedelsverket, som också deltar i operationen, upptäckt 54 annonser för läkemedel på auktionssajter som Blocket och Tradera.

Läkemedelsverket ska nu analysera tullens beslag.

– Vi ser ofta att piratkopierade läke-medel innehåller fel substanser, är för starka eller helt verkningslösa. Det kan innebära stora risker för den som försöker behandla sig på egen hand, säger Martin Burman, utredare på Läkemedelsverket.

Mikael Delin mikael.delin@dn.se "

DN 22 maj 2014:

"E-handeln går trögt trots en gemensam marknad"

"Handelshinder på EU:s digitala inre marknad måste rivas om fler e-handelsföretag ska göra som svenska Grand Shoes och ta steget ut i Europa. Det är bara en av flera tunga frågor på den nätpolitiska agendan. Upphovsrätten ska moderniseras och integriteten skyddas. "

"De stora marknaderna i Europa kan tyckas långt borta när man kommer till den lilla skobutiken på en stillsam bakgata i Stockholmsförorten Aspudden. Men tack vare nätet har Grand Shoes hittat kunder i 29 länder. Det köparna har gemensamt är fötter i storlek 47 och uppåt. Företaget är ett exempel på hur även smala affärsidéer kan få bärkraft tack vare internet.

DN når grundaren Fredrik Hammarqvist på telefon när han är i Spanien för ett möte på en sko-fabrik utanför Alicante. Han vet av egen erfarenhet att mycket återstår innan EU:s inre marknad är förverkligad även på nätet.

– Säg att en kund i England vill skicka tillbaka ett par trasiga skor. Det finns inget enkelt sätt för oss att förse den här personen med en frakthandling för returen. EU har inga enhetliga etiketter. Sådana detaljer ställer till det, säger Fredrik Hammarqvist.

Till sådant som orsakar krångel för e-handeln mellan EU-länderna hör även regler för momsregistrering, skillnader i konsumenträtt och olika system för betalningar.

Cecilia Wikström är EU-parlamentariker för Folkpartiet.

– I den tid vi lever i måste förstås den inre marknaden reformeras så att den fungerar även digitalt. Det handlar om att få de ekonomiska hjulen att börja snurra igen och bli ännu bättre, säger Wikström.

Ett led i detta är att modernisera upphovsrätten. Cecilia Wikström minns hur besvikna hennes tonårssöner blev när familjen flyttade till Bryssel för fem år sedan.

– Plötsligt kunde de inte lyssna på Spotify längre. Musik är också en digital tjänst och där är det fortfarande 28 länders olika regelverk som gäller.

För Wikström betyder modernisering inte att upphovsrätten ska urholkas. Piratpartiet (PP) däremot ser här en öppning för sin profilfråga: fri fildelning av upphovsrättsskyddat material för privat bruk. Amelia Andersdotter är EU-parlamentariker för PP.

– Oavsett vad kommissionen väljer så blir det en kontroversiell - reform. Antingen hamnar de i onåd hos skiv- och filmbolagen eller hos oss andra, säger Amelia Andersdotter.

Hon varnar för att möjligheterna att lyfta tillväxten med hjälp av internet har försämrats efter att visselblåsaren Edward Snowden avslöjat hur underrättelsetjänster bedriver massövervakning och skapar säkerhetsluckor på nätet.

– Vi måste fråga oss hur det här cyberkriget påverkar europeiska konsumenters förtroende för den digitala inre marknaden, säger Andersdotter.

När det gäller övervakning och inte-gritet släppte EU-domstolen en bomb strax innan valrörelsen skulle dra i gång: datalagringsdirektivet förklarades ogiltigt. Domstolen anser att lagringen av trafikuppgifter om alla telefonsamtal, sms och mejl strider mot grundläggande medborgerliga rättigheter.

Vad som ska hända nu är inte avgjort. De svenska Socialdemokraterna var starkt drivande när direktivet tillkom och partiets EU-kandidat Jytte Guteland vidhåller att behovet kvarstår.

– Vi är för att det ska finnas datalagring för att kunna skydda människor mot grova brott som mord och barnpornografi, säger Guteland.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se “

“**Fakta.**

E-handel: Ländernas olika regelverk måste harmoniseras för att skapa en digital inre marknad.

Upphovsrätten: Kommissionen förbereder en modernisering. Bland annat ska det räcka med en enda licens för hela EU för den som vill använda ett verk.

Dataskydd: Lagarna ska uppdateras. EU-parlamentet vill att medborgarna ska få bättre kontroll över vilka uppgifter företag och myndigheter samlar in om dem.

Datalagringsdirektivet: Har underkänts av EU-domstolen. Frågan är vad som ska komma i stället. Många anser att polisen behöver datalagringen.

Telekompaketet: Roamingavgifter för mobiltrafik ska fasas ut. Nätneutraliteten ska stärkas så att operatörer inte kan diskriminera vissa tjänster.

Fakta. Så tycker partierna om digitala frågor

Moderaterna
Vill kombinera skydd för personuppgifter med att skapa en digital inre marknad med nya tjänster. Upphovsrätten är viktig. Licensiering över gränser för legal distribution av verk ska underlättas.

Folkpartiet
Underlätta digital handel genom gemensamma upphovsrättsregler. Stärk konsumenternas rätt att få överblick över vilka kunduppgifter som lagras. Inrätta EU-myndighet för dataskydd.

Centerpartiet
Yttrandefrihet och mänskliga rättigheter ska gälla alla, offline och online. Vill ta ett nytt grepp när det gäller digitala tjänster så att den digitala handeln blir lika fri som handeln med varor.

Kristdemokraterna
Ska bli mer attraktivt att utveckla digitala tjänster och varor på den europeiska marknaden. Behövs gemensamma lagar om konkurrens, telekom och upphovsrätt.

Socialdemokraterna
Vill se nya regler för enklare betalningar över gränserna. Lägre moms på digitala medier. Upphovsrätten är viktig för tillväxten. Medborgarna ska ges mer kontroll över sina personuppgifter.

Vänsterpartiet
Vill riva upp datalagringsdirektivet och reda ut turerna kring NSA-skandalen. Medborgarnas rätt till personlig integritet ska gå före storföretagens intressen av ”kundkännedom”.

Miljöpartiet
Alla ska ha inflytande över hur deras personuppgifter används av - myndigheter och företag. Vi behöver en digital inre marknad. Fildelning för privat bruk ska inte vara straffbart.

Piratpartiet
Vill stoppa datalagringen, lagstifta om starkt skydd för personuppgifter, försvara nätneutraliteten och konkurrensen på internet, och göra fildelning lagligt och skapa en digital inre marknad.

Sverigedemokraterna
Vill stärka handeln i Europa ytter-ligare och säkerställa ett gott skydd för personuppgifter. Kommer att motverka ett nytt datalagringsdirektiv med lagring av uppgifter utomlands.

Feministiskt initiativ
Är motståndare till att personinformation lagras så som datalagringsdirektivet har krävt. Vill slopa Ipred-lagen mot illegal fildelning. “

DN 23 maj 2014:

“Johan Schück: Frihandelsavtalet är inget hot mot demokratin “

“Varning för skrämsel-propaganda inför EU-valet! Nu påstås att investeringsskyddet i ett frihandelsavtal med USA skulle hindra demokratiska beslut. Men vad som krävs är i själva verket bara att vi ska följa rättsstatens principer. “

“Frihandel har gjort Sverige rikt och USA är en av våra allra viktigaste handelspartner. Utländska investeringar ger oss tillgång till kunskaper och kapital.

Det borde därför vara ett starkt svenskt intresse att nå fram till ett frihandels- och investeringsavtal med USA. De pågående förhandlingarna drivs av EU-kommissionen, som är avslutande part för alla EU-länder. Ett färdigt avtal kommer att omfatta ungefär halva världsekonomin.

Bedömningarna skiljer sig beträffande storleken på de ekonomiska vinsterna. En kalkyl från Kommers-kollegium talar om en svensk BNP-ökning med 0,2 procent, medan andra ligger högre. Men det är svårt att uppskatta de långsiktigt positiva effekter som kan uppstå av, bland annat, ökad konkurrens.

Klart är ändå att frihandels- och investeringsavtalet blir till betydande fördel, för både Sverige och andra. Även om det, helt naturligt, finns delvis skilda intressen från EU-länderna och USA, har bägge parter hittills också varit mycket angelägna. Därför borde de gemensamt kunna ta itu med att det, exempelvis, finns olika syn på livsmedelssäkerhet.

Klordoppade amerikanska kycklingar blir knappast någon stor exportprodukt till Europa, även om det kan låta så inför EU-valet nu på söndag. Men i detta fall rör det sig om en fråga som oroar många och där det behövs en överenskommelse, till exempel om krav på innehållsdeklaration eller ursprungsmärkning.

Annorlunda är det med investeringsskyddet som, enligt planerna hittills, ska ingå i avtalet mellan EU och USA. Där har det under de senaste veckorna kommit våldsamma invändningar, bland annat från Vänsterpartiets ledare Jonas Sjöstedt, som går ut på att demokratin är hotad. S-ledaren Stefan Löfven har, mer försiktigt, framfört sin skepsis.

Men här handlar det däremot om ett konstruerat problem som saknar riktig verklighetsgrund. Investeringsskydd är inget nytt, utan finns redan med i en mängd avtal som EU har ingått med olika länder. Anledningen är att man från båda håll har sett behov av en överenskommen konfliktlösning som beredskap inför att det längre fram skulle uppstå en tvist.

Investeringsskyddet sätter vissa gränser för politiska beslut, såsom att länder inte får beslagta egendom utan ersättning. Det är inget konstigt, utan betyder helt enkelt att rättsstatens principer ska gälla. Inte ens i demokratisk ordning får man fatta beslut som innebär övergrepp.

Ett förbud mot vinster i välfärds-sektorn faller dock knappast inom den kategorin, enligt Kommerskollegium som har utrett frågan. Det ford-- ras i så fall mycket speciella omständig-heter där USA-ägda företag har ut- lovats favörer som sedan dras in, så att de redan gjorda

investeringarna nästan helt förlorar sitt värde och företagen kan klaga på indirekt expropriation.

Situationen verkar högst osannolik, även om det skulle komma ett svenskt beslut om vinstförbud. Från Sveriges sida ser vi, förhoppningsvis, till att göra rätt för oss. Men om det – mot förmodan – uppstår en tvist med USA, så är det bättre att veta hur den ska hanteras.

Viktigast blir att investeringsskyddet ges offentlig insyn, i enlighet med nya FN-regler om transparens. Men för att avtalet ska bli klart krävs EU-parlamentets godkännande, vilket borde säkra att sådana krav tillgodoses. Demokratin är inte hotad, om någon nu verkligen trodde det.

Johan Schück johan.schuck@dn.se

Johan Schück är samhällsekonomisk krönikör "

DN 26 maj 2014:

"Myndigheter underkänns – är för dåliga på e-handel "

"De svenska myndigheternas övergång till e-handel går så långsamt att Ekonomistyrningsverket, ESV, varnat nästan 50 myndigheter för att de inte kommer att vara klara i tid till den 1 juli. En av de varnade myndigheterna är ESV självt. "

"Sverige är ett av världens mest digitaliserade länder. Men inom den offentliga sektorn går det långsamt.

Senast den 1 juli i år ska alla svenska myndigheter med över 50 anställda ha gått över till digital beställning av varor och tjänster. Tanken är att myndigheterna ska få bättre koll på sina inköp. Detta beräknas spara statsförvaltningen 3,2 miljarder kronor under en nioårsperiod.

Men övergången går inte som planerat. Ekonomistyrningsverket, som följer upp hur myndigheterna sköter digitaliseringen, har utdelat varningar till 33 av 100 myndigheter som ingår i etapp 2 för att de inte kommer att vara klara med omställningen i tid. 15 myndigheter rapporteras för en avvikelse. Det innebär att 48 procent av myndigheterna inte kommer att klara omställningen i tid.

Bland de varnade myndigheterna finns väl kända institutioner som Moderna museet, Skolverket och Transportstyrelsen.

– Vi har en tidsplan för att klara övergången i tid. Vi är en ganska ny myndighet som övertagit många avtal från andra myndigheter. Vi inför även en ny inköpsorganisation samtidigt med digitaliseringen, vilket

jag inte önskat mig, säger Kristina Portugués, chef för inköpsenheten på Transportstyrelsen.

En stor grupp som inte ser ut att klara övergången till e-beställningar till den 1 juli är landets länsstyrelser. Av 21 länsstyrelser har 17 varnats och två fått statusen avvikelse. Endast länsstyrelserna i Stockholm och Västra Götaland får godkänt.

– Jag vet att de haft mycket resonemang kring att göra övergången tillsammans. Det är ju rätt tänkt, och då tar det kanske längre tid, säger Mats Goffhé, tf funktionsansvarig för uppföljningen på ESV.

Förutom myndigheterna med slutdatum den 1 juli tillkommer 50 myndigheter i etapp 1 som skulle vara klara med övergången redan i maj förra året. Ett dussin av dem har varnats för att inte ens bli klara till den 1 juli i år. Bland dem finns Ekonomistyrningsverket, ESV, självt som också tilldelats en varning.

– Vi ska så klart behandla vår egen myndighet och våra kolleger på samma sätt som vi behandlar andra myndigheter, säger Mats Goffhé.

Enligt Mats Goffhé är en förklaring till att övergången till e-beställningar går långsamt är att det handlar om ett komplext och tidskrävande förändringsarbete. Men det står också klart att många myndigheter har startat arbetet alldeles för sent.

Men det finns också många myndigheter, som Arbetsmiljöverket, Centrala studiestödsnämnden och Skogsstyrelsen, som ligger väl framme och får godkänt av ESV.

– Det vinnande konceptet för oss var nog att vi passade på att ta ett helhetsgrepp om upphandlingarna. Vi bestämde oss tidigt för ett antal leverantörer, hade god hjälp av en extern projektledare och var noga med informationen, säger Charlotta Strengberg, upphandlingsansvarig på Skogsstyrelsen.

Nu köps allt ifrån usb-minnen och arbetskläder till motorsågar via e-beställningssystemet där 400 godkända och upphandlade leverantörer ingår.

– Varje köp godkänns per automatik av närmaste chef. Tidigare gjordes den attesten först när fakturan kom. Vi får mycket bättre kontroll, säger Charlotta Strengberg.

Hans Arbman hans.arbman@dn.se “

“**Fakta. Varnade myndigheter**

Tiden går ut den 1 juli
Följande myndigheter i etapp 2 varnas av Ekonomistyrningsverket för att inte hinna bli klara med att införa e-beställningar i tid till den 1 juli:
Folke Bernadotteakademin
Fortifikationsverket
Högskolan i Skövde
Kommerskollegium
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
Länsstyrelsen i Blekinge län
Länsstyrelsen i Dalarnas län
Länsstyrelsen i Gotlands län
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Länsstyrelsen i Hallands län
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Länsstyrelsen i Jönköpings län
Länsstyrelsen i Kalmar län

Länsstyrelsen i Kronobergs län
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen i Skåne län
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Länsstyrelsen i Uppsala län
Länsstyrelsen i Västerbottens län
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Länsstyrelsen i Västmanlands län
Länsstyrelsen i Östergötlands län
Moderna museet
Myndigheten för tillgängliga medier
Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde
Patent- och registreringsverket
Riksarkivet
Statens kulturråd
Statens skolinspektion
Statens skolverk
Statistiska centralbyrån
Stockholms konstnärliga högskola
Transportstyrelsen "

DN 27 maj 2014:

"Butikens musik styr dig"

Klassiskt eller pop i butikens högtalare?

Pass upp! Musiken styr dig.

Lyssna lite extra nästa gång vilken bakgrundsmusik som möter dig i klädbutiken eller kaféet. Det är oftast ett väl avvägt musikval för att få dig att må bra och bli villig att spendera.

– Det finns de som medvetet använder musik i sin marknadsföring och är ganska framgångsrika med att påverka konsumentupplevelsen, säger Sven-Olov Daunfeldt, forskningschef vid HUI Research.

Han tar den globalt växande amerikanska kafékedjan Starbucks som exempel.

– De spelar lite annorlunda typ av musik, sådan man inte har hört så mycket av. Musik som inte är så välkänd, som viss blues, amerikansk folkmusik och jazz. Sedan säljer man även den här musiken i sina coffeeshops och har en slogan om att man är lika passionerad i sin musik som i sitt kaffe. Det sätter lite grand en helhetsupplevelse, det visar vad varumärket är, vad man står för.

Musiken är också viktig för tempot, hur kunden rör sig i butiken. Med klassisk musik i högtalarna rör sig folk långsammare medan popmusik få folk att rappa på.

– Det är helt klart att musik i butik kan påverka hur konsumenter beter sig och hur mycket de köper. Men de flesta är ganska omedvetna om det här, säger Daunfeldt.

TT

* Migration. Integration.

Politik för en migrationsminister och en integrationsminister.

DN 23 maj 214:

“Framtidens dåliga samvete”

“Varje gång vi nås av nyheten om ännu en kapsejsad flyktingbåt på Medelhavet suckar, ryser och skakar vi på huvudet och säger: ”Det behövs fler lagliga vägar in i EU”. Men menar vi det – och hjälper det?

”Håll gränsen” heter en nyutgiven antologi från tankesmedjan Fores, där Frida Johansson Metso skriver om EU:s visum- och asylpolitik. Sedan 2001 finns en vit lista och en svart lista. På den senare återfinns de länder som är så instabila, fattiga, förtryckande och våldsamma att människor kan tänkas vilja fly från dem. Men för att få resa in till EU från dessa länder krävs visum, vilket inte beviljas om en person misstänks vilja just fly.

Det är ett behändigt sätt att slippa ansvaret för det internationellt bindande åtagandet att låta människor söka asyl. Vad får vi i stället? Jo, flyktingar som säljer allt de äger för att köpa falska resehandlingar av mer eller mindre skrupelfria människosmugglare. Alternativt betalar rundligt för en plats på en skranglig båt som ska ta dem över Medelhavet till tryggheten i Europa.

Johansson Metso resonerar kring de politiska lösningar som hittills diskuterats: ett ökat mottagande av kvotflyktingar och fler humanitära visum. Bättre än inget, menar hon, men påpekar att sådana åtgärder helt och hållet bygger på mottagarländernas godtyckliga och begränsade välvilja. Miljontals människor skulle fortfarande undanhållas rätten att söka skydd undan krig, våld och förföljelse. Därför måste människor kunna få visum för att söka asyl. Alternativt skulle visumtvånget för de länder där situationen är som värst avskaffas. Så, och bara så, kan asylrätten garanteras, argumenterar Johansson Metso.

Det är sant. Varje enskild människa som får möjlighet att på ett säkert sätt ta sig till Europa, undan kriget i Syrien eller bort från misären i flyktinglägren i länderna runt omkring, är en humanitär seger. Men så länge visumkrav gäller för en majoritet av världens fattiga länder kommer människor att fortsätta att försöka ta sig till Europa i läckande båtar.

Nu ska vi inte inbilla oss att precis alla i hela världen längtar efter ett liv i Europa. I sammanhanget kan det vara värt att nämna att anhörig-invandringen från Somalia blev mycket mindre än väntat efter att reglerna mjukades upp 2012. Långtifrån alla som har rätt att få uppehållstillstånd har ansökt. Och många som har beviljats har ändå valt att stanna kvar i hemlandet, där situationen har förbättrats något på senare år.

Men slopade visumkrav skulle onekligen ge en avsevärt högre flyktinginvandring. För de många länder som inte vill befatta sig med människor i behov av skydd finns det alltid utvägar. Asylsökande skulle, precis som nu, interneras i långa perioder innan deras sak prövas – varefter de, nästan oavsett skäl, får avslag och utvisas. En säker inresa är inte detsamma som en rättssäker asylprövning, varför människor i ännu högre utsträckning skulle söka sig till de länder som redan har ett fungerande mottagningssystem. Exempelvis Sverige och Tyskland skulle hamna i en fullständigt omöjlig situation.

Därför finns det ingen politisk vilja att ändra grundstrukturen i Europas visumpolitik, givetvis inte från länder som struntar i asylrätten, men heller inte från anständiga mottagarländer.

Men om EU:s gemensamma asylpolitik från förra året faktiskt sjösätts, om alla medlemsländer inrättar en fungerande och rättssäker asylmottagning, då skulle flyktingströmmen spridas jämnare över unionen.

Då skulle det också bli möjligt att börja tala om regelrätta undantag från visumreglerna. Till exempel för människor från Syrien, där en humanitär katastrof utspelar sig i detta nu. Länderna runt omkring härbärgerar flera miljoner flyktingar, men inte sällan stängs gränsövergångarna och ännu fler människor befinner sig på desperat flykt inne i Syrien.

Europas gränspolitik, så som den ser ut i dag, kommer att bli vårt dåliga samvete i morgon. När vi i historiens backspegel ser tillbaka på den här tiden, när vi räknar antalet döda i Syrien, när vi besöker flyktingläger för människor som aldrig getts möjlighet att skapa sig ett drägligt liv i ett nytt land – då kommer domen att bli hård.

DN 23/5 2014 “

* Polisen. Brott. Kriminalvård.

Politik för justitieministerns polis- och kriminalpolitik.

DN 23 maj 2014:

“Fängelse med förhinder”

“Den nye Hagamannen är inte psykiskt sjuk i lagens mening. Det innebär att han snart är ute på gatorna igen. “
Det är som ett läsa ett manus till en skräckfilm. Både gårdagens dom mot den 23-årige våldtäktsmannen som i medierna kommit att kallas nya -Hagamannen. Och den snart på dagen två år gamla våldtäktsdomen från Nyköpings tingsrätt.

I den första domen rör det sig till skillnad från den andra inte om någon ”klassisk” överfallsvåldtäkt. Men inte heller om något initialt ömsesidigt sex som spårar ur. Det är ett överfall som beskrivs, fast det sker i en privatbostad. Kvinnan sa nej och han svarade med att ta ett stryptag på henne. Mannen höll en hand över hennes mun och hotade med att döda henne om hon inte ”håller käften”.

Han dömdes för våldtäkt, tre fall av sexköp och stöld (av den våldtagna kvinnans mobiltelefon) till två års fängelse. Hovrätten fastställde straffet i mitten av juli 2012. Han blev villkorligt frigiven i augusti 2013 efter att tiden i häktet räknats av.

I den dom som avkunnades i Stockholms tingsrätt i går döms han för grov våldtäkt, två fall av sexuellt ofredande, övergrepp i rättssak, misshandel samt ett ringa narkotikabrott. Misshandeln ägde rum samma månad som mannen frigavs villkorligt. Sexualbrotten i oktober respektive december. Påföljden bestämdes till fängelse i fem och ett halvt år.

Våldtäkten är även denna gång en studie i skräck. I en jacka med uppfälld huva förföljer han på avstånd en kvinna som är på väg hem. När hon trycker in koden springer han fram, attackerar med ett hårt

slag i huvudet och tvingar henne därefter ned i källaren där våldtäkten genomförs.
Min fortsättning på texten skulle kunna handla om de två, unga våldtagna kvinnorna. Om vilka spår övergrepp av detta slag kan lämna. Hur livsglädjen har runnit ur dem och de inte mäktat med skola respektive arbete. Och hur de lider av sömnstörningar och ångestattacker. Men i stället vill jag ägna utrymmet åt hur fyrkantigt juridiken bemöter detta lidande. Båda kvinnorna får ett skadestånd som man förstås kan tycka är lågt, även om det för sammanhanget är ”normalt”. Skadestånd är låga i Sverige och generellt sett finns faktiskt en poäng med det. Med miljonskadestånd skulle brottsoffer, där bevisningen är svag, kunna misstros för att bara vara ute efter pengarna. Och det skulle sannerligen inte gynna våldtagna kvinnor där vi redan i dag kan hör berättelser om hur vissa känner sig misstrodda.

Jag säger alltså inget om kränkningsersättningen. Men när Nyköpings tingsrätt tar ställning till ersättning för skada blir tondövheten stötande. Den våldtagna kvinnan och hennes föräldrar har berättat om hur pappan körde sängen till soptippen på måndagen, hur gardiner och överkast kasserades – och hur målsäganden inte ville hämta ut de kläder som polisen beslagtagit. Lägenheten möblerades om för att så lite som möjligt skulle påminna om övergreppet.

Hon ville ha 10 000 kronor för sängen och 500 kronor för jeans, tröja och under-kläder. Några dagar efter övergreppet påbörjade hon en KBT-behandling, och hon yrkade på ersättning för de fem gånger hon redan gått och de ytterligare planlagda 30.

Tingsrätten konstaterar att de fem behandlingarna hjälpt kvinnan, men tycker att det räcker med tio till och inte ett möte i veckan året ut som kvinnan önskat. Vad gäller ersättning för säng och beslagtagna kläder, skriver rätten, ”är det inte sådan adekvat kausalitet mellan våldtäkten och skadorna att NN är ersättningsskyldig för dessa belopp”.

Inte heller får målsäganden tillbaka något av de 259 kronor hon betalade för att besöka ögonjouren dagen efter våldtäkten, trots vittnesmål om hur hon inte kunde öppna ögat och hur hon fick det tillfälligt omplåstrat i samband med det akuta sjukhusbesöket på natten – där ingen ögonläkare fanns att tillgå. Tingsrätten hänvisar till att kvinnan har en medfödd ögonsjukdom som förvisso gör hornhinnan känslig för trauma men att det råder oklarheter ”om, hur eller när ögonskadan har uppkommit”.

Det är möjligt att det i lagens mening inte föreligger någon ”adekvat kausalitet”. Och det är möjligt att detta vore skäligt att åberopa om den våldtagna kvinnan passat på att uppgradera hela sin garderob eller bostad. Men för en icke-jurist ter det sig rent oförskämt att tingsrätten tycks mena att det bara är att sussa vidare i den säng som är en brottsplats. Eller att hon gott kan fortsätta att använda de trosor som han slet av henne.

Om ungefär fyra år är den man som till synes tvångsmässigt förgriper sig på kvinnor ute igen. Han är då 27 år och har ännu skrämmande många sexuellt aktiva år framför sig. Hade han dömts till psykiatrisk tvångsvård, vilket han med nuvarande lagstiftning inte kvalificerar sig för, hade möjligheterna att skydda morgondagens unga kvinnor varit mycket större. Det är en aspekt som alla som kräver mer fängelse och mindre rättspsykiatrisk vård har att betänka.

Hanne Kjöller
hanne.kjoller@dn.se

* Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.

Politik för finans-, finansmarknads- och socialförsäkringsministrar.

DN 22 maj 2014 :

“Populisterna fyller ett tomrum”

“Kristdemokrater, socialdemokrater och liberaler har alla sett sin gamla grund vittra sönder. Men uppgifter saknas inte på EU-nivån. Valet kan bli startpunkt för en förnyelse. “

“Många européer darrar inför det sannolika resultatet av EU-valet: kraftiga framgångar för de EU-fientliga protestpartierna, som troligen kommer att framställa sig som de verkliga vinnarna. Men oro och vånda löser inte EU:s politiska kris.

Och krisen går djupt. De EU-fientliga partierna – Nationella fronten i Frankrike, Geert Wilders PVV i Nederländerna och Ukip i Storbritannien – har varit skickligast på att organisera sig i en enda politisk ”familj”. De etablerade familjerna – det block som består av socialdemokrater, liberaler och Europeiska folkpartiet (EPP) – har mist sin trovärdighet i många väljares ögon.

De senaste åren har de gamla europeiska partiernas intellektuella och moraliska grundval snabbt vittrat sönder, delvis därför att de inte har velat – eller kunnat – anpassa sig till systemen på EU-nivå. Om de inte snabbt återtar sin ställning som trovärdiga och effektiva företrädare för väljarnas intressen försvinner de in i den politiska bakgrunden och släpper fram ansvarslösa populister i rampljuset.

Se bara på socialdemokraterna. De har alltid sett det som sin uppgift att omfördela tillgångar. Men omfördelning sker på varje enskilt lands nivå, där den nödvändiga finansiella auktoriteten ligger, och det är inte självklart att den är ett lämpligt projekt för Europa som helhet.

Det kan faktiskt vara omöjligt att europeisera socialdemokratin under de omständigheter som nu råder. Ju djupare integrerat Europa blir, desto mindre kapacitet har de enskilda staterna för omfördelning

eftersom individer, företag och arbetstillfällen kan dra sig ur länder med högre skatt. Det har redan hänt i Frankrike. Och en välfärdsstat på EU-nivå som finansieras med företags- eller inkomstskatt skulle kräva stora överföringar mellan medlemsstaterna och skärpa de redan starka spänningarna mellan dem.

Inte heller marknadsliberalerna drar längre till sig den breda väljarkåren. Efter den globala ekonomiska krisen har väljarna fordrat att deras respektive regeringar ska ingripa. Man har alltså mist förtroendet för de tidigare systemen med färre regleringar.

EPP:s kristdemokratiska mittenhögerkrafter växte fram omedelbart efter andra världskriget. Deras religionsbaserade tonvikt på samhällssolidaritet erbjöd ett alternativ till fascismens och kommunismens kollektivism som saknade all humanism. Sedan dess har Västeuropa sekulariserats i hög grad, och tanken att bygga politiska beslut på katolska principer för hur samhället ska vara beskaffat ter sig nu svårbegriplig för väljarna. Mittenhögerpartierna framstår därmed som intellektuellt svaga – partier som inte vill förändras och inte har några nya idéer att komma med.

De EU-fientliga partiernas entusiasm för Vladimir Putins ekonomiska och sociala idéer, som helt strider mot liberalismen, kan mycket väl vara det enda som verkar i de etablerade politiska familjernas favör. Men så behöver det inte alls fortsätta. Med en ny politisk vision präglad av aktuella trender och imperativ kan Europa skapa ett effektivt politiskt system som passar för 2000-talet.

En sådan vision skulle vara en blandning av franska och tyska idéer. I Frankrike talar alla just nu om Thomas Pikettys ”Kapitalet i det 21:a århundradet”. Boken analyserar hur ojämlikheten tilltar i en tid som inte längre präglas av exceptionellt höga tillväxtnivåer. Budskapet är att något måste göras åt den ökande ojämlikheten och att det är mycket viktigt att uppnå högre tillväxt. I praktiken handlar det mindre om skatt på inkomster än om hårdare förmögenhetsbeskattning.

Idén att en förmögenhetsskatt skulle kunna råda bot på Europas skuldkris har också starkt stöd öster om Rhen, men av andra skäl. Tyskarna oroar sig alltjämt för att de ska bli tvungna att rädda de skuldtyngda länderna i Sydeuropa. En sådan överföring av statsskulden vore orättvis, säger de, inte minst därför att en hög statsskuld ofta är kopplad till en högre nivå av privatförmögenhet än i Nordeuropa. Detta resonemang, som den tyska centralbanken utvecklat, tycks tala för en förmögenhetsskatt.

En sådan skatt skulle kunna sätta fart på ekonomin och tillväxten. Tomma hus och fält i träda – en vanlig syn i södra Europa – är en tämligen riskfri och billig investering tack vare låga fas--tighetsskatter. En skattehöjning skulle förmå ägarna att sälja, med påföljd att mark återställs och byggnader rustas upp. Det kunde fungera som ett stort stimulanspaket.

Eftersom en förmögenhetsskatt i första hand skulle gå till amortering av statsskulden vilar det på de enskilda medlemsstaterna att införa den. Med sin bas i fastigheter blir den inte beroende av några riskabla försök att beskatta en rörlig produktionsfaktor. Och om skatten framställs som en engångsföreteelse som ska rätta till konsekvenserna av 1900-talets skadliga beslut, avskräcker den inte från framtida ekonomisk aktivitet.

EU-valet kan bli den väckarklocka som de EU-vänliga partierna så desperat behöver. Lyckligtvis finns det ett utmärkt sätt att kombinera den franska oron för ojämlikhet med den tyska oron för alltför stor statsskuld. Det är därför som fastighets- och förmögenhetsskatter kan väntas leda till en politisk omorientering i Europa.

Harold James professor i historia och internationella relationer vid Princetonuniversitetet
Översättning: Margareta Eklöf “

Varning: Inför inte fasighets- och förmögenhetsskatter.

DN 27 maj 2014:

“90 miljarder i statsbidrag har utbetalats utan kontroll”

“Riksrevisionen har upptäckt brister i kontrollen av statsbidrag.Mer än 90 miljarder kronor betalades ut i fjol utan att någon har helhetsansvar för att pengarna hamnar på rätt ställe.– Det är för mycket pengar för att det ska vara acceptabelt, säger riksrevisor Jan Landahl. “

“Kammarkollegiet och Sida är två exempel på myndigheter som på uppdrag av regeringen betalar ut statsbidrag till olika verksamheter. I fjol slussade Kammarkollegiet vidare 79 miljarder kronor och Sida 11 miljarder. Det handlar bland annat om pengar till hälso- och sjukvård, avgiften till EU och olika biståndsprojekt. Tillsammans blir det 90 miljarder kronor.

Men det är inte myndigheterna själva som bestämmer vilka organisationer som ska ha pengarna – det gör regeringen. Därför har Sida och Kammarkollegiet i sina årsredovisningar inte kunnat gå i god för att pengarna hamnat rätt.

– Man måste ha helheten framför sig, både besluten, utbetalningarna och återredovisningar, det måste vara spårbart. Och i det här fallet är det svårt när man har det här delade ansvaret, säger Jan Landahl.

Regeringskansliet omfattas inte av myndighetsförordningen, där bland annat krav på ansvar för ledningen regleras. Därför har det uppstått ett glapp i ansvaret. I Riksrevisionens kommande årsrapport, som DN tagit del av, drar riksrevisorerna slutsatsen att det i praktiken inte finns någon som har helhetsansvar för de utbetalade medlen. Något som bedöms vara mycket allvarligt.

”Förhållandet att myndigheter som Kammarkollegiet och Sida betalar ut tiotals miljarder kronor utan att det finns någon instans som har ansvar för en rättvisande bild och intern styrning och kontroll kan inte anses som acceptabelt”, skriver de i rapporten.

Riksrevisor Jan Landahl säger till DN att oklarheter om vem som har ansvar ökar risken för fel och bristande kontroll.

Enligt Jan Landahl kan ett alternativ vara att regeringen överlämnar beslutsrätten gällande stats-bidragen.

– Antigen får du flytta ut beslutsbefogenheterna till någon myndighet som kan ta hela ansvaret eller också så får du ju se till att regeringskansliet omfattas av förordningen. Men det finns inga lätta lösningar, säger han.

Att delat ansvar kan innebära problem har tidigare visats bland annat när det gäller Regeringskansliets aktie- och värdepappersinnehav som sköts av Kammarkollegiet. I årsredovisningen för 2013 missade Kammarkollegiet 2,5 miljarder kronor i värde på regeringens andelar i europeiska investeringsbanken.

I dag är det ingen som vet om det finns några felaktigheter kring de utbetalade statsbidragen. Riksrevisionen har inte granskat det.

Tidigare har Riksrevisionen upptäckt att statliga myndigheters momsredovisning står helt utan kontroll. Varje år betalar Skatte--verket ut 30 miljarder kronor i momskompensation till myndigheter utan att någon kontroll genomförs, annat än att det är rätt kontonummer.

Riksrevisionen föreslår i årsrapporten, som lämnas in till riksdagen i dag, att Skattverket ska få mandat att kontrollera momsutbetalningarna.

Mattias Carlsson mattias.carlsson@dn.se “

Riksdagen
Partiledardebatt Onsdag 18 juni 2014

- Protokoll
- Föredragningslista
- Program

2013/14:Partiledardebatt besvaras av

anf.2 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):
Herr talman! I den lilla belgiska staden Ypres dog nästan en miljon människor under första världskriget. Där samlas Europeiska rådet nästa för att minnas och hedra dem som föll. Det var uppemot 20 miljoner människor som dog i första världskriget, vilket är en ofattbar siffra för oss som har fötts i fredens Europa. Hundra år senare är krig och våld fortfarande verklighet i många delar av världen. Kriget i Syrien är inne på sitt fjärde år. Fler än 150 000 har dödats, och nästan tio miljoner är på flykt. Vi ser en av de största flyktingströmmarna till vårt land sedan andra världskriget. Så snabbt kan det gå att rasera ett samhälle. Så svårt är det att få stopp på en negativ våldsspiral. Våldets gränslöshet och våldets tendens att sprida sig från ett land till ett annat ser vi också i Irak där extrema krafter med våld och förtryck utmanar en bräcklig statsbildning. Det är en svår utmaning att skapa frihet, demokrati, ekonomiskt välstånd och förtroende i ett samhälle. Ännu närmare oss ser vi Rysslands annektering av Krim. Situationen i Ukraina är en fara för Europa. Det är en utmaning mot den internationella rättsordningen. Rysslands agerande utgår från en kalla-kriget-mentalitet som bara har förlorare. Homs, Kirkuk, Donetsk - alla tre ligger långt bort, men de är våra grannar. Det finns mänskliga broar mellan våra länder. Många svenskar har nära band till Syrien, Irak, Libyen, Afghanistan och Somalia, och många är oroliga. Det finns politiska krafter i Europa, också här hemma, som profiterar på motsättningar, som får sin näring ur ett vi-och-de-tänkande och som ser människors olikheter som ett hinder, inte som en möjlighet. Till dem vill jag säga: Det är den sortens människosyn som har skapat så många krig och konflikter i världen. Vår uppgift är att tydligt stå upp för tolerans, sammanhållning och ömsesidig respekt. (Applåder)

Herr talman! Om 88 dagar går svenska folket till vallokalerna. Då folkomröstar Sverige om arbetslinjen. Vi vill att över fem miljoner människor ska ha ett jobb år 2020. Ett jobb utvecklar oss som människor. Det ger oberoende och möjlighet att stå på egna ben. Det skapar en känsla av tillhörighet och gemenskap att ha ett jobb att gå till. Man får jobbarkompisar, fikapauser, ny kunskap, trygghet och sommarsemester. När fler jobbar stärks sammanhållningen mellan människorna i vårt land. Jag vill att fler människor ska få uppleva allt det som det innebär att ha ett jobb. Sedan 2006 har jobben vuxit med över 250 000. Över en kvarts miljon fler människor har fått allt det som kommer med ett jobb - och det är bara början. Vi har satt upp ett ambitiöst mål för hur jobben ska bli fler. Det bygger på att det är fler som arbetar, och det kan bara nås om jobben blir ännu fler. Vi vill att över fem miljoner människor ska ha ett jobb år 2020, vilket är 350 000 fler än i dag. Mot oss står Socialdemokraternas arbetslöshetsmål och därtill bristen på besked från övriga vänsterpartier. Arbetslöshetsmålet kräver inte ett enda nytt jobb. Det är med andra ord som vanligt med Socialdemokraterna. När de hade makten stod var femte svensk i arbetsför ålder utanför arbetsmarknaden. Varje dag fick 140 människor veta att det var dags för förtidspension. En regering som sätter jobben främst kan aldrig acceptera en sådan väg. Vi har konsekvent satt jobben främst, för alla människor vill och kan bidra utifrån sina egna förutsättningar. Närmare 200 000 människor som tidigare gömdes och glömdes i åtgärder och program har lämnat utanförskapet. Många av

dem är nu en del av arbetskraften och söker jobb. De som tidigare sökte jobb har i stor utsträckning fått jobb, i flera fall sedan länge, med god löneutveckling. Många av dem är dessutom födda i ett annat land.

Herr talman! Vårt fokus på jobben har gett resultat. Vi har högst sysselsättningsgrad och arbetskraftsdeltagande i hela EU. Vi ligger i topp när det gäller hur många kvinnor som jobbar. Det är fler kvinnor som jobbar heltid. Nästan dubbelt så många äldre jobbar. Reallönerna och de disponibla inkomsterna har vuxit. Människor har fått mer kvar av lönen. (Applåder)

Vårt jobbmål kräver att vi fortsätter att hålla arbetslinjen tillsammans med nya åtgärder och reformer och att vi fortsätter att ta ansvar för ordning i ekonomin så att människor och företag vågar tro på framtiden och så att vi bygger skyddsvallar inför nästa kris. När vi säger att över fem miljoner ska jobba år 2020 står vi inför en ny typ av utmaning. Trösklarna till att få ett jobb är allt högre samtidigt som många som söker jobb står längre från arbetsmarknaden och möts av högre krav än kanske någonsin tidigare. Den skoltrötta 20-åringen som inte gick klart gymnasiet, 59-åringen som blev av med jobbet för flera år sedan men som inte kunnat komma tillbaka, kvinnan som i vuxen ålder kommit till Sverige från Afghanistan och försöker hitta en plats i samhället eller den rullstolsburna som mitt i livet tvingas möta en arbetsmarknad som inte är anpassad - alla är de exempel på hur utmaningen ser ut i vår tid. Men vi säger: Alla människor behövs. Alla jobb behövs. Detta kräver en regering som tar ansvar för att jobben ska komma alla till del. Vi vill att det ska gå snabbare att komma in på arbetsmarknaden för människor som kommit hit från andra länder. Fler ska kunna påbörja sfi så snart de fått uppehållstillstånd. Instegsjobben ska kunna kombineras med komvux. Utländska akademiker ska få snabbare hjälp med översättning av sina meriter och större chans till kompletterande utbildning. Vi vill ge mer stöd till människor med funktionsnedsättning och bättre möjlighet till studiemotiverande kurser. Fler ska få chans att jobba inom Samhalls verksamhet och på så sätt få in en fot på arbetsmarknaden. Vi vill satsa mer på unga som vill gå sin egen väg och starta eget. Starta-eget-bidraget ska kunna omfatta fler. Ung Företagsamhet och Drivhuset ska få mer resurser. Vi vill fortsätta våra förändringar av den svenska skolan. Vi vill ha tioårig grundskola, skolstart vid sex års ålder, mindre klasser, mer matematik och fler behöriga lärare. Fram till valdagen kommer vi att presentera fler förslag för hur jobben ska komma fler till del. Vill man att jobben ska bli fler måste man ha politiken för det.

Herr talman! Aldrig tidigare har så många människor haft subventionerade anställningar som i dag. Därtill är arbetsmarknadspolitiken väl utbyggd. De viktiga skattefinansierade välfärdsjobben beräknar vi kommer att bli fler. Allt är dock beroende av en långsiktig strategi för att fler företag ska kunna växa. Många tänker nog på stora företag som Volvo, ABB och Ericsson när man talar om Sverige som exportland. Men jag har under våren träffat många mindre företag runt om i landet som har tillverkat och exporterat allt från pepparkakor, underställ och platsförpackningar till fröer och motorvärmare. Deras beskrivning är att om man vill växa måste man ut i världen. Ett växande företag i Sverige blir snabbt ett exportföretag. Den svenska marknaden är för liten. Att svenska företag växer är bra för Sverige. Då växer vår ekonomi, och jobben blir fler. Vi ser hur världsekonomin förändras. Om vi ska kunna behålla företagen här hemma måste de tycka att det är värt det - att starta, att växa och att stanna i Sverige. Sverige är ett av världens mest konkurrenskraftiga länder. Vi behöver mer frihandel och ännu bättre företagsklimat. I detta läge ser vi partier på vänsterkanten som skulle förskjuta den politiska tyngdpunkten längre ut till vänster än någonsin tidigare. Arbetstiden ska förkortas, det ska

bli dyrare att anställa unga, valfriheten ska begränsas och skatterna ska höjas för människor som jobbar och för företagen som anställer. I en tid när vi verkligen behöver människor från andra länder som kommer hit och jobbar vill Socialdemokraterna försvåra arbetskraftsinvandring. Ge svenska jobb åt svenskar först, heter det. Hur kan det vara bra för Sverige? Hur kan det vara bra för svenska företag och för jobben? Partierna på vänsterkanten har en sak gemensamt: De är emot arbetslinjen. Deras politik är direkt skadlig för jobben och för företagen i Sverige - Socialdemokraterna: minus 80 000 jobb, Miljöpartiet: minus 70 000 jobb och Vänsterpartiet: minus 140 000 jobb. Resultatet av en vänsterpolitik är färre jobb. Det hotar ekonomin och resurserna till skolan, äldreomsorgen och allt som är vårt gemensamma.

Herr talman! I våra fyra partier i Alliansen förbereder vi oss tillsammans. Vi har satt upp ett ambitiöst jobbmål. Våra förslag och reformer är helt inriktade på detta. Vi kommer aldrig att släppa tyglarna om Sveriges ekonomi. Vi lovar inte allt till alla. På vänsterkanten verkar man ha en annan syn på politiskt ansvarstagande. I allt fler frågor är partierna på vänsterkanten splittrade. De har inga förberedelser, inga gemensamma förslag och ingen som helst aning om vägen framåt. Väljarna förtjänar att få veta vad som skulle vänta med en eventuell vänsterregering, men när kommer svaren? Sverige är på rätt väg. Svensk ekonomi är starkare än på 40 år. Sedan 2006 har jobben blivit över en kvarts miljon fler, och det är ändå bara början. (Applåder)

anf.3 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Jag tackar statsministern. Jag håller i min hand statsministerns första regeringsförklaring från den 6 oktober 2006. När jag läste den fastnade jag framför allt på ett stycke som handlar om skolan. Nu talade statsministern inte särskilt mycket om skolan, men då sade han så här: "Fler elever skall lämna skolan med kunskaper och förutsättningar för att tryggt kunna fungera som medborgare och i arbetslivet. Genom att sätta kunskap i centrum och satsa på kvalitet skall resultaten i den svenska skolan förbättras." Hur har det gått under åtta år med detta löfte till svenska folket? Jo, under dessa år har resultaten sjunkit dramatiskt i svensk skola. Sverige har de snabbast fallande kunskapsresultaten i hela PISA-undersökningen. Sammanlagt 91 000 elever har lämnat skolan utan att ha behörighet att komma in på gymnasiet under dina regeringsår, Fredrik Reinfeldt. PISA-studien visar också att förklaringen till kunskapsresultaten stavas ökad ojämlikhet. Skolresultaten skiktas och segregeras mycket mer än tidigare. Skolverket konstaterar att en av huvudförklaringarna till de fallande skolresultaten är den bristande likvärdigheten i skolsystemet. Jag lyssnade på statsministern i en radiointervju för inte så länge sedan. Då förnekade han att det är ett problem att segregationen mellan skolor ökar i Sverige. Men faktum är att andelen elever som går i skolor med riktigt låga resultat har fördubblats under din tid vid makten, Fredrik Reinfeldt. I dag presenterar vi socialdemokrater ett nytt förslag om att satsa stort på de skolor som har stora problem och utmaningar. Under de kommande fyra åren satsas 2 miljarder kronor på att höja resultaten för alla elever. Jag vill fråga statsministern: Hur tänkte du, Fredrik Reinfeldt, när du tog bort det nationella stödet till de skolor som har tuffast utmaningar och i stället prioriterade skattesänkningar? (Applåder)

anf.4 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Jag har väntat på detta. Inför valet 2006 sade Socialdemokraterna: Vi överger det här med jobben. Det var likadant inför 2010, och nu är det dags igen. Det spelar ingen roll vad de skriver i sina eftervalsanalyser om att de en gång för alla ska lova att aldrig mer släppa jobben. Varenda gång vi närmar oss valet gör de det. Då är det andra frågor som gäller. Det är aldrig jobb och ekonomi när

det verkligen blir skarpt i mötet med väljarna. Det är det första beskedet. Det andra är att det ni föreslår för att möta detta ungefär är vad vi föreslår, det vill säga att resurser riktas till de skolor som är mest utsatta. Det jag sade i intervjun var att PISA och de experter som har uttolkat det säger att skillnaderna mellan elever är mer påfallande och större än den mellan skolor. Men viktigast av allt är kanske att säga att Mikael Damberg inte fångar den känsla som nu sprids när man går genom skolans korridorer. Det är inte känslan av att alla är på väg att dö och att allting är förskräckligt. Känslan är att man kämpar med att skapa en bättre skola och att man pratar mycket om alla reformer som har kommit. Vi får inte beröm hela tiden. Jag har varit ute och träffat många gymnasieelever som tycker att det är otroligt mycket betyg: A har blivit tuffare än MVG - vem är ansvarig för det? När jag säger att det är jag säger de: Då ska du få höra vad vi tycker. Så pratar man i svensk skola. De säger: Oj, vad mycket prov och tester det är! Föräldrar märker att nio- och tioåringar kommer hem och säger: Jag ska ha nationellt prov, och jag är lite nervös. Det är svensk skola. Mikael Damberg har missat alltihop. Han är bara stolt över att framställa det så här: I det här landet dör allting, allt bara faller ihop och vi socialdemokrater är så himla glada över det. Men jag är inte glad över det. Jag är glad över att det finns lite framtidstro i svensk skola och att de reformer vi har satt in är på väg att göra den svenska skolan bättre. Försök lyssna på det någon gång, Mikael Damberg! Försök tro på någonting! Försök stå för något som riktar sig framåt! Det gör vi. Vi begär stöd av väljarna för att fortsätta med vår inriktning: tidigare skolstart och mer matematikundervisning. Det är den vägen vi ska välja. (Applåder)

anf.5 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Jag börjar förstå varför Moderaterna rasar i opinionen. Statsministern är tondöv om han inte hör vad svenska folket säger om svensk skola, nämligen att det har varit fel väg att gå att prioritera skattesänkningar framför skolan. I år - i den budget som du, Fredrik Reinfeldt, lade på riksdagens bord i slutet av förra året - prioriterar man att satsa tjugo gånger mer på skattesänkningar än på insatser till skolan. Det är inte första gången, Fredrik Reinfeldt. Du prioriterade krogmomsen framför skolan, du prioriterade bolagsskatten framför skolan och du prioriterade jobbskatteavdrag 1, 2, 3 och 4 och sedan 5 framför skolan. Då hamnar man till slut i en situation där skolan inte orkar med sitt uppdrag och där lärare och rektorer känner att de inte får det stöd och den hjälp de behöver. När du dessutom tog bort stödet till de skolor som har tuffast utmaningar hamnade du väldigt snett, herr statsminister. Resultatet är ingenting att vara energisk över. Resultatet är fallande skolresultat - vi faller snabbast i hela OECD-området. Det behövs en ny skolpolitik där vi vågar prioritera skolan. Tyvärr har du prioriterat skattesänkningar i åtta års tid, Fredrik Reinfeldt. (Applåder)

anf.6 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Ska vi avslöja för Socialdemokraterna vad vi andra vet? Har ni sett deras opinionskurva? Mikael Damberg har missat det - vad tråkigt. (Applåder) Jag vill återigen säga att när det gäller de skattesänkningar vi har föreslagit är vi stolta över att folk har mer kvar av lönen. Vi har noterat att ni inte tänker ta bort dem - Socialdemokraterna accepterar 90 procent av skattesänkningarna. Har ni hört det, svenska väljare? Vilket hyckleri det är. De står i vartenda tal och låtsas som att de är emot, men om de får makt och inflytande tänker de inte ta bort dem. Och vi får se vad det blir när Vänsterpartiet och Miljöpartiet är klara - då kommer det inte att vara så roligt. Det är så det låter. Vi ska göra mer av det vi redan har påbörjat. Utmaningen att svenska skolelever ska lära sig mer tar vi på allvar - mer matematikundervisning, fler lärare och fler behöriga lärare. Vi är på rätt väg. Sedan ska vi berätta för eleverna när de skriver PISA-proven

att det är på allvar. Det verkar möjligen inte ha nått fram. Men det är mycket prov, och det är en förändrad skola. Det kommer att leda rätt. Med en vänsterregering blir det högst oklart vad som sker, men det de brukar göra är att ta bort kunskapslinjen. Det är farligt. (Applåder)

.7 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Ojämställdheten har ett pris, statsministern, ett pris för de talanger som inte tas till vara i ett näringsliv där manligt kön fortfarande väger tyngre än kompetens, ett pris för de tjejer som slås ut i en skola där självkänslan reduceras till prestation, ett pris för de kvinnor som slits ut på en arbetsmarknad där kvinnor slits så mycket hårdare är män. 10 miljarder är den årliga samhällskostnaden direkt ur statsbudgeten för att kvinnor får bära välfärden på sina axlar, själva får bära det som vi behöver bära tillsammans. För 30 år sedan var kvinnors sjukskrivning inte högre än mäns. Men sedan kom 90-talskrisen, nedskärningar i vården, omsorgen och skolan, slimmade organisationer, färre medarbetare och hårdare villkor - och i dag får vi betala priset: 10 miljarder årligen. Så hög är kostnaden för kvinnors högre sjukskrivning än mäns. Under de 30 år som har gått har en del gjorts för männens arbetsmarknad. I flera manligt dominerade branscher har man förhandlat sig till bättre villkor i avtalen. I Byggnads, Pappers, Metall och Unionen finns det avtal om arbetstidsförkortningar. Det finns kvar arbetsmiljöutmaningar, men just detta har man lyckats med, och detta är bra, för när medarbetarna mår bra blir också lönsamheten också bättre. Men för kvinnor som sliter i äldreomsorgen finns inte den chansen. När kroppen tar stryk får man i stället betala själv eller be om deltid eller också fastnar man i sjukersättning, och när pensionen kommer tackas man med lägsta möjliga pension. Vi vill att de arbetstidsförkortningar som har kommit männen i industrin till del också ska bli möjliga för kvinnor i omsorgen. Jag har förstått att det är ett krav som har fått flera moderater att protestera högljutt. Därför vill jag nu ge statsministern möjlighet att förklara: Varför ska kvinnor i omsorgen inte få den möjlighet till arbetstidsförkortning som män i industrin har fått? (Applåder)

anf.8 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Detta kommer att vara dagens tema: vänsterpartiernas attack på arbetslinjen, hur mycket jobb som ska försvinna, hur mycket kortare våra arbetsdagar ska bli, hur mycket friår och ledighet vi ska introducera i Sverige, när de får inflytande. Då vill jag säga till alla svenska väljare: Nyckeln till allt vi vill är arbetade timmar. Det vet varenda suppleant i kommunfullmäktige i vartenda land som har läst en budget. Nyckeln sitter i att man får upp antalet arbetade timmar, för att finansiera skolan, för att finansiera äldreomsorgen, för att klara det stora välfärdsåtagandet. Kom ihåg att vi lever på en kontinent som har bara 7 procent av världens befolkning. Bara 25 procent av världens bnp-tillväxt skapas här - det är snabbt på väg nedåt - men över hälften av världens sociala välfärdskostnader finns på vår kontinent. Ska den ekvationen hålla är nyckeln arbete: arbete därför att det är bra för människor, arbete därför att det utvecklar vårt samhälle och inte, som Miljöpartiet säger, är hotet mot mänskligheten - jag håller inte med. Där finns det vägval som svenska folket står inför. Låt mig säga: Jag respekterar om man i avtal väljer att gå fram med arbetstidsförkortning. Man kan välja det - jag tror på den svenska modellen. Man kan välja att ta en del av löneutrymmet för att förkorta arbetstiden. Men jag tror inte på att tvinga fram detta med lagstiftning, och jag tycker inte att Miljöpartiet och Vänsterpartiet, som föreslår detta, är ärliga med att det kraftigt skulle minska bnp och skapa stora problem för Sverige. Jag delar uppfattningen att omsorgstrycket är ett tecken på att Sverige fortfarande är ojämställt - det ligger tyngre på kvinnor än på män. Men jag delar inte beskrivningen av att det stora problemet och utmaningen i svensk skola bara skulle handla om unga tjejer, för det tycker jag är

en felaktig beskrivning. Vi ser snarare en utveckling där många tjejer har väldigt bra skolresultat medan vi har problem med många av pojkarna, de unga, arga männen, som kommer ut ur en skola där de inte riktigt finner sig till rätta och inte verkar klara de bästa skolresultaten. Det är också en samhällsutmaning. Jag tror på att se hela samhället - inte bara halva. (Applåder)

anf.9 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Den riktigt stora utmaningen i svensk skola är att vi har haft en regering som har lagt på lärarna nya pappersuppgifter, samtidigt som man har skurit bort medarbetare från skolan. Nio av tio lärare vittnar om att de har fått ägna mer tid åt att fylla i papper, och samtidigt har nästan 10 000 medarbetare skurits bort från svensk skola. Man behöver inte ha högsta resultat i PISA-provet för att inse att om färre medarbetare ska ägna mer tid åt att fylla i papper blir det mindre tid över för eleverna, mindre tid över för den bråkiga killen som har svårt att koncentrera sig, mindre tid över för den oroliga tjejen som behöver någon som ser just henne bortom prestation, prov och betyg. Det är resultatet av Alliansens skolpolitik.

Herr talman! Statsministern måste ha missat hur det faktiskt ser ut i svensk äldreomsorg i dag, att många kvinnor tvingas lämna arbetsmarknaden eller gå ned till deltid redan vid 50-55 års ålder. Var är arbetslinjen i det? Var är arbetslinjen att slita ut människor långt före pensionen? Det är den stora samhällskostnaden i dag - inte Miljöpartiets förslag. (Applåder)

anf.10 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Vi har skjutit till resurser till svensk skola. Jag delar inte Gustav Fridolins beskrivning, men jag har svårt att förstå hur lösningen på det problem som du beskriver är att vi låter lärarna lämna strax efter lunch, med din arbetstidsförkortning. (Applåder) Du hade en fråga till mig. Ursäkta, nu tappade jag bort den. (GUSTAV FRIDOLIN (MP): Nu är jag mest intresserad av varför du tycker att detta är ett bra tillfälle att hitta på saker om andras politik.) Det var inte din fråga. (GUSTAV FRIDOLIN (MP): Nej, min fråga var: Har du sett hur det ser ut i äldreomsorgen?) Ja, det har jag! (GUSTAV FRIDOLIN (MP): Har du sett hur människor lämnar .) (TAL-MANNEN: Nu är det replikrunda!) Så här borde vi ha det oftare - det är en härlig dialog! Låt mig då säga när det gäller äldreomsorgen . (GUSTAV FRIDOLIN (MP): Eller så lyssnar man från början!) Jag har varit mycket i svensk äldreomsorg. Min uppfattning är att det absolut är viktigt att lyssna på den personal som finns där. Man jobbar nu ofta med utrustning som avlastar de lyft som fanns förr. Många kommuner börjar bli bättre på att inte dela på passen. Det finns mycket att lyssna in. Men jag delar inte din uppfattning när du beskriver alla som uttröttade och utan möjlighet att arbeta. Det tycker jag återigen är en vanbeskrivning av ett område där många gör uppskattade insatser. (Applåder)

anf.11 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Jag tänkte göra statsministern glad genom att prata lite jobb - det var det han ville, sade han. Det är en mycket positiv bild som målas upp i Fredrik Reinfeldts anförande. Han är oerhört stolt över vad regeringen har åstadkommit under de åtta år som han har haft makten, och han får applåder av församlingen för detta. Det är naturligtvis fantastiska resultat att ha skapat 250 000 nya jobb i Sverige. Det är oerhört många. Däremot hörde jag inte Fredrik Reinfeldt i anförandet nämna arbetslösheten över huvud taget. Jag tror inte att han nämnde det en enda gång. Men det är inte så konstigt. Samtidigt som sysselsättningen har ökat med säkert fler än 250 000 har arbetslösheten ökat. Vi har alltså en ökad sysselsättning men en

arbetslöshet som ligger kvar på väldigt höga nivåer. Förklaringen till det är att vi ständigt fyller på arbetskraften mer än vad vi lyckas skapa jobb, mer än vad man lyckas öka sysselsättningen. Det är det jag inte riktigt får ihop. För ett par veckor sedan lovade Fredrik Reinfeldt och regeringen: Till 2020 ska vi ha 5 miljoner människor sysselsatta. Det innebär ungefär 350 000 nya jobb. Då är min fråga till Fredrik Reinfeldt: Med hur många människor kommer man att öka arbetskraften under samma tid?

anf.12 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Det finns inte bara ett ord eller en siffra som kan beskriva svensk arbetsmarknad, utan man måste beskriva sysselsättning, arbetslöshet och arbetskraft och kan titta på olika former av sysselsättningsdeltagande. Jag nämnde faktiskt flera av dessa. Vi har byggt en politik för att inte förtidspensionera stora delar av arbetskraften. Det har gjort att arbetskraften växer mycket snabbt i Sverige. Till det bidrar att vi har en av de snabbast växande befolkningarna i Europa, både därför att vi har ett barnafödande som är positivt men också därför att människor kommer från andra länder. Jag har många gånger diskuterat med Jimmie Åkesson att det inte är ett statiskt förhållande att man kommer hit och kanske inte får jobb dag ett, utan det är mer en fråga om hur snabbt man kommer i arbete. Det är en samhällsutmaning som vi har anledning att ta på allvar. Jag delar inte uppfattningen att de som ännu saknar jobb bara skulle vara människor som kommer från andra länder. Det är inte experternas mening när de går igenom detta, utan de nämner flera grupper. De nämner människor över 55 år som har varit arbetslösa länge och som har dålig kontakt med arbetsmarknaden och oftast inte grundläggande utbildningar. De nämner människor som lever med funktionshinder av olika slag. De nämner unga som har svårt att komma in. De nämner också gruppen utrikes födda, framför allt dem som inte har lärt sig svenska språket eller kommer med kort eller ingen utbildningsbakgrund. Vi har ganska goda kunskaper om detta. Mitt svar blir inte: Sätt en dörr i ansiktet på dem, skyll dem för allt ont! Så tycker jag att Sverigedemokraterna gör - absolut. Jag säger snarare: Anpassa och förändra våra system och möjliggör för människor att lära sig svenska språket snabbare och se till att de kommer i arbete! Dessutom: Det fungerar! En stor del av den sysselsättningsutveckling som jag redovisade gäller utrikes födda som kommer in i arbetsmarknaden. Vi har haft en mycket kraftig ökning av just människor från andra länder som får jobb. Vi får det också i sektorer som har varit viktiga, med vår RUT-reform och med restaurangmomsen, för att bara nämna två av branscherna. Så bygger vi Sverige långsiktigt starkare. Minns vad jag sade om arbetade timmar! Många av dessa arbetade timmer utförs av människor från andra länder. (Applåder)

anf.13 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Det råder ingen tvekan om att många av dessa arbetade timmar utförs av människor från andra länder - så är det - därför att väldigt många människor i vårt land är just från andra länder, och de blir fler. Även om Fredrik Reinfeldt försöker ta sig runt detta problem genom att inte tala om det förekommer det. Det är klart att vi har långtidsarbetslösa och andra som står långt från arbetsmarknaden. Men det är inte dessa människor som varje år fyller på arbetskraften med 50 000-60 000 nya människor, utan det är invandringen som gör det. Det råder ingen som helst tvekan om det. Hade vi inte haft den stora invandring som vi har hade arbetslösheten legat väsentligt lägre än vad den gör i dag. Det var inte så länge sedan vi hörde statsministern ge uttryck för exakt den uppfattningen genom att säga att massarbetslöshet inte existerar bland etniska svenskar mitt i livet. Så är det, även om det nu säkert också finns andra som är arbetslösa. Min fråga kvarstår: Har man från regeringens sida kapitulerat inför

arbetslösheten? Och med hur många människor kommer arbetskraften att växa när jobben blir 350 000 fler?

anf.14 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):
Herr talman! Återigen vill jag säga att det beror på hur man ser på människor. Är människor ett problem, tynger de, ska de räknas som en kostnad eller är de en tillgång och någonting att arbeta med att utveckla? Sverigedemokraterna har den förra synen, och jag har den senare. Jag tycker att man kan påverka ett samhälle. Man ska skapa förutsättningar för människor att komma i arbete. Vi vet naturligtvis inte hur mycket arbetskraften kommer att växa av det enkla skälet att vi är en återspegling av en värld i krig och i oro. När jag tillträdde som statsminister kom stora grupper från Afghanistan och Somalia. Nu kommer de största grupperna från Syrien. Vi ska inte bli förvånade om det nu i stället kommer att komma många människor från Irak. Det beror alltså på hur krig och sekteristiskt våld utvecklar sig över världen. Det skapar fruktansvärda samhällen som vi ger människor andrum och möjlighet att komma undan från. Hit kommer driftiga människor som väldigt ofta snabbt kommer i arbete, startar företag och bidrar till vår välfärd. Hur mycket vi underlättar för dem att komma i arbete är också en fråga om vår egen välfärd och vår egen framtid. Så ser jag på människor. Återigen, Jimmie Åkesson: Det är det som avgör. Är de ett problem, är de möjliga att påverka eller är de en kostnad och ett hinder? (Applåder)

anf.15 Jonas Sjöstedt (V):
Herr talman! Statsministern! Ska Sverige vara ett land där det är fritt fram för arbetsgivare att säga upp fast anställda för att sedan ta tillbaka dem som timanställda eller deltidsanställda? Om det handlar den stora konflikten om Öresundståg. Men egentligen handlar det om hela den svenska arbetsmarknaden. Jag var nere på Malmö central och talade med några av dem som nu strejkar för sina fasta jobb. Jag talade med en ung kvinna som berättade om sin oro för att inte veta om hon kan försörja sig och sin familj och för att inte kunna få ett hyreskontrakt därför att hon inte längre har ett fast jobb. Hon blev uppsagd efter att ha jobbat i flera år åt samma arbetsgivare. Det handlar inte bara om Öresundståg. På Stadium i Norrköping får flera hundra gå, inte för att de inte behövs utan för att det är enklare för arbetsgivaren att ha dem i otrygga anställningar. Ni har ett ansvar för detta, Fredrik Reinfeldt. Men vi vill ta ett ansvar för att lägga om politiken. Vi behöver en lex Veolia. Vi vill att lagen om anställningsskydd och medbestämmandelagen ska stärkas vid upphandlingar. Vi vill ta bort anställningsformen allmän visstid. Visst behöver vi visstidsanställningar ibland, men inte år efter år. De bör begränsas. Vi vill inte heller att man ska kunna sparka folk för att i stället ta in bemanningsföretag. Det är detta som det handlar om på svensk arbetsmarknad i dag, och vi har tagit ställning. Men vad säger statsminister Fredrik Reinfeldt? Ska Sverige vara ett land där arbetsgivare fritt ska kunna sparka gamla trotjänare för att sedan ta tillbaka dem på nåder som deltidsanställda eller timanställda?

anf.16 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):
Herr talman! Vänsterledaren vet att vara domare i en svår arbetsmarknadskonflikt. Den ena parten har rätt, och den andra har fel. Jag tror på den svenska modellen. Jag tror att arbetsmarknadens parter ska lösa detta, och de har också konfliktinstrument som de nu använder för att göra det. Om vi gör det som Jonas Sjöstedt sade har vi en annan modell. Då står vi här i riksdagen och berättar vem som har rätt och vem som har fel. Och gör de inte som vi säger lagstiftar vi. Då kommer vi att förbjuda det som vi inte tycker om. Då ska visstidsanställningen väck. Bemanningsföretagen ska bort. Här ska inte någon flexibilitet få finnas. Ljuger alltså alla företag i hela Sverige

och alla arbetsgivare som säger att de möter en ny typ av konkurrens där de ofta ser kortsiktiga cykler i sin efterfrågan? Ljuger de? Hittar de på att de behöver flexibilitet? Har det bara kommit ondska av detta? Mitt besked är att vi behöver vara tydliga med att grunden för trygghet på svensk arbetsmarknad är tillsvidareanställning. Och, mina vänner, över 80 procent av dem som har jobb i Sverige har fast anställning. De som finns i olika former av tidsbegränsade anställningar ligger stabilt under 20 procent och har gjort det mycket länge, också under de år som Vänsterpartiet har varit med och påverkat politiken i Sveriges riksdag. Är det den flexibiliteten som nu ska väck? Jag har dessutom noterat att vi har ett stort flöde av dem som har visstidsanställning över till tillsvidareanställning. Det har redovisats att 70 000 per kvartal på det sättet faktiskt kommer över i fast anställning. Det verkar vara som vi säger, nämligen att det behövs en sänkt tröskel för att sedan komma vidare. Vad är det som detta återspeglar på svensk arbetsmarknad? Jo, det återspeglar att man vill testa lite och att man lite grann vill veta vilka man anställer eftersom det är så höga kostnader och risker förknippade med modernt företagande om man felrekryterar. Ljuger alla företagare som säger detta? Är det vad vänsterpartierna i Sveriges riksdag säger? Jag tycker att man ska respektera den svenska modellen och balansen. Om det finns någon som använder det på ett felaktigt sätt ska det rättas till. Men Jonas Sjöstedt påstod att det ska försvinna med lagstiftning. Det är vad som väntar. (Applåder)

anf.17 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Om otrygghet hade gett arbete hade Sverige haft full sysselsättning i dag. Men ditt problem, Fredrik Reinfeldt, är att vi inte har det. Vi har bara en växande otrygghet. Vem drabbar den? Den drabbar främst kvinnor och unga. Hur påverkas de? De är mycket mindre villiga att kritisera sin arbetsgivare när det uppstår fel och brister. De är mycket mer oroliga för hushållets ekonomi. De är mycket mer oroliga för att bli arbetslösa. När de blir fler och när man provocerar grunden i den svenska modellen på detta sätt har statsministern ingenting att säga. Det är ett ja till arbetsgivarna att inte säga något när de provocerar på det sättet. Ännu längre går allianspartiet Folkpartiet som inte svarar med en politik för trygga jobb utan med en politik för att begränsa strejkrätten i Sverige. Vad säger statsminister Reinfeldt om det förslaget? Är det Alliansens politik? (Applåder)

anf.18 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Det är det uppenbart inte, eftersom vi inte har ändrat proportionalitetsregler eller andra regler på svensk arbetsmarknad. Återigen: Den här beskrivningen av att alla i Sverige upplever otrygghet - det finns naturligtvis exempel på detta - är det sanningen? Är det så att nära nog alla upplever att de är på väg att förlora jobbet? Är det rätt beskrivning av Sverige? Jag vill hävda att vi har en mycket trygg arbetsmarknad. Över 80 procent har fast anställning. Inom många yrken som ungdomar väljer att utbilda sig till i gymnasieskolan har vi en mycket stor trygghet och knappt någon arbetslöshet alls. Om man blir förskollärare, lärare eller polis, finns det då en stor arbetslöshetsrisk i dessa yrken? Den omvandling som sker sker mycket i den konkurrensutsatta industrin och inom vissa sektorer. Där behöver vi omvandlingsstöd, och vi behöver jobba med människor för att de ska kunna komma vidare i arbetslivet. Ett sätt att göra det är att skapa flexibilitet i kombination med den trygghet som den svenska modellen erbjuder. Det är vårt alternativ. (Applåder)

anf.19 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Pensionärsskatt, riskkapitalbolag i skolan, läx-RUT, tvångs-LOV, utförsäkrad och fas 3 är sex ord och uttryck som den moderatledda regeringen har berikat det svenska språket med och

vilkas innebörd för åtta år sedan skulle ha uppfattats som lätt bisarra. Varför ska pensionärer betala högre skatt än löntagare? Varför ska staten ge skatterabatt till de föräldrar som har råd att ge sina barn läxhjälp? Varför ska svårt cancersjuka i Sverige bli av med sin sjukersättning? Man skulle kunna raljera över Alliansens nya ordlista och göra sig lite rolig, men för mig och många andra är det allvar. Vi är många som känner att det Sverige vi har byggt upp tillsammans håller på att förändras - att vårt land håller på att glida isär, bli kallare och hårdare. Grupper ställs mot varandra: sjuka mot friska, män mot kvinnor, arbetslösa mot dem som har jobb och pensionärer mot löntagare. I dag är över 400 000 människor arbetslösa i vårt land. Statsministern nämner inte dem i sitt anförande. I dag sjunker skolresultaten i Sverige snabbast av alla jämförbara länder. Statsministern talar inte om det i sitt anförande. Jag tror att det är därför förtroendet för Moderaterna och regeringen rasar. Efter åtta år blir det alltmer uppenbart att människor har tröttnat. Svenska folket säger: Det är nog nu. Det räcker. Allt i livet stavas faktiskt inte privatiseringar, skattesänkningar eller utförsäkringar. Socialdemokratin har ett övergripande syfte: Vi drivs av en vilja att skapa ett mer jämlikt samhälle där vi alla kan lyckas tillsammans. Det finns dock två stora hinder för att vi ska lyckas med det. Det första är den höga arbetslösheten, och det andra är de låga skolresultaten. Jag vill säga till statsministern att de hänger ihop, för vi kommer aldrig att klara framtidens jobb om vi inte klarar utmaningarna i skolan. Det finns ingenting som skapar så stora klyftor i ett samhälle som arbetslöshet. Den bryter ned, släcker drömmar och är oerhört dyr för både den enskilde och samhället som helhet. Det finns heller ingenting så fundamentalt orättvist i ett samhälle som en skola där ett barns kunskap och framtid avgörs av vilken familj man tillhör, vilken samhällsklass man tillhör eller vilket bostadsområde man råkar växa upp i. Därför finns det ingen viktigare framtidsinvestering än en skola som ger alla barn samma goda förutsättningar i livet. Därför finns det inget radikalare än att se till att varje ung kille och tjej får ett jobb. Alla människor borde få uppleva den där härliga känslan - den där friheten - när man får sin lön i slutet av månaden. Därför är jobben, skolan och välfärden Socialdemokraternas viktigaste prioriteringar. Därför ska skolresultaten upp och arbetslösheten ned under nästa mandatperiod. Det kommer att vara vårt huvudfokus under hela nästa mandatperiod. (Applåder)

Herr talman! Sanna är 16 år. Hon bor i Sundby i Stockholm, och i hennes skola är nästan alla niondeklassare behöriga till gymnasiet. Bara några minuters bilväg därifrån, i Tensta, bor Alex. I hans skola är det 60 procent som inte kommer in på gymnasiet - 60 procent! De bor så nära varandra men har så olika förutsättningar inför framtiden. Förra veckan firades skolavslutning över hela landet. Många elever fick säkert frågan: Vad vill du bli när du blir stor? Jag hoppas att ingen höll tillbaka. Jag hoppas att både Sundbytjejen och Tenstakillen med självklarhet svarade: Jag ska bli spelprogrammerare. Jag ska bli frisör. Jag ska bli veterinär. I skolor där utmaningarna är stora är nämligen drömmarna ofta alldeles för små. Det ska inte spela någon roll vem du är, vilka dina föräldrar är eller var du bor - Sverige ska vara ett land där alla barn kan drömma storslagna drömmar.

Herr talman! För att skapa en jämlik och toppresterande skola måste vi ha samma förväntningar på bilmekanikernas barn som på läkarnas. Vi vuxna måste utgå från att alla barn kan och ska klara skolan. Vi socialdemokrater är beredda att avsätta de medel som krävs för att lärarna och rektorerna ska kunna vända utvecklingen i svensk skola. För oss går skolan före skattesänkningar varje dag i veckan. Vi har redan föreslagit mindre klasser, investeringar i lärarna, läxhjälp till alla barn, sommarskola för dem som inte når målen och obligatoriskt

gymnasium. I dag går vi vidare och riktar under de kommande åren en miljardsatsning för att lyfta resultaten i de skolor som har tuffast utmaningar. Det handlar om att ge alla barn en bra start i livet, och det kommer mer. Vi socialdemokrater kommer att fortsätta prioritera skolan till dess vi ser resultat. Vi kommer att ta stöd av forskningen, söka brett samarbete och agera långsiktigt. Det är vad svensk skola behöver, inte fler oneliners eller fler skott från höften.

Herr talman! De senaste åren har jag besökt otroligt många små och medelstora företag. Jag har samtalat med Astrid Friborg i Kista, vars största problem har varit att få tag i kapital för att kunna utveckla sin helt nya produkt. Jag har lyssnat till Anders Tunestam i Borlänge, som startade ett upprop mot att små företag inte får betalt i tid. Bengt Lundberg tröttnade på de dåliga kommunikationerna och gick så långt att han köpte in ett eget flygplan för att kunna flyga in kunder från Tyskland och Polen till sin fabrik. Även om Sveriges företagare är fantastiska är det inte alla som går riktigt lika långt för att leverera resultat. Därför behövs det en aktiv näringspolitik. Vi socialdemokrater har utvecklat vår politik för små och medelstora företag och lagt fram en lång rad förslag för att fler ska våga anställa, för att fler ska vilja expandera och för att fler ska gå på export och sälja sina produkter på en global och växande marknad. En anledning till att vi lägger så stort fokus på näringspolitiken är att Sverige år 2020 ska ha lägst arbetslöshet i EU. Det är Socialdemokraternas mål. Vi ska göra det genom att öka sysselsättningen - så ska vi nå EU:s lägsta arbetslöshet. Först sade Moderaterna att det inte går att sätta upp mål för jobben. Sedan presenterade de en budget som var kliniskt ren från jobbinsatser. Nu har de backat och formulerat ett eget jobbmål, och moderatmålet innebär att arbetslösheten år 2020 beräknas vara 6,2 procent - 6,2 procent! Det är ungefär lika högt som när de tog makten för åtta år sedan. Moderatmålet rymmer ingen ambitionshöjning utan är en framskrivning av liggande prognos. Så kan man ju också göra. Moderatmålet skulle innebära att Sverige efter 14 år med Reinfeldt och Borg är tillbaka på den arbetslöshetsnivå som samma personer kallade massarbetslöshet 2006. Det duger inte, herr talman. Så agerar en regering som har gett upp om jobben. Så agerar en regering som inte längre har någon egen jobbpolitik. Så agerar bara en regering som faktiskt är slut.

Herr talman! En del menar att det inte finns några skillnader i politiken, men mot en regering som har gett upp om arbetslösheten står en socialdemokrati som säger att det faktiskt går att få ned arbetslösheten till EU:s lägsta nivå om vi jobbar tillsammans. Mot en skattesänkningspolitik som har lett till en skolkris står socialdemokratins investeringar för att alla elever ska nå målen i skolan. Mot en statsminister som är otroligt nöjd med allt, som är väldigt tondöv för vad som diskuteras i Sverige i dag, står ett svenskt folk som faktiskt säger: Det räcker nu. Jag är övertygad om att vi är många som vill att Sverige återigen ska vara ett föregångsland. Sverige ska vara ett land vi är stolta över och ett land där vi ser positivt på framtiden, där vi tror att nästa generation kan få det bättre än vi själva och där full sysselsättning och solidaritet ersätter växande klyftor och rasism. För att åstadkomma den förändringen måste vi dock rösta bort den här trötta regeringen i höst. Rösta på Stefan Löfven som Sveriges nästa statsminister! Det räcker nämligen nu. Det är dags att låta en ny tid ta vid. I september är det vi tillsammans som bestämmer vilka ord och begrepp som kommer att prägla Sverige under de kommande åren. Jag ser fram emot att svenska folket ska göra det valet. Det är dags för ett bättre Sverige för alla. (Applåder)

anf.20 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):
Herr talman! Alla miljöpartister och vänsterpartister här inne - ni hörde att ni inte finns, eller hur? Det var inte ett ord om er. Mot en regering står S, och ni finns inte. Jag är stolt att ha vänner i politiken, Socialdemokraterna vill inte veta av er. Då ska vi alltså jämföra målen. Det är ett jättebra mål att säga att det ska vara 5 miljoner i jobb 2020; det innebär att 350 000 fler ska få sysselsättning. Nej, det är för mesigt, säger Socialdemokraterna. Det är intressant. Hur många fler ska få jobb med er? Om 350 000 är för lite, hur många fler? Nämn en siffra, Mikael Damberg, så ska vi diskutera vilka åtgärder som krävs för att åstadkomma det. Det finns tre problem med Socialdemokraterna. Det första är det som de öppet föreslår, och det är inte mycket. Det som de föreslår är att vi ska höja skatter på dem som jobbar och med det finansiera en kraftig bidragsutbyggnad. Det slår mot jobben; det är dåligt. Det andra är alla de eftergifter de kommer att göra till partierna de nu låtsas inte existerar, nämligen Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Det är bara att gå igenom vad Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår. Det är en bred attack på arbetslinjen. De föreslår arbetstidsförkortning. Stäng ned branscher, förbjud bemanningsföretag! Ni har redan hört i en del repliker vad det handlar om. Nattliga förhandlingar kommer att följa, eftergifter kommer att följa. Ingenting av detta vet ni. Den som röstar på Socialdemokraterna vet alltså inte vilka eftergifter de röstar på till partier till vänster om Socialdemokraterna. Det är det andra problemet. Det tredje problemet är att ni oförberedda. Ni har lagt er till med en attityd där ni så fort ni får en fråga säger: Det grejar vi. Det är ett skojigt svar. Kan vi få lite mer svar på hur, med vad, vilken skatt, vilket förslag? Det som händer när man får makt och inflytande är nämligen att människor förväntar sig att man gör någonting konkret. De förväntar sig lite bättre än det grejar vi eller hänvisning till breda överenskommelser, det vill säga: Vi har ingen aning om vad vi tycker, men det verkar bra att säga breda överenskommelser, för då kanske vi slipper en följdfråga. Det är alltså inte svaret. Genom att vara oförberedd blir det något annat än vad man har sagt. Det blir dyrt och dåligt, och det kommer senare. Det är vad som väntar svenska folket. (Applåder)

anf.21 Mikael Damberg (S):
Herr talman! Socialdemokraterna har till skillnad från Moderaterna en jobbpolitik. Ni har ju tagit paus från er jobbpolitik. Er jobbpolitik var skattesänkningar. Nu har ni pausat dem något år, och vi får se vad som händer sedan. Det är tomt i regeringens verktygslåda, och det märker folk. Vår jobbpolitik bygger på tre ben. Först är det fundamentalt att vi har stabila statsfinanser. Vi kan diskutera någon annan gång hur vi i Sverige nu har en situation med väldigt stora underskott. 89 miljarder i underskott är inte bra för framtiden. Men givet stabila statsfinanser bygger vår jobbpolitik på tre ben. Det första benet handlar om investeringar i bostadsbyggande, infrastruktur och i forskning och utveckling - sådant som bygger och driver utvecklingen framåt och skapar efterfrågan på nya jobb. Det andra benet i vår jobbpolitik handlar om näringspolitik, om samverkan, om innovationsprogram, om de små och medelstora företagens möjligheter att växa och nå ut på exportmarknader. Vi har lagt fram en lång rad förslag här och driver gärna regeringen framför oss på det området. Ni har kallat näringslivet för särintresse. Vi vill samverka för Sveriges bästa. Det tredje benet handlar om utbildningspolitik. I dag fungerar svensk arbetsmarknad allt sämre. Bara jämfört med för sex år sedan är det 80 000 jobb som kunde ha funnits och tillsatts på svensk arbetsmarknad om arbetsmarknaden hade fungerat bättre. Men då måste man orka prioritera utbildning, och statsministern talar bort utbildningen. Då måste man bygga ut högskolan, då måste man bygga ut yrkeshögskolan, då måste man permanenta yrkesvux, då måste man se till att Arbetsförmedlingen faktiskt fungerar och ger den utbildning

som krävs för att de arbetslösa ska gå från arbetslöshet till ett nytt jobb. Allt det här är nedprioriterat i Moderaternas Sverige. Förstår man inte vad som skapar förutsättningar för jobb förstår jag att man väljer att sätta ett jobbmål som är enligt prognos. Men prognosen visar att Sverige år 2020 med ert jobbmål skulle ha 6,2 procents arbetslöshet. Det var ju det du kallade massarbetslöshet när du blev vald till statsminister, Fredrik Reinfeldt. Hur kan ditt mål för nästa mandatperiod och mandatperioden därefter vara att vi ska tillbaka till det som du kallade massarbetslöshet när du blev vald till statsminister? Den ambitionen är för låg, Fredrik Reinfeldt. (Applåder)

anf.22 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Var det någon som fick med siffran som Mikael Damberg svarade med? Har ni skrivit ned den? Vad mer än 350 000, om det nu är för mesigt, är siffran? Till slut måste man ju svara på frågor. Sedan har jag en fråga till svenska folket. Mikael Damberg säger att ingenting har gjorts förutom skattesänkningar. Jag har varit statsminister i åtta år. Har någon av er sett att det byggs någon väg, att någonting sker runt våra större städer när det gäller att dra nya trafikleder och att göra nyinvesteringar i järnväg? Har någon av er som jobbar med forskning noterat att det kommit mer resurser? Har någon av er noterat att det har kommit ett nytt betygssystem i svensk skola och att fler nu söker till läraryrket? Finns det någon i Sverige som har noterat något av detta, ring Mikael Damberg! Han har missat alltihop. Ingenting av detta har han sett, ingenting av detta har skett. Snacka om att blunda för verkligheten! (Applåder)

anf.23 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Nu känner vi igen statsministern. Han är så oerhört nöjd, nästan så att han kan explodera av stolthet. Problemet är att arbetslösheten är högre än när du tillträdde. Problemet är att skolresultaten sjunker snabbast av alla jämförbara länder. Statsministern säger: Åk ut och se allt vi har gjort! Men då kanske ni har gjort fel saker. Om utvecklingen innebär att arbetslösheten är högre än när ni tillträdde och om skolresultaten faller snabbare i Sverige än i alla andra länder, då säger jag: Tänk om, gör något nytt! Det som jag tror att svenska folket nu vill se är någonting annat som prioriterar annorlunda än ni. Och det ser jag fram emot att svenska folket faktiskt ska göra. Tror verkligen statsministern att han kan bli vald på att bara skrämma med vad andra tycker? Jag tror att det är helt fel strategi. Man vinner val på att berätta vad man själv vill. Vi socialdemokrater prioriterar jobben, skolan och välfärden, och vi prioriterar det före fortsatta skattesänkningar och privatiseringar, som är den politik som du har stått för i åtta år. Jag tycker att du borde vara man nog att stå för den politik du har bedrivit. (Applåder)

anf.24 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Jag skulle vilja be Micke Damberg att precisera skillnaden mellan Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna när det gäller synen på arbetskraftsinvandring. Jag läste en intervju med Jan Larsson, Socialdemokraternas valgeneral, i Dagens Industri. Där står det så här: Enligt Jan Larsson finns det inga problem med att formulera en tydlig politik som handlar om exempelvis behovsprövning vid arbetskraftsinvandring, som kan locka såväl väljare på vänsterkanten som SD-sympatisörer. En ledande socialdemokratisk riksdagsledamot i denna kammare intervjuades nyligen i Radio Skaraborg om skillnaden mellan Sverigedemokraternas och Socialdemokraternas syn på arbetskraftsinvandring. Han svarade så här: Vi hade den politiken innan Sverigedemokraterna ens fanns. Det handlade alltså inte om att redogöra för skillnaden, utan vad det handlade om var att Socialdemokraterna var först med att stoppa arbetskraftsinvandringen. Jag tror att den syn på arbetskraftsinvand-

ring som finns inom LO, inom socialdemokratin och inom Sverigedemokraterna är att när en arbetskraftsinvandrare kommer hit tar han eller hon ett jobb, och då blir en svensk arbetslös. Men sanningen är att så fungerar det inte i verkligheten. Muhammed Ali är en indisk dataingenjör som kom till Sverige och anställdes ute i Kista. I Rapport frågade man Muhammed Alis chef: Men är det inte så att när han kommer hit från Indien tar han ett jobb från en svensk dataingenjör? Chefen svarade: Nej, det är precis tvärtom, för när vi anställer honom ökar vi vår kompetens, och det skapar i själva verket nya och fler jobb i Sverige. Mikael Damberg, vad är egentligen skillnaden mellan Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna när det gäller arbetskraftsinvandring? (Applåder)

anf.25 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Folkpartiledaren brukar vara raljant i sina repliker, och det är han nu också. Han säger att Socialdemokraterna vill stoppa arbetskraftsinvandringen. Vilket enormt påstående! Socialdemokraterna tror på arbetskraftsinvandring. Vi behöver mer arbetskraftsinvandring. Vi kommer aldrig att klara den demografiska utmaningen i Sverige om inte fler människor kommer till vårt land från Europa men också utanför. Stora delar av svenskt näringsliv hittar inte arbetskraft med rätt kompetens i dag. Industrin letar efter ingenjörer, forskningen behöver toppforskare som kommer till Sverige för att berika våra miljöer och dataspelsprogrammerare måste rekryteras från Israel, USA och runt om i världen. Alla dessa behöver vi för att vi ska klara framtiden och vår konkurrenskraft. Däremot finns ett problem i Sverige som innebär att människor utnyttjas. Jag förstår inte varför den borgerliga regeringen har så svårt att tala om det. Vad säger egentligen Jan Björklund om de bärplockare som vi har sett reportage om år ut och år in. De kommer hit och jobbar på sommaren och åker sedan hem utblottade och skuldsatta. Är det ett problem för Sverige? Ja, det tycker vi, för vi tycker att de här människorna utnyttjas. Vi ser rapporter om att byggnadsarbetare får komma hit och jobba för 50 kronor i timmen. Då brukar vi i den här kammaren oftast säga att svenska kollektivavtal ska gälla i Sverige, men 50 kronor i timmen är inte en lön för en byggnadsarbetare i Sverige. Dessa människor utnyttjas. När det gäller hotell- och restaurangbranschen granskade Hotell- och restaurangfacket alla arbetsgivare som har tagit in arbetskraft, och man hittade inte en enda arbetsgivare som klarade sig utan en prickning. Kan det här regelverket vara lite konstigt i dag? Kan det vara så att människor faktiskt utnyttjas därför att regelverket inte finns där? Vi har varit väldigt tydliga med att för de människor som kommer till Sverige och får erbjudande om ett jobb ska den lön som arbetsgivaren lovat dem vara den som gäller, att det ska vara juridiskt bindande. Tycker Jan Björklund det? Vår bild är väldigt tydlig. Vi tycker att det är bra med arbetskraftsinvandring, men det ska vara sjysta villkor på svensk arbetsmarknad. (Applåder)

anf.26 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Mikael Damberg svarar inte på frågan om arbetskraftsinvandring. I stället ägnar han hela inlägget åt att tala om anställningsvillkoren och återupprepa EU-debatten om huruvida man ska ha kollektivavtal eller inte. Där är vår linje glasklar. Självklart gäller svenska kollektivavtal i Sverige. Men det är inte det den här debatten handlar om. Den handlar om att ni vill införa behovsprövning, Mikael Damberg. Det var det både Jan Larsson och Urban Ahlin svarade på, och det är det som er partiledare har sagt. Ni vill införa behovsprövning och låta facket få avgöra vilka som ska få komma hit och inte. Är man bagare önskar man självklart att det inte ska finnas så många andra bagare, för då går ens egna affärer bättre. Jag förstår att ett fackförbund önskar att det ska vara brist på arbetskraft i det egna yrket, för då kan man driva upp lönerna långt över avtalen. Men hur ett

politiskt parti som värnar om Sveriges framtid kan tillägna sig den uppfattningen är mer svårbegripligt. Sverige har i själva verket varit beroende av arbetskraftsinvandring sedan medeltiden. Människor som vill bidra till vårt välstånd ska vara välkomna hit. Ni borde skämmas, Mikael Damberg! LO ska inte få bli vår nya gränspolis. (Applåder)

anf.27 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Det finns en avgrundsdjup skillnad mellan socialdemokratin och SD i synen på andra människor. Det gäller också arbetskraftsinvandringen. Vi hörde tidigare här SD:s ledare stå och säga att han tycker att det är fel att människor kommer hit och ökar arbetskraften. För min del tror jag att det är bra att människor kommer hit och jobbar i Sverige. Men man ska komma till Sverige på sjysta villkor. Det ska vara ordning och reda på svensk arbetsmarknad. Det är väldigt viktigt. Jag tycker faktiskt att Folkpartiet bör fundera på varför det är så provocerande för borgerliga politiker när man säger att en polack och en thailändare ska ha samma lön som vi andra i Sverige. Vad är det som är så svårt med att konstatera det? Vad är det som är så omöjligt med att säga att det arbetserbjudande människor får när de ska komma till Sverige ska vara juridiskt bindande? Det är ganska enkla förändringar som skulle skapa ordning och reda på svensk arbetsmarknad. Människor ska komma till Sverige och jobba. Det är bra för vårt land. Men de ska göra det på sjysta villkor. (Applåder)

anf.28 Annie Lööf (C):

Herr talman! Det Mikael Damberg kallar jobbpolitik är inte annat än en skattechock för mer bidrag och fler Amsplatser. Den saftiga notan skickas till unga, företagare och landsbygd. Man ger ett antal miljoner med ena handen, men med den andra håvar man in miljarder från just företag, landsbygd och unga. Kostnaden för att anställa unga kommer att fördubblas. Restaurangmomsen kommer att fördubblas. Faktum är att unga människor används som kassako. I stället för de riktiga jobb de har i dag kommer de att erbjudas en 90-dagarsgaranti från 90-talet. De kommer att erbjudas höjda bidrag och fluffiga visioner, men också nya fräscha ord som "innovationskatapulter". Det är nya ord för gamla grejer. Det är en politik som snarare hör hemma i Antikrundan tillsammans med andra gamla saker som inte funkar men är riktigt dyra. Och tyvärr stannar det inte där. Hur gärna Mikael Damberg än vill få det att framstå som att Socialdemokraterna kommer att ha egen majoritet i riksdagen är det långt ifrån sanningen. Inför valet 2010 hade Socialdemokraterna 727 dagar på sig att forma en gemensam politik med sina kompisar. Det gick visserligen så där, men man hade ändå en gemensam grundsyn om ekonomi och jobb. Om Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet skulle vinna i höst har de 15 dagar på sig att jämka ihop sig. Frågorna är: Ska vi förbjuda tillväxt, som Miljöpartiet vill, eller ska vi ha fler som jobbar? Ska man förkorta arbetstiden? Ska RUT-avdraget avskaffas? Ska friåret införas? Ska fastighetsskatten införas? Säger man ja eller nej till arbetskraftsinvandring? Vilken jobbpolitik kommer egentligen att införas om Socialdemokraterna vinner makten? (Applåder)

anf.29 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Det känns som att den här repliken har hållits någon gång förut. Men det är väl bra. Då tar vi det en gång till. Ni i Centerpartiet tar väldigt lite intryck av två saker: verkligheten och forskningen. När ni talar om ungdomsarbetslöshet tänker ni bort att ungdomsarbetslösheten är högre nu än när ni började er resa. Att 40 000 ungdomar har varit arbetslösa längre än sex månader kan man inte tro när man hör Annie Lööfs berättelse om hur bra regeringens politik är för ungdomar. Att allt fler ungdomar hamnar i fas 3 - då har man varit arbetslös väldigt länge - har hon glömt bort att berätta. På något sätt är detta symtomatiskt för Centerpartiet. Vår politik redovisade jag förut. Vi vill

öka investeringarna i utbildningspolitik men också smart näringspolitik och samverkan. Det är politik som driver nya jobb, nya marknader och ny export men även ger bättre möjlighet för de arbetslösa att ta de jobb som finns. Det är smartare. Centerpartiets devis är: Köp en, betala för fyra! De dyra åtgärder som näringsministern hänvisar till kostar. För varje nytt jobb som kan ha skapats har staten betalat för fyra jobb. Då förstår jag att staten hamnar i budgetunderskott. Då förstår jag att staten i dag lånar 10 miljoner kronor i timmen för att finansiera de skattesänkningar man genomför. Problemet för Annie Lööf är nu att till och med Finansdepartementet har sagt att nedsättningen av arbetsgivaravgiften för 25-åringar inte gav någon effekt. Den har kostat samhället 15 miljarder kronor, men gav ingen effekt. Snacka om slöseri med skattepengar! Vi vill i stället rikta de pengarna till de arbetslösa ungdomar som behöver jobb och utbildning. Det är en mer effektiv politik. Jag har lyssnat till Centerpartiet i många olika debatter den senaste tiden, och jag kan avslöja för Anders Borg och statsministern att det inte finns en skatt som Annie Lööf inte lovar att sänka efter valet. De borgerliga partierna talar om splittring på den rödgröna sidan, men splittringen på deras egen sida är enorm. Det enda man brukar komma överens om är nya skattesänkningar. (Applåder)

anf.30 Annie Lööf (C):

Herr talman! Jag förstår varför Mikael Damberg duckade för min fråga. Vilken jobbpolitik ska gälla efter valet? Faktum är att det är er 90-dagarsgaranti för unga som är utdömd av en enig forskarkår som ineffektiv och dyr. Jag tycker att Mikael Damberg låter ungefär som jag gissar att Tage Erlander lät på 60-talet, då man snuddade vid 50-procentsgränsen. Nu ser inte verkligheten riktigt ut så. Ni är beroende av att samarbeta, och din partiordförande har tydligt pekat ut Miljöpartiet som ett av samarbetspartierna. Stå inte här och låtsas som att frågan inte är relevant! Centerpartiet har fått igenom mycket i vårt allianssamarbete för jobben, företagen, miljön och landsbygden. Men frågan är nu vad ni är beredda att kompromissa om. Är ni beredda att avskaffa RUT? Är ni beredda att införa förmögenhetsskatt? Är ni beredda att lagstifta om förkortad arbetstid? Är ni beredda att förbjuda tillväxt? Svara på frågorna! (Applåder)

anf.31 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Annie Lööf drar lans mot 90-dagarsgarantin, som har införts i två länder med lägre ungdomsarbetslöshet än Sverige, nämligen Finland och Österrike. Ni kan lära er lite av andra länder för att se vad man kan åstadkomma mot ungdomsarbetslösheten om man tänker lite smartare än vad denna regering gjort. När det gäller opinionen blir det lite konstigt. Vem ska ta vem och regera med vem efter valet? Dessa angrepp känns lite svagare i dag än för en tid sedan. Tittar man på mandatfördelningen i de senaste opinionsundersökningarna kan man se att de allianspartier som kommer in i riksdagen tillsammans är ungefär lika stora som Socialdemokraterna. Då måste man fundera på vad det blir av er jobbpolitik. Vem ska ni förhandla med? Är det SD som ska avgöra hur er jobbpolitik ska se ut nästa mandatperiod? Eller ska ni förhandla med oss? Jättegärna! Vi har ett annat förhållningssätt till detta. Vi tror att blockpolitik är skadligt för Sverige. Vi tycker att vi partier ska redovisa för väljarna vad vi vill göra nästa mandatperiod. Blockpolitiken har skadat Sverige. Vi tror att det behövs mer samarbete i svensk politik, inte mer blockpolitik. Det går vi till val på. (Applåder)

anf.32 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Det var ett intressant meningsutbyte om arbetskraftsinvandringen alldeles nyss mellan Mikael Damberg och Jan Björklund. Det är alltid kul att höra andra berätta vad jag tycker. Jag har ingenting

emot arbetskraftsinvandring. Den kan vara bra, men den ska vara behovsprövad. Jag tycker att frågan till Mikael Damberg är relevant, men han svarar inte på den. Är socialdemokratin för en behovsprövad arbetskraftsinvandring? Det kan inte vara så svårt att svara på det. Det är bara att säga ja eller nej. Egentligen var det inte det jag tänkte prata om, men jag ställer ändå frågan. Jag vill följa upp en annan sak, som jag och Mikael Damberg pratade om för ungefär ett halvår sedan, senast jag deltog i en sådan här debatt, nämligen rätten till heltid. Det är något som Göran Persson lovade för 13 år sedan. Det har man sedan upprepat i varje valkampanj sedan 2002. Senast vi stod här sade Mikael Damberg: Vi tänker inte vänta till valrörelsen med den här frågan. Vi kommer att kunna se resultat redan innan valet. Vid årsskiftet kommer socialdemokratiska kommuner att ha fattat beslut om att gå vidare med den här frågan i respektive kommun. Det är ett väldigt viktigt löfte för oss. Min första fråga till Mikael Damberg är: Hur många socialdemokratiska kommuner har fattat de besluten sedan vi diskuterade det för ett halvår sedan? Jag förutsätter att det är alla, eftersom det är ett väldigt viktigt löfte för Socialdemokraterna. Den andra frågan är: Varför saknas det pengar till detta i Socialdemokraternas budgetar? I varenda budget har man inte anslagit en enda krona till detta, inte ens i den vårmotion som man kom med nu senast, trots att det är ett väldigt viktigt löfte för Socialdemokraterna. Jag undrar: Varför saknas det pengar? Vi har sett det senaste utspelet om att man ska lägga över det på arbetsmarknadens parter i stället. Det är förvisso väldigt intressant. Men har man då släppt det som ett väldigt viktigt vallöfte? Jag vill ha ett besked av Mikael Damberg. Kommer det inga pengar till rätt till heltid i offentlig sektor? (Applåder)

anf.33 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Vi vill inte gå tillbaka till någon arbetsmarknadsprövning och den behovsprövning på det sättet som fanns förut. Det vill vi inte ha. Däremot måste man kunna gå in och reglera tydligare i fall vi har problem på arbetsmarknaden som vi inte kan lösa i de branscher som har stora problem. Det är vår linje. Det är ingenting konstigt. Vi vill inte tillbaka till det gamla systemet. Jag uppfattade mycket väl Sverigedemokraternas ledare säga att det var ett problem att arbetskraften växte. Det var det stora problemet i replikväxlingen med statsministern. Jag menar att det är bra om arbetskraften växer. Det är bra om människor kommer till vårt land och jobbar som ingenjörer, dataspelsprogrammerare eller i andra yrken som specialistkockar. Det kan vara jättebra för Sverige, och det är bra för Sverige långsiktigt. Däremot ska inte människor utnyttjas på svensk arbetsmarknad. När det gäller den andra frågan om rätten till heltid och att vi vill göra heltid till norm på svensk arbetsmarknad kan jag glädjande nog berätta att jag tror att i stort sett alla socialdemokratiska kommuner i Sverige har fattat ett sådant beslut att vi ska gå mot heltid. Vi har också haft flera kommuner som har varit pådrivande nationellt i Dalarna och i Nynäshamn som har infört olika modeller. Deras erfarenheter är att när de har gjort det har det inte kostat mer pengar. Det är rationellt att jobba med personer på heltid på ett helt annat sätt. Man minskar kostnader för sjukskrivningar, kan jobba mer smart med kompetensutveckling för personalen, och man kan höja kvaliteten på verksamheten. För oss är det en viktig fråga. Vi har också tagit ett nytt steg, som du själv noterat. Stefan Löfven har sagt att om vi får chansen vill vi lösa ut frågan i ett centralt avtal med de fackliga representanterna på kommun- och landstingssidan för att visa att vi gör modellen till norm på hela den offentliga arbetsmarknaden i kommuner och landsting för att se till att heltid blir en norm på svensk arbetsmarknad. Vi jobbar på med den frågan väldigt hårt. (Applåder)

anf.34 Jimmie Åkesson (SD):
Herr talman! När det gäller växande arbetskraft och liknande är det klart att det är bra om arbetskraften växer. Men den ska inte växa så mycket som den har gjort så att den växer väsentligt mer än antalet jobb. Då ökar arbetslösheten, och arbetslöshet vill vi inte ha, åtminstone inte jag. Det är problemet. Det är inte att det kommer hit människor och jobbar, utan att det kommer så många som inte får möjlighet att jobba. När det sedan gäller frågan om rätt till heltid är problemet att man inte anslår pengar. Jag håller med om att på sikt ska det inte behöva kosta någonting. När man inte anslår pengar åtminstone initialt blir följden av rätt till heltid fler delade pass och fler helgpass. Det är problemet. Det vittnar också kommuner om runt om i hela landet i dag som har infört det. Det saknas alltså pengar. Det man behöver för att lösa ut det och inte mer heltid ska leda till fler delade turer och fler helgpass är pengar. Det handlar om en ambitionshöjning i välfärden. Det föreslår vi, men det föreslår inte Socialdemokraterna. När man talar om rätt till heltid borde man berätta vilka följder det får när man inte anslår pengar. (Applåder)

anf.35 Mikael Damberg (S):
Herr talman! Det är viktigt att se att vi socialdemokrater alltid har prioriterat insatser för kommuner och landsting och välfärdens kärna. Vi är beredda att prioritera det före stora skattesänkningar. Tyvärr kan jag konstatera att Sverigedemokraterna gång på gång under den här mandatperioden har stött regeringens skattesänkningar. Det betyder att kommunerna får allt mindre pengar för att klara den löpande verksamheten. Det blir allt svårare att fixa heltid för personalen. Det blir allt svårare att fixa de löneökningar och villkorsförbättringar som många kvinnor i offentlig sektor drömmer om när de jobbar i offentlig sektor. Det har du varit med och bidragit till. Sedan kan man säga att Sverigedemokraterna alltid i sin fantasibudget har extra pengar till allt. Ni har pengar till allt. Det är jätteenkelt att vara politiker om man säger: Vi har hundratals miljarder som vi kan fördela på vad som helst. Men det är inte riktigt på riktigt. Därför kan man inte ta era löften på riktigt stort allvar. När vi ser hur ni har röstat här i riksdagen, så har ni röstat för skattesänkningar gång på gång. Det har urgrävt finansieringen av den offentliga sektorn. Det ansvaret får ni bära med er in i valrörelsen. (Applåder)

anf.36 Göran Hägglund (KD):
Herr talman! För något år sedan genomlevde vi i Sverige och i Europa i stort en stor skandal som handlade om hästlasagne. Vi som konsumenter kände oss väldigt lurade när det handlade om produkter som man trodde innehöll en viss sak men man fick ut någonting helt annat. Varudeklarationen stämde inte. Vi har väl alla uppfattningen att det är viktigt att man som konsument ska kunna göra informerade val och välja själv, och då måste det finnas en tydlig innehållsdeklaration. Politik är lika viktigt som mat. Demokrati är betydelsefullt. (Applåder) Det finns hästlasagne i politiker, herr talman, som försöker ta svenska folket genom valrörelsen utan att ge några som helst besked om innehållet i den anrättning som man erbjuder. (Applåder) Häromdagen såg jag en intervju med Karl-Petter Thorwaldsson på SVT. Han är LO:s ordförande och ingår i Socialdemokraternas partiledning, och i det mäktiga verkställande utskottet är han en kollega till Mikael Damberg. Karl-Petter Thorwaldsson är ofta väldigt tydlig i sina besked. Han ger i tre punkter en väldigt klar analys. Han säger: Miljöpartiets politik hotar jobben. Det är oansvarigt att som Miljöpartiet kräver att stänga minst två kärnkraftsreaktorer under nästa mandatperiod. Han säger att Miljöpartiets politik skulle leda till försämrad svensk konkurrenskraft. Han får frågan: Hur skulle det gå att samarbeta med det partiet om du är så kritisk? Nej, jag tror att det blir väldigt svårt att få det att gå ihop, säger Karl-Petter Thorwaldsson.

Vad är Mikael Dambergs besked? Delar han Karl-Petter Thorwaldssons analys av situationen? (Applåder)

anf.37 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Vi gick till val i Europaparlamentet för en tydligare innehållsdeklaration för maten och även för dessa produkter. Det är väl Moderaterna som har bromsat det väldigt länge. Det är ett problem för er. Jag hade också kunnat använda debatten till att diskutera den borgerliga splittringslistan, eller hur? Men då hamnar vi lätt i en sandlåda där du ska ha blåa hinkar och spadar och jag ska har röda hinkar och spadar. Jag vill inte sitta i den sandlådan med dig. Alla vet att de borgerliga partierna tycker olika om kärnkraften, a-kassan, föräldraförsäkringen, Nato, huvudmannaskapet i skolan, huvudmannaskapet i sjukvården, skattepolitikens inriktning och om det tredje och det fjärde. Så är det. Vi kan tjafsa om det. Jag tycker att man ska vara tydlig som parti om vad man vill och vad man går till val på. Problemet för de borgerliga partierna nu är att ni är fyra partier som enligt opinionen inte har en chans att få en egen majoritet, i varje fall som det ser ut just nu. Om ni inte har det, hur ska ni då få ihop er matematik? Vem ska ni då regera med? Är det Sverigedemokraterna som ska avgöra de frågorna för er, eller är det något annat parti som ska göra det? Jag tror att väljarna förtjänar inte bara pajkastning mellan partierna utan att företrädarna för partierna säger: Jag står för de här sakerna. Jag vill göra det här. Vi prioriterar jobben, skolan och välfärden. Vad Kristdemokraterna prioriterar är lite oklart än så länge i valrörelsen. Men det kanske kommer vad det ger sig. Om Kristdemokraterna vill hålla sig över 4 procent tror jag att de ska ägna mer tid åt att berätta vad de själva skulle vilja göra i valrörelsen så att väljarna kan ta ställning. Än så länge blir det bara ett politiskt spel av detta. Det tror jag inte väljarna uppskattar. (Applåder)

anf.38 Göran Hägglund (KD):

Herr talman! Mikael Damberg lämnar ett tydligt besked: Man är för innehållsdeklarationer när det gäller mat. Det är bra. Men det var inte det som frågan gällde, utan en innehållsdeklaration när det gäller politiken. Vad vill Socialdemokraterna? Vi kristdemokrater lämnar besked om vad vi vill. Vi kommer att förhandla med våra kamrater inom Alliansen för att vi vill ge ett tydligt besked till svenska folket om vad vi vill göra om vi får förtroendet. Vi är inte där än; valdagen inträffar i september. Hur svenska folket väljer är upp till dem. Men vi vill berätta vad vi vill. Min fråga till Mikael Damberg var: Vad vill ni göra tillsammans? Ni ska samarbeta med ett parti som på fundamentala punkter tycker någonting annat. Det här är inte en sandlådediskussion. En spade är en spade. Lämna besked om huruvida er politik är kompatibel med Miljöpartiets eller inte! Hur blir det med energipolitiken? Hur blir det med tillväxten? Kommer ni att kunna samarbeta? Jag tror att svenska folket vill rösta för en politik men också för ett regeringsalternativ. (Applåder)

anf.39 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Då kan jag lugna Kristdemokraterna med att vi socialdemokrater verkligen ser Miljöpartiet som ett parti som funderar över hur man skapar framtidsjobb. Hur kan den gröna omställningen bidra till nya innovationer och ny teknik? Där har vi mycket som vi har gemensamt. Vi tycker inte exakt likadant om kärnkraftsfrågan - det gör vi inte - precis som Centerpartiet inte tycker likadant som Folkpartiet i kärnkraftsfrågan. Så är det. Vi har sagt att energipolitiken behöver en långsiktig överenskommelse över blockgränserna. Det har den här regeringen varit dålig med. Det är att svika industrin, det är att svika jobben och det är att svika Sveriges framtid att inte orka med att förhandla med andra partier utanför den lilla Alliansen i frågor som är så viktiga för vårt land. Sverige behöver samarbete - inte stenhård

blockpolitik. Om det kommer valet att handla också i höst. Jag ser fram emot det valet. (Applåder)

anf.40 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Det går inte att stå still i en värld som förändras. Politik kan aldrig vara att lova att allting blir precis som det är, för politik är att möta förändringen, möta de utmaningar vi står inför och skapa möjligheter för människor - vilket får mig att vilja tala om miljöfrågorna. Jag har förstått att de inte ligger så där väldigt högt upp på dagordningen. Jag trodde möjligen att de skulle komma fram när Göran Hägglund började tala om hästlasagne, men där gick jag bet. Jag surfade in på Alliansens kampanjhemsida och gick in på stycket som heter Vår vision för Sverige. Där kan man läsa om jobb, sysselsättning, ekonomi, ansvar, skola, omsorg, sjukvård, kriminalpolitik, globalisering, öppenhet, migration, jämställdhet, trygghet, gemenskap och tillit men inte ett enda ord om miljön och klimatet. Låt mig tråka er med följande. 1.Klimatförändringarna händer nu. Arktis smälter allt snabbare. Låglänta länder riskeras att översvämmas. Naturkatastroferna börjar bli fler och värre. 2.Redan nu börjar de första arterna dö ut av klimatförändringar. Bara under våra barns livstid hotas en tredjedel av den naturliga levnadsmiljön för växter och djur. 3.Tidigare drabbades Östafrika av en allvarlig svältkatastrof per årtionde. I dag drabbas man av allvarlig torka vartannat år. 4.I resursbristens spår växer krig och konflikter. Vattenbristen håller på att gå om oljan som främsta konfliktorsak, och i våldets spår tvingas miljoner människor på flykt. 5.Det handlar om nu. Forskningen är öronbedövande enig. Vad vi gör nu avgör om vi kan undvika en fullskalig klimatkatastrof eller inte. Nästa år möts världens ledare för ett klimattoppmöte i Paris. Det är sannolikt sista chansen att få till ett bindande avtal om utsläppsminskningar. Valet i höst blir en omröstning om vilken miljöminister svenska folket vill skicka till det kanske viktigaste politiska mötet under vår livstid och om vad den ministern ska säga. Vi vet precis vad som behöver göras. Tekniken finns. Lösningarna finns. Det som saknas är det politiska modet. Varje gång jag har mött statsministern i en klimatdebatt här i kammaren har han svarat: Det spelar liten roll vad Sverige gör. Vi är så små. Varje gång har jag undrat: Hur ser det egentligen ut där på diskbänken i Rosenbad? Vi vet ju alla vad som händer när ingen tar ansvar och när alla bara hoppas att någon annan ska göra något. Det som börjar med en sked, en tallrik, en kopp eller en kastrull blir snart ett berg av disk som ligger där och gror in. Alla tänker: Varför skulle just jag börja diska? Jag har ju bara bidragit med en sked, en kopp, en tallrik och en kastrull. Så börjar de arga lapparna fylla skåpluckorna med upplysningen om att din mamma minsann inte jobbar här. Det brukar liksom inte hjälpa - inte förrän någon går före, kavlar upp ärmarna och börjar ta ansvar. Då sluter snart någon annan upp - i varje fall om man har sjysta kolleger - och tar torkhandduken och gör sitt. Om man bara är tillräckligt många sätter man ett exempel där alla till slut börjar diska sin kopp. Sveriges möjligheter att påverka världen handlar om vad vi gör här hemma, om vi skyller på andra eller om vi faktiskt börjar ta ansvar. Sverige kan. Vi har bland de bästa förutsättningarna i världen att bygga ett helt förnybart energisystem. Vi har ett näringsliv i framkant. Vi har ett jordbruk som kan och vill tillverka klimatsmart mat till våra skolor och äldreboenden. Vi har skolor i behov av upprustning, och vi har behov av klimatinvesteringar i tåg som går i tid och upprustade förorter. Vi äger gemensamt Vattenfall - i dag en av Europas största klimatbovar med större utsläpp än Sverige som land och som Alliansen vill låta bryta ny kol. Det kan i stället användas för att bygga ett förnybart energisystem här hemma. Allra mest har vi människor som vill - människor som varje dag gör klimatsmarta val. De sätter sig på cykeln, de hoppas trots allt på tåget, de väljer den Kravmärkta varan och försöker göra sin del. Vi har sjysta kolleger i det

här landet - sådana som diskar sin kopp. Jag hoppas att de också finns i pentryt på Regeringskansliet. Det finns en sak som skiljer en överfull diskho från ett övertrasserat klimatkonto. Om man inte diskar sin kopp drabbar det mest en själv och kollegerna, men om vi inte tar ansvar för klimatet är det barnen som får betala. Vi är den första generationen som vet precis vad våra barn kommer att fråga oss: Vad gjorde ni? Ni fick forskarrapporterna. Ni såg Europa översvämmas. Ni såg människor fly från torkan i Afrika. Så vad gjorde ni? Jag vill att Sverige ska kunna svara: Vi gör allt för att du ska få växa upp i en trygg värld. (Applåder)

Herr talman! Det är lätt att skrämmas av förändringar. Jag tänkte på det när jag följde Alliansens konvent och hörde er säga att den stora frågan är jobben. Det kan man förstå. Arbetslösheten är högre än när ni tillträdde. Långtidsarbetslösheten är högre. Ungdomsarbetslösheten är högre. Man frågar er: Vad är ert stora förslag för att fler unga ska få komma i jobb? Då svarar ni i kör: Vårt stora förslag är att inte genomföra oppositionens politik. Det var ju oväntat. Tidigare har ni lovat jobbskatteavdrag lite oavsett vad frågan har varit. Skatterna har sänkts en, två, tre, fyra och fem gånger. Men det har liksom inte hjälpt. Nu lovar ni i stället att ni inte ska sänka skatten - i varje fall inte just nu. Alliansens förslag för att få fler jobb är alltså att göra ingenting. Det var ju ett väldigt nytänkande. För mig handlar jobbpolitiken i stället om att se förändringen och ta del av den. Det är inte bara Sverige som behöver moderniseras. Över hela världen letar man efter smartare transportsätt, bättre stöd för energi och grönare sätt att bygga städer. Fråga SKF, vars största exportsuccé är kullager till vindkraften! Fråga ABB, som förser den förnybara energi över världen med smarta elnät! Fråga Volvo, som säljer hela bussystem till världens största städer! Framtidens jobb kommer inte av sig själva; det har de aldrig gjort. Den politiska debatten fylls nu av mål om jobben, men om vi ska nå något av målen handlar det om vad vi faktiskt gör. Det handlar om det politiska modet att fatta de beslut som gör att ny teknik utvecklas här och att vi här hittar lösningar som också resten av världen behöver. Så har Sverige byggts starkt - genom att vi har varit först med det nya snarare än sist med det gamla. Det handlar om teknik, om utveckling och om värderingar.

Herr talman! Ingen förändring tycks skrämma män så mycket som jämställdhet. När statsministern i SVT:s Agenda blev utfrågad om Moderaternas resultat i EU-valet ville han inte alls tala om Moderaterna, utan om Grön ungdom och dess kamp om att man är redo för en feministisk revolution. Jag vet inte vad det är, sade statsministern, eller hur den ska drabba Sverige. Låt mig berätta hur feminismen kan drabba Sverige, statsministern. I dag har vi en våldtäktslagstiftning som gång på gång gör rättegången till ett andra övergrepp mot offret. Juridiskt sett är det inte kvinnans bedömning av om hon ville ha sex utan mannens bedömning av vad kvinnan ville som fäller avgörandet. Vi behöver en samtyckesparagraf i den svenska våldtäktslagstiftningen. Så skulle feminismen drabba Sverige. I den här takten kommer kvinnor och män inte att ha jämställda löner förrän år 2138. Inkomstskillnaderna har till och med ökat under Alliansens tid vid makten. Vi behöver jämställda ledningar i de största börsbolagen, jämställd föräldraförsäkring och bättre villkor i offentliga kvinno-dominerade yrken. Så skulle feminismen drabba Sverige. Unga tjejer mår allt sämre. Självkänslan reduceras till en tävling om poäng på proven, om likes på Instagram och om att se ut som de retuscherade modellerna i reklamen. Till slut äter prestationsångesten upp tjejen där under. Vi behöver en skola som klarar av att se elever, också bakom prov och betyg. Vi behöver en skola där det finns lärare med tid, elevhälsa och normkritisk pedagogik. Så skulle feminismen drabba Sverige.

Herr talman! Avslutningsvis: Det blåser kallt i Europa, och Sverige är en del av Europa. Vi får inte blunda för den växande rasismen här. Den romska diskriminerade personen som räcker ut handen i hopp om solidaritet men möts av glåpord kan inte blunda. Det älskande paret som får sin bil vandaliserad och som inte vågar gå ut på grund av att deras kärlek inte uppskattas av hatande homofober kan inte blunda. Den muslimska kvinnan som inte längre tar spårvagnen sedan den gången hon blev påhoppad, slöjan drogs av henne och hon blev ombedd att åka hem trots att hon alltid har bott här kan inte blunda. Därför ska ingen av oss blunda. Vi är nu många som säger: Det räcker nu. Vi är många som står upp för att vår arbetsplats är mot rasism, som fyller en nedklottrad skola med kärlek, som tar tillbaka ett förortstorg från rasisterna och som hjälper flyktingarna som har flytt krigets helvete och kommit till vår by. Det är det varma Sverige, det är det Sverige som jag älskar och det är det Sverige som vi faktiskt kan vara. (Applåder)

anf.41 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Jag vill först berömma Gustav Fridolin för de viktiga orden på slutet och för att han kopplar det till ord som värme och till det som vi tycker om med Sverige när vi står upp mot rasism. Det viktiga är att vi gör det över politiska gränser och andra typer av gränser i samhället. När vi lyssnar på Gustav Fridolin kan vi konstatera att ett problem är att han gärna vill vara vår reporter i världen och i verkligheten. Men om 88 dagar kan alltså svenska folket rösta fram en rödgrön majoritet som helt plötsligt lägger en annan typ av ansvar på Gustav Fridolin och som vi sällan får höra någonting om. Vad tänker Miljöpartiet göra om de får makt och inflytande? Vi hör socialdemokrater som står och berättar vad de ska göra med skolan som om ni inte har någonting med det att göra, trots att ni inte har samma förslag. Vem är det som ska bestämma över svensk skola? Gustav Fridolin har gjort en poäng av att ständigt berätta om alla dessa höjda löner och alla dessa förstärkta resurser. Men noterar Gustav Fridolin att Socialdemokraterna alltså inte föreslår samma sak? Om man röstar på Gustav Fridolin får man Socialdemokraternas skolpolitik då? Eller är det tvärtom? Jag tror att man runt om i Sveriges skolor är ganska intresserade av beskeden om det. Dessutom blir jag inte riktigt klok på om det ska bli stor förändring eller om det inte ska bli det. Jo, det ska bli stor förändring. Vi ska avskaffa kärnkraften, miljöskatterna ska höjas med 17 miljarder, vi ska höja bensinskatten, vi ska höja skatten på vattenkraft, vi ska höja skatten på kärnkraft - innan den avvecklas - och sedan ska vi införa flygskatt. Samhället ska ställas om, och tillväxten ska bekämpas. Ibland har Gustav Fridolin fått frågan: Hur ska det påverka enskilda? Det är en jätteförändring av samhället. Gustav Fridolin svarar då: Nej, det är bara en hundring. Svenska folket behöver inte vara oroliga. Det är en jätteförändring, men för just er - allihop som bor i Sverige - är det ingen förändring, en klimathundring. That's it! Jag har lite svårt att få ihop det där. Och jag tror inte på den typen av budskap. Antingen är det revolution, Gustav Fridolin - då ställer man samhället på ända - eller också är det inte det. Ni får ta och bestämma er! (Applåder)

anf.42 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Ja, vi vill höja lärarlönerna, och vi är beredda att backa skattesänkningar på inkomster över 40 000 för att kunna höja lärarlöner och anställa fler i skolan. Ja, vi vill avveckla kärnkraften. Och ja, vi kommer ibland in från olika håll när vi ska sätta oss ned och förhandla med Socialdemokraterna. Det är så det är att vara två olika partier. Ni tycker också olika om skola, a-kassa, jämställdhet, vårdnadsbidrag, hbtq-rättigheter, om snart sagt allting. Ni sätter er ned och förhandlar för att komma fram till en politik i respekt för varandra.

Så fungerar politik; så fungerar det politiska hantverket. Jag har varit med om det, och Fredrik Reinfeldt har varit med om det.

Herr talman! Det är lite intressant att statsministern hoppar till för orden feministisk revolution som Grön ungdom använder. Vi har sett många revolutioner i historien som har varit av det slag att man har bytt ett tänkande mot ett nytt utan att någon hand har lyfts mot en annan människa - den industriella revolutionen, den agrara revolutionen och it-revolutionen. Ja, statsministern borde veta eftersom man i Moderaternas nya idéprogram kan läsa om behovet av en frihetsrevolution. Ändå är det något med feministisk revolution som någonstans retar statsministern så mycket. Vet ni vad? Jag tror inte att det är det andra ordet i ordparet som är statsministerns problem. Jag tror att kritiken mot det kommer upp eftersom han inte vill tala om det första, om feminism. Han vill inte tala om att inkomstskillnaderna har ökat mellan män och kvinnor under Alliansens tid vid makten, om att unga tjejer mår allt sämre och om att vi inte har fått en vettig våldtäktslagstiftning med en samtyckesparagraf i Sverige. Jag vill därför fråga statsministern rakt och öppet: Är du feminist?

anf.43 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Jag kan avslöja att jag är moderat. Jag är trygg i den beteckningen. (Applåder) Jag misstror de som tror att etiketter och ismer ska staplas på varandra, dessutom ismer och etiketter som uttolkas av andra och som meddelar att det du tycker är fel. Jag vill inte leva på det sättet. Jag vill leva som fri. Jag vill kunna tycka fritt, men jag tillhör partiet Moderaterna. Ja, det är ett öppet och brett parti. Och ja, det finns meningsskiljaktigheter mellan våra fyra allianspartier. Men du har missat det lilla datumet den 14 september. Titta i din almanacka! Där står det: Val till riksdagen. Skillnaden är alltså att vi före valet kommer att berätta för väljarna hur vi har stämt av mellan våra partier. Ni tänker ha nattliga förhandlingar och chocka svenska folket efter valet. Det är den stora skillnaden. Du kan inte stå här och lova högre löner. Du har nämligen ingen aning. Jag tycker på något sätt att det spelar lite roll om man står och håller i Miljöpartiets valsedel och tänker att nu ska Gustav Fridolin få inflytande så att det blir högre löner. Man röstar, och sedan kommer du att dyka upp efter en förhandling och säga: Det blev inte det. Det blev något annat. Vad synd! Folk gillar inte sådant. Det bygger inte tillit, men det är det ni kommer att chocka folk med efter valet. (Applåder)

anf.44 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Ja, man kan vara säker. Om man tar Miljöpartiets valsedel kommer Miljöpartiet att få större inflytande i de förhandlingar som sker efter valet. Ju större vi blir, desto större blir möjligheterna för en bra klimatpolitik där vi tar barnens framtid på allvar och desto större blir möjligheterna för en skolpolitik där vi faktiskt anställer fler och höjer lärarlöner. Det är vår inriktning som vi går in i förhandlingar med andra partier om. Om man röstar på Alliansen är det mer osäkert. Ni har flera partier som inte ens vet om de kommer att klara spärren. Gäller då det som de har fått igenom i era förhandlingar? Ska ni föra kristdemokratisk politik om vårdnadsbidrag även om Kristdemokraterna inte sitter i riksdagen och trots att ingen av er gillar det? Det vet man inte. Politik bygger på förhandlingar, respekt för varandra och att man sitter ned och kommer överens. Ju större vi blir, desto större styrka har vi i förhandlingarna för att göra verklighet av våra krav och våra löften om miljön och skolan. En sak kan man dock vara säker på. Det finns en tydlig prioriteringsskillnad i svensk politik mellan de som har prioriterat skattesänkningar i varje läge de har haft och vi som nu vill prioritera arbete för skolan och miljön. (Applåder)

anf.45 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Efter ett framgångsrikt EU-valsresultat, som jag gratulerar Miljöpartiet till, är självförtroendet på topp. Jag hörde ordet statsbärande uttalas på Miljöpartiets kongress, och ni uppträdde redan så. Men då ställs det vissa krav. Jag tänkte tala om säkerhets- och försvarspolitik i det Europa som vi nu lever i. Åsa Romson fick frågan i en intervju i vintras vad som är farligast med den ryska krigsmakten. Hon svarade: Det är att deras fordon just nu rostar sönder, så att det blir lokala miljöproblem. Därefter inträffade den ryska aggressionen mot Ukraina och annekteringen av Krim i en stil som man måste jämföra med Anschluss på 30-talet. Försvarsberedningen fick förlängd tid, och då trodde man att alla hade tänkt efter. Sedan landade Försvarsberedningen i bland annat en miljöpartistisk reservation där ni ville skära 12 miljarder på försvaret under de närmaste åren. Jag vill bara ställa en mycket blygsam fråga i stor ödmjukhet av ren och skär nyfikenhet: Hur kommer det sig att Miljöpartiet - precis när vi ser ett mer aggressivt och upprustat Ryssland än på mycket länge, ett Ryssland som begår det grövsta övergreppet på folkrätten i modern tid i Europa - då signalerar att det är lämpligt att Sverige ska genomföra en massiv nedrustning?

anf.46 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Vilken tur att vi inte har föreslagit det då. Den här diskussionen handlar ju om vad vi tror ger bäst säkerhetsförutsättningar för Sverige och hur Sverige får ett försvar som man är trygg med. Vi är tveksamma till att köpa in ytterligare 60 eller 70 super-JAS till en kostnad av 40 000 kronor för varje svensk familj. Gör det svensk försvarsmakt bättre i ett läge när man inte ens kan bemanna de flygplan som man har? Vi i Miljöpartiet vill hellre satsa på ett försvar med bättre bemanning - det har vi försökt samarbeta om i riksdagen. Om inte alla pengar läggs på JAS-plan kan man också ha en del pengar över till skolan och andra insatser. Så nej, vi föreslår ingen massiv nedrustning, men vi har andra försvarsprioriteringar. Utbildningsministern talade om fordon. Är utbildningsministern medveten om att en del av dessa fordon är atomubåtar? Ja, det är en stor säkerhetspolitisk fara om Ryssland låter radioaktivitet läcka ut i världen. Ryssland är ju en stormakt i dag, inte för sin ekonomi, den är något mindre än Italiens. Det är inte en stormakt för sin stora krigsmakt, den är faktiskt en tredjedel så stor som EU:s samlade krigsmakt. Ryssland är en stormakt på grund av Europas energiberoende. I morgon startar Ringhals med bland annat ryskt kärnkraftsbränsle köpt av ett av Putins företag som är djupt invecklat i det ryska kärnvapenprogrammet. Om man går in på hemsidan kan man se stolta bilder av de ryska kärnvapnen samtidigt som man kan klicka på en länk där det står: Vi får nu sälja kärnbränsle också till Vattenfall. Det finns två problem med detta. Det ena är att det är kärnkraftsbränsle och det andra är att det är ryskt. (Applåder) Tycker vice statsministern att det är vettigt att svensk kärnkraft laddas med ryskt kärnkraftsbränsle från ett företag som är djupt invecklat i det ryska kärnvapenprogrammet? (Applåder)

anf.47 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Gustav Fridolin svarade inte på frågan. Ni föreslår nästan 12 miljarder i nedskärningar av försvarsbudgeten under de närmaste fyra åren. Det är i genomsnitt uppemot 3 miljarder per år. Det är det som återfinns i ert budgetförslag. Men Gustav Fridolin säger att det inte är så, att man bara inte vill ha nya flygplan. De är inte bara de nya flygplanen som ni är emot, Gustav Fridolin. Ni har också varit emot de flygplan som vi har. Ni har alltid varit emot inköp av flygplan till det svenska flygvapnet. Ni röstade nej när JAS-besluten togs 1992, ni röstade nej när JAS-beslutet togs 1996 och ni röstar nej nu. Men JAS är de enda flygplan vi har. Ska vi ha ett flygvapen utan flygplan? Det finns ett antal länder i Europa som inte har ett flygförsvar. Det är

Andorra, San Marino, Vatikanstaten och Liechtenstein, men samtliga länder står under Natos beskydd. Och nu vill Miljöpartiet att också Sverige ska tillhöra den listan. Det är möjligen populistiskt att lova dessa pengar till allting annat som är lite mer populärt i väljarkåren på valdagen. Men det är sannerligen ansvarslöst när det gäller Sverige. (Applåder)

anf.48 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Det är så roligt att debattera med Jan Björklund. Man vet aldrig riktigt vilket årtionde som man befinner sig i. Nu tog han upp försvarsbeslut från 1992. Men jag har svårt att tro att Miljöpartiet röstade emot några vapen med tanke på att vi inte satt i riksdagen då. När vi diskuterar skolpolitik brukar vi vara tillbaka på 70-talet i de olika skolpolitiska diskussionerna. Jag svarade på frågan. Vi tycker att de JAS-plan som finns i dag bör uppgraderas för att Sverige ska ha ett tryggt försvar. Man måste också satsa på att bemanna dem på ett bra sätt så att det går att flyga med dem. Det är en viktigare prioritering än att nu köpa in 70 nya så kallade super-JAS. Det är vår försvarspolitiska ingång, och det är den som vi förhandlar med andra partier om. Du svarade däremot inte på frågan. Inte med ett ord berörde du det som gör att Ryssland kan agera folkrättsvidrigt i Ukraina och bryta mot de mänskliga rättigheterna på hemmaplan, som gör att Ryssland i dag får bete sig som en stormakt utan hänsyn till mänskliga rättigheter och folkrätt, nämligen Europas beroende av rysk energi. Du brukar stå här och prata om rysk gas. Ja, Europa måste minska beroendet av rysk gas. Men hur kommer det sig att du inte vill svara på frågan om dina kärnkraftverk ska laddas med Putins uran? (Applåder)

anf.49 Annie Lööf (C):

Herr talman! Jag vill återge ett kort stycke ur en bok som jag bläddrade i nyss: Vi som gick i skolan på 90-talet fick lära oss att vi var ett problem, i varje fall för kommunens budget. Varför skulle man annars skära ned på vikarier och studiematerial, slå samman klasser eller hålla gymnastiklektioner ute medan idrottshallen stod tom. På Bjärnums skola stavades alltså dogmen köpstopp. Kanske känner Gustav Fridolin igen de här raderna. De är nämligen han själv som har skrivit dem i sin bok Blåsta - nedskärningsåren som formade en hel generation . Jag känner verkligen igen mig i den boken. Gustav Fridolin och jag år årsbarn. Det var samma sak i Värnamo: köpstopp, alltmer slitna skolböcker, sämre mat, håltimmar och alltmer stressade lärare. Vi är båda uppväxta under 90-talskrisen, och vi är den första generation sedan andra världskriget som har fått uppleva nedskärningar i välfärden. I början av 90-talet minskades Sveriges ekonomi med ett par procent per år. Det var en ekonomi utan tillväxt, och vår generation betalade för den. Gustav Fridolin har skrivit en hel bok om det här, om åren då Sverige inte hade någon tillväxt. Men i dag lutar de politiska funderingarna åt ett annat håll. Fast förankrad i vänsterburen drömmer sig Miljöpartiet tillbaka till en tid då människor producerade vad de själva behövde. Den unga generationen kan nu knappast drömma om att få det bättre än den äldre generationen. Mina frågor är: Hur blir välfärden bättre om man förbjuder tillväxt? Hur blir skolan bättre om vi återupplever 90-talet? Hur kan man få en bättre skola om man ska ha ett ekonomiskt system som "inte bygger på tillväxt" - för att citera Miljöpartiets valmanifest? (Applåder)

anf.50 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Jag har faktiskt två boktips till Annie Lööf. Det ena är att läsa ut boken som jag gav ut för några år sedan. I slutet av den finns rätt så viktiga resonemang om hur man ska kunna fortsätta att satsa på skolan i en tid när vi inte kan förlita oss på en ekonomisk utveckling där vi tär på naturresurserna för kommande generationer och släpper ut alltmer växthusgaser. Sedan har jag ett annat lästips till Annie Lööf,

och det är Centerpartiets idéprogram. Där står det: Tillväxtbegreppet behöver kompletteras med andra mått som gör att vi kan mäta välstånd ur ett mer långsiktigt, ekologiskt och socialt perspektiv. Jag har faktiskt lite fler lästips till kollegerna här. Som sommarlektyr till Jan Björklund rekommenderar jag Klas Eklunds föreläsning på Bertil Ohlin-institutet 2011. Han säger: För mig känns bnp otidsenligt och analytiskt irrelevant. Ska vi sätta upp mål för den ekonomiska politiken, låt oss sätta upp det som vi siktar på: folkhälsa, medellivslängd, barnadödlighet, inkomster, budgetsaldo, bankstabilitet. Men tro inte att hög bnp-tillväxt såsom vi mäter den i dag nödvändigtvis är vägen dit. Och så har jag en bok till Göran Hägglund från den kloka Anders Wijkman som ifrågasätter ett ekonomiskt system där det ser ut som pluspost om vi fiskar ut den sista fisken eller hugger ned det sista trädet, trots att vi såklart blir fattigare och inte rikare. Avslutningsvis har jag ett lästips till Fredrik Reinfeldt. Det är ett utredningsdirektiv som ni fattade beslut om så sent som den 15 maj med önskemål om "mått på livskvalitet" som kan komplettera traditionella välfärdsmått. Där ska man mäta också från ekonomiska, sociala och miljömässiga. perspektiv. Miljöpartiet är inte blinda motståndare till tillväxt. Men vi är motståndare till blind tillväxt. (Applåder) Våra förutsättningar för en ekonomisk utveckling får inte bygga på att vi förstör möjligheterna för våra barn att leva på en planet med hållbart ekosystem och deras förutsättning till ekonomisk utveckling. Och detta borde vi inte vara oense om, för ni säger ju samma sak. (Applåder)

anf.51 Annie Lööf (C):

Herr talman! Jag vill tacka Gustaf Fridolin för att han så tydligt lyfter fram hur vi partier påverkar regeringen och att vi från regeringens sida nu har tillsatt en utredning för att titta på kompletterande mått av bnp, såsom livskvalitet och miljömässighet. Bland annat har Klas Eklund suttit med i regeringens framtidskommission. Men repliken handlar inte om det. Kompletterande mått på bnp är vi eniga om. Det som står i ert valmanifest, Gustav Fridolin, det som ni vill genomföra under de kommande fyra åren, handlar om en ekonomi utan tillväxt. Då frågar jag mig: Vad menar Gustav Fridolin med det? Förstår du inte vad tillväxt är? Tillväxt är att elever ska lära sig mer i skolan. Tillväxt är ny cancermedicin som kan gå på export. Tillväxt är fler solceller. Tillväxt är att dra räls över Sverige. Tillväxt är Volvo som utvecklar nya elbilar. Det är tillväxt. Det ni går till val på - enligt ert valmanifest - är en ekonomi utan tillväxt. Så står det. (Applåder)

anf.52 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Först citerar Annie Lööf ur en bok som hon inte läst ut. Sedan klarar Annie Lööf inte av att läsa innantill. Det står inte en ekonomi utan tillväxt. Du läste det korrekt i förra repliken, Annie Lööf. Det står "ett hållbart ekonomiskt system som inte bygger på tillväxt". Vi har i dag en tillväxt som är beroende av ökande utsläpp och av att vi tar upp alltmer resurser ur jorden. Vi håller på att lämna över en planet till våra barn som förstör deras förutsättningar för ett gott liv. Vi lever varje år lite mer på kapitalet av naturresurserna i stället för att ha ett hållbart ekonomiskt system som gör att vi lever på räntan. Det vill vi förändra, och det borde inte vara kontroversiellt. Det är något man tittar på i alla utvecklade ekonomier, och man frågar sig hur vi ska få nya mått på ekonomisk utveckling. Det är någonting som ni är stolta över att ha fått den nuvarande regeringen att titta på. Låt oss då jobba med det tillsammans i stället för att använda det som ett medvetet missförstående av varandra. Det kommer en dag också efter valet, Annie Lööf, och då kommer vi att behöva samarbeta. Det samarbetet förbättras inte av att vi medvetet missförstår varandra. (Applåder)

anf.53 Göran Hägglund (KD):
Herr talman! Jag vill fortsätta lite grann på det spår som tagits upp i de senaste replikerna, tillväxtens betydelse. Jag tror att Miljöpartiet många gånger i resonemanget förväxlar tillväxt med vissa effekter som kan uppkomma när det gäller tillväxt för att vi inte gör rätt. Jag önskar att jag kunde förklara det på ett bra sätt. Hade jag befunnit mig i ett annat sammanhang skulle jag kanske ha jämfört med bilen och sagt att det är korkat att vara emot bilen och att det är bättre att vara emot utsläppen från bilen. Men det är ett argument som ju inte biter på miljöpartisterna. Vi kan se på den ekonomiska tillväxten förra året. Vi hade en ekonomisk tillväxt i Sverige på ungefär 1 ½ procent. Det ledde till att vi hade skatteintäkter på ungefär 20 miljarder kronor mer än året dessförinnan. Det gjorde att vi kunde satsa mer pengar på äldreomsorg. Det gjorde att vi kunde ge mer resurser till skolan. Det gjorde att vi kunde köpa bättre läkemedel när det kom fram nya innovativa sådana. Det är svårt att tänka sig en tillvaro där vi inte har ekonomisk tillväxt. Det är svårt att tro att vi skulle kunna möta de utmaningar vi har som land och folk om vi inte hade ekonomisk tillväxt. Jag har suttit i förhandlingar om budgetar under år när det varit riktigt, riktigt tufft. Utan tillväxt finns bara nedskärningar att fördela. Jag kan försäkra Gustav Fridolin att det inte är en situation man som politiker vill hamna i, att ta ansvar för att spara på område efter område på grund av allt mindre resurser. Men det värsta är inte att det är synd om politiker. Det värsta är att det drabbar människor där ute i verkligheten. Det vill Miljöpartiet med berått mod ta bort.

anf.54 Gustav Fridolin (MP):
Herr talman! Det här blev en intressant debatt. Jag lyfte fram jämställdheten och miljön. Jämställdheten har mötts av en raljerande statsminister, och miljön möts av borgerliga politiker som ifrågasätter vårt engagemang för att vi ska kunna lämna över en jord i hållbart skick till våra barn. Vi behöver en miljöpolitik och ett hållbart ekonomiskt system där människor får möjlighet att utvecklas och växa, där verksamheter får möjlighet att utvecklas och växa. Vi lägger varje år fram en budget i riksdagen där vi satsar mer än Alliansen på skolan, äldreomsorgen och andra viktiga saker som socialministern lyfter fram. Det gör vi eftersom vi inte tycker att skattesänkningar är den viktigaste prioriteringen. Det är där skiljelinjen går. Det här blir lite märkligt, herr talman. Göran Hägglund säger att människor skulle drabbas av att vi funderar på hur vi kan bygga en hållbar ekonomi, men det är ju den ohållbara ekonomin som människor drabbas av. Vi ser hur människor i Sydeuropa slås ut i arbetslöshet med stora sociala problem som följd. Vi har hört det grekiska lärarfacket berätta för oss att barn svimmar under lektionerna för att de är undernärda. Det är resultatet av en ohållbar ekonomi där tillväxten hållits uppe av lånebubblor som till slut spruckit. Därför tycker vi att hushållens skuldsättning bör vara en indikator för den svenska ekonomin och vägas in tillsammans med bnp-tillväxten. Nu ser vi hur utsläppen fortsätter att öka. Vi ser hur våra barn går mot en fullskalig klimatkatastrof där en tredjedel av levnadsytan för djur och växter kan slås ut redan under deras livstid om vi inte gör någonting. Den ohållbara ekonomin kommer att drabba våra barn. Därför behöver vi nya ekonomiska spelregler. (Applåder)

anf.55 Göran Hägglund (KD):
Herr talman! Miljöpartiet har fört ett filosofiskt resonemang som är mycket intressant och handlar om att styra politiken så att det finns korrektiv - sociala, ekologiska och så vidare - när det gäller vår utveckling. Det är oerhört viktigt, men det nya i det här sammanhanget är att Miljöpartiet i sitt valmanifest säger att vi ska ha ett ekonomiskt system som inte bygger på tillväxt. Det är någonting nytt som inte har funnits i världen tidigare. Fredrik Malm, folkpartistisk ledamot, har

bett Pensionsmyndigheten titta på vad det skulle innebära för pensionärerna. De säger att för en pensionär som får 14 000 kronor i månaden skulle pensionen i stället bli 11 620 kronor. Den pensionären skulle alltså förlora 2 380 kronor - per månad. Dessutom skulle man gå miste om uppräkningarna, alltså de löneökningar som sker årligen för pensionärerna. Med precision riktar sig Miljöpartiet mot den grupp som har mycket små möjligheter att hantera det. (Applåder)

anf.56 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Jag förstår att det är tufft att slåss mot fyraprocentsspärren. Men Göran Hägglund, sluta tramsa! Du vet att vi står för att vi behöver hållbara pensioner i det här landet. Det är ni som infört högre skatt på pensioner än på lön. Det är ni som infört ett system som innebär att man, när man går i pension och får ut lite mindre, plötsligt ska betala högre skatt. Det är ni som har infört det systemet. Det är vi som vill någonting annat. Hur tror du att den ekonomiska situationen är för pensionärer i de länder som haft en ohållbar ekonomisk utveckling? Hur är situationen i dag för pensionärerna i södra Europa, när ekonomin efter uppblåsta lånebubblor kraschat och man jagat tillväxt snarare än att ha hållbara ekonomiska system där det finns pengar att fördela också för nästa generations beslutsfattare, också för nästa generation som vandrar på den här planeten? Vi behöver ett hållbart ekonomiskt system. Att vi i dag har problem med ekonomin beror inte på att Miljöpartiet påtalar det. Det är ett nationalekonomiskt faktum som påtalas av allt fler seriösa bedömare i allt fler länder. (Applåder)

anf.57 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Min högsta önskan är att få vara pojke. Då kan jag leva ett annat liv. Orden kommer från en flicka som heter Shaista. Hon är tio år och bor i Afghanistan. Mer kärnfullt kan man inte uttrycka behovet av ökad jämställdhet. Avståndet från Shaista till flickor i Sverige är långt. Här har generationer av kvinnor och män, ofta med liberala förtecken, banat väg för jämställdhet. Liberaler stred för kvinnors rätt till rösträtt, utbildning, bättre arbetsmiljö, avskaffad sambeskattning och en mer jämställd föräldraförsäkring. Vi lyckades så långt att Sverige i dag är ett av världens mest jämställda länder, kanske det mest jämställda landet i världen. Men vi har fortsatt en lång väg kvar att gå. Även om löneskillnaderna minskar mellan kvinnor och män tjänar en kvinna i genomsnitt 3,6 miljoner kronor mindre än en man under sitt yrkesliv. Likvärdiga utbildningar och lika långa universitetsutbildningar som är mansdominerade och kvinnodominerade genererar olika löner. Trots att kvinnor har bättre utbildningsresultat är det männen som oftare går vidare i yrkeskarriären. Detta är den största kompetensförlust som finns i vårt samhälle. De karriärtjänster för lärare som vi nu inför är en viktig jämställdhetsreform. Läraryrket är vårt största kvinnodominerade akademikeryrke. Det här innebär att de skickligaste lärarna får en kraftigt högre lön. Lönespridningen ökar, karriärmöjligheterna också. Vi i Folkpartiet skulle vilja titta på hur den modellen kan överföras till andra delar av välfärdssektorn, där många av de stora kvinnodominerade akademikeryrkena finns. Det ska nämligen löna sig att utbilda sig i Sverige, inte bara för män utan även för kvinnor. (Applåder) Ett jämställt arbetsliv kräver ett jämställt vardagsliv. Därför behöver vi fortsätta att reformera föräldraförsäkringen, med öronmärkning av ytterligare en pappamånad. Vänstersidan talar med vackra ord om jämställdhet, men utan en ansvarsfull ekonomisk politik blir det ingen jämställdhet. Det är kvinnorna som ytterst får betala för en politik där intäkter och utgifter inte går ihop och där den sociala välfärden måste skäras ned när ekonomin är misskött. Vägen till ökad jämställdhet går via en stark svensk ekonomi med fokus på jobb och företagande. Det är liberal feminism utan socialism. (Applåder)

Herr talman! Sverige genomgår ett reningsbad på skolområdet. Det är ett systemskifte med målet att nå kunskapsskolan. Det handlar om att återupprätta läraryrkets status. Det är läraren som ska bestämma i skolan och i klassrummet. Det är inte de bråkigaste eleverna som ska bestämma. Det är också läraren som ska bestämma vilka pedagogiska metoder man ska använda. Hallstahammar är ett tydligt exempel på vad som väntar. Det finns stora och brett spridda värderingar i de rödgröna partierna om att man på olika sätt ska skapa jämlikhet i skolan genom att sänka kraven, nu senaste genom att förbjuda läxor. Eftersom alla inte kan läsa sina läxor ska läxor förbjudas, i stället för, som regeringen föreslår, att man ska hjälpa de elever som har svårt med läxorna. Några partier vill också att kommunalråden återigen ska bestämma vilken skola eleverna ska gå i. Politiker kan vara bra på mycket men att välja skola åt andras barn är inte en av de sakerna. Det kan föräldrarna göra bättre. Det finns en tydlig ideologisk skiljelinje i fråga om vem som vet bäst när det gäller att fatta beslut som gäller människors egna liv. Den debatten har existerat under de årtionden som jag har varit verksam i politiken, och svaret från socialister är alltid detsamma. Vem ska bestämma vilket äldreboende din mamma ska bo på? Det är politikerna. Vem ska bestämma vilken förskola barnen ska gå på? Det är politikerna. Attityden att politiker är bäst på att göra individers livsval måste få ett slut. Varför denna förkärlek för att kommunförvaltningen ska vara lärarnas överförmyndare? Många kommuner klarar ju inte ens av att garantera det barnen har rätt till. Skolan ska vara likvärdig. Då kan inte eleverna vara föremål för kommunpolitikernas prioriteringar. Hallstahammar har bara givit oss ytterligare ett argument för att skolan borde återförstatligas. (Applåder)

Herr talman! Vi ser också positiva tecken i skolan, även om PISA går nedåt. Det börjar vända uppåt, och allt börjar med lärarna. Antalet sökande till lärarutbildningen ökar nu kraftigt för tredje året i rad. Det är 65 procent högre än bottenåret 2008. Tidigare hade det bara gått utför under ett par årtionden. Att antalet ungdomar som vill bli lärare ökar kraftigt beror på reformer som vi har gjort. Det är bland annat en ny lärarutbildning med högre krav, lärarlegitimation, högre lärarlöner och en karriärreform. Vi måste fortsätta att reformera skolan. Det handlar till exempel om mer studiero och studiedisciplin och tidigare uppföljning i form av betyg.

Herr talman! En kvarts miljon fler har kommit i arbete sedan 2006. Bakom den siffran döljer sig vanliga människor som i dag har ett jobb att gå till, som kan försörja sig själva och som bidrar till vår gemensamma välfärd. Att leva på eget arbete är inte bara en ekonomisk fråga. Det handlar om frihet. Det är företagen som skapar vår välfärd. Därför måste vi fokusera på dem. Vi liberaler vill förändra arbetsrätten. LAS skapades för ett fabrikssamhälle där människor var utbytbara mot varandra på stora fabriksgolv. Så ser det inte längre ut. I dag är det varje individs unika kompetens som är en förutsättning för många företags överlevnad. LAS borde utgå från kompetens, inte bara från anställningstid. Det handlar om individualism, inte kollektivism. Vi behöver en energipolitik som värnar både klimat och jobb. Alliansregeringen har tiofaldigat vindkraften, men det kommer inte att räcka. Klimatmålen - så långt är jag överens med Gustav Fridolin - uppnås bäst med grön el. En av de gröna energikällor som ger allra mest säker elektricitet stavas kärnkraft. Herr talman! Utan tillväxt blir det ingen välfärd. Just det verkar oppositionen ha glömt. Ni är världsmästare på att skapa höga förväntningar - det kan ingen ta ifrån er. Men hur jobben ska komma och hur de ska skapas är höljt i dunkel. Det är arbetstidsförkortning och betald ledighet i form av friår, kryddat med en ekonomi utan tillväxt. Lägg därtill alla skattehöjningar. Det är höjd inkomstskatt och höjd skatt på företagande. Det är dyrare att

anställa. Det är höjd skatt på allt som rör sig, höjd bensinskatt, höjd restaurangmoms, höjda miljöskatter och höjd bolagsskatt. Man ska minska ROT och minska RUT och återinföra fastighetsskatt och arvsskatt. Det är lite grann som frågesporten Jeopardy! på tv. Svaret är alltid höjd skatt, oavsett vad frågan är. Herr talman! Alliansregeringen har styrt i Sverige i snart åtta år. Trots den djupaste finanskrisen i världen sedan 1930-talet har vi under dessa åtta år klarat att bygga ut välfärden i Sverige. Vi har fler läkare i Sverige än 2006, fler sjuksköterskor, fler vårdcentraler, fler apotek, kortare vårdköer, högre täthet av utbildade lärare och högre personaltäthet när det gäller skolsköterskor, skolkuratorer och skolpsykologer. Vi har 80 000 fler barn i förskolan, med samma gruppstorlekar, det vill säga att det är avsevärt fler som jobbar där. Sverige har aldrig haft så många studenter på universitet och högskolor som under alliansregeringens tid. Vi har byggt ut välfärden under dessa åtta år. Vi har samtidigt klarat av att sänka skatten för vanliga människor. Vi har samtidigt klarat av att skapa en kvarts miljon fler människor i arbete. Och Sverige går ut ur den djupaste finanskrisen på 80 år som en av västvärldens i särklass starkaste ekonomier. Det är ett gott betyg, och det är den linjen vi vill fortsätta i fyra år till. (Applåder)

anf.58 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Först vill jag säga att jag uppskattade folkpartiledarens inledning om feminism och jämställdhet i världen. Det kändes befriande att höra vice statsministern tala engagerat om feminism, till skillnad från statsministern tidigare. Jag ville nästan ta en replik på jämställdhetsområdet - jag funderar över varför du tillåter att kristdemokrater agerar tvångströja för den liberala feminismen i den borgerliga regeringen. Men jag hoppar över det, för jag har tänkt på en annan fråga som handlar om en annan debatt som Folkpartiet var engagerad i. År 2006 presenterade ni första gången utanförskapskartan. Ni startade en viktig debatt i Sverige som handlade om det utanförskap som finns i en del bostadsområden runt om i Sverige. Där är arbetslösheten väldigt hög. Där är skolresultaten väldigt låga, och där är valdeltagandet farligt lågt. Det var en viktig debatt. Frågan är lite grann: Vad har hänt sedan dess? OECD har konstaterat att klyftorna växer snabbare i Sverige än i något annat land som de kan jämföra med just nu. Man kan titta på samma karta. Det ser inte så roligt ut nu efter åtta år. Fler människor bor i de så kallade utanförskapsområdena. Andelen niondeklassare som går ut med behörighet till gymnasiet har minskat. Andelen som jobbar i de här områdena är lägre än i andra grupper. I 80 procent av utanförskapsområdena har glappet mellan andelen kvinnor som jobbar och män som jobbar vidgats. Vem bär ansvaret för detta misslyckande? Jag ställer frågan därför att jag kommer ihåg från valrörelsen 2006 att Folkpartiet var oerhört tydligt: Statsminister Göran Persson var ansvarig för att utanförskapet hade vuxit. Vem bär nu ansvaret för att utanförskapet inte har blivit mindre utan har blivit värre i dessa områden? Är det statsminister Fredrik Reinfeldt Jan Björklund vill peka på, eller är det integrationsminister Erik Ullenhag som bär ansvaret?

anf.59 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Regeringen och riksdagen är naturligtvis alltid ansvariga. Regeringen är ansvarig för situationen i Sverige. Det går dock inte att komma ifrån - bara att nämna i förbigående, om Mikael Damberg inte har noterat det - att under dessa åtta år har Sverige gått igenom den djupaste ekonomiska krisen i vår omvärld sedan 1930-talet. Det går inte riktigt att bara förbise det faktumet. Damberg hänvisar till OECD, och då vill jag påpeka att OECD säger att Sverige är ett av världens mest jämlika länder. Skillnaderna mätt på ett visst sätt - det går att mäta på många sätt - kan sägas ha ökat något. Det har de gjort sedan 90-talet. Den stora ökningen skedde i själva verket mellan 90-talets

mitt och 2008, men Sverige är ett av världens mest jämlika länder. Jag tycker att vi ska erkänna att det finns problem med integrationen. Jag tycker inte att de problemen är så stora att de motiverar att stänga Sverige, som en del andra tycker. Det finns utmaningar. De kan hanteras och lösas. Vi måste jobba steg för steg för att göra det. Det finns ett par riktigt stora reformer som är viktiga och som regeringen har gjort. På den socialdemokratiska tiden låg samhällets ansvar för integrationspolitiken på den kommunala socialtjänsten. Det var kommunerna som hade ansvaret. Varför lägger man ansvaret för integration på socialtjänsten? Bakom det ligger ett omsorgs- och omhändertagandeperspektiv. Sedan ett par år tillbaka ligger ansvaret på Arbetsförmedlingen. Det är ett jobbperspektiv som ligger bakom. Människor som kommer hit ska inte i första hand tas om hand, utan de ska jobba så fort som möjligt. Eftersom denna reform införs mitt under en lågkonjunktur är det klart att det är svårt för alla att få jobb direkt. Jag erkänner att det finns stora utmaningar, men det är ett annat perspektiv som har introducerats jämfört med vad som gällde tidigare. Ja, det finns även i fortsättningen utmaningar i fråga om utanförskap, men jag menar att det med hjälp av ett antal reformer som har gjorts och ytterligare ett antal framöver finns bättre förutsättningar att möta utmaningarna än Sverige haft tidigare.

anf.60 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Jag konstaterar att folkpartiledaren är något mer ödmjuk när det gäller ansvar nu när han själv sitter vid makten än vad han var i opposition 2006. Det här är inga enkla frågor. De utgör en stor utmaning för Sverige. Men när man efter åtta år gör någon form av bokslut över hur det har gått - man gjorde en stor poäng av att detta var den stora utmaningen för Sverige - går utvecklingen ändå åt fel håll för både skolan och arbetsmarknaden. Det har faktiskt ljusnat något när det gäller valdeltagande. Det kan vi vara tacksamma för. Men i de tunga frågorna går det åt fel håll när det gäller jobb och skola. Socialdemokraterna presenterade i dag ett nytt förslag om att rikta en satsning på 2 miljarder kronor för att lyfta upp resultaten i de skolor som har tuffast förutsättningar. När regeringen kom till makten valde man att fasa ut det tidigare stödet till skolorna med tuffast utmaningar. Jag bedömer att det var ett felaktigt vägval. Regeringen gjorde väl det vägvalet för att få pengar till att göra de investeringar som har gjorts i andra frågor, framför allt i skattesänkningar. Jag tror att det var ett felaktigt val. Det var ett felaktigt val att införa ett vårdnadsbidrag i Sverige. Det påverkar kvinnors förvärvsfrekvens. Jag skulle vilja höra vad statsrådet har att säga om vägvalen de senaste åren har varit riktiga eller inte.

anf.61 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Jag har sett det förslag Socialdemokraterna presenterade i morse. Det är lite lägre ambitionsnivå på det förslaget än det regeringen lägger fram. Damberg talar om 2 miljarder. Sanningen är 500 miljoner under vart och ett av de kommande fyra åren. Regeringen har i vårpropositionen aviserat större satsningar för de kommande åren på skolorna som finns i områden med utanförskap. Vi ökar mängden svensklektioner för invandrarelever. Vi höjer lönerna för lärare på utsatta skolor så att det ska vara lättare att locka dit de duktigaste lärarna. Det är lite för låg ambitionsnivå, men jag välkomnar Socialdemokraternas förslag. Jag har även sagt det i samband med kommentarerna före debatten. Invandrarnas sysselsättningsgrad har sjunkit, säger Mikael Damberg. Men det är inte riktigt sant. Den grupp där sysselsättningen växer allra mest just nu är invandrarna. På grund av krisen finns problem med arbetslösheten, men den grupp där sysselsättningen växer mest är de nyanlända till Sverige. Det är ändå ett kvitto på att den politik som vi har fört med bland annat införande av RUT- och ROT-avdrag och överflyttande av ansvaret till

Arbetsförmedlingen fungerar bättre än den gamla politiken som du vill återinföra.

anf.62 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Efter förskolan i går skulle jag ge min dotter ett äpple. Jag delade det i två och gav henne ena halvan. Hon tittade på mig, tre år gammal, och sade: Pappa! Jag vill hellre ha en fjärdedel. Det är tydligen mattetema på förskolan just nu. Om det finns något i svensk skola som det fortfarande åker internationella delegationer till Sverige för att inspireras av är det förskolan. Förskolan gör ett oerhört bra jobb. Det börjar nu också synas i statistiken. OECD konstaterar till exempel att de elever som har fått en bra skolgång har bättre resultat på PISA-proven än andra. Pedagogiken i förskolan bygger mycket på lek och tid, att barn utmanas, skapar, får tid med kunniga pedagoger. Men om den tiden naggas och varje lärare får ansvar för allt fler barn i allt större grupper drabbar det också det pedagogiska innehållet. Sedan Jan Björklund blev ansvarig för skolan har de allra största barngrupperna, de med över 20 barn, vuxit i antal med 50 procent. En vanlig förskoledag lämnas 113 000 barn till grupper som Skolverket tidigare bedömde vara för stora. Jag säger "tidigare" eftersom Alliansen har låtit Skolverket ta bort de riktlinjer som har funnits för barngruppernas storlek. Mot detta vill jag ställa tre frågor till utbildningsministern: 1.Om det är för många barn per förskollärare, tror du inte då att det blir svårare att se till att pedagogiken verkligen når fram till varje barn? 2.Om du tror det, hur kan du då tillåta att riktlinjerna för barngruppernas storlek avskaffas? 3.Är du nöjd med att de största barngrupperna i förskolan har ökat med 50 procent i antal under din tid som minister? 113 000 barn lämnades i morse i för stora barngrupper.

anf.63 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Personaltätheten i förskolan är exakt densamma som den var 2006. Skillnaden är att antalet ungdomar som vill bli förskollärare har ökat under alliansregeringens tid. Antalet förskollärare var katastrofalt lågt 2006. Det berodde på den flummiga lärarutbildningsreform som ni införde 2001. Då lades förskollärarutbildningen ned och buntades ihop med grundskollärarutbildningen. Sedan sade man att det kan vara samma utbildning. Men när ungdomarna väl hade kommit in på utbildningen ville de flesta bli lågstadielärare och ingen ville bli förskollärare. Nu har vi återinfört - i strid med er reform, ni röstade emot i kammaren - en riktig förskollärarutbildning. Plötsligt finns återigen ett mycket starkt söktryck till förskollärarutbildningen i Sverige. Vi avskaffade er flummiga utbildning. Plötsligt vill många bli förskollärare. Det är fantastiskt. De är under utbildning just nu. De första kommer ut i dagarna - de började januari 2011. Det är fantastiskt att fler vill bli förskollärare. Nu kan vi öka förskollärartätheten. Som Fridolin vet finns det olika personalgrupper på förskolan. Vi tycker att det är angeläget att inte bara räkna antalet huvuden och antalet vuxna. Personaltätheten är densamma. Men personaltäthet är bara ett mått. För att få riktig kvalitet i verksamheten behöver vi en högre andel förskollärare inom den personalkategorin. Den trenden svänger nu, och det tycker jag är bra. Jag ser gärna att grupperna blir mindre. Jag skäller på de kommuner som har för stora grupper, men till sist är det kommunerna som bestämmer. Storleken på genomsnittsgruppen är densamma, personaltätheten är densamma, men förskollärartätheten håller på att gå upp jämfört med när Miljöpartiet var med och bestämde sist. Det är ett bra resultat.

anf.64 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! I förra replikskiftet talade Jan Björklund om 1992. Nu har han kommit nio år fram i tiden och talar om 2001. Jag vill tala om

hur det är nu . Sedan du blev ansvarig minister har de största barngrupperna, de med över 20 barn, ökat med 50 procent i antal i förskolan. I morse lämnades 113 000 barn i förskolegrupper som tidigare bedömdes som för stora. Jan Björklund säger att han skäller på kommunerna som har för stora barngrupper. Vad tror ni väger tyngst för kommunerna - Jan Björklunds skäll eller en riktlinje utfärdad av en myndighet? Jag tror att det senare väger tyngre. Alliansen har låtit avskaffa den riktlinje för barngruppernas storlek som Skolverket tidigare utfärdade. Argumentet har varit att det är så många kommuner som har brutit mot riktlinjen. Det är lite som att ta bort hastighetsbegränsningen för att folk kör för fort. Jag har tre frågor till Jan Björklund. Du svarade inte på en enda av dem. Jag upprepar dem: Tror du inte att pedagogiken har svårt att nå fram om barngrupperna är för stora? Om du tror det, hur har du då kunnat tillåta att riktlinjerna avskaffades? Är du nöjd med att 113 000 barn i morse lämnades i för stora barngrupper?

anf.65 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Jag sade just att förskollärartätheten ökar. Miljöpartiet räknar bara personaltäthet som om det vore det pedagogiskt avgörande. Det är mängden förskollärare som är det avgörande. Ni nedvärderar högre utbildning. Ni nedvärderar förskollärarnas arbetsinsats. Det spelar roll om det bara är barnskötare eller förskollärare. Det spelar stor roll för kvaliteten. Det är inte bara att räkna huvuden, utan det handlar om vilken utbildning och kompetens personerna har. Jag kan inte låta bli att kommentera det förslag som ni antog på er stämma om sex timmars arbetsdag. Vad skulle det komma att betyda för den svenska förskolan? Herr talman! Om Sveriges förskollärare skulle gå ned till sex timmar i stället för åtta timmar om dagen skulle det betyda att varje barngrupp skulle öka med mellan fem och sju barn. Det är sanningen. Det är effekten av er politik, Gustav Fridolin. Tala om er egen politik i stället för att tala om vår. (Applåder)

anf.66 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Jag tänkte fortsätta på det spår som Mikael Damberg tog upp, utanförskapet. Vi har denna regering sedan åtta år tillbaka. År 2006 gick man till val på att framför allt bryta utanförskapet. För att illustrera den utmaning som man stod inför tog Folkpartiet fram en rapport som kallades för Utanförskapets karta . I den hävdas det att det 1990 fanns tre utanförskapsområden i Sverige. När man 2006 tog över regeringsmakten fanns det 156 utanförskapsområden. Nu har man haft åtta år på sig i regeringsställning att anta utmaningen och göra någonting för att bryta utanförskapet. Folkpartiet är det parti som kanske haft allra störst möjlighet genom att de har haft ansvaret för framför allt integrationspolitik och utbildningspolitik. Man har genomfört ett antal integrationspolitiska reformer som subventionerade jobb och mer pengar till de här områdena. Man har till och med genomfört den största integrationspolitiska reformen på 25 år. Hur har det gått? I replikskiftet mellan Jan Björklund och Mikael Damberg lät det som att Jan Björklund ändå är ganska ödmjuk inför resultaten. Man har inte riktigt lyckats, säger han. Frågan är om man är beredd att ändra någonting. Det normala i min värld är att när man har misslyckats med en politik under en så lång tid som åtta år omvärderar man den förda politiken och försöker hitta en ny politik för att komma till rätta med de problem som finns. Frågan är om Jan Björklund är beredd att förändra till exempel invandringspolitiken, som rimligen är den största orsaken till att utanförskapet ökat genom åren.

anf.67 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Jag förstår att om man stänger gränserna och inte får några invandrare hit har man inga integrationsproblem. Det förstår jag

också. Det är bara det att den politiken är vi inte beredda att föra. Sverige berikas av invandring. Sverige har alltid varit ett land med öppna gränser. Människor har sökt sig hit. Många människor har också sökt sig härifrån för att till exempel flytta till USA, som man gjorde på 1800-talet. Sverige är ett land med både in- och utflyttning. Vi berikas av det. Jimmie Åkesson brukar säga ungefär så här: Eftersom vi har så stor invandring blir vi väldigt fattiga. Sanningen är att i förhållande till vår befolkning har vi - Jimmie Åkesson har rätt när det gäller den statistiken - med europeiska mått mätt en stor migration till Sverige. Ändå är vi det ekonomiskt mest framgångsrika landet i Europa. Om det vore så att vi blev jättefattiga av invandring skulle vi, med den invandring som vi har, ligga i botten. Men vi ligger i toppen. Det beror på att invandring och rörlighet är en framgångsfaktor. När vi talar om integrationsproblem talar vi om de första åren när invandrare kommer hit. 700 000 invandrare går till jobbet varje dag i Sverige. De tjänar en lön, betalar skatt och lever inte på de bidrag som Jimmie Åkesson talar om. 70 000 av dessa 700 000 invandrare är egna företagare och sysselsätter en kvarts miljon människor i sina företag. Sverige tjänar på det; vi förlorar inte på det. Det är viktigt av humanitära skäl att möjliggöra invandring, men Sverige tjänar också på det. Det är klart att de allra första åren när människor kommer hit har vi integrations-utmaningar innan dessa människor har lärt sig svenska och allt det andra. Därför ska vi fokusera på sådana åtgärder att de snabbare ska lära sig svenska och snabbare komma i jobb. Jag erkänner utan omsvep att vi har för stela system i Sverige. Vi har mjukat upp dem en del under alliansregeringen, men de behöver bli ännu mer flexibla. Men vägen går inte via att stänga gränserna och bygga murar runt Sverige, Jimmie Åkesson. (Applåder)

anf.68 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Det kom en ny rapport för ett par veckor sedan som är en uppdaterad version av den tidigare. Den visar att antalet utanförskaps-områden har ökat från 156 till 186 under den tid som Folkpartiet har haft ansvar för integrationspolitiken. År 2012 levde 566 000 personer i dessa utanförskapsområden. Det är en ökning med 16 procent. Man kan som Jan Björklund säga att invandring berikar oss och är bra och att det bara är de första åren som det inte fungerar och blir en belastning för samhället. Men faktum är, Jan Björklund, att utvecklingen går i motsatt riktning. Utvecklingen går i fel riktning. Det blir mer utanförskap. Fler människor lever i utanförskap, och utanförskapsområdena blir fler. Jag menar att den rimliga slutsatsen att dra av det är att den politik man för är fel, och då måste man förändra någonting. Men Jan Björklund säger att de tänker fortsätta samma politik och göra precis likadant. Tyvärr kommer utvecklingen då att fortsätta i fel riktning. Det tycker jag är oerhört problematiskt.

anf.69 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Det sade jag inte. Jag sade inte att vi ska fortsätta exakt som vi gör nu. Vad jag sade är att vi inte tänker stänga Sverige. Däremot behöver vi göra ännu mer på integrationsområdet. Det första steg som vi har tagit, stort och viktigt, i och med att flytta över ansvaret för integration från socialtjänsten till Arbetsförmedlingen är att skifta perspektiv. Vi behöver göra mycket mer när det gäller svenskundervisning, både för elever i skolan och för invandrare. Den svenska invandrarundervisningen byggdes upp när invandrarna kom från Finland och Jugoslavien på 70-talet. Rätt mycket har den fortfarande samma former. I dag kommer det barn och ungdomar i tolvårsåldern till svensk skola från länder där de inte gått en dag i skolan därför att skolan blivit sönderbombad. Det är naturligtvis helt andra förutsättningar i Somalia och Afghanistan. Flickor har inte gått i

skolan när de kommer hit. Svenskundervisningen behöver byggas upp på ett annat sätt. Mycket mer fokus bör vara på svenska. Skolplikten behöver förlängas till efter 16 års ålder. Sfi-undervisningen behöver kunna paras med arbete och praktik. Lösningen menar jag ligger i att fortsätta att arbeta för att förbättra integrationen i Sverige men inte, Jimmie Åkesson, genom att bygga upp en mur runt Sverige. (Applåder)

anf.70 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Vi går mot storkonflikt på arbetsmarknaden, Jan Björklund. Nu i midsommar kommer det en rad varsel runt om i landet. Det här är ingen vanlig konflikt. Den här konflikten handlar inte om löner och inte om en normal avtalsförhandling. Den handlar om en arbetsgivare som vill säga upp fast anställda för att göra om anställningarna till otrygga timanställningar och deltider. Det handlar om en princip på arbetsmarknaden. Jag var nere i Malmö och träffade många av dem som strejkade. De var oroliga för sin egen framtid. Kan jag försörja mig? Kan jag försörja min familj? Hur kommer det att se ut? Men de var också stolta på ett sätt därför att de inser att de tar striden för alla på den svenska arbetsmarknaden. De vet att efter dem kommer någon annan som bara kan få sparken och sedan får ett otryggt jobb i stället. Samtidigt som jag var där lade ni i Folkpartiet fram ett förslag, inte om att göra fler jobb till trygga jobb, utan om att begränsa löntagarnas rätt att ta till konflikt. Ni vill begränsa strejkrätten. Om det inte var så att talmannen skulle avbryta mig för ovårdat språk skulle jag citera vad man sade på Malmö central den dagen. Tyvärr kan jag inte göra det i riksdagen. Det är lite ovanligt att inskränka strejkrätten. Vi brukar inte vilja jämföra oss med de länder som gör det. Det brukar vara en lite annan politik som inskränker strejkrätten för folk. Men nu har du chansen, Jan Björklund, att förklara vad ni vill. Hur vill ni inskränka strejkrätten? När vill ni inskränka strejkrätten? När räknar ni med att lägga förslagen på riksdagens bord? Är ni över huvud taget ett parti för löntagare, eller är ni bara ett parti för grevar och majorer?

anf.71 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Den konflikt som pågår är helt i enlighet med den svenska modellen. Jag är väldigt förvånad över att Jonas Sjöstedt anser att man från staten ska gå in och ta ställning i denna konflikt. Den svenska modellen är uppbyggd så att två parter står mot varandra, och till sist kan man ta till konflikt. Att gå in och ta ställning till vem som har rätt och vem som har fel tycker jag är i strid med den svenska modellen. Så gör vi inte. Det är riktigt att dåvarande arbetsmarknadsminister Mona Sahlin på 1990-talet begärde en utredning om sympatistrejker - proportionalitetsprincipen. Jag vet att Mona Sahlin är ett hatobjekt i huvuddelen av denna kammare, också bland Socialdemokraterna. Men det var hon som begärde denna utredning, och bakgrunden handlade om sympatistrejker. Att man strejkar i Skåne för att man är emot förhållanden på sina egna arbetsplatser är helt okej, men inte när man vidtar sympatiåtgärder som drabbar tredje man. Plötsligt strejkar elektriker i Bohuslän i sympati med dem i Skåne, och då drabbas verksamheter och personer som inte alls har med detta att göra. Då måste det finnas en rimlig proportionalitetsavvägning. Det var innebörden i Mona Sahlins utredning. Det är den diskussionen som jag tycker att det är rimligt att ta upp. Vi har inget färdigt förslag, men det är helt rimligt att diskutera detta: Hur långt kan sympatiåtgärder som riktas mot några helt andra, som inte alls har med detta att göra över huvud taget, tillåtas gå? Det är det som kallas proportionalitetsprincipen, och det resonemanget fördes av Svante Öberg i den utredningen. Jag tycker att det efter en sådan här konflikt där sympatiåtgärder nu vidtas i stor utsträckning måste föras en diskussion: Vilka åtgärder är det rimligt att tillåta när det gäller sympatistrejker som inte

har att göra med dem som är inblandade i själva konflikten? (Applåder)

anf.72 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Jag kom att tänka på uttrycket att se grandet i sin nästas öga men inte bjälken i sitt eget. Jan Björklund gör en stor poäng av att man inte ska lägga sig i en konflikt. Det kommer från det parti som föreslår att man ska inskränka strejkrätten just för att den används. Vad är det om inte att lägga sig i en konflikt, att påstå att man ska begränsa arbetstagarnas konflikträtt, och det i ett läge när hela konflikten beror på arbetsgivarparten? Konflikten beror ju uteslutande på att man aktivt vill försämra för löntagarna. De har inte bett om en förbättring. De går emot att få sparken för att i stället bli timanställda. Då väljer Folkpartiet att inskränka konflikträtten. Det här är ett tydligt budskap till alla som riskerar att förlora jobbet, till lagerarbetarna i Norrköping, kabinpersonalen på Norwegian och vilka det nu är: Folkpartiet är er motståndare; de är beredda att ta ifrån er rätten att ta till konflikt på arbetsmarknaden för att skydda det fasta arbetet. Det är det valet handlar om i september. Vänster står mot höger.

anf.73 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Det var alltså ett förslag från Mona Sahlin, så du får väl definiera det där, Jonas Sjöstedt. Jag tycker att det är fullt rimligt att vi diskuterar proportionalitetsreglerna. Grundläggande spelregler runt konflikter på en arbetsmarknad måste finnas. Vi är ett land som har ordnade regler på arbetsmarknaden. Det är inte som i Paris, där man plötsligt strejkar i tunnelbanan varannan vecka. Det är möjligt att Jonas Sjöstedt drömmer om den där fackliga kampandan, när man ständigt strejkar och samhället står still. Det är möjligt att det är så. I Sverige har vi en annan ordning, den svenska modellen. En del av det är att vi har ett proportionalitetstänkande kring sympatiåtgärder. Alla kan inte strejka för att några är missnöjda. Reglerna för hur det går till kommer ju upp av och till när sympatiåtgärderna vidtas. Jag är helt övertygad om att Jonas Sjöstedt kommer att vara helt emot detta, men alla som vill ta ansvar för att svensk arbetsmarknad och svenskt samhälle ska fungera måste vara beredda att föra den här diskussionen, precis på det sätt som Mona Sahlin gjorde i slutet på 1990-talet. (Applåder)

anf.74 Annie Lööf (C):

Herr talman! Ungas jobb och ungas möjlighet att få fortsätta att jobba har väl aldrig varit så utsatta som inför höstens val. Den samlade oppositionen vill göra dem som i dag har ett jobb arbetslösa och parkera dem i Amsplatser - från lön till bidrag. Mitt huvudfokus i debatten i dag kommer att vara ungas möjlighet att få fortsätta att jobba. Ljudet från studentflaken har precis slutat att dunka, och ännu en ungdomskull springer ut på en arbetsmarknad som inte är byggd för dem. De är välutbildade. De är bland de bästa i världen på problemlösning. De föddes med internet i handen och världen vid sina fötter. Och de gör entré på en arbetsmarknad där grundpelarna skapades när mormor och morfar var barn. Saltsjöbadsavtalet satte spelreglerna - en fullgjord grundskola räckte ofta för en livstidsförsörjning, en guldklocka och en trygg pension. Sverige ser inte likadant ut i dag - på gott och på ont. Till det goda kan vi räkna in att unga faktiskt inte drömmer om en guldklocka utan drömmer om ett omväxlande arbetsliv, om både trygghet och flexibilitet och om utvecklande arbetsuppgifter. På minuskontot kan vi konstatera att svensk arbetsmarknad sedan länge lider av stelbenta regler och ett utbildningssystem som under lång tid inte har matchat arbetsmarknaden. Konsekvensen blir att den som faller utanför normen alltför ofta får kämpa för att få ett jobb, ibland förgäves ju längre bort från arbetsmarknaden man står. Arbetslöshet för unga, utrikes födda, äldre

och funktionsnedsatta är ett strukturellt problem. Det är inte beroende av konjunktur, för med små hack i kurvan har det varit så i decennier. På vissa platser, ofta förorter eller gamla bruksorter på landsbygden, krossade utanförskapet framtidstron och förvandlade den till trötthet och ilska, och en grogrund för extremism växte fram. Politikerna vände bort blicken, tittade ned i marken och fixade statistiken. Det var så det var för åtta år sedan - fix och trix, gömma och glömma människor.

Herr talman! Med alliansregeringen 2006 vändes ett tyst socialdemokratiskt accepterande till en kamp för att få bukt med problemen. Listan på reformer kan göras lång. Kunskapen både i händer och i huvud värderades upp. Yrkeshögskolan skapades, och en lärlingsutbildning på gymnasiet återinfördes. Satsningarna på skolan ökades kraftigt: mer kunskap och mer fokus på lärarna. Kostnaderna för att anställa har sänkts, både på bredden och riktat mot de grupper som behöver det bäst. Sveriges största ungdomsarbetsgivare är hotell- och restaurangföretagen, och nästan hälften av de anställda där är under 26 år. De har fått sänkt moms. Det har gett resultat. Faktum är att sysselsättningsgraden bland unga är högre i dag än under den brinnande högkonjunkturen 2006. Tre av fyra nya jobb som har skapats under dessa år har gått till utrikes födda. Jag tycker att det är något att vara stolt över.

Herr talman! Utvecklingen går åt rätt håll, men den går för långsamt. Människor stångar fortfarande sitt huvud blodigt för att få in en fot, eller åtminstone en liten tå, på en arbetsmarknad som inte fattar hur mycket de har att bidra med. Ibland beror det bara på att de ser annorlunda ut eller inte har lyckats med bedriften att skaffa sig tio års arbetslivserfarenhet innan de fyllt 23. Vi har en arbetsmarknad som har blivit mycket krävande. Jag har träffat dem som från djupet av sitt hjärta hatar meningen: Tack för ditt intresse, tjänsten har tillsatts av annan sökande. Jag förstår dem. Varje gång någon sorteras bort, varenda gång någon får nobben, är det en personlig tragedi som skulle kunna undvikas. I grunden stavas lösningen jobb. Men jobben kommer inte att trilla ned från himlen eller dikteras fram av en statlig arbetsförmedling. Det krävs att företag kan och vill anställa. För några år sedan föreslog Centerpartiet ungdomsavtal för att unga ska få in en fot genom att jobba en begränsad tid med lägre ingångslön. Då var upprördheten total. Fönster krossades och lokaler vandaliserades för att vi hade den oerhörda fräckheten att vilja göra det lättare för unga att få jobb. I dag är förståelsen stor och tonläget annorlunda, och förslaget är verklighet i form av så kallade YA-jobb. De innebär att arbetsgivaren får kraftigt sänkta arbetsgivaravgifter om man anställer en ung person utan jobb. Arbetsgivaren åtar sig att erbjuda utbildning en dag i veckan. Den som anställs får minst 75 procent av ingångslönen. Tyvärr är resultatet långt ifrån vad man skulle önska. Fack och näringsliv har fått ett verktyg i handen, men de verkar ha svårt att greppa hur de ska använda det. Självpåtagna höga krav och överbyråkratisering riskerar att kväva en reform som kan skapa tusentals jobb. Med tiden kommer YA-jobben att vinna mark - det är jag helt övertygad om. Men det krävs att företag och fack faktiskt använder dem. Samtidigt vill Centerpartiet att fler personer ska ha möjlighet att få lära på jobbet, dels äldre arbetslösa, särskilt långtidsarbetslösa, som kan behöva utbildning för att hitta en ny yrkesbana, dels nyanlända invandrare som kan behöva språkutbildning på arbetstid. Dessutom tycker vi att det är fullt rimligt att småföretag som saknar kollektivavtal ska kunna använda detta verktyg i framtiden. Den möjligheten saknas i dag trots att vi vet att fyra av fem jobb skapas i just småföretag, som ofta saknar kollektivavtal. Tillsammans med ett fungerande lärlingssystem, sänkta kostnader för att anställa och en rättvisare arbetsrätt kan även människor som saknar

jobb få en chans, och vi kan sluta vinka av studentkull efter studentkull när de går ut på en arbetsmarknad där var fjärde ung som vill hitta ett jobb inte gör det. Herr talman! På andra sidan står ett parti som en gång i tiden slogs för dem som arbetar, för solidaritet och för rättvisa. I dag tar man 15 miljarder från dem som behöver jobben mest, de unga, och lägger pengarna på bidrag. Som plåster på såren skapas en 90-dagarsgaranti - en kopia på en berömd Persson-flopp från 90-talet, nämligen 100-dagarsgarantin. Så stor är alltså Socialdemokraternas förnyelse. På 16 år har man höjt ambitionsnivån med tio dagar. Med den takten kommer hjälp från första dagen att vara en socialdemokratisk vision om 144 år. Jag har mött både arbetslösa unga och företagare som tittar på mig med förvåning i blicken. Deras fråga är ganska enkel: Varför vill man göra det dyrare att anställa unga? De ser svart på vitt hur unga skulle förlora det jobb som de precis har fått, hur ett uppbyggt självförtroende skulle raseras och tryggheten bytas mot otrygghet. Det, herr talman, är förmodligen så långt från solidaritet och rättvisa man kan komma. Herr talman! Valet i höst kommer att handla om jobben. Om jobben blir fler eller färre kommer att vara avgörande för Sveriges ekonomi framöver. Det är nämligen så vi betalar för skolan, vården och omsorgen om våra gamla. Men det är också genom jobben vi får pengar till våra järnvägar, våra klimat- och miljöinvesteringar och våra pensioner. Den socialdemokratiska jobbpolitiken funkar inte, vare sig i staden eller på landsbygden. En rad ledande forskare har dömt ut den som kontraproduktiv. Tusentals hotell- och restaurangföretagare kallar den en dubbelstöt. Faktum är att inte ens Socialdemokraternas egna väljare tycker att det är en bra idé att höja kostnaden för att anställa unga. Sverige har inte råd med en politik som inte skapar jobb. Vi har inte råd med en politik som stjäl jobben från de unga. Vi har inte råd med tandlösa garantier och fluffiga målsättningar som leder till fler förtidspensioneringar. Vi behöver i stället se till att företag kan och vill anställa. Det gör vi genom sänkta kostnader, genom minskat krångel och genom att förändra en stelbent arbetsmarknad med höga krav som har stängt dörren för dem som behöver komma in allra mest. Det är att bry sig om både dem som i dag har ett jobb och dem som i dag saknar ett jobb. Det är att ta ungas framtid på allvar. Vi har inte råd att göra något annat. (Applåder)

anf.75 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Tack, näringsministern, för anförandet! Jag tänker ställa en fråga om något som inte riktigt togs upp i anförandet, vilket jag hade hoppats på, och som jag tycker att den politiska debatten i Sverige handlar lite för lite om. Du, Annie Lööf, och jag pratar om den ibland i olika sammanhang. Det handlar om vad som egentligen skapar den efterfrågan på arbete som gör att ett litet företag blir ett medelstort företag och kanske till slut ett stort företag. Vad är det som driver det här? En av de sakerna - jag säger inte att det är den enda - är export. Sverige är ju ett litet, exportberoende land; det brukar vi vara överens när vi talar om det här. Exporten är viktig för hela vårt välstånd - den motsvarar i princip hälften av landets bnp. Den är liksom avgörande för vårt land. Det vi har sett under de senaste åren är att exporten har minskat. Räknat i fasta priser från 2006 fram till i dag har exporten faktiskt backat. Jag skulle vilja fråga lite grann om hur näringsministern ser på vad regeringen har gjort för att åstadkomma en ökad export, en vändning, och hur näringsministern ser på vad man borde göra i dag. Jag ser ju att den stora potentialen för export ligger hos små och medelstora företag. Det är där vi har den stora potentialen och möjligheten för Sverige, och det är också där den stora frågan om jobben kan komma in. Jag har blivit fundersam, för regeringen har dragit ned ganska kraftigt på exportfrämjande insatser. Man har stramat åt anslagen till Business Sweden och lagt ned ambassader på viktiga tillväxtorter som Angola, Argentina, Moçambique, Vietnam - marknader som i andra sammanhang beskrivs som centrala för att få

exporten att gå i gång och få växande marknadsandelar. Jag förstår inte riktigt regeringens strategi här. Jag vet att man har satt upp tydliga mål för exporten, men man har de facto dragit ned på Exportfrämjandet och lagt ned ambassader på viktiga tillväxtmarknader. Hur anser regeringen att man ska öka exporten från Sverige?

anf.76 Annie Lööf (C):

Herr talman! Först ska jag bara konstatera att det var Socialdemokraternas politik för ett antal år sedan som ledde till att regeringen fick lägga ned ett antal ambassader runt om i världen. Det beklagar jag. Jag ska förklara för Mikael Damberg hur exporten går till. Export bygger ju på efterfrågan. Den bygger på att det finns länder, företag och människor som vill handla med oss och köpa våra varor, tjänster och produkter. Under de senaste åren har det varit lågkonjunktur. Faktum är att det har varit lågkonjunktur i nästan hela världen, men framför allt i Europa. Svensk export är beroende av hur det går i Europa. Väldigt många av våra företag handlar framför allt med länder inom EU. I ljuset av den finanskris, den eurokris, som har varit har det varit lite tufft för väldigt många länder i EU att handla. Det har haft stor påverkan på svensk export men också på svenska jobb och svenska företag. Ska vi lyckas öka vår export, vilket är viktigt, krävs det att vi har ett EU som växer, en ekonomi som går bra i Sverige och Tyskland men också i till exempel Italien och Spanien. Det är grunden för en framgångsrik export. Utöver det är det viktigt att komma ihåg att det är ungefär 100 företag i Sverige som står för 75 procent av exporten. Därför är det viktigt att se till att dessa företag kan fortsätta bedriva forskning, innovation och verksamhet här. Av den anledningen har den här regeringen sänkt bolagsskatten från 28 procent till 22 för att främja dessa företags påverkan på exporten. Vi har också sett till att främja små företags möjlighet till export. Det är precis som Mikael Damberg säger väldigt viktigt. Vi har till exempel infört internationaliseringscheckar. Vi har också förstärkt Business Swedens verksamhet genom att hjälpa dem att fokusera mer på små och medelstora företags möjligheter ute i världen.

anf.77 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Ja, Annie Lööf, jag är väl medveten om att vi har gått igenom en finanskris. Men finanskrisen kan inte förklara varför andra europeiska länder har klarat sin export bättre än Sverige. Vi har ju gått igenom samma finanskris. Finanskrisen kan inte heller förklara varför Sverige har tappat marknadsandelar på viktiga tillväxtmarknader runt om i världen. Andra länder har uppenbarligen flyttat fram sina positioner under de här krisåren. Sverige har inte lyckats med det. Jag tror att man ska titta på en del av våra grannländer, som verkar ha haft en väldigt framgångsrik strategi. Danmark och Storbritannien har tagit flera initiativ som har visat sig flytta fram deras positioner på det här området. Jag tror faktiskt att man ska vara lite nyfiken. Vi socialdemokrater har lagt 300 miljoner kronor mer än regeringen på just exportfrämjande insatser. Vi vill öppna ambassader på ett antal tillväxtmarknader. Vi vill subventionera garantiavgifter för förstagångsexportörer eftersom vi vet att första gången man ska exportera finns det hinder för att göra det, och vi vill få fler småföretag att göra det. Vi vill jobba med Arlanda för att få en direktlinje. Varför har ni halverat Exportfrämjandet sedan 2006, och hur blir det fler jobb och mer export av det?

anf.78 Annie Lööf (C):

Herr talman! Det låter som om Mikael Damberg behöver läsa på lite. Svensk export är beroende av den efterfrågan som finns i omvärlden. Därför är det helt naturligt att svensk export går ned när det krisar i omvärlden, inte minst i EU. Det vi kommer att se under de kommande åren är, tror jag, att exporten kommer att öka. Jag hoppas att den

kommer att öka både för industrin och för den viktiga tjänstesektorn. Jag hade hoppats att Mikael Damberg i sin replik skulle lyfta fram inte bara den viktiga exporten utan också hur det går för näringslivet i Sverige generellt sett. För några dagar sedan tog vi emot en rapport där man förklarade att Sverige utvecklats exceptionellt under de senaste åtta åren. Nyföretagandet har fördubblats, antalet informella investerare i Sverige är högst i världen och antalet kvinnor som driver företag är högre än i andra jämförbara länder. Jag var väldigt stolt när jag tog emot denna globala entreprenörskapsrapport. Mikael Damberg var där. Vi talade då också om den framgångsrika exporten, som ska fortsätta göra Sverige starkt i världen. (Applåder)

anf.79 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Centerpartiet har talat om att kombinera arbetslinjen med en jobbskaparlinje. Det är en mycket vettig tanke. Man kan inte bara kräva av människor att de ska söka jobb som inte finns, utan man måste också driva en politik som gör att fler jobb faktiskt växer fram. Därför är vi nog båda oroliga över att Världsbanken nyligen rankade Sverige som sämst i Norden när det gäller regelkrångel för småföretag och flyttade ned oss 22 pinnhål i en rankning på bara tre år. Vi har båda många olika förslag för att minska regelkrånglet. De saker som företagarna själva oftast tar upp är sjuklöneansvaret och arbetsgivaravgiften. Miljöpartiet vill avskaffa sjuklöneansvaret för småföretag. Alliansen har sagt nej till det men väljer nu att förändra i det högkostnadsskydd som de flesta småföretagare tidigare stått utanför. Det är bra, även om vi fortfarande tror att ett avskaffat sjuklöneansvar vore bättre. Miljöpartiet vill också sänka arbetsgivaravgifterna för de små företagen. I en tid när det är viktigt att prioritera hårt med statens pengar väljer vi att successivt banta den ineffektiva nedsättningen av arbetsgivaravgifter som baseras på ålder, oavsett arbetstagarnas utbildningsnivå eller anknytning till arbetsmarknaden, och som inte har gett särskilt många nya jobb, enligt alla bedömare av svensk arbetsmarknad, och i stället göra en kraftig sänkning av arbetsgivaravgifterna för småföretag. I stället för en stor subvention av hamburgerkedjorna, som inte i nämnvärd utsträckning har anställt särskilt många fler genom regeringens nedsättning, gör vi en stor sänkning av arbetsgivaravgiften för småföretag och egenföretagare med ungefär 76 000. Det är i dag småföretagarna som jobbar fler timmar än arbetsdagen har och som skulle vilja anställa fler. Jag förstår att du, Annie Lööf, måste försvara regeringens politik, men jag vet att ni i Centerpartiet är för både nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga och vårt förslag om sänkta arbetsgivaravgifter för småföretag. Om du skulle tvingas välja, vilket tror du då är mest effektivt - den modell som provats och inte gett några jobb eller en sänkning av arbetsgivaravgifterna för småföretagare som vänder på kronorna och gärna skulle vilja anställa en till?

anf.80 Annie Lööf (C):

Herr talman! Det var oväntat att Gustav Fridolin skulle välja min hjärtefråga, de små företagen och jobben. Annars brukar ni vilja tala om den antijobblinje som ni är för, med kortare arbetstid, antitillväxt och friår. Låt mig tala om några saker som regeringen ändå har stoppat under min tid som näringsminister när Miljöpartiet har krävt olika saker i riksdagen. Man har tillsammans med övriga oppositionspartier krävt månadsuppgiftslämning. I stället för att en företagare ska lämna uppgift en gång om året kräver Miljöpartiet att det ska göras tolv gånger om året. Man har också krävt lönekartläggning varje år. I dag gör man det vart tredje år. Man kräver också en rad andra saker som innebär att regelbördan ökar för småföretag. Tittar man på vad regeringen har gjort kan man konstatera att vi har minskat regelkrånglet med 7 procent. Vi är ledande i Europa när det gäller att minska krånglet, men mer behöver göras. Därför kommer vi snart att

trycka på startknappen för ett uppgiftslämnarregister - En dörr in. En småföretagare ska kunna lämna in en uppgift till ett ställe. Detta kommer att träda kraft under nästa år, 2015. Detta är något som vi har jobbat med tillsammans med de svenska myndigheterna under en lång tid. Låt mig ta detta med sjuklöneansvaret. Det system som regeringen nu har presenterat i vårens budget är krångelfritt, men det riskeras om Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet kommer till makten. Vårt system innebär att det kommer att falla ut automatiskt för alla småföretag efter andra sjukdagen per år och anställd. Man fyller i en liten, liten ruta, och så faller ersättningen ut automatiskt. Vi vill göra det enkelt för företag. Därför har vi stoppat en hel del regeliver från riksdagen och Miljöpartiet, och vi tänker fortsätta minska krånglet och sänka kostnaderna.

anf.81 Gustav Fridolin (MP):
Herr talman! Tyvärr blir det här replikskiftet ganska symtomatiskt. Jag kom med en fråga om hur Centerpartiet prioriterar sänkta arbetsavgifter för småföretag, så att de kan anställa fler. Efter åtta år i regeringsställning väljer ändå Centerpartiet att kritisera Miljöpartiets förslag. Dessutom är flera av dem hon tar upp sådana som vi själva inte står för, inte har lagt fram och varit med om att stoppa i riksdagen. Ni har tyvärr också stoppat alla förslag som vi har lagt fram för miljön, för jämställdheten och för skolan. Vi kan ha en stor debatt om det. Just nu handlar det dock om kostnaderna för att anställa i småföretag. Vi är överens om att kostnaden ska vara så låg som möjligt, men vi är inte överens om hur det ska gå till. Vi vill ha en bredare nedsättning som inte är åldersbunden utan riktar sig mot dem som i störst utsträckning behöver nyanställa, alltså småföretag. Ekonomiskt sett skulle de flesta företag gynnas av vårt förslag. Riksdagens utredningstjänst räknar med att 80 procent av företagen får bättre ekonomi med vårt förslag om att växla den ineffektiva nedsättningen för unga mot att i stället sänka arbetsgivaravgifterna för småföretag. Så ställer jag frågan så här: Kommer det i Alliansens valmanifest att finnas arbetsgivaravgifts-sänkningar för småföretag?

anf.82 Annie Lööf (C):
Herr talman! Det är ingen hemlighet att Alliansen går till val på att bibehålla de sänkningar av arbetsgivaravgifter för bland annat småföretag som vi har varit med om att genomföra. Sedan 2006 har Alliansen sänkt arbetsgivaravgifter och egenavgifter med 22 miljarder. Det har vi gjort för att vi tror att jobben växer fram i småföretag. En av de viktigaste delarna är sänkt arbetsgivaravgift för unga människor. Hur skulle det då påverka småföretag om Miljöpartiets politik fick genomföras? För ett kafé med två anställda skulle det innebära 90 000 i ökade kostnader. Det är ett litet företag. För ett litet åkeriföretag innebär det en halv miljon i ökade kostnader, för Miljöpartiet vill införa en ny lastbilsskatt som beskattar avstånd och inte utsläpp. Det är med den här regeringen och med Centerpartiet som vi sänker kostnader och minskar krånglet. Vi gör det för att vi tror att med fler företag skapas fler jobb. Företag ska inte ha straffbeskattning utan uppskattning. (Applåder)

anf.83 Jonas Sjöstedt (V):
Herr talman! Näringsministern! Privatiseringarna i välfärden och de privata vinsterna i välfärden kommer att bli en av valets huvudfrågor. Vi har kunnat se hur riskkapitalbolagen, som tar över alltmer av utbildning och hälsovård i Sverige, inte bara gör enorma vinster utan också är mästare i att smita från skatt. De betalar knappt något alls i skatt på sina vinster. Det är vad man kan kalla en dubbelstöt: Först tar man vinsterna, som skulle ha gått till välfärden, och sedan låter man bli att betala skatt. Om man skulle räkna om dessa överskott till jobb handlar det om kanske 20 000 arbetstillfällen, som vi alltså har betalat

för men inte får. Det är betecknande att Annie Lööf aldrig bryr sig om att man tappar så många jobb: Ungdomar som hade kunnat jobba i skolor eller på äldreboenden är visst inte viktiga. De blir privata vinster på någon brittisk kanalö, och då spelar det ingen roll att jobben försvinner. Vi har skolor som går i konkurs. Det finns förskolor som erbjuder vatten och bröd. Vi har underbemanning på privata äldreboenden. Ett av dina argument för att fortsätta denna extrema privatiseringspolitik, Annie Lööf, är att den skulle gynna kvinnor. Detta kan man ha olika åsikter om, men fakta är tydliga. En ny rapport från Kommunal visar att de tidsbegränsade anställningarna är fler hos de privata arbetsgivarna. Man är mer otrygg, och företagen byter personal oftare. Det är fler som arbetar ofrivillig deltid och därmed har svårare att försörja sig. Lönerna är betydligt lägre, och då är lönerna låga redan från början för till exempel undersköterskor. Man trivs mindre bra. Detta är vad de säger som arbetar i välfärden - de hundratusentals kvinnor, för det är mest kvinnor, som får Sverige att fungera varje dag. Vad säger du om detta, Annie Lööf? Är inte detta ett stort misslyckande för jämställdheten i Sverige?

anf.84 Annie Lööf (C):

Herr talman! Jag har aldrig vaknat upp med drivkraften att öka vinsterna och att riskkapitalbolagen ska få en motorväg in i svensk äldreomsorg. Det som är min drivkraft är i stället högre kvalitet, bättre pedagogik för eleverna, större tillgänglighet när det gäller omsorg och en bättre hemtjänst, där äldre får bestämma vem som kommer hem för att tvätta dem på kvällen eller klä dem på morgonen. Det är självbestämmandet, den nära politiken, som driver mig. Självklart ska företag som verkar i Sverige också skatta i Sverige. Här har regeringen tagit en rad initiativ för att klämma åt dem som inte gör det. Men kom aldrig och säg att det var bättre förr! Kom inte och säg att det är ett offentligt monopol som kommer att leda till högre kvalitet, större nöjdhet eller bättre löner! Det är en mångfald av aktörer som sporrar kvalitet. Jag besökte Evas hemtjänst i skärgården utanför Västervik för ett antal månader sedan och träffade då 89-åriga Maj-Britt. Hon hade kommunal hemtjänst, men de vägrade putsa hennes fönster, byta gardiner och gå ut med soporna. Evas hemtjänst erbjöd det, och Maj-Britt bytte. Hör och häpna, efter bara någon månad erbjöd även kommunen detta. Jag tar upp detta exempel för att visa att konkurrens utvecklar och ser till att den äldre får en bättre hemtjänst. Med höga kvalitetskrav, skarp tillsyn och med samma peng ska man få god omsorg oavsett om det är ideella, kommunala eller privata aktörer. (Applåder)

anf.85 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Annie Lööf säger att hon inte vill skapa en motorväg för riskkapitalbolagen. Men det är ju precis det ni har gjort. Sverige är unikt i att man bara kan plocka ut miljarder som vi har betalat för våra äldre, våra förskolebarn och våra sjuka och stoppa i egen ficka utan att betala skatt. Och du har egentligen inget att säga om det, Annie Lööf. Sedan blandar du, medvetet skulle jag tro, ihop valmöjligheter med vinstintresse. Man kan ha olika utförare och valmöjlighet utan att tillåta vinstintresse. Det är där konfliktlinjen går. Jag förstår att du inte vill tala om hur vinstintresset utarmar välfärden, men det är ett faktum. Nej, det var inte tillräckligt bra förut. Men det är sämre nu för dem som arbetar i det privata. Det säger Kommunals egna medlemmar. Eller tror du inte undersköterskorna när de säger att de har lägre lön, får jobba mer deltid och har mindre trygga jobb? Menar du att alla de hundratusentals som varje dag utför välfärden i Sverige har fel när de säger att det är sämre hos de privata med vinstintresse?

anf.86 Annie Lööf (C):
Herr talman! Låt oss komma ihåg att de flesta aktörerna inom välfärden är små och har färre än 20 anställda. Dessa bolag startas av undersköterskor och sjuksköterskor och ska leverera en god kvalitet eller en bra pedagogik till eleverna. Det är för deras möjlighet och elevernas och föräldrarnas rätt att välja som jag slåss för mångfald. Enligt Svensk Kvalitetsindex, som med jämna mellanrum mäter hur det ser ut inom offentlig och privat verksamhet, är anställda i privata vårdföretag mer nöjda på alla punkter som rör lön, arbetsmiljö, möjligheten att påverka sin arbetstid och liknande. På en enda punkt är de inte nöjda, och det gäller anställningstryggheten. Det förstår jag med tanke på vad Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet går till val på. (Applåder)

anf.87 Jimmie Åkesson (SD):
Herr talman! Vi befinner oss i slutet av mandatperioden, och detta blir följaktligen den sista debatten av det här slaget för denna gång. Till skillnad från förra mandatperioden har vi under denna haft en minoritetsregering som emellanåt har haft svårt att acceptera att man inte haft stöd av en majoritet i riksdagen vid alla tillfällen. Det är också en regering som sedan man tillrädde för snart åtta år sedan har misslyckats med det mesta. Man ärvde 2006 ett budgetsaldo på drygt 18 miljarder. Nu lämnar man efter sig ett minus på över 100 miljarder. Det får anses vara det enskilt största underskottet sedan överskottsmålet infördes. Den totala arbetslösheten har ökat från 6,1 procent till 8,5 procent. Långtidsarbetslösheten har ökat från 25 ½ procent till 30 procent. Ungdomsarbetslösheten har ökat från 18,4 procent till 25 procent. Antalet vårdplatser har minskat från 2,9 till 2,6 per 1 000 invånare, vilket gör att Sverige numera ligger i det absoluta bottenskiktet bland jämförbara OECD-länder. Skolresultaten utifrån PISA-index har debatterats flitigt under de senaste månaderna. När det gäller naturvetenskap har vi gått från plus 3 till minus 15. I läsförståelse har utvecklingen gått från plus 7 till minus 17. I matematik har resultaten utvecklats från plus 2 till minus 22. När det gäller brottsligheten har antalet anmälda brott ökat från 13 490 till 14 734 per 100 000 invånare, enligt Brottsförebyggande rådet. Dessutom har det så kallade utanförskapet ökat, enligt alldeles färska siffror.

Herr talman! Jag skulle kunna fortsätta denna uppräkning av misslyckanden hela dagen, men denna uppräkning räcker gott för att med fog kunna jämföra statsminister Fredrik Reinfeldt med kung Midas - dock med den lilla skillnaden att det Fredrik Reinfeldt rör vid inte förvandlas till guld utan till något annat. När det gäller sysselsättningen är det anmärkningsvärt vilken hög svansföring regeringen har haft beträffande sina resultat. Man stoltserar med hög sysselsättning. 250 000 jobb har minsann skapats under regeringen. Man glömmer dock bort att berätta att arbetskraften under denna period ökat med ungefär dubbelt så många människor, inte minst till följd av en ansvarslös invandringspolitik. Sysselsättningen har ökat, men arbetslösheten har också ökat och ligger kvar på en hög nivå. När man nu sätter upp ett nytt mål om 350 000 nya jobb är det precis samma sak. Man nämner inte och problematiserar inte det faktum att ett mål om antalet människor i sysselsättning i numerära tal inte är särskilt intressant om det inte ställs i relation till en förväntad befolkningsökning. Det säger egentligen ingenting om effekten på arbetslösheten. Även om regeringen själv inte lyfter fram det har det under dessa åtta år blivit tydligt att en stor invandring är en avgörande ingrediens i regeringens extrema utbudspolitik. Därför är det rimligt att förvänta sig en fortsatt stor invandring och därmed fortsatt hög befolkningstillväxt och därmed fortsatt hög arbetslöshet även framöver med Fredrik Reinfeldt som statsminister. Vi kan också vänta oss ett

fortsatt stort utanförskap. Trots alla stora ord och trots den största integrationspolitiska reformen på 25 år ökar nämligen utanförskapet.

Herr talman! I min värld är det minst sagt anmärkningsvärt att man till slut inte omvärderar sin politik efter alla misslyckanden. Det är ju en politik som så uppenbart inte fungerar, som cementerar hög arbetslöshet och ett stort och permanent utanförskap för stora delar av befolkningen. Särskilt anmärkningsvärt är det eftersom regeringen för åtta år sedan gick till val på att bryta detta, på att bekämpa arbetslöshet och utanförskap. Man hade det som sin högsta prioritering.

Herr talman! Vi behöver bekämpa arbetslöshet, inte enbart skapa sysselsättning genom att befolkningen växer. Vi behöver få stopp på det ständiga tillflödet till mer eller mindre permanent utanförskap. För att komma till rätta mer arbetslöshet och utanförskap behöver vi satsningar på företagande. Vi behöver göra det billigare att anställa och mindre riskfyllt att anställa för små och medelstora företag. Vi behöver satsningar på infrastruktur och utbildning så att inte minst landsbygdens näringar inte stoppas upp utan kan fortsätta utvecklas och växa. Vi behöver utbildningssatsningar för att ställa om den befintliga arbetskraften till behov som finns på den svenska arbetsmarknaden. Vi behöver en politik för att hålla ihop Sverige, inte fortsatt splittringspolitik mot mer och mer av utanförskap.

Herr talman! Jobben, sysselsättningen och arbetslösheten har en tydlig koppling till vår förmåga att just hålla ihop landet och motverka ytterligare splittringstendenser. Det gäller också vår förmåga att upprätthålla och utveckla välfärden. Hur bra vi lyckas med jobben och bekämpandet av arbetslösheten är helt avgörande för hur väl vi i framtiden klarar det gemensamma offentliga åtagandet och att hålla ihop vårt land. Det skrämmer mig att vi i dag har en regering som gör sitt bästa för att urholka förutsättningarna för sammanhållning och välfärd. Det skrämmer mig lika mycket att alternativet egentligen inte är något alternativ i detta avseende. Vi vet över huvud taget väldigt lite om vad en röst på Socialdemokraterna betyder i praktiken. Jag läste Expressens partiledarintervju med Stefan Löfven häromdagen. Han var minst sagt luddig när det gällde regeringsfrågan. På ett sätt har han rätt i att vi först måste rösta och att man sedan bildar regering. Det är inget konstigt, så fungerar det. Men vi kan ställa krav på att man ska ge åtminstone vissa grundläggande besked före valet. Vilket inflytande tänker Socialdemokraterna ge Miljöpartiet och Vänsterpartiet? Inom vilka områden tänker man ge dem inflytande? Hur blir det med skatterna? Hur blir det med energipolitiken? Hur blir det med den generella arbetskraftsinvandringen? Vad menar egentligen Stefan Löfven i praktiken när han säger att han inte tänker medverka till att vi får en svag minoritetsregering som är beroende av Sverigedemokraterna? Jag kan inte minas att Mikael Damberg någonsin under en sådan här debatt har tagit replik på mig, men han är välkommen upp för att ge svar på dessa och andra frågor. Hur blir det med a-kassan? Hur blir det med den orättfärdiga beskattningen av pensionärerna? Vad tänker man göra med sitt vallöfte om rätt till heltid? Det finns många frågor, herr talman, men tyvärr har svaren hittills lyst med sin frånvaro. Avslutningsvis vill jag lyfta fram en sak som jag tycker är angelägen i detta sammanhang. Jag vill nämligen vädja om en sjyst valkampanj och en valrörelse utan våld, hot och andra övertramp. Med EU-valet i färskt minne känns detta oerhört angeläget. Jag fick själv vid ett antal tillfällen erfara hur grundläggande demokratiska principer sattes ur spel och hur antidemokratiska krafter lyckades uppnå sin målsättning att stoppa till exempel politiska möten genom att uppträda hotfullt och aggressivt, föra oväsen och kasta allehanda föremål och liknande. Jag menar att det är viktigt att alla partier och i synnerhet riksdagspartierna respekterar de spelregler som följer av att vi lever i

en demokrati med fria val. Det är naturligtvis en sak att i ord ta avstånd från denna typ av handlingar. Det är inte särskilt svårt, även om det för vissa ibland sitter väldigt långt inne. Det är en helt annan sak att göra slag i saken och i praktisk handling visa att man menar allvar med det man säger och att man som partiledare tydligt och konsekvent markerar sin ställning och var gränsen går och sedan är beredd att agera därefter. Det finns tyvärr extrema avarter också i vårt system, ibland kanske på närmare håll än vad man tänker sig. Jag hoppas, herr talman, att vi alla i den här församlingen är överens om var dessa gränser går och att vi ska ha en sjyst valrörelse där övertramp inte tolereras. (Applåder)

anf.88 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Kriget i Syrien går in på sitt tredje år. Kemiska vapen har använts, och 10 000 barn beräknas vara döda. Vittnen har rapporterat att barn, spädbarn och gravida utsätts för krypskyttar, summariska avrättningar och tortyr. 1,2 miljoner barn är på flykt. Ungefär hälften av dem är under fem år, och många är skilda från sina föräldrar. Ytterligare en miljon barn som är kvar i Syrien lever i städer som närmast är under belägring. De är utan mat och vatten och har inte medicin ens mot de enklaste sjukdomar. Och nu sprids kriget i Irak. Sverigedemokraternas vidlyftiga löften i debatten baseras på pengar som ni, Jimmie Åkesson, låtsas kunna dra in genom att säga nej till nio av tio som kommer till Sverige och söker en fristad. Hittills har ni inte svarat på vilka ni ska skicka tillbaka till krigets helvete, men nu säger Sverigedemokraterna att vi inte ska ge uppehållstillstånd till flyktingar från Syrien. Asylsystemet finns inte av en tillfällighet. Efter andra världskrigets fasor och första världskrigets grusade förhoppningar när det gäller att kunna stoppa framtida krig utfäster vi i alla fall detta löfte till varandra: Om någon av oss i mänsklighetens familj utsätts för krigets helvete igen ska vi kunna lita till rätten att fly och få en fristad i ett annat land. I FN:s allmänna deklaration om de mänskliga rättigheterna uttrycks detta så här: "Envar har rätt att i annat land söka och åtnjuta fristad från förföljelse." Låt mig fråga Jimmie Åkesson detta: Om Sverigedemokraterna inte anser att det krig där barn nu dödas och lemlästas i Syrien är av sådant slag som avsågs när deklarationen om de mänskliga rättigheterna undertecknades, vad krävs då för att en flykting ska betraktas som en flykting med mänskliga rättigheter också av Sverigedemokraterna?

anf.89 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Vi ska inte skicka tillbaka någon till krigets helvete. Det har aldrig varit och kommer aldrig att vara min avsikt. Vad som är problematiskt i den här debatten är att det tyvärr inte går att lyfta fram en viktig fråga som flyktingpolitiken utan att det blir denna typ av överdrifter i debatten. Jag tycker att det är tråkigt, för det skapar inte en sund debatt. Min ambition när vi diskuterar flyktingpolitiken är att lyfta fram frågorna: Hur vi hjälper bäst? Hur hjälper vi flest? Hur hjälper vi mest effektivt? Det är mina frågeställningar. Jag tycker inte att det sätt vi hjälper på i dag är det mest effektiva. Jag har själv besökt ett flyktingläger utanför Amman i Jordanien liksom enskilda flyktingfamiljer som bor i det jordanska samhället i lägenheter och så vidare. Jag hade då samtal om dessa frågor med ordföranden för Jordaniens utrikesutskott. Jag är övertygad om att min hållning är den rätta. Det är inte rimligt att vi till en kostnad av tiotals miljarder kronor varje år hjälper ett fåtal som är litet i det större sammanhanget - människor i Sverige - när vi har kanske uppemot tio miljoner människor som har flytt från krigets helvete i Syrien men som finns kvar antingen som internflyktingar i Syrien eller i det omedelbara närområdet. Bara i Jordanien finns uppemot en miljon syriska flyktingar i dag. Då kan väl ändå inte det bästa sättet att hjälpa dessa människor vara att hjälpa ett fåtal som kommer till Sverige. Det bästa

sättet att hjälpa måste väl vara att rikta om resurserna till de områden där de allra flesta flyktingarna finns. Jag lovar, Gustav Fridolin, att min politik hjälper väsentligt fler flyktingar än vad din orimliga flyktingpolitik gör. (Applåder)

anf.90 Gustav Fridolin (MP):
Herr talman! Jimmie Åkesson talar om överdrifter. Jag undrar vad som är överdrifter. Är det de kemiska vapnen? Är det de 10 000 döda barnen? Är det krypskyttarna som siktar mot spädbarn och gravida? Det är inte överdrifter, det är krigets fakta. Jimmie Åkesson säger att det är bättre att hjälpa i närområdet, men det finns inget antingen eller. Vi måste både göra vårt för att krig inte ska uppstå och hjälpa till när det ändå gör det. Vi måste både bistå UNHCR, Röda Korset och andra organisationer som kan hjälpa till i krig och i de flyktingläger som växer upp runt krigen och solidariskt och medmänskligt ge fristad åt dem som kommer hit. Det finns inget antingen eller. Det finns bara solidaritet eller inte solidaritet. I de massiva och okontrollerbara flyktingläger som växer fram under ett krig som det i Syrien rekryteras pojkar till att bli soldater, och flickor gifts bort mot beskydd. Det är de uppgifter som kommer från Jordanien. Det är dit Jimmie Åkesson vill skicka tillbaka dem som kommit till Sverige. Det är lika illa som att skicka tillbaka människor direkt in i en brand. Det är detta närområde du talar om, Jimmie Åkesson.

anf.91 Jimmie Åkesson (SD):
Herr talman! Det problematiska med Gustav Fridolin - det gäller inte bara detta ämne utan alla ämnen - är att han alltid ska göra allt. Han ska alltid göra både och. Det saknas aldrig resurser. Det är bara att gratulera Miljöpartiet till att ha hittat ett språkrör som har så mycket pengar i sina fickor att han kan spendera precis allting på precis allting. Men så fungerar inte verkligheten. I verkligheten har man en begränsad mängd pengar. Vi har politiker som väljs av folket och som bestämmer hur vi ska prioritera och fördela pengarna. Det är ganska grundläggande. Ofta vill man göra mer än en sak, och då har vi olika verksamheter som vi fördelar pengarna mellan. Man kan inte ge så mycket pengar som behövs till alla verksamheter, utan man måste prioritera. Då menar jag att det är mer effektivt att hjälpa de människor som är flyktingar där de allra flesta finns och där kostnaderna för hjälpen är väsentligt lägre än i till exempel Sverige. Min politik är mycket mer effektiv än din, Gustav Fridolin. Så enkelt är det. (Applåder)

anf.92 Annie Lööf (C):
Herr talman! Sverigedemokraterna vill spara 118 miljarder kronor på invandringen de kommande fyra åren. Förutom att så stora nedskärningar i flyktingmottagandet sannolikt skulle innebära att vi bryter mot internationella konventioner, att det är djupt osolidariskt och att budgeten är ett hafsverk utdömt av de flesta är det ett effektivt sätt att dra undan mattan för Sveriges framtida välfärd. Vi blir nämligen allt äldre. Beräkningar visar att om 15 år kommer en fjärdedel av invånarna att vara över 65 år. Det är inte svårt att räkna ut att detta kommer att medföra stora utmaningar för samhället. Pensionsavgångarna kommer att vara stora, och allt färre kommer att behöva både försörja och ta hand allt fler äldre. Redan i dag är var fjärde anställd inom äldreomsorgen utlandsfödd. I Stockholm är det hälften av de anställda. Var tredje läkare och var fjärde tandläkare är född i ett annat land. Sverige är på många sätt beroende av människor från andra länder. Med Sverigedemokraternas politik skulle möjligheterna att komma hit kraftigt begränsas - för dem som flyr undan krig och förtryck, från bomberna i Syrien, men också för dem som vill komma hit och jobba. I sin rädsla för människor med andra språk och andra erfarenheter drar Jimmie Åkesson undan mattan inte

bara för Faribah från Iran eller Ashra från Syrien utan också för Sveriges möjlighet att klara jobben och välfärden i framtiden. Hur ska Jimmie Åkesson klara den demografiska utmaning som Sverige står inför? Hur ska vi få fler händer i välfärden, när Sverigedemokraterna vill stoppa dem vid gränsen?

anf.93 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Jag måste ställa frågan - jag har gjort det vid ett antal tillfällen förut: I vilken verklighet lever Annie Lööf? Den verklighet som hon ger uttryck för här är inte den verklighet som åtminstone jag lever i. I den verklighet som jag lever i har vi i dag en gigantisk utmaning vad gäller utanförskap, till följd av en för stor invandring på för kort tid. Problemet stavas arbetslöshet, särskilt bland utlandsfödda och särskilt bland dem som är födda i länder utanför Europa. Det är klart att det finns en framtid där det inom vissa yrken och i vissa sektorer kan uppstå tillfälliga luckor, tillfälliga behov av arbetskraft. Jag har ingenting emot att det kommer hit människor och fyller de luckorna. Jag har aldrig haft några problem med det och kommer aldrig att ha några som helst problem med det. Men att påstå att den asyl- och anhöriginvandring som vi har i dag på något sätt skulle ha som syfte att rädda välfärden långsiktigt är fullständigt absurt, för så är det ju inte. Tvärtom kostar den asyl- och anhöriginvandring som vi har i dag oerhörda pengar, och den drar isär det svenska samhället och skapar utanförskap. Det har ingenting med att rädda framtidens välfärd att göra. Jag förstår heller inte hur man räknar här. På något sätt utgår hela den idé som Annie Lööf ger uttryck för från att de människor som kommer hit ger välfärd, att de bara kommer att arbeta i välfärden, att de inte har något eget behov av välfärd. Så fungerar det inte, utan även invandrare blir äldre. Även invandrare blir sjuka. Även invandrare har behov av välfärd. När befolkningen ökar, då ökar också behovet av välfärdstjänster. Det är inte bara så att de som kommer arbetar i välfärden, utan de har också behov av den. Detta går helt enkelt inte ihop. Det är en fullständigt orimlig verklighetsbeskrivning som vi får av Annie Lööf. Problemet i dag stavas utanförskap och arbetslöshet. Det är det problem som vi står inför nu. (Applåder)

anf.94 Annie Lööf (C):

Herr talman! Det blir alltmer uppenbart att jag och Jimmie Åkesson lever i olika verkligheter. Jimmie Åkesson väljer att stänga av tv:n när bomberna haglar i Syrien. Jimmie Åkesson väljer att blunda när krig och förtryck drar fram i olika länder. Jimmie Åkesson väljer att skicka tillbaka barn och kvinnor till krigets Syrien, i stället för att de ska få en fristad i Sverige. Jimmie Åkesson valde att inte svara på min fråga. I verklighetens Sverige är var fjärde anställd i äldreomsorgen från ett annat land. I Stockholm är varannan anställd från ett annat land. Var tredje läkare och var fjärde tandläkare är från ett annat land. Svara nu på frågan, Jimmie Åkesson: Hur ska vi få fler händer som jobbar i välfärden, när du drar undan mattan för dem att vara här? Hur ska vi få fler händer i välfärden när ni vill porta dem vid gränsen?

anf.95 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Först och främst är detta äpplen och päron. Å ena sidan lyfts den här frågan utifrån något slags solidariskt perspektiv. Jag vill hjälpa flyktingar. Jag vill hjälpa väsentligt fler flyktingar än vad Annie Lööf eller den regering som hon företräder hjälper, den regering som tar pengar från biståndet och lägger på bidrag och bostäder till invandrare i Sverige. Det är ingen solidarisk flyktingpolitik, utan det är en direkt inhuman flyktingpolitik, skulle jag vilja påstå. Kom inte och prata med mig om flyktingpolitik och att hjälpa flyktingar! Om man sedan i nästa andetag påstår att den flyktinginvandring som vi har av solidariska skäl också handlar om att rädda välfärden långsiktigt tycker jag att det är ett dåligt sätt att rädda välfärden på, för det innebär stora

kostnader för Sverige i dag. Det innebär så stora kostnader att det faktiskt begränsar vår möjlighet att upprätthålla och utveckla välfärden. Jag är väl medveten om att det finns massor av människor här i landet som är födda i ett annat land eller har sin bakgrund i ett annat land och som arbetar i Sverige i dag, till exempel i välfärden. Jag tycker att det är jättebra. Problemet är att väldigt många av dem som kommer hit från andra länder inte får en möjlighet att arbeta. Det är det som är utmaningen. Det är det som är problemet. (Applåder)

anf.96 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Det finns, Jimmie Åkesson, några i det svenska samhället som är mer utsatta för brott än andra. Tyvärr finns det en grupp där det är många allvarliga brottsoffer. Det är bland de kvinnor som flyttar hit och gifter sig med en svensk man. Självklart gäller det inte de flesta av dem, för de flesta kommer hit och lever i kärlek och gifter sig av kärlek. Men det finns de som lockas hit av en man som utnyttjar, misshandlar och våldtar kvinnor som kommer hit. Det finns ett speciellt problem för de utsatta kvinnorna: Om de lämnar mannen riskerar de att skickas ut från Sverige. Det finns en tvåårsregel. Det känner en del av männen till. En del har tagit hit kvinnor flera gånger. Vi vill ta bort tvåårsregeln för den som har misshandlats och blivit utsatt för våld på det här sättet, för den innebär att man gör kvinnorna mer utsatta, skyddar förövaren och straffar brottsoffret, kan man säga. Det vill inte vi. Jag menar att ni för en politik som skyddar personer som begår allvarliga brott, vilket ökar utsattheten för de här brottsoffren. Ni vill i stället ha en tioårsregel. Ni vill att man ska vänta i tio år med att bevilja permanent uppehållstillstånd, så att de kvinnor som nu kanske härdar ut och står ut, i förhoppning om att få stanna i Sverige - de kanske inte har något att åka tillbaka till, och de kanske också har barn med sig - kanske måste göra det i tio år i stället. Jag menar att det är inhumant, att det skyddar brottslingar och att det inte hjälper brottsoffer. (Applåder)

anf.97 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Jag vet inte hur utbrett det problemet är, men det förekommer säkert, säkert i alldeles för hög utsträckning. Det är naturligtvis oerhört problematiskt att det är på det sättet. Men eftersom tvåårsregeln finns i dag är det rimligen en majoritet av personerna i den här församlingen som också är inhumana och hemska, enligt Jonas Sjöstedt, och att det är Jonas Sjöstedt som sticker ut. Att vi har den här regeln kan bero på att det någonstans kan bli konsekvenser om man tar bort den. Vilka blir konsekvenserna av att ta bort en sådan här regel, Jonas Sjöstedt? Det har säkert Jonas Sjöstedt tänkt på, men han kanske inte bryr sig så mycket om de konsekvenserna. Vilka konsekvenser kan det få för den reglerade invandringen? Jag menar att det kan bli oerhörda konsekvenser, om vi väljer att ta bort en sådan regel. Därför är det rimligt att den finns kvar. Sedan ska naturligtvis brottslingar straffas i Sverige. Det är fullständigt orimligt att så inte sker. Vad jag vet vill Vänsterpartiet inte skärpa straffen, till exempel. Man vill väl över huvud taget inte ha straff för grova brottslingar. Men det tycker vi att man ska ha.

anf.98 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Om Jimmie Åkesson verkligen var intresserad av att straffa grova brottslingar skulle han känna till att detta är ett allvarligt problem. Prata med landets kvinnojourer om vilka som kommer till dem, om vad de har varit utsatta för och hur rädda och slagna de har varit! Men du vet, jag tror inte att du bryr dig. Jag tror inte att du bryr dig om de här kvinnorna, eftersom det för dig - det visar du så tydligt i den här debatten - är viktigare att misstänkliggöra deras motiv för att komma till Sverige än att komma åt en brottsling och att skydda ett

brottsoffer. Jimmie Åkesson! Det säger en hel del om vad som skiljer oss åt. (Applåder)

anf.99 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Eftersom vi har en regel finns det väl ingen anledning att misstänkliggöra de motiv som dagens kvinnor har. Om man däremot tar bort den regeln kan det bli problematiskt. Det förstår Jonas Sjöstedt, även om han inte tar upp det i den här debatten. Man får inte begå brott. Det är i rimlighetens namn kriminellt att begå kriminella handlingar. Gör man det ska man naturligtvis straffas. För det har vi rättsvårdande myndigheter. Jag vill stärka deras resurser så att de får möjlighet att göra det i större utsträckning än tidigare. Vad jag vet har Vänsterpartiet inga sådana förslag, utan de riktar in sig på en sådan här fråga som jag tyvärr inte tror förändrar särskilt mycket för kvinnorna i denna grupp eller för andra människor som far illa i olika familjekonstellationer och familjeförhållanden. Det som vi måste göra är att stärka rättsväsendet så att vi kommer åt grova brottslingar som till exempel misshandlar sin livspartner. Det tycker jag är viktigt. (Applåder)

anf.100 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Jag tackar mina partiledarkolleger för den här debatten. Jag tycker att den ger en ganska bra bild av vad svensk politik handlar om just nu och var svensk politik står någonstans. Vi som kommer från de rödgröna partierna har talat om klimatutmaningen och vad Sverige måste göra. Vi har talat om hur vi ska få ned arbetslösheten. Jag har talat mycket om hur vi kan få fler trygga jobb och inte bara otrygga anställningar. Vi har berört utmaningarna i den svenska skolan och hur vi vill göra den bättre. Det har förts fram en rad idéer och initiativ. De har varit lite olika, men väldigt mycket har handlat om samma problem och utmaningar. Regeringens företrädare har också talat om oss. Ni har egentligen bara talat om oss. Jag har faktiskt suttit och väntat och undrat om det kommer ett enda nytt förslag om vad ni vill göra, och som ni inte redan gör, under de kommande åren. Men jag tror faktiskt inte att jag har prickat in något - inte ett enda. Ni har använt nästan all er tid till att tala om vad som händer när ni har förlorat valet. Det är nästan som att ni har tagit ut det i förskott. Vad händer när vi har förlorat valet? Så argumenterar en regering som är trött, som har slut på idéer och vars sista chans är att försöka gå i opposition mot sig själv. Man pratar inte om sin egen politik därför att det inte finns så mycket kvar. Man är ganska nöjd, och man är ganska färdig. Då talar man bara om motståndaren. På det sättet är detta en god ögonblicksbild av var svensk politik finns i dag. Göran Hägglund tog upp liknelsen med hästköttslasagnen och den stora hästköttsskandalen. Han frågade: Vilken sorts kött finns i den rödgröna lasagnen? Är det nötkött, eller kan det vara hästkött? Jag kommer osökt att tänka på någonting som hände i samband med denna lasagneskandalen. Den gjorde att man plötsligt runt om i Europa började ta prov för att få reda på vilket kött vi egentligen äter och som finns i vår mat. Man upptäckte allt möjligt konstigt. Det allra märkligaste i samband med denna skandal var när Islands livsmedelsverk testade en köttpaj. Den köttpajen innehöll inget kött alls. Det är nog Alliansens paj. Ert problem är att medan vi har någonting i vår paj eller i vår lasagne är det faktiskt helt tomt i Alliansens paj. Det finns så att säga ingenstans att gå och ingenting att komma med. Jag väljer hellre mellan olika sorters kött i en paj, eller ett vegetariskt alternativ, än en paj som inte innehåller någonting som man vet vad det är. Det är dessa val som vi står emellan. Vi kan inte vara nöjda. Vi måste våga förändra, förbättra och utveckla detta land till någonting mer och någonting bättre än vad det är i dag. Sverige är ett jättefint land på många sätt, och det är bra för de flesta människor som bor här. Men vi blir ett alltmer ojämlikt samhälle. Vi blir ett

samhälle som präglas av stor otrygghet för många människor. Om du får ett besked om att du blir arbetslös eller sjuk kan det få enorma konsekvenser för ditt liv, din trygghet och din framtid. Uppdelningen mellan dem som har och dem som inte har blir allt tydligare. På viktiga områden står vi stilla - när det gäller klimatet och när det gäller jämställdheten mellan män och kvinnor. Jag tror att det är därför som den politiska debatten i Sverige har förändrats så snabbt under den senaste tiden. Nej, vi vill inte bara ha en tävling om vem som är bäst på att sitta still i båten någonstans i den politiska mitten. Vi vill tala om det som är viktigt. Hur ska vi äntligen få en större jämställdhet mellan män och kvinnor? Hur ska vi få en levande landsbygd - den som ständigt utarmas? Hur ska vi göra någonting åt klimatfrågan? Det är dessa saker som valdebatten borde handla om. Det borde vara ett val om värderingar och ett val om vilket Sverige vi ska ha. (Applåder)

För mig börjar den debatten i dag på Malmö Centralstation. Där står de som kämpar för ett bättre Sverige, ett Sverige där oseriösa arbetsgivare inte ska kunna ge dig sparken för att det är lättare att ta tillbaka dig i morgon som timanställd. De gör någonting bra för hela det svenska samhället. Det normala på vår arbetsmarknad ska vara det trygga fasta jobbet. Visstidsanställningen ska vara det tillfälliga. Det ska vara undantaget. Man ska inte få sparka folk och ta in bemanningsföretag i stället. Det är det som är Reinfeldts Sverige - otryggheten som breder ut sig, där du alltid är ersättningsbar, och där du inte vågar säga ifrån mot chefen när han gör någonting som du inte gillar. Jag vill inte se ett sådant Sverige. Jag vill se ett Sverige där man har arbete men där man också har ett tryggt och bra arbete. För mig är det detta som valet handlar om. Det handlar också om hur vi ska organisera vår välfärd - skolan, äldreomsorgen och sjukvården. Vem är välfärden till för? Är den till för dem som smiter från skatt och stoppar pengarna i egen ficka, eller är den till för förskolebarnet, för den äldre eller för den som blir sjuk? Marknaden passar inte överallt. Marknaden skapar en ojämlik välfärd där det är upp till dig att välja rätt skola och där det inte är ett gemensamt ansvar att alla barn ska gå i en bra skola. För mig handlar valet om sådant, alltså det som håller ihop ett samhälle och som gör att vi är jämlika och kan skapa ett bättre samhälle. Vid detta val har Socialdemokraterna och Miljöpartiet ett val för sig. Som det ser ut i dag kan de välja att regera antingen höger ut eller vänster ut. Det gör skillnad. När vi säger: trygga jobb, säger Folkpartiet: inskränk strejkrätten. När vi säger: använd resurserna i välfärden till barnen och till de äldre, säger de borgerliga partierna: brassa på med privatiseringarna, och låt riskkapitalbolagen dra i väg med pengarna. Det är skillnad mellan om man regerar vänster ut eller höger ut efter valet i september. Vänsterpartiet är i detta val inte bara det tydligaste idépartiet när det gäller vilket land vi vill leva i. Vi är också det tydligaste partiet när det gäller att vi vill ha en regering fri från borgerliga ministrar. (Applåder)

Vi är i dag den enda politiska kraft som säger att den nya regeringen i september inte ska innehålla några rester av Alliansen - inga rester av den isländska köttpajen i den nya regeringen. Det ska vara en rödgrön regering därför att vi vet att det är en sådan regering som kan lösa problemen, inte bara med välfärden, inte bara med arbetsrätten utan också med de andra stora utmaningarna. Det gäller till exempel jämställdheten, så att vi äntligen kan få en ekonomisk politik som väger in jämställdheten i varje beslut. En sådan politik skulle sänka skatten för de pensionärer som har lägst pension, och de flesta av dem är kvinnor. Men den skulle inte sänka skatten för storbankerna med miljarder som den här regeringen har gjort. En sådan regering skulle ändra våldtäktslagstiftningen, så att den inte är så svag som den är i dag och så att den inte lämnar så många tjejer och kvinnor i sticket som den faktiskt gör i dag. En sådan regering skulle ta jämställdheten

på allvar. Vänsterpartiet är också det parti av alla partier i Sveriges riksdag som föreslår de största klimatinvesteringarna, inte bara på järnvägen och inte bara för att renovera de slitna bostadsområdena utan faktiskt för att bygga om Sverige i grunden för att vi ska klara den stora klimatutmaningen. Då är det lite skillnad mellan att regera tillsammans med någon som tar klimatfrågan på allvar och vill investera för att minska utsläppen och därmed skapa de nya jobben och att göra det med dem som är trötta, nöjda och inte riktigt ser problemet. Därför har vi en alldeles särskild roll i den här valrörelsen. Vi är inte bara garanten för trygga anställningsförhållanden och för en välfärd fri från privata vinster - vi är garanten för en regering fri från borgerliga ministrar. (Applåder)

anf.101 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Den svenska vänsterledaren har nu deklarerat att det farligaste med de partier som finns i Alliansen är att de inte vill någonting. Det farligaste med oss är alltså att vi är ofarliga - vi föreslår ingenting. Så har det inte alltid låtit, utan det har alltid hetat att vi i grunden vill riva ned samhället och förstöra allting. Så låter det inte nu. Det är dock inte ett korrekt återgivande av det anförande jag höll eftersom jag påpekade flera förslag vi vill se under nästa mandatperiod för hur jobben ska kunna komma fler till del. Jag nämnde funktionshindrade, och jag nämnde människor som kommer från andra länder. Det är ett tag sedan jag talade, men det var trots allt det jag talade om. Jag talade om förslag jag vill se när det gäller förbättringar i svensk skola. Det handlar om tidigare skolstart och mer matematikundervisning, för att bara nämna några av de förslag jag framförde. Jag lovar inte allt till alla, av det enkla skälet att jag tror att vi har en period framför oss då vi måste ha ordning i svensk ekonomi. Jag tycker att det är viktigt att vara ansvarsfull inför väljarna. När Jonas Sjöstedt säger att han ska ha en regering kliniskt fri från alliansföreträdare blir det också en regering kliniskt fri från dem som tar ansvar för ekonomin, förstår företagen och ser till att jobben blir fler. Det är alltså den framtid som väntar Sverige. Den stora gåtan för mig är hur man ska betrakta Vänsterpartiet. Det är samma sak som med Miljöpartiet, nämligen att det finns en ohyggligt lång lista över saker man verkligen tänker förändra Sverige med. Jag kan tyvärr inte räkna upp allt, men man ska till exempel anställa otroligt många fler i offentlig sektor och ta bort gränserna för sjukersättning. Man ska ta bort gränserna för sjukersättningen, och man ska höja nivåerna samt ha helt andra bedömningsgrunder. Fler ska få a-kassa; den ska både höjas och ges till många fler. Man ska ha lagstiftad rätt till heltid, och samtidigt ska arbetstiden förkortas. Staten ska bekosta bostäder, och kollektivtrafik ska vara gratis. Det är enprocentmål för kultursektorn, och miljonprogrammen ska rustas upp. Det finns inget slut på listan. Det är en löftesretorik av allt till alla. Sedan frågar vi Miljöpartiet, som har ungefär samma resonemang: Okej, men hur påverkar era förslag svenska folket? Då säger de: Det blir en klimathundring. Det betyder att man förminskar varje effekt inför befolkningen. Därför blir min fråga till Jonas Sjöstedt: Hur är din beskrivning av förminskningen av hur detta ska påverka svenska folket?

anf.102 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Jag tror att det här kommer att påverka svenska folket ganska mycket. Jag tror att vi kommer att få fler arbetstillfällen, och vi kommer att få en bättre välfärd. Vi kommer äntligen att sätta fart på bostadsbyggandet för att bygga bort bostadsbristen, och vi kommer att renovera gamla slitna förorter. Vi kommer att ta tillbaka privatiseringarna i välfärden och i stället skapa en välfärd att lita på, med inflytande för personal och brukare med valmöjligheter för dem som vill välja någonting annat - men utan att vinstintresset utarmar det. Jag skulle vilja att vi verkligen blev föregångare på

jämställdhetsområdet och klimatområdet. Ja, vi vill förändra Sverige. Vi är garanten för att förändra Sverige på det sättet. Det är något helt annat än de korta små saker du nämnde att ni ändå vill göra, för vi är inte nöjda med hur det faktiskt ser ut i dag. Det är det som skiljer oss åt, och historiskt har det alltid varit så - Vänstern har drivit på med de nya idéerna, alltså med tankarna om välfärdsstaten, arbetsrätten, jämställdheten och vad det nu är. Sedan har ni kommit efter. Nu står ni här och har egentligen inte speciellt mycket med att komma med. Det är därför vi behöver en annan regering i Sverige och en regering som faktiskt vågar förändra saker. Vi kommer dock aldrig att riskera Sveriges ekonomi. Vi kommer alltid att ta hänsyn till att förslagen ska finansieras till varje krona. Grunden för vänsterpolitik är stabila statsfinanser och en god ekonomi. Jag vill bara påminna dig, Fredrik Reinfeldt, om att det jämfört med den tid då vi hade ansvar för Sveriges budget inte bara är högre arbetslöshet utan även sämre budgetsaldo och sämre ekonomi i dag. För mig är det viktigt att vi ska klara både och. Det kräver till exempel att de som tjänar riktigt mycket, som du och jag, får betala lite mer i skatt medan de flesta löntagare inte behöver göra det. Vi tror nämligen att jämlikhet är någonting bra. Vi tror att jämlika samhällen mår bättre än ojämlika och orättvisa samhällen. Där skiljer vi oss åt. (Applåder)

anf.103 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Jag tror att det är viktigt att inför svenska folket vara tydlig med att vi inte ser år framför oss då vi kan spendera allt till alla. Jag tänker fortsätta vara en ansvarsfull politiker och inte drabbas av valfeber. Vi tänker dock förbereda kloka förslag för att barn ska lära sig mer i skolan och för att jobben ska bli fler, och vi kommer att fortsätta detta enträgna arbete. Vi kommer att berätta före valet vad vi vill göra med denna ansvarsfulla politik. Om nu Jonas Sjöstedt tror att de här stora förändringarna är något svenska folket längtar efter - förändringar som ska påverka Sverige i alla delar och ställa det svenska samhället på ända - och om Miljöpartiet nu har samma uppfattning, kan ni då inte kalla till en presskonferens och berätta detta för svenska folket? Berätta om den stora förändringen ni ska genomföra, om vad den är och hur den påverkar människor i deras vardag! I stället är det ju en tystnadens samarbete vi ser breda ut sig, där hela idén är att ingen ska ta er på riktigt stort allvar. Ingen ska gå igenom era listor, och ingen ska berätta vad ni föreslår. Framför allt ska ingen ens tro att det kommer att ske i verkligheten. Ni samarbetar med ett stort parti som inte vill ha med er att göra och som har som idé att inte ge några besked i några frågor. Svenska folket har inte en aning om vad som väntar dem, Jonas Sjöstedt.

anf.104 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Det finns en ironi i att Fredrik Reinfeldt säger att man inte vet vad som kommer med vår politik när vi har precis haft en hel debatt då vi har talat om vår politik. Också ni har talat om vår politik i stället för att tala om er egen, eftersom ni knappt har någon att komma med. Det är så det ser ut inför valet 2014. Ja, det finns skillnader mellan vår politik. Vi ser dock problemen. Det är inte bra nog med klimatpolitiken. Välfärden är inte bra nog. Skolan har stora problem, och för många unga går arbetslösa. Vi kan göra mycket mer, och vi ser problemen. Vi har många gemensamma lösningar. Det faktum att vi är tre skilda partier innebär också att väljarna har makten att lägga tyngdpunkten där de vill. Lägger man rösten på Vänsterpartiet lägger man tyngdpunkten på det parti som är tydligt med att vi inte vill ha borgerliga partier i regeringsställning. Vi vill ha trygga jobb, och vi vill ha en välfärd fri från privata vinstintressen. (Applåder)

anf.105 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Jonas Sjöstedt sade att Socialdemokraterna har ett val om de rödgröna får majoritet, nämligen att regera åt antingen höger eller vänster. Jag antar att "höger" betyder jag eller Annie Lööf - eller kanske Göran Hägglund, vad vet jag? Kanske skulle Fredrik Reinfeldt ingå. Göran Hägglund såg lite frestad ut en stund när han hörde att Sjöstedt skulle vara med, men sedan ångrade han sig. Sanningen är att jag kan lugna Jonas Sjöstedt. Du får ha Socialdemokraterna för dig själv. Du behöver inte vara orolig; ingen av oss kommer att sätta sig i en regering med de rödgröna om det skulle bli ett sådant flertal. Jag kommer att göra allt jag kan för att det ska undvikas, men om svenska folket röstar så får Vänsterpartiet vara med och styra. Jag lovar. Ni får vara med. Ett besked har vi fått, inte bara här i dag utan framför allt de senaste dagarna, och det är att Vänsterpartiet tycker att man inte ska ha läxor i skolan. Jag håller alltså med; ni ger en del besked som är viktiga. Det är ingen liten fråga, utan det handlar om hur skolan ska arbeta och om våra undervisningsresultat i Sverige. Det handlar om att kunskapsresultaten har sjunkit under 20 års tid i svensk skola. Jag tror att en av de åtgärder som måste vidtas för att lyfta resultaten är att elever behöver anstränga sig mer. Det är inte den enda åtgärden - vi behöver en bättre lärarutbildning, mer resurser och allt möjligt - men elever måste anstränga sig mer, och det måste vi våga säga. Jag fattar ju att skolungdomar som intervjuas säger: Läxfritt? Jippie, då kan jag göra annat! Vi vuxna har dock ett lite större ansvar, och vi måste våga säga detta. Då säger Vänsterpartiets ledande skolpolitiker - jag hade en debatt häromdagen - att det inte är läxor ni är emot. Läxorna ska dock få göras i skolan, så det är hemläxor ni är emot. Det är alltså något försök till nyspråk - jag trodde liksom att läxa var samma sak som hemläxa. Annars kallar vi det lektioner. Men berätta gärna varför ni vill stoppa hemläxor i den svenska skolan, Jonas Sjöstedt.

anf.106 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Det är en gammal sanning, inte minst i den politiska debatten, att man kan missförstå allt bara man anstränger sig lite. Jan Björklund brukar vara duktig på att anstränga sig på det här området. Vad är det man har föreslagit i Hallstahammars kommun, som styrs av Socialdemokraterna och Vänsterpartiet? Jo, det är att alla barn ska få hjälp med sina hemuppgifter i skolan. De ska kunna gå till ett rum där det finns en lärare som hjälper dem. Jag hörde en av de elever som uttalade sig på tv säga: Det här är så bra, för ibland arbetar min mamma kväll och då kan hon inte hjälpa mig. Då kan min skolkamrat få hjälp med sina läxor, men jag kan inte få det. Därför vore det så bra om jag också fick den hjälpen. Det är precis det här det handlar om, nämligen att ge barn och ungdomar samma chans och samma möjligheter. Alla barn har rätt att få hjälp med den uppgift de har fått till nästa lektion. Man ska kunna göra hela skoldagen i skolan om man vill det. Om man sedan ger uppgifter eller inte till nästa lektion, eller hemuppgifter, är naturligtvis upp till skolan att bestämma. Men tanken att alla barn ska få den här hjälpen är en väldigt fin tanke. Det är ju så vi hjälper de barn som har störst behov, och det är det som vi står för. Vad är det ni står för? Jo, ni står för att den som har råd, och man måste tjäna ganska bra, ska få RUT-bidrag om man tar hem någon, som inte ens behöver vara en utbildad pedagog, som kan hjälpa just mitt barn. Det är ineffektivt, det hjälper mycket färre, det är orättvist, och det är en hårdare sortering i skolan. Jag tycker att det här är en så tydlig bild av att vi vill olika saker. Vi vill ha en skola som hjälper alla, och allra mest dem som verkligen behöver det. Ni verkar inte tycka att det är ett mål. (Applåder)

anf.107 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Jonas Sjöstedt försöker nu vrida sig ur det här förslaget, beslutet och synpunkterna från Vänsterpartiet som har åskådliggjorts

de senaste dagarna. Läxfritt Hallstahammar är rubriken på Vänsterpartiets förslag. Jag håller med om att man ska ha stödmöjligheter i skolan, också för att göra hemuppgifter. Man kan gå dit och få hjälp med olika saker och med hemuppgifter. Men det där är ett läxfritt Hallstahammar, Jonas Sjöstedt, och er skolpolitiska talesman sade att det betyder att man inte ska ha hemläxor längre. Och det är en väldigt stor skillnad. Jag säger att vi behöver ha mer hemläxor i Sverige. Sedan håller jag med om - och vi föreslår från regeringens sida 400 miljoner, mycket mer pengar än vad Vänsterpartiet någonsin har föreslagit - att vi ska ge statsbidrag till kommunerna för läxhjälp och extra stödundervisning för elever som behöver det. Men grunden för detta är att det ges hemläxor. Elever kommer att behöva arbeta mer i framtiden, inte mindre. Jonas Sjöstedt hänvisar till elever i en skola som tyckte att ert förslag var toppen. Det förstår jag också, och jag kanske till och med själv hade tyckt när jag gick i skolan: Vad bra att slippa hemläxor. Då kan jag göra annat än ett skolarbete som är trist. Men vi måste våga stå för, Jonas Sjöstedt, att skolarbete är viktigt, och vi måste våga säga det till våra unga, både du och jag.

anf.108 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Hade jag haft de resultat av min skolpolitik som Jan Björklund har haft skulle jag ha haft lite större ödmjukhet i debatten om den svenska skolan. Vi har ju ett fall i skolresultat och en ökande ojämlikhet som är katastrofal. Jag lyssnade på vad man sade i Hallstahammar. Och det man sade var att alla barn skulle få hjälp med sina hemuppgifter och ha möjlighet att göra dem i skolan med den här hjälpen. Du försöker förvränga det till någonting annat. Jag tycker att du ska välkomna att kommunpolitiker runt om i Sverige vill ta ansvar för att alla barn ska få den hjälp med hemuppgifter som de behöver. Det är verkligen att stötta barnen och ungdomarna så att alla ska kunna få samma chans. Men Jan Björklund missar sällan möjligheten att ta en enkel partipolitisk poäng, även om det han säger inte stämmer helt med sanningen. (Applåder)

anf.109 Annie Lööf (C):

Herr talman! Över 160 000 barn och 33 000 medarbetare går varje dag till en helt vanlig skola, inte kommunal men snarlik på nästan alla sätt. Det är elever och medarbetare som aktivt har sökt sig till skolor för att de kanske erbjuder en annan pedagogisk inriktning eller för att just den utbildningen inte finns på hemorten. Nio av tio företag är små företag med en eller två skolor, fjärran från en multinationell skatteplanerande skolkoncern. Nio av tio är små. Häromdagen gav Jonas Sjöstedt sitt tydliga besked till alla dessa människor, till entreprenörer som Maria på Skolhoppet eller Anita på Glada Hudikgymnasiet och alla deras elever. Han sade så här: Mitt marknadsråd är att lämna sektorn. Att vara politiker innebär ett enormt ansvar, och jag är inte riktigt säker på att Jonas Sjöstedt inser vidden av ett sådant uttalande från en ledande politiker. Hur tror Jonas Sjöstedt att det känns för tusentals entreprenörer, eldsjälar, medarbetare och elever när Vänsterpartiet, och Miljöpartiet för den delen, underkänner deras val, krossar deras framtidsdrömmar, grusar deras investeringar och drar undan mattan för elevernas utbildning och pedagogernas försörjning? På vilket sätt blir världen bättre när skolor av hög kvalitet - nio av tio är små - får lägga ned?

anf.110 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Vad har vinstjakten inneburit för den svenska skolan? Bland annat att vi fått en koncentration där riskkapitalägda Academedia dominerar och köper upp alltmer. Jag vet att Annie Lööf helst talar om de små, men det är riskkapitalbolagen som tar över. Vad kännetecknar skolorna som drivs av vinstmaximering och girighet i kontrast till dem som har ett långsiktigt perspektiv? Jo, det är lägre

lärartäthet. Det är så man tjänar pengarna. Det är pedagogerna som kostar. Det är så man gör vinst på att ha färre lärare och färre speciallärare. Där är skillnaden särskilt stor. Vem betalar priset? Jo, det gör alla de elever som inte får den hjälp som de förtjänar, alla de som skulle ha behövt någon som satte sig ned bredvid dem och sade: Jag hjälper dig med det här. Vi fixar det tillsammans. Det är de som inte får det på grund av den här vinstjakten, och det är de elever som går i en skola som går i konkurs. Är man från Småland och känner till JB-gymnasiet vet man ju hur det kan gå när en skola går i konkurs, när man blåser både elever och skattebetalare i grunden, därför att girigheten kom före omtanken. Då får vi en betygsinflation där det är viktigare med reklam för skolan än att berätta för eleven: Du har ett problem här, så du måste läsa på bättre. Då får man fokus på något annat än lärandet. Vad säger vi då till dem som har en skola som är privat? Jo, vi säger: Om ni är där för utbildningens och elevernas skull är ni välkomna att ombilda ert bolag till ett SVB-bolag och fortsätta. Men om ni är där bara för att tjäna pengar på barnen och sedan dra er ur, då är det dags att planera för en exit och tänka på refrängen, därför att vi tänker sätta elevernas behov före vinstintresset. Vi kommer att sätta omtanken före girigheten. (Applåder)

anf.111 Annie Lööf (C):

Herr talman! Som vanligt väljer Jonas Sjöstedt att trycka på repeatknappen och prata vinster och riskkapital. Han väljer att se världen genom väldigt skitiga glasögon, och då missar man lätt helheten. Som jag sade i inledningen är nio av tio aktörer små. Många av de här entreprenörerna har belånat hus och hem för att lyckas med sin vision om en bättre skola. Maria, Krister, Anita, Magnus, Lillemor och Jörgen sade själva oroat i Aftonbladet för några veckor sedan: Det lilla överskott vi eventuellt kan åstadkomma behöver vi få bestämma över själva för att kunna vara långsiktiga och få tillbaka det vi satsat av egna pengar. På skolor med duktiga elever och lärare kommer både Vänsterpartiet och Miljöpartiet att tvinga dessa att sätta upp denna lapp: Stängt på grund av ideologi. Jonas Sjöstedt! På vilket sätt blir världen bättre med färre skolor av hög kvalitet som får stänga ned? (Applåder)

anf.112 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Eleverna på Karlstads idrottsgymnasium kom till skolan på morgonen, fick ett besked om att de skulle samlas i samlingssalen där de fick beskedet: Ni kan gå hem nu, därför att er skola har gått i konkurs. Sedan fick kommunen ta hand om dem. Ta din lapp, åk till Karlstads idrottsgymnasium och sätt upp den på dörren! Det är så ert system fungerar i dag. (Applåder) Vi har en skola som blir alltmer ojämlik där det handlar om vilken skola man går i om man ska få en bra start i livet. Det tvingar oss som föräldrar att tänka så här: Hur ska jag välja rätt skola för mitt barn? Jag vill ha ett samhälle där vi gemensamt ser till att alla barn börjar i en bra skola. Inget barn ska börja i en dålig skola. Inget barn ska börja i en skola som går i konkurs. Därför ska omtanken, inte girigheten, styra välfärden. (Applåder)

anf.113 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! I mitt anförande vädjade jag om en sjyst valrörelse. Jag riktade mig till hela församlingen och till samtliga partiledare, för jag tycker att det är viktigt i allmänhet. Men vill rikta mig specifikt till Vänsterpartiets ledare, därför att det finns en undervegetation i Vänsterpartiet som jag tycker är ganska obehaglig. Jag har själv mött den vid olika tillfällen, senast under våren när jag försökte bedriva valkampanj runt om i landet. Jag stötte då på allehanda motdemonstrationer, människor som uppträdde, som jag sade, oerhört aggressivt, förde oväsen och på olika sätt försökte störa ut möten, så att jag eller

andra politiker med min uppfattning inte skulle få möjlighet att tala till folket på det sätt som är rimligt att kunna göra inför ett val. Några exempel: I Göteborg försökte jag hålla ett valmöte. Där hade Ung Vänster organiserat en motdemonstration som gjorde det helt omöjligt att genomföra mötet. Denna protest, motdemonstration eller aktion hyllades av en partistyrelseledamot i Vänsterpartiet som skrev så här på sin Facebook: Protesten - motdemonstrationen, aktionen - hyllades av en partistyrelseledamot i Vänsterpartiet, som skrev så här på Facebook: "Jag ser på GTs livesändning att ni jagat bort Jimmie nu. Heja heja, ni är bäst!" Min fråga till Jonas Sjöstedt är: Kan man rimligen sitta i Vänsterpartiets partistyrelse och hysa den typen av uppfattningar? I Karlstad såg vi en av de högsta riksdagskandidaterna för Vänsterpartiet - möjligen den allra högsta, jag låter det vara osagt - elda på motdemonstranterna som kastade ägg och förde allmänt oväsen. Kan man kandidera till riksdagen för Vänsterpartiet och samtidigt elda på den här typen av motdemonstranter, vars agerande får till följd att politiska möten inte kan genomföras? Ett tredje exempel gäller en av Vänsterpartiets högsta EU-kandidater, som vid två tillfällen under valveckan fördes bort av polis för att han stört sverigedemokratiska valmöten. Kan man kandidera för Vänsterpartiet och störa valmöten på det sättet?

anf.114 Jonas Sjöstedt (V):
Herr talman! För Vänsterpartiet är yttrandefriheten och mötesfriheten absoluta. Det innebär att du, Jimmie Åkesson, har rätt att hålla dina valmöten. Ingen har rätt att på något sätt förhindra dig att hålla dem. Men det innebär också att den som vill demonstrera mot rasism har rätt att göra det. Man har rätt att synas, höras och manifestera vad man tycker, men inte på ett sätt som förhindrar dig att genomföra ditt valmöte. Mötesfriheten och yttrandefriheten gäller bägge inblandade parter. I Karlstad sade polisen att det hade varit fullt möjligt att genomföra mötet om man från er sida hade velat göra det. Det här har vi varit alldeles kristallklara med. Jag tror att du känner till detta, Jimmie Åkesson. Vänsterpartister springer inte omkring med järnrör. (Applåder)

anf.115 Jimmie Åkesson (SD):
Herr talman! Jag vet inte hur jag ska tolka detta. Jag ställde tre konkreta frågor. Den första gällde att en av Jonas Sjöstedts kolleger i Vänsterpartiets partistyrelse tyckte att det var bra att man jagade bort en folkvald politiker från ett torg. Den andra gällde en riksdagskandidat som eldade på en folkmassa och uppmanade den att låta ännu högre, så att mitt tal inte skulle höras. Man störde ut en tillståndsgiven manifestation, vilket är ett brott mot nuvarande lagstiftning. Den tredje frågan gällde en av Vänsterpartiets toppkandidater till Europaparlamentet. Denne fördes vid två tillfällen under valveckan bort av polisen för att ha stört våra valmöten. Kan man göra så här och samtidigt företräda Vänsterpartiet? Det är väldigt enkelt att svara ja eller nej på den frågan.

anf.116 Jonas Sjöstedt (V):
Herr talman! Jag har varit väldigt tydlig, och det var jag även för en minut sedan. Man har rätt att synas och höras när man demonstrerar mot rasism, men man har inte rätt att förhindra någon annan att hålla ett valmöte. Det har jag tyckt hela tiden, och jag kommer att fortsätta tycka det. Det är det som är Vänsterpartiets politik. Vi är inte ett parti som springer omkring med järnrör. (Applåder)

anf.117 Göran Hägglund (KD):
Herr talman! En av de senaste årens snabbast växande sektorer i Sverige är hemservice genom RUT-avdrag. På några år har vi gått från en situation där det existerade en ganska stor svart arbetsmarknad, med

otrygga jobb för människor som ibland utnyttjades på ett alldeles förfärligt sätt, till en situation där 16 000 arbeten kommit till. Fler människor har fått ett jobb att gå till, och det är arbeten med sjysta villkor. Svartarbetet har trängts tillbaka. För många barnfamiljer innebär det här en större möjlighet att leva sitt liv på det sätt de vill. För många äldre har det inneburit en möjlighet att bo kvar i sitt hus eller sin lägenhet längre genom att de har kunnat köpa städning, fönsterputs, gräsklippning eller vad det nu kan vara. Socialdemokraterna sopar till - om uttrycket tillåts - den här sektorn genom att reducera avdraget, men vill behålla ROT-avdraget på oförändrad nivå. Vänsterpartiet vill göra rent hus och säger att det där med RUT-avdrag är dåligt och ska tas bort. Detta kostar 16 000 jobb. Det förändrar situationen för barnfamiljer och äldre, som gärna vill köpa de här tjänsterna för att få sin tillvaro att gå ihop. Det gynnar en svart sektor som de flesta av oss inte vill ska växa i styrka. Min fråga till Jonas Sjöstedt blir helt enkelt: Varför brinner ni av iver att förstöra ett populärt system som underlättar tillvaron för många människor och ger 16 000 arbetstillfällen? (Applåder)

anf.118 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Man får gärna anlita och betala någon som kommer hem till en och hjälper till med att städa, ta hand om ens barn, putsa matsilvret eller vad man nu vill ha gjort. Det står var och en fritt. Jag har ingen som helst moralisk aspekt på att man gör det. Det är fritt fram. Men man kan inte räkna med att någon annan betalar. Jag kan inte räkna med att du ska betala åt mig, Göran Hägglund, när jag tar hem någon som gör jobbet om jag inte vill städa hemma själv. Jag får betala det själv med mina egna pengar. Det är där det skiljer sig. Vilken har då effekten blivit av RUT-bidraget? Göran Hägglund säger att de svarta jobben är borta. Det stämmer inte. Tvärtom finns det tydliga både forskningsresultat och tecken som visar att den svarta och den vita sektorn växer ihop och att det finns betydande problem med svart arbete inom RUT-bidragssektorn. Därmed underkänner jag det argumentet. Fördelningspolitiskt är det här ytterst tveksamt. Var använder man RUT-bidraget mest? Jo, det gör man till exempel i de kranskommuner till Stockholm där de verkliga höginkomsttagarna bor. Det gör man inte i Degerfors eller Sorsele, utan det gör man där de allra rikaste finns. Det är de som vinner på detta. Men i Degerfors och Sorsele får man betala för att de här personerna ska ha hjälp i sitt hem på det här sättet. Jag tycker att det är en bakvänd fördelningspolitik att göra så. Inte heller är det gratis. Om man använde de här pengarna till att bättra på hemtjänsten - och gudarna ska veta att det behövs på många ställen i Sverige - och sänkte hemtjänsttaxan till 100 kronor, då skulle fler kunna använda hemtjänsten. Fler med lägre inkomster skulle kunna göra det, och väldigt många fler skulle kunna få ett riktigt bra arbete med kollektivavtal och heltid på ett sätt som fördelar servicen på ett rättvist sätt. (Applåder)

anf.119 Göran Hägglund (KD):

Herr talman! Jag har ändå lite svårt att frigöra mig från att det finns andra tankar bakom avskaffandet än de som Jonas Sjöstedt här framför. När arbetet påbörjades för att införa RUT-avdraget sade Konjunkturinstitutet att det skulle komma att vara självfinansierat om man kom upp till 10 000 anställda på området. Nu är det 16 000 personer som jobbar där. Det här är en sak som förändrar tillvaron för en sektor som växer fram, ger människor jobb och underlättar för andra människor att få tillvaron att gå ihop. Hur är det med ROT, Jonas Sjöstedt? Gäller samma argument där? Borde ROT-sektorn och möjligheterna till avdrag avskaffas? Det är huvudsakligen män som jobbar där. Jag tycker att det är rimligt med tanke på de - för att använda en teknisk term - skattekilar som vi har i Sverige att vi underlättar för människor att köpa tjänster, för det förbättrar tillvaron

för dem som får jobb och för de människor som köper tjänsterna. (Applåder)

anf.120 Jonas Sjöstedt (V):
Herr talman! Det är inte så att alla städfirmor skulle försvinna om man inte hade ett RUT-bidrag. En hel del av dem skulle finnas kvar. Vi lever i ett samhälle som präglas av ökade klasskillnader och inkomstskillnader. En effekt av det är att människor har råd med sådant i större utsträckning. Men det finns ingen anledning till att pensionären som du har gett högre skatt ska vara med och finansiera städning i Danderyd hemma hos den som tjänar miljoner, Göran Hägglund. Det är en helt bakvänd fördelningspolitik. Vad säger vi då om ROT? Vi vill sänka taket för ROT, men behålla systemet ett par år. Sedan räknar vi med att vi har fått fart på bostadsbyggandet i det här landet. Det är det som ni har misslyckats med. Ni har bara utrett saker, så mycket att ni skulle kunna bygga ett litet hus av alla utredningar ni gjort under Attefall. Vi kommer att ha fått sådan fart på bostadsbyggandet i Sverige att vi kommer att behöva varenda byggnadsarbetare som finns för att bygga bort bostadsbristen, och det tycker vi är viktigare. (Applåder)

anf.121 Göran Hägglund (KD):
Herr talman! Det har fallit på min lott att summera och runda av mandatperiodens sista partiledardebatt. Jag tackar för det förtroendet. Sverige går till val om mindre än tre månader. Ibland hör man människor säga att det inte spelar någon roll hur man röstar, men det gör det förstås. Det spelar en roll, och det kommande valet är ett verkligt viktigt vägval. Det är utan tvekan mycket som står på spel. En del av de frågorna har belysts under debatten tidigare i dag. Det handlar om energipolitiken, trygg försörjning eller ett gigantiskt experiment som äventyrar välstånd och välfärd. Arbete är grunden för välfärd och välstånd. Ändå kommer alliansregeringens arbetslinje att ställas mot en ledighets- och arbetsförkortningslinje i valrörelsen. Valet avgör om den lilla valfrihet som finns inom barnomsorgen ska finnas kvar eller om den socialistiska standardiseringspolitiken över människors livsval ska segra.

Herr talman! Det har gått så långt att valet till riksdagen om fördelningen av föräldraförsäkringen ska voteras och kvoteras av riksdagens kammare eller avgöras av människor själva. Ett annat vägval handlar om skatter. Alliansregeringen har fört en politik som har gett enskilda och alla familjer mer pengar i hushållskassan. Samtidigt har det genererat stora ökningar av skatteintäkter till välfärden genom att fler kommer i arbete. Vänstersidan planerar att dramatiskt höja skattesatserna och kommer på det viset, om de får chansen, att minska tillgången till arbete. Försvaret har berörts. Det stundande valet avgör om vi ska ta hänsyn till att omvärlden har förändrats eller om försvaret ska genomgå en kraftig nedrustning. Svenska folkets val av valsedlar avgör också om det som vi alldeles nyss diskuterade här, om hemservicebranschen ska pressas tillbaka, kanske avvecklas, eller om den ska få möjlighet att växa vidare till nytta för barnfamiljer, äldre och alla dem som har fått jobb i den sektorn. Valet avgör om skola, vård och omsorg ska bli offentliga monopol eller om makten ska ligga hos medborgarna att välja mellan olika aktörer. Sverige kommer inte att fortsätta att vara som det är vid ett eventuellt regeringsskifte. Man kan inte tro att man får Alliansens trygga ekonomiska politik, den valfrihet vi har infört, växande resurser till välfärden och sedan bara lägga till oppositionens ofinansierade förslag. Att välja oppositionen är som jag ser det, herr talman, ett spel med mycket höga insatser. Herr talman! Jag vill varna väljarna för en vänstrigare vänster. Hittills under de tidigare perioderna när Socialdemokraterna har styrt har de försökt att balansera i en vänster-

mitten-position. Nu vill en försvagad socialdemokrati samarbeta med Miljöpartiet. Det är ett parti som sedan Maria Wetterstrands och Peter Erikssons dagar med full kraft dragit sig vänsterut och nu knappast kan skiljas från Vänsterpartiet. Vänsterpartiet vädrar morgonluft och blir alltmer ultimativt och mindre kompromissvilligt. Oppositionspartierna formulerar vart och ett för sig önskelistor som är betydligt längre än de som jultomten har att hantera i december månad. Men de partierna har inte ätit sin spenat, det vill säga förberett sig på ett sådant sätt att önskningarna kommer att kunna förverkligas. Jag tror att det finns tre alternativ om det skulle hända. Partierna har utgiftskrav som de bara till en tredjedel finansierar gemensamt. Vad händer om det är så? Vad händer med en sådan politik? Det första sättet är att familjer och företag kommer att drabbas av ännu större skattehöjningar än de som redan har aviserats och som är stora nog. Det andra alternativet är att en ny regering tvingas svika de löften som man vitt och brett delar ut till väljare och som väljarna kan tänkas ta på allvar och tro att de ska genomföras. Ett tredje alternativ är att svensk ekonomi kapsejsar. De som får betala det högsta priset är de med de minsta marginalerna. Detta är inte partier som har presenterat en trovärdig finansiering av sina förslag. Herr talman! När jag växte upp fanns det ett fenomen - åtminstone i Degerfors, och jag tror på många andra håll - inom framför allt föreningslivet. Det var en dagsresa med abonnerad buss till vilken man kunde anmäla sig och betala en mindre avgift. Det kallades för en resa mot okänt mål. I konceptet ingick att man inte visste var man skulle hamna. Det skulle bli en överraskning. Varför nämner jag det? Jo, därför att vänstersidans erbjudande är just en resa mot okänt mål. Ingen vet vart man är på väg, och ännu värre: Ingen vet riktigt vem det är som kommer att hålla i ratten. Är det Sjöstedt? Är det Fridolin? Eller är det Damberg och Löfven som ska bestämma? En sådan resa i politikens värld skulle jag vilja avråda från, herr talman.

Herr talman! Politik måste hänga ihop. Politik kan inte vara ett antal post-it-lappar där man bara anger önskemål, utan det måste hänga ihop. Det måste finnas en stabil grund för att det ska fungera. Vänstersidans utgiftskarneval är inte förenlig med den ansvarsfullhet som krävs för att Sverige ska ha en fortsatt positiv ekonomisk utveckling med nya jobb, större skatteintäkter och förstärkt välfärd. Man har massor av idéer om vad man ska göra men inte finansiering. Det handlar om massanställningar inom offentlig sektor, att höja bidrag och ersättningar, att betala människor för friår och arbetstidsförkortningar, att lägga ned en betydande del av vår energiproduktionskapacitet och att slå mot hemservicesektorn. Det är i varierande grad begränsningar av möjligheterna för medborgarna att själva välja utförare inom skolan, vården och omsorgen. Listan över oppositionspartiernas önskningar är oändligt lång. Det finns en uppenbar risk att det enda löftet man klarar av att infria är Miljöpartiets löfte om nolltillväxt. (Applåder)

Herr talman! Jag har tidigare under debatten försökt att illustrera tillväxtens betydelse. Det spelar roll hur det går för ett lands ekonomi inte bara för att vi ska kunna skapa löneökningar för oss som löntagare utan också för ökande skatteintäkter för att kunna finansiera de utmaningar vi har inom offentligt finansierad verksamhet. Det hänger ihop och är väldigt viktigt. Jag tror inte att den politik som siktar på att inte ha tillväxt skulle vara någon försäkring om en bättre miljö, en bättre välfärd och en bättre tillvaro, snarare tvärtom, skulle jag säga. Min slutsats är, som jag har sagt tidigare, att utan tillväxt kommer det bara att finnas nedskärningar för riksdagen att fördela i kommande budgetarbete. Dit ska vi inte, herr talman. Det trygga och kloka alternativet är att rösta på Kristdemokraterna och allianspartierna, för Sverige behöver väldigt mycket mer. Det är ingalunda så, som man ibland har fått intrycket av från inläggen här, att vi på något sätt skulle

vara färdiga. Vi bedriver politik varje dag för att det ska komma till fler arbetstillfällen, för att välfärden ska kunna utvecklas och finnas där tryggt för mig när jag blir gammal, eller när jag blir sjuk, eller för de små när de börjar skolan. Jobbet fortgår. Det är ibland ett grått arbete, men likafullt ett viktigt arbete. Det som utmanar står för ett ganska stort äventyr. Det står väldigt mycket på spel för svenska folket i det kommande valet, herr talman. (Applåder) I detta anförande instämde Annelie Enochson (KD).

anf.122 Gustav Fridolin (MP):
Herr talman! Jag tackar socialministern. Hur ser Kristdemokraterna på att Ringhals i morgon startar en av sina reaktorer med kärnkraftsbränsle från ett av Putins företag i Ryssland?

anf.123 Göran Hägglund (KD):
Herr talman! Det är inte vi som på politisk väg bestämmer varifrån de företag som producerar el i Sverige köper sina insatsprodukter. Det är någonting som företagen bestämmer själva. Jag tror att det skulle vara olyckligt om vi i kammaren beslutade om sådana saker. Däremot är det viktigt att varje företag har framförhållning och tänker igenom att man fattar beslut som är grundade i det som är tryggt, säkert och långsiktigt bra för Sverige. Det finns uppgifter om att Sverige skulle köpa en liten, liten del från gruvor som finns i Ryssland. Här har företagen alla möjligheter att köpa från annat håll om de skulle komma fram till det. Men ansvaret för att besluta om inköpen ligger hos företagsledningarna.

anf.124 Gustav Fridolin (MP):
Herr talman! Vattenfall, som äger Ringhals, är alltså ett statlig bolag som regeringen styr över. De köper nu kärnkraftsbränsle från Rosatom. Jag visar här företagets hemsida, där de stolt visar upp kärnvapen som det paraderas med framför Kreml på Röda torget i Moskva. Även ett litet, litet kärnvapen är ett stort problem, Göran Hägglund. Därför kvarstår min fråga: Tycker Göran Hägglund och Kristdemokraterna att det är bra säkerhetspolitik och bra energipolitik för Sverige att vi köper bränsle till våra kärnkraftverk från ett företag som är djupt invecklat i Putins kärnvapenprogram? Jag ser bara två problem med ryskt kärnkraftsbränsle. Det ena är att det är kärnkraftsbränsle, och det andra är att det är ryskt.

anf.125 Göran Hägglund (KD):
Herr talman! Här försöker Gustav Fridolin på något sätt få mig att framstå som att jag skulle vara för kärnvapen. Det kan jag deklarera att jag inte är - så får vi det fört till protokollet för ordningens skull. Jag är inte heller för att vi här i riksdagen bestämmer om var inköpen ska göras. Den ordning som vi har är att de företag som vi äger, i den mån de är statliga, ska hanteras på ett sådant sätt att de själva avgör detta. Jag utgår ifrån att man gör det här på ett sätt som är tryggt, framtidsinriktat och bra för vårt land och för den verksamhet man är satt att sköta. (Applåder) Partiledardebatten var härmed avslutad.

Miljöpartiets valmanifest för riksdagsvalet 14 september 2014.

http://www.mp.se/politik/valmanifest2014

Valmanifestet publicerat den 12 juni 2014 i pdf-upplaga är 7,1 MB och är för stort att återges här.
Här en avskrift på 106 K (MPs rubriker kan inte kopieras)

“Dags för en varmare politik

Sverige är ett fantastiskt land. Här har många människor lyckats förverkliga sina drömmar. Vi har tidigt tagit oss an framtidens utmaningar. Men under de senaste åren har Sverige blivit kallare. Klyftor och rasism har tillåtits växa. Skillnaderna mellan kvinnors och mäns ekonomiska förutsättningar ökar. Politiken har låtit bli att ta ansvar för människor och miljö. Vi vet att ett land som ger upp om att vara fantastiskt för alla, snart inte är fantastiskt för någon. **Därför är det dags för en mänskligare och varmare politik – det är dags för en ny regering.**

Klimatförändringarna är vår tids största utmaning. När världens ledare möts för klimattoppmöte i Paris i december 2015 ska Sverige kunna visa att det är möjligt att fatta beslut som minskar våra utsläpp till hållbara nivåer. Sverige ska vara ett modernt föregångsland och inspirera. Världen har inte råd med en klimatpolitik där länder kallt väntar in varandra, i stället för att våga gå före. **Politiken måste bli varmare. Inte klimatet.**
Det behövs nya jobb i Sverige, men Alliansens arbetslinje har inte minskat arbetslösheten. I stället har livet blivit extra tufft och kallt för den som förlorar sitt arbete eller blir sjuk. Vi vill investera i klimatarbetet – i tåg som går i tid, i upprustning av förorterna och i nya bostäder. År 2018 ska fler människor ha ett jobb att gå till och unga ska få möjlighet att hitta en väg till studier och arbete. **Det är en mänskligare och varmare politik.**

Alla elever ska få gå till skolan med glädje. Många ska brinna för läraryrket och alla som jobbar i skolan ska få utrymme för sin profession och skaparlust. Det ska inte finnas bra och dåliga skolor – alla skolor ska vara bra. År 2018 ska många fler välja att studera till lärare, lärare ska få tid för sitt jobb och elever ska få stöd i tid. Mot en kall politik med mer byråkrati och vinstjakt ställer vi en varm politik med fler medarbetare och mer tid för varje elev. **Låt eleverna få tillbaka sina lärare.**

Vi är övertygade om att det är möjligt med ett Sverige där det är vår gemensamma framtid som förenar oss snarare än var vi kommer ifrån, hur vi ser ut, vad vi tror på, vilket kön vi har, hur gamla vi är eller hur vår familj ser ut. **Efter åtta år med Alliansen är det hög tid för en ny regering och en varmare politik.**

1. minska de svenska klimatutsläppen till hållbara nivåer och ta ansvar för det som vi lämnar över till våra barn och barnbarn

2. göra stora investeringar för ett hållbart Sverige, som skapar förutsättningar för tiotusentals nya arbetstillfällen och rustar oss inför framtidens utmaningar

3. minska byråkratin för lärare och återanställa personal i skolan så att varje elev får mer tid med sina lärare och det stöd hen behöver.

Den 14 september kan du vara med och modernisera Sverige.

1 Klimat och miljö

Sverige har alla förutsättningar för att bli ett globalt föregångsland med bättre miljö och klimatutsläpp som minskar snabbt. Men det kräver en ny regering som är beslutsam och investerar i en modernisering av Sverige. Vi vill bygga ett energisystem som helt bygger på energi från förnybara källor som vatten, skog, vind och sol. Vi vill också fördubbla kollektivtrafiken och binda samman Sveriges större städer med snabba tåg. Tåget ska vara billigare än flyget och gå snabbare än att ta bilen. Den som förstör miljön ska också stå för kostnaderna. Det ska löna sig att vara miljösmart i såväl snabbköpskassan som styrelserummet.

Vi gröna ser det som en huvuduppgift att ställa om samhället och säkra fungerande ekosystem, friskt vatten, ren luft och odlingsbar jord. Vi försvarar naturen när den hotas av kortsiktiga intressen. Med dagens politik missar Sverige 14 av de 16 miljömål som alla partier säger sig vilja nå. Vi vill i stället bygga ett samhälle där vi människor inte tär på jordens resurser, där framgång mäts i annat än prylar och där välfärd är mer än konsumtion.

1. införa ett klimatpolitiskt ramverk. Ramverket ska säkerställa att Sverige minskar utsläppen i den takt som behövs för en globalt hållbar utveckling.

2. påbörja arbetet för att 100 procent av all elproduktion och uppvärmning i Sverige ska komma från förnybara energikällor senast år 2030. Under mandatperioden ska användningen av fossila bränslen kraftigt minska, flera gamla kärnkraftsreaktorer stängas, energianvändningen effektiviseras och förnybara energikällor byggas ut. Det ska bli mer lönsamt att sätta upp solceller på taket eller ett vindkraftverk på gården.

3. göra det enklare att resa klimatsmart. Klimatmålen ska styra de nationella planerna för investeringar i infrastruktur inom transportsektorn. Kollektivtrafikens andel av transporterna ska fördubblas. Vi ska förbättra och bygga ut såväl det nationella järnvägsnätet som den regionala spårtrafiken och börja bygga banor för höghastighetståg. Vi vill att staten ska återta kontrollen över banunderhållet. Resenärer ska kunna lita på att tågen kommer i tid. Stadsmiljöer som prioriterar cykling och nya cykelvägar mellan tätorter ska göra att det blir attraktivare att ta cykeln.

4. bryta Sveriges oljeberoende. Ska människor kunna leva där bilen behövs, även efter oljesamhället, måste vi satsa på förnybara bränslen och el som drivmedel. Dessa ska vara billigare än bensin och vi har som mål att bilar och lastbilar vara fossilbränslefria år 2030. Investeringar i produktion av biodrivmedel, biogasmackar och infrastruktur för eldrivna fordon ska stödjas. En avgift på de bilar som är sämst för miljön ska finansiera en bonus på de bilar som har de allra lägsta utsläppen. Sveriges utsläppsrätter ska inte få säljas vidare.

5. flytta långväga godstransporter från lastbil och flyg till tåg och sjöfart. Det ger mindre utsläpp, färre olyckor, minskad trängsel och mindre slitage på vägarna. Alliansen har höjt banavgifterna för tåget. Vi vill sätta stopp för höjningen och i stället införa en lastbilsskatt som även omfattar utländska åkare. Flyget ska bära sina egna klimatkostnader genom en flygskatt.

6. se till att god ekologisk mat köps in till skolor och äldreboenden,

och underlätta för lokala leverantörer att delta i upphandling. Minst samma krav som ställs på miljö- och djurskydd vid matproduktion i Sverige ska ställas i all offentlig upphandling. Vi vill minska svinnet och ser gärna att det äts mer vegetariskt i offentliga kök, för att det kött som serveras ska kunna komma från lokal produktion med bättre djurskydd. Vi strävar efter minst 50 procent ekologisk mat i de offentliga köken senast år 2020.

7. förbjuda farliga kemikalier. Sverige ska ta strid i EU för förbud av farliga ämnen. När EU:s regelverk inte räcker till ska Sverige gå före med nationell lagstiftning. Bättre kontroll behövs för att säkerställa att dricksvattnet är fritt från gifter. Platser där barn vistas dagligen, till exempel förskolor och skolor, ska vara giftfria.

8. utöka skyddet för den biologiska mångfalden. De naturskogar som finns kvar i Sverige ska skyddas från avverkning och naturvårdshänsynen ska öka i den brukade skogen genom mer användning av hyggesfria metoder. Även den tätortsnära naturen behöver ökat skydd. Den har ofta mycket höga biologiska värden och för en allt mer urbaniserad befolkning är närnaturområden viktiga för rekreation, hälsa och förståelse av naturen. Fisket och haven ska skyddas genom fler marina reservat, områden fria från bottentrålning och kraftfulla åtgärder mot övergödning. Fiskens vandringsvägar för reproduktion måste säkras och återställas i våra älvar och vattendrag. Fångstnivåerna av fisk ska vara långsiktigt hållbara.

9. skärpa djurskyddet. Skarpa djurskyddskrav ska ställas i offentlig upphandling. Djurens möjlighet att få utlopp för sitt naturliga beteende ska respekteras inom all djurhållning. Vi vill förbjuda import av produkter från plågade djur. Vi säger nej till minkfarmer och burhöns och ja till att ersätta plågsamma djurförsök.

10. minska avfallet och öka återanvändningen för mer hållbar konsumtion. Vi vill förlänga garantitiderna på prylar, göra det billigare att reparera saker, gynna handel med second hand och vintage samt främja delandets ekonomi. Vi vill att matavfall ska samlas in och göras till biogas för transporter. Det måste bli mer lönsamt att återvinna värdefulla råvaror, som till exempel metaller, än att ta fram nya.

2. Nya jobb

När vi möter klimatutmaningen skapar vi samtidigt möjligheter till nya jobb. Investeringar i förnybar energi, klimatsmarta stadsdelar och snabbare tåg är exempel på satsningar som ger nya arbetstillfällen. För att klara moderniseringen av Sverige behövs alla människors kraft, arbete och engagemang. Den könssegregerade arbetsmarknaden ska brytas. Arbetslösheten är inte bara ett problem för den enskilde, den är ett samhällsproblem. Det är samhällets ansvar att öppna vägar för nya jobb. Sverige har inte råd att ha människor i arbetslöshet när det finns så många viktiga uppgifter att göra!

De gångna mandatperiodernas ensidiga fokus på skattesänkningar har inte minskat arbetslösheten. Vi vill i stället göra investeringar som bygger ett bättre samhälle, både när det gäller klimat och skola. En ny järnvägslinje ger jobb när den planeras och byggs, samtidigt som den förbättrar arbetsmarknaden när människor kan pendla. En godutbildning för alla barn kräver att vi anställer fler i skolan, samtidigt som den öppnar möjligheter till jobb för fler unga som får möjlighet att klara skolan hela vägen till studenten.

1. göra klimatinvesteringar för nya jobb. Investeringar i förnybar energi, nya klimatsmarta stadsdelar, snabbare tåg och i att rusta våra samhällen för klimatförändringar skapar förutsättningar för 30 000 fler

jobb än med Alliansens politik. Det ger nya jobb för bland annat ingenjörer, byggnadsarbetare och samhällsplanerare.

2. skapa nya vägar in på arbetsmarknaden för unga. Vi vill upprätta startcentraler där kommuner och myndigheter samlas för att ge ett individanpassat stöd till unga som ska hitta sitt första jobb eller starta sitt första företag. Vi vill bygga ut yrkesvux, yrkeshögskola och lärlingsprogram. Sammanlagt ger våra förslag 50 000 fler unga en väg in i arbete, utbildning eller praktik redan år 2015.

3. minska krånglet och kostnaderna för företagare. Företagare ska få ägna sin tid åt att driva företag och därför måste regelbördan minska. Kostnaderna för att anställa ska minskas genom sänkta arbetsgivaravgifter med upp till 80 000 kronor per företag. Sjuklöneansvaret ska avskaffas för små företag.

4. anställa fler i skolan, vården och omsorgen. En bra skola och förskola, en trygg äldreomsorg och en sjukvård med hög kvalitet är nödvändiga förutsättningar för trygga medborgare och växande företag. I stället för nya skattesänkningar gör vi statliga investeringar i mer personal i skolan och fler medarbetare i vården och äldreomsorgen. Det ger nya jobb för bland annat pedagoger, undersköterskor och barnmorskor.

5. öppna dörrar för att människor ska kunna utbilda sig till de nya jobb som växer fram. Alla ska ha rätt till kompetensutveckling och det ska finnas möjlighet att göra karriärskiften i livet. Vi vill bygga ut komvux och ge folkrörelser möjlighet att starta nya folkhögskolor.

6. införa möjlighet till friår. En person som har ett jobb ska ha möjlighet till ersättning motsvarande del av a-kassa för studier, tid med sin familj eller andhämtning mitt i livet, förutsatt att en person som är arbetslös får anställning. Det skapar flexibilitet på arbetstagarens villkor och öppnar vägar in på arbetsmarknaden.

7. utvidga och miljöanpassa ROT-avdraget så att det kan användas för att renovera och energieffektivisera förorter, skolor och hyreslägenheter i behov av upprustning. Det skapar förutsättningar för nya jobb i bland annat miljonprogramsområden.

8. ge industrin långsiktiga spelregler för att delta i klimatarbetet. Tillsammans med branscherna vill vi utveckla system för energieffektivi-ering och teknikutveckling. Vi vill genomföra fler innovationsupphandlingar och underlätta för personaloptioner i växande företag. Sverige ska vara det land i den industrialiserade världen som investerar mest per invånare i hållbar teknik.

9. se till att alla i gymnasieåldern får möjlighet till sommarjobb. Kommuner ska få i uppdrag och stöd att erbjuda sommarjobb genom samarbete med näringsliv, föreningsliv och i egen verksamhet.

10. avskaffa fas 3. Fas 3 har inte fungerat som en väg till arbete. Vi vill se tidigare insatser vid arbetslöshet. Arbetsförmedlingen och lokala startcentraler ska få större möjligheter att hitta flexibla lösningar för personer med nedsatt arbetsförmåga och fler ska få anställning i välfärden.

3 Skola och utbidning

Alla elever ska få det stöd och den tid som behövs för att klara skolan. Förskolan ska med god pedagogik, omsorg och lek ge barn en bra start. Fler ska få chansen till en högre utbildning och kvaliteten ska höjas genom fler lärarledda timmar och mer möjligheter till praktik.

Sedan Alliansen bildade regering 2006 har 12 600 pedagogiska tjänster skurits bort från svensk skola. Samtidigt har det administrativa arbetet för lärare ökat. Medarbetarna blir alltså färre samtidigt som de tvingas ägna mer tid åt pappersarbete. Det håller inte. Elever får för lite tid med sina lärare och det gör att många inte får med sig det de behöver i livet. Den höga ungdomsarbetslösheten i Sverige beror i hög grad på att många inte får en ärlig chans i skolan och lämnar ungdomsåren utan gymnasieutbildning.

Den psykiska ohälsan bland unga måste tas på allvar, och skolan är en viktig plats för förebyggande och direkta åtgärder. Stöd och hjälp måste finnas tillgängligt för alla elever. Vi prioriterar utbildning framför sänkta skatter och gör stora satsningar på skolan. Det är en god investering för framtiden.

1. minska byråkratin för lärare och anställa fler i skolan så det blir mer tid för varje elev. Lärarjobbet är inget ensamjobb. För att alla elever ska bli sedda krävs bland annat utbyggd elevhälsa, bemannade skolbibliotek, fler fritidspedagoger, fler speciallärareoch specialpedagoger samt bättre tillgång till studie- och yrkesvägledning.

2. se till att stöd sätts in i tid. I dag ges mest särskilt stöd i nionde klass. Så sent är det svårt för en elev som har halkat efter att hinna i fatt. Vi vill införa en läsa-skriva-räkna-garanti som säkerställer att insatser sätts in så fort en lärare upptäcker ett behov, redan från förskoleklass. Lärare ska ha rätt att ordinera extra stöd, utan byråkratiska omvägar.

3. värdera lärare som ett av våra viktigaste yrken. Lärarna ska ha rätt till högre lön, bra arbetsmiljö och kontinuerlig kompetensutveckling. Läraren ska ha tid till spontana kontakter med elever och till att förbereda sina lektioner.

4. bryta skolsegregationen. Det ska inte finnas bra och dåliga skolor – alla skolor ska vara bra. Vi vill se statlig samverkan med huvudmän för att höja kvaliteten i skolor med dåliga resultat. Det ska byggas upp profilutbildningar på skolor som elever annars inte aktivt väljer och resurser till skolor ska fördelas efter behov. Elever ska erbjudas undervisning i sitt modersmål. De ska även erbjudas tvåspråkig undervisning i andra ämnen. Alla gymnasieprogram ska ge allmän högskolebehörighet.

5. reglera så att de som driver skola återinvesterar allt eventuellt överskott i skolverksamheten. Vi tror på pedagogisk mångfald och vill att de som driver skola ska göra det av passion för bildningsuppdraget. Aktörer med syfte att dela ut vinst till ägarna ska inte få driva skolor och det ska finnas krav på långsiktigt ägande och transparens.

6. investera i förskolan och fritidshemmen. Alla barn i förskolan har rätt att bli sedda, till tid för lek och pedagogiska utmaningar. En fungerande fritidshemsverksamhet är viktig för att skapa kontinuitet och mångsidighet i barnens lärande. Vårt mål är högst fem barn per pedagog i förskolan. Förskolan och fritids ska finnas för barnen oavsett om och vilka tider föräldrarna arbetar. All personal ska få möjlighet att utbilda sig för att få behörighet.

7. höja kvaliteten i den högre utbildningen och öka antalet lärarledda timmar för studenter. Studiebidraget ska höjas och studieavgifterna för utomeuropeiska studenter avskaffas. Det behövs fler utbildningsplatser och det måste till satsningar för att öppna högre utbildning för fler från studieovana hem. Studenter ska omfattas av

socialförsäkringssystemet på samma villkor som arbetstagare. Offentligt ägda högskolor och universitet ska inte privatiseras eller bolagiseras.

8. satsa på modern pedagogik. Alla ska känna sig trygga i skolan. Arbetet med antirasism, normkritik och genuspedagogik ska stärkas i skola och förskola. Lärare ska ha möjlighet till fortbildning och elever rätt att påverka sin skola och sin utbildning. God tillgång till och användning av modern teknik i skolan ska överbrygga den digitala klyftan i Sverige. Minst ett estetiskt ämne ska ingå i alla gymnasieutbildningar.

9. rusta upp landets skolor och förskolor. Staten och huvudmännen ska gemensamt investera i bra arbetsmiljö i klimatsmarta byggnader med moderna lärmiljöer. Barn ska ha tillgång till gröna skolgårdar. Elever ska få avgiftsfri och näringsriktig skolmat, också i gymnasiet.

10. inrätta en skolkommission. Reformer av skolan ska vara finansierade, baserade på vetenskap och förankrade bland lärare och elever. Resultaten av OECD:s fördjupade analys av svensk skola bör lämnas till en skolkommission som samlar representanter för forskningen, lärarna, eleverna och politiken.
Kommissionen ska ha mandat att utifrån OECD:s och egna analyser ompröva de senaste decenniernas stora skolreformer och lägga fram förslag för ett jämlikt skolsystem där alla elever får en ärlig chans.

4. Feminism och jämställdhet

Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. Så inleds FN:s deklaration om mänskliga rättigheter. Men där är vi inte i dag. Tvärtom ökar de ekonomiska klyftorna mellan män och kvinnor bland annat till följd av en ojämställd ekonomisk politik. En feministisk politik för jämställdhet nöjer sig inte förrän kvinnors och mäns inkomster är lika, mäns våld mot kvinnor upphört, våra skolor aktivt arbetar med jämställdhet och ingen hindras av förlegade könsnormer.

Vår jämställdhetspolitik bygger på en antirasistisk feminism och insikten om att olika maktordningar samverkar. Den utbredda psykiska ohälsan hos särskilt unga kvinnor och hbtq-personer är ett stort samhällsproblem. Transpersoner omfattas i dag inte av samma juridiska rättigheter som resten av samhället.

1. arbeta för jämställda löner och bryta könssegregeringen på arbetsmarknaden. Den handlingsplan som Akademikerförbundet SSR, Kommunal, Vision, LSR och Vårdförbundet har tagit fram ska bli verklighet. Där Miljöpartiet är med och formar politisk majoritet ska offentliga arbetsgivare gå före för jämställda löner och rätt till heltid.

2. satsa på att förbättra arbetsmiljön inom kvinnodominerade yrken som exempelvis vård- och omsorgsyrken. Psykisk ohälsa och sjukskrivningar bland kvinnor i arbetslivet ska minska.

3. dela föräldraförsäkringen i tre lika stora delar, där vardera föräldern tar var sin del och den tredje delen kan fördelas fritt eller överlåtas på någon annan som står barnet nära. Det innebär två nya ”pappamånader” under nästa mandatperiod.

4. motverka mäns våld. Det behövs mer förebyggande arbete, fler mansmottagningar och bättre förutsättningar för kvinnojourernas arbete. Allt sex utan samtycke ska vara olagligt. Obligatoriska utbildningar för domare om sexualbrott och mäns våld mot kvinnor ska genomföras.

5. införa kvotering av kvinnor till styrelser i börsnoterade bolag. I de kommunala bolagen ska Miljöpartiet gå före och välja i första hand kvinnor som våra representanter.

6. satsa på skolhälsovården och barn- och ungdomspsykiatrin för att motverka och förebygga ungas psykiska ohälsa, som särskilt drabbar tjejer och hbtq-personer. Pojkars skolresultat skahöjas genom lärarutbildningar och ett nationellt centrum för normkritisk pedagogik. En lag mot den sexistiska reklam som befäster könsnormer och bidrar till psykisk ohälsa ska införas.

7. göra det enklare att utreda näthat. Vuxna som stöttar unga på internet, nätvandrare, ska utbildas över hela landet.

8. förbättra sex- och samlevnadsundervisningen. Undervisningen ska kännas relevant för alla, oavsett könstillhörighet, och genomsyras av normkritik. Diskussioner kring vad som är okej sex, kopplat till samtycke, behöver föras.

9. stärka stödet och kompetensen för att bemöta våldsutsatta personer i samkönade relationer eller med funktionsnedsättning samt till personer som är utsatta för hedersvåld. Kvinnojourer behöver få full ekonomisk ersättning för den del av deras verksamhet som utgör socialtjänst, och kommunerna måste se till att det finns lägenheter att flytta till när det är dags att flytta ut från det skyddade boendet.

10. införa en lag om jämställdhetsintegrering så att myndigheter och departement får i uppdrag att anlägga ett genusperspektiv på all sin verksamhet. Jämställdhet ska genomsyra samhällets alla områden.

5. Folkhälsa, livskvalitet och sjukvård

Vi vill driva en ny modern folkhälsopolitik där livsvillkor som fördelningspolitik och rätt till bostad är självklara utgångspunkter. I ett jämlikt samhälle har alla människor förutsättningar till god hälsa, livskvalitet och tillgång till vård av hög kvalitet vid sjukdom. I dag präglas vården alltför ofta av splittrade insatser som bara bemöter symptom, inte orsaker.

Vi vill se en politik som bygger på en helhetssyn på människan och det som främjar hälsa. Varje insats vi gör som minskar ohälsan sparar pengar som vi kan använda för att bygga ut en bra vård. E-hälsa är ett område som behöver stärkas och utvecklas.

1. främja hälsa och minska skillnaderna i hälsa. Vi vill tydliggöra det strategiska arbetet för ett socialt hållbart samhälle genom att införa en folkhälsolag. Styrningen av sjukvården ska gynna långsiktig hälsa och ersättningssystemen ska därför ses över. Vi vill bland annat förbjuda transfetter i mat, minska de skadliga partiklarna i stadsluften och värna en restriktiv alkoholoch tobakspolitik.

2. satsa på kvalitet i mötet med vården. Vi vill satsa mer på den nära vården så att vårdcentralen blir det naturliga förstahandsvalet för patienten. Vårdcentralernas läkare ska stå för kontinuitet i mötet med patienten, i stället för snabba insatser från hyrläkare. Primärvården och psykiatrin är områden som måste stärkas. Vi vill se ett särskilt fokus på kvinnosjukvård och förlossningsvården i landstingen. Vården behöver fler specialistsjuksköterskor för att möta framtidens vårdbehov med rätt kompetens. Vi vill öka nyantagningen till läkarutbildningen och införa utbildningsanställningar för sjuksköterskor som vidareutbildar sig till specialistsjuksköterska.

3. öka bemanningen i äldreomsorgen. Vi vill reglera så att bemanningen aldrig understiger de boendes behov. Med fler medarbetare i omsorgen får äldre bättre möjligheter att aktivera sig, ta del av kultur, komma ut, äta i lugn och ro och få hjälp med hygien och tandvård. Maten ska vara god och ekologisk, för att öka livskvalitet och hälsa.

4. införa en vårdgaranti inom missbruksvården. Vårdgarantin ska inkludera såväl landstingets som kommunens behandling. Hemlöshet är främst ett bostadsproblem och en egen bostad är en förutsättning för att komma tillrätta med andra problem. Vi vill lagstifta om allas rätt till en bostad och mot att vräka barnfamiljer. Vi vill förbättra situationen för hemlösa EU-migranter. Ingen ska förvägras grundläggande rättigheter, alla ska ha rätt till vård och hemlöshet ska bekämpas oavsett orsak och oavsett varifrån den som lever i hemlöshet kommer. Sverige ska driva i EU att alla EU-medborgare ska ha rätt till akut sjukvård på samma villkor.

5. arbeta för att alla ska ha rätt att vara en del av ett sammanhang. Det är ett sätt att öka folkhälsan. Vi vill förbättra reglerna kring sjukskrivning så det blir lättare för den som behöver att arbeta deltid. Vården ska se till hela människan och dess livssituation.

6. Stad och land

Alla ska ha rätt att trivas och utvecklas där de bor. Sverige blir kallare när klyftorna mellan människor växer och var du föds och växer upp avgör dina möjligheter i livet. Både på landsbygden och i miljonprogramsområden ser människor hur samhällsservice försvinner och möjligheter till utbildning och arbete försämras. Du ska inte behöva lämna vare sig landsbygden eller städernas förorter för att få utbildning, bostad eller jobb.

Allt fler människor söker ett urbant liv. Täta städer med god kollektivtrafik, samhällsservice, parker, cykelvägar och gågator behövs för att fler ska kunna leva hållbart. I växande städer är det trångt i kollektivtrafiken och svårt att hitta bostad. Det behövs en aktiv politik för klimatsmarta städer där god arkitektur och miljöteknik gör det lätt att göra rätt. På landsbygden vill vi satsa på en mer tillgänglighetsanpassad kollektivtrafik. Alla människor ska kunna åka miljövänligt.

Många nya jobb kan skapas på landsbygden genom en politik som gynnar ökad självförsörjning av livsmedel och tillverkning av biobränslen som kan ersätta importerad olja. Statliga jobb ska spridas mer över landet. Bättre kommunikationer, IT-infrastruktur, service och nätverk inom civilsamhället ger också fler olika arbetstillfällen för boende på landsbygden.

1. rusta upp och klimatanpassa miljonprogrammets förorter och bostadsområden. Vi vill samtidigt passa på att ge de boende möjlighet att planera sitt lokalsamhälle, skapa lokaler för föreningslivet och trygga områden. Investeringen i förorten är gemensam och kan inte bekostas genom stora hyreshöjningar, därför arbetar vi bland annat för ett utvidgat ROT-avdrag.

2. kraftigt öka byggtakten av hyreslägenheter. De ekonomiska villkoren behöver bli mer rättvisa mellan hyreslägenheter ochbostadsrätter/villor, till exempel genom sänkt fastighetsskatt för hyresrätter. Vi vill ge mindre byggföretag möjlighet att konkurrera och genomföra en särskild satsning för 30 000 fler små, klimatsmarta hyresrätter i städerna.

3. bygga ut snabbt bredband samt satsa på de regionala högskolorna och distansundervisning för att det ska finnas möjlighet till utbildning

och företagande i hela Sverige. Vi vill säkra en jämlik och tillgänglig offentlig service i hela landet.

4. ta fram en livsmedelsstrategi för Sverige. Klimatförändringarna ställer krav på att bra jordbruksmark används för matproduktion. Vi vill öka Sveriges självförsörjning av mat och ge svenska bönder goda förutsättningar att ställa om till en giftfri, ekologisk produktion. Dricksvattensäkerhet ska ingå i livsmedelsstrategin. Stadsnära odling ska uppmuntras.

5. värna ekoturism, jordbruk och renskötsel vid planering av gruvor. Gruvindustrin måste leva upp till högre miljökrav. Vi vill modernisera minerallagstiftningen och bergsstatens uppdrag genom att säkra miljöskyddade områden från prospektering och provborrningar. Vi vill förbjuda prospektering och utvinning av uran, olja och gas. Människors rätt till rent vatten måste gå före gruvetableringar. Avgiften på utvunna metaller måste höjas kraftigt och återvinning underlättas. Vi vill stärka samernas ställning som ursprungsfolk, bland annat genom att ratificera ILO:s konvention 169.

7. Migration och lika rättigheter

I skuggan av den ekonomiska krisen har främlingsfientliga partier och rasistiska rörelser kunnat växa i Europa genom att skylla försämringar och nedskärningar på “de andra”. Ett kallt samhällsklimat göder hat och fördomar. Migranter och minoriteter som romer, muslimer, judar, hbtq-personer och personer med funktionsnedsät-tningar drabbas särskilt hårt. Nu gäller det att stå upp för mänskliga rättigheter och en mänsklig migrationspolitik. Vår vision är en värld utan gränser, där alla har en möjlighet att flytta, men ingen tvingas fly. Vi kommer alltid att arbeta för en mer human och öppen politik och vi kommer aldrig att göra det svårare för människor att komma till Sverige.

Vi ser positivt på arbetskraftsinvandring. Vi vill stärka arbetskraftsmigranters rättigheter och se till att människor inte utnyttjas av oseriösa arbetsgivare. Vi fäster också största vikt vid en riktigt bra integrationspolitik. Där har det svenska samhället mycket att förbättra. Alla goda krafter behövs och kommer att behövas för attmöta framtidens utmaningar för att skapa ett hållbart samhälle.

1. stärka asylrätten. Anknytning och hälsa ska väga tyngre som skäl för att få stanna än vad de gör i dag. Även hbtq-personer ska ges stärkt asylrätt. Den så kallade tvåårsregeln i utlänningslagen, som leder till att kvinnor utan permanent uppehållstillstånd riskerar att låsas in i våldsamma och destruktiva förhållanden, ska avskaffas. Den vars avvisning inte har kunnat verkställas inom två år bör få permanent uppehållstillstånd. Familjer ska lättare kunna återförenas. Sverige ska verka inom EU för att skapa lagliga vägar in i EU för att söka asyl samt för att öka mottagandet av kvotflyktingar. Barnkonventionen ska göras till svensk lag.

Miljöpartiet vill att det ska bli lättare för barn som föds i Sverige att få medborgarskap. Alla som föds i Sverige och stadigvarande bor här bör få automatiskt svenskt medborgarskap.

2. reformera arbetet med nyanländas etablering. Nyanländavuxna och barn ska tidigt inkluderas i samhället, på arbetsmarknaden och i skolan. Alla svenska kommuner ska delta i flyktingmottagandet. Vi vill förbättra boendesituationen för alla asylsökande och värnar rätten till eget boende. Frivilligorganisationer ska i ökad utsträckning kunna delta iarbetet med att möta nyanlända. Nyanlända ska lättare kunna få sin utbildning bedömd för att snabbt kunna söka jobb i Sverige.

3. motverka diskriminering. Vi vill satsa på antidiskriminerings-byråer så att fler kan få hjälp när de blivit diskriminerade. Aktörer inom rättsväsendet ska utbildas och vi vill göra hatbrott till en prioriterad fråga för polisen. Transpersoner ska omfattas av hets- och hatbrottslagstiftningen. Vi kräver, precis som vårdfacken, att papperslösa och asylsökande ska ha rätt till samma vård som andra i landet.

4. stärka hbtq-politiken. Barn ska ha samma rätt till trygghet, möjligheter och respekt oavsett hur deras familj ser ut. Lagen ska anpassas till att barn växer upp med en, två eller flera vuxna med gemensamt ansvar för barnet. I familjer med fler föräldrar än två ska också fler kunna vara vårdnadshavare.

5. lagstifta om otillgänglighet som diskriminering. Lagen om stöd och service, LSS, måste förtydligas och garantera allas möjligheter att fullt ut delta i samhället.

8.Global rättvisa

Fer människor än någonsin tidigare lever i demokratier, barnadödligheten minskar och läskunnigheten ökar. Samtidigt är världens resurser fort-farande orättvist fördelade, barn dör i sjukdomar som lätt hade kunnat undvikas och kampen om naturresurser i klimatförändringarnas spår orsakar krig och konflikter. Världen har redan hittat mer fossil energi än vad vi kan göra av med om vi ska undvika en skenande klimatkatastrof.
Sverige ska vara en röst för rättvisa, fred och hållbar utveckling. Vi ska arbeta för FN:s målsättning om allmän avrustning, kontroll över och avveckling av alla kärnvapen och att krigsförbrytare ställs inför rätta. All utrikespolitik ska utgå från att sexuella rättigheter är mänskliga rättigheter. Sverige ska stå i första ledet för jämställdhet och mot kränkningar av hbtq-personer. Vi ska inom EU och i andra internationella organ verka för aborträtten och för sexuella- och reproduktiva rättigheter.

1. främja mänskliga rättigheter och miljöhänsyn i internationell handel. Sveriges offentliga konsumtion ska vara etisk och miljömärkt. Sverige ska bli en så kallad Fairtrade-nation.

2. återställa målet om att en procent av BNI ska avsättas till bistånd. Illegitima skulder ska skrivas av och skatteparadis motverkas.

3. höja Sveriges ambitioner i klimatförhandlingarna och ge klimatfinansiering till fattigare länder utanför biståndsbudgeten.

4. avveckla svensk vapenexport till diktaturer och länder i väpnad konflikt. Sverige ska inte gå med i Nato. Sverige ska prioritera konfliktförebyggande arbete, där att bygga upp en civil fredskår inom EU är en viktig del. Kvinnors deltagande i fredsprocesser ska säkerställas i enlighet med FN:s resolution 1325.

5. skydda Arktis och andra känsliga miljöområden mot exploatering av olja och fossil gas. Sverige ska verka för ett internationellt förbud mot subventioner av fossila bränslen.

9. Ekonomi och arbetsmarknad

Dagens ekonomi är alltför kortsiktig och fokuserad på materiella värden. De ekonomiska klyftorna har växt och segregationen har ökat under Alliansens tid vid makten. Målet för samhällsekonomin ska vara att hushålla med resurser på ett sätt som gagnar allas livskvalitet,

miljö och jämställdhet. Hållbar produktion och handel ska främjas och spekulation motverkas. Vi ska inte skjuta över skulder på våra barn. Därför behövs ordning och reda i de offentliga finanserna med tydliga ekonomiska ramverk.

Vi vill skapa förutsättningar för en balans mellan arbete och fritid där människor kan påverka sin arbetstid. Den som blir sjuk eller förlorar sitt arbete ska inte dömas till fattigdom. Det är viktigt att värna kollektivavtal och den svenska modellen på arbetsmarknaden. Vi kommer att ta initiativ till samtal med fackförbund och arbetsgivare om bättre arbetsvillkor och om sänkt arbetstid. Socialt företagande och arbetskooperativ bör främjas och stöttas då de utgör framgångsrika modeller för integrering av människor som står långt från arbetsmarknaden.

1. överbrygga de ekonomiska och sociala klyftorna i Sverige. Barnfattigdomen ska motverkas genom bland annat rättvisa trygghetssystem, förskola och skola utan dolda avgifter, höjt underhållsstöd och skatteavdrag för ensamstående föräldrar.

2. skapa en tryggare arbetsmarknad. Vi vill införa en gemensam sjuk- och arbetslöshetsförsäkring som omfattar alla och vi vill höja golvet och taket i a-kassan. Vi vill också motverka missbruket av visstidsanställningar och timanställningar, avskaffa ofrivilliga delade turer och öka anställdas makt över schemaläggningen.

3. förkorta normalarbetstiden genom lag och avtal, så att fler får möjlighet till 35 timmars arbetsvecka. Klimatet kräver att ekonomisk utveckling inte tas ut i ökad resursförbrukning, utan i ökad tid för samvaro och samhällsengagemang. Därför vill vi att den som så önskar ska kunna ta ut löneökningar i kortare arbetstid i stället för i pengar. Medarbetare i äldreomsorgen och andra branscher där många slits ut före pensionen ska ha ekonomisk möjlighet till kortare arbetsvecka. Arbetstidsförkortningar liknande de som det har avtalats om i många mansdominerade branscher bör också bli verklighet i kvinnodominerade arbeten.

4. reglera så att eventuella vinster i offentligt finansierad välfärd återinvesteras i verksamheten och idéburna aktörer kan främjas.

5. gynna långsiktiga investeringar på bekostnad av kortsiktig spekulation. Vi vill motverka hushållens ökade skuldsättning. Nya mått för samhällsutvecklingen ska utvecklas som utöver BNP även tar hänsyn till miljöpåverkan och sociala faktorer. Etiska regler ska gälla för placering av gemensamt kapital, som till exempel AP-fonderna. Vi vill utveckla ett hållbart ekonomiskt system som inte bygger på tillväxt. Vi ska verka för en grön investeringsbank.

10, Kultur och föreningsliv

Alla ska ha rätt och möjlighet att utöva kultur. Kulturen ska ifrågasätta, kittla, granska och fördjupa, underhålla, glädja och berika. Kultur får individer och samhällen att växa. Kulturen är demokratifrämjande, och dessutom klimatsmart. Den erbjuder en meningsfull fritid, ett kreativt yrkesliv och en bättre skola. Fria teatergrupper, kommunala musik- och kulturskolor och folkbibliotek utgör alla garanter för att alla kan ta del av kulturen, både som utövare och publik.
Bredden ger möjlighet för svensk film, musik och annan kultur att också nå internationella framgångar. Professionella kulturutövare ska ha möjlighet att leva av sitt skapande, vare sig du är konstnär, musiker, dansare, skådespelare eller författare. Vi vill förbättra förutsättningarna för kreativitet och underlätta människors liv på internet genom fair

use-regler i upphovsrätten. Det är nödvändigt för att tillåta satir och kritik, men också för sampling och remixkultur.

Idrottsrörelsen är Sveriges största folkrörelse. Genom resurser till ungdoms- och breddidrotten, inklusive idrott för människor med funktionsnedsättning, korpidrott och motionsidrott, investerar vi i såväl livskvalitet som folkhälsa. Det ska också finnas gott om möjligheter till spontanidrott. I dag får killars idrottsutövande en större del av de offentliga resurserna än tjejers. Vi vill bryta det mönstret.

1. säkerställa att alla barn har tillgång till kommunal musikoch kulturskola. Vi vill utveckla en ny bibliotekspolitik för att säkra alla medborgares tillgång till bibliotek, och för att stoppa nedläggningen av biblioteksfilialer.

2. uppdra åt statliga kulturinstitutioner att ha verksamhet i hela landet, exempelvis genom biovisningar av teater och opera. Den kulturella infrastrukturen ska stimulera fler mötesplatser och samlingslokaler för ett skapande kultur- och föreningsliv över hela landet. Vi vill främja representativitet i kulturlivet med hänsyn till exempelvis funktionsnedsättning och förekomsten av kultur och litteratur på olika minoritetsspråk. Det statliga anslaget som regionerna fördelar till kulturverksamheter ska öka.

3. förbättra villkoren för kulturskapare genom starkare offentliga trygghetssystem, årliga uppräkningar av upphovsrättsliga ersättningar och utvecklade kulturstöd. Biblioteksersättningen ska höjas till två kronor.

4. garantera public service oberoende. Stora idrottsevenemang ska sändas i kanaler som är tillgängliga utan särskild avgift.

5. ge föreningslivet jämställda och långsiktiga förutsättningar. Tjejers och kvinnors idrottande och andra intressen ska få samma förutsättningar som killars och mäns. Vi vill bryta civilsamhällets beroende av projektbidrag och därför fördela en större del avresurserna genogenom föreningsstöd och annan långsiktig finansiering.

11. Demokrati och rättsfrågor

Alla ska ha rätt att känna sig trygga och säkra i Sverige. Varje gång någon blir misshandlad av sin partner, utsätts för trakasserier i skolan eller diskrimineras i krogkön går något sönder – inte bara i den personens tilltro till rättssamhället, utan i Sverige som samhälle.

Grogrunden för kriminalitet ligger i samhällsproblem som fattigdom, missbruk, arbetslöshet och växande ekonomiska klyftor. Möter vi de samhällsproblemen, ökar också tryggheten och framtidstron.

Rättsväsendets arbete ska fokuseras på rättssäkerhet och effektivitet, inte bara på mätbara prestationer. Brottsoffer ska ha tillgång till skydd och rehabilitering. Kriminalvården ska ha som mål att den som dömts inte ska återfalla i brottslighet. Det brottsförebyggande arbetet ska vara i fokus och diskussionen om straff utgå från forskning och beprövad erfarenhet.

Vi motsätter oss att allt fler integritetskränkande lagar och system införs på bekostnad av mänskliga fri- och rättigheter. Vi vill värna öppenheten i samhället och stärka skyddet för den som avslöjar korruption, brottslighet eller andra missförhållanden.

1. stärka skyddet för brottsoffer, genom tryggad finansiering till brottsoffer- och kvinnojourer. Varje dömd person ska få en individuell

vård- och behandlingsplan som fokuserar på åtgärder som har visats minska risken för återfall i brott.

2. införa en lag som skyddar så kallade visselblåsare på hela arbetsmarknaden, utvidga meddelarfriheten till att gälla all offentligt finansierad verksamhet och riva upp den lag Alliansen införde år 2014 som sätter EU-förhandlingar före offentlighetsprincipen.

3. modernisera polisen med bättre handledning, utbildning och IT-hjälpmedel. Vi vill göra polisutbildningen till en högskoleutbildning och reformera styrningen av polisen så att resurserna läggs på effektiv brottsbekämpning snarare än statistikjakt.

4. slå vakt om den personliga integriteten. Vi vill inrätta en integritetsmyndighet, tillsätta en kriskommission om integritetsskyddet samt riva upp FRA-lagen och datalagringslagen. Inom EU vill vi arbeta för att riva upp de delar av Ipred som ger upphovsrättsindustrin polisliknande befogenheter.

5. att beslut ska fattas så nära människor som möjligt. Därför vill vi flytta mer makt från staten till regional nivå. Vi vill bilda direktvalda regioner med utvecklingsansvar, i hela Sverige.”

Modernisera Sverige

Miljöpartiet de gröna har i över trettio år kämpat för ett miljövänligt, solidariskt och hållbart Sverige. Vi är en del av en global grön rörelse som strävar efter en värld där alla kan leva goda liv utanatt försämra förutsättningarna för kommande generationer.

Vi vill föra en politik där vi lever inom naturens ramar, med insikt om vårt djupa beroende av varandra. Vi vill vara en röst för dem som inte kan göra sina röster hörda. Denna gränslösa solidaritet kan uttryckas trefaldigt:

– solidaritet med djur, natur och det ekologiska systemet
– solidaritet med kommande generationer
– solidaritet med världens alla människor.

Vi tror på mångfald och det är en av den gröna rörelsens styrkor. Det finns många sätt att vara grön på. Vi förenas av den gemensamma uppgiften att forma vårt samhälle för en ny tid. **Vi välkomnar alla som vill vara med i detta arbete.**

Valmanifestet innehåller förslag som vi vill genomföra eller påbörja i en ny regering under nästa mandatperiod. Manifestet är vårt avtal med alla er som röstar på Miljöpartiet de gröna 2014. Förslagen har tagits fram i samtal med hundratusentals människor, och sammanfattar det som vi tror är särskilt viktigt de kommande fyra åren.

Detta är våra ambitioner och den politik vi söker ditt förtroende för. Vi vet att i en regering måste vi samarbeta och söka lösningar tillsammans med andra. Det ekonomiska utrymmet är begränsat. Vi vill inte lämna över vare sig en ekologisk eller ekonomisk skuld till kommande generationer. **Reformer måste alltid bygga på samarbete och på ansvar för såväl ekonomi som miljö.**

Våra visioner är större och sträcker sig längre än till 2018. Mer om vår politik och våra visioner finns att läsa i vårt partiprogram, vårt EU-valmanifest och på **mp.se**.

Vi vill modernisera Sverige tillsammans med dig. Du kan engagera dig i valrörelsen på **volontar.mp.se** och bli medlem i Miljöpartiet på **mp.se/bli-medlem Välkommen! “**

Miljöpartiets punkter.

Modernisera Sverige

1. minska de svenska klimatutsläppen till hållbara nivåer och ta ansvar för det som vi lämnar över till våra barn och barnbarn
2. göra stora investeringar för ett hållbart Sverige, som skapar förutsättningar för tiotusentals nya arbetstillfällen och rustar oss inför framtidens utmaningar
3. minska byråkratin för lärare och återanställa personal i skolan så att varje elev får mer tid med sina lärare och det stöd hen behöver.

1 Klimat och miljö

1. införa ett klimatpolitiskt ramverk. Ramverket ska säkerställa att Sverige minskar utsläppen i den takt som behövs för en globalt hållbar utveckling.
2. påbörja arbetet för att 100 procent av all elproduktion och uppvärmning i Sverige ska komma från förnybara energikällor senast år 2030. Under mandatperioden ska användningen av fossila bränslen kraftigt minska, flera gamla kärnkraftsreaktorer stängas, energianvändningen effektiviseras och förnybara energikällor byggas ut. Det ska bli mer lönsamt att sätta upp solceller på taket eller ett vindkraftverk på gården.
3. göra det enklare att resa klimatsmart. Klimatmålen ska styra de nationella planerna för investeringar i infrastruktur inom transportsektorn. Kollektivtrafikens andel av transporterna ska fördubblas. Vi ska förbättra och bygga ut såväl det nationella järnvägsnätet som den regionala spårtrafiken och börja bygga banor för höghastighetståg. Vi vill att staten ska återta kontrollen över banunderhållet. Resenärer ska kunna lita på att tågen kommer i tid. Stadsmiljöer som prioriterar cykling och nya cykelvägar mellan tätorter ska göra att det blir attraktivare att ta cykeln.
4. bryta Sveriges oljeberoende. Ska människor kunna leva där bilen behövs, även efter oljesamhället, måste vi satsa på förnybara bränslen och el som drivmedel. Dessa ska vara billigare än bensin och vi har som mål att bilar och lastbilar vara fossilbränslefria år 2030. Investeringar i produktion av biodrivmedel, biogasmackar och infrastruktur för eldrivna fordon ska stödjas. En avgift på de bilar som är sämst för miljön ska finansiera en bonus på de bilar som har de allra lägsta utsläppen. Sveriges utsläppsrätter ska inte få säljas vidare.
5. flytta långväga godstransporter från lastbil och flyg till tåg och sjöfart. Det ger mindre utsläpp, färre olyckor, minskad trängsel och mindre slitage på vägarna. Alliansen har höjt banavgifterna för tåget. Vi vill sätta stopp för höjningen och i stället införa en lastbilsskatt som även omfattar utländska åkare. Flyget ska bära sina egna klimatkostnader genom en flygskatt.
6. se till att god ekologisk mat köps in till skolor och äldreboenden, och underlätta för lokala leverantörer att delta i upphandling. Minst samma krav som ställs på miljö- och djurskydd vid matproduktion i Sverige ska ställas i all offentlig upphandling. Vi vill minska svinnet och ser gärna att det äts mer vegetariskt i offentliga kök, för att det kött som serveras ska kunna komma från lokal produktion med bättre djurskydd. Vi strävar efter minst 50 procent ekologisk mat i de offentliga köken senast år 2020.
7. förbjuda farliga kemikalier. Sverige ska ta strid i EU för förbud av farliga ämnen. När EU:s regelverk inte räcker till ska Sverige gå före med nationell lagstiftning. Bättre kontroll behövs för att säkerställa att dricksvattnet är fritt från gifter. Platser där barn vistas dagligen, till exempel förskolor och skolor, ska vara giftfria.

8. utöka skyddet för den biologiska mångfalden. De naturskogar som finns kvar i Sverige ska skyddas från avverkning och naturvårdshänsynen ska öka i den brukade skogen genom mer användning av hyggesfria metoder. Även den tätortsnära naturen behöver ökat skydd. Den har ofta mycket höga biologiska värden och för en allt mer urbaniserad befolkning är närnaturområden viktiga för rekreation, hälsa och förståelse av naturen. Fisket och haven ska skyddas genom fler marina reservat, områden fria från bottentrålning och kraftfulla åtgärder mot övergödning. Fiskens vandringsvägar för reproduktion måste säkras och återställas i våra älvar och vattendrag. Fångstnivåerna av fisk ska vara långsiktigt hållbara.
9. skärpa djurskyddet. Skarpa djurskyddskrav ska ställas i offentlig upphandling. Djurens möjlighet att få utlopp för sitt naturliga beteende ska respekteras inom all djurhållning. Vi vill förbjuda import av produkter från plågade djur. Vi säger nej till minkfarmer och burhöns och ja till att ersätta plågsamma djurförsök.
10. minska avfallet och öka återanvändningen för mer hållbar konsumtion. Vi vill förlänga garantitiderna på prylar, göra det billigare att reparera saker, gynna handel med second hand och vintage samt främja delandets ekonomi. Vi vill att matavfall ska samlas in och göras till biogas för transporter. Det måste bli mer lönsamt att återvinna värdefulla råvaror, som till exempel metaller, än att ta fram nya.

2. Nya jobb

1. göra klimatinvesteringar för nya jobb. Investeringar i förnybar energi, nya klimatsmarta stadsdelar, snabbare tåg och i att rusta våra samhällen för klimatförändringar skapar förutsättningar för 30 000 fler jobb än med Alliansens politik. Det ger nya jobb för bland annat ingenjörer, byggnadsarbetare och samhällsplanerare.
2. skapa nya vägar in på arbetsmarknaden för unga. Vi vill upprätta startcentraler där kommuner och myndigheter samlas för att ge ett individanpassat stöd till unga som ska hitta sitt första jobb eller starta sitt första företag. Vi vill bygga ut yrkesvux, yrkeshögskola och lärlingsprogram. Sammanlagt ger våra förslag 50 000 fler unga en väg in i arbete, utbildning eller praktik redan år 2015.
3. minska krånglet och kostnaderna för företagare. Företagare ska få ägna sin tid åt att driva företag och därför måste regelbördan minska. Kostnaderna för att anställa ska minskas genom sänkta arbetsgivaravgifter med upp till 80 000 kronor per företag. Sjuklöneansvaret ska avskaffas för små företag.
4. anställa fler i skolan, vården och omsorgen. En bra skola och förskola, en trygg äldreomsorg och en sjukvård med hög kvalitet är nödvändiga förutsättningar för trygga medborgare och växande företag. I stället för nya skattesänkningar gör vi statliga investeringar i mer personal i skolan och fler medarbetare i vården och äldreomsorgen. Det ger nya jobb för bland annat pedagoger, undersköterskor och barnmorskor.
5. öppna dörrar för att människor ska kunna utbilda sig till de nya jobb som växer fram. Alla ska ha rätt till kompetensutveckling och det ska finnas möjlighet att göra karriärskiften i livet. Vi vill bygga ut komvux och ge folkrörelser möjlighet att starta nya folkhögskolor.
6. införa möjlighet till friår. En person som har ett jobb ska ha möjlighet till ersättning motsvarande del av a-kassa för studier, tid

med sin familj eller andhämtning mitt i livet, förutsatt att en person som är arbetslös får anställning. Det skapar flexibilitet på arbetstagarens villkor och öppnar vägar in på arbetsmarknaden.
7. utvidga och miljöanpassa ROT-avdraget så att det kan användas för att renovera och energieffektivisera förorter, skolor och hyreslägenheter i behov av upprustning. Det skapar förutsättningar för nya jobb i bland annat miljonprogramsområden.
8. ge industrin långsiktiga spelregler för att delta i klimatarbetet. Tillsammans med branscherna vill vi utveckla system för energieffektivi-ering och teknikutveckling. Vi vill genomföra fler innovationsupphandlingar och underlätta för personaloptioner i växande företag. Sverige ska vara det land i den industrialiserade världen som investerar mest per invånare i hållbar teknik.
9. se till att alla i gymnasieåldern får möjlighet till sommarjobb. Kommuner ska få i uppdrag och stöd att erbjuda sommarjobb genom samarbete med näringsliv, föreningsliv och i egen verksamhet.
10. avskaffa fas 3. Fas 3 har inte fungerat som en väg till arbete. Vi vill se tidigare insatser vid arbetslöshet. Arbetsförmedlingen och lokala startcentraler ska få större möjligheter att hitta flexibla lösningar för personer med nedsatt arbetsförmåga och fler ska få anställning i välfärden.

3 Skola och utbidning

1. minska byråkratin för lärare och anställa fler i skolan så det blir mer tid för varje elev. Lärarjobbet är inget ensamjobb. För att alla elever ska bli sedda krävs bland annat utbyggd elevhälsa, bemannade skolbibliotek, fler fritidspedagoger, fler speciallärareoch specialpedagoger samt bättre tillgång till studie- och yrkesvägledning.
2. se till att stöd sätts in i tid. I dag ges mest särskilt stöd i nionde klass. Så sent är det svårt för en elev som har halkat efter att hinna i fatt. Vi vill införa en läsa-skriva-räkna-garanti som säkerställer att insatser sätts in så fort en lärare upptäcker ett behov, redan från förskoleklass. Lärare ska ha rätt att ordinera extra stöd, utan byråkratiska omvägar.
3. värdera lärare som ett av våra viktigaste yrken. Lärarna ska ha rätt till högre lön, bra arbetsmiljö och kontinuerlig kompetensutveckling. Läraren ska ha tid till spontana kontakter med elever och till att förbereda sina lektioner.
4. bryta skolsegregationen. Det ska inte finnas bra och dåliga skolor – alla skolor ska vara bra. Vi vill se statlig samverkan med huvudmän för att höja kvaliteten i skolor med dåliga resultat. Det ska byggas upp profilutbildningar på skolor som elever annars inte aktivt väljer och resurser till skolor ska fördelas efter behov. Elever ska erbjudas undervisning i sitt modersmål. De ska även erbjudas tvåspråkig undervisning i andra ämnen. Alla gymnasieprogram ska ge allmän högskolebehörighet.
5. reglera så att de som driver skola återinvesterar allt eventuellt överskott i skolverksamheten. Vi tror på pedagogisk mångfald och vill att de som driver skola ska göra det av passion för bildningsuppdraget. Aktörer med syfte att dela ut vinst till ägarna ska inte få driva skolor och det ska finnas krav på långsiktigt ägande och transparens.
6. investera i förskolan och fritidshemmen. Alla barn i förskolan har rätt att bli sedda, till tid för lek och pedagogiska utmaningar. En

fungerande fritidshemsverksamhet är viktig för att skapa kontinuitet och mångsidighet i barnens lärande. Vårt mål är högst fem barn per pedagog i förskolan. Förskolan och fritids ska finnas för barnen oavsett om och vilka tider föräldrarna arbetar. All personal ska få möjlighet att utbilda sig för att få behörighet.

7. höja kvaliteten i den högre utbildningen och öka antalet lärarledda timmar för studenter. Studiebidraget ska höjas och studieavgifterna för utomeuropeiska studenter avskaffas. Det behövs fler utbildningsplatser och det måste till satsningar för att öppna högre utbildning för fler från studieovana hem. Studenter ska omfattas av socialförsäkringssystemet på samma villkor som arbetstagare. Offentligt ägda högskolor och universitet ska inte privatiseras eller bolagiseras.

8. satsa på modern pedagogik. Alla ska känna sig trygga i skolan. Arbetet med antirasism, normkritik och genuspedagogik ska stärkas i skola och förskola. Lärare ska ha möjlighet till fortbildning och elever rätt att påverka sin skola och sin utbildning. God tillgång till och användning av modern teknik i skolan ska överbrygga den digitala klyftan i Sverige. Minst ett estetiskt ämne ska ingå i alla gymnasieutbildningar.

9. rusta upp landets skolor och förskolor. Staten och huvudmännen ska gemensamt investera i bra arbetsmiljö i klimatsmarta byggnader med moderna lärmiljöer. Barn ska ha tillgång till gröna skolgårdar. Elever ska få avgiftsfri och näringsriktig skolmat, också i gymnasiet.

10. inrätta en skolkommission. Reformer av skolan ska vara finansierade, baserade på vetenskap och förankrade bland lärare och elever. Resultaten av OECD:s fördjupade analys av svensk skola bör lämnas till en skolkommission som samlar representanter för forskningen, lärarna, eleverna och politiken. Kommissionen ska ha mandat att utifrån OECD:s och egna analyser ompröva de senaste decenniernas stora skolreformer och lägga fram förslag för ett jämlikt skolsystem där alla elever får en ärlig chans.

4. Feminism och jämställdhet

1. arbeta för jämställda löner och bryta könssegregeringen på arbetsmarknaden. Den handlingsplan som Akademikerförbundet SSR, Kommunal, Vision, LSR och Vårdförbundet har tagit fram ska bli verklighet. Där Miljöpartiet är med och formar politisk majoritet ska offentliga arbetsgivare gå före för jämställda löner och rätt till heltid.

2. satsa på att förbättra arbetsmiljön inom kvinnodominerade yrken som exempelvis vård- och omsorgsyrken. Psykisk ohälsa och sjukskrivningar bland kvinnor i arbetslivet ska minska.

3. dela föräldraförsäkringen i tre lika stora delar, där vardera föräldern tar var sin del och den tredje delen kan fördelas fritt eller överlåtas på någon annan som står barnet nära. Det innebär två nya ”pappamånader” under nästa mandatperiod.

4. motverka mäns våld. Det behövs mer förebyggande arbete, fler mansmottagningar och bättre förutsättningar för kvinnojourernas arbete. Allt sex utan samtycke ska vara olagligt. Obligatoriska utbildningar för domare om sexualbrott och mäns våld mot kvinnor ska genomföras.

5. införa kvotering av kvinnor till styrelser i börsnoterade bolag. I de kommunala bolagen ska Miljöpartiet gå före och välja i första hand kvinnor som våra representanter.

6. satsa på skolhälsovården och barn- och ungdomspsykiatrin för att motverka och förebygga ungas psykiska ohälsa, som särskilt drabbar tjejer och hbtq-personer. Pojkars skolresultat skahöjas genom lärarutbildningar och ett nationellt centrum för normkritisk pedagogik. En lag mot den sexistiska reklam som befäster könsnormer och bidrar till psykisk ohälsa ska införas.

7. göra det enklare att utreda näthat. Vuxna som stöttar unga på internet, nätvandrare, ska utbildas över hela landet.

8. förbättra sex- och samlevnadsundervisningen. Undervisningen ska kännas relevant för alla, oavsett könstillhörighet, och genomsyras av normkritik. Diskussioner kring vad som är okej sex, kopplat till samtycke, behöver föras.
9. stärka stödet och kompetensen för att bemöta våldsutsatta personer i samkönade relationer eller med funktionsnedsättning samt till personer som är utsatta för hedersvåld. Kvinnojourer behöver få full ekonomisk ersättning för den del av deras verksamhet som utgör socialtjänst, och kommunerna måste se till att det finns lägenheter att flytta till när det är dags att flytta ut från det skyddade boendet.
10. införa en lag om jämställdhetsintegrering så att myndigheter och departement får i uppdrag att anlägga ett genusperspektiv på all sin verksamhet. Jämställdhet ska genomsyra samhällets alla områden.

5. Folkhälsa, livskvalitet och sjukvård

1. främja hälsa och minska skillnaderna i hälsa. Vi vill tydliggöra det strategiska arbetet för ett socialt hållbart samhälle genom att införa en folkhälsolag. Styrningen av sjukvården ska gynna långsiktig hälsa och ersättningssystemen ska därför ses över. Vi vill bland annat förbjuda transfetter i mat, minska de skadliga partiklarna i stadsluften och värna en restriktiv alkoholoch tobakspolitik.
2. satsa på kvalitet i mötet med vården. Vi vill satsa mer på den nära vården så att vårdcentralen blir det naturliga förstahandsvalet för patienten. Vårdcentralernas läkare ska stå för kontinuitet i mötet med patienten, i stället för snabba insatser från hyrläkare. Primärvården och psykiatrin är områden som måste stärkas. Vi vill se ett särskilt fokus på kvinnosjukvård och förlossningsvården i landstingen. Vården behöver fler specialistsjuksköterskor för att möta framtidens vårdbehov med rätt kompetens. Vi vill öka nyantagningen till läkarutbildningen och införa utbildningsanställningar för sjuksköterskor som vidareutbildar sig till specialistsjuksköterska.
3. öka bemanningen i äldreomsorgen. Vi vill reglera så att bemanningen aldrig understiger de boendes behov. Med fler medarbetare i omsorgen får äldre bättre möjligheter att aktivera sig, ta del av kultur, komma ut, äta i lugn och ro och få hjälp med hygien och tandvård. Maten ska vara god och ekologisk, för att öka livskvalitet och hälsa.
4. införa en vårdgaranti inom missbruksvården. Vårdgarantin ska inkludera såväl landstingets som kommunens behandling. Hemlöshet är främst ett bostadsproblem och en egen bostad är en förutsättning för att komma tillrätta med andra problem. Vi vill lagstifta om allas rätt till en bostad och mot att vräka barnfamiljer. Vi vill förbättra situationen för hemlösa EU-migranter. Ingen ska förvägras grundläggande rättigheter, alla ska ha rätt till vård och hemlöshet ska bekämpas oavsett orsak och oavsett varifrån den som lever i hemlöshet kommer. Sverige ska driva i EU att alla EU-medborgare ska ha rätt till akut sjukvård på samma villkor.
5. arbeta för att alla ska ha rätt att vara en del av ett sammanhang. Det är ett sätt att öka folkhälsan. Vi vill förbättra reglerna kring sjukskrivning så det blir lättare för den som behöver att arbeta deltid. Vården ska se till hela människan och dess livssituation.

6. Stad och land

1. rusta upp och klimatanpassa miljonprogrammets förorter och bostadsområden. Vi vill samtidigt passa på att ge de boende möjlighet att planera sitt lokalsamhälle, skapa lokaler för föreningslivet och trygga områden. Investeringen i förorten är gemensam och kan inte bekostas genom stora hyreshöjningar, därför arbetar vi bland annat för ett utvidgat ROT-avdrag.

2. kraftigt öka byggtakten av hyreslägenheter. De ekonomiska villkoren behöver bli mer rättvisa mellan hyreslägenheter ochbostadsrätter/villor, till exempel genom sänkt fastighetsskatt för hyresrätter. Vi vill ge mindre byggföretag möjlighet att konkurrera och genomföra en särskild satsning för 30 000 fler små, klimatsmarta hyresrätter i städerna.

3. bygga ut snabbt bredband samt satsa på de regionala högskolorna och distansundervisning för att det ska finnas möjlighet till utbildning och företagande i hela Sverige. Vi vill säkra en jämlik och tillgänglig offentlig service i hela landet.

4. ta fram en livsmedelsstrategi för Sverige. Klimatförändringarna ställer krav på att bra jordbruksmark används för matproduktion. Vi vill öka Sveriges självförsörjning av mat och ge svenska bönder goda förutsättningar att ställa om till en giftfri, ekologisk produktion. Dricksvattensäkerhet ska ingå i livsmedelsstrategin. Stadsnära odling ska uppmuntras.

5. värna ekoturism, jordbruk och renskötsel vid planering av gruvor. Gruvindustrin måste leva upp till högre miljökrav. Vi vill modernisera minerallagstiftningen och bergsstatens uppdrag genom att säkra miljöskyddade områden från prospektering och provborrningar. Vi vill förbjuda prospektering och utvinning av uran, olja och gas. Människors rätt till rent vatten måste gå före gruvetableringar. Avgiften på utvunna metaller måste höjas kraftigt och återvinning underlättas. Vi vill stärka samernas ställning som ursprungsfolk, bland annat genom att ratificera ILO:s konvention 169.

7. Migration och lika rättigheter

1. stärka asylrätten. Anknytning och hälsa ska väga tyngre som skäl för att få stanna än vad de gör i dag. Även hbtq-personer ska ges stärkt asylrätt. Den så kallade tvåårsregeln i utlänningslagen, som leder till att kvinnor utan permanent uppehållstillstånd riskerar att låsas in i våldsamma och destruktiva förhållanden, ska avskaffas. Den vars avvisning inte har kunnat verkställas inom två år bör få permanent uppehållstillstånd. Familjer ska lättare kunna återförenas. Sverige ska verka inom EU för att skapa lagliga vägar in i EU för att söka asyl samt för att öka mottagandet av kvotflyktingar. Barnkonventionen ska göras till svensk lag. Miljöpartiet vill att det ska bli lättare för barn som föds i Sverige att få medborgarskap. Alla som föds i Sverige och stadigvarande bor här bör få automatiskt svenskt medborgarskap.

2. reformera arbetet med nyanländas etablering. Nyanländavuxna och barn ska tidigt inkluderas i samhället, på arbetsmarknaden och i skolan. Alla svenska kommuner ska delta i flyktingmottagandet. Vi vill förbättra boendesituationen för alla asylsökande och värnar rätten till eget boende. Frivilligorganisationer ska i ökad utsträckning kunna delta iarbetet med att möta nyanlända. Nyanlända ska lättare kunna få sin utbildning bedömd för att snabbt kunna söka jobb i Sverige.

3. motverka diskriminering. Vi vill satsa på antidiskriminerings-byråer så att fler kan få hjälp när de blivit diskriminerade. Aktörer inom rättsväsendet ska utbildas och vi vill göra hatbrott till en prioriterad fråga för polisen. Transpersoner ska omfattas av hets- och hatbrottslagstiftningen. Vi kräver, precis som vårdfacken, att papperslösa och asylsökande ska ha rätt till samma vård som andra i landet.

4. stärka hbtq-politiken. Barn ska ha samma rätt till trygghet, möjligheter och respekt oavsett hur deras familj ser ut. Lagen ska anpassas till att barn växer upp med en, två eller flera vuxna med gemensamt ansvar för barnet. I familjer med fler föräldrar än två ska också fler kunna vara vårdnadshavare.

5. lagstifta om otillgänglighet som diskriminering. Lagen om stöd och service, LSS, måste förtydligas och garantera allas möjligheter att fullt ut delta i samhället.

8.Global rättvisa

1. främja mänskliga rättigheter och miljöhänsyn i internationell handel. Sveriges offentliga konsumtion ska vara etisk och miljömärkt. Sverige ska bli en så kallad Fairtrade-nation.
2. återställa målet om att en procent av BNI ska avsättas till bistånd. Illegitima skulder ska skrivas av och skatteparadis motverkas.
3. höja Sveriges ambitioner i klimatförhandlingarna och ge klimatfinansiering till fattigare länder utanför biståndsbudgeten.
4. avveckla svensk vapenexport till diktaturer och länder i väpnad konflikt. Sverige ska inte gå med i Nato. Sverige ska prioritera konfliktförebyggande arbete, där att bygga upp en civil fredskår inom EU är en viktig del. Kvinnors deltagande i fredsprocesser ska säkerställas i enlighet med FN:s resolution 1325.
5. skydda Arktis och andra känsliga miljöområden mot exploatering av olja och fossil gas. Sverige ska verka för ett internationellt förbud mot subventioner av fossila bränslen.

9. Ekonomi och arbetsmarknad

1. överbrygga de ekonomiska och sociala klyftorna i Sverige. Barnfattigdomen ska motverkas genom bland annat rättvisa trygghetssystem, förskola och skola utan dolda avgifter, höjt underhållsstöd och skatteavdrag för ensamstående föräldrar.
2. skapa en tryggare arbetsmarknad. Vi vill införa en gemensam sjuk- och arbetslöshetsförsäkring som omfattar alla och vi vill höja golvet och taket i a-kassan. Vi vill också motverka missbruket av visstidsanställningar och timanställningar, avskaffa ofrivilliga delade turer och öka anställdas makt över schemaläggningen.
3. förkorta normalarbetstiden genom lag och avtal, så att fler får möjlighet till 35 timmars arbetsvecka. Klimatet kräver att ekonomisk utveckling inte tas ut i ökad resursförbrukning, utan i ökad tid för samvaro och samhällsengagemang. Därför vill vi att den som så önskar ska kunna ta ut löneökningar i kortare arbetstid i stället för i pengar. Medarbetare i äldreomsorgen och andra branscher där många slits ut före pensionen ska ha ekonomisk möjlighet till kortare arbetsvecka. Arbetstidsförkortningar liknande de som det har avtalats om i många mansdominerade branscher bör också bli verklighet i kvinnodominerade arbeten.
4. reglera så att eventuella vinster i offentligt finansierad välfärd återinvesteras i verksamheten och idéburna aktörer kan främjas.
5. gynna långsiktiga investeringar på bekostnad av kortsiktig spekulation. Vi vill motverka hushållens ökade skuldsättning. Nya mått för samhällsutvecklingen ska utvecklas som utöver BNP även tar hänsyn till miljöpåverkan och sociala faktorer. Etiska regler ska gälla för placering av gemensamt kapital, som till exempel AP-fonderna. Vi vill utveckla ett hållbart ekonomiskt system som inte bygger på tillväxt. Vi ska verka för en grön investeringsbank.

10, Kultur och föreningsliv

1. säkerställa att alla barn har tillgång till kommunal musikoch kulturskola. Vi vill utveckla en ny bibliotekspolitik för att säkra alla medborgares tillgång till bibliotek, och för att stoppa nedläggningen av biblioteksfilialer.
2. uppdra åt statliga kulturinstitutioner att ha verksamhet i hela landet, exempelvis genom biovisningar av teater och opera. Den kulturella infrastrukturen ska stimulera fler mötesplatser och samlingslokaler för ett skapande kultur- och föreningsliv över hela landet. Vi vill främja representativitet i kulturlivet med hänsyn till exempelvis funktionsnedsättning och förekomsten av kultur och litteratur på olika minoritetsspråk. Det statliga anslaget som regionerna fördelar till kulturverksamheter ska öka.
3. förbättra villkoren för kulturskapare genom starkare offentliga trygghetssystem, årliga uppräkningar av upphovsrättsliga ersättningar och utvecklade kulturstöd. Biblioteksersättningen ska höjas till två kronor.
4. garantera public service oberoende. Stora idrottsevenemang ska sändas i kanaler som är tillgängliga utan särskild avgift.
5. ge föreningslivet jämställda och långsiktiga förutsättningar. Tjejers och kvinnors idrottande och andra intressen ska få samma förutsättningar som killars och mäns. Vi vill bryta civilsamhällets beroende av projektbidrag och därför fördela en större del avresurserna genogenom föreningsstöd och annan långsiktig finansiering.

11. Demokrati och rättsfrågor

1. stärka skyddet för brottsoffer, genom tryggad finansiering till brottsoffer- och kvinnojourer. Varje dömd person ska få en individuell vård- och behandlingsplan som fokuserar på åtgärder som har visats minska risken för återfall i brott.
2. införa en lag som skyddar så kallade visselblåsare på hela arbetsmarknaden, utvidga meddelarfriheten till att gälla all offentligt finansierad verksamhet och riva upp den lag Alliansen införde år 2014 som sätter EU-förhandlingar före offentlighetsprincipen.
3. modernisera polisen med bättre handledning, utbildning och IT-hjälpmedel. Vi vill göra polisutbildningen till en högskoleutbildning och reformera styrningen av polisen så att resurserna läggs på effektiv brottsbekämpning snarare än statistikjakt.
4. slå vakt om den personliga integriteten. Vi vill inrätta en integritetsmyndighet, tillsätta en kriskommission om integritetsskyddet samt riva upp FRA-lagen och datalagringslagen. Inom EU vill vi arbeta för att riva upp de delar av Ipred som ger upphovsrättsindustrin polisliknande befogenheter.
5. att beslut ska fattas så nära människor som möjligt. Därför vill vi flytta mer makt från staten till regional nivå. Vi vill bilda direktvalda regioner med utvecklingsansvar, i hela Sverige.

Modernisera Sverige

– solidaritet med djur, natur och det ekologiska systemet
– solidaritet med kommande generationer
– solidaritet med världens alla människor.

*

Miljöpartiet redovisar i sina förslag inte fördelar och nackdelar, inkomster och utgifter som kan uppstå för staten, kommuner, företag, organisationer och privatpersoner. Det blir svårt att bedöma om det är värt att rösta på miljöpartiet.